

PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ AL ROMÂNIEI

CUPRINS¹:

❖ Partea 1

- Executive Summary (Rezumat)
- 1.2. Semestrul European
- 1.3. Egalitatea de gen și șanse
- 1.4. Coerența planului;

❖ Partea 2. Cele 15 componente ale PNRR

- Componentele în detaliu – versiune extinsă
- Tabel cu jaloane și ținte (milestones&targets)²
- Anexa DNSH („Do no significant harm” – „A nu aduce prejudicii asupra mediului”);

❖ Partea 3

- 3.1. Consistența cu alte inițiative
- 3.2. Complementaritatea
- 3.3. Mecanismul de implementare și control
- 3.4. Procesul de consultare
- 3.5. Comunicare

❖ Partea 4 – Impactul PNRR

❖ Bugetul PNRR

¹ Disclaimer: În cazul unor neconcordanțe dintre aceste texte și textele din documentul oficial al Consiliului – Council Implementation Decision (CID), va prevala acesta din urmă, publicat la adresa web: https://ec.europa.eu/info/publications/proposal-council-implementing-decision-approval-assessment-recovery-and-resilience-plan-romania-and-annex_en

² Extras din Propunerea Comisiei Europene de decizie de punere în aplicare a Consiliului de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al României, versiunea în limba română, document publicat la adresa https://ec.europa.eu/info/publications/proposal-council-implementing-decision-approval-assessment-recovery-and-resilience-plan-romania-and-annex_en

1.1.Rezumat

FONDURI PENTRU ROMÂNIA MODERNĂ ȘI REFORMATĂ

Modernizarea României cu ajutorul Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) este o șansă istorică, un proiect național care aduce reformele necesare dezvoltării reale a unei țări europene din era verde și digitală.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Obiectivul general al PNRR al României este corelat în mod direct cu **Obiectivul general al MRR³**, așa cum este inclus în Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, din 12 februarie 2021, art.4.

Astfel, obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții.

Principiile de implementare ale PNRR

Distribuirea echitabilă geografică a fondurilor. Investițiile propuse în PNRR se bazează pe faptul că în recuperarea decalajelor și modernizarea României nimeni nu va fi lăsat în urmă pe

3. Obiectivul general al mecanismului este să promoveze coeziunea economică, socială și teritorială a Uniunii prin îmbunătățirea rezilienței, a nivelului de pregătire pentru situații de criză, a capacității de adaptare și a potențialului de creștere ale statelor membre, prin atenuarea impactului social și economic al crizei în cauză, în special asupra femeilor, prin contribuția la punerea în aplicare a pilonului european al drepturilor sociale, prin sprijinirea tranziției verzi, prin contribuția la realizarea obiectivelor privind clima ale Uniunii pentru 2030 stabilite la articolul 2 punctul 11 din Regulamentul (UE) 2018/1999 și prin respectarea obiectivului UE de realizare a neutralității climatice până în 2050, precum și a tranziției digitale, contribuind astfel la convergența economică și socială ascendentă, restabilind și promovând creșterea durabilă și integrarea economiilor Uniunii, încurajând crearea de locuri de muncă de înaltă calitate, contribuind la autonomia strategică a Uniunii alături de o economie deschisă și creând valoare adăugată europeană.

2. Pentru a îndeplini acest obiectiv general, obiectivul specific al mecanismului este de a furniza sprijin financiar statelor membre în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții, astfel cum sunt prevăzute în planurile lor de redresare și reziliență. Respectivul obiectiv specific trebuie urmărit în strânsă și transparentă cooperare cu statele membre în cauză.

drumul redresării economice și sociale. În procedurile alocărilor directe sau cele competitive se va ține cont de alocarea echilibrată a resurselor, astfel încât să conducă la valorificarea specificului local sau regional în interesul cetățenilor și la diminuarea polarizării dezvoltării teritoriale. În acest sens, unele componente au o alocare teritorială prevăzută în lansarea apelurilor de proiecte.

Descentralizarea. Conceperea PNRR s-a bazat pe capacitatea autorităților centrale și locale de a-și asuma reforme ambițioase pentru facilitarea tranziției verde și digitale și care să conducă la un nivel ridicat de reziliență. În spiritul acestui principiu, implementarea PNRR va urmări apropierea de cetățeni și de beneficiari, oferind, astfel, un răspuns la provocările subsidiare ale comunităților.

Rolul autorităților locale. PNRR a fost elaborat printr-un proces participativ la care au participat autoritățile de la nivel local și regional, precum și structurile asociative ale acestora. Implementarea PNRR se va baza pe implicarea autorităților locale atât în definirea apelurilor, acolo unde este cazul, cât și în cea de monitorizare și evaluare a planului.

Structura PNRR

PNRR al României este structurat pe 15 componente care acoperă toți cei 6 piloni prevăzuți prin Regulament.

I. Tranziția verde	C1. Managementul apei
	C2. Păduri și protecția biodiversității
	C3. Managementul deșeurilor
	C4. Transport sustenabil
	C5. Valul Renovării
	C6. Energie
II. Transformare digitală	C7. Transformare digitală
III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii
	C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare
	C10. Fondul local

IV. Coeziune socială și teritorială	C11. Turism și cultură
V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	C12. Sănătate
	C13. Reforme sociale C14. Bună guvernare
VI. Politici pentru noua generație	C15. Educație

Provocările - efectele crizei COVID-19 în economia UE și a României

Economia României a fost afectată major de pandemie și de restricțiile drastice de mobilitate fizică implementate rapid în scopul limitării extinderii. Sub impactul lor, economia a suferit în trimestrul II din 2020 o severă contracție, recuperată parțial în trimestrele III și IV din 2020, și respectiv în trimestrul I din 2021. Per total, economia a înregistrat o contracție de 3,9%, sub cea înregistrată în zona euro (-6,6%) sau în UE (-6,1%). Economia a crescut peste așteptări și în primul trimestru din 2021, înregistrând o creștere de 2,8% față de trimestrul anterior, una dintre cele mai mari creșteri din Uniune. Piața muncii a evoluat stabil în contrast cu reculul puternic al activității economice, în principal ca urmare a măsurilor de sprijin cuprinzătoare adoptate de către autorități. Ocuparea forței de muncă s-a menținut la peste 70% iar rata șomajului a crescut doar cu 1,1 puncte procentuale, ajungând la 5,0%. Anumite sectoare cum ar fi industria IT, construcțiile și comerțul cu amănuntul au fost mai reziliente, fiind afectate mai puțin din punct de vedere economic. Șocul economic a fost atenuat și de investițiile publice care au avut o contribuție pozitivă însemnată la creștere.

În baza ultimelor evoluții, conform prognozei de primăvară (Comisia Națională de Strategie și Prognoză, 2021) este așteptată o revenire completă a activității economice în 2021, cu un avans estimat al PIB real de 5,0%, urmat de un ritm mediu anual de 4,9% până în 2024. Investițiile își vor menține traiectoria ascendentă, atât în contextul costurilor de finanțare reduse, cât și pe fondul avansului semnificativ în implementarea reformelor și investițiilor finanțate din PNRR și parțial din bugetul multianual 2021-2027 în domeniile prioritare.

Provocările pe fiecare pilon și modul în care reformele și investițiile din componente răspund la provocări.

Pilonul I. TRANZIȚIA VERDE

Pilonul trebuie să includă reforme și investiții în tehnologii și capacități verzi, inclusiv în

biodiversitate, eficiență energetică, renovarea clădirilor și economia circulară, contribuind în același timp la obiectivele Uniunii privind clima, promovând creșterea sustenabilă, creând locuri de muncă și menținând securitatea energetică.

Provocările actuale, specifice României:

Schimbările climatice și degradarea mediului reprezintă două dintre cele mai grave amenințări ale lumii, iar Agenda 2030 pentru dezvoltarea durabilă promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu. Agenda 2030 este corelată cu Pactul Verde european (European Green Deal) care va defini strategia de dezvoltare a UE ca primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050. Astfel, Pactul Verde European transformă provocările climatice și de mediu în oportunități, prin demersul de reducere a emisiilor nete de gaze cu efect de seră la zero până în 2050, prin reducerea poluării și restaurarea biodiversității.

Aceste provocări necesită politici coerente pentru a asigura o dezvoltare durabilă atât la nivel european cât și în țara noastră.

Un domeniu cu impact asupra degradării mediului este legat de **conectarea la sistemul de alimentare cu apă potabilă** în corelare cu colectarea apelor uzate și tratarea acestora.

Provocări: în Raportul de țară (2020), se arată că politica României în domeniul apei și a apei uzate prezintă în continuare deficiențe, în special în ceea ce privește accesul în zonele rurale, precum și cantitatea și calitatea apei potabile. Totodată, raportul menționat evidențiază că acțiunile legate de colectarea apelor uzate și conectarea la infrastructura publică de canalizare nu sunt încă finalizate, iar diferența până la atingerea obiectivului fixat privind colectarea apelor uzate generate de aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți este de 26%. Susținerea investițiilor în infrastructura de apă și apă uzată este necesară atât pentru asigurarea conformării cu directivele europene în domeniu, cât și pentru asigurarea unor condiții de viață decente populației României.

Prin **componenta C1. - Managementul apei** - PNRR propune 2 reforme și 7 tipuri principale de investiții. Alocare totală: 1.462 mil. euro.

Reformele, pe scurt:

R1. Consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate conform directivelor europene

R2. Reconfigurarea actualului mecanism economic al Administrației Naționale Apele Române (ANAR) în vederea asigurării modernizării și întreținerii sistemului național de gospodărire a apelor, precum și a implementării corespunzătoare a Directivei-cadru privind apa și a Directivei privind inundațiile

Ca urmare a investițiilor, se vor realiza, printre altele:

- ▶ 1600 km construiți de rețele de apă - în localități cu peste 2000 locuitori
- ▶ 2500 km construiți de rețele de canalizare în localități cu peste 2000 locuitori și 400 de km de rețele de canalizare în cele cu mai puțin de 2000 de locuitori
- ▶ 12.900 de sisteme individuale sau alte sisteme adecvate construite și operaționale în aglomerările mai mici de 2000 de l.e. care împiedică atingerea unei stări bune a corpurilor de apă
- ▶ conectarea a 88.400 de gospodării la rețele de apă și canalizare prin programul național Prima conectare la apă și canalizare
- ▶ Cel puțin 510 km de linii de apărare împotriva inundațiilor vor fi reabilite în conformitate cu Directiva privind inundațiile și cu Strategia națională pentru gestionarea riscului de inundații 25 de baraje existente, pentru care studiile de fezabilitate revizuite au concluzionat că nu există alternative fezabile pentru a reduce riscurile de inundații, vor fi reabilite, cu respectarea pe deplin a rezultatelor și condițiilor în conformitate cu Directiva EIA, Directiva-cadru privind apa și cu evaluarea adecvată în temeiul Directivei Habitate, inclusiv implementarea măsurilor de atenuare necesare;
- ▶ Starea / potențialul ecologic bun al corpurilor de apă relevante, în conformitate cu cerințele Directivei-cadru privind apa, trebuie atinsă și evidențiată prin cele mai recente date relevante de sprijin și trebuie evitată orice deteriorare.
- ▶ 20 de poldere de prevenire a inundațiilor reabilite sau nou realizate pe liniile de apărare existente împotriva inundațiilor.
- ▶ Realizarea cadastrului apelor

România înregistrează întârzieri în ceea ce privește măsurile de adaptare la schimbările climatice, iar corelarea dezvoltării economice cu protejarea mediului reprezintă încă o provocare majoră. Tăierile ilegale de arbori reprezintă o problemă recurentă semnificativă, care duce la diminuarea capacității naturale de captare a dioxidului de carbon de către păduri și la pierderea semnificativă a biodiversității. România înregistrează decalaje importante în atingerea obiectivelor comunitare în ceea ce privește menținerea biodiversității, refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic.

Conform Raportului de țară (2020), exploatarea intensivă a pădurilor românești a dus la o pierdere economică de aproximativ 6 miliarde EUR/an, iar efectul asupra mediului se reflectă inclusiv la nivel european, având în vedere că zonele forestiere și suprafețele împădurite din România au o capacitate de absorbție a CO₂ de 6 % din totalul acestora la nivelul UE. În prezent, există o discordanță majoră între gradul actual de acoperire a teritoriului României cu păduri (29%) și procentul optim de împădurire (40%) stabilit prin Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă (1999) și susținută de Academia Română în anul 2016.

Prin componenta C2 – Păduri și protecția biodiversității se răspunde acestei provocări cu 2 reforme și 5 tipuri principale de investiții. Buget propus: 1.173 mil. euro.

Reformele:

R1. Reforma sistemului de management și a celui privind guvernarea în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente

R2. Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficiente a Strategiei Europene privind biodiversitatea

Reformele și investițiile vor aduce rezultate importante, între care cel mai amplu program de împăduriri, prin care vor fi plantate peste 56.700 de hectare de pădure, cel puțin 90 de pepiniere operaționale noi și renovate, precum și cel puțin 3 150 000 m² suprafețe noi de păduri urbane, în conformitate cu cerințele legale stabilite în Strategia Națională Forestieră 2020 – 2030.

Componenta C3 - Managementul deșeurilor este un alt domeniu cu importanță majoră pentru mediu. Principala provocare a României este atingerea țintelor de pregătire pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale (11% grad de reciclare în 2019, potrivit ultimelor date disponibile, față de ținta de 55% prevăzută pentru anul 2025 în pachetul economiei circulare - PEC). O altă provocare este reducerea la 10% a cantității de deșeurii municipale eliminate prin depozitare până în anul 2035.

România nu își permite să se axeze pe un singur aspect, cum ar fi asigurarea capacității de colectare, sortare sau reciclare/compostare. Problema deșeurilor trebuie abordată la nivel național, pe toate nivelurile de competențe și atribuții, coordonând mai atent și ferm activitățile asumate de autoritățile locale, cu dezvoltarea unor politici coerente care să prioritizeze prevenirea deșeurilor, să dezvolte repararea și reutilizarea, urmate de investiții majore în sisteme de colectare separată și reciclare și, nu în ultimul rând, pe alinierea între capacitatea logistică și comportamentul responsabil al cetățenilor, adică educare-conștientizare-implicare.

Prin **componenta C3 - Managementul deșeurilor**, PNRR adresează aceste provocări prin o reformă și 3 linii principale de investiții. Buget total propus: 1.239 mil. euro.

R1. Îmbunătățirea guvernării în domeniul gestionării deșeurilor în vederea accelerării tranziției către economia circulară

Măsurile includ modificări legislative pentru o practică unitară de gestionare a deșeurilor, dezvoltarea capacității de monitorizare și control a Gărzii de Mediu, respectiv achiziționarea de echipamente și operaționalizarea acestora pentru 43 de comisariate ale Gărzii Naționale de Mediu, pentru activități de monitorizare și control, în vederea creșterii trasabilității deșeurilor și 400 de misiuni de monitorizare și control desfășurate de comisarii Gărzii Naționale de Mediu cu echipamente digitale. De asemenea, sunt prevăzute următoarele:

- ▶ 513 echipamente pentru monitorizarea calității aerului, a radioactivității și a zgomotului, achiziționate și operaționale.
- ▶ 13800 insule ecologice digitalizate pentru colectarea selectivă a deșeurilor, înființate și operaționale.
- ▶ 26 de instalații de reciclare a deșeurilor construite și în funcțiune
- ▶ 504 de centre de colectare voluntară înființate și operaționale în conformitate cu Planul național de gestionare a deșeurilor, precum și 15 centre de colectare integrată în 15 aglomerări urbane.
- ▶ 254 sisteme integrate de colectare a deșeurilor agricole compostabile

Componenta C4 - Transport sustenabil. Sectorul de transport este unul cu impact semnificativ pentru mediu și pentru dezvoltarea economică și socială în ansamblul său.

Conform celui mai recent raport privind stadiul infrastructurii de transport la nivelul Uniunii Europene (European Transport and Infrastructure Score Board 2019), România se situează sub media europeană în toate aspectele legate de investiții și infrastructură. În ceea ce privește calitatea drumurilor, România ocupă ultimul loc (cu un scor de 2,96). Investițiile programate în infrastructura de transport și propuse pentru finanțare prin **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - C4 - Transport sustenabil** au fost prioritizate în baza unui set de criterii care au în vedere asigurarea accesibilității și conectivității, elemente cheie pentru dezvoltarea economică și socială.

Totodată, investițiile propuse au în vedere atingerea obiectivelor asumate prin Regulamentul 1315/2013 *privind orientările Uniunii pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport și vizează respectarea și includerea următoarelor tipuri de intervenții, integrate:*

- ▶ investiții în infrastructura de transport afectată;
- ▶ investiții în infrastructura necesară pentru asigurarea protecției mediului, reducerii emisiilor de carbon, siguranței și eficienței serviciilor de transport.
- ▶ Investițiile și acțiunile sunt corelate cu:
 - ▶ Pactul Verde European,
 - ▶ Politicile climatice ale Uniunii Europene,
 - ▶ Planul Uniunii Europene privind obiectivele climatice pentru 2030
 - ▶ Strategia Europeană de Mobilitate Durabilă și Inteligentă.

Componenta se adresează și inițiativei emblematice europene Reîncărcarea și alimentarea din Strategia anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă, prin care se promovează utilizarea transporturilor durabile, curate, prin contribuția la dezvoltarea rețelei stațiilor de încărcare electrice. Prin reformele și investițiile propuse în cadrul componentei se va asigura completarea rețelei de stații electrice de reîncărcare cu 52 de stații de încărcare electrică care vor avea 264 de puncte de încărcare până în anul 2026 pe cele 4 autostrăzi propuse prin PNRR, contribuind astfel la obiectivele stabilite prin Pactul Verde European. Această măsură este în linie cu ***Strategia privind Cadrul Național de Politică pentru Dezvoltarea Pieței în ceea ce Privește Combustibilii Alternativi în Sectorul Transporturilor și pentru Instalarea Infrastructurii***

Relevante în România, document adoptat în anul 2018. De asemenea, măsurile sunt corelate cu inițiative aflate în curs de implementare, cu finanțare din fonduri europene, prin Mecanismul Pentru Interconectarea României (CEF) care vizează implementarea primei rețele de stații de alimentare a vehiculelor cu gaz natural comprimat din România de-a lungul coridoarelor europene de transport.

Sunt 2 reforme majore și 4 tipuri principale de investiții iar bugetul total propus însumează 7.620 mil. euro.

Reformele:

R1. Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră

R2. Management performant pentru transport de calitate - Îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernare corporativă

În urma investițiilor, vor fi obținute o serie de rezultate, spre exemplu:

Infrastructura rutieră:

- ▶ Vehicule noi curate achiziționate de către entități publice, cu cel puțin 3% peste pragurile din Directiva privind Vehiculele Curate
- ▶ Instalarea a 1000 de sisteme de verificare a vitezei, 300 de radare mobile și 500 de camere video pentru creșterea controalelor de aplicare a limitelor de viteză și respectarea regulilor de siguranță rutieră
- ▶ Casarea a cel puțin 250.000 de autovehicule mai vechi de 15 ani (Euro 3)
- ▶ 429 de kilometri de autostradă construiți; cu sistem ITS instalat și cu sisteme moderne de monitorizare și informare a utilizatorilor infrastructurii
- ▶ 52 de stații electrice construite (cu 264 de puncte de încărcare— o medie de 5 puncte de încărcare/stație).
- ▶ 625 hectare de perdele forestiere liniare în lungul autostrăzilor nou construite;
- ▶ 18 parcări securizate implementate în lungul autostrăzilor nou construite;
- ▶ Aplicarea unui nou sistem de taxare, în special pentru traficul greu din România, conform principiului „poluatorul plătește”, inclusiv posibile stimulente pentru cei care dețin vehicule cu emisii zero/reduce;
- ▶ Strategia națională privind siguranța rutieră și pachetul legislativ aferent, precum și implementarea de măsuri pentru reducerea cu 48% a numărului de puncte negre; reducerea cu 25% numărului de victime rezultate din accidente în trafic
- ▶ Creșterea cu 100% a numărului de vehicule cu emisii zero (atât pentru pasageri, cât și pentru mărfuri) înmatriculate în România de la sfârșitul anului 2020 până la sfârșitul anului 2025

Cale ferată:

- ▶ 315 km de cale ferată modernizată, inclusiv cu sistem ERTMS 2
- ▶ 110 km de cale ferată electrificată;
- ▶ 2 426 km lungime totală de intervenții de tip ”quick wins” și reînnoiri 973 km de cale ferată cu sistem modern de centralizare și 121 stații centralizate
- ▶ Achiziția și modernizarea de material rulant feroviar

Metrou:

- ▶ 12.7 km de rețea nouă de metrou; la București și Cluj Napoca.

Sectorul energiei și cel al eficienței energetice sunt între cele mai problematice și cu provocări majore pentru obiectivele climatice și pentru asigurarea tranziției verzi. PNRR adresează prin două componente consistente aceste domenii: C5-Valul renovării și C6-Energie

Sectorul energetic rămâne sursa cea mai importantă de emisii de gaze cu efect de seră (GES) cu 66% din emisii aparținând acestui sector și în condițiile actualului mix energetic, chiar și cu țintele din Planul Național Energie Climă (PNIESC), România nu își va atinge obiectivele de reduceri de emisii pentru 2030. Conform Regulamentului (UE) 2018/ 842, România trebuie să își reducă emisiile non-ETS cu 2% comparativ cu anul 2005, pe când evaluările Comisiei Europene din 2019 anticipează că acestea vor crește cu până la 6%, chiar și în contextul măsurilor suplimentare anunțate în contextul revizuirii PNIESC.

Una din provocările majore ale Sistemului Energetic Național, în cazul scenariului conform cu PNIESC de creștere a ponderii energiei din surse regenerabile la 30,7% în 2030 (chiar și acesta fiind insuficient de ambițios comparativ cu ce ar fi economic fezabil, propunând creșterea nivelului de energie din surse regenerabile la 34% în 2030), ar fi lipsa posibilității actuale de asigurare de rezerve și echilibrare suficiente pentru capacități adiționale din surse regenerabile.

Îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5% până în 2030 va fi de asemenea o provocare. În prezent în sectorul rezidențial mai puțin de 5% din fondul de clădiri au fost reabilitate termic și eficientizate energetic, în ciuda faptului că o astfel de lucrare ar duce, în medii, la economii de energie de peste 50%. România deține un fond construit îmbătrânit, care necesită lucrări de renovare energetică și consolidare seismică, cu accent pe intervenții care să asigure atât creșterea performanței energetice, cât și stabilitatea structurală și funcțională, din perspectiva unei abordări integrate care să asigure tranziția către un parc imobiliar verde și rezilient, ce conservă valorile culturale și care să conducă la obiectivele de reducere a consumului de energie.

Componenta C5 - Valul Renovării propune 2 reforme principale și 4 categorii principale de investiții cu scopul de a implementa modificări legislative și programe precum și un fond de renovare a clădirilor publice, rezidențiale și de patrimoniu. Bugetul total propus este 2.200 mil.

euro.

Reforme:

R1. Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente

R2. Cadru strategic, normativ și procedural care să sprijine reziliența seismică a fondului construit

Între rezultatele așteptate se găsesc:

- ▶ Intrarea în vigoare a Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, care va corela, simplifica și codifica într-un singur act normativ cel puțin 10 acte legislative din domeniile amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor. Codul propune reducerea numărului de avize și acorduri și reducerea cu cca. 50% a termenelor de avizare-autorizare a construcțiilor de către entitățile relevante, comparativ cu durata procesului la nivelul anului 2020 de la 270 de zile la 135 de zile pentru întregul proces de obținere a autorizațiilor de construire, măsurat conform Doing Business în România 2020 (Banca Mondială).
- ▶ Renovarea energetică moderată/aprofundată a cca. 4,3 mil. mp de clădiri rezidențiale multifamiliale și respectiv 2,3 mil. mp de clădiri publice.
- ▶ Cel puțin 10 scheme de certificare lucrători și specialiști în domeniul construcțiilor, furnizate în cadrul programelor de formare considerate cursuri de scurtă durată în cadrul programelor de învățare pe tot parcursul vieții pentru a îmbunătăți competențele locurilor de muncă verzi în contextul renovării energetice.
- ▶ Cel puțin 8000 de specialiști și lucrători din sectorul construcțiilor care au obținut o certificare de curs de scurtă durată pentru finalizarea cursurilor de formare în domeniul eficienței energetice.
- ▶ Cel puțin 200 de profesioniști trebuie care au obținut o certificare pentru finalizarea instruirilor legate de eficiența energetică în domeniul clădirilor istorice.

De asemenea, printre rezultate se mai numără crearea și operaționalizarea Registrului național al clădirilor, dezvoltarea de centre pilot pentru recuperarea materialelor de construcții istorice și reutilizarea lor; schimbarea legislativă în vederea consolidării seismice a clădirilor din România.

Componenta C6 - Energie propune 6 reforme și 6 tipuri principale de investiții. Bugetul total propus este de 1.620 mil. euro.

Reformele:

R1. Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile

R2. Îmbunătățirea guvernancei corporative a întreprinderilor de stat din sectorul energetic

R3. Bugetarea verde

R4. Dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare

R5. Reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței

R6. Creșterea competitivității și decarbonizarea sectorului de încălzire -răcire

Între rezultatele așteptate:

- ▶ Închiderea unei capacități instalate cumulate de 3780 MW de producție de energie electrică pe bază de lignit și înlocuirea parțială a acestora cu cel puțin 1300 MW de investiții în capacități de producție orientate către viitor, flexibile și eficiente, de producție energie electrică sau energie electrică și termică (Combined Heat and Power) pe gaz, pregătite pentru utilizarea gazelor din surse regenerabile sau cu emisii scăzute de dioxid de carbon
- ▶ Atribuirea contractelor urmare a primei runde de proceduri de licitații pentru alocarea de contracte pentru diferență (CfD), pentru promovarea producției de electricitate din surse regenerabile (1500 MW de capacitate instalată)
- ▶ Instalarea și conectarea la rețea a cel puțin unei capacități suplimentare de 3000 MW de energie din surse regenerabile (eoliană și solară)
- ▶ Realizarea a 1870 km de rețea de distribuție a gazelor regenerabile din regiunea Oltenia trebuie să fie finalizată și funcțională și va transporta cel puțin 20% gaz regenerabil atunci când va fi pus în funcțiune complet.
- ▶ Punerea în funcțiune a fabricilor de baterii și a capacităților de asamblare cu o capacitate totală de cel puțin 2 GW pe an. Investițiile vor dezvolta lanțul valoric al bateriilor industriale, împreună cu producerea de celule și panouri fotovoltaice.
- ▶ Finalizarea punerii în funcțiune a cel puțin 240 MW (480MWh) capacitate de stocare energie electrică cu scopul echilibrării sistemului de transmisie electricitate și integrării în rețea a capacităților solare și eoliene.
- ▶ Finalizarea a cel puțin 50 de proiecte de eficiență energetică în industrie, realizând o reducere de cel puțin 30% a emisiilor indirecte și directe de GES comparativ cu emisiile ex-ante, monitorizate printr-o platformă IT pentru centralizarea și analiza consumului național de energie

Pilonul II. TRANSFORMARE DIGITALĂ

Reformele și investițiile în tehnologiile, infrastructurile și procesele digitale vor spori competitivitatea Uniunii la nivel global și vor contribui, de asemenea, la creșterea rezilienței și a inovării în Uniune și la scăderea dependenței sale, prin diversificarea lanțurilor esențiale de aprovizionare. Reformele și investițiile ar trebui să promoveze în special digitalizarea serviciilor, dezvoltarea de infrastructuri digitale și de date, de clustere și de centre de inovare digitală, precum și de soluții digitale deschise.

Serviciile publice digitale din România rămân sub media Uniunii Europene, în parte din cauza coordonării reduse între instituțiile statului pentru o abordare integrată. Capacitățile existente nu sunt suficiente pentru asigurarea unui nivel ridicat de securitate a rețelelor și de gestionare adecvată a riscurilor cibernetice.

Alte provocări majore pentru România se referă la acoperirea cu bandă largă a zonelor rurale (zone albe) și abilitățile digitale ale multor categorii de cetățeni.

În Raportul de țară 2020 pentru România, se arată că acoperirea de bandă largă fixă a gospodăriilor s-a menținut la aproximativ 87%, sub nivelul din majoritatea statelor membre. Utilizarea benzii largi a stagnat la nivelul de 66% din gospodării, un nivel cu mult sub media UE, de 77%.

În același raport se arată că, în pofida unor eforturi, digitalizarea economiei a rămas în urmă. Peste o cincime dintre români nu au utilizat niciodată internetul și mai puțin de o treime au competențe digitale de bază. Serviciile publice sunt în urma celor din celelalte state membre ale UE, în pofida faptului că România înregistrează una dintre cele mai mari ponderi ale utilizatorilor de servicii de e-guvernare (locul 7 în UE). În plus, în ceea ce privește integrarea tehnologiei digitale, întreprinderile din România se situează cu mult sub media UE.

Tehnologia digitală sprijină procesul de transformare a modului în care se poate facilita existența prin integrarea lor în toate sectoarele și domeniile de activitate de către toți cetățenii și firmele. Scopul strategiei digitale a UE este acela de a sprijini procesul de transformare digitală în avantajul cetățenilor și întreprinderilor, concomitent cu asigurarea contribuției la crearea unei Europe neutre din punct de vedere climatic până în 2050.

Viziunea și perspectivele pentru transformarea digitală a Europei până în 2030 (viziune pentru deceniul digital al UE) se articulează în jurul a patru puncte cardinale, denumit ”busolă pentru dimensiunea digitală”:

- ▶ Digitalizarea serviciilor publice
- ▶ Competențe
- ▶ Infrastructuri digitale sigure și durabile
- ▶ Transformarea digitală a întreprinderilor

Pilonul II al PNRR al României, prin reformele și investițiile propuse se aliniază cu prevederile strategiei Europene și celei naționale privind transformarea digitală a României.

În ceea ce privește creșterea competențelor digitale, Pilonul II tratează sinergic aspectele menționate Agendei pentru competențe în Europa și al Comunicării privind Spațiul european al educației, noul Plan de acțiune al UE pentru educația digitală 2021-2027 și își propune intervenții care să contribuie la: dezvoltarea competențelor digitale specifice pentru funcționarii publici, dezvoltarea competențelor digitale și a competențelor software ale forței de muncă și la dezvoltarea competențelor digitale ale cetățenilor României în general.

Componenta C7 – Transformare digitală propune 4 reforme și 19 investiții iar bugetul total alocat este de 1.884,96 mil. euro.

Reformele:

R1. Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental

R2. Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate

R3. Asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice

R4. Creșterea competențelor digitale pentru exercitarea funcției publice și educație digitală pe parcursul vieții pentru cetățeni

Investițiile vor duce la rezultate importante, astfel:

- ▶ Cloud guvernamental - legarea tuturor ministerelor și a agențiilor guvernamentale într-o singură rețea și o singură bază de date interoperabilă cu cel puțin 30 de instituții publice s-au conectat și îl utilizează pe deplin
- ▶ Realizarea de 4 centre de date (principal / secundar) Tier IV&III by design, hardware și software cloud (IaaS/PaaS/SaaS)
- ▶ 30 de aplicații de servicii digitale guvernamentale cloud-native în PaaS și migrarea celor existente care sunt cloud-ready / virtualizate în IaaS, în urma analizei dezvoltate pentru opțiunile de arhitectură cloud guvernamentale
- ▶ Cel puțin 60 de instituții de sănătate publică digitalizate și 200 de instituții de sănătate publică vor beneficia de sisteme IT și infrastructură digitală a unităților de sănătate publică
- ▶ Un nou centru de date operaționalizat pentru utilizarea Ministerului Justiției, a Ministerului Public și a instituțiilor subordonate, interoperabil cu cloud-ul guvernamental
- ▶ Operaționalizarea serviciilor digitale de e-guvernare în domeniul muncii și protecției sociale prin digitalizarea serviciilor oferite de

Serviciul Public de Ocupare a Forței de Muncă, a prestațiilor de asistență socială gestionate de ANPIS a activității de control în domeniul relațiilor de muncă și al securității și sănătății în muncă, inclusiv pentru implementarea venitului minim de incluziune VMI

- ▶ 8,5 milioane cetățeni care vor avea cartea de identitate electronică
- ▶ 30.000 functionari publici instruiti pentru dobandirea competențelor digitale avansate
- ▶ 100.000 persoane beneficiare de training pentru competențe digitale în cadrul bibliotecilor, transformate în hub-uri de învățare
- ▶ 65 Structuri sprijinite în domeniul securității cibernetice
- ▶ 790 de localități din zonele albe vor fi conectate la servicii de acces la internet de mare viteză într-o locație fixă în care piața nu poate furniza servicii.
- ▶ 200 de ONG-uri vor fi sprijinite pentru digitalizarea activitatilor lor prin investiții în infrastructură digitală, creșterea competențelor digitale ale personalului și voluntarilor in furnizarea de servicii la distanta catre beneficiari, dezvoltarea de platforme si solutii tip CRM, alte solutii.
- ▶ Personal din cel puțin 2000 de IMM-uri instruiți în competențe digitale (cum ar fi instrumente și echipamente digitale, consolidarea competențelor digitale, inclusiv competențe legate de tehnologiile cloud și tehnologii specifice industriei 4.0)

Pilonul III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

Reformele și investițiile din acest pilon trebuie să vizeze consolidarea potențialului de creștere și să permită o redresare sustenabilă a economiei Uniunii. De asemenea, sunt destinate promovării antreprenoriatului, economia socială, dezvoltarea de infrastructuri și de transporturi sustenabile, industrializarea și reindustrializarea și să atenueze efectul crizei provocate de COVID-19 asupra economiei.

Provocările principale ale României în context larg macroeconomic sunt legate de sistemul de administrare fiscală, mai ales capacitatea acestuia de a gestiona relația cu contribuabilii, de sistemul de pensii, care este strâns legat de problematica resurselor bugetare și de cea a forței de muncă, de relația cu mediul de afaceri și sprijinul care poate veni dinspre resursele publice - mai specific, pe baza fondurilor europene.

România se confruntă cu provocări majore în privința administrării taxelor și impozitelor. Raportul de țară al CE 2020 menționează că ratele inegalității veniturilor și ale sărăciei rămân printre cele mai ridicate din UE iar nivelul relativ scăzut al veniturilor fiscale limitează capacitatea României de a soluționa aceste probleme, fie prin redistribuire, fie prin furnizarea de bunuri și servicii publice. O provocare majoră o reprezintă nivelul ridicat al deficitului de TVA, ce reprezintă o pierdere de venituri din cauza evaziunii, a fraudei, a insolvențelor, a falimentelor, a erorilor administrative sau a optimizării fiscale legale, fiind unul dintre cele mai ridicate din UE.

Modificările aduse sistemului de pensii în ultimii ani au condus la o destabilizare bugetară și probleme majore în asigurarea sustenabilității financiare a obligațiilor bugetare (bugetul asigurărilor sociale și bugetul de stat), cu impact inclusiv asupra ratingului de țară.

Existența unor diferențe între pensiile aflate în plată pentru femei și bărbați, momentul pensionării, tipul de muncă prestată, precum și o serie de aspecte legate de perioadele de cotizare diferențiate, ceea ce implică necesitatea stabilirii unei noi formule de calcul și posibilitatea recalculării acestor pensii.

Sistemul se confruntă cu provocări legate de îmbătrânire și de durata scăzută a vieții profesionale. Digitalizarea sistemului de administrare a pensiilor, precum și de management al contribuțiilor populației la bugetul asigurărilor sociale de stat (pilonul I de pensii) este redusă.

Prin componenta C8 - Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii sunt propuse măsuri care adresează aceste provocări.

Această componentă include 6 reforme și 10 investiții iar bugetul total propus este de 456,93 mil. euro.

Măsuri de reformă:

R1. Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare

R2. Modernizarea sistemului vamal și implementarea vămii electronice

R3. Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară

R4. Revizuirea cadrului fiscal

R5. Crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare

R6. Reforma sistemului public de pensii

Rezultatele așteptate ale măsurilor în cadrul acestei componente vor fi de natură să ducă la finalul perioadei de implementare la îmbunătățirea principalilor indicatori de performanță în domeniul fiscal, respectiv:

- ▶ Intrarea în vigoare a cadrului legal pentru înrolarea obligatorie a contribuabililor persoane juridice în SPV (Spatiul Privat Virtual) și înrolarea suplimentară a minim 500.000 de contribuabili în SPV
- ▶ Modernizarea infrastructurii hardware-software și a infrastructurii suport pentru furnizarea serviciilor electronice către contribuabili - 60% din serviciile destinate contribuabililor persoane juridice trebuie să fie disponibile online
- ▶ Registrul electronic al riscurilor complet funcțional și operaționalizarea platformei Big Data / Analytics
- ▶ Cel puțin 600.000 de case de marcat conectate la sistemul electronic al ANAF
- ▶ creșterea ponderii veniturilor colectate raportat la PIB cu cel puțin 2.5 puncte procentuale față de anul 2019
- ▶ reducerea decalajului la TVA cu 5 p.p. raportat la valoarea din 2019
- ▶ Actualizarea și modernizarea sistemului informatic privind dezvoltarea și gestionarea bugetului național, prin valorificarea masivă de date și informații care să reflecte cât mai bine cheltuielile bugetare, la nivel de politici și programe
- ▶ Pentru sistemul vamal: 100% infrastructură hardware-software modernizată
- ▶ Intrarea în vigoare a legii de modificarea Codului Fiscal privind reducerea graduală a ariei de aplicabilitate a regimului special de taxare pentru microîntreprinderi.
- ▶ Implementarea unui sistem informatic pentru Casa Națională de Pensii Publice (CNPP)

Exemple de detalii incluse în reforma fiscală:

- ▶ Îmbunătățirea administrării marilor contribuabili
- ▶ Introducerea unui model mai transparent și orientat spre servicii al administrării taxelor
- ▶ Implementarea analizei cheltuielilor (spending reviews) în domeniul de sănătate și educație (vor urma și alte sectoare)
- ▶ Introducerea unui proces real de bugetare multi-anuală, mai ales pentru partea de cheltuieli

Reforma pensiilor este una structurală, care va asigura un nivel adecvat pentru cei cu venituri mici și de asemenea sustenabilitate a sistemului de pensii pe termen mediu și lung

Exemple de detalii incluse în reformă:

- ▶ Pensiile speciale sunt limitate la nivelul permis de Constituție
- ▶ Un sistem nou bazat pe o formulă stabilă de beneficii și o indexare automată a pensiilor

În cadrul acestui pilon al PNRR este propusă o inițiativă de importanță majoră, crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare, care va fi acreditată de Guvern ca partener de implementare fonduri UE și de Comisia Europeană ca partener de implementare Invest EU.

După înființarea sa, obiectivele Băncii vor fi:

- ▶ promovarea dezvoltării economice și a competitivității;
- ▶ accesul la finanțare pentru proiecte de infrastructură viabile din punct de vedere economic, inclusiv în perioadele de dezintermediere financiară;
- ▶ asigurarea accesului la finanțare pentru IMM-uri;
- ▶ îmbunătățirea absorbției fondurilor UE și a mecanismelor aferente;
- ▶ funcționarea ca administrator de Fond al Fondurilor;
- ▶ să acționeze ca intermediar financiar cu rol de atragere a altor resurse private
- ▶ furnizarea de servicii de consultanță și asistență tehnică

Numeroase provocări pot fi evidențiate, de altfel, pe domeniul mediului de afaceri, mai ales în privința accesului la finanțare. Potrivit Raportului de stabilitate financiară al Băncii Naționale a României din iunie 2020, izbucnirea pandemiei de COVID-19 a afectat în mod deosebit toate sectoarele activității economice, declanșând o creștere semnificativă a riscurilor sistemice pentru stabilitatea financiară, în mod similar tendințelor din Europa și din întreaga lume.

Accesul la finanțare al întreprinderilor și riscul de neplată pentru împrumuturile sectorului privat sunt identificate ca fiind unele dintre principalele riscuri pentru stabilitatea financiară și mediului economic. Contextul crizei COVID-19 și creșterea incertitudinii economice pe care a generat-o, coroborat cu măsurile de izolare impuse au condus la blocaje în lanțurile de aprovizionare ale sectorului economic, la o contracție accentuată a cererii și la o accentuată lipsă de lichiditate a mediului de afaceri, fiind afectate fluxurile de producție și cele comerciale.

Utilizarea redusă a mecanismelor de finanțare prin piața de capital constituie, de asemenea, o provocare în diversificarea surselor necesare pentru creșterea accesului la finanțare a întreprinderilor. Facilitarea accesului la piața capital a întreprinderilor le-ar permite acestora să crească și să identifice surse de finanțare menite să răspundă nevoilor acestora de creștere.

O altă provocare o reprezintă dezvoltarea sectorului de cercetare -inovare. Rezultatele slabe ale României în materie de cercetare și inovare împiedică tranziția către o economie bazată pe cunoaștere și respectiv o slabă implicare și disponibilitate a sectorului economic de a prelua în piață rezultate ale cercetării, dar și generarea unor rezultate ale cercetării cu o slabă relevanță în piață, aspecte ce influențează competitivitatea mediului de afaceri, cu efecte negative asupra tendințelor migratorii ale forței de muncă.

Componenta C9 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare propune 5 reforme și 10 tipuri principale de investiții, cu un buget total de 2.558,63 mil. euro, care adresează toate provocările de mai sus.

Reformele:

R1. Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri

R2. Eficientizarea guvernancei în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării

R3. Reforma carierei de cercetător

R4. Consolidarea cooperării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare

R5. Sprijin pentru integrarea organizațiilor de cercetare, dezvoltare și inovare din România în Spațiul european de cercetare

În urma investițiilor propuse, vor fi obținute următoarele rezultate:

- ▶ Cel puțin 5400 de contracte de finanțare prin schema de ajutor de stat pentru digitalizarea IMM-urilor și transformare digitală și tehnologică
- ▶ Cel puțin 280 de contracte de finanțare prin Schema de minimis pentru ajutarea firmelor din România în procesul de listare la bursa
- ▶ România va pune în aplicare recomandările detaliate în viitoarea facilitate de susținere a politicilor, respectând în același timp secvențierea și stabilirea de priorități care vor fi sugerate de PSF. Se va asigura implementarea în proporție de 80% a recomandărilor PSF.
- ▶ Pentru a aborda fragmentarea tematică a organizațiilor CDI, vor fi stabilite 5 centre de competență, câte unul pentru fiecare misiune Horizon. Fiecare centru de competențe va avea ca scop sprijinirea a cel puțin 3 cereri peste pragul către Orizont Europa până în 2026 și atragerea unui buget CDI suplimentar din sectorul privat.
- ▶ 500 vouchere solicitanților care depun o propunere de proiect în cadrul cererilor de înscriere în cadrul programului Horizon Europe și au trecut de faza de eligibilitateFinanțarea a 100 de proiecte conduse de cercetători internaționali de top
- ▶ 50 de cercetători primesc un grant pentru a realiza proiecte de cercetare din Orizont 2020 si Orizont Europa
- ▶ Fondul de Fonduri de Capital de risc pentru Redresare, gestionat împreună cu Fondul European de Investiții ca și partener de implementare
- ▶ Garanție de portofoliu pentru Acțiune climatică înființată și

operațională, gestionate împreună cu Fondul European de Investiții ca și partener de implementare

- ▶ Fondul de Fonduri pentru digitalizare, acțiune climatică și alte domenii de interes, gestionat împreună cu Banca Europeană de Investiții ca și partener de implementare
- ▶ Instrumentul financiar pentru eficiență energetică, gestionat împreună cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare ca și partener de implementare
- ▶ Printr-un Proiect European de Interes Strategic (IPCEI) în domeniul microelectronicii cel puțin 2 entități din România vor participa în consorțiile răspunzând apelurilor de proiecte ale Întreprinderii Comune Tehnologii Digitale Esențiale.

Pilonul IV. Coeziune socială și teritorială

Reformele și investițiile din acest pilon ar trebui să contribuie la combaterea sărăciei și a șomajului pentru ca economiile statelor membre să se redreseze, fără a lăsa pe nimeni în urmă. Reformele și investițiile respective ar trebui să conducă la crearea de locuri de muncă stabile și de înaltă calitate, la incluziunea și integrarea grupurilor defavorizate și să permită consolidarea dialogului social, a infrastructurii și a serviciilor, precum și a sistemelor de protecție și bunăstare socială.

Provocări semnificative se remarcă în economia României, dincolo de aspectele majore de sistem, în ceea ce privește dezvoltarea locală. Afectate semnificativ de pandemie, UAT-urile din România au o scădere semnificativă a veniturilor proprii. Această situație duce la o reducere semnificativă a investițiilor în domenii cum ar fi educația, sănătatea și infrastructura locală. Nivelul cheltuielilor pentru investiții la nivelul UAT-urilor este redus (15-20% din bugetul local înainte de pandemie) și este în mare măsură finanțat din fonduri europene. Prin urmare, este nevoie de o injecție de capital pentru a continua investițiile în infrastructura locală și pentru a crește astfel reziliența localităților în perioada de redresare economică. Ținând cont că într-o perioadă de criză economică, veniturile locale sunt și mai reduse, este nevoie de suport financiar suplimentar pentru asigurarea bunăstării populației și garantarea unor servicii publice de calitate în perioada imediat următoare, cu accent pe tranziția verde și digitală.

Nevoia unei transformări urbane sustenabile este subliniată de Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, în special Obiectivul 11 pe Dezvoltare Durabilă, care este dedicat transformării orașelor în unele incluzive, sigure, reziliente și durabile. Alte documente majore ce propun această transformare includ Noua Agendă Urbană, Acordul de la Paris și Pactul Ecologic al Comisiei Europene. Noua Cartă de la Leipzig, adoptată în 30 noiembrie 2020, oferă un cadru de politici pentru a cuprinde dimensiunea urbană în acordurile europene și globale și pentru a promova orașe mai verzi, mai echitabile, mai productive și mai bine guvernate.

Deși, conform delimitării administrative tradiționale, gradul de urbanizare în România este de numai 55%, acesta crește la 76% după metodologia UE-OCDE, care ține cont de relațiile funcționale și dinamica regională identificate în baza fluxurilor de navetă.

Astfel, prin PNRR este propusă Componenta C10 -Fondul local, cu 5 reforme principale și 6 tipuri principale de investiții, cu un buget total de 2,1 miliarde euro prin care administrația locală să poată realiza dezvoltarea necesară.

Reforme principale:

R1. Crearea cadrului pentru mobilitate urbană durabilă

R2. Crearea cadrului de politică pentru o transformare urbană durabilă

R3: Crearea unui cadru de politică pentru o transformare rurală durabilă: instituirea de consorții administrative în zonele rurale funcționale

R4: Îmbunătățirea calității locuirii

R5: Dezvoltarea sistemului de planificare –Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor

Intervențiile ar urma să aibă rezultate importante cu efect asupra dezvoltării locale și pentru îmbunătățirea vieții multor categorii sociale. Sunt patru categorii de beneficiari principali pentru toate investițiile (municipiile reședință de județ, municipii, orașe, comune), cu excepția reabilitării termice a clădirilor publice unde beneficiari sunt doar orașele și comunele.

Pentru maximizarea impactului vor fi promovate inițiativele în parteneriat sau asocierile de mai multe UAT-uri. (Zone Metropolitane, Zone Funcționale Rurale, consorții administrative.)

Câteva dintre rezultatele așteptate:

- ▶ Semnarea a cel puțin 40 de contracte de servicii de transport public care expiră în 2021-2026 ca urmare a procedurii de licitație deschisă la nivelul reședințelor de județ, respectând standardele minime de serviciu pentru transportul public colectiv la nivel național
- ▶ 1104 unități de locuit construite pentru profesioniștii din domeniul sănătății și educației, în orașe sau în zonele rurale în care accesul la educație și asistență medicală este insuficient din cauza lipsei de profesioniști
- ▶ 4142 unități de locuit, construite în zonele urbane sau în zonele rurale, pentru tineri care provin din comunități/grupuri vulnerabile, intervenția fiind sprijinită de măsuri complementare din domeniul social/educație/piața forței de muncă;
- ▶ 1135 vehicule noi nepoluante cu zero emisii gaze de eșapament (200 buc. - autobuze electrice/hidrogen 12-18m, 515 buc. - autobuze electrice/hidrogen 10m, 50 buc. - tramvaie, 50 buc. — troleibuze cu baterii 12-18m, 320 buc - microbuze electrice/hidrogen).13.200 puncte de încărcare vehicule electrice în total, în toate categoriile de localități
- ▶ 491 unități administrativ-teritoriale cu sisteme dezvoltate/extinse - Sisteme de Transport Inteligent și e-ticketing/alte infrastructuri TIC
- ▶ 1.000 microbuze electrice/hidrogen achiziționate pentru scopuri comunitare
- ▶ 1091 km -lungimea pistelor de ciclism finalizate și operaționale, inclusiv măsurile de siguranță rutieră aferente
- ▶ 1,3 mil mp suprafața totală construită renovată moderat clădiri publice orașe și comune
- ▶ 378 documentații de amenajarea teritoriului, urbanism, respectiv planuri de mobilitate urbană ce vor fi elaborate în format digital și aprobate

Pandemia a afectat puternic sectorul turismului și cel cultural. Scăderea turismului extern

cauzat de pandemie a făcut ca turismul de destinație (turism local cu valoare adăugată mare dar care necesită investiții individuale) să devină crucial pentru supraviețuirea și dezvoltarea sectorului turistic, devenind un domeniu predilect de intervenție.

În Pactul verde european se propune o abordare interconectată a domeniilor care sunt influențate de mediul înconjurător și de schimbările climatice, cum este patrimoniul cultural și natural, dar care la rândul lor pot influența în mod direct cadrul natural.

Este necesară abordarea integrată dintre natură și cultură, pentru armonizarea legăturilor dintre funcțiile ecologice, economice și sociale ale teritoriilor.

Probleme identificate:

- ▶ Destinații turistice insuficient dezvoltate și greu accesibile
- ▶ Oportunități de consum turistic insuficiente (și greu de identificat)
- ▶ Calitate necompetitivă a experiențelor și serviciilor la nivelul destinațiilor.
- ▶ Capacitate limitată de elaborare și implementare de politici publice în domeniul turismului, lipsa unor date statistice actuale, segmentarea inadecvată a pieței și vizibilitatea redusă a României în străinătate.

Turismul cultural și natural constituie un instrument valoros și sustenabil în implementarea unor reforme la nivel național. Acesta, poate fi firul roșu pe baza căruia să se dezvolte comunitățile, să se diversifice în ceea ce privește sursele de finanțare, să atragă și să creeze noi surse de venit în unități administrative. Proiectele propuse se bazează pe o abordare responsabilă a autorităților implicate și abilitate, optând să nu ignore, ci să cultive, protejeze și îmbogățească ecosistemul cultural, astfel contribuind cu impact direct în viața, bunăstarea și creșterea nivelului calității de trai în comunitățile locale.

Prin măsurile propuse în Pilonul IV, componenta C.11 - Turism și cultură, PNRR propune 3 reforme și 7 investiții pentru a răspunde provocărilor și a propulsa turismul de destinație, cu un buget total alocat de 449,01 mil. euro. De asemenea, se vor finanța investiții care să stimuleze accesul la cultură în zonele defavorizate și conținutul digital pentru producătorii de audiovizual

Reforme:

R1. Operaționalizarea organizațiilor de management al destinației (OMD-uri)

R2. Crearea cadrului pentru operaționalizarea traseelor cicloturistice la nivel național

R3. Reformarea sistemului de finanțare a sectorului cultural

Astfel, ca rezultate după implementare, vor exista:

- ▶ Realizarea acreditarea a 8 OMD de către ministerul de resort, cu participarea agențiilor de dezvoltare regională, a autorităților locale și a altor părți interesate relevante la destinație, pentru a furniza strategii

ale OMD-urilor, cu un accent special pe dezvoltarea piețelor țintă internaționale și promovarea transformării socio-economice durabile / ecologice în zonele rurale și defavorizate

- ▶ Creșterea cu 20% până la sfârșitul anului 2025 a numărului de turiști străini atrași în zonele unde sunt localizate OMD-urile regionale, raportat la cifrele din 2019
- ▶ 225 de situri restaurate vor fi deschise turiștilor. 12 rute (trasee) culturale dezvoltate și marcate, 5 castele, 5 curii, 10 biserici de lemn, 5 cule, 10 biserici și mănăstiri, 5 castre romane, 5 cetăți, 30 de case tradiționale în Delta Dunării, 150 de case rurale tradiționale, 10 muzee
- ▶ 3.000 km de piste pe trasee velo naționale, inclusiv traseele EuroVelo - Municipii, ADI, parteneriate multi-nivel, iar legat de aceasta:
 - ▶ Constituirea Centrului Național de Coordonare Velo;
 - ▶ Studii specifice pentru traseele cicloturistice;
 - ▶ Rețea națională de piste velo și trasee cicloturistice, inclusiv traseele EuroVelo
 - ▶ Platforma Națională E-Velo.
- ▶ 50 de localități cu populație sub 50.000 de locuitori vor beneficia de implementarea a două programe de finanțare pilot care vor dezvolta proiecte de educație culturală
- ▶ 40 de microîntreprinderi, mici, mijlocii și alte persoane juridice active în domeniul producției și distribuției de filme finanțate pentru dezvoltarea de capacități digitale de editare și postproducție pentru produse digitale

Pentru prima dată în România, prin PNRR, sunt create sau modernizate muzeele memoriei: Muzeul Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului, Memorialul Revoluției Decembrie 1989/ Timișoara Capitală Europeană a Culturii, Închisoarea tăcerii de la Râmnicu Sărat, Memorialul Victimelor din Sighetul Marmăției și alte memoriale prin care România democratică și europeană onorează memoria victimelor totalitarismelor și educă generațiile tinere.

Pilonul V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională, în scopul, printre altele, al creșterii nivelului de pregătire pentru situații de criză și a capacității de reacție la criză

În ciuda îmbunătățirilor recente, sănătatea populației României se situează în continuare sub media UE. Rata mortalității evitabile, și anume decesele care ar fi putut fi evitate prin acordarea unei asistențe medicale de calitate optimă, a fost de două ori și jumătate mai mare decât rata UE în 2015. Cheltuielile cu asistența medicală sunt relativ scăzute, iar deficitul de personal reprezintă în continuare o problemă. România se confruntă cu provocări considerabile în ceea ce privește asigurarea accesului la asistență medicală. În total, aproximativ 11% din populație rămâne neasigurată și are acces doar la un pachet restrâns de servicii. Procentul de populație care beneficiază de o formă de asigurare de sănătate a scăzut, cu un decalaj semnificativ între mediul urban și cel rural.

Nivelul nevoilor medicale nesatisfăcute este cu aproximativ 28% mai mare în zonele rurale decât în întreaga țară. Cheltuielile cu asistența medicală preventivă sunt cu mult sub media UE (1,8%) față de 3,1%. Îmbunătățirea asistenței medicale comunitare, deși foarte necesară, prezintă întârzieri.

Unitățile spitalicești nu corespund normelor de siguranță și normelor ingienico-sanitare, determinând: risc crescut de infecții asociate actului medical, grad ridicat de nevoi medicale nesatisfăcute, costuri crescute cu mentenanța infrastructurii sanitare.

Sectorul sanitar din România se bazează pe o infrastructură concepută acum 50-60 ani, când nevoia de servicii de sănătate era diferită față de realitățile de astăzi.

Componenta C12 - Sănătate propune 3 reforme și 2 tipuri principale de investiții cu un buget total de 2.450,01 mil. euro. Prin acestea, vor fi adresate mare parte din aceste probleme și provocări.

Reforme:

R1. Dezvoltarea capacității pentru gestionarea fondurilor publice din sănătate

R2. Dezvoltarea capacității de investiții în infrastructura sanitară

R3. Dezvoltarea capacității pentru managementul serviciilor de sănătate și managementul resurselor umane din sănătate

Rezultatele pe care PNRR țintește să le obțină la final vor fi, între altele:

- ▶ 200 de centre comunitare nou construite sau renovate. Funcționalitatea centrelor comunitare integrate include spații pentru furnizarea de servicii medicale, sociale, educaționale în conformitate cu prevederile legislației specifice și a problemei grupurilor vulnerabile identificate din punct de vedere medico-socio-economic.
- ▶ Cel puțin 300 de comunități slab deservite, inclusiv comunități cu populație majoritar romă sau comunități rome, vor avea acces la servicii medicale prin centrele comunitare integrate.
- ▶ 119 de cabinete de planificare familială echipate și / sau reabilite.
- ▶ Cel puțin 3.000 de asociații de cabinete / cabinete ale medicilor de familie vor fi echipate sau renovate pe baza unui apel deschis. 25 de unități de terapie intensivă vor beneficia de investiții în infrastructura pacientului critic neonatal pentru diagnosticarea precoce, tratamentul prenatal / neonatal și postnatal.
- ▶ Cel puțin 30 de unități de îngrijire ambulatorie vor fi modernizate, reabilite, extinse (inclusiv prin construcția de clădiri noi) și echipate.
- ▶ Cel puțin 25 de spitale publice vor beneficia de echipamente și materiale pentru a reduce riscul de infecții asociate asistenței medicale.

- ▶ 10 unități medicale mobile vor fi echipate cu echipamente pentru screeningul cancerului de sân și de col uterin.
- ▶ 3000 de angajați care lucrează în domenii legate de sănătate din administrația centrală, instituții descentralizate, conducerea unităților de asistență medicală și personal care acordă îngrijire directă pacienților instruiți în prevenirea corupției și abordarea conflictelor de interese din sistemul de sănătate
- ▶ 1.000 de manageri de spitale, membri ai comitetelor de conducere, șefi de secție / laborator / farmacie, manageri ai direcțiilor județene de sănătate publică și a oficiilor județene de asigurări de sănătate, medicii de familie care gestionează cabinetele individuale / grupate etc și 1000 de persoane din structurile de resurse umane ale spitalelor, direcțiile județene de sănătate publică și alte instituții de servicii de sănătate vor primi instruire

România se confruntă în continuare cu provocarea majoră a sărăciei unei largi categorii de români. Potrivit recomandărilor specifice de țară (2019), ratele sărăciei și inegalității veniturilor rămân ridicate, iar disparitățile regionale se accentuează. Un român din trei continuă să fie expus riscului de sărăcie și excluziune socială, printre cele mai afectate grupuri numărându-se inclusiv copiii și persoanele cu handicap alături de persoanele în vârstă și romii.

În cadrul aceluiași document se constată că, de obicei, serviciile sociale sunt concentrate în zonele mai bogate sau în zonele urbane, deși ele sunt cele mai necesare în zonele și regiunile mai sărace, rurale. Integrarea limitată a serviciilor de ocupare a forței de muncă, de educație, de sănătate și a serviciilor sociale nu permite o incluziune durabilă a diferitelor grupuri defavorizate. O altă provocare constă în necesitatea dezvoltării unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de limitare a serviciilor de asistență socială. De asemenea, economia socială se confruntă cu provocări semnificative, cu lipsa finanțării, impactul acesteia rămânând marginal.

Pentru a răspunde acestei provocări, în **componenta C13 sunt propuse reforme în domeniul social**. În special sunt necesare intervenții pentru grupurile vulnerabile, precum copii și persoane cu dizabilități. Sunt 7 reforme și 4 investiții principale pe acest domeniu, cu un buget total de 196,74 mil. euro.

Reforme:

R1. Crearea unui nou cadru legal pentru a preveni separarea copiilor de familie

R2. Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități

R3. Implementarea venitului minim de incluziune (VMI)

R4. Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii pentru lucrătorii casnici

R5. Asigurarea cadrului legal pentru stabilirea salariului minim

R6. Îmbunătățirea legislației privind economia socială

R7. Reforma serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice

În urma investițiilor vor fi obținute rezultate importante precum:

- ▶ Intrarea în funcțiune a unei rețele de 150 de centre de servicii zilnice de cel puțin 10% în comunitățile cu o populație semnificativă de romi, pentru a preveni separarea copiilor de familii.
- ▶ Cel puțin 8455 de persoane cu dizabilități instituționalizate (50% din numărul din decembrie 2020) care beneficiază de sprijin în vederea dezinstituționalizării și a implementării „căii de viață independentă” a acestora.
- ▶ Reducerea numărului de persoane cu dizabilități instituționalizate la 11500 de la 16911, după ce au primit sprijinul relevant, pe baza unei abordări de gestionare a cazurilor, pentru a avansa pe „calea de viață independentă”
- ▶ 50 de servicii comunitare modernizate (centre de zi și centre de recuperare neuro-motorie pentru persoane cu dizabilități) printr-un program național de finanțare a investițiilor precum reabilitarea, consolidarea, modernizarea și furnizarea de servicii bazate pe comunitate.
- ▶ Intrarea în funcțiune a 55 de noi servicii comunitare (45 noi clădiri NZEB și 10 clădiri noi nZEB +) pentru persoanele cu dizabilități (centre de zi, servicii de asistență și suport și centre de servicii de recuperare neuro-motorie pentru pacienți) care vor oferi activități pentru cel puțin 4.870 de persoane cu dizabilități în 4 ani, având în vedere viața independentă.
- ▶ 56700 familii eligibile suplimentare care beneficiază de schema îmbunătățită (calculată pe baza estimării numărului de beneficiarilor familiei, conform legii actualizate), pe lângă beneficiarii eligibili actuali ai venitului minim garantat, adică 189 000 de familii la sfârșitul anului 2020.
- ▶ Cel puțin 10.000 de beneficiari angajează lucrători casnici prin sistemul de tichete de muncă, cel puțin 20 000 de lucrători domestici / furnizori înregistrați anterior ca șomeri sau inactivi furnizează servicii prin intermediul tichetelor de muncă și cel puțin 60 000 de lucrători domestici / furnizori înregistrați anterior ca șomeri sau inactivi furnizează servicii prin intermediul tichetelor de muncă.
- ▶ Intrarea în funcțiune a unei rețele de 71 de centre de servicii de zi pentru vârstnici

Conform semestrului european din 2020, reforma administrației publice stagnează, cu puține progrese în luarea deciziilor și calitatea și utilizarea eficientă a evaluărilor impactului procesului de reglementare. De asemenea, dezvoltarea unui cadru eficient pentru planificarea strategică și bugetară s-a oprit. Birocrația excesivă alături de o capacitate insuficientă de a furniza servicii publice de calitate, inclusiv digitale, au un impact negativ asupra cetățenilor și a mediului de afaceri. Reorganizările frecvente și utilizarea excesivă a managementului

temporar împiedică independența administrației.

Semestrul european a semnalat, de asemenea, că există o **fragmentare ridicată a competențelor și resurselor care afectează în continuare furnizarea de servicii publice**, în special la nivel local și în comunitățile sărace. **Eficiența achizițiilor publice rămâne o problemă**, iar ireversibilitatea anumitor măsuri ar trebui monitorizată în continuare.

Nu în ultimul rând, economia României se confruntă cu o carență istorică privind managementul companiilor de stat.

PNRR propune o adevărată revoluție în sistemul de recrutare și cel de promovare a funcționarilor publici, **în cadrul componentei C14. Buna guvernantă**. Sunt 9 reforme și 4 tipuri de investiții majore pe aceste sectoare, care vor răspunde provocărilor. Bugetul total propus: 165,6 mil. euro.

Reforme:

R1. Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și al ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterii calității consultărilor publice la toate palierele administrației

R2. Întărirea coordonării la Centrul Guvernului printr-o abordare integrată și coerentă a inițiativelor în domeniul schimbărilor climatice și a dezvoltării durabile

R3. Management performant al resurselor umane în sectorul public

R4. Dezvoltarea unui sistem de salarizare echitabil și unitar în sectorul public

R5. Garantarea independenței justiției, creșterea calității și eficienței acesteia

R6. Intensificarea luptei împotriva corupției

R7. Evaluarea și actualizarea legislației privind cadrul de integritate

R8. Reformarea sistemului național de achiziții publice

R9. Îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor de stat

În administrația publică, detaliile reformei vor include:

- ▶ Un sistem de recrutare pilot pe modelul EPSO european pentru administrația centrală, în 2022, urmat de replicarea la nivel național pe baza lecțiilor învățate, începând cu 2023
- ▶ Un sistem nou multi-anual de planificare pentru nevoile de recrutare din sectorul public
- ▶ Introducerea unui sistem de recrutare nou pentru înalții funcționari publici care interzice politizarea funcțiilor
- ▶ În domeniul justiției, sunt incluse în PNRR, pe lângă reformele asumate în cadrul MCV, o serie de măsuri, spre exemplu:
 - ▶ Adoptarea noii Strategii Naționale Anticorupție și implementarea acestora
 - ▶ Adoptarea strategiei privind dezvoltarea sistemului judiciar pentru perioada 2022-2025
 - ▶ Adoptarea legii de modificare a competențelor ANABI
 - ▶ Adoptarea „Legilor justiției” (statutul magistraților din România, organizarea

judiciară, Consiliul Superior al Magistraturii)

- ▶ O creștere cu aproximativ 50% a valorii bunurilor indisponibilizate și administrate de ANABI
- ▶ Reformarea sistemului național de achiziții prin eficientizarea procesului de achiziții - un nou formular standard electronic va fi disponibil

Pentru dialogul social, sunt vizate minim 50 de parteneriate între APL și ONG și cel puțin 15 inițiative de colaborare funcțională ale sectorului neguvernamental (rețele, coaliții, platforme, grupuri de organizații incluzând think tank-uri, structuri de analiză și cercetare etc).

Reforma companiilor de stat este de importanță strategică, detalii din reformă:

- ▶ Toate excepțiile la Legea 111/2016 sunt eliminate;
- ▶ Consiliile de administrație interimare sunt permise numai în anumite situații excepționale, acestea sunt detaliate în Lege
- ▶ Consiliile de administrație sunt depolitizate
- ▶ Un grup unic de supraveghere (task force) este creat la nivelul SGG și va avea responsabilități de monitorizare și coordonare suplimentare
- ▶ 10 companii de stat restructurate și 3 companii de stat listate la bursă din domeniul energiei și transporturilor

Pilonul VI. Politici pentru generația următoare, copii și tineret, cum ar fi educația și competențele

Sistemul de educație din România se confruntă cu numeroase dificultăți legate de calitate, echitate și infrastructură. Acestea limitează capacitatea României de a construi o economie modernă, bazată pe cunoaștere, precum și capacitatea de a facilita mobilitatea socială.

România și-a ratat ambele ținte asumate în cadrul strategiei Europa 2020, atât pentru părăsire timpurie a școlii (15,3% în 2019 vs. 11,3% țintă asumată⁴) cât și pentru accesul la învățământul terțiar (25,8% în 2019 vs. 26,7% ținta asumată). Testele PISA, care măsoară abilitățile în matematică, citire și științe ale copiilor de 15 ani plasează România pe ultimele poziții din Uniunea Europeană, alături de Bulgaria și Cipru⁵. Peste 40% din copiii de 15 ani suferă de pe urma analfabetismului funcțional, conform acestor rezultate, aspect care pune probleme sociale și economice pe termen lung.

O problemă specifică României ultimilor ani este accesul limitat la educație înainte sau după învățământul obligatoriu. Un bun exemplu este insuficientul acces la educația timpurie. Conform sondajului EU-SILC, sub 1/6 din copii de 0-3 ani au acces la programe organizate de educație timpurie, procent care plasează România pe una din ultimele poziții la nivelul Uniunii Europene. Simultan, programele de formare deschise adulților rămân limitate, doar 1,3% având acces curent la programe de formare în 2019⁶.

Problemele din sistemul de educație reflectă un nivel ridicat de inechitate în cadrul sistemului educațional. Școlile din mediul rural și din regiunile dezavantajate economic suferă de pe urma unei precarități a ofertei educaționale dar și a infrastructurii.

PNRR propus de România adresează prin **componenta C15 - Educație** - aceste provocări prin 7 reforme și 18 investiții acestor provocări, cu un buget total propus de 3.605,97 mil. euro.

Reformele:

R1. Elaborarea și adoptarea pachetului legislativ pentru implementarea proiectului „România Educată”

R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate

R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii

R4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior

R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației

4 <https://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard>

5 <https://www.oecd.org/pisa/publications/pisa-2018-results.htm>

6 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Adult_learning_statistics

R6. Actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura standarde ecologice de proiectare, construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar

R7. Reforma guvernanței sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului

La finalul acestor reforme și investiții se așteaptă rezultate importante precum:

- ▶ 110 de creșe înființate și operaționalizate și 412 servicii complementare (se înființează în spații oferite de comunitate/diferiți furnizori publici și privați de educație, în localitățile izolate, dezavantajate unde nu se justifică construirea unei creșe/grădinițe)
- ▶ 420 de formatori curriculari și respectiv în monitorizarea serviciilor de educație timpurie vor fi instruiți și evaluați în cadrul a două programe de formare continuă și vor primi certificate specifice.
- ▶ Alocarea a 42 granturi (1 pe județ) pentru formarea a 19 950 de persoane (475 pe județ) care lucrează în servicii standard și complementare de educație timpurie (personal didactic și nedidactic), acordând prioritate celor din serviciile nou înființate.
- ▶ 2500 de școli incluse în programul de abandon vor fi complet digitalizate prin achiziționarea echipamentului necesar (tablete, imprimante, routere). Creșterea cu cel puțin 60% a numărului de studenți înscriși în ruta completă de învățământ dual.
- ▶ 57 de școli agricole vor fi sprijinite pentru modernizarea, renovarea și extinderea laboratoarelor școlare, atelierelor și laboratoarelor IT, cantinelor, cazării pentru studenți, achiziționarea de materiale biologice, echipamente agricole și mașini pentru efectuarea lucrărilor agricole, formarea cadrelor didactice pe baza unor programe specifice legate de agricultură, echipare Creșterea cu 10% a numărul elevilor înscriși în liceele agricole față de 2020
- ▶ Dotarea a 909 de școli VET vor fi dotate cu infrastructuri digitale și instrumente pentru predare și a laboratoarelor de informatică și atelierelor de practică
- ▶ Cel puțin 100.000 cadre didactice formate în educația digitală integrată și în tranziția digitală
- ▶ Cel puțin 5.200 de școli dotate cu resurse tehnologice noi pentru laboratoarele IT
- ▶ Cel puțin 3.600 de școli dotate cu infrastructură și echipamente tehnologice noi
- ▶ Cel puțin 1.100 Smart lab-uri achiziționate.
- ▶ 60 de noi centre de tehnologie inovatoare pentru a crea noile abilități ale viitorului prin inovarea continuă a programelor de studiu în cadrul universităților
- ▶ Construirea a 5.020 și extinderea / modernizarea a 15.000 de locuri în campusurile universitare pentru a crea noi locuri de agrement și

lectură, în special pentru studenții defavorizați

- ▶ Construirea a 4.600 de locuri și extinderea / modernizarea a 15.000 de locuri ale campusurilor universitare pentru a crea noi locuri de cazare pentru studenții din medii socio-economice defavorizate, cu dizabilități, unele minorități etnice sau familii monoparentale etc.
- ▶ 10.000 laboratoare de științe/cabinete echipate
- ▶ 3 consorții școlare rurale create pentru a consolida mediul educațional rural, asigurând condiții optime pentru predare, respectând în același timp echitatea socială.
- ▶ 10 000 de participanți la cursuri de formare competente manageriale (inspectori cu funcții de îndrumare și control, directori, manageri școlari)

Toate cele de mai sus, reforme și investiții, sunt piese de puzzle care compun România modernă și reformată. Fiecare piesă este la fel de importantă pentru ca ansamblul să existe și să fie unul durabil.

PNRR este răspunsul pe care Guvernul României, prin documentul finalizat de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, îl dă provocărilor majore ale țării. Un răspuns curajos și care va aduce României dezvoltarea bine-meritată.

Depinde numai de noi. Putem!

1.2 Legătura cu Semestrul European

1.2.a Explicații privind abordarea utilizată în acoperirea recomandărilor specifice de țară pentru anii 2019-2020.

În cadrul Semestrului European din 2019 și 2020 România are de răspuns la 9 recomandări specifice de țară - RST (5 pentru 2019 și 4 pentru 2020). În procesul de elaborare a Planului s-a urmărit acoperirea tuturor recomandărilor specifice de țară.

PNRR reprezintă o sinteză între prioritățile de dezvoltare identificate de Guvernul României și necesitățile indicate în recomandările de țară. S-a urmărit ca prin intervențiile propuse în PNRR să se ofere un răspuns adecvat la situația economică și socială din România astfel încât provocările menționate în rapoartele de țară sau în alte documente relevante adoptate oficial de Comisie în cadrul semestrului european să fie rezolvate sau diminuate semnificativ în timp. În acest sens, în cazul României, în abordarea RST-urilor, a primat obiectivul rezilienței economice, accentul fiind pus pe reformele legate de îmbunătățirea mediului de afaceri, eficiența colectării veniturilor, sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice, întărirea eficienței administrației publice, consolidarea eficacității sistemelor de justiție și a statului de drept.

Astfel, pentru a răspunde recomandărilor specifice de țară din 2019 și 2020 în PNRR sunt incluse următoarele 9 reforme majore:

1. Pensiile. O reformă majoră care asigură echitate pentru cei cu venituri mici, dar și sustenabilitate pe termen mediu și lung pentru sistemul de pensii. Reforma vizează consolidarea capacității instituționale de prognoză a cheltuielilor cu pensiile prin utilizarea de instrumente complexe de modelare economică. De asemenea, un alt element important al acestei reforme constă în realizarea unui nou cadru legislativ care să corecteze inechitățile din sistemul de pensii. Noua lege va asigura sustenabilitatea și predictibilitatea sistemului și va respecta principiul contributivității în raport cu beneficiarii drepturilor de pensie. Legea va conține o nouă formulă de indexare care să asigure sustenabilitate fiscală, continuarea vieții active, opțional, în acord cu evoluția speranței de viață. În același timp se va realiza o digitizare a dosarelor de pensie și recalcularea pensiilor. Toate dosarele de pensii vor fi recalculate până în Q din 2023.

2. Politica fiscală. Ca răspuns la recomandările din 2019 și 2020, în cadrul Planului sunt propuse mai multe reforme care urmăresc creșterea veniturilor și optimizarea cheltuielilor. Prin intermediul acestora România se angajează ca în perioada 2022-2026 să nu înregistreze abateri de la stabilitatea fiscal-bugetară. Astfel, una din cele mai importante reforme ale componentei C8 se axează pe creșterea capacității ANAF de colectare a veniturilor la bugetul de stat prin:

- ▶ îmbunătățirea capacității de utilizare/valorificare masivă și inteligentă a datelor/informațiilor;
- ▶ furnizarea de noi servicii digitale către contribuabili;
- ▶ transformarea digitală a finanțelor publice;
- ▶ sprijinirea IMM-urilor care au dificultăți în accesarea capitalului și/sau din sectoarele economice în care România are un avantaj competitiv.

O altă reformă importantă inclusă în PNRR vizează întărirea managementului cheltuielilor publice și actualizarea și modernizarea sistemului informatic privind dezvoltarea și gestionarea bugetului național, prin valorificarea masivă de date și informații care să reflecte cât mai bine cheltuielile bugetare, la nivel de politici și programe (analiza procedurilor bugetare, eficientizarea timpului pentru generarea rapoartelor și a formatului în care sunt generate rapoartele). Se așteaptă astfel ca în urma acestei reforme să crească transparența în cadrul procesului bugetar, iar sistemul de monitorizare și raportare a programelor bugetare să se îmbunătățească.

3. Companiile de stat. În cadrul PNRR este propusă revizuirea reglementărilor pentru îmbunătățirea guvernantei corporative, monitorizării eficiente și controlului, cu accent pe performanță și responsabilitate. Astfel, ca răspuns la recomandarea 5 din 2019, în cadrul componentei C14 se urmărește îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative a întreprinderilor de stat prin reorganizarea și restructurarea companiilor și participațiilor statului, inclusiv cele de la nivelul UAT-urilor. Reforma va consta în principal în modificarea și actualizarea Legii nr. 11/2016, eliminând astfel excepțiile de la aplicare. Reforma va viza, de asemenea, crearea unui task-force distinct la nivelul SGG care să aibă responsabilități de monitorizare și coordonare a companiilor de stat, precum și în introducerea unui nou sistem de indicatori de performanță pentru membrii consiliului de administrație al companiilor de stat; precum și măsuri de auditare și derulare a planurilor de restructurare. Totodată, în cadrul componentelor C4 și C6 sunt asumate intervenții referitoare la îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanță corporativă în companiile de stat gestionate de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, respectiv Ministerul Energiei.

4. O nouă formulă de calcul a salariului minim.

În cadrul componentei C14, ca răspuns la recomandarea 3 din 2019 este prevăzută modificarea modului de stabilire/actualizare a salariului minim brut pe țară garantat în plată. Aceasta se va concretiza printr-o formulă de stabilire obiectivă a nivelului salariului minim în linie cu viitoarea legislație comunitară pentru stabilirea salariului minim la nivelul Statelor Membre. Actul legislativ privind mecanismul obiectiv de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată va fi adoptat și va intra în vigoare până cel târziu în Q 1 din 2024. Partenerii sociali vor avea un rol pregnant, în procesul tripartit de consultare pentru actualizarea periodică a salariului minim. Această formulă de calcul va fi bazată pe bunele practici de la nivel european, raportându-se la indicatori precum salariul mediu și median din economie și rata inflației.

5. Banca Națională de Dezvoltare. Ca răspuns la recomandarea 3 din 2020 referitoare la dezvoltarea și consolidarea mediului de afaceri, în componentele C8 și C9 sunt propuse intervenții referitoare la dezvoltarea cadrului instituțional național pentru derularea de instrumente financiare și, ulterior, facilitarea accesului la finanțare pentru întreprinderi, prin operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare. BND va fi înființată ca o instituție de credit, deținută 100% de stat și va activa sub supravegherea BNR și în conformitate cu legislația locală și UE în vigoare.

6. Administrația publică. În cadrul componentei C14, ca răspuns la recomandarea 5 din 2019 și recomandarea 4 din 2020, este propus un nou sistem de intrare în serviciul public (pe modelul EPSO al instituțiilor europene), precum și un cadru îmbunătățit de promovare, inclusiv pentru pozițiile de conducere. În principal, funcția publică va fi reformată prin digitalizare și managementul parcursului de carieră. Inițial vor fi organizate concursurile naționale pentru debutanți și înalți funcționari publici, iar ulterior etapizat și pentru celelalte categorii de funcții publice la nivelul administrației publice centrale.

7. Justiție. Modificarea legilor justiției și întărirea cadrului anti-corupție este un răspuns concret la

recomandarea 5 din 2020. Obiectivele reformelor incluse în componenta C14 vizează creșterea eficienței serviciilor în sistemul judiciar, precum și consolidarea independenței justiției. România își asumă astfel adoptarea noilor legi ale justiției (organizare judecătorească, Consiliul Superior al Magistraturii și statut magistrați), precum și modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală pentru a le pune în acord cu deciziile Curții Constituționale a României și directivele europene relevante. De asemenea, reforma sistemului de justiție pune accentul pe dezvoltarea managementului resurselor umane în sistemul judiciar.

8. Decarbonizarea transportului. Introducerea unui nou sistem de taxare a utilizării rețelei publice și promovarea transportului fără emisii de carbon. Componentele C4; C6; C8 și C10 vizează oferirea unor răspunsuri concrete la recomandarea 4 din 2019 și 3 din 2020 în special în direcția îmbunătățirii cadrului strategic, legal și procedural pentru dezvoltarea transportului sustenabil. Totodată, sunt propuse o serie de intervenții referitoare la decarbonizarea sectorului de transporturi prin investiții în infrastructura de transport electric și crearea de stimulente pentru transportul verde.

9. Energie regenerabilă. Prin reformele propuse în cadrul componentelor C4; C6; C8; C9 și C10 România își asumă reducerea utilizării cărbunelui, susținerea producției de hidrogen și baterii, reforma pieței de energie. Reformele fanion în această privință se regăsesc în componenta C6 - Energie, în care cele mai importante intervenții vizează dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare, precum și dezvoltarea unor lanțuri industriale de producție și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice. În ceea ce privește rezultatul reformelor implementate se urmărește adoptarea unei legi care va cuprinde un calendar obligatoriu de înlocuire a cărbunelui, inclusiv măsuri privind închiderea sau conservarea minelor și măsuri pentru recalificare și reconversie profesională, precum și alte măsuri cu impact socio-economic asupra comunităților afectate. Până cel târziu în Q4 din 2025 va fi dezafectată capacitatea de producție a energiei electrice pe bază de lignit.

În completarea reformelor majore menționate mai sus, în componentele din PNRR sunt incluse reforme sectoriale importante:

- ▶ reforma venitului minim de incluziune (componenta C13, ca răspuns la recomandarea 2 din 2020 și recomandarea 3 din 2019);
- ▶ reforma sistemului de învățământ obligatoriu și a guvernantei acestuia în sensul creșterii calității și accesibilității (componenta C15, ca răspuns la recomandările 3 din 2019 și 2020);
- ▶ reforma managementului fondurilor destinate investițiilor în sănătate și a managementului sanitar (componenta C12, ca răspuns la recomandarea 3 din 2019 și recomandarea 2 din 2020);
- ▶ asigurarea sustenabilă a apei pentru un viitor sigur al populației, mediului și economiei (componenta C1, ca răspuns la recomandările din Raportul de Țară din 2019, pag 63);
- ▶ reducerea tăierilor ilegale de lemn (componenta C2 ca răspuns la recomandările din Raportul de țară din anul 2020, pag 74);
- ▶ creșterea ratei reciclării (componenta C.3);
- ▶ adoptarea unor criterii obiective pentru stabilirea salariului minim (componenta C14);
- ▶ îmbunătățirea cadrului privind achizițiile publice (componenta C14 ca răspuns la recomandarea 4 din 2019);
- ▶ interconectarea sistemelor digitale din administrația publică printr-o abordare standardizată (componenta C2, ca răspuns la multiplele constatări și recomandări din rapoartele de țară din 2019 și 2020).

Tabelul alăturat prezintă imaginea de ansamblu privind modul în care PNRR acoperă recomandările

specifice de țară din 2019 și 2020.

Acoperirea recomandărilor specifice de țară în cadrul componentelor din PNRR

An	Cod	Recomandare specifică de țară	Componente													
			C.2	C.3	C.4	C.5	C.6	C.7	C.8	C.9	C.10	C.11	C.12	C.13	C.14	C.15
2019	19_I.1	Să asigure respectarea Recomandării Consiliului din 14 iulie 2019 de a corecta abaterea semnificativă de la traiectoria de ajustare, în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu														
	19_I.2	Să asigure aplicarea integrală a cadrului fiscal-bugetar														
	19_I.3	Să consolideze respectarea obligațiilor fiscale și colectarea impozitelor														
	19_II.1	Să protejeze stabilitatea financiară și soliditatea sectorului bancar														
	19_II.2	Să asigure sustenabilitatea sistemului public de pensii														
	19_II.3	Să asigure viabilitatea pe termen lung a fondurilor de pensii din cadrul celui de al doilea pilon														
	19_III.1	Să amelioreze calitatea și caracterul incluziv al educației, în special pentru romii și alte grupuri defavorizate														
	19_III.2	Să asigure îmbunătățirea competențelor, inclusiv a competențelor digitale, în special prin sporirea relevanței pe piața forței de muncă a educației și formării profesionale și a învățământului superior														
	19_III.3	Să sporească acoperirea și calitatea serviciilor sociale														
	19_III.4	Să finalizeze reforma venitului minim de incluziune														
	19_III.5	Să îmbunătățească funcționarea dialogului social														
	19_III.6	Să asigure stabilirea salariului minim, pe baza unor criterii obiective, compatibile cu crearea de locuri de muncă și cu competitivitatea														
	19_III.7	Să îmbunătățească accesul la asistență medicală și eficiența sectorului sănătății din punctul de vedere al costurilor, inclusiv prin favorizarea tratamentului ambulatoriu														
19_IV.1	Să axeze politica economică în materie de investiții pentru sectorul transporturilor, vizând în special sustenabilitatea acestuia, pe sectorul energetic cu emisii scăzute de dioxid de carbon și pe eficiența energetică, pe infrastructura de mediu și pe inovare, ținând seama de disparitățile regionale															

An	Cod	Recomandare specifică de țară	Componente													
			C.2	C.3	C.4	C.5	C.6	C.7	C.8	C.9	C.10	C.11	C.12	C.13	C.14	C.15
	19_IV.2	Să îmbunătățească procesul de pregătire și stabilire a priorităților în ceea ce privește proiectele mari și să se accelereze punerea în aplicare a acestora														
	19_IV.3	Să îmbunătățească eficiența achizițiilor publice și să asigure punerea în aplicare integrală și sustenabilă a strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice														
	19_V.1	Să se asigure că inițiativele legislative nu subminează securitatea juridică, prin îmbunătățirea calității și a previzibilității procesului decizional, inclusiv prin consultări adecvate cu părțile interesate, prin evaluări efective ale impactului și prin simplificarea procedurilor administrative														
	19_V.2	Să consolideze guvernanta corporativă a întreprinderilor de stat														
2020	20_I.1	Să aplice politici fiscal-bugetare în concordanță cu recomandarea Consiliului din 3 aprilie 2020 și să ia totodată toate măsurile necesare pentru a combate în mod eficace pandemia, a susține economia și a sprijini redresarea viitoare														
	20_I.2	Să evite adoptarea unor măsuri permanente care ar pune în pericol sustenabilitatea finanțelor publice														
	20_I.3	Să consolideze reziliența sistemului de sănătate, inclusiv în ceea ce privește personalul medical și produsele medicale și să îmbunătățească accesul la serviciile de sănătate														
	20_II.1	Să ofere soluții adecvate de substituție a veniturilor														
	20_II.2	Să extindă măsurile de protecție socială														
	20_II.3	Să extindă accesul la serviciile esențiale pentru toți														
	20_II.4	Să atenueze impactul crizei asupra ocupării forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare														
	20_II.5	Să consolideze competențele și învățarea digitală														
	20_II.6	Să asigure accesul egal la educație														
	20_III.1	Să asigure sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile și gospodăriile, în special întreprinderile mici și mijlocii (IMM) și lucrătorii independenți.														
	20_III.2	Să avanseze finanțarea proiectelor de investiții publice mature și să promoveze investițiile private pentru a favoriza redresarea economică														
	20_III.3	Să direcționeze cu prioritate investițiile către tranziția ecologică, Să direcționeze cu prioritate investițiile către infrastructura de servicii digitală,														
	20_III.4	Să direcționeze cu prioritate investițiile către producția și utilizarea energiei în mod nepoluant și eficient, precum și tranziția către infrastructura de mediu, inclusiv în regiunile miniere														
		20_IV.1	Să îmbunătățească eficacitatea și calitatea administrației publice, precum și previzibilitatea procesului decizional, inclusiv printr-o implicare adecvată a partenerilor sociali													

De asemenea, în Anexa **I.2.1** este prezentat în detaliu modul în care PNRR propus de România, răspunde punctual celor 9 recomandări specifice de țară. Sunt trecute în revistă toate enunțurile derivate din cele 9 recomandări din 2019 și 2020 pentru care sunt asociate reformele și investițiilor cheie prin care sunt acoperite prioritățile stabilite în cadrul Semestrului European.

1.2.b Contribuția la atingerea obiectivelor inițiativelor emblematice ale UE

Obiectiv	Strategii existente/Ținte Existing strategies/targets	Investiții	Reforme	Contribuția la atingerea obiectivelor UE
Power up/ Energie	<p>Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050</p> <p>Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC)</p>	<p>Componenta C6 - Energie</p> <p>II: Noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile</p> <p>Digitalizarea și tranziția către surse regenerabile de energie atât a consumurilor proprii ale operatorilor din rețea și altor operatori critici, cât și investiții în noi capacități pentru producția de electricitate din surse regenerabile. De la 4.405 MW instalați pe eolian și solar, în urma proiectelor urmate a fi finanțate prin PNRR aceasta capacitate va crește la 4.640. Pana în Q 2 din 2026 se vor instala 545 MW de capacitate nouă doar prin schema suport pusă la dispoziție de guvern prin PNRR, în plus față de altă capacitate instalată livrată de piața care să ne ducă spre ținta de 6,9 GW de capacități adiționale de energie din surse regenerabile până în anul 2030.</p> <p>Investiția 2: Infrastructura de distribuție a gazelor din surse regenerabile (utilizând gazele naturale în combinație cu hidrogenul verde ca măsură tranzitorie), precum și capacitățile de producție a hidrogenului verde și/sau utilizarea acestuia pentru stocarea energiei</p>	<p>Componenta C6: Energie R1. Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulativ pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile</p> <p>Până cel târziu în Q 3 2026 se vor închide cel puțin 5 din cele 9 exploatații miniere pe lignit din cadrul CE Oltenia;</p> <ul style="list-style-type: none"> Până cel târziu în Q 3 2026 se vor fi înlocuiți cel puțin 1.300MW pe lignit cu capacitate flexibilă pe gaz, în ciclu combinat hydrogen readiness sau în înaltă cogenerare 	<p>Contribuie la creșterea ponderii hidrogenului prin dezvoltarea de capacități de producție a hidrogenului verde (sunt vizate două instalații pe energie fotovoltaică), prin componenta C6.</p> <p>Țintă - strategii naționale: Energia regenerabilă, minim 30,7% până în 2030, intermediar 26,9% în 2025.</p> <p>Țintă - strategii naționale: Dezvoltarea de capacități adiționale de energie din surse regenerabile până în anul 2030 de aproximativ 6,9 GW comparativ cu anul 2020.</p> <p>Pentru integrarea SRE în sistemul energetic național, se va demara din anul 2024 o tranziție de la capacități pe bază de cărbune la cele pe bază de gaz natural. Pentru 2030, este prevăzută instalarea unor capacități noi pe gaz natural de cel puțin 1.400 MW.</p>

		<p>electrice. Până în Q2 2026 vor fi conectați 90.000 de consumatori la rețea de distribuție gaz în amestec cu hidrogen. Investiția 3: Proiecte demonstrative integrate în domeniul hidrogenului verde. Prin aceste proiecte pilot estimăm să putem produce din cel puțin 30 MW de energie solară, până în 2024.</p>		
		<p>Componenta C4. Transport sustenabil R1: Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră” - Îmbunătățirea cadrului strategic, legal și procedural pentru tranziția către transport sustenabil.</p>	<p>Componenta C4 Transport sustenabil Investiția 2 Material rulant feroviar.</p>	<p>Achiziția a 12 rame electrice alimentate cu hidrogen - Automotoare EMU și H-EMU (inclusiv stații de alimentare cu hidrogen pentru trenurile de tip H-EMU) cu capacitate între 150 și 500 locuri.</p>
Renovare	<p>Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung SNRTL (2020-2050) pentru sprijinirea parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonizat până în 2050;</p> <p>Strategia Națională de Reducere a Riscului Seismic 2020-2050 (în curs de elaborare)</p> <p>Politica Urbană a României 2020-2035 (în curs de elaborare)</p> <p>Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030</p>	<p>Componenta C5.Valul Renovării I1. Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent</p> <p>I2. Realizarea Registrului național al clădirilor</p> <p>I3. Consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor prin dezvoltarea de cursuri de formare privind eficiența energetică a construcțiilor</p> <p>I4. Economia circulară și creșterea eficienței energetice a clădirilor istorice</p> <p>a. Susținerea eficienței energetice</p>	<p>Componenta C5.Valul Renovării R1. Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente;</p> <p>R2. Cadru strategic, normativ și procedural care să sprijine reziliența seismică a fondului construit</p>	<p>Țintă - strategie națională SNRTL - Aproximativ 77% din suprafața totală a fondului de clădiri, în plan pentru a fi renovată din 2021 până în 2050.</p> <p>Contribuie la obiectivul Renovării, de dublare a ratei renovării până în 2025.</p> <p>Contribuie la obiectivul de creare de locuri de muncă: prin SNRTL se estimează 13 mld euro investiții și creare a 18 locuri de muncă la fiecare million de euro investit.</p> <p>Prin componenta C5 se va contribui la atingerea acestor ținte naționale prin următoarele rezultate cantitative:</p> <ul style="list-style-type: none"> Până în Q1 2023 vor fi lansate cel puțin 10 scheme de certificare lucrători și specialiști în domeniul construcțiilor, furnizate în cadrul programelor de formare considerate

		<p>prin dezvoltarea și testarea de materiale noi și soluții tehnologice a clădirilor istorice;</p> <p>b. Dezvoltarea aptitudinilor profesionale în vederea intervenției pe clădiri istorice;</p> <p>c. Susținerea economiei circulare prin crearea unui centru-pilot pentru colectarea și reutilizarea materialelor de construcție istorice provenite din demolări legale</p> <p>d. Susținerea economiei circulare prin asigurarea întreținerii regulate a clădirilor istorice</p>		<p>cursuri de scurtă durată în cadrul programelor de învățare pe tot parcursul vieții pentru a îmbunătăți competențele locurilor de muncă verzi în contextul renovării energetice. Cel puțin 8000 de specialiști și lucrători din sectorul construcțiilor trebuie să fi obținut o certificare de curs de scurtă durată pentru finalizarea cursurilor de formare în domeniul eficienței energetice până în Q4 2023.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Până în Q4 din 2024 va intra în funcțiune Registrul național digital al clădirilor, sistem informatic operațional cu date despre clădiri, care va integra și pașapoarte energetice ale clădirilor. Sistemul conține o bază de date georeferențiată a clădirilor publice și private, complementară geoportalului INSPIRE, legată și interoperabilă cu baza de date urbane la nivel local și cu alte sisteme de registre naționale. Pașaportul energetic pentru clădiri trebuie să facă parte din jurnalele de bord și să conțină toate informațiile privind intervențiile legate de energie în format digital. Jurnalele de bord vor face parte din Registrul național al clădirilor ca sistem integrat. Scopul registrului este de a colecta datele privind datele de renovare energetică (economii de energie, reducerea emisiilor), precum și datele privind vulnerabilitatea seismică și alte caracteristici ale clădirii. • Până în Q2 din 2026 vor fi obținute: <ul style="list-style-type: none"> ○ cel puțin 2,3 mil.mp suprafață de clădiri publice renovate energetic moderat sau aprofundat/renovate integra ○ cel puțin 4,3 mil.mp suprafață de clădiri rezidențiale multifamiliale
--	--	--	--	---

		<p>Componenta C7. Transformare digitala I1. Implementarea infrastructurii de cloud guvernamental</p> <p>I17. Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale</p> <p>Componenta C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare</p> <p>I2. Instrumente financiare pentru sectorul privat – Măsura 5 - Instrumentul financiar pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor</p>	<p>Componenta C7. Transformare digitala R1. Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental</p> <p>R4. Creșterea competențelor digitale pentru exercitarea funcției publice și educație digitală pe parcursul vieții pentru cetățeni</p>	<p>renovate energetic moderat sau aprofundat/renovate integrat,</p> <ul style="list-style-type: none"> Până în Q4 din 2025 cel puțin 200 de profesioniști trebuie să fi obținut o certificare pentru finalizarea instruirilor legate de eficiența energetică în domeniul clădirilor istorice <p>Realizarea infrastructurii Cloud-ului guvernamental (centre de date TIER III/IV by design), folosind tehnologii de ultimă generație, cu un înalt grad de securitate cibernetică, eficiente din punct de vedere energetic, necesare asigurării găzduirii de sisteme informatice publice centrale și interoperabilității acestora, într-un mod unitar și standardizat</p> <p>Modernizarea și extinderea a 105 de biblioteci dintre care 5 sedii centrale de biblioteci județene și 100 biblioteci biblioteci rurale sau municipale</p> <p>Garanția de portofoliu pentru investiții în eficiență energetică și energie regenerabilă în sectorul rezidențial și al clădirilor va include o garanție de portofoliu neplafonată, parțial acoperită de către InvestEU/compartimentul pentru România - acoperirea primei pierderi ('First Loss Piece'). Garanția va fi furnizată de către BERD intermediarilor financiari selectați care finanțează beneficiarii finali eligibili (subîmprumutații), respectând un set predeterminat de criterii de eligibilitate. Garanția trebuie completată cu servicii de beneficiarilor finali, acestea fiind finanțate din fonduri disponibile în compartimentul InvestEU pentru</p>
--	--	---	--	---

				România. Măsura propune renovarea fondului locativ existent, în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică (aferent codului 025a din Anexa VII)
		De asemenea, sunt prevazute investiții privind reabilitarea termică a o serie de clădiri cu funcțiuni de servicii publice care se regăsesc și în cadrul componentelor C15- Educație, C14 - Buna Guvernanță- partea de reformă a justiției, C13 – Reforme Sociale, C12 – Sănătate		Q2 2026 – 1,3 mil mp suprafața totală construită renovată moderat și demonstrată printr-o reducere cu 30% a a consumului primar de energie atestată prin certificatele de performanță energetică.
„Reîncarcă și realimentează!”	Planul de investiții pentru sectorul transporturilor 2020-2030 Politica Urbană a României 2020-2035 (în curs de elaborare)	Componenta C4. Transport sustenabil I1. Modernizarea și reînnoirea infrastructurii feroviare I2. Material rulant feroviar I3. Dezvoltarea infrastructurii rutiere sustenabile pe rețeaua TEN-T, taxarea rutieră, managementul traficului și siguranța rutieră; I4. Dezvoltarea rețelei de transport cu metroul în București și Cluj-Napoca	Componenta C4. Transport sustenabil Reforma 1: Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea numărului de vehicule cu zero-emisii cu cel puțin 100% între 2020 și sfârșitul anului 2025; • 52 de stații electrice construite (cu 264 de puncte de încărcare), se va contribui astfel la de construcția la nivelul UE a cel puțin 1 milion stații electrice de încărcare pana in 2025; • Cel puțin 250000 de mașini mai vechi de 15 ani casate (sub Euro 3) între 2022 și 2026. • Achiziția de material rulant ecologic – 20 de trenuri (electric-EMU/baterii-B-EMU; RE-IR cu 6 unități) - aceste trenuri vor circula atât pe rețeaua feroviară națională ca trenuri

				<p>de lung parcurs (de tip IR și IC), cât și ca trenuri de scurt parcurs (de tip R) precum și în serviciul metropolitan (de tip S-Bahn); 12 H-UEM (cu 3 + 1 unități); 55 de locomotive electrice modernizate capabile de viteza de 160 km / h și tractarea trenurilor de până la 16 vagoane; 16 noi locomotive electrice cu 4 axe cu sistem ERTMS capabil de o viteză de 160 km / h și tractarea trenurilor până la 16 vagoane; 20 de locomotive de manevră modernizate de la motorină la electricitate și plugin;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prin dezvoltarea rețelei de metrou investițiile din componenta 4 contribuie la accelerarea extinderii transportului smart și durabil.
<p>*Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050</p> <p>*Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC)</p>	<p>Componenta C10 - Fondul Local</p> <p>I1. Mobilitate urbană durabilă</p> <p>Investiția contribuie la inițiativa emblematică Reîncărcarea și realimentarea (Refuel and Recharge) - prin promovarea unor tehnologii curate perene pentru a accelera utilizarea transporturilor durabile, accesibile și inteligente, a stațiilor de încărcare și realimentare, precum și extinderea transportului public vor face ca orașele și regiunile europene să fie mai curate, vor contribui la îndeplinirea obiectivelor privind schimbările climatice. Inițiativa emblematică va avea ca obiectiv construirea, până în 2025, a unui</p>	<p>Componenta C10 Fondul Local</p>	<p>Obiectivul național pentru punctele de încărcare electrică constă în:</p> <p>a. 1.836 puncte de încărcare electrică deja existente</p> <p>b. 2.896 puncte de încărcare de mare putere (dintre care 264 puncte de încărcare electrice sunt propuse prin proiectele de dezvoltare a rețelei de autostrăzi finanțate de RRF) vor fi instalate pe rețeaua de drumuri / autostrăzi naționale, în conformitate cu strategia CNAIR pentru instalarea stațiilor de reîncărcare pentru vehicule electrice pe rețeaua TEN-T din România, până în 2030</p> <p>c. 13.200 de puncte de încărcare finanțate de C10 Fondul Local .</p> <p>d. 2.000 de puncte de încărcare finanțate de C5 Valul Renovării (1.000 de puncte de putere mare și 1.000 de puncte de putere normală)</p>	

		<p>milion dintre cele trei milioane de puncte de încărcare necesare în 2030. Astfel, investiția propune dezvoltarea rețelei stațiilor de reîncărcare publice și semi-publice pentru vehicule electrice/hibride plug-in, în mod echilibrat la nivel național, respectiv atât pe rețeaua de drumuri de interes național, cât și la nivel urban și rural.</p>		<p>e. cel puțin 10.000 de alte puncte de încărcare normale și de putere mare finanțate din surse naționale, alte finanțări UE (inclusiv politica de coeziune) și / sau surse private (inclusiv prin concesiuni)</p> <p>Amplasarea acestor puncte de încărcare va fi în zonele stabilite prin Planurile Urbanistice Generale / Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă ca zone pentru locuințe / zone mixte / zone de servicii / zone comerciale / zone de transport (cât mai aproape de locuitori - pentru a limita nevoia de deplasare). Aceste puncte de încărcare vor fi, de asemenea, amplasate în puncte multimodale pentru a încuraja navetiștii să utilizeze transportul public.</p> <p>Punctele de reîncărcare trebuie instalate astfel: aproximativ 90% în zonele accesibile publicului / semi-publice; aproximativ 10% în clădirile private.</p>
		<p>Componenta C6. Energie</p> <p>II. Noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile</p>	<p>Componenta C6. Energie</p> <p>R1. Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile</p>	<p>Instalarea și conectarea la rețea a cel puțin unei capacități suplimentare de 3000 MW de energie din surse regenerabile (eoliană și solară)</p> <p>O capacitate de cel puțin 950 MW din surse regenerabile de energie (eoliene și solare) instalată și conectată la rețea</p>

		<p>I2. Infrastructura de distribuție a gazelor din surse regenerabile (utilizând gazele naturale în combinație cu hidrogenul verde ca măsură tranzitorie), precum și capacitățile de producție a hidrogenului verde și/sau utilizarea acestuia pentru stocarea energiei electrice</p> <p>I4. Lanț industrial de producție și/sau asamblare și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și noi capacități de stocare a energiei electrice</p>		<p>Rețeaua de distribuție a gazelor regenerabile din regiunea Oltenia trebuie să fie finalizată și funcțională și va transporta cel puțin 20% gaz regenerabil atunci când va fi pus în funcțiune complet. Pentru a asigura conformitatea cu Ghidul tehnic DNSH (2021 / C58 / 01), rețeaua va transporta gaze 100% regenerabile și decarbonizate în 2030.</p> <p>Apel de proiecte pentru construirea de noi capacități de electrolizare, de min. 100 MW, cu un volum estimat generat de cel puțin 10.000 de tone de H2.</p> <p>Instalarea a cel puțin 240 MW (480MWh) de capacitate de stocare a energiei electrice, în conformitate cu condițiile DNSH stabilite în Ghidul Tehnic DNSH (2021 / C58 / 01).</p>
„Conectează!”	<p>Programul de Guvernare 2021-2024/MCID</p> <p>Guvernul își propune să ofere acces la internet de viteză rapidă a unei mari părți a populației iar în această direcție are în vedere luarea următoarelor măsuri:</p> <p>a) Modificarea Legii nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, în urma unei ample dezbateri publice cu operatorii</p> <p>b) Elemente esențiale care nu trebuie să lipsească din acest act: Acoperirea a peste 96% din populația din România cu internet NGN a. Generalizarea și facilitarea accesului la servicii de telemedicină în mediul</p>	<p>Componenta C7 Transformare digitală</p> <p>I11.: Implementarea unei scheme de sprijinire a utilizării serviciilor de comunicații prin diferite tipuri de instrumente pentru beneficiari, cu accent pe zonele albe</p>	<p>Componenta C7 Transformare digitală</p> <p>Reforma 2.: Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate</p>	<p>Acoperirea cu servicii de acces la internet de mare viteză, la punct fix a aproximativ 945 de localități (sate, inclusiv zonele locuite defavorizate precum cartierele mărginașe urbane sau rurale neacoperite de servicii de date sau așezările informale). Vor fi astfel asigurate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • acoperirea cu internet de mare viteză a aprox. 30.000 – 40.000 de gospodării rurale îndepărtate, precum și a 200 - 250 de inductori socio-economici, care ar fi rămas neacoperite cu niciun fel de rețele în absența intervenției; • îmbunătățirea acoperirii la internet pentru aproximativ 80.000 – 90.000 de gospodării rurale, precum și a 500 - 600 de inductori socio-economici, care nu ar putea beneficia de upgrade în absența intervenției;

	<p>rural, acordând prioritate comunităților vulnerabile și celor aflate la distanțe mari față de spitalele județene. Generalizarea și facilitarea accesului la învățământul online în mediul rural și la resurse educaționale deschise. Facilitarea dezvoltării competențelor digitale în rândul populației din zone vulnerabile.</p> <p>c) Acțiuni instituții:</p> <p>Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM): proiecte dedicate de extindere a rețelei, prin operatori privați. Sprijin național pentru fiecare localitate astfel încât în măcar un loc public, dotat și cu prize, să fie acces gratuit la Wifi, pentru ca cei care nu își permit accesul acasă să se poată conecta acolo. Dotarea bibliotecilor publice, inclusiv a celor școlare, cu infrastructură TIC modernă și acces la internet și organizarea unor cursuri și sistem de asistență pentru alfabetizare digitală și a adulților (Program de Interes Național prin Ministerul Educației și Cercetării)</p>			<ul style="list-style-type: none"> conectarea la internet de mare viteză a 600 de inductori socio-economici suplimentari și a 60.000 de gospodării (estimare take-up).
Modernizează!	<p>Cadrul Național de Interoperabilitate, aprobat prin Hotărârea de Guvern (HG) nr. 908/2017</p> <p>”Cadrul de dezvoltare a instrumentelor de e-guvernare (EGOV)”</p> <p>Programul de Guvernare 2021-2024 – Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării.</p>	<p>Componenta C7 Transformare digitală</p> <p>I1. Implementarea infrastructurii de cloud guvernamental I2. Dezvoltarea cloudului și migrarea în cloud I3. Realizarea sistemului de eHealth și telemedicină I4. Digitalizarea sistemului judiciar I5. Digitalizare în domeniul mediului</p>	<p>Componenta C7 Transformare digitală</p> <p>R1. Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental</p>	<p>4 Centre de date (principal / secundar) Tier IV&III by design, hardware și software cloud (IaaS/PaaS/SaaS)</p> <p>Cel puțin 30 de instituții publice s-au conectat și utilizează pe deplin Cloudul guvernamental</p> <p>Contribuie la e-ID prin ținta de 8.5 milioane de persoane pentru care se eliberează până în Q 2</p>

	<p>4 Axe strategice:</p> <p>*Administrație publică digitală - tranziția rapidă, printr-un proces de transformare digitală a administrației publice din România, de la statutul neconsolidat încă de e-Government, la cel de smart government. Această tranziție se realizează parcurgând în mod obligatoriu etapa fundamentală de guvernare bazată pe date (data-centric government);</p> <p>* Economie digitală - Transformarea digitală a economiei românești, cu un accent pe IMM-uri, care reprezintă 99% din companiile românești;</p> <p>* Educație digitală – digitalizarea procesului educațional prin includerea la nivel transversal a tehnologiei în toate procesele educaționale, dar mai ales prin implementarea unor politici de dobândire/creștere/îmbunătățire a competențelor digitale la nivelul întregii societăți românești;</p> <p>* Societate digitală</p>	<p>I6. Digitalizarea în domeniul muncii și protecției sociale</p> <p>I7. Implementarea formularelor electronice eForms în domeniul achizițiilor publice</p> <p>I8. Carte de identitate electronică și semnătura digitală calificată</p> <p>I9. Digitalizarea sectorului organizațiilor neguvernamentale</p> <p>Investiția 10. Transformarea digitală în managementul funcției publice</p> <p>I18. Transformarea digitală și adoptarea tehnologiei de automatizare a proceselor de lucru în administrația publică</p>		<p>din 2026 cartea de identitate electronică</p> <p>Dezvoltarea a 18 Soluții pentru susținerea robotizării în administrație - Robotic Process Automation (RPA) și promovarea Inteligenței Artificiale (AI) implementate în administrația publică;</p> <p>Digitalizarea a 60 de instituții cu atribuții în domeniul sanitar aflate în subordinea Ministerului Sănătății, precum și a 200 de unități sanitare publice;</p> <p>Dezvoltarea și operaționalizarea a 4 centre de date Tier IV by design, infrastructură și tehnologii pentru servicii de cloud până în decembrie 2024;</p> <p>30 de aplicații de servicii digitale guvernamentale migrate în IaaS/PaaS până în Q2 din 2026;</p> <p>Un nou centru de date este operaționalizat pentru utilizarea Ministerului Justiției, a Ministerului Public și a instituțiilor subordonate, interoperabil cu cloud-ul guvernamental dezvoltat în cadrul PNRR.; Sistemul ECRIS V (inclusiv funcționalitățile e-file), cu o arhitectură centralizată va fi operațional și va permite ca majoritatea interacțiunilor din cadrul sistemului judiciar să poată fi realizate prin mijloace electronice, eficientizând procesele de lucru, cu efecte pozitive pentru litiganți, avocați, notari, executori judecătorești, practicanți în insolvență, contribuind în același timp la transparența și integritatea sistemului judiciar și o interacțiune digitală mai bună cu diferite sisteme la nivel european, de ex. E-CODEX și e-EDES.</p>
--	--	--	--	--

			<p>Cel puțin 32 de servicii publice legate de mediu vor fi digitalizate și efectuate online pentru a include:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Transmiterea de date și informații pentru inventarele de emisii. - Servicii de raportare Natura 2000 și conservare a naturii - Gestionarea registrelor de mediu, procedurile de notificare și autorizare și autorizațiile care vizează eficientizarea serviciilor în gestionarea deșeurilor pentru cetățeni și întreprinderi. <p>Operaționalizarea serviciilor digitale de e-guvernare în domeniul muncii și protecției sociale prin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Digitalizarea serviciilor oferite de Serviciul Public de Ocupare a Forței de Muncă pentru a răspunde eficient noilor nevoi ale pieței muncii prin optimizarea operațiunilor în beneficiul cetățenilor și formarea abilităților digitale pentru gestionarea activităților specifice - Digitalizarea prestațiilor de asistență socială gestionate de ANPIS (include sisteme IT funcționale care servesc beneficiarii venitului minim de incluziune VMI) - Digitalizarea activității de control în domeniul relațiilor de muncă și al securității și sănătății în muncă. <p>Implementarea la nivel național a unui sistem operațional de gestiune a formularelor standard electronice e-Forms în domeniul achizițiilor publice.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 18 soluții vor fi implementate pentru a sprijini robotizarea în administrația publică (cum ar fi automatizarea proceselor robotizate) prin includerea
--	--	--	---

				<p>de tehnologii de inteligență artificială în administrația publică.</p> <p>200 de ONG-uri vor fi sprijinite pentru digitalizarea activităților lor prin investiții în infrastructură digitală, creșterea competențelor digitale ale personalului și voluntarilor în furnizarea de servicii la distanță către beneficiari, dezvoltarea de platforme și soluții tip CRM, alte soluții.</p> <p>Prin E-ANFP se urmărește alinierea Agenției la dezideratele unei administrații inteligente care să aibă în vedere îndeplinirea atribuțiilor prin sisteme inovative care să ofere servicii de calitate sigure și rapide, de tipul:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arhitectură Business Intelligence pentru ANFP (evidență colaborativă bugetari, management funcție publică/angajați administrația publică dosar profesional cu componente de self-service, self-management service) - soluții puternice pentru procesele de Core HR pentru administrația publică centrală, work force planning, talent management, etc). - Asistenți RPA (Robotic Process Automation) ce vor asista beneficiarii interni și externi (persoane fizice și structurile de RU) prin oferirea de asistență directă în gestiunea carierei, verificarea diplomelor/certificărilor, generarea de mesaje predefinite, prioritizarea solicitărilor și direcționarea acestora către Call center/operator/Info center după caz, formulare inteligente, consolidarea proceselor de management gen SCIM, SMC și management de proiect, elaborarea raportărilor majore ale
--	--	--	--	---

				<p>Agenției. (acordare asistență și suport destinat cetățenilor, funcționarilor publici și instituțiilor publice).</p> <p>SIMRU implică dezvoltarea nivelului de tehnologizare și operaționalizare modernă a procedurilor specifice, cu funcționalități nou implementate la nivelul administrației publice prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - livrarea de servicii integrate management al resurselor umane pentru administrația publică centrală, cu o platformă integrată de gestiune a documentelor și a datelor referitoare la angajați și angajatori, elemente colaborative - de tip self service (acces dosar profesional digital pentru angajat, generare adeverințe - automatizat, cazier administrativ, validare acte de studii etc.) și self management (actualizarea directă de către funcționar a propriului dosar profesional), - servicii de raportare evidență bugetari, gestiune personal administrație publică, venituri salariale, elemente de carieră/ în vederea fundamentării politicilor publice guvernamentale (Open Government Data) - Business Intelligence și RPA processes, - analiză privind extinderea SIMRU cu un modul de servicii financiare integrate (SFI) asociate resurselor umane pentru administrația publică centrală (managementul prezenței/gestiunea și plata drepturilor salariale pentru administrația centrală - cel puțin pentru funcționarii publici, cu aderarea în mod voluntar a administrației locale.)
--	--	--	--	---

		<p>Componenta C5 – Valul Renovării și Componenta C10-Fondul local I2. Realizarea Registrului Național al Clădirilor</p> <p>Componenta C10. Fondul local I4. Elaborarea/actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de urbanism</p>	<p>Componenta C5 – Valul Renovării și Componenta C10-Fondul local</p> <p>R1.a Sistematizarea și codificarea legislației care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi – Codul Amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor -ATUC</p> <p>zÎn cadrul procesului de codificare se are în vedere debirocratizarea, reducerea numărului de avize și acorduri și a termenelor de emitere a actelor administrative, precum și introducerea unor noi mecanisme care să asigure procese administrative mai eficiente, digitalizate și calitate în construcții.</p> <p>Realizarea reformelor va contribui la modernizarea serviciilor publice digitale și va sprijini accesibilitatea publicului larg. Digitalizarea administrației va spori eficacitatea</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Q1 2023 Intrarea în vigoare a Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, care va corela, simplifica și codifica într-un singur act normativ cel puțin 10 acte legislative din domeniile amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor. Codul propune reducerea numărului de avize și acorduri și reducerea cu cca. 50% a termenelor de avizare-autorizare a construcțiilor de către entitățile relevante, comparativ cu durata procesului la nivelul anului 2020. De asemenea, codul va promova digitalizarea proceselor de avizare și autorizare a construcțiilor. • Q2 2025 Reducerea cu cca. 50% a termenelor de avizare-autorizare a construcțiilor de către entitățile relevante, comparativ cu durata procesului la nivelul anului 2020, de la 270 de zile la 135 de zile pentru întregul proces de avizare-autorizare a construcțiilor. Mecanismul de monitorizare a acestui target se bazează pe Raportul Doing Business 2020 referitoare la România (utilizat ca nivel de referință) , în corelare cu un mecanism de raportare național cu sprijinul actorilor relevanți.
--	--	---	--	--

			<p>serviciilor publice digitale interoperabile, personalizate și ușor de utilizat. Simplificarea legislativă în domeniul urbanismului și construcțiilor contribuie inclusiv la inițiativa emblematică Modernizarea (Modernise) prin simplificarea procesului de obținere a autorizațiilor de construire și printr-o mai mare accesibilitate și coerență a legislației aplicabile în domeniu, fiind un prim pas spre servicii digitalizate în acest sens. În complementaritate cu componenta C10 Fondul local în ceea ce privește digitalizarea documentațiilor de urbanism, se creează premisele digitalizării procesului de obținere a autorizațiilor de construire, în cadrul planului fiind asumată reducerea întregului proces cu 50%.</p>	
		Componenta C8 Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii	Componenta C8 Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii	

		<p>I1. Creșterea conformării voluntare a contribuabililor prin dezvoltarea serviciilor digitale</p> <p>I2. Îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor</p> <p>I3. Asigurarea capacității de răspuns la provocările informaționale actuale și viitoare, inclusiv în contextul pandemiei, prin transformarea digitală a Ministerului de Finanțe / Agenției Naționale de Administrare Fiscală</p> <p>I4. Implementarea vămii electronice</p> <p>I5. Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară</p> <p>I6. Instrument de modelare economică (set de instrumente de simulare privind opțiunile de reformă a pensiilor) pentru îmbunătățirea capacității instituționale de a prognoza cheltuielile cu pensiile</p> <p>I8. Operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare</p> <p>I10. Eficiență operațională și servicii electronice avansate pentru sistemul național de pensii prin digitalizare</p>	<p>R1. Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare</p> <p>R2. Modernizarea sistemului vamal și implementarea vămii electronice</p> <p>R3. Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară</p> <p>R4. Revizuirea cadrului fiscal</p> <p>R5. Crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare</p> <p>R6. Reforma sistemului public de pensii</p>	<p>Serviciile digitale și sistemele electronice critice sunt operaționale (funcționalități suplimentare ale Spațiului privat virtual (SPV), Call Center, One Stop Shop (OSS), Sistemul de schimb de informații privind taxa pe valoare adăugată (VIES))</p> <p>Operaționalizarea registrului electronic al riscurilor (la nivelul ANAF), Operaționalizarea Big Data având pentru colectarea datelor. Modernizarea infrastructurii hardware și software și a infrastructurii de sprijin pentru furnizarea de servicii electronice către contribuabili. Achiziția de noi sisteme IT pentru vamă: ICS, NTCS-AES, UUM & DS, EMCS 4, Sistem național de import, Sistem de monitorizare și control, Sistem național de gestionare a autorizațiilor.</p> <p>Actualizarea aplicației IT BUGET_NG.</p> <p>Sistem informatic pentru functionarea BND.</p> <p>Sistem dezvoltat și operațional pentru proprietățile din România care va fi utilizat pentru evaluarea proprietăților supuse impozitelor pe proprietate.</p> <p>Instrument de modelare economică pentru îmbunătățirea capacității instituționale de prognoză a cheltuielilor cu pensiile</p> <p>Implementarea unui sistem informatic pentru Casa Națională de Pensii Publice (CNPP)</p>
		<p>Componenta C 9 – Sprijin pentru mediul de afaceri și CDI</p> <p>I1. Platforme digitale privind transparentizarea legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri</p>	<p>Componenta C 9 – Sprijin pentru mediul de afaceri și CDI</p> <p>R1. Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri</p>	<p>Q3 2022 - Intrarea în vigoare a modificărilor legislative pentru a reduce povara administrativă pentru mediului de afaceri prin simplificarea procedurilor legislative de înființare / ieșire de pe piață pentru firme, în special următoarele procese:</p> <p>a) înființarea unei companii, ieșirea de pe piață / închiderea unei afaceri;</p> <p>b) eficientizarea, simplificarea și digitalizarea</p>

			<p>Reforma legislativă propusă contribuie la noua Strategie UE pentru IMM (2020), în cadrul căreia se ia în considerare preocupările IMM-urilor rezultate în urma crizei atunci când se efectuează evaluări ale impactului înainte de a propune acte legislative; se așteaptă ca rezultatele testului IMM să fie luate pe deplin în considerare în toate propunerile legislative și să se demonstreze clar modul în care s-ar obține simplificarea și, acolo unde este posibil, să se formuleze recomandări suplimentare pentru a evita sarcinile administrative sau de reglementare inutile pentru IMM-uri; De asemenea, propunerea de reformă este în corelare cu strategia menționată atunci când vorbim de implementarea sistematică a testelor pentru IMM-uri la nivel național; de aplicarea consecventă a</p>	<p>procedurilor de autorizare și funcționare a reprezentanțelor străine în România; c) raportarea obligațiilor de pe piața muncii pentru companii și alte rapoartări obligatorii</p> <p>Q3 2022 - Intrarea în vigoare a modificărilor legislative legate de testul IMM (adică evaluarea ex-ante a impactului economic, social și de mediu a propunerilor legislative asupra IMM-urilor). Modificările trebuie să asigure că:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Este consultat un eșantion mai mare și reprezentativ de IMM-uri - rezultatele testului IMM pentru fiecare propunere legislativă sunt publicate în termen de 30 de zile - - rezultatele testului IMM-urilor sunt încorporate în propunerea legislativă / modificările legate de IMM-uri <p>Q4 2022 Legea licenței industriale unice va asigura:</p> <ul style="list-style-type: none"> eu. o reorganizare a procedurilor necesare pentru obținerea licențelor legate de industrie; ii. integrarea licențelor sectoriale existente într-o singură procedură simplificată, iii. reproiectarea procedurilor de aplicare, instituirea unui organism de coordonare [un grup de lucru interministerial] care să coordoneze aceste proceduri, iv. eliminarea controalelor duale și a cerințelor de reînnoire a licențelor inutile, v. Crearea unei taxonomii a tipurilor de licențe, în funcție de caracteristicile și caracteristicile lor principale vi. modificarea Legii din 2003 care stabilește o politică „tăcerea este consimțământul” - Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2003 - cu scopul de a avea un cronometru pentru aprobarea tacită (tăcerea este consimțământul)
--	--	--	--	--

			<p>principiului „think small first” (să gândim mai întâi la scară mică) și „big on big things, small on small things” pentru a garanta că legislația UE și cea națională se concentrează în mod adecvat pe IMM-uri și ca bază pentru reducerea sarcinilor administrative.</p> <p>Reforma propusă contribuie la inițiativa emblematică pentru a sprijini o redresare solidă - Modernizarea în cadrul căreia principalele servicii publice digitale ar trebui să fie modernizate și accesibile tuturor. Accesul la serviciile publice digitalizate din cadrul debirocratizării mediului de afaceri vor oferi cetățenilor/intreprinderilor control asupra identității și datelor lor online și vor permite accesul la servicii digitale online. Până în 2025 administrațiile publice ar trebui să furnizeze servicii publice digitale interoperabile, personalizate și ușor de</p>	<p>care intră în vigoare atunci când platforma electronică înregistrează cererea de licențiere. Cererea de licențiere va fi acordată automat dacă / atunci când are loc aprobarea tacită;</p> <p>vii. Adoptarea, în legislația românească, a principiului „o singură dată”, permițând dreptul investitorilor să li se solicite să furnizeze aceleași informații sau documente instituțiilor publice o singură dată ;</p> <p>viii. adoptarea cadrului legislativ necesar pentru implementarea integrală a unui punct electronic de contact unic, inclusiv o definiție a principalelor sale caracteristici.</p> <p>Q4 2023</p> <p>1.Dezvoltarea unei platforme pentru simplificarea procedurilor de înființare / ieșire de pe piața companiilor, înființarea și operarea locațiilor de lucru, platformă care va lua în considerare următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eficientizarea procesului de înregistrare a unei companii într-o singură zi; • înființarea și înregistrarea, în totalitate electronică, fără a fi nevoie să fie prezent la ghișeu în orice etapă a procesului de înființare a unei companii; • digitalizarea și eliminarea formularelor / declarațiilor; • stabilirea unui sediu social virtual, recunoașterea semnăturii electronice în conformitate cu legea, confirmarea identității persoanei prin mijloace video; • depunerea către o singură instituție publică a cererii de reactivare fiscală; • digitalizarea procesului de dizolvare / eliminare / suspendare / închidere a companiei.
--	--	--	---	---

			<p>utilizat.</p>	<p>2. Dezvoltarea unei platforme numite One Stop Shop pentru licențe / autorizații / certificări care va lua în considerare următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • crearea unui ghișeu unic pentru toate licențele comerciale; • consolidarea prezenței online a serviciilor de licențiere a afacerilor digitale; • cartografierea tuturor licențelor comerciale; • Funcționalitatea „simulator de licență” (în care investitorul introduce datele și caracteristicile relevante ale activității și este informat despre licențe și procedurile necesare pentru realizarea acestora). <p>3. Dezvoltarea unei platforme care să integreze modificări legislative privind eficiența și transparența controalelor asupra activității întreprinderilor, care include digitalizarea Registrului unic de control (SCR) care va funcționa ca o platformă care va integra baza de date a operatorilor economici și să permită accesul la acesta pentru autoritățile publice cu atribuții de control.</p> <p>4. Dezvoltarea unei platforme care să asigure transparența colectării fondurilor și gestionării fondurilor în beneficiul deținătorilor drepturilor de autor și a drepturilor conexe ale acestora - Oficiul Român pentru Drepturi de Autor.</p> <p>5. Dezvoltarea unei platforme pentru stimularea competitivității mediului de afaceri, pentru asigurarea transparenței legislative, a birocratizării și a simplificării procedurale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • informarea și educarea antreprenorilor pentru a aplica corect și eficient legislația națională.
--	--	--	------------------	--

				<p>6. Dezvoltarea unei platforme care să integreze toate serviciile dedicate angajatorilor și ocupațiilor din România (Clasificarea ocupațiilor din România).</p> <p>7. Dezvoltarea unei platforme de simplificare a obligațiilor declarative, dispoziții legale în domeniul arhivării procesului de raportare statistică și adaptarea comerțului la era digitală.</p>
Intensificare	Plan Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (PNCDI 4) pentru perioada 2021-2027, care va fi aprobat până la sfârșitul anului 2021	<p>Componenta C9 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare</p> <p>I3. Scheme de ajutor pentru sectorul privat</p> <p>I4: Proiecte transfrontaliere și multinaționale – Procesoare cu consum redus de energie și cipuri semiconductoare</p>	<p>Componenta C9 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare</p> <ul style="list-style-type: none"> • structurarea și dezvoltarea competențelor de concepție, fabricație și aplicare a componentelor și sistemelor microelectronice într-un ecosistem național coerent. 	<p>Ținta stabilită este de 5.492 de proiecte, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • crearea de tehnologii digitale avansate și securitate cibernetică (108 întreprinderi): Pentru proiectele de inteligență artificială, date și cloud computing, blockchain, internet of things și securitate cibernetică, valoarea medie finanțată a unui proiect este de 1.200.000 euro și are un buget alocat de 127.500.000 euro. Pentru proiectele de High Performance Computing and Quantum Computing valoarea medie finanțată a unui proiect este de 10.000.000 euro și are un buget alocat de 20.000.000 euro. • adoptarea de tehnologii digitale La o valoare medie a proiectului de 65.000 euro/întreprindere (valoare minimă este de 30.000 euro, iar valoarea maximă este 100.000 euro), se vor finanța 5.384 proiecte din bugetul alocat de 350.000.000 euro. <p>Crearea unui centru național de extindere a capacităților Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Microtehnologie „IMT București” în tehnologii avansate de semiconductoare, specializat în subiecte/etape tehnologice specifice și micro-producție, inclusiv prin investiții și programe comune cu</p>

		<p>Componenta C7. Transformare digitala</p>	<p>Incluse sunt marile întreprinderi și întreprinderile mici și mijlocii, cercetarea instituțională, cercetarea academică și sistemul educațional la toate nivelele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • securizarea proprietății intelectuale și accelerarea aplicării tehnologiilor avansate în domenii esențiale ale economiei naționale cum sunt industria automobilului, sănătatea sau agricultura de precizie, spațiu, apărare, aeronautică etc. • coordonare cu capacitățile și necesitățile existente la nivel european inclusiv prin participarea a cel puțin 2 membrii ai ecosistemului național la un proiect multinațional de interes comun european 	<p>alte centre de cercetare, universitățile tehnice și sectorul privat. Patru centre Digital Innovation Hub's în tehnologii avansate și sisteme microelectronice, cristalizate în vecinătatea unei universități tehnice, incluzând RTO și sectorul privat, focalizate pe componente și sisteme sigure și de încredere, certificate, pe dezvoltarea componentelor eficiente energetic pentru tehnologii de calcul, inclusiv AI și edge-cloud și investiții în cercetare-dezvoltare, prototipare și producție mică/medie, ale căror domenii de specializare vor fi definite după principiul specializării inteligente</p> <p>Cel puțin 3 entități române din consorții vor raspunde la cererile de proiecte ale întreprinderii comune a tehnologiilor digitale esențiale (KDT JU). Participanții români de la IPCEI-ME-2 vor contribui, într-un context multinațional, la stabilirea capacităților în domeniul în care KDT JU va lansa cereri de propuneri de proiecte. Activitățile celor două mecanisme sunt complementare: KDT JU concentrându-se pe progresul tehnologic, în timp ce IPCEI-ME-2 merge mai departe în sprijinirea transferului de tehnologie către prima aplicație industrială.</p> <p>Dezvoltarea de programe de asistență pentru companiile active în dezvoltarea sistemelor embedded eficiente din punct de vedere energetic</p> <p>Realizarea infrastructurii Cloud-ului guvernamental, folosind tehnologii de ultimă generație, cu un înalt grad de securitate cibernetică, eficiente din punct de vedere energetic, necesare asigurării găzduirii de sisteme informatice publice centrale și interoperabilității acestora, într-un mod unitar și</p>
--	--	--	---	---

		I1. Implementarea infrastructurii de cloud guvernamental		standardizat. Atingerea obiectivului general va fi posibil prin realizarea următoarelor obiective specifice: 1. Amenajarea și dotarea centrelor de date cu un nivel de reziliență caracteristic nivelului Tier IV/III by design; 2. Echiparea centrelor de date cu infrastructură și tehnologii cloud specifice IT&C (hardware și software); 3. Asigurarea comunicațiilor securizate folosind infrastructurile de comunicații de bandă largă operate de autoritatea publică abilitată la nivel național.
Recalificare și îmbunătățirea competențelor	Valul Renovării Programul România Educată	Componenta C5 -Valul Renovării I3. Consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor prin dezvoltarea de cursuri de formare privind eficiența energetică a construcțiilor I4. Economie circulară și creșterea eficienței energetice a clădirilor		<ul style="list-style-type: none"> Până în Q1 2023 vor fi lansate cel puțin 10 scheme de certificare lucrători și specialiști în domeniul construcțiilor, furnizate în cadrul programelor de formare considerate cursuri de scurtă durată în cadrul programelor de învățare pe tot parcursul vieții pentru a îmbunătăți competențele locurilor de muncă verzi în contextul renovării energetice. Cel puțin 8000 de

		<p>istorice</p> <p>Investițiile contribuie la inițiativa emblematică menționată prin recalificarea și perfecționarea specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor pentru sprijinirea tranziției verzi și digitale a clădirilor, consolidând potențialul de inovare și de creștere, promovând reziliența economică și socială și asigurând locuri de muncă de calitate și incluziune socială.</p>		<p>specialiști și lucrători din sectorul construcțiilor trebuie să fi obținut o certificare de curs de scurtă durată pentru finalizarea cursurilor de formare în domeniul eficienței energetice până în Q4 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel puțin 200 de profesioniști trebuie să fi obținut o certificare pentru finalizarea instruirilor legate de eficiența energetică în domeniul clădirilor istorice până în Q4 2025
		<p>Componenta C7 Transformare digitală</p> <p>Investiții</p> <p>I15. Crearea de noi competențe de securitate cibernetică pentru societate și economie</p> <p>I16. Program de formare de competențe digitale avansate pentru funcționarii publici</p> <p>I17. Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale</p> <p>I19. Scheme dedicate perfecționării/recalificării angajaților din firme</p>	<p>Componenta C7 Transformare digitală</p> <p>R3. Asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice</p> <p>R4. Creșterea competențelor digitale pentru exercitarea funcției publice și educație digitală pe parcursul vieții pentru cetățeni</p>	<p>Până la finalul Q 2 din 2026:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instruire completă a 5000 de formatori de securitate cibernetică, aplicabilă în domeniile prioritare ale economiei și societății și specifice absolvenților și studenților (instrumente puse la dispoziție gratuită firmelor și administrației publice pentru cursuri cibernetice, un control mai riguros al protecției datelor și securitatea utilizarea noilor tehnologii și în mediu). • 30000 Funcționari publici instruiți pentru dobândirea competențelor digitale avansate (de ex. administrator baze de date (SQL, MySQL etc); Administrator de sistem; Analisti de business; Data analyst; Programatori pe diverse platforme) și 2500 de funcționari publici de conducere care au urmat programe de formare de leadership și talent management; • Personal din cel puțin 2000 de IMM-uri instruiți în competențe digitale (cum ar fi instrumente și echipamente digitale, consolidarea competențelor digitale, inclusiv competențe legate de tehnologiile cloud și tehnologii specifice industriei 4.0);

				<ul style="list-style-type: none"> • 100000 de cetățeni vor beneficia de training privind dezvoltarea competențelor digitale în cadrul bibliotecilor.
		<p>Componenta C14 - Buna guvernare</p>	<p>Componenta C14 - Buna Guvernare</p> <p>R1. Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și a ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterea calității consultărilor publice la toate palierele administrație</p>	<p>800 de reprezentanți ai organizațiilor societății civile au fost instruiți pentru a crește capacitatea administrativă și gradul de digitalizare a structurilor lor</p>

		<p>I2 Dezvoltarea infrastructurii logistice (non-IT) necesare luptei împotriva corupției și a recuperării produsului și prejudiciilor generate de infracțiuni, inclusiv a formării profesionale în aceste domenii</p>	<p>R8. Reformarea sistemului național de achiziții publice</p> <p>R5. Garantarea independenței justiției, creșterea calității și eficienței acesteia</p>	<p>Dezvoltarea de cursuri postuniversitare specializate pentru a instrui 2000 oameni care doresc să lucreze pe piața muncii ca experți în domeniul schimbărilor climatice; Implementarea de măsuri „soft” destinate creșterii competențelor profesionale ale specialiștilor din domeniile combaterii corupției și recuperării/administrării bunurilor indisponibilizate, precum acțiuni de formare profesională a specialiștilor.</p> <p>Instruirea specializată în domeniul achizițiilor publice pentru cel puțin 350 de persoane (atât funcționari publici, cât și personal contractual), în special pentru angajații întreprinderilor de stat. Instruirea specializată este menită să mărească capacitatea administrativă a „cumpărătorilor mari” și a altor autorități contractante care implementează proiecte de investiții finanțate prin Facilitatea de Recuperare și Reziliență, de unde accentul acordat întreprinderilor de stat.</p> <p>Se vor organiza sesiuni de instruire pentru magistrați și grefieri în instanță pentru a spori calitatea justiției și a o face mai eficientă, cum ar fi:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) unificarea avocatului-lingvistică cu privire la noile coduri (Cod civil, Cod procedură civilă, Cod penal și Cod procedură penală), (2) achiziții publice, drept administrativ, procedură fiscală, (3) cooperarea judiciară internațională în materie civilă și penală, jurisprudența Curții Europene de Justiție privind drepturile fundamentale, (4) gestionarea activității grefierilor,
--	--	---	--	---

		<p>Componenta C.15 Educație</p> <p>I3. Dezvoltarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniștilor care lucrează în servicii de educație timpurii</p> <p>I5. Cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) și ai instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE) și intervenții sistemice pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii</p> <p>I8. . Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic</p> <p>I18. Programul de formare și îndrumare pentru managerii și inspectorii școlari</p>	<p>Componenta C.15 Educație</p> <p>R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii.</p> <p>R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației</p> <p>R7. Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului</p>	<p>(5) jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, (6) executarea hotărârilor penale etc. Cele 300 de sesiuni de instruire vor viza aproximativ 6000 de judecători, procurori și grefieri. Acestea vor fi organizate în trei valuri de câte 100 de sesiuni: primul val în 2023, al doilea în 2024 și al treilea în 2025.</p> <p>420 de formatori instruiți în domeniul curricular și în domeniul monitorizării serviciilor de educație timpurie</p> <p>19950 persoane, care lucrează în servicii standard și complementare de educație timpurie, instruite, acordând prioritate celor din serviciile nou înființate</p> <p>45000 de utilizatori ai SIIR și ai instrumentului IT MATE instruiți</p> <p>100000 de cadre didactice formate pentru predarea on-line, prin îmbunătățirea competențelor specifice de pedagogie digitală</p> <p>10000 directori, directori adjuncți și inspectorii care au finalizat un program complet de formare și instruire</p>
--	--	--	--	--

Anexa 1.2.1 Tablou de bord privind acoperirea recomandărilor specifice de țară din 2019 și 2020

Recomandare specifică de țară	Intensitatea de adresare în PNRR	Componente care acoperă RST	Explicații privind modalitatea de abordare a recomandărilor în cadrul componentelor
<p>19_I.1 Să asigure respectarea Recomandării Consiliului din 14 iulie 2019 de a corecta abaterea semnificativă de la traiectoria de ajustare, în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu</p> <p>20_I.1 Să aplice politici fiscal-bugetare în concordanță cu recomandarea Consiliului din 3 aprilie 2020 și să ia totodată toate măsurile necesare pentru a combate în mod eficace pandemia, a susține economia și a sprijini redresarea viitoare</p>	**	8	<p>Având în vedere faptul că deficitul bugetar al României are o natură structurală, indusă de reduceri de taxe și impozite și majorarea unor cheltuieli permanente și doar o parte din acest deficit se explică prin problemele legate de pandemie, în conceperea PNRR, Guvernul României a ținut cont de această recomandare de țară. Astfel, construcția bugetară pentru anul 2021 și perspectiva 2022-2023, precum și evoluția descendentă a deficitului bugetar pe termen mediu indică tendința clară de eliminare graduală a politicii fiscale pro-ciclice și faptul că măsurile luate de autorități pentru redresarea economică își produc efectele. Astfel, anul 2021 fiind primul pas de ajustare a țintei de deficit față de anul 2020. Revenirea deficitului sub 3% din PIB fiind prevăzută pentru anul 2024.</p> <p>Reformele și investițiile incluse în C8 au ca prim obiectiv echilibrarea bugetară, prin intervenții conjugate atât în direcția politicii fiscale și de consolidare a capacității de colectare a veniturilor, de sprijinire financiară a mediului de afaceri, cât și în cea a cheltuielilor publice. De aceea, în consonanță cu prevederile Programului de Guvernare 2020 – 2024, intervențiile prevăzute în cadrul C8 vor viza reformarea marilor sisteme de servicii publice și, corespunzător, de cheltuieli publice. Se urmărește astfel crearea premiselor de asigurare a creșterii transparenței și predictibilității în domeniul fiscal și consolidării încrederii mediului de afaceri și a consumatorilor.</p> <p>Schimbările preconizate în zona de politică fiscală se vor axa în cadrul PNRR pe asigurarea predictibilității măsurilor fiscale, a echității și a asigurării transpunerii măsurilor adoptate la nivel european. În ceea ce privește consolidarea activității de colectare a veniturilor la bugetul general consolidat, deși ANAF și-a îmbunătățit constant activitatea de colectare, măsurile de corectare a deficitului structural se vor axa pe eficientizarea rapidă a activității de colectare, mai ales prin intermediul digitalizării și îmbunătățirii relației cu contribuabilii.</p>
19_I.2 Să asigure aplicarea integrală a cadrului fiscal-bugetar.	***	8	România se angajează ca în perioada 2022-2026 să nu înregistreze abateri de la regulile naționale fiscal-bugetare . Astfel, obiectivul urmărit constă în creșterea capacității de colectare a veniturilor la bugetul de stat prin:

<p>20_I.2 Să evite adoptarea unor măsuri permanente care ar pune în pericol sustenabilitatea finanțelor publice.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • statuarea unor principii esențiale, cum ar fi păstrarea competitivității prin cote reduse impunere, echitate și eficiență, transparență, stabilitate precum și obiective de includere în modelarea bazelor impozabile a unor elemente cu obiectiv de incluziune socială, neutralitate fiscală, eficiență energetică, digitalizare și altele. • angajamentul esențial în cadrul acestei reforme se referă la evitarea extinderii cotelor reduse de TVA aplicate în prezent; • îmbunătățirea structurii veniturilor fiscale; • eliminarea distorsiunilor și lacunelor din sistemul fiscal care permit contribuabililor să minimizeze taxele fiscale (subminând corectitudinea sistemului) în materia impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale; • simplificarea regulilor fiscale pentru a facilita conformarea și administrarea acestora; • eficientizarea sistemului de distribuire echitabilă a sarcinii fiscale; • îmbunătățirea capacității de utilizare/valorificare masivă și inteligentă a datelor/informațiilor; • furnizarea de noi servicii digitale către contribuabili; • transformarea digitală a finanțelor publice; • sprijinirea IMM-urilor care au dificultăți în accesarea capitalului și/sau din sectoarele economice în care România are un avantaj competitiv. <p>▶</p> <p>În acest sens, una dintre reformele majore C.8.R3 și C8.I5 vizează întărirea managementului cheltuielilor publice și actualizarea și modernizarea sistemului informatic privind dezvoltarea și gestionarea bugetului național, prin valorificarea masivă de date și informații care să reflecte cât mai bine cheltuielile bugetare, la nivel de politici și programe (analiza procedurilor bugetare, eficientizarea timpului pentru generarea rapoartelor și a formatului în care sunt generate rapoartele), cu efect asupra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • creșterii transparenței în cadrul procesului bugetar prin publicarea de analize și rapoarte care simplifică procesul de cheltuieli pentru programe specifice; • îmbunătățirii sistemului de monitorizare și raportare a programelor bugetare. <p>▶</p> <p>De asemenea, C8.R4 se referă la revizuirea cadrului fiscal astfel încât începând cu anul 2025 impactul pozitiv să fie de 0,5% asupra PIB față de media perioadei 2019–2020.</p>
<p>19_I.3 Să consolideze respectarea obligațiilor fiscale și colectarea impozitelor</p>	<p>***</p>	<p>8</p>	<p>Rezultatele așteptate ale reformelor specifice C8 vor fi de natură să ducă la finalul perioadei de implementare la îmbunătățirea principalilor indicatori de performanță în domeniul fiscal, respectiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • creșterea ponderii veniturilor colectate cu 3 p.p din PIB raportat la valoarea medie a anilor 2019 și 2020; • reducerea decalajului la TVA cu 5 p.p. raportat la valoarea medie a anilor 2019 și 2020. <p>▶</p> <p>Prin intervențiile reformei sistemului fiscal (C8.R4 și C8.I7) sunt vizate următoarele măsuri care să conducă la atingerea acestor ținte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adoptarea unor sisteme moderne de gestionare a riscurilor de conformitate pentru administrarea impozitelor; • introducerea unui model de administrare a veniturilor mai transparent și mai orientat spre servicii;

			<ul style="list-style-type: none"> realizarea unei evaluări cuprinzătoare a sistemului de taxare și impozitare pentru a identifica distorsiunile și domeniile pentru câștigurile din venituri, în special pentru impozitul pe profit, impozitul pe venit și contribuțiile la asigurările sociale; revizuirea principiilor de impozitare a proprietății, în special în ceea ce privește diferitele regimuri de impozitare a clădirilor, în funcție de statutul proprietarului (persoană juridică sau fizică); introducerea stimulentei pentru descurajarea plăților în numerar, în special în relațiile B2B; îmbunătățirea cooperării între administrația fiscală și inspectoratele muncii pentru combaterea economiei gri; prioritizarea proiectelor mari de investiții în ceea ce privește cheltuielile; promovarea achizițiilor centralizate pentru a asigura creșterea de eficiență și economii în ceea ce privește cheltuielile publice; acordarea unui rol consolidat Consiliului Fiscal în deciziile bugetare; introducerea unui proces bugetar multianual real, cel puțin din partea cheltuielilor; revizuirea principiilor descentralizării fiscale. <p>Măsurile vor fi adoptate gradual și vor intra în vigoare cel târziu până în Q1 2025.</p>
19_II.1 Să protejeze stabilitatea financiară și soliditatea sectorului bancar	***	8; 9	<p>Conform aprecierilor Comisiei Europene sectorul bancar din România a rămas relativ stabil, bine capitalizat și lichid, în ciuda provocărilor din trecut și a celor recente declanșate de pandemia Covid-19. Cu toate acestea, prin intervențiile în domeniul consolidării sistemului financiar-fiscal și creșterea capacității de colectare a veniturilor la bugetul de stat se urmărește întărirea stabilității financiare a sectorului bancar.</p> <p>De asemenea, obiectivul componentei 9 urmărește crearea unui mediu sustenabil, predictiv și simplificat pentru derularea activității mediului de afaceri, creșterea accesului la finanțare prin dezvoltarea de instrumente adaptate nevoilor întreprinderilor. În acest sens, prin intervențiile C9.I2 se urmărește dezvoltarea și implementarea a câteva instrumente financiare. Obiectivul instrumentelor este de a sprijini competitivitatea mediului de afaceri prin definirea liniilor strategice ce contribuie la schimbările climatice și la tranziția digitală, concomitent cu aplicarea principiului de a nu prejudicia semnificativ mediului. Instrumentele financiare puse la dispoziție vor conduce la creșterea numărului de întreprinderi inovatoare capitalizate și bancabile, precum și la creșterea inițiativelor antreprenoriale pentru utilizarea de tehnologii avansate și creșterea internaționalizării întreprinderilor din România. Aceste instrumente financiare vor impacta stabilitatea financiară și soliditatea sectorului bancar.</p> <p>De asemenea, prin C9.I3 se propune și o schemă de ajutor pentru firmele din România care vor să se listeze la bursă. Astfel se diversifică accesul la finanțare.</p>
19_II.2 Să asigure sustenabilitatea sistemului public de pensii	***	8	<p>R8.I6 se axează pe consolidarea capacității instituționale de prognoză a cheltuielilor cu pensiile prin utilizarea de instrumente complexe de modelare economică. Obiectivul reformei vizează dezvoltarea capacității de a implementa și estima impactul reformelor structurale ale sistemului de pensii pe termen mediu și lung, prin îmbunătățirea semnificativă a proiecțiilor realizate și analiza sustenabilității sistemului de pensii. Se preconizează</p>

			<p>astfel ca până la finalul anului 2023 va fi operațional modelul Pension Reform Options Simulation Toolkit, conform caracteristicilor sistemului de pensii din România.</p> <p>O altă reformă importantă din cadrul acestei componente se referă la elaborarea și adoptarea unui nou cadru legislativ care să corecteze încheiturile din sistemul de pensii (C8.R6). Noua lege va asigura sustenabilitatea și predictibilitatea sistemului și va respecta principiul contributivității în raport cu beneficiarii drepturilor de pensie. Legea va conține o nouă formulă de indexare care să asigure sustenabilitate fiscală, egalizarea voluntară a vârstei de pensionare pentru femei și bărbați, continuarea vieții active, opțional, în acord cu evoluția speranței de viață. În același timp se va realiza o digitizare a dosarelor de pensie și recalculare a pensiilor. Se va asigura și sustenabilitatea Pilonului 2. Acest proces se va încheia până în Q4 2023.</p>
19_II.3 Să asigure viabilitatea pe termen lung a fondurilor de pensii din cadrul celui de al doilea pilon	***	8	<p>Fondul problemei (Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) nr. 114/2018 - privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene) a fost remediat prin adoptarea:</p> <p>a) OUG nr. 38/2019 privind modificarea OUG nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală și pentru modificarea și completarea Legii nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat;</p> <p>b) OUG nr. 1/2020 - privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative.</p> <p>Pentru a răspunde în cadrul PNRR la această recomandare de țară, reforma sistemului de pensii (C8.R6) va aborda și întărirea pilonului II de pensii prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • creșterea contribuțiilor la Pilonul II (în prezent 3,75%) în linie cu prevederile Strategiei Fiscal-Bugetare pentru a asigura sustenabilitatea pe termen lung a sistemului de pensii; • revenirea la unele dintre prevederile legislației anterioare; • digitalizarea sistemului de pensii private; • oferirea unui cadru facil de alocare mai diversificată a activelor pentru creșterea investițiilor pe piața locală.
20_III.1 Să asigure sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile și gospodăriile, în special întreprinderile mici și mijlocii (IMM) și lucrătorii independenți.	***	8, 9	<p>Prin C8.R5 și C8.I8 este propusă sprijinirea accesului IMM-urilor la finanțare prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crearea Băncii Naționale de Dezvoltare (BND), ceea ce ar implica investiții referitoare la sistemul IT al BND, precum și cheltuielile necesare autorizării BND (audit, cheltuieli închiriere sediu BND și remunerare organe statutare înainte de înființarea BND, înregistrare BND la Registrul Comerțului); <p>Prin C9 sunt propuse investiții privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instrumente financiare pentru sectorul privat (C9.I2): <ul style="list-style-type: none"> ○ Garanția de portofoliu pentru reziliență; ○ Garanția de portofoliu pentru acțiune climatică; ○ Instrument de capital de risc; ○ Fond de fonduri pentru digitalizare, acțiune climatică și alte domenii de interes; ○ Instrumentul financiar pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor • Scheme de ajutor pentru sectorul privat (C9.I3)

			<ul style="list-style-type: none"> ○ Schemă de minimis și schemă de ajutor de stat în contextul digitalizării IMM-urilor; ○ Schema de minimis pentru ajutarea firmelor din România în procesul de listare la bursă. <ul style="list-style-type: none"> ● Proiectul IPCEI Procesoare cu putere redusă și semiconductori (C9.I4).
<p>19_III.1 Să amelioreze calitatea și caracterul incluziv al educației, în special pentru romi și alte grupuri defavorizate</p> <p>20_II.6 Să asigure accesul egal la educație</p>	***	15	<p>Componenta C15 se axează în mod prioritar pe îmbunătățirea caracterului incluziv al educației pentru copiii din grupurile defavorizate (cum ar fi: familii cu risc de exclusiune socială legat de sărăcie, comunități roma, elevi cu dizabilități, elevi cu CES, copii cu părinți plecați la muncă în străinătate, părinți analfabeți). Sunt propuse astfel intervenții referitoare la reformarea sistemului de învățământ obligatoriu preuniversitar prin creșterea autonomiei școlilor în scopul identificării și implementării unor măsuri specifice pentru prevenirea și reducerea abandonului școlar. În acest sens, sunt propuse intervenții care vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Creșterea autonomiei și a capacității unităților de învățământ în utilizarea resurselor, prin implementarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) în vederea reducerii absenteismului, îmbunătățirii rezultatelor la evaluări, obținerea unei rate mai mari de participare la examenele naționale, obținerea unui procent mai mare de elevi care reușesc să ia cel puțin nota 6 la acestea; ● Monitorizarea elevilor cu risc de abandon școlar și sprijinirea acestora; ● Implementarea unei scheme necompetitivă de granturi pentru unitățile de învățământ cu risc crescut de abandon școlar prin activități educaționale diversificate, măsuri remediale, programe sociale și monitorizarea activităților. <p>De asemenea, în cadrul reformelor din domeniul educației sunt prevăzute măsuri de sprijin pentru regândirea guvernantei sistemului de învățământ și asigurarea unui management de calitate la nivelul unităților de învățământ preuniversitar. Investițiile în această direcție sunt orientate pe atingerea la un nivel ridicat al standardelor de siguranță și calitate.</p>
<p>19_III.2 Să asigure îmbunătățirea competențelor, inclusiv a competențelor digitale, în special prin sporirea relevanței pe piața forței de muncă a educației și formării profesionale și a învățământului superior</p> <p>20_II.5 Să consolideze competențele și învățarea digitală</p>	***	5; 7; 8; 9; 12; 13; 14; 15.	<p>Asigurarea îmbunătățirii competențelor, inclusiv a celor digitale reprezintă un aspect transversal al PNRR. De aceea, în cadrul mai multor componente ministerele coordonatoare ale componentelor au propus intervenții privind dezvoltarea programelor de formare profesională continuă care să conducă la îmbunătățirea competențelor sau la dobândirea unor noi competențe, cu accent pe cele digitale sau cele referitoare la tranziția verde.</p> <p>De exemplu, mai jos sunt specificate doar câteva exemple de intervenții relevante acestei recomandări:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor pentru realizarea de construcții cu performanțe energetice sporite, precum și pe dezvoltarea aptitudinilor profesionale în vederea intervenției pe clădiri istorice (C5.I3 și C5.I4); ● dezvoltarea de capacități digitale, construirea unui ecosistem de educație digitală european care să includă conținut, instrumente, servicii și platforme, inclusiv pentru îmbunătățirea accesului la învățământul sau formarea de la distanță (C7.I16, C8.I17, C7.I19); ● Dezvoltarea competențelor digitale a min. 30.000 persoane (reprezentând aprox.25% din corpul funcționarilor publici), asumate de ANFP de tip ICDL și specializări IT&C, cum ar fi: administrator baze de date (SQL, MySQL etc); Administrator de sistem; Analisti de business; Data analyst; Programatori pe diverse platforme (C7.I6);

			<ul style="list-style-type: none"> • În cadrul reformei pensiilor C8.R6 și C9.I10 sunt avute în vedere acțiuni referitoare la creșterea competențelor digitale ale angajaților Casei Naționale de Pensii Publice (minim 1100 persoane din structurile CNPP). • În domeniul sănătății, C12.R3 prevede și o serie de activități referitoare la: <ul style="list-style-type: none"> ○ adaptarea învățământului din domeniul sănătății la reformele din domeniu și cerințele globale prin formarea profesională bazată pe competențe; ○ elaborarea unui cadru privind formarea postuniversitară adecvată, calitativă și cantitativă a personalului medical în conformitate cu necesitățile sistemului sănătății, accentuând atractivitatea profesiilor din domeniul sănătății; ○ consolidarea continuă a capacităților profesionale în domeniul educației medicale continue la nivel de competențe și conform necesităților sistemului de sănătate. • În domeniul educației C15 investițiile relevante acestei recomandări specifice de țară vizează: <ul style="list-style-type: none"> ○ Dezvoltarea unui program de formare continuă a personalului didactic, accesibil la nivel național, aliniat Cadrului european al competențelor digitale pentru cetățeni (DigComp), cu accent pe îmbunătățirea competențelor de pedagogie digitală ale cadrelor didactice (C15.I8); ○ Schemă de finanțare: Infrastructură și resurse tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ: echipamente (C15.I13); ○ Realizarea de conținut și instrumente educaționale digitale, prin încurajarea inovării pentru adaptarea unor soluții educaționale creative, interactive și prin elaborarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, sportivi, elevi spitalizați (C15.I15); ○ Schemă de finanțare pentru digitalizarea universităților și modernizarea laboratoarelor în învățământul universitar (C15.I16).
<p>19_III.3 Să sporească acoperirea și calitatea serviciilor sociale</p> <p>20_II.2 Să extindă măsurile de protecție socială</p> <p>20_II.3 Să extindă accesul la serviciile esențiale pentru toți</p>	<p>**</p>	<p>1; 7; 12; 13</p>	<p>Intervențiile în domeniul infrastructurii sociale vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crearea nou cadru legal pentru oferirea de soluții adecvate sprijinirii familiilor care trăiesc în sărăcie, cu copii în întreținere, astfel încât aceștia să poată fi menținuți în familie, prin înființarea unei rețele de centre de zi pentru copiii în situații de risc (C13.R1 și C13.I1); • Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități: îmbunătățirea calității vieții prin accelerarea procesului de dezinstituționalizare și intensificarea acțiunilor pentru creșterea rezilienței sociale în comunitate (C13.R2). Investițiile în cazul acestei reforme se vor referi la modernizarea și crearea de infrastructură socială pentru persoanele cu dizabilități (C13.I2); • Implementarea Venitului Minim de Incluziune (C13.R3); • Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnic (C13.R4 și C3.I3); • Îmbunătățirea și modernizarea legislației privind economia socială (C13.R6); • Îmbunătățirea legislației pentru îngrijirea persoanelor vârstnice (C13.R7) și înființarea centrelor de zi pentru persoanele vârstnice (C13.I4) <p>În ceea ce privește extinderea accesului la serviciile esențiale pentru toți în cadrul PNRR sunt relevante următoarele măsuri:</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • În cadrul C1.I1 sunt propuse intervenții pentru asigurarea accesului mai bun la apă și servicii de canalizare, în special pentru grupurile vulnerabile și marginalizate; • În cadrul componentei C7.I8, s-a propus crearea unui fond pentru cartea de identitate electronică și semnătura digitală. Se urmărește astfel: <ul style="list-style-type: none"> ○ armonizarea Legii nr. 445/2001 privind semnătura electronică cu Regulamentul (UE) nr. 910/2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pentru piața internă (eIDAS) ○ stimularea adoptării voluntare a cărții de identitate electronice și a semnăturii digitale asociate de către cetățeni (8,5 milioane de beneficiari); ○ stimularea adoptării semnăturii digitale calificate. • În componenta C12.R1 și C12.I1 sunt propuse intervenții prin care să se asigure accesul la asistență medicală prin crearea și implementarea unor mecanisme juridice și financiare de încurajare a implicării personalului medical și de asistență comunitară în oferirea serviciilor medicale către populația vulnerabilă, inclusiv prin mijloace de telemedicină; • În componenta 13 reformele în domeniul social, inclusiv prin implicarea societății civile urmăresc creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale a unor categorii defavorizate. Totodată, reformele din această componentă vizează dezvoltarea unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de limitare a serviciilor de asistență socială coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale.
19_III.4 Să finalizeze reforma venitului minim de incluziune			C13.R3 se referă la implementarea venitului minim de incluziune (VMI) prin ajustarea cadrului legal privind măsurile active de ocupare pentru a răspunde noii facilități sociale create prin introducerea VMI, precum și prin modificarea legii cadru a asistenței sociale. Investiția se va concentra pe: <ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea Sistemului Național Integrat de Asistență Socială și asigurarea suportului logistic pentru implementarea VMI; • dezvoltarea de competențe specifice personalului din domeniul asistenței sociale; • digitalizarea și gestionarea proceselor de acordare a tuturor beneficiilor de asistență socială; • întărirea capacității de reacție rapidă în situații de criză.
20_II.1 Să ofere soluții adecvate de substituție a veniturilor	***	13	<p>În contextul pandemic Guvernul României a adoptat și implementat mai multe măsuri de diminuare și preîntâmpinare a șomajului. Măsurile de substituție a veniturilor sunt avute în vedere cu precădere în cadrul altor instrumente specifice FESI 2014-2020, precum și NGEU. De exemplu, România are acces la un împrumut SURE de 4,09 miliarde EUR, care acoperă 8 scheme de muncă pe termen scurt, precum și a inclus anumite măsuri în cadrul pachetului REACT-EU.</p> <p>Complementar acestor măsuri, este propusă o reformă privind introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici (C13.R4 și C13.I3). Obiectivul acestei reforme constă în crearea unei politici de stimulare a formalizării muncii în domeniul lucrătorilor casnici și nu numai, prin politica de introducere a tichetelor de muncă cu scopul de a reduce combaterea activităților în economia neagră sau gri</p>

			(economia informală), crescând nivelul de ocupare a forței de muncă în special a persoanelor cu nivel de calificare redus.
19_III.5 Să îmbunătățească funcționarea dialogului social.	***	13, 14	<p>Având în vedere problemele structurale ce afectează procesul de consultare și dialog social, la nivelul PNRR, în cadrul C14.R1, C14.I4, vor fi realizate acțiuni de întărire a capacității administrative și digitalizarea partenerilor sociali. Astfel, intervențiile în acest sens sunt orientate pe îmbunătățirea dialogului social în cadrul sistemului de fundamentare sau analiza preliminară a impactului și asigurarea calității adecvate a procesului decizional.</p> <p>De asemenea, prin implementarea C13.R14 se va întări dialogul social în contextul modificării modului de stabilire/actualizare a salariului minim brut pe țară garantat în plată. În procesul de implementare a reformei partenerii sociali vor avea un rol pregnant, atât în etapa de elaborare a propunerii de act legislativ privind transpunerea viitoarei Directive, cât și în cadrul tripartit de consultare pentru actualizarea periodică/ajustarea salariului minim în baza formulei de calcul.</p>
19_III.6 Să asigure stabilirea salariului minim, pe baza unor criterii obiective, compatibile cu crearea de locuri de muncă și cu competitivitatea.	***	13	<p>C13.R5 se axează pe modificarea modului de stabilire/actualizare a salariului minim brut pe țară garantat în plată, până în Q1 2024 Aceasta se va concretiza printr-o formulă de stabilire obiectivă a nivelului salariului minim în linie cu viitoarea legislație comunitară pentru stabilirea salariului minim la nivelul Statelor Membre. Reforma vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizarea unei analize comprehensive privind modalitatea de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată; • Elaborarea actului legislativ privind mecanismul de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată (transpunerea Directivei privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană - 2020/0310/COD); • Adoptarea și intrarea în vigoare a actului legislativ privind mecanismul obiectiv de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată; • Monitorizarea și evaluarea mecanismului de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată.
20_II.4 Să atenueze impactul crizei asupra ocupării forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare	**	13	<p>Prin PNRR sunt propuse intervenții privind stimularea economiei sociale (C13.R6) și integrarea pe piața muncii a persoanelor inactive/ lucrătorilor defavorizați (C13.R4 și C13.I3).</p> <p>Tratarea moderată a acestui enunț în cadrul PNRR se explică prin faptul că, de la declanșarea crizei sanitare, Guvernul României a întreprins o serie de măsuri menite să dezvolte/întărească anumite formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare. Pot fi amintite aici:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aplicarea măsurii reducerii timpului de lucru (kurzarbeit); • diversificarea și flexibilizarea formelor de organizare a activității în regim de telemuncă sau muncă la domiciliu; • oferirea de stimulente în vederea diminuării impactului crizei asupra angajaților. În lipsa acestor măsuri de sprijin, în perioada aprilie - decembrie 2020, rata șomajului ar fi fost, în medie în fiecare lună, cu 1,5 puncte procentuale mai mare față de valoarea efectiv comunicată de Institutul Național de Statistică; • asigurarea plății șomajului tehnic pe perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă pentru max. 1.197.770 salariați, în vederea reducerii riscului de pierdere a locului de muncă în sectoarele economice confruntate cu dificultăți.

			Fiind un context punctual, măsurile deja întreprinse în vederea îndeplinirii acestui enunț vor fi menținute pe termen mediu și lung. Pe de altă parte, diversificarea măsurilor de activare este abordată mai degrabă în cadrul programelor operaționale pentru Cadrul Financiar Multianual 2021-2027 (a se vedea Programul Operațional Educație și Ocupare -POEO și Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială - POIDS).
19_III.7 Să îmbunătățească accesul la asistență medicală și eficiența sectorului sănătății din punctul de vedere al costurilor, inclusiv prin favorizarea tratamentului ambulatoriu.	***	7 12	<p>Ca răspuns la această recomandare specifică de țară obiectivele reformelor propuse în domeniul sănătății sunt ambițioase și vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea disparităților de acces la servicii medicale de bază dintre regiuni, dintre rural și urban și, respectiv, dintre diferitele categorii sociale; • Creșterea accesului la servicii medicale de calitate inclusiv prin utilizare facilităților de telemedicină; • Îmbunătățirea evaluării costurilor reale, eficienței și predictibilității serviciilor de sănătate; • Optimizarea cheltuielilor din sistemul de sănătate, în funcție de raportul cost/beneficiu. <p>În ceea ce privește îmbunătățirea accesului la asistență medicală, C12.I1 urmărește:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Creșterea accesului populației din zonele rurale și din zonele defavorizate la asistență medicală de bază, inclusiv la servicii de prevenție și de diagnostic și tratament precoce; ○ Creșterea complexității serviciilor medicale în asistența medicală primară, ambulatorie și comunitară. ○ Finanțarea ambulatoriilor de specialitate publice, a centrelor comunitare aflate în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale, precum și cabinete/clinici de medicină de familie. <p>În cadrul acestei investiții vor fi construite 200 de centre comunitare integrate în zonele rurale marginalizate și în zonele urbane marginalizate.</p> <p>În vederea îmbunătățirii accesului la asistență medicală, este avută în vedere și operaționalizarea sistemului de telemedicină, atât din punct de vedere normativ (C13.R1), cât și funcțional/logistic (C7.I3).</p> <p>Din perspectiva consolidării rezilienței sistemului de sănătate, reforma managementului serviciilor de sănătate și a resurselor umane din sănătate (C13.R3), implică și măsuri privind profesionalizarea managementului serviciilor de sănătate și crearea unor parcursuri profesionale clare pentru toate tipurile de personal. De asemenea, investițiile vizează atât infrastructura medicală prespitalicească, cât și cea spitalicească publică.</p>
19_IV.1 Să axeze politica economică în materie de investiții pentru sectorul transporturilor, vizând în special sustenabilitatea acestuia, pe sectorul energetic cu emisii scăzute de dioxid de carbon și pe eficiența energetică, pe infrastructura de mediu și pe	***	1	<p>În domeniul gestionării sistemului de apă sunt vizate reforme referitoare la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate conform directivelor europene (C1.R1); • Reconfigurarea actualului mecanism economic al Administrației Naționale Apele Române (ANAR) în vederea asigurării modernizării și întreținerii sistemului național de gospodărire a apelor, precum și a implementării corespunzătoare a Directivei-cadru privind apa și a Directivei privind inundațiile (C1.R2). <p>Ca răspuns la această recomandare din perspectiva contribuției la consolidarea infrastructurii de mediu, investițiile acestei componente vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extinderea sistemelor de apă și canal în localități aflate în aglomerări mai mari de 2000 de locuitori echivalenți (l.e), prioritizate prin Planul accelerat de conformare cu Directivele europene (C1.I1);

<p>inovare, ținând seama de disparitățile regionale</p> <p>20_III.3 Să direcționeze cu prioritate investițiile către tranziția ecologică și digitală, în special către transportul durabil și infrastructura de servicii digitale</p> <p>20_III.4 Producția și utilizarea energiei în mod nepoluant și eficient, precum și tranziția către infrastructura de mediu, inclusiv în regiunile miniere</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Colectarea apelor uzate în aglomerările mai mici de 2000 de l.e. care împiedică atingerea unei stări bune a corpurilor de apă și / sau afectează arii naturale protejate (C1.I2); • Sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă și canalizare existente (C1.I3); • Adaptarea la schimbările climatice prin automatizarea și digitalizarea echipamentelor de evacuare și stocare a apei la acumulări existente pentru asigurarea debitului ecologic și creșterea siguranței alimentării cu apă a populației și reducerea riscului la inundații (C1.I4); • Dotarea adecvată a administrațiilor bazinale pentru monitorizarea infrastructurii, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență (C1.I5); • Realizarea cadastrului apelor (C1.I6); • Extinderea rețelei naționale de observații din cadrul Sistemului Meteorologic Integrat Național SIMIN (C1.I7).
		2	<p>Pentru răspunde la această recomandare obiectivul C2 urmărește consolidarea rezilienței sectorului forestier, prin creșterea rolului pădurilor și vegetației forestiere în stocarea carbonului, combaterea efectelor schimbărilor climatice și asigurarea de servicii de mediu în zone de risc climatic, cu investiții în digitalizare, tehnologii moderne și un sistem eficient de combatere a tăierilor ilegale.</p> <p>Pe partea de păduri reforma (C2.R1) este orientată pe îmbunătățirea sistemului de management și a celui privind guvernanta în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente (Codul Silvic și legislație forestieră secundară). Astfel, investițiile referitoare la această reformă se axează pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obținerea de noi suprafețe ocupate de păduri, inclusiv păduri urbane și refacerea și regenerarea naturală a unor ecosisteme forestiere degradate, inclusiv habitate forestiere incluse în rețeaua Natura 2000 (C2.I1); • pepiniere și tehnologii moderne de producere a puieților (C2.I2) <p>În ceea ce privește protejarea biodiversității reforma (C2.R2) este orientată pe îmbunătățirea sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficiente a Strategiei Europene privind biodiversitatea. În acest sens, investițiile aferente acestei reforme se referă la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • actualizarea planurilor de management existente pentru arii naturale protejate și fundamentarea implementării Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030 (C2.I3); • reconstrucția ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă (C2.I4);
		3	<p>În domeniul managementului deșeurilor obiectivul componentei urmărește accelerarea procesului de extindere și modernizare a sistemelor de gestionare a deșeurilor cu accent pe colectarea separată, măsuri de prevenție, reducere, reutilizare și valorificare în vederea conformării cu directivele aplicabile și tranziției la economia circulară. Astfel, investițiile se concentrează pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel de județ sau la nivel de oraș/comune (C3.I1);

			<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea infrastructurii pentru managementul gunoiului de grajd și al altor deșeuri agricole compostabile (C3.I2); • Dezvoltarea capacității tehnice a autorităților prin achiziția de echipamente de monitorizare, control și raportare (C3.I3).
		4	<p>În domeniul transporturilor sunt vizate reforme structurale referitoare la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea cadrului strategic, legal și procedural pentru dezvoltarea transportului sustenabil, sigur și decarbonificat (C4.R1); • Îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanta corporativă (C4.R2) <p>Aceste reforme se axează pe următoarele investiții:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizarea liniilor de cale ferată cu implementare ERTMS 2, dezvoltarea infrastructurii feroviare metropolitane și interconectarea liniilor de cale ferată în stații; reînnoirea și electrificarea liniilor de cale ferată secțiuni selectate (C4.I1); • Achiziționarea de material rulant sustenabil; modernizarea materialului rulant existent (C4.I2); • Dezvoltarea infrastructurii rutiere sustenabile pe rețeaua TEN-T, taxarea rutieră, managementul traficului și siguranța rutieră; (C4.I3); • Dezvoltarea rețelei de transport cu metroul în Municipiile București și Cluj Napoca (C4.I4).
		5	<p>Componenta referitoare la Valul Renovării vizează asigurarea tranziției către un fond construit rezilient și verde prin intermediul unui set de reforme prin care să se accelereze renovarea clădirilor din perspectiva sporirea eficienței energetice și consolidării seismice, inclusiv introducerea practicilor de economie circulară în construcții.</p> <p>Astfel, investițiile vizează, în principal, instituirea unui fond „renovation wave” care să finanțeze adecvat lucrări de îmbunătățire a fondului construit existent (clădiri rezidențiale, clădiri publice, clădiri istorice).</p>
		6	<p>În domeniul tranziției energetice se vor întreprinde intervenții referitoare la asigurarea tranziției verzi și a digitalizării sectorului energetic prin promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile, a eficienței energetice și a tehnologiilor viitorului. Astfel, obiectivele reformelor și intervențiilor vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în mixul total de energie, prin investiții în capacități de producere a energiei electrice din SRE, on-shore sau off-shore corelat cu eliminarea cărbunelui din mixul energetic până în 2032; • Elaborarea unui parcurs realist și bazat pe date pentru atingerea neutralității climatice în 2050 – conform cu Pactul Verde European; • Stimularea investițiilor de eficiență energetică în industrie, atât pentru IMM-uri cât și pentru întreprinderi mari – conform cu recomandări PNIESC; • Creșterea competitivității, eficienței energetice și utilizării surselor regenerabile în sectorul încălzire răcire – Recomandare Semestrul European; • Dezvoltarea unui cadru strategic și de reglementare de producție și utilizare integrată a hidrogenului, concomitent cu susținerea unor proiecte pilot ambițioase în acest sector; • Creșterea penetrării tehnologiilor digitale în sectorul energetic, centrate pe consumator;

		<ul style="list-style-type: none"> • Revizuirea modelului de piață pentru energie electrică, prin introducerea contractelor bilaterale de tip PPA și contractelor pentru diferență, în vederea stimulării investițiilor în noi proiecte de producție de energie electrică din surse regenerabile. <p>Țintele asumate pentru reforma creșterii eficienței energetice sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Numărul maxim estimat de beneficiari ai fiecărei măsuri este de 2.000 per an, conform normelor Regulamentului (UE) 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis, raportat la suma alocată prin estimarea costurilor fiecărei măsuri prin referire la plafonul de minimis aplicabil. Astfel 2000 de beneficiari reprezintă indicatorii cantitativi de referință. – Număr utilizatori activi ai platformei digitale destinată integrării sistemelor de contabilizare și transmitere a consumului de energie: 5.000 la Q4 2024. – În vederea atingerii țintelor de eficiență energetică la nivel național, România urmărește realizarea de economii anuale de energie de cel puțin 0,8% din consumul de energie finală. – Atingerea țintei naționale de eficiență energetică 32,5% până în 2030. – Creșterea ponderii surselor regenerabile de energie cu 5% până în 2027.
	7	<p>În ceea ce privește infrastructura de servicii digitale sunt propuse patru reforme comprehensive, însoțite de investiții substanțiale, prin care să se asigure tranziția digitală:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea și implementarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii de sistem, a principalelor servicii livrate de către acesta, a componentelor de infrastructură și guvernanta care să faciliteze livrarea lor într-un mod cât mai eficient incluzând proiectarea, implementarea și operarea cloud-ului guvernamental cu scopul interconectării sistemelor digitale din administrația publică printr-o abordare standardizată; • alinierea strategiei naționale în domeniul conectivității digitale prin măsuri specifice pentru atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 prin dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate cu acoperire largă națională, inclusiv în corelație cu rețelele de transport și zonele de interes de mediu.
	8	<p>Pentru răspunde la această recomandare specifică de țară în cadrul componentei referitoare la reforma fiscală sunt definite două intervenții (C8.R5 și C8.I8) referitoare la sprijinirea accesului IMM-urilor la finanțare prin înființarea Băncii Naționale de Dezvoltare. Astfel, segmentele țintă ale BND și produsele financiare care au fost prenotificate la Comisia Europeană o parte semnificativă de operațiuni tangente cu domeniile vizate de această recomandare specifică de țară (eficientizare energetică, schimbări climatice, protecția mediului, inovare, internaționalizare etc.).</p>
	9	<p>Reforma se axează pe creșterea atractivității sistemului național CDI și a carierei de cercetător, precum și pe creșterea atractivității sistemului național CDI. Investițiile vor urmări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • îmbunătățirea guvernantei sistemului național CDI (C9.R2); • reforma carierei de cercetare (C9.R3); • întărirea cooperării între sectorul CDI și mediul privat (C9.R4); • atragerea de resurse umane de înalta calitate în domeniul CDI din afara României, pentru a realiza „brain circulation” (C9.R5);

			<ul style="list-style-type: none"> • sprijinirea perfecționării tinerilor cercetători români la început de carieră câștigători la competiții europene, posesori de certificate de excelență prin susținerea financiară a proiectelor CDI , acțiuni Marie Sklodovska Curie (C9.I9); • crearea și coordonarea unei rețele de centre regionale de orientare în carieră care vor fi și factori cheie în creșterea atractivității sistemului național CDI si promovarea științei în societate (C9.I10); • Facilitarea participării la un Proiect Important de Interes European Comun (IPCEI) în microelectronică (C9.I4)
<p>19_IV.2 Să îmbunătățească procesul de pregătire și stabilire a priorităților în ceea ce privește proiectele mari și să se accelereze punerea în aplicare a acestora</p> <p>20_III.2 Să avanseze finanțarea proiectelor de investiții publice mature și să promoveze investițiile private pentru a favoriza redresarea economică</p>	***	<p>Orizontal</p>	<p>Având în vedere specificul său, prin PNRR vor fi finanțate în principal proiectele majore/sistemiche mature. Astfel, în procesul de elaborare a PNRR autoritățile responsabile de implementarea reformelor și măsurilor de investiții au ținut cont de particularitățile Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) și au înaintat propuneri de intervenții majore mature și fezabile în sensul operaționalizării obiectivelor finanțate până cel târziu la 31 august 2026.</p> <p>În ceea ce privește promovarea investițiilor private pentru a favoriza redresarea economică în cadrul PNRR sunt prevăzute măsuri privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> • debirocratizarea și eficientizarea administrativă (C9.R1, C9.I1); • stimularea accesului la finanțare al mediului de afaceri, prin crearea de mecanisme de finanțare adaptate nevoilor întreprinderilor, inclusiv prin dezvoltarea capacității instituționale pentru gestionarea unui Fond de capital de risc (C9.I2, C9.I3); • creșterea rezilienței companiilor de stat ca urmare a operaționalizării principiilor guvernantei corporatiste (C4.R2, C6.R2, C14.R9).
<p>19_IV.3 Să îmbunătățească eficiența achizițiilor publice și să asigure punerea în aplicare integrală și sustenabilă a strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice</p>	**	<p>7, 14</p>	<p>În ultima perioadă au fost întreprinse măsuri concludente care să răspundă acestei RST:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modificări legislative (ex: OUG nr. 114/2020, în vigoare din 13 iulie 2020), care a vizat: <ul style="list-style-type: none"> ○ Reducerea perioadelor de derulare a procedurilor de achiziție publică; ○ Implementarea regimului light-touch pentru achiziția serviciilor sociale prin utilizarea de proceduri interne proprii; ○ Fluidizarea procesului de remedii și căi de atac; ○ Creșterea transparenței procesului de achiziție public. • OUG nr. 25/2021 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul achizițiilor publice; • Crearea grupului de lucru pentru identificarea unor măsuri punctuale de simplificare, creat în cadrul Protocolului de colaborare interinstituțională; <p>Ținând cont de acestea, în cadrul PNRR, prin reformarea sistemului național de achiziții (C14.R8) se urmărește eficientizarea procesului de achiziții, în sensul identificării măsurilor de simplificare aferente, concomitent cu întărirea capacității administrative a autorităților/entităților contractante, într-un cadru legal flexibil și coerent. Sunt avute astfel în vedere următoarele măsuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Automatizarea/digitalizarea procesului de achiziții publice; • Dezvoltare de noi instrumente operaționale (instrucțiuni/notificări); • Profesionalizarea personalului implicat în achiziții publice;

			<ul style="list-style-type: none"> • Simplificarea documentelor administrative utilizate în procesul de evaluare a ofertelor. <p>În cadrul investiției specifice digitalizării achizițiilor publice (C7.I7) se urmărește implementarea formularelor electronice - eForms la nivel național. Această investiție va conduce la:</p> <ul style="list-style-type: none"> – creșterea transparenței în procedurile de achiziții publice prin furnizarea de instrumente digitale care să prevină neregulile în cadrul procedurilor de achiziții publice și, prin urmare, să contribuie la reducerea corupției și fraudei în sectorul public; – armonizarea interfețelor și a proceselor, precum și a îmbunătățirii accesului operatorilor economici la procedurile de achiziții publice prin asigurarea unei utilizări transparente și previzibile în cadrul sistemului național de licitații electronice; – îmbunătățirea eficienței administrației naționale, simplificarea procedurilor și reducerea birocrăției atât pentru autoritățile contractante, cât și pentru operatorii economici; – consolidarea guvernantei achizițiilor publice bazată pe dovezi.
<p>19_V.1 Să se asigure că inițiativele legislative nu subminează securitatea juridică, prin îmbunătățirea calității și a previzibilității procesului decizional, inclusiv prin consultări adecvate cu părțile interesate, prin evaluări efective ale impactului și prin simplificarea procedurilor administrative</p> <p>20_IV.1 Să îmbunătățească eficacitatea și calitatea administrației publice, precum și Previzibilitatea procesului decizional, inclusiv printr-o implicare adecvată a partenerilor sociali</p>	***	14	<p>În ceea ce privește intervențiile care să contracareze acțiunile legislative pentru subminarea securității juridice sunt avute în vedere reformele C14.R5, C14.R6 și C14.R6. Obiectivul acestora vizează creșterea eficienței serviciilor în sistemul judiciar, consolidarea independenței justiției, îmbunătățirea cadrului de integritate precum și intensificarea luptei împotriva corupției. Ca aspect focal al acestor trei reforme se urmărește implementarea strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea cadrului instituțional prin: adoptarea noilor legi ale justiției (organizare judecătorească, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) și statut magistrați); modificarea codului penal și a codului de procedură penală pentru a le pune în acord cu deciziile Curții Constituționale a României și directivele europene relevante; consolidarea inspecției judiciare; • Dezvoltarea managementului resurselor umane în sistemul judiciar, fiind avute în vedere procedurile de selecție și promovare a magistraților, inclusiv creșterea rolului CSM în procedura de numire a procurorilor de rang înalt și asigurarea resursei umane în funcție de volumul de activitate al instanțelor și parchetelor; • Specializarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor de mediu; • Implementarea Strategiei Naționale Anticorupție prin: <ul style="list-style-type: none"> ○ Consolidarea climatului de integritate; ○ Creșterea transparenței instituțiilor publice; ○ Creșterea încrederii populației în instituțiile și autoritățile statului; ○ Dezvoltarea aplicării instrumentelor de prevenire a corupției <p>În ceea ce privește sporirea previzibilității procesului decizional, inclusiv prin consultări adecvate cu părțile interesate, măsurile vizate în PNRR se concentrează pe îmbunătățirea managementului performant al resurselor umane în sectorul public prin care se vizează realizarea tranziției către managementul strategic, modern, digital și verde al resurselor umane din administrația publică. Sunt vizate astfel următoarele intervenții:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reforma funcției publice prin digitalizare și managementul parcursului de carieră (C14.R3);

			<ul style="list-style-type: none"> • Adoptarea unei noi politici de salarizare în sectorul public coerentă, conectată cu performanța obținută și sustenabilă pe termen lung, prin modificarea și modernizarea legislației în domeniul sistemului de salarizare publică (C14.R4). <p>Referitor la îmbunătățirea cadrului de elaborare și implementare a politicilor, transparență sporită și încredere în sectorul public intervențiile incluse în PNRR sunt orientate pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și al ministerelor coordonatoare (C14.R1); • Întărirea coordonării la Centrul Guvernului (C14.R2), care să vizeze: <ul style="list-style-type: none"> ○ asigurarea eficienței și eficacității măsurilor și politicilor verzi, prin operaționalizarea unui mecanism de coordonare și implementare a Pactului Verde European în România, condus de Secretariatul General al Guvernului și Administrația Prezidențială; ○ reforma administrației publice prin promovarea și coordonarea unei politici publice coerente de dezvoltare durabilă la toate nivelurile și în toate sectoarele statului cu focus pe transformare digitală și creșterea relevanței utilizarea abordării științifice în politicile publice de dezvoltare durabilă; ○ consolidarea cadrului legal și instituțional pentru o coordonare eficientă a inițiativelor de guvernare deschisă (Open Government initiative).
19_V.2 Să consolideze guvernanta corporativă a întreprinderilor de stat	***	4; 6; 14	<p>C14.R9 se axează pe îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor de stat prin reorganizarea și restructurarea companiilor și participațiilor statului, inclusiv cele de la nivelul UAT-urilor. Reforma va consta în principal în modificarea și actualizarea Legii nr. 11/2016, profesionalizarea și depolitizarea membrilor CA-urilor; crearea unui task force distinct la nivelul SGG care să aibă responsabilități de monitorizare și coordonare a companiilor de stat; introducerea unui nou sistem de indicatori de performanță pentru membrii consiliului de administrație al companiilor de stat; precum și măsuri de auditare și derulare a planurilor de restructurare. Investițiile vizează astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • servicii de consultanță, asistență și training în procesul de reorganizare și restructurare a companiilor și participațiilor statului; • selecție și recrutare pentru numirea în consiliile de administrație a unor profesioniști; • servicii de consultanță și asistență în procesul de listare; • servicii de consultanță și asistență juridică pentru acele proceduri judiciare care presupun constrângeri de mediu, ajutor de stat și reglementări la nivelul Uniunii Europene. <p>În ceea ce privește domeniul transporturilor și infrastructurii reforma C4.R2 se axează pe îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanta corporativă în companiile de stat gestionate de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii. Astfel, obiectivele reformei vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea capacității administrative și manageriale a ministerului, pentru realizarea obiectivelor strategice de investiții; • Îmbunătățirea managementului companiilor de stat, prin implementarea măsurilor de eficientizare a activității și îmbunătățire a performanței.

		<p>▶</p> <p>În mod concret prin această reformă se are în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reconfigurarea activității și desființarea Autorității pentru Reformă Feroviară (ARF); • operaționalizarea unei noi companii de management de proiect pentru investiții rutiere (C.N.I.R.) și reorganizarea C.N.A.I.R; • îmbunătățirea managementului performanței conform principiilor de guvernare corporativă pentru CFR SA, CFR Călători și Metrorex • monitorizarea contractelor de performanță, a KPI la nivelul tuturor companiilor din subordinea MTI și corelarea cu politicile publice relevante precum și suportul necesar pentru a eficientiza implementarea proiectelor. <p>Prin C6.R2 se va realiza selectarea și numirea membrilor consiliilor de conducere și / sau de supraveghere ale companiilor de stat din domeniul energie, pe baza unei proceduri transparente și competitive, cu un mandat de 4 ani și pe baza unui sistem de remunerare bazat pe obiective cantitative și calitative legate de performanțele financiare (de exemplu, venituri și rentabilitate, implicarea fondurilor din bugetul de stat) și performanța serviciilor furnizate de întreprinderi (de exemplu, pe baza unui sondaj reprezentativ privind satisfacția clienților, realizat de către un organism independent).</p>
--	--	---

1.3 Egalitatea de gen și de șanse

PNRR abordează aspectele referitoare la existența și persistența inechităților de gen și a celor de șanse, în cazul persoanelor vulnerabile. Prin intermediul componentelor incluse, PNRR va contribui la atingerea obiectivelor următoarelor strategii care au legătură directă cu aplicarea principiilor 2 (egalitatea de gen) și 3 (egalitatea de șanse) din Pilonul european al drepturilor sociale:

- ▶ Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2021-2027;
- ▶ Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027;
- ▶ Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027;
- ▶ Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027.

Un element important al noii generații de strategii se referă la faptul că au fost întărite mecanismele de monitorizare și evaluare a acestora. De asemenea, noua generație de strategii permite dezagregarea datelor administrative (în anumite situații chiar și cele referitoare la apartenența la un grup etnic, cum ar fi românii). Astfel, vor putea fi furnizate în timp real evidențe mai clare privind evoluția fenomenelor sociale referitoare la egalitatea de gen sau de șanse.

Din perspectiva respectării principiilor 2 și 3 din Pilonul european al drepturilor sociale, în coroborare cu obiectivul 5 din Strategia pentru Dezvoltare Durabilă, componentele din cadrul PNRR urmăresc să contribuie la:

- ▶ creșterea ratei de participare a femeilor pe piața muncii, inclusiv prin acțiuni ce urmăresc reducerea disparităților salariale dintre sexe, precum și facilitarea proceselor de evoluție în carieră sau asumarea unor roluri antreprenoriale sau funcții de management;
- ▶ creșterea echilibrului de gen în sectoarelor care au procente mari de ocupare din rândul bărbaților precum: energie, economie verde și digitală, agricultura, industriile de construcții și transporturi;
- ▶ reducerea progresivă a numărului de persoane care au acces redus la servicii publice primare (sănătate, educație, protecție socială ș.a.).

Cu toate că în România s-au înregistrat anumite progrese în domeniul diminuării formelor de discriminare pe diverse criterii (gen, grup etnic sau social, dizabilitate ș.a.) în continuare persistă prejudecăți, stereotipuri, proceduri și norme cu efecte negative asupra stabilității emoționale, profesionale, economice și sociale a persoanelor. Totodată, criza sanitară a readus în prim plan o serie de subiecte care, cel puțin în cazul României din ultimul deceniu, păreau a fi oarecum trecute pe plan secund sau terțiar, dar care ascundeau procese sau considerente inechitabile sau discriminatorii, cum ar fi: rolul femeilor în îngrijirea copiilor; pierderea locurilor de muncă în cazul persoanelor cu dizabilități; alocarea limitată a resurselor pentru comunitățile izolate sau defavorizate, în special cele de romi ș.a. Astfel, componentele planului abordează fie direct, fie indirect, obiective referitoare la cauzele structurale care conduc la perpetuarea diverselor tipuri de inechități, mai ales a celor pe criterii de sex, origine socială, dizabilitate, apartenență la un grup etnic ș.a. În acest sens, toate cele 20 de principii ale Pilonului european ale drepturilor sociale sunt reflectate în plan, cele mai intens reprezentate fiind principiile 2 și 3.

Indexul Egalității de Gen (Gender Equality Index) din 2020 plasează România pe locul 26 din 28 (la nivelul Uniunii Europene), cu un scor de 54.4 (din 100) cu 13,5 puncte în minus față de media UE. Conform datelor furnizate de Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, față de 2010, scorul României a crescut cu doar 3,6 puncte (-0,1 puncte față de 2017). Poziția României în clasament a rămas aceeași din 2010 și a scăzut cu un loc față de 2017.

O primă provocare cu care se confruntă România din perspectiva egalității de șanse între bărbați și femei se referă la persistența cronică a dezechilibrelor pe piața muncii. În ultimul deceniu raportul dintre bărbați și femeile ocupate a fost de aprox. 1,3. Astfel, în 2020, conform datelor Institutului Național de Statistică rata de ocupare a femeilor a fost de 56,5 % în comparație cu 74,4% în cazul bărbaților. Conform unor date preliminare, în contextul pandemiei, numărul femeilor șomere din România a crescut cu 50%, în timp ce a bărbaților șomeri cu doar 16%. Chiar dacă rata șomajului rămâne în continuare mai ridicată în rândul bărbaților, în termeni absoluți două treimi dintre persoanele intrate în șomaj în 2020 au fost femei. De asemenea, ponderea femeilor din populația inactivă ca urmare a desfășurării responsabilităților familiale (20-64 ani) la nivelul anului 2019 era de aproximativ 36%. În ultimul deceniu această pondere a crescut cu 10 puncte procentuale, chiar dacă au fost luate anumite măsuri guvernamentale (cum ar fi Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor) care au facilitat bărbaților optarea, pe lângă concediul parental, și pentru concediu de creștere a copilului. Una dintre cauzele acestui fenomen se referă atât la lipsa creșelor, cât și la cea a predominanței stereotipurilor angajatorilor referitoare la responsabilitățile familiale ale femeilor de a crește și îngriji copiii. De asemenea, activitățile femeilor de îngrijire a copiilor și de suplینire a serviciilor de educație au crescut considerabil de la declanșarea crizei pandemice din cauza închiderii grădinițelor și școlilor. În acest sens, Componenta C15 răspunde acestei provocări prin înființarea și operaționalizarea unui număr de 522 de servicii standard și complementare (110 creșe nou construite și 412 de servicii complementare) în cele 41 de județe și în municipiul București. Astfel, prin intermediul acestei investiții se va contribui la reducerea timpului alocat de femei pentru sarcinile de îngrijire a copiilor, precum și facilitarea revenirii la locul de muncă pentru femeile care nasc.

În pofida creșterii în ultimul deceniu a câștigurilor medii lunare înregistrate atât de femei (+ 70%), cât și de bărbați (+ 65%), disparitatea de gen persistă. Femeile câștigă cu 4% mai puțin decât bărbații, fiind cea mai mică rată din UE. În schimb, decalajul de pensii între femei și bărbați este de 28%. În acest sens, prin componenta C8 se abordează și această provocare prin propunerea unui set de măsuri de reformare a sistemului de pensii prin care în timp să se diminueze decalajul de pensii între bărbați și femei. Totodată, prin adoptarea și intrarea în vigoare a actului legislativ privind mecanismul obiectiv de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată, reformă prevăzută în cadrul componentei C13, se va contribui la reducerea diferenței de remunerare între femei și bărbați prin stabilirea unui cadru unitar pentru salariile minime.

Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice a întărit aplicarea principiului nediscriminării și instituirii unui tratament egal cu privire la personalul din sectorul bugetar care prestează aceeași activitate și are aceeași vechime în muncă și în funcție. Cu toate acestea, se perpetuează anumite discrepanțe de salarizare, inclusiv pe criteriile de gen. Consolidarea principiului egalității de remunerare între femei și bărbați prin transparentizare, atât în domeniul public, cât și în domeniul privat, inclusiv prin aplicarea adecvată a legislației în vigoare în domeniul salarizării reprezintă unul dintre obiectivele specifice din Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2021-2027. De aceea, prin aplicarea principiului privind *asigurarea plății egale pentru muncă de valoare egală*, reforma în domeniul salarizării unitare în sectorul public inclusă în componenta C14 va urmări realizarea acestui obiectiv cel puțin în cazul sectorului public.

La fel ca în cazul altor state membre UE, în România este înrădăcinat fenomenul segregării în educație și pe piața muncii în domeniul TIC. Conform Indexului Egalității de Gen din 2020, la nivelul datelor din 2018 ponderea absolventelor femei de studii TIC era de 35% în raport cu cea a bărbaților de 65%. România se află astfel pe locul 3 la număr de femei specializate în domeniul TIC, cu mult peste media UE. Cu toate acestea, în 2019 ponderea specialistelor femei în domeniul TIC era de doar 23%, iar cea a cercetătoarelor și inginerelor în sectoarele de înaltă tehnologie era de 24%. Eliminarea factorilor care conduc la dezechilibre de gen în anumite domenii de studiu, inclusiv în cele STEM constituie un obiectiv specific al Strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2021-2027. În acest sens, componenta C7 pune accentul pe contribuția la construirea unui ecosistem de educație digitală european care să includă conținut, instrumente, servicii și platforme, inclusiv pentru îmbunătățirea accesului la învățământul/formare de la distanță. Astfel, sunt avute în vedere aplicarea unor măsuri prin care să se reducă diferențele de formare profesională și ocupare a femeilor în domeniul TIC. De asemenea, în cadrul reformelor specifice sectorului cercetării, dezvoltării și inovării (componenta C9) vor fi implementate măsuri de atragere a femeilor către cariera de cercetător, mai ales în acele domenii în care se înregistrează dezechilibre structurale de gen (cum ar fi cele din categoria STEM).

În aprecierea Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), România se număra printre țările în care 80% dintre romi trăiesc sub pragul riscului de sărăcie. Pe de altă parte, Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), structură reprezentativă a Consiliului Europei, menționează, în Raportul privind România din 2019, că situația locuințelor pentru romi rămâne o

chestiune îngrijorătoare: un procent semnificativ din populația romă trăia fără apă curentă (68%) și fără o baie sau toaletă în interiorul locuinței (79%). Conform Raportului privind drepturile fundamentale 2018 al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), din rândul persoanelor intervievate din România, 42% din romi și 12% din persoanele de altă etnie au declarat că nu au acces la energie electrică, la apă curentă sau la canalizare. Nevoia de energie electrică, apă și canalizare rămâne nesatisfăcută în cazul a 84% din romii intervievați în România, față de 52% din persoanele de altă etnie din proximitate. Proportia locuințelor racordate la apă curentă, gaze, canalizare, apă caldă, termoficare este dublă în cazul comunităților nelocuie de romi față de cea a comunităților locuite de romi. Doar 24% dintre romi au un drum pietruit în apropierea casei sau din pământ. În acest sens, investiția 3 din cadrul componentei C1 precum și investițiile din cadrul componentei C10 răspund acestei provocări.

Studiul Institutului Român pentru Evaluare și Strategie din 2018 arată că 52% dintre romi aveau venituri sub 1500 lei, în timp ce numai 24% din restul populației declarau că se află sub acest prag și doar 15% dintre romi aveau venituri peste 2000 de lei. Comparativ cu situația de la începutul deceniului trecut, deși se constata o relativă îmbunătățire a situației romilor, decalajele dintre veniturile populației rome sărace se mențin și chiar se accentuează, atât față de categoria romilor înstăriți, cât și față de restul populației. În acest sens, reformele incluse în componenta C13, respectiv implementarea Venitului Minim de Incluziune, precum și introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici vor contribui la îmbunătățirea veniturilor în familiile rome. La fel, studiul Institutului Român pentru Evaluare și Strategie din 2018 arată că numai pentru 39% dintre romi efectuează controlul medical anual și numai 12% susțin că au beneficiat de îngrijire de specialitate în spital. De aceea, prin reformele și investițiile din componenta C12 dedicată sănătății se așteaptă reducerea inegalităților în ceea ce privește accesul la asistența medicală prin construcția de centre comunitare integrate în comunitățile defavorizate, implicit locuite de romi, și prin crearea și implementarea unor mecanisme juridice și financiare de încurajare a implicării personalului medical și de asistență comunitară în oferirea serviciilor medicale și către romi, inclusiv prin mijloace de telemedicină.

Conform datelor celui de-al doilea studiu al UE privind minoritățile și discriminarea (EU-MIDIS II), România nu a înregistrat în ultimii ani progrese în domeniul facilitării accesului copiilor romi la învățământul timpuriu. Nici în învățământul obligatoriu nu s-au constatat progrese, chiar dacă decalajul de acces al romilor la acest nivel de educație este mai mic decât în cazul educației timpurii. Ponderea copiilor romi care frecventează învățământul obligatoriu este de 78% (față de 95% pentru ceilalți copii din vecinătate). Decalajul se mărește din nou în cazul accesului la învățământul liceal, unde regăsim mai puțin de un sfert dintre elevii romi (22%), comparativ cu populația majoritară unde ponderea urcă la 80%. De aceea, prin implementarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație, prevăzut în cadrul componentei C15, va crește rata de participare a copiilor romi la educație. De asemenea, în vederea dezvoltării/creșterii abilităților necesare pentru accesarea mai facilă a locurilor de muncă de către cetățenii de etnie romă, prin reformele și investițiile din componenta C7, cele referitoare la dezvoltarea competențelor digitale, vor fi oferite programe de educație continuă a tuturor categoriilor de vârstă în domeniul alfabetizării digitale. Vor fi aplicate măsuri de stimulare a participării romilor la aceste programe de dezvoltare a competențelor digitale.

Prin înființarea serviciilor de îngrijire pe timpul zilei în cele mai vulnerabile comunități cu risc de separare, investiție aferentă componentei C13, se va contribui la atingerea cadrului strategic al UE pentru egalitate, incluziune și participare a comunității de romi, în special în ceea ce privește scăderea decalajului dintre copiii romi și ceilalți copii, astfel încât până în 2030 nivelul de sărăcie caracteristic copiilor romi să se diminueze considerabil. Înființarea serviciilor de îngrijire a copilului va reprezenta o măsură națională specifică care vizează nevoia de a sprijini copiii romi și familiile acestora în cele patru obiective sectoriale interdependente (educație, locuințe, asistență medicală și reducerea sărăciei).

Persoanele cu dizabilități reprezintă un grup semnificativ în România, cu un profil divers. Oficial, în 2020 în România existau 853.465 de persoane înregistrate ca având certificate de încadrare în grad de handicap și 457.730 care primeau pensie de invaliditate – fără a exista o estimare privind suprapunerea dintre aceste două grupuri. Conform datelor Eurostat, România are aproximativ un sfert din populația cu vârste de 16 ani și peste cu dizabilități, din care persoanele cu limitări ale activității severe reprezintă 6% din populație (1,2 milioane persoane). Jumătate dintre persoanele cu dizabilități au vârste de 65 de ani și peste, iar alte 30% sunt cu vârste între 50 și 64 de ani. Persoanele care suferă de limitări ale activității au o probabilitate mai mare de a fi femei și de a avea un nivel mai scăzut de educație.

Persoanele cu dizabilități întâmpină dificultăți semnificative de acces fizic în sediul clădirilor publice sau chiar al locuințelor proprii. Dintre persoanele cu dizabilități, cele mai multe au dificultăți mari sau incapacitate totală de a merge sau de a urca scări (38%), urmate de dificultăți de vedere, memorare și concentrare (13%) și îngrijire proprie (13%). Având în vedere gradul extrem de scăzut de accesibilitate a tuturor clădirilor accesibile pentru public, inclusiv a celor administrate de către autoritățile publice centrale, județene și locale și inclusiv a celor care deservește în mod direct persoanele cu dizabilități, cum ar fi: DGASPC, primării, case teritoriale de pensii, dar mai ales unități de învățământ (peste 50% dintre școlile din România nu facilitează accesul persoanelor cu dizabilități fizice) investițiile din cadrul componentelor C5, C12, C13, C15 vor viza îmbunătățirea accesibilității persoanelor cu dizabilități în clădirile renovate ale serviciilor publice sau celor rezidențiale. De asemenea, reformele și investițiile asociate componentei C7 implică diferite măsuri de îmbunătățire a accesibilizării complete a mediului informațional și comunicațional pentru persoanele cu dizabilități în vederea creșterii accesului acestora la servicii publice.

În ceea ce privește mijloacele de transport, persoanele cu limitări le accesează în proporție mult mai scăzută decât cele fără limitări și declară în procente mult mai ridicate că se confruntă cu probleme în utilizarea acestora. Conform unei anchete derulate de BERD în 2020 în vederea stabilirii diagnozei situației persoanelor cu dizabilități în România, doar 23% dintre persoanele cu unele limitări și 18% dintre persoanele cu limitări severe utilizaseră un mijloc de transport la data anchetei, față de 30% în cazul persoanelor fără limitări, în cadrul anchetei desfășurate cu persoane cu dizabilități și persoane fără dizabilități. De asemenea, există un decalaj urban-rural accentuat, mai mare pentru persoanele cu dizabilități. Dintre persoanele care au folosit mijloacele de transport public, au avut unele dificultăți sau dificultăți în a accesa mijloacele de transport 36% dintre persoanele cu limitări severe și 15% dintre persoanele cu unele limitări față de 7% dintre persoanele fără limitări. În acest sens, investițiile aferente achiziției de material rulant în cadrul componentelor C4, precum și cele referitoare la achiziția de

mijloace de transport în comun în cadrul componentei C10 vor viza îmbunătățirea accesibilității la serviciile de transport în comun a persoanelor cu dizabilități.

În România, serviciile din comunitate pentru persoanele cu dizabilități sunt insuficient dezvoltate și există încă persoane cu dizabilități în îngrijire rezidențială de tip instituționalizat. În mod special, în cea mai mare parte copiii cu cerințe educaționale speciale nu beneficiază de serviciile de sprijin necesare pentru a urma un învățământ de masă de calitate și ating un nivel de educație mult mai scăzut. În același timp, prin absența facilităților necesare, persoanele cu dizabilități se simt singure într-o măsură mult mai mare decât cele fără dizabilități și nu pot participa la viața publică și politică în condiții de egalitate cu ceilalți. În ultimii ani autoritățile publice de specialitate au întreprins demersuri privind programarea, implementarea și monitorizarea acțiunilor de pregătire pentru transferul persoanelor cu handicap din centrele rezidențiale de tip vechi în alternative de tip familial sau rezidențial înființate/dezvoltate în cadrul comunității. Chiar dacă aceste demersuri sunt susținute prin intermediul fondurilor de coeziune (Programul Operațional Regional 2104-2020, Programul Operațional Capital Uman 2014-2020), acestea încă nu au oferit rezultate convingătoare în ireversibilitatea proceselor. De aceea, prin reformele sociale asumate în cadrul componentei C13 se propune intensificarea acțiunilor de creștere a rezilienței sociale în comunitate, având ca scop prevenirea instituționalizării și îmbunătățirea calității vieții persoanelor adulte cu dizabilități. În acest sens, investițiile asociate acestei reforme vor viza reabilitarea/renovarea și dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele cu dizabilități.

În tabelul de mai jos sunt oferite o serie de exemple de intervenții concrete sau efecte așteptate ca urmare a aplicării componentelor incluse în PNR, în conformitate cu principiile 2 (egalitatea de gen) și 3 (egalitatea de șanse) din Pilonul european al drepturilor sociale. O parte semnificativă dintre acestea contribuie la accelerarea proceselor de atenuare a provocărilor generate de criza sanitară.

Pilonul	Egalitatea de gen (Principiul 2)	Egalitatea de șanse (Principiul 3)
I	În corespundere cu ținta 6.2 din Strategia de Dezvoltare Durabilă 2030, această investiție pleacă de la premisa faptului că aproximativ 30% din populația rezidentă a României nu beneficiază de servicii de apă curentă, iar 45% nu este racordată la sisteme de canalizare. Din punct de vedere social, femeile sunt cele mai afectate de lipsa acestor servicii prin faptul că alocă mult mai mult timp pentru asigurarea accesului la apă în vederea efectuării muncii domestice și de îngrijire (aproximativ 75% din munca domestică și de îngrijire este realizată de către femei). Astfel, ca efect, timpul	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="882 1337 1449 1630">> Implementarea unor măsuri pentru asigurarea accesului mai bun la apă și canalizare, în special pentru grupurile vulnerabile și marginalizate. Astfel, gospodăriile care nu au beneficiat până acum de aceste facilități vor avea acces la condiții casnice moderne (C1.I3); <li data-bbox="882 1637 1449 1794">> Pentru investițiile rutiere, sunt prevăzute în cadrul spațiilor de servicii, facilități dedicate persoanelor cu mobilitate redusă (C4.I1); <li data-bbox="882 1800 1449 2011">> Pentru investițiile feroviare, atât componenta de infrastructură (prin modernizarea peronurilor și a pasajelor pietonale de trecere) cât și componenta de material rulant (prin adaptarea

	<p>economisit din activitățile de asigurare a apei necesare activităților domestice și de îngrijire va putea fi alocat altor nevoi, inclusiv celor specifice ocupării, educației/formării profesionale sau de relaxare. Prin urmare, din perspectiva de gen această investiție va avea un impact social pozitiv mare asupra femeilor.</p>	<p>vagoanelor modernizate pentru persoanele cu mobilitate redusă și pentru depozitarea bicicletelor (C4.I2 și C4.I3);</p> <ul style="list-style-type: none"> > Pentru investițiile de metrou, respectiv infrastructura de metrou va fi prevăzută cu facilități pentru persoanele cu mobilități reduse (C4.I4); > Obligativitatea prevederilor accesibilizarea clădirilor rezidențiale și/sau publice pentru persoanele cu dizabilități, prin crearea de facilități/adaptarea acestora la nevoile persoanelor cu dizabilități, precum și la îmbătrânirea populației (C5.R1 și C5.R2); > Asigurarea accesului la formarea profesională și recalificarea în domeniul conservării/restaurării, interesate de eficientizarea energetică non-invazivă și economia circulară (C5.R2 și C5.I4) > Crearea de facilități/adaptarea infrastructurii pentru persoanele cu dizabilități (rampe de acces) și alte măsuri suplimentare de dezvoltare durabilă (C5.I1).
<p>II</p>	<ul style="list-style-type: none"> > Asigurarea obligatorie a unui prag minim de participare a femeilor de 50% la programele de formare, instruire sau la cele de alfabetizare digitală (C7.I17). 	<ul style="list-style-type: none"> > Asigurarea accesibilității pentru persoanele vulnerabile, inclusiv pentru cele cu dizabilități sau cu un nivel redus de competențe digitale, la serviciile publice digitale, în special sănătate, justiție, asistență socială ș.a. (C7.R1, C7.R4, C7.I3, C4.I4, C4.I6); > Asigurarea de servicii de instruire care vin în întâmpinarea nevoilor persoanelor vulnerabile în vederea dezvoltării/creșterii abilităților necesare pentru accesarea locurilor de muncă și asigurarea incluziunii digitale pentru cetățeni. Este prevăzut inclusiv un program de formare a bibliotecarilor care vor avea obligația de a organiza

		<p>periodic în cadrul bibliotecilor publice a unor cursuri gratuite și adaptate la nevoile specifice populației din categorii vulnerabile din punct de vedere ocupațional, cu ar fi tineri, șomeri, femei etc. (C7.I17).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> > Regândirea structurală, normarea și uniformizarea sistemului de calcul al pensiilor, pe baza unor principii solide și statornice în vederea reducerii decalajului nivelului de pensie considerabil între bărbați și femei ca urmare a pensionării la vârste diferite pentru bărbați și femei (C8.R6); > atragerea femeilor către cariera de cercetător, mai ales în acele domenii în care se înregistrează dezechilibre structurale de gen (C9.R3). 	<ul style="list-style-type: none"> > îmbunătățirea în timp a unor indicatori specifici tabloului de bord social revizuiți sau altor indicatori statistici relevanți în raport cu media UE, cum ar fi: ponderea persoanelor în vârstă de cel puțin 65 de ani expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială; rata agregată de înlocuire pentru pensii; decalajul de pensii între bărbați și femei ș.a. (C8.R6); > tinerii cu dizabilități sau nevoi speciale și care se încadrează în profilurile de competențe specifice activităților CDI vor fi încurajați să urmeze o carieră în domeniul CDI (C9.R3).
IV	<ul style="list-style-type: none"> > Integrarea dimensiunii de gen în designul intervențiilor pentru creșterea calității vieții în UAT-uri (C10.R1, C10.R3, C10.R5); 	<ul style="list-style-type: none"> > Diminuarea fenomenelor de segregare și concentrarea pe clase sociale, prin asigurarea mixajului socio-economic a zonelor rezidențiale ce includ locuințe pentru tineri, locuințe sociale, locuințe de necesitate și locuințe pentru specialiști, și se va acorda o atenție specială grupurilor vulnerabile precum femeile, familiile monoparentale sau romii. (C10.I2).
V	<ul style="list-style-type: none"> > Îmbunătățirea ratei de participare a forței de muncă feminine, ca și indicator important al condiției femeii în cadrul unei economii de piață (componenta C13.R4); > Continuarea eforturilor de reducere a diferențelor salariale dintre femei și bărbați în sectorul public în raport cu performanța în sectorul bugetar, pe baza unui cadru clar de management al performanței (C14. R3 și C14.R4); 	<ul style="list-style-type: none"> > Construcția și/sau dotarea a 200 de centre comunitare integrate în zonele rurale marginalizate și în zonele urbane marginalizate în vederea reducerii inegalităților în ceea ce privește accesul la asistența medicală prin crearea și implementarea unor mecanisme juridice și financiare de încurajare a implicării personalului medical și de asistență comunitară în oferirea serviciilor medicale către populația

	<ul style="list-style-type: none"> > Introducerea unor criterii referitoare la abordarea integratoare de gen în cadrul proceselor de elaborare și planificare a politicilor publice cu scopul diminuării discriminărilor și promovarea relațiilor echitabile între femei și bărbați (C14.R1); > reprezentare echilibrată a femeilor în toate procesele îmbunătățirii cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor de stat (C14.R9). 	<ul style="list-style-type: none"> vulnerabilă, inclusiv prin mijloace de telemedicină (C12.I1); > Elaborarea unui nou cadru legal necesar oferirii de soluții adecvate pentru sprijinirea familiilor care trăiesc în sărăcie și au copii în întreținere, astfel încât aceștia să poată fi menținuți în familie (C13.R1); > Crearea a aproximativ 150 de servicii comunitare de prevenire a separării copilului de familia sa la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor, investiție ce va avea ca rezultat menținerea a 4.500 de copii în familie (C13.I1); > Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități: îmbunătățirea calității vieții prin accelerarea procesului de dezinstituționalizare și intensificarea acțiunilor pentru creșterea rezilienței sociale în comunitate (C13.R2); > Actualizarea cadrului legal privind venitul minim de incluziune (VMI), acordat persoanelor aflate în situație de dificultate vine în sprijinul prevenirii și combaterii sărăciei și riscului de excluziune socială (C13.R3); > Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici (C13.R4); > Dezvoltarea de instrumente de evidență a persoanelor vulnerabile din comunitate (C14.I4).
VI	<ul style="list-style-type: none"> > Reducerea timpului alocat de femei pentru sarcinile de îngrijire a copiilor, precum și facilitarea revenirii la locul de muncă pentru femeile care nasc prin implementarea schemei de granturi pentru înființarea și operaționalizarea unui număr de 522 de servicii standard și complementare în cele 41 de județe 	<ul style="list-style-type: none"> > Îmbunătățirea ratei de participare a copiilor la educație și diminuarea părăsirii timpurii a școlii și a abandonului școlar prin implementarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație (MATE). Unitățile de învățământ beneficiare de sprijin vor identifica copiii/tinerii în risc (din școală și din afara școlii) și desfășoară planul de

	<p>și în municipiul București (C15.R2, C15.I1, C15.I2 și C15.I3).</p>	<p>servicii educaționale în funcție de tipul vulnerabilităților identificate, precum: sărăcie, comunități roma, elevi cu dizabilități, elevi cu CES, copii cu părinți plecați la muncă în străinătate, părinți analfabeți ș.a. (C15.R3 și C15.I5);</p> <ul style="list-style-type: none"> > Acces la servicii educaționale la distanță, de care să poată beneficia copiii din comunitățile marginalizate (inclusiv romii) în care nu există școli în apropiere și nici cadre didactice (C15.I9, C15.I15); > Investiții prioritare în modernizarea școlilor din comunitățile marginalizate sau cu populație vulnerabilă, inclusiv romi (C15.I4); > Realizarea de conținut și instrumente educaționale digitale, prin încurajarea inovării pentru adaptarea unor soluții educaționale creative, interactive și prin elaborarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități (C15.I15).
--	---	--

În procesul de raportare semestrială datele privind participanții beneficiari ai intervențiilor din PNRR, precum și evoluțiile instituționale sau de implementare ale politicilor vor fi dezagregate pe variabile precum sex, vârstă, dizabilitate și, acolo unde este posibil, apartenență la un grup minoritar.

1.4 Coerența Planului

În conformitate cu art. 19 alin. (3) din Regulamentul UE 241/2021 de instituire a Mecanismului de Redresare și Reziliență, coerența este unul dintre criteriile de evaluare a planului și implică multiple paliere:

- 1. consistența externă a planului cu politicile și strategiile naționale și europene și cu obiectivul general și obiectivele specifice ale mecanismului de finanțare, inclusiv cu principiile orizontale promovate (cheltuieli bugetare recurente, principiul aditivității, DNSH)**
- 2. coerența internă prin raportare la contribuția reformelor și investițiilor la atingerea obiectivelor planului și inter-relaționarea dintre acestea**

Având în vedere că secțiunile precedente din cadrul prezentului capitol abordează legăturile planului cu obiectivele Mecanismului de Redresare și Reziliență, prezenta secțiune se va axa în principal pe coerența dintre reformele și investițiile specifice incluse în plan și dimensiunile de interconectare dintre acestea.

► Planul evidențiază cele două fețe ale României – o țară ce necesită investiții pentru recuperarea decalajelor economico-sociale și o țară ce trebuie să țină pasul cu avangarda din Uniunea Europeană, prin reformele și investițiile ce contribuie la schimbările climatice și tranziția digitală.

Construcția PNRR a plecat de la o abordare de jos în sus, printr-un amplu proces de întâlniri, consultări tehnice interministeriale și consultări publice extinse pentru identificarea nevoilor de investiții și a direcțiilor de reforme, agregate prin cele peste 1700 de fișe de reforme și investiții primite de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), din care aproximativ 1470 rezultate în urma consultării publice. Astfel, au reieșit cele mai relevante domenii în care România necesită reforme și investiții de amploare, așa cum ele sunt percepute de actorii relevanți: transporturile, mediu, educația, sănătatea, mediul de afaceri.

Concepția și implementarea PNRR se bazează pe următoarele trei principii:

- 1. Distribuirea echitabilă a fondurilor din punct de vedere geografic.** Investițiile propuse în PNRR se bazează pe faptul că pentru recuperarea decalajelor și modernizarea României nimeni nu va fi lăsat în urmă. În procedurile alocărilor directe sau în cele competitive se va ține cont de alocarea echilibrată a resurselor, astfel încât să conducă la valorificarea specificului local sau regional în interesul cetățenilor și la diminuarea polarizării dezvoltării teritoriale.
- 2. Descentralizarea.** Conceperea PNRR s-a bazat pe capacitarea autorităților centrale și locale de a își asuma reforme ambițioase pentru facilitarea tranziției verde și digitale și care să conducă la un nivel ridicat de reziliență. În spiritul acestui principiu, implementarea PNRR va urmări apropierea de cetățeni și de beneficiari, oferind astfel un răspuns la provocările subsidiare ale comunităților.

3. Rolul autorităților locale. PNRR a fost elaborat printr-un amplu proces participativ la care au participat inclusiv autoritățile de la nivel local și regional. Implementarea PNRR se va baza pe implicarea autorităților locale, inclusiv ale sectoarelor Municipiului București, atât în definirea apelurilor, acolo unde este cazul, cât și în cea de monitorizare și evaluare a planului.

Planul promovează atât principiul aditivității cheltuielilor cu cele de la bugetul de stat, precum și cel al complementarității cu celelalte mecanisme și fonduri ale UE. De exemplu, pentru mediul de afaceri se are în vedere suplimentarea bugetului unor scheme de ajutor de stat în derulare în scopul creșterii competitivității întreprinderilor care activează în special în zona de inovare și noi tehnologii aplicate în producție. Se urmărește astfel atragerea de capital românesc și străin cu efect multiplicator în economie și generarea de contribuții suplimentare la bugetul de stat.

Structura planului se axează pe 15 componente integrate în cei 6 piloni ai Mecanismului de Redresare și Reziliență, însă cu o concentrare evidentă pe pilonul de tranziție verde, pentru a răspunde cât mai mult posibil la provocările legate de schimbările climatice și de mediu. Investițiile sunt direcționate astfel către tranziția verde și tranziția digitală, în conformitate cu recomandările specifice de țară pentru 2019 și 2020.

Planul nu prevede, în general, cheltuieli bugetare recurente, fiind doar câteva cazuri justificate, de exemplu pentru cheltuieli salariale adiacente procesului de recalculare a pensiilor, fiind necesar un efort suplimentar concentrat pe o perioadă scurtă de timp.

1.4.1 Coerența planului cu obiectivele și principiile orizontale ale Mecanismului de Redresare și Reziliență

Planul propus are în vedere stimularea creșterii economice prin măsuri corelate cu obiectivele de coeziune economică, socială și teritorială, abordând problemele în care România este deficitară, atât prin raportare la nivel european, cât și la nivel intern, identificând inclusiv un potențial de creștere/dezvoltare/reformare spre tranziția către o economie digitală și sustenabilă.

În ceea ce privește coerența cu obiectivele Mecanismului de Redresare și Reziliență, reformele și investițiile incluse în plan acoperă toate prioritățile UE, fiind structurate pe toți cei șase piloni prevăzuți de regulamentul aplicabil, astfel:

- ▶ *Tranziția verde* – managementul apei, păduri și protecția biodiversității, managementul deșeurilor, transport rutier și feroviar, eficiență energetică și energii regenerabile;
- ▶ *Transformare digitală* – cloud guvernamental și sisteme publice digitale interconectate;
- ▶ *Creștere inteligentă, sustenabilă, inclusivă* – reforme fiscale și reforma sistemului de pensii, debirocratizare, acces la finanțare, cercetare dezvoltare, inovare și reforma salariului minim;
- ▶ *Coeziune socială și teritorială* - tranziția verde și digitală la nivelul localităților, turism și cultură;
- ▶ *Sănătate și reziliență economică socială și instituțională* – creșterea accesului la sănătate, reforme în domeniul social, inclusiv prin implicarea societății civile, reforma administrației publice, întărirea dialogului social și creșterea eficienței justiției;
- ▶ *Politici pentru generația următoare, copii și tineret* – România educată – reziliență, digitalizare, formare profesională în sistem dual etc.

Astfel, pentru îndeplinirea obiectivului UE de realizare a neutralității climatice până în 2050, precum și pentru transformarea digitală, reformele și investițiile de mai sus se susțin reciproc, fiind incluse, în

cadrul tuturor componentelor, elemente relevante în acest sens. De exemplu, pentru obiectivele de schimbări climatice și de mediu sunt relevante măsurile privind sprijinirea reducerii consumului de energie primară și creșterea eficienței energetice și rezilienței fondului construit printr-o abordare integrată a intervențiilor asupra clădirilor de utilitate publică sau a clădirilor rezidențiale din perspectiva renovării medii și aprofundate și a tranziției spre clădiri inteligente. De asemenea, măsurile de extindere a capacității de energie din surse regenerabile până în 2030, corelat cu scoaterea din operare a capacităților bazate pe cărbune, înclinând balanța mixului energetic spre energia verde sunt coroborate cu alte măsuri din sectorul transportului sustenabil, mobilitate urbană și orașe verzi și inteligente, biodiversitate, economie circulară, toate conducând la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES). În plus, nu trebuie neglijate măsurile privind dezvoltarea și modernizarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și de gestionare a apei, inclusiv a sistemului de canalizare, lucrări de combatere a eroziunii solului, care, împreună cu măsurile de împădurire și regenerare urbană, contribuie la reducerea poluării și la obiectivele de mediu și schimbări climatice.

Reformele și investițiile propuse contribuie într-un procent de peste 40% la măsurile privind schimbările climatice ale UE. Prin raportare la obiectivele generale ale planului se numără: reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES); creșterea surselor regenerabile în mixul energetic existent; obiective relevante privind creșterea fondului silvic și a gradului de împădurire etc.

Acțiunile propuse în cadrul planului vizează managementul integrat al deșeurilor și sunt concepute să aducă beneficii atât mediului, cât și economiei, promovând accelerarea tranziției către o economie circulară. De exemplu, în cadrul componentei C.5 -Valul Renovării se are în vedere dezvoltarea de proiecte pilot pentru recuperarea materialelor de construcții istorice și reutilizarea lor în special pentru reabilitarea și consolidarea clădirilor istorice. În acest sens, se va dezvolta cadrul legal și strategic privind înființarea infrastructurii pilot dedicate economiei circulare, respectiv centrul de colectare a materialului istoric și structura de întreținere a construcțiilor istorice. De asemenea, investiții ce țin de eficiență energetică se regăsesc și în cadrul componentei privind mediul de afaceri, prin instrumentele financiare privind garanția de portofoliu pentru acțiune climatică, precum și prin alte instrumente realizate prin Invest EU, compartimentul statului membru.

Coroborat cu cele de mai sus, la nivelul reformelor și tipurilor de investiții propuse au fost realizate analize privind aplicarea principiului de a nu dăuna semnificativ mediului (DNSH), fiind prevăzute măsuri de compensare, de diminuare a externalităților negative pentru asigurarea conformării cu prevederile Mecanismului de Redresare și Reziliență și pentru conformarea cu prevederile art. 17 din Regulamentul UE 2020/852 privind instituirea unui cadru de facilitare a investițiilor durabile. Astfel, sunt analizate toate elementele necesare pentru adaptarea reformelor și investițiilor propuse prin raportare la obiectivele privind schimbările climatice și de mediu, la utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine, la promovarea economiei circulare, inclusiv la prevenirea și reciclarea deșeurilor, la controlul poluării în aer, apă sau sol și, nu în ultimul rând, la restaurarea biodiversității și a ecosistemelor. De asemenea, sunt excluse de la finanțare pentru obiectivul de atenuare a schimbărilor climatice activitățile legate de combustibili fosili, inclusiv utilizarea în aval⁷; activitățile acoperite de sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS) atingând emisii de CO² preconizate a nu fi substanțial mai mici decât valorile de referință relevante⁸, compensarea

⁷ Cu excepția investițiilor în producția de energie electrică și/sau termică, precum și în infrastructura de transport și de distribuție aferentă, care utilizează gaze naturale, respectând condițiile stabilite în anexa III a Ghidului -Orientări tehnice privind aplicarea principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ” (2021/C58/01).

⁸ Valorile de referință stabilite pentru alocarea cu titlu gratuit pentru activitățile / instalațiile care intra în sfera de aplicabilitate a sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii, în conformitate cu Regulamentul de punere în

costurilor ETS indirecte.

Planul cuprinde activități care respectă standardele și prioritățile Uniunii privind clima, mediul și principiul de a nu prejudicia în mod semnificativ, în conformitate cu prevederile Regulamentului 2020/852. Au fost luate în considerare inclusiv obiectivele stabilite/adaptate prin strategiile naționale în domeniu. În acest sens, investițiile propuse în cadrul componentei privind fondul construit au scopul de a reduce consumul de energie, de a crește eficiența energetică, ducând la îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor în cauză, respectiv la creșterea eficienței energetice a sistemelor tehnice și la reducerea emisiilor de GES. În acest sens, componenta C.5.Valul Renovării va contribui la obiectivul național de creștere a eficienței energetice, stabilit în conformitate cu Directiva privind eficiența energetică (2012/27/UE, în conformitate cu Directiva privind eficiența energetică în clădiri) și cu contribuțiile la Acordul de la Paris privind schimbările climatice, stabilite la nivel național. Un alt exemplu, este cel al construirii a unui număr de 110 creșe din cadrul componentei de educație. Această investiție va produce economie de energie primară de minim 20% față de scenariul aferent clădirilor NZEB.

În general, pentru intervențiile de la nivelul infrastructurilor existente în cadrul planului se au în vedere, acolo unde aceste aspecte sunt tehnic posibil, instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei: sisteme descentralizate de alimentare cu energie utilizând surse regenerabile de energie (energia eoliană, solară, aerotermală, geotermală, hidrotermală) ca parte a renovării clădirilor.

Acolo unde există potențiale efecte negative, au fost menționate măsuri compensatorii. Sunt luate măsuri de diminuare a externalităților negative, cum ar fi: taxarea suplimentară, reducerea poluării prin alte mijloace, stimularea reutilizării materialelor și energiei regenerabile. Sunt propuse de asemenea și măsuri care diminuează poluarea, de exemplu prin utilizarea materialelor de construcții care conduc la reducerea zgomotului, a prafului și a emisiilor poluante în timpul lucrărilor sau a materialelor cu conținut scăzut de carbon sau utilizarea produselor de construcții non-toxice.

Concomitent, planul include măsuri care contribuie la obiectivele privind tranziția digitală la nivel european, fiind alocat, în acest sens un procent de minim 20% din economia totală a planului pentru măsuri specifice. Planul prevede o serie de intervenții pentru atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 prin dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate cu acoperire largă națională, inclusiv prin creșterea accesului la acestea, în corelare cu rețelele de transport și zonele de interes de mediu. Complementar, măsurile de digitalizare converg spre mai multe sectoare socio-economice, cum ar fi:

- ▶ sectorul serviciilor publice - cloud guvernamental, baze de date și registre electronice, dezvoltarea de servicii publice digitale interconectate, debirocratizarea mediului de afaceri, securitate cibernetică;
- ▶ sectorul economic - instrumente financiare dedicate digitalizării întreprinderilor și activității acestora, stimularea competitivității în afaceri cu accent pe inovare și digitalizare, prin formarea și scalarea hub-urilor de inovare digitală etc.;
- ▶ sectoarele educațional și social - măsuri de creștere a competențelor digitale ale elevilor/cadrelor didactice/populației active, dezvoltarea de centre digitale avansate în învățământul preuniversitar și universitar, stimularea cercetării, dezvoltării și inovării în domeniile tehnologiilor generice esențiale.

Măsurile de tip soft anterior menționate sunt complementare cu intervențiile asupra infrastructurilor existente sau nou create. Prin intervențiile incluse în plan, în cadrul infrastructurilor avute în vedere se

va incorpora dimensiunea digitală. Astfel, vor fi realizate intervenții referitoare la digitalizarea fondului construit, construirea de infrastructuri noi NZEB, sistematizarea managementului traficului, de contorizare a diverselor rețele, digitalizarea instrumentelor de planificare urbană.

Printre indicatorii relevanți ai tranziției digitale identificați la nivelul planului se numără: creșterea numărului de utilizatori frecvenți de internet, a numărului de servicii publice digitalizate; indicatori privind competențele digitale pentru administrația publică, IMM și piața forței de muncă.

Planul este consistent inclusiv cu atenuarea impactului social al crizei pandemice, punând în aplicare principiile promovate de Pilonul european al drepturilor sociale, respectiv egalitatea de șanse și accesul la piața muncii, condiții de muncă echitabile, protecție socială și incluziune socială. În tabelul de mai jos este prezentat modul în care componentele planului acoperă cele 20 de principii ale Pilonului European al Drepturilor Sociale.

Principiul		C. 1	C. 2	C. 3	C. 4	C. 5	C. 6	C. 7	C. 8	C. 9	C. 10	C. 11	C. 12	C. 13	C. 14	C. 15
	1. Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții															
	2. Egalitatea de gen															
	3. Egalitatea de șanse															
	4. Sprijin activ pentru ocuparea forței de muncă															
	5. Locuri de muncă sigure și adaptabile															
	6. Salarii															
	7. Informații despre condițiile de angajare și protecția în caz de concediere															
	8. Dialogul social și participarea lucrătorilor															
	9. Echilibrul dintre viața profesională și cea personală															
	10. Un mediu de lucru sănătos, sigur și adaptat și protecția datelor															
	11. Îngrijirea copilului și sprijin pentru copii															

	12. Protecție socială																		
	13. Indemnizații de șomaj																		
	14. Venit minim																		
	15. Prestații de bătrânețe și pensii																		
	16. Asistență medicală																		
	17. Incluziunea persoanelor cu handicap																		
	18. Îngrijire pe termen lung																		
	19. Locuințe și asistență pentru persoanele fără adăpost																		
	20. Accesul la servicii esențiale																		

Așa cum se poate remarca din acest tabel, toate componentele contribuie la atingerea principiilor Pilonului. Toate componentele contribuie la atingerea principiilor 2 și 3, iar majoritatea componentelor contribuie la atingerea principiilor 1, 5, 10, 17 și 20. Cea mai consistentă contribuție la atingerea principiilor Pilonului European al Drepturilor Sociale o au componentele 13 și 15.

Din perspectiva atenuării crizei pandemice asupra incluziunii sociale, planul stimulează aplicarea prevederilor legale privind venitul minim de incluziune (VMI), creșterea gradului de acoperire și de adecvare a prestațiilor sociale și coroborarea acestora cu măsuri de activare pe piața muncii, modernizarea legislației privind economia socială în vederea capacitării potențialului întreprinderilor sociale de a inova și de a contribui atât la obiectivele de integrare socială, cât și la cele de tranziție verde și digitală. Modificările legislative propuse în cadrul planului vor fi echitabile, incluzive, asigurând egalitatea de șanse și de acces la serviciile sociale, asigurând totodată protecția datelor cu caracter personal în ceea ce privește punerea în aplicare a respectivelor prevederi legale.

La fel, componenta C.15 destinată educației vizează măsuri de combatere a abandonului școlar, accentul fiind pus asupra reducerii inegalității de șanse între elevi, asupra caracterului inclusiv al sistemului de educație și formare, concentrând inclusiv măsuri pentru creșterea gradului de integrare pe piața forței de muncă prin dezvoltarea de competențe de bază și/sau avansate, inclusiv digitale și prin stimularea formării profesionale în sistem dual. Măsurile de accesibilitate a grupurilor defavorizate sunt avute în vedere pentru accesul la toate serviciile publice, precum și la adaptarea infrastructurilor necesare pentru furnizarea acestora, inclusiv cele de sănătate, mobilitate, transport, intervenții în situații de urgență, etc. De asemenea, în cadrul componentei C.13. privind reformele sociale, alături de o reformă a sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități, sunt incluse măsuri privind modernizarea/creării de infrastructuri sociale pentru această categorie. În plus, serviciile publice digitale vor fi adaptate și pentru asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități.

1.4.2 Coerența planului prin raportare la structura sa internă și la relația dintre reforme și investiții

Reformele și investițiile se susțin reciproc și conlucrează pentru atingerea obiectivului general al planului și al mecanismului de finanțare aferent, în corelare cu politica europeană de creștere economică inteligentă, durabilă și incluzivă.

Coerența internă a planului comportă mai multe dimensiuni: susținerea reciprocă dintre reforme și investiții în cadrul fiecărei componente, intercorelarea dintre componente pentru atingerea obiectivelor macro-economice ale planului, reformele trans-sectoriale care susțin implementarea planului și mecanismele de interconectare dintre investiții.

A. Susținerea reciprocă dintre reforme și investiții în cadrul fiecărei componente

Ca aspect general, toate componentele au fost dezvoltate pe o bază sectorială, fiind cumulate acolo unde acest lucru a fost posibil cu domenii adiacente/complementare. Prin excepție, este o componentă cu o abordare integrată a măsurilor, respectiv fondul local pentru tranziția verde și digitală. De asemenea, unele componente, ca de exemplu cele privind fiscalitatea, mediul de afaceri, cloud-ul guvernamental, eficiența energetică, implică măsuri transversale ce susțin reformele și investițiile din cadrul mai multor componente. Astfel, pe lângă cele anterior menționate, mai jos sunt dezvoltate argumentele necesare pentru demonstrarea interconectării componentelor planului.

Componenta C1. Managementul apei - reformele și investițiile incluse vizează deficiențele din sectorul apei, în special în ceea ce privește accesul la apă și la canalizare, cantitatea și calitatea apei potabile. Reformele propuse sunt legate în special de dezvoltarea capacității operaționale și financiare a operatorilor de apă canal de a exploata și întreține în mod durabil infrastructura de apă și apă uzată. Reformele sunt susținute de investiții în extinderea sistemelor de apă și canal, colectarea apelor uzate, sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă și canalizare existente, monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună monitorizare a substanțelor deversate în ape. Întărirea rolului Autorității de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) vine să sprijine reformele și investițiile propuse, în special în activitatea de asigurare a calității apelor și respectarea măsurilor privind extracția, tratarea, stocarea, distribuția apei potabile și colectarea și tratarea apelor reziduale. Măsurile sunt susținute de măsurile de digitalizare aferente.

Componenta C2. Păduri și protecția biodiversității- reformele și investițiile propuse sunt interconectate având în vedere complementaritatea domeniilor comasate (fondul de împăduriri și biodiversitate) cu scopul de a armoniza practicile specifice pentru asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic. Sunt propuse modificări legislative ale Codului Silvic, ale reglementărilor privind împădurirea terenurile agricole degradate, coroborat cu menținerea biodiversității, refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic. Promovarea gestionării durabile a pădurilor și împădurirea, sporirea multifuncționalității și a rolului pădurilor ca absorbant de carbon, protejarea pădurilor și refacerea ecosistemelor forestiere pentru a atinge o stare bună a habitatelor și a speciilor și pentru a consolida reziliența la impactul schimbărilor climatice asupra pădurilor. Reformele și investițiile sunt susținute de elaborarea unui serviciu informatic integrat de supraveghere, control, monitorizare a fondului forestier, utilizarea de soluții tehnologice pentru păduri și monitorizarea transportului de masă lemnoasă, prin utilizarea sistemelor de monitorizare video.

În ceea ce privește biodiversitatea, se au în vedere investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservare a speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă din ariile naturale protejate, măsuri susținute de actualizarea planurilor de management pentru arii protejate și de punerea în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030. Totodată, au fost identificate nevoi de investiții prioritare pentru a consolida biodiversitatea, infrastructurile verzi în mediul urban, de a reduce poluarea și de a sprijini refacerea ecologică și crearea de noi spații municipale verzi în contextul obiectivelor de reducere a emisiilor. Complementar, prin măsurile privind crearea de noi arii naturale urbane, se realizează interconectarea cu componenta privind fondul local pentru tranziția verde și digitală.

Componenta C3. Managementul deșeurilor – are în vedere măsuri legate de dezvoltarea unui management al deșeurilor eficient prin modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale (pentru SMID-uri și pentru localități neasociate) prin dezvoltarea de “insule ecologice”, digitalizate, pentru colectarea selectivă a deșeurilor menajere la nivel local, în special în zonele rezidențiale, prin includerea în circuitul economic a materiilor prime secundare provenite din materialele recuperate de la populație sub formă de deșeuri, și stimularea economiei circulare. Măsurile sunt susținute și de creșterea capacității de monitorizare și control în ceea ce privește transportul deșeurilor. Măsurile de stimulare ale economiei circulare sunt corelate cu componenta C5. Valul Renovării unde se are în vedere crearea unui centru pilot pentru colectarea și reutilizarea materialelor de construcție istorice provenite din demolări legale. Cele anterior menționate sunt susținute de măsuri privind creșterea nivelului de monitorizare și control al calității mediului și de dezvoltare a unui sistem de management eficient al deșeurilor municipale.

Componenta C4. Transport sustenabil – cuprinde, în principal, reforme și investiții pentru a dezvolta o infrastructură de transport durabilă și ecologică, cu standarde de siguranță adecvate, stimulând în același timp tranziția către un transport ecologic la nivel național. În scopul susținerii acestui obiectiv, reformele se axează în principal pe dezvoltarea cadrului strategic, legal și procedural pentru dezvoltarea transportului sustenabil, fiind propuse investiții în zona de infrastructură de cale ferată, de digitalizare a sistemelor de trafic și de sisteme de frânare, care să conducă la economie de energie. Simultan, la nivelul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor se va pregăti și adopta un pachet legislativ pentru stimularea utilizării de vehicule ecologice și programe de reînnoire a parcului auto de către persoane fizice, companii private și instituții publice, care să contribuie la creșterea cu cel puțin 100% a numărului de vehicule cu emisii zero/cu emisii reduse față de valoarea inițială din anul 2020 și la casarea a 250.000 de mașini poluante, până în anul 2026. Reformele și investițiile sunt susținute inclusiv prin reformarea companiilor de stat menite să implementeze proiectele respective, stimulând aplicarea principiilor guvernantei corporatiste. Investițiile în sectorul rutier vin în sprijinul redresării economice și stimulării mediului economic, asigurând o mai mare interconectivitate a regiunilor României, fiind coroborate cu măsuri de diminuare a poluării ca urmare a intensificării traficului.

Componenta C5. Valul Renovării - asigură modernizarea și sustenabilitatea fondului construit printr-o abordare integrată a consolidării seismice, eficienței energetice, reducerii riscului la incendiu, ameliorarea calității aerului interior și tranziția spre clădiri inteligente. Obiectivul este susținut de realizarea unui cadru normativ strategic și de reglementare simplificat, care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente. Componenta conține inclusiv măsuri de monitorizare a performanțelor fondului construit prin realizarea registrului digital al clădirilor și implementarea treptată a pașaportului energetic al clădirilor și asigură măsuri de instruire pentru forța de muncă specializată pentru tipurile de intervenții avute în vedere. De asemenea, una dintre intervenții va viza întărirea economiei circulare pentru reabilitarea clădirilor istorice prin crearea unui centru - pilot pentru colectarea și reutilizarea materialelor de construcție istorice provenite din demolări legale.

În plus, componenta asigură cadrul normativ necesar pentru toate tipurile de intervenții asupra infrastructurilor specifice din cadrul celorlalte componente, pentru a anticipa subsecțiunea următoare.

Componenta C6. Energie – asigură condițiile pentru creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în mixul total de energie, prin investiții în capacități de producere a energiei electrice din SRE, on-shore sau off-shore, corelat cu eliminarea cărbunelui din mixul energetic până în 2032. Se urmărește stimularea investițiilor pentru obținerea eficienței energetice în industrie, atât pentru IMM-uri cât și pentru întreprinderi mari; dezvoltarea unui cadru strategic și de reglementare în ceea ce privește producția și utilizarea integrată a hidrogenului, extinderea utilizării tehnologiilor digitale în sectorul energetic, centrate pe consumator; stimularea investițiilor în proiecte de producție de energie electrică din surse regenerabile. Reformele și investițiile contribuie la obiectivele de eficiență energetică coroborat cu măsurile incluse în cadrul componentei privind fondul construit.

Componenta C7. Transformare digitală – asigură cadrul legislativ necesar pentru digitalizarea serviciilor publice printr-o abordare standardizată și prin asigurarea măsurilor de securitate cibernetică și de interconectare adecvate. În acest sens, se are în vedere crearea unui cloud guvernamental și a unor centre de date interoperabile, cu o arhitectura a datelor unitară, precum și crearea unui cadru legal de guvernanta a serviciilor de cloud pentru zona guvernamentală care să clarifice roluri, responsabilități, reguli de alocare a resurselor. Componenta este trans-sectorială, asigurând cadrul standardizat necesar pentru dezvoltarea serviciilor publice digitale, cuprinse în cadrul tuturor celorlalte componente cuprinse în plan (de exemplu: debirocratizarea mediului de afaceri, registrele digitalizate, digitalizarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală). Concomitent, reforma în domeniul conectivității digitale va asigura adoptarea Legii de transpunere a Codului European al Comunicațiilor Electronice, care va include prevederi care să faciliteze autorizarea lucrărilor de construcții și realizarea investițiilor în infrastructuri și rețele telecom, accelerarea introducerii pe scară largă, la nivel național, a rețelelor 5G, în conformitate cu reglementările de securitate și acoperirea în bandă largă a zonelor albe. Aceste măsuri vor sprijini accesul cetățenilor la servicii publice digitale de la distanță. Tot în direcția accesului facil la tehnologiile digitale, componenta prevede dezvoltarea competențelor digitale, atât cele de nivel general, cât și în ceea ce privește competențele digitale avansate, se urmărește creșterea orizontului de posibilități pentru accesarea de noi locuri de muncă, atât pentru populația generală, cât și pentru angajații din sectorul public

Componenta C8. Reforme fiscale și reforma pensiilor este orientată pe consolidarea sistemului fiscal-bugetar și creșterea capacității de colectare a veniturilor la bugetul de stat, precum și îmbunătățirea administrării vamale. Reformele de asemenea vizează regândirea sistemului de impozitare, eliminarea distorsiunilor și lacunelor din sistemul fiscal, creșterea ponderii veniturilor colectate raportate la PIB și reducerea decalajului de colectare la TVA. Reforma sistemului de pensii urmărește să corecteze inechitățile din sistemul de pensii, să asigure sustenabilitatea și predictibilitatea sistemului și să respecte principiul contributivității în raport cu beneficiarii drepturilor de pensie. De asemenea, pentru susținerea mediului de afaceri sunt prevăzute măsuri care abordează direct disfuncționalitățile pieței financiare, în principal prin finanțarea proiectelor beneficiarilor eligibili cu profil de risc ridicat, dar cu potențial ridicat de creare a valorii adăugate și a locurilor de muncă și față de care sectorul privat manifestă un apetit scăzut pentru asigurarea finanțării.

Componenta C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare - are în vedere reforme legate de debirocratizarea mediului de afaceri prin digitizarea unor servicii publice și renunțarea la unele sarcini administrative redundante. Reforma este susținută de o serie de investiții pentru mediul privat direcționate către contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală, coroborate cu investiții în activitatea productivă și crearea de noi locuri de muncă, diversificând instrumentele de acces la finanțare pentru întreprinderi în funcție de nevoile și gradul acestora de

dezvoltare. Mediul de afaceri este în strânsă legătură cu activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare, unde se încearcă stimularea unei relații bidirecționale pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică și implicit realizarea de transferuri și activități de inovare. Reformele și investițiile destinate mediului de afaceri sunt susținute astfel și de componenta privind cloud-ul guvernamental și de reformele fiscale legate de conformarea voluntară și creșterea gradului de colectare.

Componenta C10. Fondul local – implică reforme și investiții integrate dedicate pentru îmbunătățirea siguranței și funcționalității fondului construit format din clădirile publice și tranziția acestuia către un fond de clădiri verzi și inteligente. Intervențiile propuse sunt subsumate cadrului de reformă legat de Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor care țin cont de realitatea actuală și care consolidează cooperarea la nivel interjurisdicțional, cu scopul abordării intervențiilor în mod integrat, inclusiv la nivel de zone funcționale urbane. Intervențiile sunt susținute de măsurile de digitalizare a instrumentelor de planificare urbană la nivelul autorităților publice locale și elaborarea /actualizarea documentațiilor de urbanism în format digital, cu scopul sistematizării digitale. De altfel, reformele legislative propuse în domeniul urbanismului susțin toate celelalte intervenții din cadrul componentelor care se realizează în mediul urban. Cu toate acestea și măsurile propuse de intervenție vizează zone/cartiere care necesită intervenții din perspectiva reducerii disparităților teritoriale. Dezvoltarea de consorții administrative pentru creșterea capacității administrației publice locale de inter-relaționare și de accelerare a realizării investițiilor este o măsură ce susține modul de implementare a investițiilor propuse.

Componenta C11. Turism și Cultură este orientată pe valorificarea patrimoniului cultural, construit și natural, prin turism. Sunt cuprinse măsuri referitoare la dezvoltarea teritorială durabilă și sporirea gradului de coeziune, creșterea calității vieții și dezvoltare economică în zonele rurale și defavorizate, precum și la crearea de piață de desfacere pentru produsele locale și creșterea nivelului de branding local. Măsurile propuse vizează dezvoltarea unei rețele de opt Organizații de Management al Destinației regionale, care să asigure valorificarea strategică a patrimoniului cultural ca avantaj competitiv național. Totodată, investițiile și reformele au în vedere creșterea capacității instituționale de susținere și promovare a creației culturale, definirea statutului artistului, construirea unui sistem coerent de finanțare a culturii și reducerea decalajelor de acces la cultură dintre rural și urbanul mare, precum și crearea unei rețele naționale velo, care să includă și rutele Eurovelo.

Componenta C12. Sănătate – are în vedere creșterea accesului la servicii medicale de prevenție, diagnostic și tratament precoce, precum și reducerea disparităților rural/urban privind accesul la servicii medicale. Astfel, se au în vedere investiții pentru creșterea siguranței pacientului și a calității actului medical, prin investiții în infrastructura spitalicească publică și prin reforma în domeniul resurselor umane din sănătate. Îmbunătățirea managementului resurselor destinate proiectelor de investiții în infrastructura sanitară se va asigura prin crearea unei Agenții dedicate managementului investițiilor din acest sector. De asemenea, reformarea managementului în domeniul sanitar urmărește îmbunătățirea evaluării costurilor reale, eficienței și predictibilității serviciilor de sănătate, precum și optimizarea cheltuielilor din sistemul de sănătate în funcție de raportul cost/beneficiu. Reformele sunt susținute de investiții în infrastructura medicală prespitalicească și infrastructura spitalicească publică, cu scopul finanțării pentru dezvoltare/reabilitare/modernizare de ambulatorii de specialitate publice, centre comunitare aflate în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale, precum și cabinete/clinici de medicină de familie, precum și susținerii unor investiții în echipamente medicale și aparatură pentru infrastructura spitalicească. Toate aceste elemente sunt susținute de măsuri pentru dezvoltarea resurselor umane din asistența medicală primară și comunitară, ambulatorie și de spital, precum și sănătate publică, pentru creșterea accesibilității la programele de formare pentru competențe profesionale medicale și cele asociate actului medical.

Componenta C13. Reforme sociale prevede un set de reforme care să conducă la creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale și de inserție socio-profesională a unor categorii defavorizate. Sunt avute în vedere acțiuni de dezvoltare a unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de creștere a impactului și calității serviciilor de asistență socială și de ocupare coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă. Vor fi dezvoltate astfel formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale. Reformele propuse au în vedere: asigurarea cadrului legal necesar desfășurării activității de prevenire a separării copilului de familie și sprijinirea familiei în ceea ce privește creșterea și îngrijirea copilului expus riscului de separare; asigurarea “drepturilor egale tuturor persoanelor vulnerabile, cu precădere cu dizabilități și a altor lucrători vulnerabili de a trăi în comunitate, cu șanse egale cu ale celorlalți” prin oferirea de servicii sociale și de inserție specifice și integrate care răspund nevoilor lor și care să le crească gradul de independență; crearea cadrului strategic necesar pentru creșterea accesului persoanelor vârstnice la servicii de îngrijire de lungă durată de calitate și promovarea îmbătrânirii active. Totodată, se propune implementarea reformei VMI, care va avea în vedere actualizarea cadrului legislativ și procedural pentru acordarea de beneficii de asistență socială bazate pe testarea mijloacelor, fără a crește riscul dependenței de astfel de măsuri, precum și asigurarea formării personalului în domeniu și susținerea parțială a costurilor introducerii reformei

Componenta C14. Bună guvernare - vizează îmbunătățirea guvernării în condițiile unui sistem de luare a deciziei predictibil, fundamentat și participativ, asigurarea furnizării de servicii publice de calitate de către un corp de funcționari publici profesioniști și bine pregătiți care să răspundă adecvat la provocările, nevoile și așteptările cetățenilor și mediului de afaceri, consolidând rezistența și, acolo unde este necesar, adaptate la tranziția verde și digitală. În ceea ce privește eficiența justiției, intervențiile au ca obiectiv consolidarea statului de drept și independența sistemului judiciar prin întărirea independenței magistraților, eficientizarea funcționării instituțiilor din sistemul judiciar. Se urmărește de asemenea, întărirea cadrului legal și normativ privind integritatea, precum și intensificarea luptei împotriva corupției. Totodată, în cadrul componentei sunt incluse măsuri referitoare la eficientizarea și simplificarea procesului de achiziții publice, precum și îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernării corporative în cadrul întreprinderilor de stat

Componenta C15. Educație implică reforme și investiții privind creșterea capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și inclusiv. Astfel, sunt avute în vedere investiții pentru crearea/modernizarea infrastructurii existente și dotarea acesteia, asigurarea cadrului legal privind digitalizarea serviciilor educaționale, luând în considerare situația sectorului ca urmare a crizei COVID 19, măsuri de stimulare a învățământului tehnic și în sistem dual. Investițiile în infrastructură și dotări se îmbină cu reformele de tip soft pentru prevenirea și reducerea abandonului școlar, pentru crearea de competențe digitale adecvate profesorilor și elevilor, pentru adaptarea curriculei la nevoile pieței și pentru implicarea mediului privat în parteneriate durabile pentru stimularea învățământului în sistem dual etc.

B. Susținerea reciprocă și interconectarea dintre componente

În ceea ce privește modul în care reformele și investițiile se accentuează și se completează reciproc, precizăm că structura planului răspunde în principal problemelor structurale din domeniile cele mai afectate de criza pandemică, respectiv: sănătate, educație, mediul de afaceri, managementul situațiilor de criză, nefiind însă neglijate domeniile adiacente, care asigură recuperarea după astfel de perioade de contracție economică și care pot asigura reziliența economică și instituțională în asemenea situații, precum: transport, cercetare-dezvoltare-inovare, sustenabilitate financiară bugetară, servicii publice, mediu, energie, asigurând totodată consolidarea principiilor democrației participative și a statului de drept. Toate aceste elemente sunt interconectate cu dezvoltarea economică durabilă și tranziția digitală, două linii roșii ce traversează întreg planul pentru asigurarea conformității cu cerințele Mecanismului de Redresare și Reziliență, cumulând reforme și investiții din toate domeniile, care să răspundă acestor cerințe.

Planul răspunde nevoilor sectoriale din principalele domenii economico-sociale, fiind promovate o serie de reforme importante care să conducă la creșterea capacității de adaptare la situațiile de criză. Reformele și investițiile sectoriale se întrepătrund prin abordări integrate și sustenabile care converg spre strategiile statului român:

- ▶ Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030;
- ▶ Strategia Națională de Sănătate 2021-2027;
- ▶ Strategia Națională pentru prevenirea situațiilor de urgență 2016-2025;
- ▶ Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung (2020-2050);
- ▶ Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) 2018-2035;
- ▶ Master Planul General de Transport și planurile de mobilitate urbană;
- ▶ Politica Urbană a României 2020-2035;
- ▶ Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România - post 2020;
- ▶ Strategia Națională a Locuirii 2018 – 2030.

De facto, PNRR este sursă de finanțare și o punere în același loc, în mod coerent, a obiectivelor de dezvoltare adoptate de către România prin aceste strategii sectoriale.

1.4.3 O Românie mai rezilientă, de jos în sus

Coerența reformelor și investițiilor la nivel local este abordată prin interconectarea unor serii de componente (sectorul de apă, managementul integrat al deșeurilor, educație, sănătate, mediu, mobilitate urbană, eficiență energetică, social etc.), care împreună vor duce la creșterea nivelului de trai al comunităților locale, integrarea comunităților și persoanelor defavorizate. De exemplu, în cadrul componentei de apă, prin investițiile în extinderea rețelelor de apă și canal se asigură o mai mare accesibilitate a grupurilor vulnerabile la serviciile de apă și canalizare; în cadrul componentei C5. Valul Renovării se prioritizează și se asigură anumite scheme de finanțare în funcție de veniturile gospodăriilor, cu accent pe cele cu venituri modeste și foarte modeste. Coroborat, componenta C15. Educație asigură măsuri de reducere a abandonului școlar și de acces al grupurilor defavorizate la serviciile educaționale, inclusiv la învățarea digitală. Componenta de sănătate completează accesibilitatea la serviciile specifice, prin centrele comunitare integrate amplasate inclusiv în localități rurale sau în comunități urbane defavorizate. Măsuri de accesibilitate și cele legate de egalitatea de gen sunt abordate în cadrul politicii urbane și în cadrul investițiilor în infrastructură aferente serviciilor publice de exemplu în cadrul componentelor destinate C10. Fondul local și celui pentru C5. Valul

Renovării.

Nu se poate vorbi de creșterea capacității de răspuns a României la situațiile de criză fără reforme și investiții care să crească reziliența sectorială a serviciilor publice de sănătate, educație, mediu economic, siguranță și securitate energetică etc. Criza COVID 19 a evidențiat necesitatea dezvoltării unor mecanisme flexibile și digitalizate de răspuns în multiple domenii ale vieții socio-economice, ca de exemplu, furnizarea unor servicii publice online, prin simplificarea unor proceduri de obținere de autorizații/avize/acorduri, necesitatea interconectării a o serie de servicii publice și de corelare în mediul virtual, trecerea unor activități economice în mediul digital etc. În acest sens, planul propune o serie de măsuri care se completează reciproc prin tranziția digitală a unor servicii publice de colectare de taxe și impozite, servicii vamale, bugetare, de asigurări de sănătate și sociale, servicii publice de monitorizare și control pentru mediul de afaceri, servicii de telemedicină și educație online, identitate electronică și extinderea semnăturilor electronice, de creștere a conectivității și implementarea unor măsuri de facilitare a tranziției la 5G etc.

Pe lângă cele de mai sus, planul prevede măsuri de flexibilizare și adaptare a capacității statului de răspuns în situații limită, completând cadrul legal cu situațiile cu care s-a confruntat în timpul crizei pandemice, propunând investiții în infrastructura necesară pentru creșterea capacității instituționale de răspuns. Astfel, la nivel transversal sunt incluse mecanisme centralizate de implementare a planului, cum ar fi: promovarea de achiziții centralizate, reformarea unor companii de stat care implementează proiecte relevante de infrastructură, promovarea de consorții administrative, toate acestea fiind măsuri de creștere a capacității administrației publice de reacție și de intervenție rapidă în realizarea investițiilor publice. De exemplu, pentru investițiile în eficiență energetică asupra fondului construit public, pentru cele din domeniul sănătății și parțial din domeniul educației (creșe) sunt prevăzute mecanisme centralizate de implementare pentru creșterea eficienței și limitarea duratei de realizare a investițiilor.

Sustenabilitatea financiară bugetară este o altă măsură transversală care crește capacitatea de răspuns, atât la realitățile actuale cât și viitoare, propunând o serie de măsuri care oferă mai multă predictibilitate asupra bugetului de stat și control asupra mecanismului de stabilitate bugetară. În acest sens, sunt propuse măsuri de control, de stimulare și simplificare a colectării la bugetul de stat, prin raportare la principiul conformării voluntare, la îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, reorientând modul de administrare pe baza managementului riscului fiscal integrat pentru reducerea neconformării fiscale și a decalajelor fiscale, inclusiv prin raportare la îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară în vederea eficientizării și prioritizării cheltuielilor publice. Cele menționate anterior sunt complementare cu reformele și investițiile privind consolidarea capacității de prognoză a cheltuielilor și de limitare a impactul reformelor sistemului de pensii pe termen mediu și lung și a stabilirii salariului minim și cu măsurile de eliminare a distorsiunilor și lacunelor din sistemul fiscal, care permit contribuabililor devieri de la respectarea principiului conformării voluntare privind plata taxelor fiscale (subminând corectitudinea sistemului) în materia impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale. În plus, planul prevede și unele măsuri sectoriale de reformare a modului de distribuire sau utilizare a fondurilor pe criterii de eficiență și performanță (de exemplu în sănătate și în salarizarea personalului bugetar), toate acestea contribuind incremental la creșterea predictibilității legislative și bugetare.

Stimularea mediului de afaceri este realizată prin măsurile de debirocratizare și simplificare procedurală, prin stimularea accesului la finanțare cu instrumente de finanțare diversificate și adaptate nivelului de dezvoltare și nevoilor acestora, condiționate concomitent de adaptarea activităților și contribuția acestora la obiectivele privind schimbările climatice, de mediu și de digitalizare. Crearea cadrului instituțional național pentru derularea de instrumente financiare și, ulterior, facilitarea

accesului la finanțare pentru întreprinderi, prin operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare, contribuie la dezvoltarea și consolidarea mediului de afaceri.

Reformele și investițiile propuse în cadrul planului în domeniul cercetării și inovării sunt coerente cu identificarea domeniilor de nișă, unde mediul de afaceri local poate identifica un avantaj competitiv la nivel european. Transferul tehnologic, investițiile în inovare și antreprenariat, alături de susținerea excelenței și a participării la proiectele multi-țări (ex. misiuni și parteneriate Orizont Europa), constituie elemente interconectate mediului economic și identificării potențialului de creștere a României.

De asemenea, transportul durabil este esențial în dezvoltarea economică, în reducerea disparităților regionale și teritoriale și în atingerea obiectivelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, prin transferul intermodal către mijloacele de transport verzi, contribuind astfel și la obiectivele de mediu ale UE. În plus, modernizarea/dezvoltarea infrastructurii de transport feroviare, cea destinată mobilității urbane verzi și creșterea conectivității nodurilor urbane la rețelele de transport, în special la cele trans-europene, contribuie la o decongestionare a traficului, la creșterea mobilității populației și a sectorului economic. Componenta de transport este susținută și de măsurile privind mobilitatea din cadrul componentei de urban, transportul durabil contribuind la reducerea poluării și la creșterea calității aerului inclusiv în mediile urbane. Dimensiunea digitală legată de sistematizarea traficului și punerea în aplicare a sistemelor inteligente de management a traficului constituie măsuri de prevenire a unor situații de urgență, reducând riscurile și consecințele sociale, economice în astfel de cazuri. Reziliența economică a României, inclusiv pentru depășirea unor situații de criză nu poate fi susținută cu o infrastructură de transport subdimensionată și cu o interconectare inadecvată, mai ales atunci când vorbim de asigurarea lanțurilor de aprovizionare a bunurilor de consum primare/esențiale în situații de criză sau de intervenții necesare în situații de urgență etc.

Reformele și investițiile propuse în diverse domenii sunt coerente cu obiectivul de creștere a calității vieții și incluziune a grupurilor defavorizate. Astfel, implementarea reformei privind venitul minim de incluziune (VMI), educația incluzivă, formarea profesională în sistem dual, dezvoltarea competențelor digitale, îmbunătățirea și modernizarea legislației privind economia socială și implicarea societății civile în proiecte de sprijinire a comunităților defavorizate contribuie, de asemenea, la coeziunea socială și teritorială, atenuând impactul crizei COVID 19.

Toate cele anterior menționate nu pot fi complete fără susținerea partenerilor sociali și societății civile, coroborat cu măsurile de reformă pentru consolidarea statului de drept, creșterea eficienței actelor justiției prin raportare la recomandările aferente Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) și a jurisprudenței CEDO, pentru lupta împotriva corupției și pentru integrarea principiilor guvernantei participative și a transparenței decizionale. Rolul societății civile este esențial în planificarea și implementarea reformelor structurale vizate prin plan, prin prisma abilității de reprezentare, activare și implicare a cetățenilor în decizia publică, precum și de construcție și păstrare a valorilor și principiilor democratice, a respectării drepturilor omului și statului de drept. Complementar, sunt prevăzute măsuri pentru stimularea formelor de parteneriat între diferiți actori la nivel local și abordarea de o manieră integrată a problemelor unor comunități locale defavorizate.

COMPONENTA C15. EDUCAȚIE

Analiza „Do No Significant Harm” (DNSH)

R1. Elaborarea și adoptarea pachetului legislativ pentru implementarea proiectului "România Educată"

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	<i>Justificare dacă ați selectat „Nu”</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	Guvernul va adopta pachetul legislativ care va asigura implementarea Proiectului "România Educată" Conform memorandumului privind implementarea proiectului „România educată” și aprobarea priorităților în reforma sistemului național de educație, Ministerul Educației va oferi baza pentru un nou pachet legislativ pentru a asigura coerența cu alte reglementări legale emise în ultimii ani și cu cerințele unui mediu socio-economic în continuă schimbare. În consecință, activitățile specifice reformei nu au impact semnificativ negativ asupra acestui obiectiv de mediu.
Adaptarea la schimbările climatice		x	Adoptarea pachetului legislativ care va asigura implementarea Proiectului "România Educată" se va realiza prin implicarea Ministerului Educației, pe baza unui amplu proces de consultări naționale. Astfel, prin specificul activităților care urmează a fi desfășurate pentru implementarea reformei nu se aduce atingere obiectivului de mediu privind schimbările climatice.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Reforma nu are impact asupra resurselor de apă și a celor marine.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Reforma vizează aprobarea de legislație, pe parcursul acestui proces urmând a se urmări limitarea generării de deșeuri și reciclarea, acolo unde este posibil, pentru resursele utilizate.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Reforma propusă nu are efecte directe sau indirecte care să constea în creșterea nivelului poluării. Pentru consultările derulate și resursele utilizate se va avea în vedere limitarea eventualei poluări posibile.

Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Reforma nu are impact asupra ariilor protejate sau biodiversității.
---	--	---	---

R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	<i>Justificare dacă ați selectat „Nu”</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Guvernul va adopta cadrul legislativ necesar, respectiv, elaborarea/actualizarea cadrului legislativ și normativ pentru înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor de educație timpurie (standard și complementare), cu precădere a celor destinate copiilor sub 3 ani.</p> <p>Aceste măsuri sunt corelate cu investițiile asociate privind creșterea capacității sistemului de învățământ de cuprindere, în serviciile de educație timpurie, respectiv investiții în infrastructură, demersuri normative și funcționale ale sistemului educațional specific, investiții în domeniile normativ, curricular și operațional. Investițiile sunt analizate în cadrul secțiunilor de mai jos.</p> <p>În consecință, activitățile specifice reformei nu au impact semnificativ negativ asupra acestui obiectiv de mediu.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	<p>Actualizarea cadrului legislativ și normativ privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor de educație timpurie (standard și complementare) se va realiza prin implicarea Ministerului Educației, a Ministerului Muncii și Protecției Sociale și a Ministerului Sănătății, prin consultarea reprezentanților autorităților publice locale, unităților de învățământ preșcolar și creșelor, a reprezentanților liceelor pedagogice/universităților care se ocupă de pregătirea personalului didactic, precum și prin consultarea reprezentanților mediului de afaceri.</p> <p>Astfel, prin specificul activităților care urmează a fi desfășurate pentru implementarea reformei nu se aduce atingere obiectivului de mediu privind schimbările climatice.</p>
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Reforma nu are impact asupra resurselor de apă și a celor marine.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Reforma vizează aprobarea de legislație, pe parcursul acestui proces urmând a se urmări limitarea generării de deșeuri și reciclarea, acolo unde este posibil, pentru resursele utilizate.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Reforma propusă nu are efecte directe sau indirecte care să constea în creșterea nivelului poluării. Pentru consultările derulate și resursele utilizate se va avea în vedere limitarea eventualei poluări posibile.

Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Reforma nu are impact asupra ariilor protejate sau biodiversității.
---	--	---	---

R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	<i>Justificare dacă ați selectat „Nu”</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	După adoptarea unui nou Program Național pentru reducerea abandonului școlar, Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație va fi implementat la nivel național și va contribui atât la reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii, cât și la sporirea coeziunii, competitivității, creșterii durabile și creării de locuri de muncă în România. Mecanismul include un cadru metodologic coerent pentru măsurile de detectare/identificare și intervenție și o arhitectură instituțională cu resurse umane specializate capabile să ofere servicii eficiente și un plan de acțiune pentru coordonarea și implementarea intervențiilor. Astfel, prin specificul său, reforma nu are impact negativ asupra acestui obiectiv de mediu.
Adaptarea la schimbările climatice		x	În primă fază se va forma unitatea de implementare a mecanismului de avertizare timpurie în educație din cadrul Ministerului Educației și din cadrul Unităților județene din inspectoratele școlare care vor gestiona mecanismul într-un mod integrat și centralizat. În cea de-a doua fază, unitățile de învățământ cu grad ridicat de risc de părăsire timpurie a școlii devin parte a programului. În consecință, activitățile care urmează a fi desfășurate nu sunt de natură a aduce atingere schimbărilor climatice.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Reforma nu are impact asupra resurselor de apă și a celor marine.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Prin reforma propusă nu sunt produse efecte directe sau indirecte asupra obiectivului pentru economia circulară și se va asigura limitarea generării de deșeuri.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Activitățile specifice reformei nu sunt de natură a conduce la creșterea nivelului de poluare.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Reforma nu vizează zone sensibile din punct de vedere a biodiversității și a ecosistemelor (Natura 2000, Patrimoniul UNESCO sau alte zone protejate).

R4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	<i>Justificare dacă ați selectat „Nu”</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Prima etapă a reformei constă în pregătirea cadrului normativ pentru elaborarea rutei complete de învățământ dual de nivel liceal și, respectiv, terțiar în vederea dezvoltării programelor de educație și formare profesională completă (calificare 3-7), a flexibilizării parcursului educațional al tinerilor din educația profesională, al creșterii atractivității rutei, pentru asigurarea unei rute complete și accesul la învățământul superior tehnologic etc.</p> <p>A doua etapă constă în completarea cadrului legislativ pentru introducerea noilor calificări, în funcție de nevoile operatorilor economici care se vor implica în dezvoltarea centrelor de învățământ dual (preuniversitar și universitar), prin constituirea unui grup de lucru interministerial format din reprezentanți ai Ministerului Educației, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ai unităților de învățământ profesional și tehnic și ai mediului de afaceri.</p> <p>Astfel, prin specificul reformei nu se aduce atingere asupra acestui obiectiv de mediu.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	Măsurile propuse de prezenta reformă țin de actualizarea și elaborarea cadrului legislativ, astfel că nu există impact direct sau indirect asupra obiectivului de schimbări climatice.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Reforma nu are impact asupra protecției resurselor de apă și a celor marine.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Reforma nu are efecte directe sau indirecte asupra obiectivului privind economia circulară.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Prin activitățile desfășurate nu se va conduce la creșterea gradului de poluare.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Reforma nu are implicații asupra unor zone ori arii protejate.

R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	<i>Justificare dacă ați selectat „Nu”</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>În afara curențelor de infrastructură și a inegalităților dintre mediul urban și rural, școlile din România se confruntă și cu un nivel redus de adaptare digitală. Astfel, reforma presupune:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modificări legislative pentru digitalizarea proceselor și conținuturilor în educație, inclusiv pentru reglementarea monitorizării și evaluării procesului didactic derulat în mediul online și pentru elaborarea unor standarde privind echiparea școlilor cu echipamente tehnologice în scop educațional, pentru asigurarea unui impact durabil al investițiilor propuse. • Modificarea Legii educației pentru modificarea formelor de organizare a educației în sistem virtual, a cadrului de derulare a inspecției școlare (monitorizarea și evaluarea activităților didactice) și a derulării evaluărilor în sistem online. • Alinierea la Cadrul european al competențelor digitale (DigComp) pentru profesori și elevi, inclusiv actualizarea curriculumului pentru îmbunătățirea competențelor digitale ale elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal, cu accent pe cele 21 de competențe ale DigComp, alfabetizare digitală, precum și dezvoltarea de materiale didactice digitale. <p>În consecință, prin specificul său, reforma nu contribuie la creșterea emisiilor de dioxid de carbon.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	Reforma constă în activități de revizuire a cadrului legislativ aplicabil și revizuire a planului cadru pentru disciplina TIC la toate nivelele, astfel că nu există impact direct asupra obiectivului de schimbări climatice.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Reforma nu are impact asupra acestui obiectiv de mediu.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Prin activitățile propuse se vor elabora reglementări-cadru și dezvolta profile de competențe, planuri-cadru de învățământ, în consecință nu există impact negativ semnificativ asupra obiectivului de economie circulară.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Prin activitățile asociate reformei nu se va contribui la creșterea gradului de poluare a aerului, apei sau solului.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Reforma nu are implicații asupra ariilor protejate și ale biodiversității.

R6. Actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura standarde ecologice de proiectare, construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	<i>Justificare dacă ați selectat „Nu”</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Reforma are ca obiectiv optimizarea reglementărilor tehnice care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi; Dezvoltarea cadrului de reglementare privind proiectarea, exploatarea și urmărirea comportării în timp a clădirilor cu consum de energie aproape zero - NZEB la clădirile noi și tranziția celor existente către niveluri de performanță energetică cât mai aproape de cerințele NZEB</p> <p>Astfel, activitățile nu aduc atingere obiectivului privind emisiile de GHG, din contră conduc chiar la promovarea acestui obiectiv de mediu.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	<p>Proiectarea și execuția clădirilor cu funcțiuni de învățământ, respectiv creșe, grădinițe, școli și licee fac obiectul unor normative de proiectare specifice și a unor normative cu caracter orizontal, ce privesc cerințele de calitate în construcții, respectiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rezistență mecanică și stabilitate; b) securitate la incendiu; c) igienă, sănătate și mediu înconjurător; d) siguranță și accesibilitate în exploatare; e) protecție împotriva zgomotului; f) economie de energie și izolare termică; g) utilizare sustenabilă a resurselor naturale. Astfel, prin activitățile specifice acestei reforme se va promova diminuarea efectelor adverse asupra schimbărilor climatice.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Reforma nu are impact asupra protecției apei și a resurselor marine.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Conceptul de școală sustenabilă și modernă includ limitarea generării de deșeuri și reciclarea acestora.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Prin reforma propusă se susțin activități de promovare a siguranței, rezilienței și sustenabilității, astfel că se contribuie la obiectivul de reducere a poluării.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Reforma nu are implicații asupra biodiversității sau ariilor protejate.

R7. Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	<i>Justificare dacă ați selectat „Nu”</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Reforma guvernancei va avea la baza analiza functionala sistemului de educație si formare profesională si se va realiza pe 2 paliere:</p> <p>I. Reforma managementului. Stabilirea standardelor profesionale pentru managerii școlari va permite dezvoltarea unui sistem deschis de selecție a directorilor, în care școlile au un rol fundamental de decizie</p> <p>II. Descentralizare. în cazul aplicării unor inovații cu grad mare de complexitate la nivelul curriculumului național (de exemplu, planuri-cadru de învățământ noi, programe școlare noi etc.) este necesară o planificare a implementării intervenției educaționale pilotate pentru un întreg ciclu de învățământ. Propunerea de pilotare a intervenției educaționale/proiectului de cercetare educațională va include o analiză a impactului demersului propus asupra profilului de formare al absolventului programului, precum și o analiză a elementelor comune pentru unitățile pilot și unitățile din învățământul de masă. În urma acestor analize, Ministerul Educației va demara reforma guvernancei în vederea profesionalizării managementului instituțiilor de învățământ preuniversitar de stat și separării procesului administrativ de cel educațional, în vederea creșterii autonomiei și capacității de răspuns a acestora.</p> <p>Astfel, reforma nu are impact asupra acestui obiectiv de mediu.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	<p>Conform Strategiei România Educată, s-au identificat în sfera managementului educațional următoarele probleme cu caracter general: absența standardelor profesionale pentru funcțiile de conducere de la nivelul unităților de învățământ; absența unui profil bine definit al directorului, care să rezulte din standardele profesionale, competențele, rolurile și responsabilitățile acestuia, precum și o clarificare a situațiilor de incompatibilitate; ocuparea funcției de director se face fără o pregătire inițială adecvată în domeniul managementului educațional; inexistența unui traseu predefinit de dezvoltare profesională; politizarea funcției de conducere a unităților de învățământ.</p> <p>Astfel, reforma își propune să adreseze prin analizele efectuate și măsurile implementate aceste probleme, neavând impact asupra obiectivului de schimbări climatice.</p>
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Reforma nu are implicații asupra resurselor de apă și a celor marine.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Prin activitățile specifice nu se va aduce atingere obiectivului privind economia circulară și se va limita generarea de deșeuri.

Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Reforma nu are impact direct sau indirect asupra gradului de poluare.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Reforma nu are implicații asupra biodiversității sau ariilor protejate.

II. Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	<i>Justificare dacă ați selectat „Nu”</i>
Atenuarea schimbărilor climatice	x		
Adaptarea la schimbările climatice	x		
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investițiile nu au impact direct asupra protecției resurselor de apă și marine, nepresupunând utilizarea acestor resurse și nici acțiuni cu impact asupra acestor resurse.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor	x		
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	<p>Operatorii care efectuează lucrările au obligația de a se asigura că componentele și materialele de construcție utilizate la renovarea clădirii nu conțin azbest și nici substanțe care prezintă motive de îngrijorare deosebită, astfel cum au fost identificate pe baza listei substanțelor supuse autorizării prevăzute în anexa XIV la Regulamentul (CE) nr. 1907/2006.</p> <p>Operatorii care efectuează lucrările trebuie să se asigure că componentele și materialele de construcție utilizate în renovarea clădirii, care pot intra în contact cu ocupanții, emit mai puțin de 0,06 mg de formaldehidă pe m3 de material sau componentă și mai puțin de 0,001 mg de compuși organici volatili cancerigeni din categoriile 1A și 1B pe m3 de material sau componentă, în urma testării în conformitate cu CEN/TS 16516 și ISO 16000-3 sau cu alte condiții de testare standardizate și metode de determinare comparabile.</p> <p>Se vor lua măsuri pentru reducerea zgomotului, a prafului și a emisiilor poluante în timpul lucrărilor de construcție.</p>

			Se estimează că activitățile sprijinite prin aceste sub-măsuri nu vor avea un impact semnificativ previzibil asupra acestui obiectiv de mediu, luând în considerare atât efectele directe de pe parcursul implementării, cât și efectele indirecte de pe parcursul duratei de viață a investițiilor.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Construcțiile nu vor fi efectuate în zone de tipul ariilor protejate, situri Natura 2000 ș.a.m.d., astfel neexistând impact asupra acestui obiectiv de mediu.

Întrebări	DA	NU	Justificare
Atenuarea schimbărilor climatice: Se așteaptă ca măsura să conducă la emisii semnificative de GES?		x	<p>Nivelul de educație antepreșcolar înregistrează un decalaj evident față de cel preșcolar, datorat îndeosebi unui deficit de armonizare legislativă și de clarificare a rolurilor celor trei actori de la nivel central implicați în organizarea și funcționarea acestor servicii (educație, sănătate și protecție), precum și deficitului de spații și personal specializat din domeniul educației.</p> <p>Investițiile au în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea metodologiei pentru acordarea granturilor operatorilor publici pentru construcția și dotarea a 110 de creșe; • Alocarea granturilor privind construcția și dotarea celor 110 de creșe, în baza unor criterii clare de tipul: existența unei strategii la nivel local de dezvoltare a serviciilor de educație timpurie; numărul copiilor cu vârsta până în 3 ani/de la naștere la 6 ani raportat la capacitatea de cuprindere a serviciilor de educație timpurie existente pe o rază de max.2-3 km; numărul de cereri din partea părinților, nesoluționate, pentru acest tip de servicii (cel puțin 50) etc., precum și în baza nevoilor specifice ale comunităților marginalizate. Criteriile de eligibilitate vor solicita aplicanților și atingerea obiectivului privind obținerea unei energii primare cu 20% mai scăzute decât cerințele pentru clădiri NZEB din reglementările naționale și care va fi dovedită prin certificate de performanță energetică. • Finalizarea construcției și a dotării celor 110 de creșe care vor deservi aproximativ 4.500 copii, cu prioritate a celor din zone defavorizate. <p>În ceea ce privește efectele directe, în cadrul procesului de construcție a infrastructurii se va avea în vedere utilizarea de materiale și practici care să nu conducă la o creștere semnificativă de poluați în aer.</p> <p>În ceea ce privește efectele indirecte care să genereze emisii de GES suplimentare, pentru clădirile construite urmărindu-se ca obiectiv și asigurarea eficienței energetice ridicate, pe lângă respectarea standardelor în domeniu. Se va asigura respectarea directivei privind</p>

			eficiența energetică a clădirilor (conceptul de clădire NZEB+ – consum de energie aproape zero).
<p>Adaptarea la schimbările climatice. Se preconizează că măsura va duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului viitor preconizat asupra măsurii în sine sau asupra persoanelor, asupra naturii sau asupra activelor?</p>	x	<p>Întrucât infrastructura ce vizează construcția de creșe și înființarea de servicii va fi realizată în municipii amplasate în diferite zone ale țării, cu diferite vulnerabilități din punct de vedere a condițiilor de mediu/climatice (inundații, ploi torențiale, valuri de căldură etc), proiecțiile acestor vulnerabilități pe durata de viață a investițiilor vor fi avute în vedere în faza de proiectare, cu impact asupra soluțiilor tehnice selectate.</p> <p>Vor fi evaluate și riscurile legate de inundații, eroziune pluvială, alunecări de teren și în cazul în care sunt identificate probleme de adaptare, în special în ceea ce înseamnă amplasarea infrastructurii în zone inundabile sau în zone cu risc de alunecări de teren vor fi puse în aplicare soluții specifice de adaptare.</p> <p>Totodată se va urmări că soluțiile de adaptare să nu afecteze în mod negativ eforturile de adaptare sau nivelul de reziliență la riscurile fizice legate de climă a altor persoane, a naturii, a activelor și a altor activități economice și să fie în concordanță cu eforturile de adaptare la nivel local.</p> <p>În plus, reforma asociată acestei investiții are în vedere revizuirea și modernizarea normelor de construcție pentru clădirile în care funcționează servicii de educație timpurie (elaborarea de normative actualizate pentru serviciile standard de educație timpurie - creșe, grădinițe grupate cu creșe și servicii complementare - grupuri de joacă, ludoteci etc.), adaptate atât pentru clădiri noi, cât și pentru cele deja existente (inclusiv recomandări de planuri de construcție, variind în funcție de capacitatea serviciilor, de zona geografică etc.).</p>	
<p>Tranziția către o economie circulară, inclusiv prevenirea generării de deșuri și reciclarea acestora:</p> <p>Se preconizează că măsura:</p> <p>(i) va duce la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile sau</p> <p>(ii) va duce la ineficiențe semnificative în utilizarea directă sau indirectă a oricărui resurse naturale în orice etapă a ciclului său de viață, care</p>	x	<p>Pentru activitățile care implică lucrări de construire, pe perioada executării acestora, constructorii se vor asigura că o parte din deșeurile nepericuloase rezultate din construcții și demolări vor fi sortate pentru a facilita reutilizarea și reciclarea.</p> <p>De asemenea, constructorii se vor asigura că o parte din deșeurile nepericuloase rezultate din construcții și demolări (cu excepția materialelor naturale definite în categoria 17 05 04 - pământ și pietriș altele decât cele vizate la rubrica 17 05 03 din lista europeană a deșeurilor stabilită prin Decizia 2000/532/CE a Comisiei, transpusă în HG nr. 856/2002, cu modificările și completările ulterioare) și generate pe șantier vor fi pregătite pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere care utilizează deșuri pentru a înlocui alte materiale.</p> <p>Măsura impune operatorilor economici care efectuează lucrări de renovare a clădirilor să se asigure că cel puțin 70% (în greutate) din deșeurile nepericuloase provenite din activități de construcție și demolări (cu excepția materialelor naturale menționate în categoria 17 05 04 din lista europeană a deșeurilor stabilită prin Decizia 2000/532/CE) și generate pe șantier vor fi pregătite pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială,</p>	

<p>nu sunt reduse la minimum prin măsuri adecvate sau</p> <p>(i) (iii) va cauza prejudicii semnificative și pe termen lung mediului în ceea ce privește economia circulară?</p>			<p>inclusiv operațiuni de umplere care utilizează deșeuri pentru a înlocui alte materiale, în conformitate cu ierarhia deșeurilor și cu Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări.</p> <p>Pentru echipamentele destinate producției de energie din surse regenerabile care pot fi instalate, măsura include specificații tehnice în ceea ce privește durabilitatea și potențialul lor de reparare și de reciclare. În special, operatorii vor limita generarea de deșeuri în procesele aferente construcțiilor și demolărilor, în conformitate cu Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări. Proiectarea clădirilor și tehnicile de construcție vor sprijini circularitatea și, în special, vor demonstra, în conformitate cu ISO 20887 sau cu alte standarde de evaluare a caracteristicilor de dezasamblare sau a adaptabilității clădirilor, modul în care sunt proiectate astfel încât să fie mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, adaptabile, flexibile și demontabile pentru a permite reutilizarea și reciclarea.</p> <p>Pentru etapa de operare, nu se estimează că activitățile care implică lucrări de construire din aceste măsuri vor conduce la o creștere semnificativă în ceea ce privește generarea, incinerarea sau eliminarea deșeurilor, precum și nici în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor naturale și economia circulară.</p>
---	--	--	--

12. Înființarea, echiparea și operaționalizarea a 412 servicii complementare pentru grupurile defavorizate

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	Justificare
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Sistemul de educație timpurie românesc se menține divizat și acest lucru afectează îndeosebi calitatea serviciilor oferite și o judicioasă alocare a acestor servicii pentru a răspunde nevoii exprimate la nivelul comunităților.</p> <p>În acest context, o mare parte dintre reglementări, inclusiv partea de standarde, necesită revizuire sau elaborare pentru a permite înființarea, organizarea și funcționarea eficientă a serviciilor respective și, evident, înregistrarea unor rate de acces și participare în conformitate cu țintele stabilite în diferite documente strategice naționale (Program de guvernare, Program Național de Reformă, Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii etc.), în acord cu cele înregistrate în celelalte state europene.</p>

			<p>Echipamentele utilizate sunt conforme cu cerințele privind energia așa cum sunt acestea prevăzute de Directiva 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.</p> <p>Se vor respecta cele mai bune practici pentru echipamentele și serviciile IT furnizate (așa cum sunt ele prevăzute de Codul European de Conduită pentru Eficiența Energetică a Centrelor de Date sau de documentul CLC TR50600-99-1 "Facilități și infrastructuri pentru centrele de date – partea 99-1: practici recomandate pentru managementul energiei).</p> <p>Astfel, investițiile vizează standardizare, analize, servicii, neavând impact semnificativ negativ asupra acestui obiectiv de mediu.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	<p>Investiția vizează creșterea calității serviciilor de educație timpurie, în special a celor pentru grupa de vârstă de la naștere la 3 ani și a celor din zone dezavantajate, prin demersuri în domeniile normativ și funcțional ale sistemului educațional specific.</p> <p>Astfel, investiția se va realiza cu urmărirea următoarelor etape:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea metodologiei pentru acordarea granturilor operatorilor publici și privați pentru înființarea și operaționalizarea celor 412 de servicii complementare; - Alocarea etapizată, pe loturi (2 loturi a câte 200 și, respectiv, 212 de unități/lot), către operatorii publici și privați, a granturilor pentru operaționalizarea celor 412 servicii complementare; - Finalizarea înființării și operaționalizării celor 412 servicii complementare, care vor deservi aproximativ 20.600 de copii. <p>Acolo unde este aplicabil, se vor elabora evaluări de risc și vulnerabilitate și se vor implementa eventualele măsuri de adaptare dispuse prin intermediul acestora.</p> <p>Se estimează că activitățile sprijinite prin aceste sub-măsuri nu vor avea un impact semnificativ previzibil asupra acestui obiectiv de mediu, luând în considerare atât efectele directe de pe parcursul implementării, cât și efectele indirecte de pe parcursul duratei de viață a investițiilor.</p>
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	<p>Investițiile presupun activități precum elaborare de ghiduri, de metodologii, astfel încât acestea nu au impact asupra acestui obiectiv de mediu.</p> <p>Pentru activitățile unde este aplicabil, se vor respecta prevederile Articolului 2, punctele (22) and (23), din Regulamentul (UE) 2020/852, în conformitate cu prevederile Directivei 2000/60/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, iar planul de management în domeniul protecției apei va fi dezvoltat pentru toate corpurile de apă potențial afectate, prin consultare cu actorii relevanți.</p>

Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	<p>Prin investiții nu se va afecta obiectivul privind economia circulară, generarea de deșeuri va fi diminuată, iar reciclarea încurajată.</p> <p>Se vor respecta, în acest sens, prevederile directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic (pentru servere sau dispozitive de stocare, computere sau displayuri electronice).</p> <p>Echipamentele utilizate nu conțin substanțee restricționate listate în Anexa II la Directiva 2011/65/EU.</p> <p>Se va asigura elaborarea unui plan de management al deșeurilor care asigură cantitatea maximă de reciclare la finalul duratei de funcționare a echipamentului electric și electronic, plan implementat inclusiv prin asigurarea că la nivelul contractelor cu partenerii se asigură activitatea de reciclare, reflectată și de proiecțiile financiare sau documentele oficiale ale proiectului.</p> <p>La finalul duratei normale de funcționare, echipamentul va fi supus activităților de pregătire pentru reutilizare, recuperare sau reciclare, sau tratamentului adecvat, inclusiv eliminarea tuturor fluidelor și tratamentul selectiv, conform Anexei VII la Directiva 2012/19/EU.</p>
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	<p>Investițiile nu conduc la generarea suplimentară de poluare.</p>
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	<p>Investiția nu vizează zone sensibile din punct de vedere a biodiversității și a ecosistemelor (Natura 2000, Patrimoniul UNESCO sau alte zone protejate).</p> <p>Se vor respecta prevederile legislației specifice în domeniul biodiversității (inclusiv a Directivei Habitate, Directivei Păsări și Directivei privind EIA).</p>

I3. Dezvoltarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniștilor care lucrează în servicii de educație timpurie

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Conceperea și derularea programului cadru de formare continuă a profesioniștilor din educația timpurie vor fi coordonate de Ministerul Educației și implementate cu asistența tehnică a furnizorilor de formare/specialiștilor în domeniu, din România și statele membre.</p> <p>Se vor implementa 2 programe de formare continuă:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 program formare a formatorilor în domeniul educației timpurii (4 module, comune sau diferențiate pentru personalul didactic și, respectiv, pentru personalul nedidactic: dezvoltarea și abordarea holistică a copilului, implementarea curriculumului specific pe intervale de vârstă, dezvoltarea parteneriatului și un modul de educație digitală); ➤ 1 program de formare a formatorilor (personal din cele trei sectoare: social, educație și sănătate), pentru monitorizarea calității serviciilor de educație timpurie antepreșcolară; <p>Se are în vedere formarea a 19 950 de persoane (475 pe județ) care lucrează în servicii standard și complementare de educație timpurie (personal didactic și nedidactic), acordând prioritate celor din serviciile nou înființate.</p> <p>Astfel, prin specificul activităților propuse nu se aduce atingere obiectivului privind emisiile de GHG.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	Implementarea efectivă a investițiilor va face obiectul elaborării de legislație, curriculum, precum și dezvoltarea unor programe de formare, astfel încât impactul asupra obiectivului de adaptare la schimbările climatice nu este unul semnificativ și nici unul negativ.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investițiile nu au impact direct sau indirect asupra utilizării resurselor de apă și marine.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Investițiile susținute nu vor conduce la o creștere semnificativă în ceea ce privește generarea, incinerarea sau eliminarea deșeurilor, nici în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor naturale și economia circulară.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Investițiile nu au impact asupra creșterii gradului de poluare.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Investițiile nu afectează ariile protejate sau biodiversitatea.

I4. Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	Justificare
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) la nivel de elev/copil are la bază cinci piloni: abordare multidisciplinară, colaborare, măsuri de prevenire, intervenții diferențiate pe niveluri de gravitate a situației, pregătirea cadrelor didactice.</p> <p>MATE include un cadru metodologic coerent pentru măsurile de detectare/identificare și intervenție și o arhitectură instituțională cu resurse umane specializate capabile să ofere servicii eficiente și un plan de acțiune pentru coordonarea și implementarea intervențiilor.</p> <p>Echipamentele utilizate sunt conforme cu cerințele privind energia așa cum sunt acestea prevăzute de Directiva 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.</p> <p>Se vor respecta cele mai bune practici pentru echipamentele și serviciile IT furnizate (așa cum sunt ele prevăzute de Codul European de Conduită pentru Eficiența Energetică a Centrelor de Date sau de documentul CLC TR50600-99-1 "Facilități și infrastructuri pentru centrele de date – partea 99-1: practici recomandate pentru managementul energiei).Astfel, prin specificul activităților ce sunt avute în vedere pentru implementarea MATE nu este prevăzut un impact negativ asupra emisiilor de GHG.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	<p>Investiția se va realiza cu urmărirea următoarelor etape:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stabilirea școlilor identificate ca având număr mare de elevi cu risc de părăsire timpurie a școlii sau cu trend ascendent de creștere a riscurilor; - acordarea unei scheme de granturi necompetitive pentru unitățile de învățământ cu risc crescut de abandon școlar în baza propunerilor formulate de către acestea; - identificarea de către unitățile de învățământ a copiilor/tinerilor în risc (din școală și din afara școlii) și derularea planului de servicii educaționale în funcție de tipul vulnerabilităților identificate. <p>Acolo unde este aplicabil, se vor elabora evaluări de risc și vulnerabilitate și se vor implementa eventualele măsuri de adaptare dispuse prin intermediul acestora.</p> <p>Astfel, prin activitățile asociate nu există impact semnificativ negativ asupra obiectivului de adaptare la schimbările climatice.</p>
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investiția nu are impact asupra acestui obiectiv de mediu.

			Pentru activitățile unde este aplicabil, se vor respecta prevederile Articolului 2, punctele (22) and (23), din Regulamentul (UE) 2020/852, în conformitate cu prevederile Directivei 2000/60/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, iar planul de management în domeniul protecției apei va fi dezvoltat pentru toate corpurile de apă potențial afectate, prin consultare cu actorii relevanți.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	<p>Investițiile susținute nu vor conduce la o creștere semnificativă în ceea ce privește generarea, incinerarea sau eliminarea deșeurilor, nici în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor naturale și economia circulară.</p> <p>Se vor respecta, în acest sens, prevederile directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic (pentru servere sau dispozitive de stocare, computere sau displayuri electronice).</p> <p>Echipamentele utilizate nu conțin substanțele restricționate listate în Anexa II la Directiva 2011/65/EU.</p> <p>Se va asigura elaborarea unui plan de management al deșeurilor care asigură cantitatea maximă de reciclare la finalul duratei de funcționare a echipamentului electric și electronic, plan implementat inclusiv prin asigurarea că la nivelul contractelor cu partenerii se asigură activitatea de reciclare, reflectată și de proiecțiile financiare sau documentele oficiale ale proiectului.</p> <p>La finalul duratei normale de funcționare, echipamentul va fi supus activităților de pregătire pentru reutilizare, recuperare sau reciclare, sau tratamentului adecvat, inclusiv eliminarea tuturor fluidelor și tratamentul selectiv, conform Anexei VII la Directiva 2012/19/EU.</p>
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Investițiile nu au impact asupra creșterii gradului de poluare.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	<p>Investițiile nu afectează ariile protejate sau biodiversitatea.</p> <p>Se vor respecta prevederile legislației specifice în domeniul biodiversității (inclusiv a Directivei Habitate, Directivei Păsări și Directivei privind EIA).</p>

I5. Cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) și ai instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE) și intervenții sistematice pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	Intervențiile vizează implementarea la nivel național a unui program de formare a utilizatorilor modulului informatic aferent MATE, cadre didactice care introduc datele în modul și care sunt utilizatori ai modulului ca profesori diriginți care au elevi în risc de abandon la clasă.. În aceste școli învață un număr de cca 320.000 elevi și activează un număr de 75.000 profesori, iar programul național își propune să le ofere sprijin prin planuri individuale de intervenție. În același timp estimăm că 45.000 de profesori din aceste școli, reprezentând peste 50%, vor învăța și vor folosi instrumente digitale în practicile din clasă în timpul procesului de predare. Astfel, prin specificul activităților nu se prefigurează impact negativ semnificativ asupra emisiilor de GHG.
Adaptarea la schimbările climatice		x	Prin activitățile asociate investiției nu se aduce atingere obiectivului de adaptare la schimbările climatice.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investiția nu are impact asupra acestui obiectiv de mediu.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Investițiile susținute nu vor conduce la o creștere semnificativă în ceea ce privește generarea, incinerarea sau eliminarea deșeurilor, nici în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor naturale și economia circulară.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Investițiile nu au impact asupra creșterii gradului de poluare.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Investițiile nu afectează ariile protejate sau biodiversitatea.

I6. Dezvoltarea a 10 consorții regionale și dezvoltarea și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
Atenuarea schimbărilor climatice	x		
Adaptarea la schimbările climatice	x		

Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investiția nu are efecte negative previzibile asupra utilizării durabile și protejării resurselor de apă și a celor marine, nepresupunând utilizarea acestor resurse și nici acțiuni cu impact asupra acestor resurse, luând în considerare atât efectele directe cât și pe cele indirecte, de pe parcursul duratei de viață a investițiilor
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor	x		
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Măsura nu va conduce la o creștere semnificativă a emisiilor de poluanți în aer, apă sau sol din motiv că: - vor fi luate măsuri pentru a reduce zgomotul, praful și emisiile de poluați pe parcursul derulării lucrărilor de modernizare/reabilitare/reconfigurare/ extindere a spațiilor publice; - pe perioada de implementare nicio activitate nu determină emisii de poluanți, ci din contra, prin spațiile verzi create, inclusiv arbori plantați, se contribuie la retenția de CO2 - operatorii care efectuează lucrările au obligația de a se asigura că componentele și materialele de construcție utilizate la renovarea clădirii nu conțin azbest și nici substanțe care prezintă motive de îngrijorare deosebită, astfel cum au fost identificate pe baza listei substanțelor supuse autorizării prevăzute în anexa XIV la Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 - operatorii care efectuează lucrările trebuie să se asigure că componentele și materialele de construcție utilizate în renovarea clădirii, care pot intra în contact cu ocupanții, emit mai puțin de 0,06 mg de formaldehidă pe m3 de material sau componentă și mai puțin de 0,001 mg de compuși organici volatili cancerigeni din categoriile 1A și 1B pe m3 de material sau componentă, în urma testării în conformitate cu CEN/TS 16516 și ISO 16000-3 sau cu alte condiții de testare standardizate și metode de determinare comparabile.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Investiția nu contribuie sau aduce atingere acestui obiectiv de mediu, nefiind vizate arii protejate sau de biodiversitate.

Întrebări	DA	NU	Justificare
Atenuarea schimbărilor climatice: Se așteaptă ca măsura să conducă la emisii semnificative de GES?		x	Investiția urmărește realizarea a 10 consorții de învățământ dual și 10 campusuri profesionale integrate. Această investiție reprezintă operationalizarea cadrului legislativ și normativ privind funcționarea consorțiilor/structurilor parteneriale regionale. Implementarea presupune următoarele etape: <ul style="list-style-type: none"> • selectarea a 10 structuri parteneriale/consorții de învățământ dual • Scheme de granturi pentru 10 consorții de învățământ dual

			<ul style="list-style-type: none"> • Investiții în 10 campusuri profesionale integrate mixte (licee și universități tehnice) <p>Prin spațiile pietonale create, măsura contribuie la reducerea emisiilor de GES din transporturi.</p> <p>Prin intermediul tuturor activităților se va urmări reducerea emisiilor de GHG, iar impactul general evaluat nu este semnificativ.</p> <p>Pentru construcții se vor respecta prevederile Directivei privind performanța energetică a clădirilor, urmând a fi construite clădiri cu consum energetic aproape zero (NZEB).</p>
Adaptarea la schimbările climatice. Se preconizează că măsura va duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului viitor preconizat asupra măsurii în sine sau asupra persoanelor, asupra naturii sau asupra activelor?	x		<p>În cazul activităților lor ce vizează construcția de clădiri pentru campusuri se vor evalua condițiile climatice actuale și tendințele viitoare cu referire la riscurile la inundații (mai ales în cazul parcărilor subterane), eroziune pluvială, incidența unor viteze mari ale vânturilor etc.</p> <p>În cazul spațiilor verzi se va ține seama de incidența actuală și previziunile viitoare a perioadelor marcate de lipsa acută a precipitațiilor.</p> <p>Concluziile acestor evaluări vor determina modul de concepere și implementare a sub-măsurii.</p> <p>Pe parcursul implementării investiției, pentru desfășurarea construcțiilor, se va ține cont de standardele și legislația în domeniu, care conține inclusiv prevederi privind planul de gestionare a deșeurilor și aspecte legate de mediu și schimbări climatice.</p>
<p>Tranziția către o economie circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeurii și reciclarea acestora:</p> <p>Se preconizează că măsura:</p> <p>(i) va duce la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile sau</p> <p>(ii) va duce la ineficiențe semnificative în utilizarea directă sau indirectă a oricărui resurse naturale în orice etapă a ciclului său de viață, care</p>	x		<p>Pentru activitățile care implică lucrări de construire, pe perioada executării acestora, constructorii se vor asigura că o parte din deșeurile nepericuloase rezultate din construcții și demolări vor fi sortate pentru a facilita reutilizarea și reciclarea.</p> <p>De asemenea, constructorii se vor asigura că o parte din deșeurile nepericuloase rezultate din construcții și demolări (cu excepția materialelor naturale definite în categoria 17 05 04 - pământ și pietriș altele decât cele vizate la rubrica 17 05 03 din lista europeană a deșeurilor stabilită prin Decizia 2000/532/CE a Comisiei], transpusă în HG nr. 856/2002, cu modificările și completările ulterioare) și generate pe șantier vor fi pregătite pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere care utilizează deșeurii pentru a înlocui alte materiale.</p> <p>Măsura impune operatorilor economici care efectuează lucrări de renovare a clădirilor să se asigure că cel puțin 70 % (în greutate) din deșeurile nepericuloase provenite din activități de construcție și demolări (cu excepția materialelor naturale menționate în categoria 17 05 04 din lista europeană a deșeurilor stabilită prin Decizia 2000/532/CE) și generate pe șantier vor fi pregătite pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere care utilizează deșeurii pentru a înlocui alte materiale, în</p>

<p>nu sunt reduse la minimum prin măsuri adecvate sau</p> <p>(iii) va cauza prejudicii semnificative și pe termen lung mediului în ceea ce privește economia circulară?</p>			<p>conformitate cu ierarhia deșeurilor și cu Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări.</p> <p>Pentru echipamentele destinate producției de energie din surse regenerabile care pot fi instalate, măsura include specificații tehnice în ceea ce privește durabilitatea și potențialul lor de reparare și de reciclare, astfel cum se specifică la pagina X din planul de redresare și reziliență. În special, operatorii vor limita generarea de deșuri în procesele aferente construcțiilor și demolărilor, în conformitate cu Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări. Proiectarea clădirilor și tehnicile de construcție vor sprijini circularitatea și, în special, vor demonstra, în conformitate cu ISO 20887 sau cu alte standarde de evaluare a caracteristicilor de dezasamblare sau a adaptabilității clădirilor, modul în care sunt proiectate astfel încât să fie mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, adaptabile, flexibile și demontabile pentru a permite reutilizarea și reciclarea.</p> <p>Pentru etapa de operare nu se estimează că activitățile care implică lucrări de construire din aceste măsuri vor conduce la o creștere semnificativă în ceea ce privește generarea, incinerarea sau eliminarea deșeurilor, precum și nici în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor naturale și economia circulară.</p>
---	--	--	--

17. Transformarea liceelor agricole în centre de profesionalizare

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	Justificare
Atenuarea schimbărilor climatice	x		
Adaptarea la schimbările climatice		x	Printre activitățile specifice investițiilor se regăsesc și trainingul și tehnologiile noi pentru diminuarea efectului schimbărilor climatice și a protecției mediului, astfel încât intervenția contribuie în mod direct la îndeplinirea obiectivelor privind schimbările climatice. În consecință, nu există impact negativ, ci acesta este unul pozitiv.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investițiile nu au impact asupra acestui obiectiv de mediu.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Prin activitățile derulate se va urmări limitarea generării de deșuri și se va încuraja reciclarea echipamentelor sau tehnologiilor care se înlocuiesc, acolo unde este cazul.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Prin activitățile de modernizare care vizează achiziții se va urmări achiziționarea unor soluții tehnice de ultimă generație, astfel încât acestea să contribuie la diminuarea efectelor negative ale poluării.

Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Investițiile nu au impact asupra ariilor protejate ori asupra biodiversității.
---	--	---	--

Întrebări	DA	NU	Justificare
Atenuarea schimbărilor climatice: Se așteaptă ca măsura să conducă la emisii semnificative de GES?		x	<p>Schema de finanțare dedicată celor 57 de licee agricole, având un plafon maxim, pe parcursul a 5 ani, va avea în vedere cel puțin următoarele tipuri de activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investiții pentru dezvoltarea/modernizarea infrastructurii liceelor • Instruirea și perfecționarea profesională a cadrelor didactice de specialitate din cadrul celor 57 licee agricole • Revizuirea manualelor de specialitate și reforma curriculară • Perfecționarea stagiilor de practică a elevilor din învățământul profesional, liceal și postliceal agricol <p>Astfel, prin tipurile de activități specifice, investițiile nu conduc la creșterea emisiilor de GHG.</p>

18. Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic

Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH	DA	NU	Justificare
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Investiția presupune:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Crearea și operaționalizarea unui sistem de evaluare a nivelului de competențe pentru cadrele didactice. - Formarea continuă de calitate pentru cadrele didactice care desfășoară activitate de predare, inclusiv prin implicarea unor profesori asociați, specialiști IT etc. <p>În consecință, prin activitățile specifice, investiția nu are impact negativ semnificativ asupra creșterii emisiilor de GHG.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	Prin investiție se urmărește continuarea investițiilor în formarea profesorilor în domeniul competențelor digitale și al utilizării noilor tehnologii în învățare, astfel încât nu există impact negativ semnificativ asupra schimbărilor climatice.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investițiile nu au impact asupra acestui obiectiv de mediu.

Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Prin activitățile derulate se va urmări limitarea generării de deșeuri și se va încuraja reciclarea echipamentelor sau tehnologiilor care se înlocuiesc, acolo unde este cazul.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Prin activitățile de modernizare care vizează achiziții se va urmări achiziționarea unor soluții tehnice de ultimă generație, astfel încât acestea să contribuie la diminuarea efectelor negative ale poluării.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Investițiile nu au impact asupra ariilor protejate ori asupra biodiversității.

19. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	Justificare
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Etapele investiției vor urmări lansarea unor scheme de granturi pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> Asigurarea infrastructurii și resurselor tehnologice în unitățile de învățământ care nu au mai beneficiat de dotări echipamente IT prin alte tipuri de programe (cca 3600 școli), pentru elevii și cadrele didactice (ecrane inteligente interactive în fiecare sală de clasă, laptopuri/tablete pentru fiecare cadru didactic și elev, cu softuri educaționale preinstalate și conexiune la internet asigurate, echipamente periferice etc.); Modernizarea a 5200 laboratoare de informatică în laboratoare educaționale digitale inteligente, ca spații creative de învățare pentru alfabetizare digitală și tehnologică Dezvoltarea de 1100 hub-uri tehnologice școlare de tip Smart Lab <p>Echipamentele utilizate sunt conforme cu cerințele privind energia așa cum sunt acestea prevăzute de Directiva 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.</p> <p>Se vor respecta cele mai bune practici pentru echipamentele și serviciile IT furnizate (așa cum sunt ele prevăzute de Codul European de Conduită pentru Eficiența Energetică a Centrelor de Date sau de documentul CLC TR50600-99-1 "Facilități și infrastructuri pentru centrele de date – partea 99-1: practici recomandate pentru managementul energiei).</p> <p>În consecință, prin activitățile specifice, investiția nu are impact negativ semnificativ asupra creșterii emisiilor de GHG.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	Implementarea acestei investiții se va realiza prin crearea unei scheme de finanțare pentru dotarea școlilor cu echipamente digitale pentru a sprijini învățarea în sistem virtual și hibrid. Achizițiile de echipamente tehnologice vor avea loc descentralizat, la nivelul școlilor sau

			<p>prin intermediul ISJ-urilor sau autorităților locale. Acolo unde este aplicabil, se vor elabora evaluări de risc și vulnerabilitate și se vor implementa eventualele măsuri de adaptare dispuse prin intermediul acestora.</p> <p>Astfel, nu există impact negativ semnificativ asupra obiectivului privind schimbările climatice.</p>
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	<p>Investițiile nu au impact asupra acestui obiectiv de mediu.</p> <p>Pentru activitățile unde este aplicabil, se vor respecta prevederile Articolului 2, punctele (22) and (23), din Regulamentul (UE) 2020/852, în conformitate cu prevederile Directivei 2000/60/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, iar planul de management în domeniul protecției apei va fi dezvoltat pentru toate corpurile de apă potențial afectate, prin consultare cu actorii relevanți.</p>
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	<p>Prin activitățile derulate se va urmări limitarea generării de deșeuri și se va încuraja reciclarea echipamentelor sau tehnologiilor care se înlocuiesc, acolo unde este cazul.</p> <p>Se vor respecta, în acest sens, prevederile directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic (pentru servere sau dispozitive de stocare, computere sau displayuri electronice).</p> <p>Echipamentele utilizate nu conțin substanțele restricționate listate în Anexa II la Directiva 2011/65/EU.</p> <p>Se va asigura elaborarea unui plan de management al deșeurilor care asigură cantitatea maximă de reciclare la finalul duratei de funcționare a echipamentului electric și electronic, plan implementat inclusiv prin asigurarea că la nivelul contractelor cu partenerii se asigură activitatea de reciclare, reflectată și de proiectțiile financiare sau documentele oficiale ale proiectului.</p> <p>La finalul duratei normale de funcționare, echipamentul va fi supus activităților de pregătire pentru reutilizare, recuperare sau reciclare, sau tratamentului adecvat, inclusiv eliminarea tuturor fluidelor și tratamentul selectiv, conform Anexei VII la Directiva 2012/19/EU.</p>
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	<p>Prin activitățile de modernizare care vizează achiziții se va urmări achiziționarea unor soluții tehnice de ultimă generație, astfel încât acestea să contribuie la diminuarea efectelor negative ale poluării.</p>
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	<p>Investițiile nu au impact asupra ariilor protejate ori asupra biodiversității.</p> <p>Se vor respecta prevederile legislației specifice în domeniul biodiversității (inclusiv a Directivei Habitatare, Directivei Păsări și Directivei privind EIA).</p>

I10. Dezvoltarea rețelei de școli verzi și achiziționarea de microbuze verzi

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	Justificare
Atenuarea schimbărilor climatice	x		
Adaptarea la schimbările climatice	x		
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investițiile nu au impact asupra acestui obiectiv de mediu. În eventualitatea în care este aplicabil, pe parcursul etapei de implementare, deșeurile rezultate din demolare, precum și materialele necesare pentru construire, vor fi depozitate astfel încât să se evite infiltrațiile în stratul acvifer urmând a ploilor.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor	x		
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	<p>Prin lucrările care se vor efectua se va asigura menținerea în limite cât mai reduse a gradului de poluare a aerului, apei și solului.</p> <p>Pe parcursul perioadei de construcție se va asigura limitarea zgomotului, emisiilor poluante și a prafului.</p> <p>Operatorii care efectuează lucrările au obligația de a se asigura că componentele și materialele de construcție utilizate la renovarea clădirii nu conțin azbest și nici substanțe care prezintă motive de îngrijorare deosebită, astfel cum au fost identificate pe baza listei substanțelor supuse autorizării prevăzute în anexa XIV la Regulamentul (CE) nr. 1907/2006.</p> <p>Operatorii care efectuează lucrările trebuie să se asigure că componentele și materialele de construcție utilizate în renovarea clădirii, care pot intra în contact cu ocupanții, emit mai puțin de 0,06 mg de formaldehidă pe m3 de material sau componentă și mai puțin de 0,001 mg de compuși organici volatili cancerigeni din categoriile 1A și 1B pe m3 de material sau componentă, în urma testării în conformitate cu CEN/TS 16516 și ISO 16000-3 sau cu alte condiții de testare standardizate și metode de determinare comparabile.</p> <p>Referitor la microbuzele electrice (de categoria M), se va asigura faptul că se respectă limitele de zgomot pentru pneuri (cea mai populată clasă) și coeficientul de rezistență la rulare (care are impact direct asupra eficienței energetice – din cadrul celor două cele mai populate clase), așa cum sunt prevăzute clasele de către Regulamentul (UE) 2020/740 al Parlamentului European și al Consiliului privind etichetarea pneurilor în ceea ce privește eficiența consumului de combustibil și alți parametri, de modificare a Regulamentului (UE) 2017/1369 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1222/2009 și cum se poate verifica</p>

			<p>utilizând Registrul European al Produselor pentru etichetarea energetică (European Product Registry for Energy Labelling – EPREL).</p> <p>De asemenea, se va avea în vedere achiziționarea de autovehicule care să corespundă unor categorii limitate de emisii de gaze poluante, în conformitate cu Regulamentul (CE) 595/2009.</p>
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	<p>Investițiile sunt localizate de regulă în intravilanul municipiilor/localităților și nu vizează zone sensibile din punct de vedere a biodiversității și a ecosistemelor (Natura 2000, Patrimoniul UNESCO sau alte zone protejate).</p>

Întrebări	DA	NU	Justificare
<p><i>Atenuarea schimbărilor climatice: Se așteaptă ca măsura să conducă la emisii semnificative de GES?</i></p>		x	<p>În vederea asigurării tranziției către un sistem educațional sustenabil, Ministerul Educației va demara dezvoltarea unei rețele de școli sustenabile, prietenoase cu mediul, cu un curriculum la decizia școlii adaptat educației pentru protecția mediului înconjurător. Aceste școli vor beneficia de lucrări de renovare și dotare precum și de gestiune, menite să asigure sustenabilitate (izolare termică, panouri solare, laboratoare de științe ale naturii, amenajare spații verzi, colectare selectivă), în care elevii să beneficieze de un sistem educațional cu accent pe promovarea valorilor ecologice</p> <p>În cadrul procesului de construcție a infrastructurii se va avea în vedere utilizarea de materiale și practici care să nu conducă la o creștere semnificativă de poluați în aer. În plus, clădirile noi se așteaptă să aibă un necesar de energie primară cu cel puțin 20% mai mic și să fie eficiente energetic.</p> <p>Se vor respecta prevederile Directivei privind performanța energetică a clădirilor, urmând a fi construite clădiri verzi, de tipul NZEB (cu consum energetic aproape zero).</p> <p>Totodată, o altă componentă importantă a transformării învățământului într-un sistem verde o reprezintă asigurarea mobilității prin microbuze electrice.</p> <p>Astfel, prin activitățile specifice nu există impact semnificativ negativ asupra emisiilor de GHG.</p>
<p>Adaptarea la schimbările climatice. Se preconizează că măsura va duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului viitor preconizat asupra măsurii în sine sau asupra persoanelor, asupra naturii sau asupra activelor?</p>		x	<p>Școlile ecologice sunt școli sănătoase și performante, care oferă multe avantaje elevilor, profesorilor, părinților și comunității, fiind construite cu mai multă lumină naturală, cu o ventilație mai bună și materiale de construcție ecologice, cum ar fi covoarele și vopsitoriile din materiale naturale, reciclabile. Costurile de exploatare pentru energie și apă într-o școală ecologică pot fi reduse cu 20% până la 40%. Prin tipul de construcții și de dotări existente, școlile ecologice reduc semnificativ emisiile de dioxid de carbon și consumul de apă cu 32%.</p>

			<p>Astfel, pentru construcția de școli, în cazul activităților ce vizează în principal clădiri cu funcții tehnice, se vor evalua condițiile climatice actuale și tendințele viitoare cu referire la riscurile la inundații, eroziune pluvială, incidența unor viteze mari ale vânturilor etc.</p> <p>În cazul spațiilor verzi se va ține seama de incidența actuală și previziunile viitoare a perioadelor marcate de lipsa acută a precipitațiilor.</p> <p>Se va avea în vedere conceptul de școală sustenabilă în ceea ce privește eficiența energetică, dar se va asigura, acolo unde este posibil, și existența unor sisteme inteligente de control al mediului ambiant al acestora.</p> <p>Aceste școli vor beneficia de modificări de structura menite să asigure sustenabilitate (izolare termică, laboratoare de științe ale naturii, panouri solare, amenajare spații verzi, colectare selectivă), în care elevii să beneficieze de un sistem educațional cu accent pe mediu.</p>
<p>Tranziția către o economie circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeurii și reciclarea acestora:</p> <p>Se preconizează că măsura:</p> <p>(i) va duce la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile sau</p> <p>(ii) va duce la ineficiențe semnificative în utilizarea directă sau indirectă a oricăror resurse naturale în orice etapă a ciclului său de viață, care nu sunt reduse la minimum prin măsuri adecvate sau</p> <p>(ii) (iii) va cauza prejudicii semnificative și pe termen lung mediului în ceea ce privește economia circulară?</p>		x	<p>Un sfert din unitățile de învățământ nu dispun de un serviciu organizat de colectare a deșeurilor. Dintre cele 2.289 de școli care nu dispun de un serviciu organizat de colectare a deșeurilor, 95% sunt amplasate în mediul rural. Astfel, prin construirea școlilor verzi se contribuie în mod direct la diminuarea impactului negativ asupra generării de deșeurii curente.</p> <p>Pentru activitățile care implică lucrări de construire, pe perioada executării acestora, constructorii se vor asigura că o parte din deșeurile nepericuloase rezultate din construcții și demolări vor fi sortate pentru a facilita reutilizarea și reciclarea.</p> <p>De asemenea, constructorii se vor asigura că o parte din deșeurile nepericuloase rezultate din construcții și demolări (conform HG nr. 856/2002, cu modificările și completările ulterioare) și generate pe șantier vor fi pregătite pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere care utilizează deșeurii pentru a înlocui alte materiale.</p> <p>Măsura impune operatorilor economici care efectuează lucrări de renovare a clădirilor să se asigure că cel puțin 70 % (în greutate) din deșeurile nepericuloase provenite din activități de construcție și demolări (cu excepția materialelor naturale menționate în categoria 17 05 04 din lista europeană a deșeurilor stabilită prin Decizia 2000/532/CE) și generate pe șantier vor fi pregătite pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere care utilizează deșeurii pentru a înlocui alte materiale, în conformitate cu ierarhia deșeurilor și cu Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări.</p> <p>Pentru echipamentele destinate producției de energie din surse regenerabile care pot fi instalate, măsura include specificații tehnice în ceea ce privește durabilitatea și potențialul lor de reparare și de reciclare, astfel cum se specifică la pagina X din planul de redresare și</p>

		<p>reziliență. În special, operatorii vor limita generarea de deșeuri în procesele aferente construcțiilor și demolărilor, în conformitate cu Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări. Proiectarea clădirilor și tehnicile de construcție vor sprijini circularitatea și, în special, vor demonstra, în conformitate cu ISO 20887 sau cu alte standarde de evaluare a caracteristicilor de dezasamblare sau a adaptabilității clădirilor, modul în care sunt proiectate astfel încât să fie mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, adaptabile, flexibile și demontabile pentru a permite reutilizarea și reciclarea.</p> <p>Pentru etapa de operare nu se estimează că activitățile vor conduce la o creștere semnificativă în ceea ce privește generarea, incinerarea sau eliminarea deșeurilor, precum și nici în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor naturale și economia circulară.</p> <p>În ceea ce privește microbuzele electrice se vor implementa măsuri privind managementul deșeurilor, în conformitate cu ierarhia acestora, atât în etapa de mentenanță, cât și la finalul duratei normale de funcționare a flotei, inclusiv prin reutilizarea și reciclarea bateriilor și a elementelor electronice (îndeosebi pentru materialele critice de bază conținute)</p>
--	--	--

III. Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierele școlare

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Investițiile vizează asigurarea dotărilor necesare pentru sălile de clasă și laboratoare școlare pentru predare transdisciplinara prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dotarea cu mobilier a 75.000 săli de clasa si a 10.000 laboratoare de stiinta si cabinete școlare . - componenta digitalizata a laboratoarelor, atelierelor si cabinetelor școlare, respectiv la softuri școlare, simulatoare, in general materiale didactice digitale pentru învățarea aplicată a disciplinelor școlare, altele decât cele pentru sălile de clasa si laboratoarele de informatică sau atelierele de practica dn rețeaua IPT. . <p>Echipamentele utilizate sunt conforme cu cerințele privind energia așa cum sunt acestea prevăzute de Directiva 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.</p> <p>Se vor respecta cele mai bune practici pentru echipamentele și serviciile IT furnizate (așa cum sunt ele prevăzute de Codul European de Conduită pentru Eficiența Energetică a</p>

			Centrelor de Date sau de documentul CLC TR50600-99-1 "Facilități și infrastructuri pentru centrele de date – partea 99-1: practici recomandate pentru managementul energiei). Astfel, prin activitățile specifice nu sunt previzionate efecte negative semnificative asupra emisiilor de GHG.
Adaptarea la schimbările climatice		x	Prin implementarea efectivă nu există impact negativ semnificativ asupra obiectivului privind schimbările climatice. Acolo unde este cazul se vor realiza analize de vulnerabilitate și se vor implementa măsurile de adaptare dispuse de acestea.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investițiile nu au impact asupra acestui obiectiv de mediu. Pentru activitățile unde este aplicabil, se vor respecta prevederile Articolului 2, punctele (22) and (23), din Regulamentul (UE) 2020/852, în conformitate cu prevederile Directivei 2000/60/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, iar planul de management în domeniul protecției apei va fi dezvoltat pentru toate corpurile de apă potențial afectate, prin consultare cu actorii relevanți.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Prin activitățile derulate se va urmări limitarea generării de deșeuri și se va încuraja reciclarea, acolo unde este cazul, mai ales unde echipamentele sunt înlocuite. Pe parcursul realizării investițiilor se va asigura menținerea unui nivel scăzut al deșeurilor generate, se va asigura reciclarea echipamentelor existente, acolo unde este posibil, iar echipamentele noi cumpărate vor respecta prevederile legale în vigoare, inclusiv standardele europene, cu privire la producerea acestora (inclusiv cele legate de mediu) cerințele de eficiență a materialelor stabilite în conformitate cu Directiva 2009/125 / CE. De asemenea, echipamentele utilizate nu vor conține substanțele restricționate enumerate în Anexa II a Directivei 2011/65 / UE, cu excepția cazului în care valorile concentrației în greutate în materiale omogene nu le depășesc pe cele enumerate în anexa respectivă. Totodată, la sfârșitul duratei de viață a echipamentelor se va avea în vedere respectarea prevederilor Anexei VII la Directiva 2012/19 / UE.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Prin activitățile specifice nu se previzionează impact negativ asupra creșterii gradului de poluare. De asemenea, se va avea în vedere achiziționarea de tehnologii noi, de ultimă generație, cu grad de poluare cât mai scăzut.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Investițiile nu au impact asupra ariilor protejate ori asupra biodiversității. Se vor respecta prevederile legislației specifice în domeniul biodiversității (inclusiv a Directivei Habitate, Directivei Păsări și Directivei privind EIA).

I12. Schemă de granturi pentru consorții școlare rurale

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
Atenuarea schimbărilor climatice	x		
Adaptarea la schimbările climatice	x		
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investițiile nu au impact asupra acestui obiectiv de mediu. În eventualitatea în care este aplicabil, pe parcursul etapei de implementare, deșeurile rezultate din demolare, precum și materialele necesare pentru construire, vor fi depozitate astfel încât să se evite infiltrațiile în stratul acvifer urmare a ploilor.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor	x		
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	<p>Prin lucrările care se vor efectua se va asigura menținerea în limite cât mai reduse a gradului de poluare a aerului, apei și solului.</p> <p>Pe parcursul perioadei de construcție se va asigura limitarea zgomotului, emisiilor poluante și a prafului.</p> <p>Operatorii care efectuează lucrările au obligația de a se asigura că componentele și materialele de construcție utilizate la renovarea clădirii nu conțin azbest și nici substanțe care prezintă motive de îngrijorare deosebită, astfel cum au fost identificate pe baza listei substanțelor supuse autorizării prevăzute în anexa XIV la Regulamentul (CE) nr. 1907/2006.</p> <p>Operatorii care efectuează lucrările trebuie să se asigure că componentele și materialele de construcție utilizate în renovarea clădirii, care pot intra în contact cu ocupanții, emit mai puțin de 0,06 mg de formaldehidă pe m3 de material sau componentă și mai puțin de 0,001 mg de compuși organici volatili cancerigeni din categoriile 1A și 1B pe m3 de material sau componentă, în urma testării în conformitate cu CEN/TS 16516 și ISO 16000-3 sau cu alte condiții de testare standardizate și metode de determinare comparabile.</p>
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	<p>Investițiile nu au impact asupra ariilor protejate ori asupra biodiversității.</p> <p>Se vor respecta prevederile legislației specifice în domeniul biodiversității (inclusiv a Directivei Habitate, Directivei Păsări și Directivei privind EIA).</p>

<i>Întrebări</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
------------------	-----------	-----------	--------------------

<p><i>Atenuarea schimbărilor climatice: Se așteaptă ca măsura să conducă la emisii semnificative de GES?</i></p>	<p>x</p>	<p>Investiția presupune crearea a 3 consorții școlare rurale (CSR), care să cuprindă câte un campus modern, cu o capacitate de 300-1500 de locuri. Acestea vor fi prevăzute cu facilități educaționale moderne, spații pentru activități de tip after-school, săli și terenuri de sport, spații pentru ateliere de practică, laboratoare, facilități pentru desfășurarea activităților non-formale, bucătărie și facilități de cazare pentru elevi și cadrele didactice, facilități pentru cadrele didactice. Campusurile vor dispune și de un parc auto pentru a asigura transportul zilnic al elevilor și pentru excursiile școlare. De asemenea, se vor asigura activități de formare, îndeosebi axate pe competențe IT și digitale.</p> <p>În cadrul procesului de construcție a infrastructurii se va avea în vedere utilizarea de materiale și practici care să nu conducă la o creștere semnificativă de poluați în aer. În plus, clădirile noi se așteaptă să aibă un necesar de energie primară cu cel puțin 20% mai mic și să fie eficiente energetic.</p> <p>Se vor respecta prevederile Directivei privind performanța energetică a clădirilor, urmând a fi construite clădiri verzi, de tipul NZEB (cu consum energetic aproape zero).</p> <p>Mai mult, prin construirea clădirilor verzi se va asigura limitarea distanței de transport pentru o serie de elevi, astfel, fiind limitat transportul, sunt limitate și emisiile de GHG.</p> <p>Totodată, o altă componentă importantă a transformării învățământului într-un sistem verde o reprezintă asigurarea mobilității prin microbuze/autobuze ecologice.</p> <p>Astfel, prin activitățile specifice nu există impact semnificativ negativ asupra emisiilor de GHG.</p>
<p>Adaptarea la schimbările climatice. Se preconizează că măsura va duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului viitor preconizat asupra măsurii în sine sau asupra persoanelor, asupra naturii sau asupra activelor?</p>	<p>x</p>	<p>Pentru construcția de campusuri, în cazul activităților ce vizează în principal clădiri cu funcții tehnice, se vor evalua condițiile climatice actuale și tendințele viitoare cu referire la riscurile la inundații, eroziune pluvială, incidența unor viteze mari ale vânturilor etc.</p> <p>În cazul spațiilor verzi se va ține seama de incidența actuală și previziunile viitoare a perioadelor marcate de lipsa acută a precipitațiilor.</p> <p>Se va avea în vedere conceptul de sustenabilitate în ceea ce privește eficiența energetică, dar se va asigura, acolo unde este posibil, și existența unor sisteme inteligente de control al mediului ambiant al acestora.</p> <p>Aceste școli vor beneficia de modificări de structura menite să asigure sustenabilitate (izolare termică, laboratoare de științe ale naturii, panouri solare, amenajare spații verzi, colectare selectivă), în care elevii să beneficieze de un sistem educațional cu accent pe mediu.</p>

<p>Tranziția către o economie circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora:</p> <p>Se preconizează că măsura:</p> <p>(i) va duce la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile sau</p> <p>(ii) va duce la ineficiențe semnificative în utilizarea directă sau indirectă a oricăror resurse naturale în orice etapă a ciclului său de viață, care nu sunt reduse la minimum prin măsuri adecvate sau</p> <p>(iii) (iii) va cauza prejudicii semnificative și pe termen lung mediului în ceea ce privește economia circulară?</p>	x	<p>Prin construirea campusurilor moderne rurale se contribuie în mod direct la diminuarea impactului negativ asupra generării de deșeuri curente.</p> <p>Pentru activitățile care implică lucrări de construire, pe perioada executării acestora, constructorii se vor asigura că o parte din deșeurile nepericuloase rezultate din construcții și demolări vor fi sortate pentru a facilita reutilizarea și reciclarea.</p> <p>De asemenea, constructorii se vor asigura că o parte din deșeurile nepericuloase rezultate din construcții și demolări (conform HG nr. 856/2002, cu modificările și completările ulterioare) și generate pe șantier vor fi pregătite pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere care utilizează deșeuri pentru a înlocui alte materiale.</p> <p>Măsura impune operatorilor economici care efectuează lucrări de renovare a clădirilor să se asigure că cel puțin 70 % (în greutate) din deșeurile nepericuloase provenite din activități de construcție și demolări (cu excepția materialelor naturale menționate în categoria 17 05 04 din lista europeană a deșeurilor stabilită prin Decizia 2000/532/CE) și generate pe șantier vor fi pregătite pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere care utilizează deșeuri pentru a înlocui alte materiale, în conformitate cu ierarhia deșeurilor și cu Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări.</p> <p>Pentru echipamentele destinate producției de energie din surse regenerabile care pot fi instalate, măsura include specificații tehnice în ceea ce privește durabilitatea și potențialul lor de reparare și de reciclare, astfel cum se specifică la pagina X din planul de redresare și reziliență. În special, operatorii vor limita generarea de deșeuri în procesele aferente construcțiilor și demolărilor, în conformitate cu Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări. Proiectarea clădirilor și tehnicile de construcție vor sprijini circularitatea și, în special, vor demonstra, în conformitate cu ISO 20887 sau cu alte standarde de evaluare a caracteristicilor de dezasamblare sau a adaptabilității clădirilor, modul în care sunt proiectate astfel încât să fie mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, adaptabile, flexibile și demontabile pentru a permite reutilizarea și reciclarea.</p> <p>Pentru etapa de operare nu se estimează că activitățile vor conduce la o creștere semnificativă în ceea ce privește generarea, incinerarea sau eliminarea deșeurilor, precum și nici în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor naturale și economia circulară.</p>
--	---	---

I13. Echiparea laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (ÎPT)

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	DA	NU	Justificare
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>În unele cazuri, pentru a asigura școlarizarea tuturor copiilor din circumscripția școlară, școlile au fost obligate să renunțe la laboratoare, săli de informatică, săli de bibliotecă sau spații în care se desfășurau activități extrașcolare, ceea ce conduce în mod natural la scăderea calității educației oferite.</p> <p>În aceste cazuri, există o nevoie acută de investiții care să se concentreze atât spre extinderea spațiilor, astfel încât să poată fi asigurată cuprinderea tuturor copiilor de vârstă școlară, cât și pe creșterea calității actului educațional, prin asigurarea spațiilor și dotărilor necesare, inclusiv a laboratoarelor de specialitate.</p> <p>Echipamentele utilizate sunt conforme cu cerințele privind energia așa cum sunt acestea prevăzute de Directiva 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.</p> <p>Se vor respecta cele mai bune practici pentru echipamentele și serviciile IT furnizate (așa cum sunt ele prevăzute de Codul European de Conduită pentru Eficiența Energetică a Centrelor de Date sau de documentul CLC TR50600-99-1 "Facilități și infrastructuri pentru centrele de date – partea 99-1: practici recomandate pentru managementul energiei).</p> <p>Astfel, activitățile specifice acestor investiții vizează achiziții de echipamente și dotări, neavând impact negativ semnificativ asupra emisiilor de GHG.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	<p>Implementarea efectivă a investiției se va face prin scheme de finanțare a școlilor IPT (909 în total), exclusiv a celor cu profil agricol, cărora li se va oferi un grant cu o sumă fixă pentru dotarea laboratoarelor de informatică.</p> <p>Acolo unde este aplicabil, se vor elabora evaluări de risc și vulnerabilitate și se vor implementa eventualele măsuri de adaptare dispuse prin intermediul acestora.</p> <p>Astfel, prin activitățile specifice nu este prevăzut impact direct sau indirect asupra schimbărilor climatice.</p>
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	<p>Intervențiile nu au impact asupra protecției apelor și a resurselor marine.</p> <p>Pentru activitățile unde este aplicabil, se vor respecta prevederile Articolului 2, punctele (22) and (23), din Regulamentul (UE) 2020/852, în conformitate cu prevederile Directivei 2000/60/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, iar planul de management în domeniul protecției apei va fi dezvoltat pentru toate corpurile de apă potențial afectate, prin consultare cu actorii relevanți.</p>

Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	<p>Prin activitățile specifice se va limita generarea de deșeuri și se va încuraja reciclarea echipamentelor care se înlocuiesc, acolo unde este cazul.</p> <p>Se vor respecta, în acest sens, prevederile directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic (pentru servere sau dispozitive de stocare, computere sau displayuri electronice).</p> <p>Echipamentele utilizate nu conțin substanțele restricționate listate în Anexa II la Directiva 2011/65/EU.</p> <p>Se va asigura elaborarea unui plan de management al deșeurilor care asigură cantitatea maximă de reciclare la finalul duratei de funcționare a echipamentului electric și electronic, plan implementat inclusiv prin asigurarea că la nivelul contractelor cu partenerii se asigură activitatea de reciclare, reflectată și de proiecțiile financiare sau documentele oficiale ale proiectului.</p> <p>La finalul duratei normale de funcționare, echipamentul va fi supus activităților de pregătire pentru reutilizare, recuperare sau reciclare, sau tratamentului adecvat, inclusiv eliminarea tuturor fluidelor și tratamentul selectiv, conform Anexei VII la Directiva 2012/19/EU.</p>
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Impactul investițiilor asupra acestui obiectiv de mediu este nesemnificativ. Pentru dotările achiziționate se va avea în vedere includerea de soluții tehnice de ultimă generație, a.î. eventualul grad de poluare aferent să fie cât mai redus.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	<p>Investițiile nu au impact asupra ariilor protejate sau asupra biodiversității.</p> <p>Se vor respecta prevederile legislației specifice în domeniul biodiversității (inclusiv a Directivei Habitate, Directivei Păsări și Directivei privind EIA).</p>

I14. Echiparea atelierelor de practică din unitățile de învățământ profesional și tehnic

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Pentru dotarea atelierelor de practică din cele 909 de unități de învățământ IPT, exclusiv liceele cu profil agricol, va fi lansată o schemă de finanțare care va include tipurile de echipamente standard pentru dotarea atelierelor de practică.</p> <p>Prin intermediul schemei de finanțare, fiecare școala IPT va beneficia de un grant în valoare maximă de 100.000 euro pentru dotarea atelierelor de practică. Ca urmare a implementării</p>

			<p>schemei se preconizează că vor fi dotate ateliere de practică din cele 909 unități de învățământ IPT.</p> <p>Astfel, activitățile specifice acestor investiții vizează achiziții de echipamente și dotări, neavând impact negativ semnificativ asupra emisiilor de GHG.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	<p>Implementarea efectivă a investiției se va face prin scheme de finanțare a școlilor IPT, cărora li se va oferi un grant cu o sumă fixă.</p> <p>Astfel, prin activitățile specifice nu este prevăzut impact direct sau indirect asupra schimbărilor climatice.</p>
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Intervențiile nu au impact asupra protecției apelor și a resurselor marine.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Prin activitățile specifice se va limita generarea de deșeuri și se va încuraja reciclarea echipamentelor care se înlocuiesc, acolo unde este cazul.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Impactul investițiilor asupra acestui obiectiv de mediu este nesemnificativ. Pentru dotările achiziționate se va avea în vedere includerea de soluții tehnice de ultimă generație, a.î. eventualul grad de poluare aferent să fie cât mai redus.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Investițiile nu au impact asupra ariilor protejate sau asupra biodiversității.

I15. Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Etapele investiției vor urmări:</p> <p>Etapele investiției vor urmări:</p> <p>1. extinderea platformei manualelor digitale (manuale.edu.ro), prin adăugarea unor auxiliare școlare în format RED, pentru învățământul preuniversitar, pentru clasele pregătitoare-VIIIa, pentru toate disciplinele;</p> <p>2. crearea de resurse educaționale deschise accesibile pentru patru niveluri de învățare: nivel remedial, nivel accesibil (mediu), nivel avansat, nivel performanță (manuale digitale,</p>

			<p>materiale didactice digitale, lecții digitale/interactive/video, cursuri inovative opționale, aplicații multitouch, jocuri educaționale multiplayer etc.).</p> <p>3. dezvoltarea unor resurse educaționale deschise incluzive pentru gimnaziu, prin elaborarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, sportivi, elevi spitalizați, etc, pentru adaptarea curriculumului cerințelor educaționale speciale.;</p> <p>În consecință, prin activitățile specifice, investiția nu are impact negativ semnificativ asupra creșterii emisiilor de GHG.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	<p>Se vor elabora diferite tipuri de RED, materiale pentru învățare diferențiată, pentru elevii cu CES, astfel încât să existe o ofertă variată de materiale în format digital, care să fie apoi adaptată de profesorii diferitelor categorii de elevi.</p> <p>Astfel, nu există impact negativ semnificativ asupra obiectivului privind schimbările climatice.</p>
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investițiile nu au impact asupra acestui obiectiv de mediu.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Prin activitățile derulate se va urmări limitarea generării de deșeuri și se va încuraja reciclarea.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Prin activitățile specifice nu se previzionează impact negativ asupra creșterii gradului de poluare.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Investițiile nu au impact asupra ariilor protejate ori asupra biodiversității.

I16. Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	<p>Se finanțează două tipuri de intervenții:</p> <p>1) Digitalizarea Consiliului Național al Rectoților, centrat pe sprijinirea universităților pentru dezvoltarea strategiilor și politicilor de tip Open Science și eficientizarea reprezentării tuturor universităților la nivel național prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Infrastructură națională tip rețea prin centre multimedia

			<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea/dezvoltarea/implementarea de tehnologii digitale în spațiului universitar prin utilizarea Bunelor practici - Smart Academic Life și a Aplicațiilor Digitale Smart Governance, Smart People, Smart Influence. care vor contribui la creșterea capacității CNR de a reprezenta universitățile românești la nivel național și internațional • Platformă digitală interactivă unică pentru conceperea, dezvoltarea, integrarea, achiziția și gestionarea bazelor de date la nivel național. <p>2) Schemă de granturi dedicată universităților de stat și private, pentru a crește competitivitatea internațională a concentrărilor academice și pentru a dezvolta programe academice comune în domenii cu relevanță socio-economică (smart specialisation) prin diferite tipuri de investiții în infrastructură digitală universitară și prin formarea de competențe digitale avansate. Prin acest apel universitățile vor putea aplica pentru finanțare în vederea achiziționării simultane, în limita bugetului max. de 3,9 mil euro/universitate, a unor echipamente pentru dezvoltarea de centre de studiu academic digital, pentru asigurarea echipamentelor necesare pentru dotarea laboratoarelor didactice și a infrastructurii de specialitate, astfel încât studenții să dobândească nu doar competențe digitale, ci și modalitatea de aplicare a acestora în domeniul de studiu.</p> <p>Echipamentele utilizate sunt conforme cu cerințele privind energia așa cum sunt acestea prevăzute de Directiva 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.</p> <p>Se vor respecta cele mai bune practici pentru echipamentele și serviciile IT furnizate (așa cum sunt ele prevăzute de Codul European de Conduită pentru Eficiența Energetică a Centrelor de Date sau de documentul CLC TR50600-99-1 "Facilități și infrastructuri pentru centrele de date – partea 99-1: practici recomandate pentru managementul energiei).</p> <p>Astfel, prin specificul activităților nu se previzionează un impact negativ semnificativ asupra emisiilor de GHG.</p>
Adaptarea la schimbările climatice		x	<p>Investițiile vizează centre digitale și dotări pentru laboratoare, neavând impact semnificativ negativ asupra obiectivului privind adaptarea la schimbările climatice.</p> <p>Acolo unde este cazul se vor realiza analize de vulnerabilitate și se vor implementa măsurile de adaptare dispuse de acestea.</p>
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	<p>Investițiile nu au impact asupra protecției resurselor de apă sau marine.</p> <p>Pentru activitățile unde este aplicabil, se vor respecta prevederile Articolului 2, punctele (22) and (23), din Regulamentul (UE) 2020/852, în conformitate cu prevederile Directivei</p>

			2000/60/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, iar planul de management în domeniul protecției apei va fi dezvoltat pentru toate corpurile de apă potențial afectate, prin consultare cu actorii relevanți.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	<p>În ceea ce privește tehnologiile și echipamentele pentru dotări se va avea în vedere reciclarea, acolo unde este cazul și limitarea cantității de deșeuri generate.</p> <p>Pe parcursul realizării investițiilor se va asigura menținerea unui nivel scăzut al deșeurilor generate, se va asigura reciclarea echipamentelor existente, acolo unde este posibil, iar echipamentele noi cumpărate vor respecta prevederile legale în vigoare, inclusiv standardele europene, cu privire la producerea acestora (inclusiv cele legate de mediu) cerințele de eficiență a materialelor stabilite în conformitate cu Directiva 2009/125 / CE.</p> <p>De asemenea, echipamentele utilizate nu vor conține substanțele restricționate enumerate în Anexa II a Directivei 2011/65 / UE, cu excepția cazului în care valorile concentrației în greutate în materiale omogene nu le depășesc pe cele enumerate în anexa respectivă.</p> <p>Totodată, la sfârșitul duratei de viață a echipamentelor se va avea în vedere respectarea prevederilor Anexei VII la Directiva 2012/19 / UE.</p>
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	De asemenea, pentru implementarea efectivă a investițiilor se va avea în vedere achiziționarea de soluții tehnice de ultimă generație, cu nivel scăzut de eventuală poluare.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	<p>Investițiile nu au impact asupra biodiversității și ariilor protejate.</p> <p>Se vor respecta prevederile legislației specifice în domeniul biodiversității (inclusiv a Directivei Habitate, Directivei Păsări și Directivei privind EIA).</p>

I17. Asigurarea infrastructurii universitare (cămine, cantine, spații de recreere)

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
Atenuarea schimbărilor climatice	x		
Adaptarea la schimbările climatice	x		
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investițiile nu au impact asupra acestui obiectiv de mediu. În eventualitatea în care este aplicabil, pe parcursul etapei de implementare, deșeurile rezultate din demolare, precum și

			materialele necesare pentru construire, vor fi depozitate astfel încât să se evite infiltrațiile în stratul acvifer urmare a ploilor.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor	x		
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	<p>Prin lucrările care se vor efectua se va asigura menținerea în limite cât mai reduse a gradului de poluare a aerului, apei și solului.</p> <p>Operatorii care efectuează lucrările au obligația de a se asigura că componentele și materialele de construcție utilizate la renovarea clădirii nu conțin azbest și nici substanțe care prezintă motive de îngrijorare deosebită, astfel cum au fost identificate pe baza listei substanțelor supuse autorizării prevăzute în anexa XIV la Regulamentul (CE) nr. 1907/2006.</p> <p>Operatorii care efectuează lucrările trebuie să se asigure că componentele și materialele de construcție utilizate în renovarea clădirii, care pot intra în contact cu ocupanții, emit mai puțin de 0,06 mg de formaldehidă pe m³ de material sau componentă și mai puțin de 0,001 mg de compuși organici volatili cancerigeni din categoriile 1A și 1B pe m³ de material sau componentă, în urma testării în conformitate cu CEN/TS 16516 și ISO 16000-3 sau cu alte condiții de testare standardizate și metode de determinare comparabile.</p> <p>Pe parcursul perioadei de construcție/reabilitare/consolidare se va asigura limitarea zgomotului, a prafului și a emisiilor poluante.</p>
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Investițiile sunt localizate de regulă în intravilanul municipiilor/localităților și nu vizează zone sensibile din punct de vedere a biodiversității și a ecosistemelor (Natura 2000, Patrimoniul UNESCO sau alte zone protejate).

Întrebări	DA	NU	Justificare
<i>Atenuarea schimbărilor climatice: Se așteaptă ca măsura să conducă la emisii semnificative de GES?</i>		x	<p>Infrastructura de educație din România este inadecvată pentru un număr mare de elevi. În plus, pentru învățământul universitar sunt necesare investiții în infrastructură pentru cantine și cămine, cu respectarea standardelor.</p> <p>Astfel, investițiile propuse urmăresc construirea și extinderea spațiilor clădirilor campusurilor universitare pentru crearea de noi locuri de masa, cazare și spații de lectură și recreere, dedicate studenților proveniți din medii socio-economice defavorizate, prin acordarea unor granturi competitive dedicate universităților de stat.</p> <p>.</p> <p>În cadrul procesului de construcție/ reabilitare/ consolidare a infrastructurii se va avea în vedere utilizarea de materiale și practici care să nu conducă la o creștere semnificativă de</p>

			<p>poluați în aer. În plus, clădirile noi se așteaptă să aibă un necesar de energie primară cu cel puțin 20% mai mic și să fie eficiente energetic.</p> <p>Se vor respecta prevederile Directivei privind performanța energetică a clădirilor (pentru renovări), precum și a standardelor în domeniul construcțiilor, inclusiv recomandările din studiul de fezabilitate și avizul de mediu.</p> <p>Astfel, prin activitățile specifice nu există impact semnificativ negativ asupra emisiilor de GHG.</p>
Adaptarea la schimbările climatice. Se preconizează că măsura va duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului viitor preconizat asupra măsurii în sine sau asupra persoanelor, asupra naturii sau asupra activelor?	x		<p>Ca urmare a implementării reformei R6, Ministerul Educației împreună cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației vor analiza infrastructura universitară și tipurile de intervenții necesare..</p> <p>În implementare se va asigura respectarea obiectivelor privind adaptarea la schimbările climatice, de exemplu asigurându-se că nu se construiesc corpuri noi acolo unde cele existente pot fi reabilitate sau consolidate.</p>
<p>Tranziția către o economie circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora:</p> <p>Se preconizează că măsura:</p> <p>(i) va duce la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile sau</p> <p>(ii) va duce la ineficiențe semnificative în utilizarea directă sau indirectă a oricăror resurse naturale în orice etapă a ciclului său de viață, care nu sunt reduse la minimum prin măsuri adecvate sau</p> <p>(iv) (iii) va cauza prejudicii semnificative și pe termen lung mediului în ceea ce privește economia circulară?</p>	x		<p>Pentru activitățile care implică lucrări de construire/reabilitare, pe perioada executării acestora, constructorii se vor asigura că o parte din deșeurile nepericuloase rezultate din construcții și demolări vor fi sortate pentru a facilita reutilizarea și reciclarea.</p> <p>De asemenea, constructorii se vor asigura că o parte din deșeurile nepericuloase rezultate din construcții și demolări (cu excepția materialelor naturale definite în categoria 17 05 04 - pământ și pietriș altele decât cele vizate la rubrica 17 05 03 din lista europeană a deșeurilor stabilită prin Decizia 2000/532/CE a Comisiei, transpusă în HG nr. 856/2002, cu modificările și completările ulterioare) și generate pe șantier vor fi pregătite pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere care utilizează deșeuri pentru a înlocui alte materiale.</p> <p>Măsura impune operatorilor economici care efectuează lucrări de renovare a clădirilor să se asigure că cel puțin 70 % (în greutate) din deșeurile nepericuloase provenite din activități de construcție și demolări (cu excepția materialelor naturale menționate în categoria 17 05 04 din lista europeană a deșeurilor stabilită prin Decizia 2000/532/CE) și generate pe șantier vor fi pregătite pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere care utilizează deșeuri pentru a înlocui alte materiale, în conformitate cu ierarhia deșeurilor și cu Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări.</p> <p>Pentru echipamentele destinate producției de energie din surse regenerabile care pot fi instalate, măsura include specificații tehnice în ceea ce privește durabilitatea și potențialul lor de reparare și de reciclare, astfel cum se specifică la pagina X din planul de redresare și reziliență. În special, operatorii vor limita generarea de deșeuri în procesele aferente construcțiilor și demolărilor, în conformitate cu Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din</p>

			<p>construcții și demolări. Proiectarea clădirilor și tehnicile de construcție vor sprijini circularitatea și, în special, vor demonstra, în conformitate cu ISO 20887 sau cu alte standarde de evaluare a caracteristicilor de dezasamblare sau a adaptabilității clădirilor, modul în care sunt proiectate astfel încât să fie mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, adaptabile, flexibile și demontabile pentru a permite reutilizarea și reciclarea.</p> <p>Pentru etapa de operare nu se estimează că activitățile care implică lucrări de construire din aceste măsuri vor conduce la o creștere semnificativă în ceea ce privește generarea, incinerarea sau eliminarea deșeurilor, precum și nici în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor naturale și economia circulară.</p>
--	--	--	--

II8. Programul de formare și îndrumare pentru managerii și inspectorii școlari

<i>Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare aprofundată DNSH</i>	<i>DA</i>	<i>NU</i>	<i>Justificare</i>
Atenuarea schimbărilor climatice		x	Investiția urmărește elaborarea unui plan de măsuri privind creșterea capacității sistemului de management al sistemului de educație și creșterea autonomiei. Activitățile principale țin de formarea managerilor școlari, astfel că nu există impact semnificativ negativ asupra acestui obiectiv de mediu.
Adaptarea la schimbările climatice		x	Investiția presupune măsuri de formare a inspectorilor cu funcții de conducere și a managerilor școlari, astfel că nu sunt prevăzute pe întreg ciclul de viață, efecte adverse asupra obiectivului de adaptare la schimbările climatice.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		x	Investiția nu are impact asupra protecției resurselor de apă și a celor marine.
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor		x	Investiția vizează activități de formare, pe parcursul acestui proces urmând a se urmări limitarea generării de deșeurii și reciclarea, acolo unde este posibil, pentru resursele utilizate.
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol		x	Investiția propusă nu are efecte directe sau indirecte care să conștientizeze în creșterea nivelului poluării. Pentru consultările derulate și resursele utilizate se va avea în vedere limitarea eventualei poluări posibile.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor		x	Investiția nu va fi implementată în zone protejate din punct de vedere al biodiversității.

PILONUL VI. POLITICI PENTRU NOUA GENERAȚIE

Componenta C15. Educație

Descrierea componentei

Domeniu: Educație

Obiectiv general: Creșterea capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și incluziv.

Reforme și investiții:

R1. Elaborarea și adoptarea pachetului legislativ pentru implementarea proiectului "România Educată"

R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate

I1. Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe .

I2. Înființarea, echiparea și operaționalizarea a 412 servicii complementare pentru grupurile defavorizate

I3. Dezvoltarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniștilor care lucrează în servicii de educație timpurie

R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii

I4. Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar.

I5. Cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) și ai instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE) și intervenții sistematice pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii

R4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior

I6. Dezvoltarea a 10 consorții regionale și dezvoltarea și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate

I13. Echiparea laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (ÎPT)

I14. Echiparea atelierelor de practică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (ÎPT)

I7. Transformarea liceelor agricole în centre de profesionalizare

R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației

I8. Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic

I9. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ

I15. Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut

I16. Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului

R6. Actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura standarde ecologice de proiectare, construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar

I17. Asigurarea infrastructurii universitare (cămine, cantine, spații de recreere)

I10. Dezvoltarea rețelei de școli verzi și achiziționarea de microbuze verzi

I11. Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierele școlare

I12. Schema de granturi pentru consorții școlare rurale

R7. Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului

I18. Programul de formare și îndrumare pentru managerii și inspectorii școlari

Buget: 3.605,97 mil. euro, din care solicitat în cadrul PNRR: 3.605,97 mil. euro. Valorile din prezenta componentă nu includ TVA.

Principalele provocări și obiective:

Provocări principale:

Sistemul de educație din România se confruntă cu numeroase dificultăți legate de calitate, echitate și infrastructură. Acestea limitează capacitatea României de a construi o economie modernă, bazată pe cunoaștere, precum și capacitatea de a facilita mobilitatea socială.

În mod notabil, România și-a ratat ambele ținte asumate în cadrul strategiei Europa 2020, atât pentru părăsire timpurie a școlii (15,3% în 2019 vs. 11,3% țintă asumată), cât și pentru accesul la învățământul terțiar (25,8% în 2019 vs. 26,7% ținta asumată)¹. Testele PISA, care măsoară abilitățile în matematică, citire și științe ale copiilor de 15 ani plasează România pe ultimele poziții din Uniunea Europeană, alături

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard>

de Bulgaria și Cipru². Peste 40% din copiii de 15 ani suferă de pe urma analfabetismului funcțional, conform acestor rezultate, aspect care pune probleme sociale și economice pe termen lung.

O problemă specifică României ultimilor ani este accesul limitat la educație înainte sau după învățământul obligatoriu. Un bun exemplu este insuficientul acces la educația timpurie. Conform sondajului EU-SILC, sub 1/6 din copii de 0-3 ani au acces la programe organizate de educație timpurie, procent care plasează România pe una din ultimele poziții la nivelul Uniunii Europene. Simultan, programele de formare deschise adulților rămân limitate, doar 1,3% având acces curent la programe de formare în 2019³.

Problemele din sistemul de educație reflectă un nivel ridicat de inechitate în cadrul sistemului educațional. Școlile din mediul rural și din regiunile dezavantajate economic suferă de pe urma unei precarități a ofertei educaționale dar și a infrastructurii.

Consiliul Uniunii Europene, prin recomandările specifice de țară (RST) privind Programul național de reformă al României pentru 2019, a subliniat că:

- Deși bugetul pentru 2019 a fost majorat, cheltuielile cu educația rămân printre cele mai scăzute din Uniune, în special în ceea ce privește anii de școlarizare care au un rol decisiv în a preveni părăsirea timpurie a școlii (care rămâne la un nivel ridicat), a asigura egalitatea de șanse și a reduce inegalitățile mai târziu în viață. Participarea copiilor preșcolari la o educație și îngrijire de calitate rămâne sub media Uniunii, parțial din cauza absenței structurilor. Acest lucru are implicații asupra participării femeilor pe piața forței de muncă, precum și asupra dobândirii timpurii de competențe. Se înregistrează întâzieri în modernizarea rețelei de școli și în optimizarea lor astfel încât să se țină cont de tendințele demografice, 10% din școli fiind supraaglomerate, în timp ce 58% dispun de capacități excedentare. Disparitățile dintre mediul rural și cel urban persistă, iar grupurile vulnerabile, inclusiv romii, continuă să aibă un acces limitat la un învățământ de calitate și favorabil incluziunii.

Totodată, prin Recomandările Specifice de Țară 2020, Consiliul Uniunii Europene a menționat:

- Subfinanțarea și întârzierea punerii în aplicare a reformelor, care continuă să afecteze echitatea, caracterul incluziv și calitatea educației (ratele de înscriere la toate nivelurile de învățământ rămân semnificativ sub media UE);
- Întârzierile în ceea ce privește raționalizarea și modernizarea infrastructurii școlare, care pot afecta calitatea educației (nu sunt abordate în mod eficace provocările legate de echitate: distanțe lungi de mers pe jos între școli și grădinițe din mediul rural);
- Participarea redusă la educația și îngrijirea timpurie, care accentuează inegalitatea de șanse dintre elevi (15,7% dintre antepreșcolari sunt înscriși în servicii formale de îngrijire, iar participarea copiilor cu vârsta de la 4 ani la vârsta de școlarizare obligatorie a crescut la 86,3% în 2018, rămânând totuși sub media UE de 95,4%; această rată este mai mică în zonele rurale – 85%, precum și în cazul copiilor romi – 37%);
- Rata părăsirii timpurii a școlii rămâne foarte ridicată;

² <https://www.oecd.org/pisa/publications/pisa-2018-results.htm>

³ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Adult_learning_statistics

- Provocări semnificative în ceea ce privește calitatea și caracterul incluziv al serviciilor de educație.

EDUCAȚIE TIMPURIE

În ultimii ani s-a pus un accent tot mai mare pe creșterea accesului la educația preșcolară, inclusiv prin extinderea educației obligatorii și creșterea capacității (parțial ca urmare a apariției clasei pregătitoare, începând cu anul școlar 2012-2013, prin care grupa mare pregătitoare pentru școală din învățământul preșcolar a devenit prima clasă a învățământului primar). La nivelul învățământului preșcolar se înregistrează, în ultimii ani, o tendință generală de creștere a cuprinderii copiilor în învățământul preșcolar din România. În anul 2019-2020, rata brută de participare la învățământul preșcolar a copiilor de 3-6 ani a fost de 88,6%. În 2019, decalajul rural-urban privind accesul la învățământul preșcolar a fost în favoarea mediului urban, unde participarea a fost de 97,4% față de 85% în mediul rural⁴. Diferențele pe genuri s-au diminuat mult în ultimii ani, până la valori ne semnificative din punct de vedere statistic.

În contrast cu educația preșcolară, educația antepreșcolară are o dezvoltare limitată și o rată de cuprindere scăzută. Serviciile de educație timpurie antepreșcolară din România au fost organizate o lungă perioadă ca și sisteme divizate, în care autoritatea responsabilă era împărțită între mai multe ministere. Astfel, creșa – ca serviciu destinat copiilor sub 3 ani, dezvoltat în anii 1970 – 1980, era considerată unitate sanitară și a funcționat pe baza unor reglementări ale Ministerului Sănătății și a unui model de îngrijire centrat pe sănătate și nutriție. Acest model s-a menținut și după 2001, când creșele au trecut în subordinea administrației publice locale, fără a modifica însă și organizarea și funcționarea acestora ca servicii de îngrijire și educație destinate copiilor mici. În tot acest timp, serviciile destinate copiilor cu vârste între 3 și 6/7 ani, respectiv învățământul preșcolar, au înregistrat o dezvoltare benefică, în contextul în care s-au aflat în responsabilitatea Ministerului Educației.

Odată cu promovarea Legii educației naționale nr.1/2011, se vorbește pentru prima dată în legislația românească de educație timpurie și se recunoaște apartenența serviciilor de educație timpurie antepreșcolară la sistemul de educație. În schimb, dezvoltarea acestora rămâne limitată în continuare. Există o multitudine de provocări, inclusiv reglementări legislative care nu sunt aplicate, modalități deficitare de colaborare a autorităților responsabile de organizarea și funcționarea serviciilor de educație timpurie antepreșcolară, deficiențe și inconsistențe în formarea inițială și continuă a personalului, o abordare diferențiată (discriminatorie) a copiilor din creșe, față de cei care sunt cuprinși în grupele de antepreșcolari organizate în grădinițe, respectiv în învățământul preșcolar etc.

O problemă notabilă este însăși insuficiența locurilor oferite pentru copiii de la naștere la 3 ani în creșe, mai ales în marile orașe. Conform sondajului EU-SILC, doar 14,1% din copiii sub 3 ani aveau acces la servicii de educație și îngrijire formală în anul 2019 și doar 1% la astfel de servicii cu o durată de 30 de ore sau mai mult. România se afla astfel pe locul 25 din cele 27 de state ale UE din punct de vedere al accesului la educație timpurie antepreșcolară. În contextul în care compatibilizarea vieții de familie și a celei profesionale este prioritizată la nivel european, lipsa infrastructurii și a resursei umane din educația timpurie pune numeroase probleme de ordin economic și social.

⁴ Monitorul Educației și Formării 2019 - România

ECHITATEA – PROVOCAREA TRANSVERSALĂ A SISTEMULUI DE EDUCAȚIE

Provocarea transversală principală a sistemului de educație din România este lipsa de echitate, argumentată de diferențele mari de calitate și de ratele ridicate de părăsire timpurie a școlii. Lipsa de echitate a contribuit la ratarea obiectivelor Europa 2020, atât pentru părăsirea timpurie a școlii cât și pentru accesul la învățământul terțiar. Decalajul rural-urban, desegregarea și incluziunea romilor reprezintă și în prezent provocări-cheie cu impact asupra creșterii incluzive și a inegalităților sociale în general. (Re)integrarea copiilor și tinerilor din afara școlii rămâne una dintre principalele provocări, alături de îmbunătățirea calității educației și de consolidarea măsurilor de prevenire care se adresează elevilor. Impactul pandemiei Covid19 multiplică efectele negative pe care educația trebuie să le contrabalanseze.

România este o țară în care numeroși tineri părăsesc timpuriu școala pentru a găsi un loc de muncă. Rapoartele Comisiei Europene arată că acești tineri provin din familii cu venituri reduse în care sunt încurajați să se angajeze devreme pentru a asigura supraviețuirea familiei. Mai mult de 1 elev din 10 dintr-o cohortă care intră în clasa a V-a abandonează studiile până la finalul clasei a VIII-a (cu precădere în clasele a VII-a și a VIII-a), iar până la finalul clasei a X-a valoarea este de aproximativ 2 elevi din 10.

Între anii școlari 2010-2011 și 2015-2016, procentul de copii în afara școlii de nivel primar (cu vârsta cuprinsă între 6-10 ani) a crescut constant și aproape s-a dublat. În rândul populației de vârstă școlară care corespunde nivelului gimnazial (între 11-14 ani) procentul copiilor aflați în afara școlii a crescut și mai mult.

Participarea redusă la educație accentuează inegalitatea de șanse între elevi. România înregistrează o pondere ridicată a persoanelor care au părăsit timpuriu școala (15,3 % în 2019) și a tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (14,7 %, în creștere ușoară față de 2018). În timp ce rata PTȘ în marile orașe este sub media UE și se încadrează în obiectivul național pentru 2020 de 11,3%, rata PTȘ în zonele rurale este considerabil mai mare - 26%, înregistrând o tendință de creștere.

Toți acești indicatori reflectă o serie de probleme sociale generalizate. Între altele, România are o rată ridicată de sărăcie în rândul copiilor (35,8%⁵) și un număr deosebit de mare de nașteri în rândul mamei adolescente (circa 20.000 pe an). Acest ultim indicator se reflectă și în rata mai mare de părăsire timpurie din rândul fetelor, o singură altă țară din UE aflându-se în această situație.

Părăsirea timpurie a școlii, precum și abandonul școlar, reprezintă un proces de distanțare graduală față de școală, asociat cu absențe nemotivate, scăderea rezultatelor școlare și comportament școlar nepotrivit frecvent. Toate aceste semnale de avertizare ale procesului de distanțare față de școală apar în timp și tocmai de aceea este deosebit de importantă sesizarea lor și remedierea situației într-o fază incipientă. Cu cât situația se cronicizează, iar semnalele se multiplică și se diversifică, cu atât o intervenție eficientă devine mai dificilă. Așadar, identificarea semnalelor de avertizare timpurie este esențială pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii. Totuși, există și cazuri în care părăsirea prematură sau abandonul școlii sunt cauzate de un eveniment neașteptat, precum un accident, o criză în familie, plecarea copilului

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Children_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion

în străinătate etc. În aceste cazuri, avertizarea timpurie și intervenția preventivă nu sunt posibile, fiind necesare măsuri compensatorii.

Având în vedere că în majoritatea cazurilor, părăsirea timpurie a școlii este determinată de un cumul de cauze asociat unei serii complexe de factori de risc, intervențiile integrate sunt instrumentul preferat de intervenție, cumulând abordarea problemelor din școală și a celor de fond din afara instituției.

Factorii de risc asociați abandonului școlar sunt:

Factori individuali sau de familie - sărăcia și lipsa resurselor financiare pentru a acoperi costurile educației, nivelul de educație al adulților din gospodărie sau valorizarea educației de către familie. Factori la nivelul școlii - referitori la mediul școlar, cultura organizațională, relația dintre cadrele didactice și elevi, calitatea predării și învățării, relația școală - comunitate - părinți, resursele școlii sau serviciile disponibile în școală. De altfel, studii anterioare au demonstrat deja că există o legătură directă între calitatea scăzută a educației și abandonul școlar și absenteism. Factori la nivelul comunității - precum tradițiile și cultura locală, rolurile de gen, practicile de creștere și îngrijire ale copiilor, condițiile de trai, resursele disponibile, valorile și credințele dominante etc. Factori instituționali ce țin de întregul sistem de educație.

Efectul pandemiei Covid - 19 a multiplicat efectele negative pe care educația trebuie să le contrabalanseze. Părinții vor avea dificultăți în găsirea unui loc de muncă, acest lucru va duce la acordarea unui suport minim copilului și chiar la încercarea de a-l atrage în câmpul muncii pentru supraviețuire. Programul Național pentru reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii este esențial pentru punerea în aplicare a unui plan de acțiune cu obiective clare, fundamentat pe dovezi și rentabil, adecvat și fiabil pentru a permite o abordare integrată și sistemică la nivel local, regional și național, implicarea activă a unităților de învățământ pentru îmbunătățirea rezultatelor.

INFRASTRUCTURĂ

Infrastructura precară și dotările inadecvate reprezintă un prim factor în perpetuarea inechității, reducerea atractivității școlilor rurale pentru cadrele didactice bine pregătite și a reputației instituțiilor de educație în cadrul comunităților. Actul educațional se desfășoară în unități din învățământul primar și gimnazial dintre care peste 90% necesită reabilitare, mai mult de 70% fiind localizate în mediul rural.

Grădinițele și unitățile școlare (în special școlile primare), mai ales din mediul rural, frecventate de copii din medii sociale vulnerabile (de regulă, populația de etnie roma), au dotări edilitare precare, neîndeplinind standardele de calitate corespunzătoare unei funcționări normale. Transformarea grupei pregătitoare din învățământul preșcolar în clasa pregătitoare și includerea acesteia în ciclul învățământului primar a crescut cererea și concomitent suprasolicitarea infrastructurii învățământului primar.

În același timp, oferta școlară nu este adaptată schimbărilor demografice din ultimii ani. Există școli rurale cu un număr mic de elevi în timp ce suburbiile din jurul marilor orașe nu beneficiază de servicii adecvate. De exemplu, comuna Florești din jud. Cluj are cohorte de nou-născuți de peste 500 de copii în ultimii ani⁶, dar are o singură școală gimnazială, generând o presiune asupra traficului și școlilor din municipiul Cluj-Napoca. Această situație se repetă și la nivelul altor comune și orașe suburbane din jurul marilor poli de

⁶ Conform datelor ISN Tempo

dezvoltare economică. Efectul este că, deși numărul de copii a scăzut cu peste 40% în ultimii 30 de ani, încă există școli supra-aglomerate.

Aproximativ 15% dintre școlile din România funcționează în două schimburi, iar un procent mic chiar în trei schimburi. Funcționarea în două schimburi forțează autoritățile să reducă activitățile extracurriculare, deoarece ziua de școală se reduce prea mult, iar facilitățile din școală pot deveni supraaglomerate pentru activitatea simultană a elevilor din mai multe schimburi. Din totalul școlilor din mediul urban, 14,5% dispun de o capacitate insuficientă în comparație cu 8,8% dintre școlile din mediul rural. Pe de altă parte, un procent ridicat al școlilor din mediul urban (46%) dispune de spațiu excedentar în raport cu numărul elevilor înscriși. Aceste date reflectă inclusiv o polarizare între școli „bune” cu facilități și resurse adecvate și școli cu o reputație mai degrabă scăzută, reflectând încă odată impactul negativ al inechității la nivel de sistem. În schimb, școlile cu capacitate excedentară se regăsesc cu precădere în zonele rurale unde 62,6% dintre școli (aproximativ două din trei) dispun de spații mult prea mari. În același timp, fenomenul supraaglomerării este mai larg răspândit în unitățile de învățământ secundar și secundar superior: 14% dintre unitățile de învățământ secundar și 2,4% dintre școlile primare dispun de o capacitate insuficientă.

În unele cazuri, pentru a asigura școlarizarea tuturor copiilor din circumscripția școlară, școlile au fost obligate să renunțe la laboratoare, săli de informatică, săli de bibliotecă sau spații în care se desfășurau activități extrașcolare, ceea ce conduce în mod natural la scăderea calității educației oferite. În aceste cazuri, există o nevoie acută de investiții care să se concentreze atât spre extinderea spațiilor, astfel încât să poată fi asigurată cuprinderea tuturor copiilor de vârstă școlară, cât și pe creșterea calității actului educațional, prin asigurarea spațiilor și dotărilor necesare, inclusiv a laboratoarelor de specialitate. Starea, locația și tipul infrastructurii educaționale au impact nu numai asupra accesului la educație, ci și asupra calității acesteia, moralului și sănătății mentale a copiilor și cadrelor didactice și a capacității școlii de a utiliza metode pedagogice moderne⁷.

Pentru școlile din zonele rurale aflate în curs de depopulare, nevoia de dotare mai eficientă a spațiilor este completată de nevoia de raționalizare a structurii claselor și programelor. Programele de educație în regim simultan (cu probleme de asigurare a calității și sprijinului pentru copii cu nevoi educaționale speciale) pot fi reduse sau eliminate și resursele mai bine utilizate prin facilitarea mobilității elevilor spre școlile din cele mai apropiate orașe sau comune mai mari. Această mobilitate este condiționată de oferirea de servicii de transport calitative și sigure în regiunile cu densitate scăzută a populației sau profil demografic îmbătrânit.

În zona universitară, deși a existat o scădere substanțială a numărului de studenți după anul 2009, există încă zone de adaptare limitată a infrastructurii la exigențele unei educații moderne. Pandemia a reliefat, de exemplu, problema densității ridicate a studenților în cămine, existând probleme cu asigurarea unei distanțări sociale minime. Infrastructura educațională este de asemenea învechită, existând o adaptare insuficientă la nevoile de formare asociate meseriilor emergente.

În concluzie, se poate considera că infrastructura educațională din România nu este adaptată exigențelor organizării unui proces educațional modern și incluziv. Problemele de calitate a infrastructurii afectează

⁷ Un centralizator de studii existente pe domeniu poate fi identificat la <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED604388.pdf>

în mod deosebit școlile din mediul rural și școlile aglomerate din mediul urban. În același timp există nevoia creșterii siguranței copiilor și a cadrelor didactice, dar și asigurării de servicii de transport de calitate, pentru a permite raționalizarea rețelei școlare din regiunile cu densitate scăzută a populației.

ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Există o problemă de imparitate de prestigiu între școlile din filiera teoretică și cele profesionale. Restructurarea sistemului de IPT, din cauza ratelor de înscriere scăzute și a infrastructurii precare, a generat închiderea progresivă a școlilor de arte și meserii începând din 2009. Chiar și după reînființarea școlilor profesionale și apariția unor programe de burse, calitatea clădirilor, a dotărilor și pregătirea precară a personalului și-au pus amprenta asupra atractivității sistemului de formare profesională. Totuși, în ultimii zece ani, mai ales în județele intracarpătice, a început să se dezvolte învățământul dual, sprijinit mai ales de către companii multinaționale. Aceste evoluții denotă existența unei cereri reale pe piața muncii pentru programe de formare profesională calitative, dar ponderea elevilor din educația duală în cadrul sistemului educațional rămâne limitată.

În linii mari, sistemul de educație teoretic a rămas cel preferat de către majoritatea elevilor. Acest aspect duce la o contraselecție în cadrul sistemului de IPT. O analiză UEFISCDI din 2017, analizând rezultatele sesiunilor de bacalaureat din acel an, reliefa proporția relativ mică a elevilor din liceele tehnologice care ajungeau să promoveze examenul. Primul filtru era chiar înscrierea în examen, doar 50% din elevii de an terminal din filiera tehnologică depășind această etapă (32,5% la profil tehnic, 49% la resurse naturale și protecția mediului și 75% la servicii), față de 88% la filiera teoretică și 95% la filiera vocațională⁸. Ulterior, cei înscriși aveau o rată chiar mai mică de promovare. Notele mici la bacalaureat par să fie corelate cu preferințele elevilor cu rezultate bune la evaluarea națională pentru filiera teoretică. Astfel, pentru filiera teoretică, proporția notelor peste 8 era de 76,33% la admiterea în liceu și scăzuse până la 56,99% la examenul de bacalaureat. În schimb, pentru filiera tehnologică, proporția notelor peste 8 era de 16,71% la admitere în liceu și scăzuse la doar 13,28% la examenul de bacalaureat. Elevii din școlile profesionale nu au deloc acces la programe de formare pentru calificări avansate, neavând posibilitatea de înscriere directă la examenul de bacalaureat. Aceștia pot participa la examen doar după urmarea unor programe-punte, a căror atractivitate este redusă.

Toate aceste diferențe sunt influențate de un puternic clivaj urban-rural. Numai 37% dintre tinerii între 19 și 21 ani care provin din gospodăriile rurale sunt absolvenți de învățământ secundar, comparativ cu 68% dintre cei care provin din mediul urban. Elevii din mediul rural care doresc să continue și să se înscrie în învățământul liceal sunt adesea forțați să se mute de acasă pentru a urma cursuri într-o zonă urbană și se confruntă cu un cost prohibitiv al traiului, cu implicații asupra participării la învățământul terțiar. Rețeaua de cămine și infrastructura socială existentă din perioada comunistă, în bună măsură orientată spre zona de IPT și sprijinită de mari întreprinderi industriale, s-a degradat și a fost parțial abandonată.

Legăturile dintre școlile profesionale, universități, institute de cercetare și sectorul economic nu sunt suficient dezvoltate, indicând relevanța scăzută a programei din învățământul secundar profesional sau terțiar pentru nevoile pieței muncii. Până recent, România nu a avut un sistem funcțional de monitorizare

⁸ <https://uefiscdi.gov.ro/resource-824104-policy-brief-no2-1-.pdf> pp 2

a absorbției profesionale a absolvenților din educația secundară sau terțiară, iar relevanța calificărilor pentru piața muncii nu este testată într-un mod adecvat. Calificările nu sunt actualizate în mod regulat, prevenind adaptarea formării la nevoile emergente ale pieței muncii.

Există o serie de obstacole importante în calea ameliorării educației profesionale și a construirii de punți cu mediul economic. Existența de regiuni monoindustriale sau cu rată mică de ocupare limitează diversitatea opțiunilor de formare pe plan local. Astfel, elevii din mediul rural sau din orașele mici au o diversitate redusă de posibilități de formare în proximitatea geografică. Conform INS⁹ există județe cu o activitate economică deosebit de redusă și cu o rată mică de angajare (mai puțin de 1 angajat la 5 locuitori). În 2019, 23 de județe nu reveniseră încă la numărul mediu de angajați anterior crizei economice din 2009. Pentru a permite copiilor din aceste județe accesul la o gamă largă de oportunități de formare, inclusiv în sectoarele economice aflate în creștere, este necesară facilitarea mobilității spre marile orașe cu economii diversificate. Aceste centre oferă de regulă și programe de studii de nivel terțiar, care permit continuarea studiilor și obținerea de calificări avansate.

DIGITALIZARE

În afara curenților de infrastructură și a inegalităților dintre mediul urban și rural, școlile din România se confruntă și cu un nivel redus de adaptare digitală. Pandemia SARS CoV 2 a scos în evidență impactul digitalizării limitate asupra procesului educațional. Conform unui studiu al Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație, pe durata primului val al pandemiei, s-au observat probleme în utilizarea de instrumente educaționale online. Doar 50% dintre profesori au utilizat o platformă de educație online propriu-zisă (de tipul Google Classroom, Moodle, Edmodo, Kinderpedia). 62% au utilizat astfel de platforme în mediul urban și doar 39% în mediul rural. 44% din școli au avut o platformă agreată la nivel de școală, iar peste 60% din școli au lăsat decizia finală asupra platformei utilizate profesorilor. Analiza răspunsurilor elevilor în funcție de mediul de rezidență al școlii arată că utilizarea platformelor educaționale și a aplicațiilor pentru activități sincron cu cadrele didactice a fost semnificativ mai redusă în mediul rural, comparativ cu cel urban, diferențele fiind între 7 puncte procentuale (aplicații pentru videoconferințe online) și 20 de puncte procentuale (platforme educaționale). În acest sens, inechitatea existentă la nivelul sistemului s-a transpus și în educația digitală. În același timp, aproximativ 25% dintre profesori declară că nu dețin suficientă experiență în lucrul cu diferite instrumente și aplicații online, o pondere similară având și profesorii care au declarat că nu dețin competențele necesare pentru predarea în mediul virtual.

În ultimii ani, au fost luate totuși măsuri pentru a crește nivelul de digitalizare al actului educațional. Astfel, disciplina Informatică este nouă în trunchiul comun, introdusă la clasa a V-a, începând cu anul școlar 2017-2018. Aceasta identifică un set relevant de competențe generale și specifice pentru societatea actuală, oferind activități de învățare, conținuturi și sugestii metodologice utile pentru realizarea profilului de formare al absolventului de gimnaziu, conform descriptivului competenței digitale. Dezvoltarea efectivă a acestor competențe este condiționată de resursele existente și presupune formarea adecvată a

⁹ INS TEMPO tab FOM104D - Numărul mediu al salariaților pe județe și localități

cadrelor didactice în sprijinul modelului curricular actual, dar și o dotare adecvată la nivelul unităților școlare.

În anul 2020, în contextul unor modificări legislative din cadrul Legii educației naționale, privind nr. ore/ciclul de învățământ, a fost reluat procesul de realizare al planurilor-cadru pentru liceu, avându-se în vedere, inclusiv, cerința referitoare la obiectivele disciplinelor TIC din planurile-cadru de învățământ pentru a asigura un nivel de competență digitală adecvat la finalizarea ciclului secundar superior.

Digitalizarea este o preocupare și la nivelul educației terțiare. Chiar dacă universitățile s-au adaptat mai bine procesului de digitalizare forțată din ultimul an, se confruntă în continuare cu nevoia de schimbare a pedagogiei, care să valorizeze implicarea mai activă și autonomă a studenților în propria formare, utilizarea tehnologiei și a resurselor de tip open access, astfel încât să dezvolte o relație nouă cu societatea, dincolo de rolul lor tradițional în generarea, diseminarea și transferul de cunoaștere, accentuând și legătura bidirecțională cu societatea, în logica open science. Este semnalată în acest sens nevoia de investiții în echipamente de tehnologie avansată, pentru facilitarea învățării și inovării.

Indiferent de ciclul educațional abordat, o creștere a gradului de digitalizare a educației trebuie să rezolve simultan nevoia de a avea suficient personal pregătit, de a avea acces la resurse educaționale online și de a beneficia de resurse și infrastructură adecvată în instituțiile de învățământ.

Obiective:

Componenta răspunde prin toate reformele și investițiile avute în vedere atât **Recomandării Specifice de Țară pentru anul 2019** privind ameliorarea calității și caracterului incluziv al educației, în special pentru romii și alte grupuri defavorizate, asigurarea îmbunătățirii competențelor, inclusiv a competențelor digitale, în special prin sporirea relevanței pe piața forței de muncă a educației și formării profesionale și a învățământului superior, cât și **Recomandării Specifice de Țară pentru anul 2020** privind consolidarea competențelor și învățării digitale și asigurarea accesului egal la educație.

În ceea ce privește contribuția la îndeplinirea principiilor **Pilonului European al Drepturilor Sociale**, componenta răspunde la 10 dintre cele 20 principii, după cum urmează:

Principiul relevant	Incidența pe reforme și investiții	Justificare
1. Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții	Toate	Reformele și investițiile aferente acestei componente transpun la nivel intern o parte dintre obiectivele stabilite în Agenda pentru competențe în Europa (COM/2020/274 final din 1 iulie 2020), în Recomandarea Consiliului privind educația și formarea profesională (C 417/01 din 24 noiembrie 2020) și în Rezoluția Consiliului privind Spațiul european al educației (2021/C 66/01 din 22 februarie 2021). Astfel, intervențiile susțin dubla tranziție

		verde și digitală și se concentrează pe dezvoltarea competențelor sustenabile necesare acestui proces.
2. Egalitatea de gen	Toate	<p>Toate intervențiile specifice acestei componente vor fi senzitive în raport cu acest principiu al Pilonului. Se va asigura și promova acest principiu în toate domeniile sectorului educației și formării profesionale, inclusiv în ceea ce privește participarea pe piața forței de muncă, condițiile de angajare și evoluția carierei.</p> <p>Anumite intervenții din cadrul acestei componente au menirea de a contribui la diminuarea discrepanțelor structurale de gen. De exemplu, în cazul intervențiilor privind educația timpurie reforma va avea un impact considerabil asupra femeilor, atât din perspectiva activității profesionale, cât și din cea a diminuării disparității privind salariile și pensiile.</p>
3. Egalitatea de șanse	Toate	<p>Componenta a fost concepută din perspectiva considerentului că participarea redusă la educație accentuează inegalitatea de șanse între elevi. De aceea, intervențiile aferente acestei componente se axează pe măsuri de diminuare a părăsirii timpurii a școlii, precum și la sporirea accesului la educație și formare profesională de calitate din perspectiva asigurării egalității de tratament și de șanse. Intervențiile acestei componente vor contribui astfel la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diminuarea decalajului rural-urban; • desegregarea și incluziunea romilor; • întăririi accesibilității educației pentru persoanele din categorii defavorizate sau grupuri vulnerabile; • combaterea diverselor tipuri de stereotipuri. <p>Cel mai evident impact asupra acestui principiu o au reforma 2 și investițiile aferente acesteia, precum și Investiția 11. Acestea sunt orientate pe oferirea sprijinului specific elevilor defavorizați pentru a compensa impactul negativ al crizei pandemice sau al altor contexte sociale, economice, culturale ș.a. care conduc la perpetuarea accesului inechitabil în educație și formare profesională.</p>
4. Sprijin activ pentru ocuparea	R4, I6, I13, I14, I7	Finalitățile investițiilor se vor reflecta asupra perspectivelor de îmbunătățire a proceselor de ocupare ale absolvenților programelor de formare profesională

forței de muncă		inițială, prin diversificarea învățământului dual preuniversitar și universitar tehnologic. Investițiile se axează inclusiv pe dezvoltarea competențelor antreprenoriale astfel încât absolvenții să fie încurajați să-și asume desfășurarea unor activități independente (a se vedea I9 în care se pune accentul pe dezvoltarea unui contingent de fermieri antreprenori).
5. Locuri de muncă sigure și adaptabile	R5, I8, I9, I15, I16 R6, I17, I10, I11, I12 R7, I18	Prin implementarea reformelor și investițiilor propuse în cadrul acestei componente absolvenții vor dispune de competențe adecvate dublei tranziții verzi și digitale. În acest sens, intervențiile în digitalizarea educației, inclusiv în formarea personalului din educație, vor contribui la sustenabilitatea acestui proces, precum și la o redresare mai rapidă. Se va sprijini în acest mod dezideratul dezvoltării la nivelul UE a unui ecosistem de educație digitală de înaltă performanță pentru toți. De asemenea, prin Reformele 5 și 6, precum și investițiile aferente acestora, se vor crea premisele necesare adaptării rapide a personalului din educație și formare profesională la modificările contextului economic, social și tehnologic. Se urmărește îmbunătățirea condițiilor de muncă, dar și identificarea unor măsuri adecvate prin care să se sprijine tranziția către forme de muncă inovative, dar sigure, și care să susțină performanța și competitivitatea, dar și mobilitatea ocupațională în domeniul educațional și al formării profesionale.
8. Dialogul social și participarea lucrătorilor	R1, R3, R7	În procesul de fundamentare al respectivelor reforme vor fi desfășurate consultări extinse, atât cu publicul larg interesat, cât și partenerii sociali și economici relevanți, inclusiv personalul de specialitate din domeniul educațional sau conex acestuia. Având în vedere faptul că respectivele reforme comportă un caracter de schimbare structurală, în cadrul proceselor de consultare se va urmări atingerea unui nivel cât mai ridicat de acceptanță privind noile aranjamente instituționale și normative propuse. Se va încuraja ca în cazul unor aspecte de importanță majoră (cum ar fi definirea noilor aranjamente de guvernare școlară) să se deruleze runde succesive de negociere între autorități și factorii interesați. În

		<p>complementaritatea cu reformele propuse în cadrul componentei 14, în vederea întăririi calității dialogului social, în etapele de pregătire a reformelor specifice componentei 15, se va urmări inclusiv capacitatea partenerilor sociali din domeniul educației și formării profesionale de a promova dialogul social.</p> <p>De asemenea, personalul de specialitate din domeniul educației și formării profesionale va fi informat și consultat în timp util cu privire la chestiuni relevante pentru ei.</p>
9. Echilibrul dintre viața profesională și cea personală	R2, I1, I2, I3	<p>Se răspunde priorității UE referitoare la sporirea furnizării de servicii formale de educație și îngrijire timpurie a copiilor. Astfel, reforma 2 și investițiile aferente acesteia vor avea un impact asupra creșterii gradului de autonomie a femeilor, precum și asupra accelerării mecanismelor instituționale de reconciliere între muncă și viață privată. Efectul primar al acestui gen de intervenții constă în faptul că, în timp, odată ce sunt accesibile facilitățile de îngrijire formală a copiilor, cuplurile, în special femeile, din comunitățile sprijinite vor putea reveni mai repede în câmpul muncii sau vor putea accesa mai facil programe de formare profesională. Ca efect secundar pe termen mediu și lung, acest gen de intervenții vor conduce la schimbarea rolurilor tradiționale de gen în familii/cupluri prin acceptarea partajării echilibrate a muncii domestice și de îngrijire. Investițiile vor contribui, astfel, la extinderea exponențială a instituționalizării unei culturi parteneriale în comunitățile sprijinite, la diminuarea violenței domestice, dar și la creșterea rolului femeilor privind asigurarea veniturilor în familie.</p>
10. Un mediu de lucru sănătos, sigur și adaptat și protecția datelor	R1, R5, R6, I17, I10, I11, I12 R7, I18	<p>Având în vedere contextul pandemic, o serie de reforme și investiții specifice acestei componente se axează pe crearea condițiilor de asigurare a unui nivel ridicat de protecție a sănătății și securității în muncă în domeniul educației și formării profesionale. În acest sens, vor fi întreprinse măsuri de modificare a cadrului legislativ și normativ astfel încât să se asigure un mediu de lucru și de învățare adaptat la nevoile beneficiarilor și cerințelor tehnologice. În acest sens, se urmărește îmbunătățirii</p>

		stării și tipului infrastructurii educaționale. Rezultatele se vor reflecta atât asupra condițiilor de muncă, cât și asupra eficienței și performanței instituționale. Mediile de învățare vor deveni mai sigure și mai prietenoase cu mediul înconjurător. De asemenea, măsurile întreprinse vor permite prelungirea participării pe piața muncii a personalului din educație și formare profesională.
11. Îngrijirea copilului și sprijin pentru copii	R2, I1, I2, I3 R3, I4, I5	<p>În conformitate cu prevederile Planului de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale (COM(2021) 102 final) Reforma 1 și investițiile aferente acesteia se fundamentează pe premisa că educația și îngrijirea timpurie a copiilor, asigură temeliile pentru dobândirea competențelor de bază și transversale necesare în cadrul unor societăți aflate într-o rapidă evoluție. Astfel, prin acest set de intervenții se va asigura disponibilitatea serviciilor de educație și îngrijire timpurie, la prețuri accesibile, pentru toți copiii de vârstă mică din Europa, în conformitate cu Recomandarea Consiliului (2019/C 189/02 din 22 mai 2019) privind sistemele de înaltă calitate de educație și îngrijire timpurie a copiilor.</p> <p>O altă particularitate a acestor reforme și investiții adiacente constă în asigurarea accesului efectiv al copiilor expuși riscului de sărăcie și de excluziune socială la servicii esențiale precum cele de educație, de îngrijire și recreere. De asemenea, prin acest set de intervenții se vor atinge la nivel intern o serie de prevederi ale Strategiei UE privind drepturile copiilor, precum și a Garanției europene pentru copii.</p>
17. Incluziunea persoanelor cu handicap	Toate	Componenta urmărește creșterea ratei de acces și participare în rândul copiilor din categorii defavorizate, inclusiv cu dizabilități. Astfel, intervențiile care vizează dezvoltarea de aplicații electronice destinate derulării managementului educațional, precum realizarea de conținut și instrumente educaționale digitale, vor respecta prevederile OUG 112/2018 privind transpunerea Directivei (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public, dar și transpunerea

		<p>Directivei (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor. De asemenea, această categorie de intervenții vor respecta principiile accesibilității serviciilor digitale și pentru categoriile de cetățeni vulnerabili (cum ar fi persoanele în vârstă, cele cu competențe digitale limitate ș.a.).</p> <p>Investițiile în infrastructura educațională și de formare profesională vor asigura, în funcție de context, elementele de accesibilizare pentru elevii și personalul cu dizabilități și nevoi speciale. Vor fi respectate astfel prevederile normativelor naționale în domeniu, iar acolo unde va fi cazul vor fi identificate, testate și implementate soluții inovative de accesibilizare.</p>
--	--	---

De asemenea, componenta sprijină, în integralitatea ei, inițiativele emblematiche *Renovarea (Renovate)* și *Recalificarea și perfecționarea (Reskill and upskill)*, urmărind următoarele obiective:

1. Îmbunătățirea accesului și a participării copiilor de la naștere la 6 ani la servicii de educație timpurie unitare, incluzive și de calitate;
2. Program de incluziune socială și oferirea de șanse egale la educație pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii și a analfabetismului funcțional;
3. Crearea unor rute complete pentru profilurile teoretic, profesional și vocațional, care să includă toate nivelurile de calificare, învățământul profesional fiind un nod esențial al legăturii educației cu piața muncii;
4. Digitalizarea procesului educațional, pentru a permite abordări integrate, îmbunătățirea competențelor digitale atât pentru elevi, cât și pentru profesori;
5. Regândirea infrastructurii educaționale, pe baza tendințelor demografice, migratorii și socio-economice, pentru a reduce decalajele și a crește performanța sistemului de educație;
6. Profesionalizarea managementului sistemului de învățământ, astfel încât să se asigure stabilitatea, coerența și competența în organizarea acestora.

Descrierea reformelor și investițiilor aferente componentei:

R1. Elaborarea și adoptarea pachetului legislativ pentru implementarea proiectului "România Educată"

Raportul România Educată prezintă viziunea ME în domeniul educației și formării profesionale, până în 2030. Conform calendarului stabilit prin Memorandumul aprobat de guvern privind implementarea

Proiectul „România Educată” și aprobarea priorităților în reforma sistemului național de educație, ME va aproba, până în septembrie 2022 un pachet legislativ care va asigura implementarea Proiectului "România Educată", pe baza unui amplu proces de consultări naționale. Domeniile de acțiune prioritare din cadrul Proiectului „România Educată” care vor fi vizate de reforme legislative sunt următoarele:

- **DIGITALIZARE:** dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și profesorilor, dezvoltarea unui ecosistem digital de educație, programe și educație pentru siguranța datelor și siguranță cibernetică;
- **REZILIENȚĂ:** mecanisme de adaptare rapidă la situații de criză, creșterea calității serviciilor școlare în zone dezavantajate, dezvoltarea de abilități privind reziliența/stima de sine între elevi și studenți, pregătirea elevilor pentru schimbări sociale și economice, combaterea bullying-ului.
- **CARIERA DIDACTICĂ:** dezvoltarea unui profil de competențe, reforma formării inițiale, creșterea calității și a flexibilității;
- **MANAGEMENT ȘI GUVERNANȚĂ:** îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor publice, adaptarea guvernantei locale la capacitatea autorităților publice locale, profesionalizarea managerilor;
- **FINANȚAREA SISTEMULUI de învățământ preuniversitar:** adaptarea finanțării la nevoile reale, reforma finanțării în educația timpurie, creșterea absorbției fondurilor UE și creșterea nivelului finanțării;
- **INFRASTRUCTURA sistemului de educație:** revizuirea standardelor pentru infrastructură și dotări, adaptarea rețelei școlare la evoluțiile demografice, dezvoltarea infrastructurii Învățământului Profesional și Tehnic în jurul unor poli de dezvoltare, școli verzi;
- **CURRICULUM ȘI EVALUARE** centrate pe competențe, proiectare curriculară centrată pe competențe; creșterea flexibilității curriculare; monitorizarea și evaluarea curriculumului; fundamentarea de competențe transversale legate de educația pentru sănătate, pentru sustenabilitate, pentru democrație/societate, inclusiv din sfera educației financiare și juridice. Evaluarea elevilor/studentilor va fi centrată pe competențe, dezvoltarea de standarde și descriptori, creșterea rolului evaluării în formarea cadrelor didactice, digitalizarea evaluării, asigurarea de feedback etc.
- **EDUCAȚIE INCLUZIVĂ DE CALITATE** pentru toți copiii: creșterea accesului la educație a celor proveniți din medii dezavantajate, reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii, programe de reintegrare școlară, pedagogie incluzivă, politici pro-echitate, servicii de consiliere;
- **ALFABETIZAREA FUNCȚIONALĂ** prioritizarea alfabetizării funcționale în cadrul procesului educațional, curriculum bazat pe competențe care facilitează alfabetizarea funcțională. Îmbunătățirea rezultatelor PISA, TIMSS.
- **PROMOVAREA EDUCAȚIEI STEAM:** încurajarea participării elevilor la activități din zona STEAM, pregătirea cadrelor didactice pentru predarea de conținuturi STEAM, asigurarea dotărilor necesare pentru predarea materiilor STEAM, parteneriate externe relevante.

Perioada de realizare a reformei: până în Q3 2023

Educație antepreșcolară

R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate

Provocări:

În România, conform Legii nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, educația timpurie este primul nivel al învățământului preuniversitar și cuprinde nivelul antepreșcolar (de la naștere - 3 ani) și nivelul preșcolar (3-6 ani).

Cu toate acestea, sistemul de educație timpurie românesc se menține divizat și acest lucru afectează îndeosebi calitatea serviciilor oferite și o judicioasă alocare a acestor servicii pentru a răspunde nevoii exprimate la nivelul comunităților.

Mai mult, studiile și experiențele țărilor în care există sisteme integrate de educație și îngrijire în copilăria timpurie care se află în responsabilitatea unei agenții/ a unui minister ne arată că acestea se asociază cu:

- creșterea calității serviciilor și consolidarea dreptului universal la acces la educație;
- asigurarea accesului la prețuri accesibile;
- personal mai bine calificat;
- tranziții progresive, line, între niveluri și servicii.

Nivelul de educație antepreșcolar înregistrează un decalaj evident față de cel preșcolar, datorat îndeosebi unui deficit de armonizare legislativă și de clarificare a rolurilor celor trei actori de la nivel central implicați în organizarea și funcționarea acestor servicii (educație, sănătate și protecție), precum și deficitului de spații și personal specializat din domeniul educației. În acest context, o mare parte dintre reglementări necesită revizuire sau elaborare pentru a permite înființarea, organizarea și funcționarea eficientă a serviciilor respective și, evident, în timp, înregistrarea unor rate de acces și participare în conformitate cu țintele asumate în diferite documente strategice naționale (Program de guvernare, Program Național de Reformă, Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii etc.), în acord cu cele înregistrate în celelalte state europene. În contextul deficitului de personal, înregistrat îndeosebi în serviciile de educație timpurie antepreșcolară, se impun demersuri de construire a unor programe de formare continuă adaptate nevoilor prezente și în acord cu prevederile legale în vigoare, care să conducă la o schimbare benefică în relația cu copilul mic, înregistrată la nivelul personalului existent în creșe (de regulă nedidactic). În același timp, educatoarele care lucrează cu copiii de 3-6 ani și care în ultimii ani se confruntă cu prezența în grupele de copii preșcolari a copiilor antepreșcolari de 2-3 ani și cu o ușoară dificultate în a asigura un proces de învățare adaptat acestora, dificultate care vine din formarea inițială care nu acoperă unele aspecte care privesc copilul sub 3 ani și învățarea la aceste vârste. Așadar, chiar dacă au la dispoziție noul curriculum pentru educație timpurie, un curriculum unitar pentru copiii cu vârste de la naștere la 6 ani, promovat în 2019, acestea au nevoie de o formare continuă care să suplinească ceea ce formarea inițială nu le-a oferit, pentru a face față unor provocări ale sistemului: lipsa personalului didactic din creșe, respectiv a educatorului puericultor; dorința părinților copiilor sub 3 ani, îndeosebi a celor de 2-3 ani, de a beneficia de servicii de educație, pe care le găsesc în acest moment doar în grădinițe. De aceea, formarea profesională a personalului care va lucra în serviciile nou înființate (standard sau

complementare) este parte a acestei reforme și se pliază pe nevoile sistemului previzionat (unitar, incluziv și de calitate).

În acest sens, Raportul de țară (2019) și Raportul de țară (2020) nu fac altceva decât să accentueze majoritatea provocărilor menționate deja și asupra cărora ne vom focaliza în demersurile noastre ulterioare.

Obiectivul reformei:

Sunt avute în vedere următoarele obiective ale reformei în domeniul educației timpurii:

O1. Creșterea capacității sistemului de învățământ de cuprindere, în serviciile de educație timpurie, a 19% din copiii de 0-3 ani și a 91% din copiii de 3-6 ani, până în 2026, prin investiții în infrastructură.

O2. Creșterea calității serviciilor de educație timpurie, în special a celor pentru grupa de vârstă de la naștere la 3 ani și a celor din zone dezavantajate, prin demersuri normative și funcționale ale sistemului educațional specific.

Implementare:

Ministerul Educației va coordona implementarea acestei reforme.

Demersurile privind investițiile în infrastructură (construirea și dotarea celor 110 de creșe) vor fi făcute sub coordonarea Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, care va elabora și lansa apelul și va consilia și monitoriza beneficiarii pe parcursul derulării schemei de granturi (aferele I1). Beneficiarii granturilor vor fi operatorii publici (primăriile), care vor avea responsabilitatea contractării firmei care se va construi creșa, precum și responsabilitatea încheierii contractelor cu furnizorii de echipamente și mobilier. Înființarea și dotarea celor 412 de servicii complementare în zonele defavorizate vor fi făcute de operatorii publici (primărie, biserică, poliție etc. sau unități de învățământ de stat din comunitate) sau privați (unități de învățământ private sau asociații/organizații neguvernamentale) care vor fi interesați de schema de granturi și se vor încadra în cerințele stabilite de Ministerul Educației. Așadar, Ministerul Educației va elabora și aproba Metodologia privind organizarea și funcționarea serviciilor complementare, va lansa apelul și va consilia și monitoriza beneficiarii pe parcursul derulării schemei de granturi, iar beneficiarii vor avea responsabilitatea încheierii contractelor pentru realizarea dotărilor cu mobilier și echipamente, inclusiv echipamente digitale (aferele I2.2) a spațiilor pe care le vor pune la dispoziția comunității pentru înființarea și operaționalizarea celor 412 servicii complementare. Totodată, beneficiarii își vor asuma responsabilitatea angajării personalului necesar.

Demersurile privind conceperea și derularea programului cadru de formare continuă a profesioniștilor din educația timpurie (personal didactic și nedidactic) vor fi coordonate de Ministerul Educației și implementate cu ajutorul furnizorilor de formare/specialiștilor în domeniu, din România și din statele membre, interesați de apelurile de propuneri lansate (cel pentru asistență tehnică pentru conținutul celor două programe de formare și pentru formarea formatorilor la nivel național și cel pentru cele 42 de granturi acordate furnizorilor de formare, de stat și privați, de la nivelul fiecărui județ și de la nivelul municipiului București pentru formarea personalului implicat în educația timpurie de la nivel local).

Totodată, programul de formare a specialiștilor din cele trei domenii implicate în educația timpurie (educație, protecție și sănătate), pentru monitorizare acestor servicii, se va realiza cu ajutorul asistenței tehnice căreia i se va aloca respectivul contract, însă conținutul programului de formare care revine în responsabilitatea respectivilor experți va fi certificat prin implicarea reprezentanților Ministerului Educației, ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale și ai Ministerului Sănătății.

Perioada de implementare a reformei este estimată să fie finalizată în Q2 2026.

Complementaritate:

Ministerul Educației își propune să acorde o deosebită atenție dezvoltării acestui segment al învățământului, respectiv nivelului antepreșcolar.

Acest lucru se reflectă atât în documentul programatic elaborat și promovat de Președinția României - România Educată, cât și în Programul de Guvernare și documentele de planificare strategică ale instituției (ex.: Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii; Strategia de Digitalizare a Educației din România – 2021-2027; Planul Strategic Instituțional etc.) sau în Programul Operațional Educație și Ocupare pentru următorul exercițiu de finanțare la nivel european.

Astfel, măsurile prevăzute de Ministerul Educației în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), asigură complementaritatea cu măsurile și rezultatele din proiectul noncompetitiv ETIC (în derulare prin POCU) și cu cele vizate de POEO și, în același timp, consolidarea reformei în domeniul educației timpurii prin măsurile propuse.

În acest context, dacă în domeniul legislativ am realizat în ETIC un document - cadru de diagnoză și prognoză a sistemului, cu propuneri de modificări/completări legislative, în POEO ne propunem să elaborăm standardele de program pentru activitățile psihopedagogice și activitățile suport desfășurate în serviciile de educație timpurie, precum și o revizuire a standardelor ocupaționale pentru personalul din educația timpurie și elaborarea standardelor profesionale pentru profesii noi. În cadrul prezentei reforme am ales să realizăm și să operaționalizăm un program-cadru intersectorial pentru dezvoltarea serviciilor de educație timpurie ca servicii incluzive, unitare și de calitate care să preia o serie de propuneri legislative din Documentul-cadru de diagnoză și prognoză a sistemului elaborat în ETIC și să urmărească realizarea și implementarea acestora. Una dintre acestea va viza organizarea și funcționarea serviciilor complementare de educație timpurie pentru grupurile defavorizate (socio-economic, cultural, educațional etc.).

Totodată, dacă în domeniul formării profesionale am realizat în ETIC formarea a 2600 de cadre didactice din învățământul preșcolar care lucrează cu copii de 2-3 ani, în POEO ne propunem să elaborăm și să edităm ghiduri cu bune practici pentru sprijinirea implementării noului curriculum și a principiilor de bază ale educației incluzive, cu un accent deosebit pe strategii didactice inovatoare (inclusiv predare online și formarea competențelor digitale); pilotarea și implementarea unor strategii de predare, inovatoare și eficiente, în clustere (urban-rural, program prelungit/ program normal, grupe combinate - grupe omogene, învățământ de stat - învățământ particular), având ca scop schimbul de idei și creșterea competențelor personalului didactic, inclusiv a celor din zonele defavorizate (granturi la nivel județean și realizarea și implementarea unui sistem informatic unitar de monitorizare a formării continue și a efectelor acesteia,

prin raportare la progresul copiilor, îndeosebi la progresul copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.). Pentru prezenta reformă ne-am limitat la realizarea unui program-cadru de formare continuă, care să sprijine formarea resursei umane necesare din cadrul serviciilor nou înființate (cele 110 de creșe și 412 servicii complementare) și din cadrul serviciilor existente la nivel local, respectiv a grădinițelor care primesc copii de 2-3 ani (cu sprijinul formatorilor formați de asistența tehnică). Totodată, personalul responsabil de inspecția serviciilor de educație timpurie, din cele trei domenii (educație, protecție și sănătate), beneficiază de un program de formare dedicat monitorizării acestor servicii și de formarea unor formatori naționali și a personalului necesar de la nivel local.

Grup țintă:

- Copiii cu vârste de la naștere la 6 ani, cu precădere cei din mediul rural, din zone izolate și din categoriile defavorizate socio-economic;
- Cadre didactice din unitățile de învățământ preșcolar de stat și privat autorizate/acreditate;
- Personalul din educația timpurie antepreșcolară (didactic și nedidactic din unități de educație timpurie de stat);
- Specialiști ai domeniilor implicate în inspecția și monitorizarea serviciilor de educație timpurie, din educație, sănătate și protecție de la nivel local.

Crearea cadrului legal/aprobare de guvern:

Guvernul va adopta cadrul legislativ necesar, respectiv, elaborarea/actualizarea cadrului legislativ și normativ pentru înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor de educație timpurie (standard și complementare), cu precădere a celor destinate copiilor sub 3 ani.

Actualizarea cadrului legislativ și normativ privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor de educație timpurie (standard și complementare) se va realiza prin implicarea Ministerului Educației, a Ministerului Muncii și Protecției Sociale și a Ministerului Sănătății, prin consultarea reprezentanților autorităților publice locale, unităților de învățământ preșcolar și creșelor, a reprezentanților liceelor pedagogice/universităților care se ocupă de pregătirea personalului didactic, precum și prin consultarea reprezentanților mediului de afaceri.

Riscuri și soluții:

Risc: Instabilitate politică, care ar duce la nepromovarea măsurilor legislative în perioada vizată.

Soluție: Semnarea unui angajament politic transpartinic pentru promovarea educației timpurii.

Risc: Lipsa de interes a autorităților publice locale dat fiind faptul că costurile de operare ale serviciilor de educație antepreșcolară sunt scumpe.

Soluție: Dezvoltarea de instrumente de finanțare a costurilor de operare prin dezvoltarea de programe naționale, încurajarea parteneriatelor public-private, identificarea de mecanisme pentru operatori privați non-profit care să se implice în managementul/ operarea/ acoperirea totală sau parțială a unora dintre serviciile furnizate de către aceste unități.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat

Modificările legislative nu implica elemente de ajutor de stat. Pentru incidenta prevederilor ajutorului de stat pentru investițiile aferente a se vedea secțiunile specifice de mai jos.

Perioada de realizare a investiției: până în Q4 2025

II. Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe (Alocare: 230 mil. Euro)

Provocări adresate:

În România, conform Legii nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, educația timpurie este primul nivel al învățământului preuniversitar și cuprinde nivelul antepreșcolar (de la naștere - 3 ani) și nivelul preșcolar (3-6 ani).

Cu toate acestea, sistemul de educație timpurie românesc se menține divizat și acest lucru afectează îndeosebi calitatea serviciilor oferite și o judicioasă alocare a acestor servicii pentru a răspunde nevoii exprimate la nivelul comunităților.

Mai mult, studiile și experiențele țărilor în care există sisteme integrate de educație și îngrijire în copilăria timpurie care se află în responsabilitatea unei agenții/ a unui minister ne arată că acestea se asociază cu:

- creșterea calității serviciilor și consolidarea dreptului universal la acces la educație;
- asigurarea accesului la prețuri accesibile;
- personal mai bine calificat;
- tranziții progresive, line, între niveluri și servicii.

Nivelul de educație antepreșcolară înregistrează un decalaj evident față de cel preșcolar, datorat îndeosebi unui deficit de armonizare legislativă și de clarificare a rolurilor celor trei actori de la nivel central implicați în organizarea și funcționarea acestor servicii (educație, sănătate și protecție), precum și deficitului de spații și personal specializat din domeniul educației. În acest context, o mare parte dintre reglementări, inclusiv partea de standarde, necesită revizuire sau elaborare pentru a permite înființarea, organizarea și funcționarea eficientă a serviciilor respective și, evident, înregistrarea unor rate de acces și participare în conformitate cu țintele stabilite în diferite documente strategice naționale (Program de guvernare, Program Național de Reformă, Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii etc.), în acord cu cele înregistrate în celelalte state europene.

Obiective:

O1. Creșterea capacității sistemului de învățământ de cuprindere, în serviciile de educație timpurie antepreșcolară, a 19% din copiii de 0-3 ani , până în 2026, prin investiții în infrastructură, respectiv construirea a 110 de creșe, eficiente energetic, la nivel național, pentru asigurarea unui serviciu de educație timpurie standard la 5 000 – 10 000 locuitori.

Implementare:

Ministerul Educației va coordona implementarea acestei reforme împreună cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Guvernul va adopta programul-cadru intersectorial pentru dezvoltarea serviciilor de educație timpurie unitare, incluzive și de calitate și va asigura monitorizarea implementării cadrului legislativ necesar pentru înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor de educație timpurie (standard și complementare), cu precădere a celor destinate copiilor sub 3 ani.

Demersurile privind investițiile în infrastructură (construirea și dotarea celor 110 de creșe) vor fi făcute de operatorii publici (primării) care vor fi interesați de schema de granturi și care se încadrează în criteriile stabilite de Ministerul Educației și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației.

Investiția se va realiza cu urmărirea următoarelor etape:

- Elaborarea metodologiei pentru acordarea granturilor operatorilor publici pentru construcția și dotarea a 110 de creșe;
- Alocarea etapizată, pe loturi (2 loturi, unul pentru 60 creșe și altul pentru 50 creșe), a granturilor privind construcția și dotarea celor 110 de creșe, în baza unor criterii clare de tipul: existența unei strategii la nivel local de dezvoltare a serviciilor de educație timpurie; numărul copiilor cu vârsta până în 3 ani raportat la capacitatea de cuprindere a serviciilor de educație timpurie existente pe o rază de max.2-3 km; numărul de cereri din partea părinților, nesoluționate, pentru acest tip de servicii (cel puțin 50) etc., precum și în baza nevoilor specifice ale comunităților marginalizate. Criteriile de eligibilitate vor solicita aplicanților și atingerea obiectivului privind obținerea unei energii primare cu 20% mai scăzute decât cerințele pentru clădiri NZEB din reglementările naționale și care va fi dovedită prin certificate de performanță energetică.
- Finalizarea construcției și a dotării celor 110 de creșe care vor deservi aproximativ 4.500 de copii, cu prioritate a celor din zone defavorizate (socio-economic, cultural, educațional etc.).

Complementaritate:

Ministerul Educației își propune să acorde o deosebită atenție dezvoltării acestui segment al învățământului, respectiv nivelului antepreșcolar.

Acest lucru se reflectă atât în documentul programatic elaborat și promovat de Președinția României - România Educată, cât și în Programul de Guvernare și documentele de planificare strategică ale instituției (ex.: Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii; Strategia de Digitalizare a Educației din România – 2021-2027; Planul Strategic Instituțional etc.) sau în Programul Operațional Educație și Ocupare pentru următorul exercițiu de finanțare la nivel european.

Astfel, măsurile prevăzute în cadrul Investiției 1 asigură complementaritatea cu măsurile și rezultatele din cele 36 de proiecte competitive contractate (POCU/658/6/2/Creșterea participării la învățământul antepreșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural - Regiuni mai puțin dezvoltate; POCU/664/6/2/Creșterea participării la învățământul antepreșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural

- Regiunea mai dezvoltată, București-Ilfov) care dezvoltă servicii de creșă prin înființarea de noi grupe de creșă și formarea de educatori puericultori (30 de luni, începând cu decembrie 2020). Totodată, măsurile din PNRR sunt complementare și cu investițiile din POR în ceea ce privește construcția de creșe în funcție de evoluția demografică, în intervalul 2021-2027, prin construirea și dotarea unui număr de 110 de creșe, care vor putea facilita participarea la educație a unui număr de 4.500 de copii antepreșcolari, îndeosebi din categorii dezavantajate.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

În România, învățământul public este finanțat și controlat de stat aplicându-se prevederile pct (28) și (29) din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, nefiind considerat o activitate economică.

În ceea ce privește eventualele investiții / servicii necesare implementării acestei măsuri, acestea vor fi achiziționate printr-o procedură competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată, nefiind incidente astfel prevederile ajutorului de stat.

Grup țintă:

- Copiii cu vârste de la naștere la 3 ani, cu precădere cei din mediul rural, din zone izolate și din categoriile defavorizate socio-economic;
- Cadre didactice din unitățile de învățământ preșcolar de stat și privat autorizate/acreditate;
- Personalul din educația timpurie antepreșcolară (didactic și nedidactic din unități de educație timpurie de stat).

Perioada de realizare a investiției: până în Q4 2025

Buget: 230 milioane euro

I2. Înființarea, echiparea și operaționalizarea a 412 servicii complementare pentru grupurile defavorizate (Alocare: 103 mil. Euro)

Provocări adresate:

Nivelul de educație antepreșcolară înregistrează un decalaj evident față de cel preșcolar, datorat îndeosebi unui deficit de armonizare legislativă și de clarificare a rolurilor celor trei actori de la nivel central implicați în organizarea și funcționarea acestor servicii (educație, sănătate și protecție), precum și deficitului de spații și personal specializat din domeniul educației. Totodată, numărul serviciilor de educație timpurie antepreșcolară este redus și nu acoperă în mod echilibrat mediul rural și mediul urban. Astfel, se înregistrează, la nivelul anului școlar 2019-2020, un număr de 369 creșe, din care 98% sunt situate în mediul urban.

În ultimii ani, la nivel local, regional sau național s-au derulat o serie de proiecte/programe, implementate de diferiți parteneri (Banca Mondială, CEDP Step by Step, Asociația OvidiuRo, Salvați copiii, WorldVision România etc.), cu implicarea Ministerului Educației, în care au fost pilotate (în zonele izolate, defavorizate, în care nu se justifică existența unui serviciu standard tip creșă sau grădiniță), cu rezultate apreciable în domeniul asigurării accesului și a participării la educație a copiilor (0-6ani) servicii complementare de tipul: centre multifuncționale, grădinița în familie, ludoteca etc.

În acest context, este nevoie de o reglementare clară cu privire la organizarea și funcționarea acestor servicii complementare pentru a permite înființarea unor astfel de servicii acolo unde este nevoie, ca servicii care pot acoperi nevoia de educație a copiilor din zonele izolate, dezavantajate, ca servicii tranzitorii sau servicii suport până la rezolvarea problemelor cu care familia și, respectiv, copilul se confruntă și care facilitează trecerea copilului spre un serviciu standard. În plus, aceste servicii vor asigura o creștere a ratei de acces și participare la educație a copiilor antepreșcolari și preșcolari, în conformitate cu țintele stabilite în diferite documente strategice naționale (Program de guvernare, Program Național de Reformă, Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii etc.), în acord cu cele înregistrate în celelalte state europene.

Obiective:

O1. Creșterea capacității sistemului și a calității serviciilor de educație timpurie pentru îmbunătățirea ratelor de participare, atât la nivel antepreșcolar, cât și la nivel preșcolar, prin investiții în înființarea și operaționalizarea a 412 servicii complementare.

Implementare:

Ministerul Educației va coordona implementarea acestei reforme. Guvernul va adopta cadrul legislativ necesar, respectiv, elaborarea/actualizarea cadrului legislativ și normativ pentru înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor complementare de educație timpurie.

Actualizarea cadrului legislativ și normativ privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor complementare de educație timpurie se va realiza prin implicarea Ministerului Educației, a Ministerului Muncii și Protecției Sociale și a Ministerului Sănătății, prin consultarea reprezentanților autorităților publice locale, unităților de învățământ preșcolar și creșelor, a reprezentanților liceelor pedagogice/universităților care se ocupă de pregătirea personalului didactic, precum și prin consultarea reprezentanților mediului de afaceri. Totodată, Ministerul Educației va avea responsabilitatea elaborării și lansării apelului pentru schema de granturi și, ulterior, consilierii și monitorizării beneficiarilor.

Beneficiarii (operatori publici și privați) care îndeplinesc criteriile stabilite și primesc grantul vor avea responsabilitatea înființării și operaționalizării (dotării) serviciului/serviciilor complementar/-e, respectiv a încheierii contractelor cu furnizorii care vor livra mobilierul și echipamentele necesare.

Investiția se va realiza cu urmărirea următoarelor etape:

- Elaborarea metodologiei pentru acordarea granturilor operatorilor publici și privați pentru înființarea și operaționalizarea celor 412 de servicii complementare;

- Alocarea etapizată, pe loturi (2 loturi a câte 200 și, respectiv, 212 de unități/lot), către operatorii publici și privați, a granturilor pentru operaționalizarea celor 412 servicii complementare;

- Finalizarea înființării și operaționalizării celor 412 servicii complementare, care vor deservi aproximativ 20.600 de copii.

Pentru serviciile complementare, granturile vor fi acordate în baza unor criterii clare de tipul : existența unei strategii la nivel local de dezvoltare a serviciilor de educație timpurie, în care să fie luată în calcul și varianta serviciilor complementare, pentru cazul în care numărul copiilor cu vârsta până în 3 ani/de la naștere la 6 ani care nu beneficiază de un serviciu de educație timpurie standard, din lipsa locurilor libere este de cel puțin 20; cereri nesoluționate din partea părinților, pentru acest tip de servicii; existența unor spații oferite de unități de învățământ de stat sau private, de instituții din comunitate (primărie, biserică, casă de cultură etc.) sau de alți furnizori de educație timpurie, care pot fi utilizate pentru înființarea unor astfel de servicii complementare, precum și de existența unui personal specializat în localitate și/sau de disponibilitatea personalului existent în serviciile de educație din comunitate pentru a deservi și aceste servicii; existența unor programe educaționale ale unor furnizori de educație timpurie de stat sau privați acreditați care pot sprijini creșterea accesului și a participării la educație a grupurilor dezavantajate etc. Granturile acoperă în principal cheltuielile cu dotarea și echiparea spațiilor puse la dispoziție de beneficiarii acestora sau, în cazul în care beneficiarul grantului nu dispune de un spațiu corespunzător, acestea și cheltuielile pentru achiziționarea unui spațiu compus din containere, în limita a 10% din valoarea grantului. Granturile se alocă în vederea sprijinirii derulării unor activități educaționale, cât mai aproape de domiciliu, pentru copiii care nu pot accesa serviciile de educație timpurie standard din diferite motive de natură culturală, educațională, materiale sau de infrastructură, îndeosebi a copiilor din grupuri defavorizate (ex.roma, copii cu CES, copii din comunități izolate sau din comunități dezavantajate socio-economic etc.) .

Serviciile complementare sunt servicii care vor funcționa, de regulă, în spații oferite de comunitate, inclusiv spații oferite de unități de învățământ de stat sau private, în care se pot derula activități pilotate deja în diferite proiecte educaționale implementate până în prezent, de tipul:

- grupe pentru activități ludice, înființate în instituții din comunitate (cămin cultural, biblioteca, biserică etc.);

- ludoteci, care desfășoară activități de stimulare timpurie a dezvoltării copilului;

- creșă sau grădiniță în familie / mame de zi (Nuou-nuou);

- servicii de sprijin pentru copiii din grupuri defavorizate la domiciliul furnizorului/vizite la domiciliu (în localități izolate);

- centre multifuncționale pentru copil și familie, cu programe de educație parentală, programe de sprijin pentru educație, programe suport de educație și consiliere în diferite domenii, în funcție de nevoile familiei (juridic, sanitar etc.);

- caravana educației timpurii (asigurată de echipe mobile, integrate, pentru educație parentală și educație timpurie, cu focalizare pe familiile și copiii din localități izolate).

Serviciile complementare din educația timpurie vor fi dotate cu mese și scaune copii; saltele pentru odihnă copii; materiale și echipamente educaționale, inclusiv echipamente digitale (laptop, tablă smart, aparate de fotografiat și video digitale, covoare digitale pentru activități educative, tablete digitale pentru scris și desenat etc. - aferente Măsurii I2.2); dulapuri pentru materiale și jucării și rafturi tip bibliotecă; mobilier pentru baie, inclusiv mobilier pentru schimbarea scutecelor; mobilier pentru spații administrative (birouri, scaune, dulapuri); mobilier și echipamente bucătărie.

Demersurile privind investițiile pentru înființarea și dotarea celor 412 servicii complementare în zonele defavorizate, vor fi făcute de operatorii publici și/sau privați care vor fi interesați de schema de granturi și care se încadrează în criteriile stabilite de Ministerul Educației.

Complementaritate:

Măsurile prevăzute de Ministerul Educației în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), asigură complementaritatea cu măsurile și rezultatele din proiectul noncompetitiv ETIC (în derulare prin POCU) și cu cele vizate de POEO și, în același timp, consolidarea reformei în domeniul educației timpurii prin măsurile propuse.

În acest context, Documentul - cadru de diagnoză și prognoză a sistemului, cu propuneri de modificări/completări legislative, realizat în ETIC va completa prezenta reformă în care am ales să realizăm și să operaționalizăm un program-cadru intersectorial pentru dezvoltarea serviciilor de educație timpurie ca servicii incluzive, unitare și de calitate care să preia o serie de propuneri legislative din documentul amintit și să urmărească realizarea și implementarea acestora. Totodată, în POEO ne propunem să elaborăm standardele de program pentru activitățile psihopedagogice și activitățile suport desfășurate în serviciile de educație timpurie, precum și o revizuire a standardelor ocupaționale pentru personalul din educația timpurie și elaborarea standardelor profesionale pentru profesii noi (inclusiv cele care pot apărea în serviciile complementare). În cadrul prezentei reforme, elaborarea și promovarea Metodologiei de organizare și funcționare a serviciilor complementare de educație timpurie pentru grupurile defavorizate va sprijini implementarea în bune condiții a Investiției 2 - Schemă de granturi pentru înființarea și operaționalizarea (dotarea) a 412 servicii complementare. Mai mult, cele 412 servicii complementare vor întări măsurile strategice de la nivel local propuse în POEO în vederea asigurării numărului de locuri necesar participării la educație timpurie – granturi la nivel local pentru strategii și înființare servicii complementare în zone defavorizate).

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Investițiile destinate înființării și operaționalizării celor 412 de servicii complementare pot face obiectul ajutorului de stat, în conformitate cu prevederile Articolul 107 alin (1) TFEU. În funcție de situația concretă se pot distinge 2 abordări:

- non aid - pentru operatorii publici având în vedere că în România învățământul public este finanțat și controlat de stat, aplicându-se prevederile pct (28) și (29) din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea

Uniunii Europene, nefiind considerat o activitate economică. În cazul operatorilor privați, dacă statul acoperă pentru aceștia partea de dotare și operare și familiile plătesc doar cheltuieli de funcționare (ex. pentru acoperirea cheltuielilor cu masa copiilor), considerăm că operarea nu se realizează pe considerente economice și nu implică ajutor de stat - conform prevederilor pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

- Aid - Dacă însă pe lângă sumele primite de la buget, operatorii economici privați încasează, în principal, bani de la părinți pentru activități cu caracter economic, ori venituri comerciale, atunci serviciul este operat economic, iar finanțarea se va realiza cu respectarea regulilor din domeniul ajutorului de stat. În acest caz, se va asigura compatibilitatea ajutorului de stat fie printr-o schemă de ajutor cu respectarea prevederilor Deciziei Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general (art. 2 (1) c) din Decizie), fie cu respectarea prevederilor art. 56- Ajutoarele pentru investiții în infrastructurile locale din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, (în care valoarea ajutorului de stat nu va depăși 10 milioane EUR sau costurile totale care sunt mai mici de 20 de milioane EUR pentru aceeași infrastructură).

Intrucat este posibil ca in anumite cazuri dotarea si acoperirea cheltuielilor de functionare sa nu implice sume mari, ar putea fi luata in considerare si o schema de minimis. În această situație măsura se va implementa în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis (cu o valoare a ajutorului mai mica de 200.000 eur per intreprindere unica in 3 ani fiscali consecutivi).

În ceea ce privește eventualele investiții / servicii necesare implementării acestei măsuri, acestea vor fi achiziționate printr-o procedură competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată, nefiind incidente astfel prevederile ajutorului de stat.

Grup țintă:

- Copiii cu vârste de la naștere la 6 ani, cu precădere cei din mediul rural, din zone izolate și din categoriile defavorizate socio-economic;
- Cadre didactice din unitățile de învățământ preșcolar de stat și privat autorizate/acreditate;
- Personalul din educația timpurie antepreșcolară (didactic și nedidactic din unități de educație timpurie de stat).

Perioada de realizare a investiției: până în Q1 2024

Buget: 103 milioane euro

I3. Dezvoltarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniștilor care lucrează în servicii de educație timpurie (Alocare: 14,33 mil. Euro)

Provocări adresate:

În educația timpurie, în domeniul curricular s-au făcut progrese deosebite în ultimii 12 ani. Astfel, după deschiderea dată de un curriculum de reformă (2008) care promova ideea de abordare integrată a activităților cu copiii și de învățare experiențială, în 2019 Ministerul Educației a reușit să elaboreze un curriculum unitar (pentru copiii de la naștere la 6 ani), organizat pe domenii de dezvoltare și care, într-o viziune sistemică și constructivă, promovează dezvoltarea holistică a copilului mic și abordări educaționale care sprijină învățarea experiențială și stimularea permanentă a copilului, în contexte de joc specific. Acest curriculum a păstrat câteva elemente de continuitate din precedentul curriculum, respectiv: temele anuale de studiu și lucrul pe domenii experiențiale, în ideea de a sprijini în continuare cadrele didactice în abordarea integrată a activităților cu copiii.

Programul de mentorat dezvoltat și implementat la nivel național în cadrul Programului de Reformă a Educației Timpurii (PRET), finanțat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, precum și formările în domeniul educației incluzive, care au avut loc în comunitățile dezavantajate, în cadrul Proiectului de Educație Timpuriei Incluzivă (PETI), finanțat de Banca Mondială, au avut efecte vizibile la nivelul calității procesului didactic, însă conținutul acestor programe de formare a fost construit pornind de la curriculumul care era în vigoare la acel moment (Curriculumul pentru învățământul preșcolar, 2008).

În acest moment, viziunea promovată de noul curriculum necesită o susținere de amploare printr-o formare consistentă a întregului personal implicat în educația timpurie (didactic și nedidactic), în vederea aplicării prevederilor acestuia și a principiilor generale ale educației timpurii, cu beneficii importante în ceea ce privește interacțiunea cu copilul (îndeosebi pentru segmentul de vârstă 2-3 ani) și sprijinirea dezvoltării optime a acestuia. Totodată, este necesară și o diversificare a tematicilor programului de formare. Deschideri tematice sunt necesare în domeniul digitalizării, inclusiv pentru profesorii din liceele pedagogice și din universități care se ocupă de formarea inițială a personalului din educația timpurie. În același timp, accente suplimentare sunt necesare în domeniul educației incluzive, în contextul în care se înregistrează rate de acces și participare scăzute în rândul copiilor din categorii defavorizate, inclusiv copii romi și/sau cu dizabilități.

În contextul deficitului de personal înregistrat îndeosebi în serviciile de educație timpurie antepreșcolară, se impun demersuri de construire a unor programe de formare continuă adaptate nevoilor prezente și în acord cu prevederile legale în vigoare, care să conducă la o schimbare benefică în relația cu copilul mic, înregistrată la nivelul personalului existent în creșe (de regulă nedidactic). În același timp, educatoarele care lucrează cu copiii de 3-6 ani și care în ultimii ani se confruntă cu prezența în grupele de copii preșcolari a copiilor antepreșcolari de 2-3 ani și cu o ușoară dificultate în a asigura un proces de învățare adaptat acestora, dificultate care vine din formarea inițială care nu acoperă unele aspecte care privesc copilul sub 3 ani și învățarea la aceste vârste. Așadar, chiar dacă au la dispoziție noul curriculum pentru educație timpurie, un curriculum unitar pentru copiii cu vârste de la naștere la 6 ani, promovat în 2019, acestea au nevoie de o formare continuă care să suplinească ceea ce formarea inițială nu le-a oferit, pentru a face față unor provocări ale sistemului: lipsa personalului didactic din creșe, respectiv a educatorului

puericultor; dorința părinților copiilor sub 3 ani, îndeosebi a celor de 2-3 ani, de a beneficia de servicii de educație, pe care le găsesc în acest moment doar în grădinițe. De aceea, formarea profesională a personalului care va lucra în serviciile nou înființate (standard sau complementare) este parte a acestei reforme și se pliază pe nevoile sistemului previzionat (unitar, incluziv și de calitate).

Obiective:

O1. Dezvoltarea unui program cadru de formare continuă a profesioniștilor care lucrează în serviciile de educație timpurie, cu precădere a celor care lucrează în servicii destinate copiilor cu vârsta de la naștere la 3 ani, prin investiții în domeniile curricular și operațional.

Implementare:

Demersurile privind conceperea și derularea programului cadru de formare continuă a profesioniștilor din educația timpurie vor fi coordonate de Ministerul Educației și implementate cu asistența tehnică a furnizorilor de formare/specialiștilor în domeniu, din România și statele membre, interesați de apelul de propuneri lansat. Totodată, pentru programul de formare a specialiștilor din cele trei domenii implicate în educația timpurie (educație, protecție și sănătate), pentru monitorizare acestor servicii, se va face cu sprijinul și implicarea reprezentanților Ministerului Muncii și Protecției Sociale și ai Ministerului Sănătății.

Investiția se va realiza cu urmărirea următoarelor etape:

- Elaborare apel pentru selecția AT pentru conceperea, acreditarea, precum și derularea și monitorizarea a 2 programe de formare continuă, respectiv:
 - 1 program formare a formatorilor în domeniul educației timpurii (4 module, comune sau diferențiate pentru personalul didactic și, respectiv, pentru personalul nedidactic: dezvoltarea și abordarea holistică a copilului, implementarea curriculumului specific pe intervale de vârstă, dezvoltarea parteneriatului și un modul de educație digitală);
 - 1 program de formare a formatorilor (personal din cele trei sectoare: social, educație și sănătate), pentru monitorizarea calității serviciilor de educație timpurie anteprescolară;
- Lansare apel pentru selecția AT;
- Implementare contract asistență tehnică prin elaborarea programelor de formare și prin formarea în domeniul educației timpurii (program 1 de formare), precum și în domeniul monitorizării serviciilor de educație timpurie anteprescolara (program 2 de formare);
- Elaborare Metodologiei de acordare a granturilor pentru furnizorii de formare care vor derula la nivel local programele 1 și 2 de formare, utilizând formatorii formați în cadrul contractului de AT;
- Alocarea celor 42 de granturi și formarea a cel puțin 475 de persoane/județ din serviciile de educație timpurie standard și complementare (personal didactic și nedidactic), cu prioritate a celor din serviciile nou înființate.

Complementaritate:

Documentul programatic elaborat și promovat de Președinția României - România Educată, cât și în Programul de Guvernare și documentele de planificare strategică ale instituției (ex.: Strategia privind

reducerea părăsirii timpurii a școlii; Strategia de Digitalizare a Educației din România – 2021-2027; Planul Strategic Instituțional etc.) sau în Programul Operațional Educație și Ocupare pentru următorul exercițiu de finanțare la nivel european reflectă preocuparea Ministerului Educației pentru dezvoltarea segmentului de educație timpurie antepreșcolară, inclusiv în ceea ce privește resursa umană.

Astfel, măsurile prevăzute de Ministerul Educației în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), asigură complementaritatea cu măsurile și rezultatele din proiectul noncompetitiv ETIC (în derulare prin POCU) și cu cele vizate de POEO și, în același timp, consolidarea reformei în domeniul educației timpurii prin măsurile propuse.

În domeniul formării profesionale, în cadrul proiectului ETIC, am realizat formarea a 2600 de cadre didactice din învățământul preșcolar care lucrează cu copii de 2-3 ani. În același timp, în POEO ne propunem să elaborăm și să edităm ghiduri cu bune practici pentru sprijinirea implementării noului curriculum și a principiilor de bază ale educației incluzive, cu un accent deosebit pe strategii didactice inovatoare (inclusiv predare online și formarea competențelor digitale); pilotarea și implementarea unor strategii de predare, inovatoare și eficiente, în clustere (urban-rural, program prelungit/ program normal, grupe combinate - grupe omogene, înv.stat - înv.partic.), având ca scop schimbul de idei și creșterea competențelor personalului didactic, inclusiv a celor din zonele defavorizate (granturi la nivel județean și realizarea și implementarea unui sistem informatic unitar de monitorizare a formării continue și a efectelor acesteia, prin raportare la progresul copiilor, îndeosebi la progresul copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.).

Pentru prezenta reformă ne-am limitat la realizarea unui program-cadru de formare continuă, care să sprijine formarea resursei umane necesare din cadrul serviciilor nou înființate (cele 110 de creșe și 412 servicii complementare) și din cadrul serviciilor existente la nivel local, respectiv a grădinițelor care primesc copii de 2-3 ani (cu sprijinul formatorilor formați de asistență tehnică). Totodată, personalul responsabil de inspecția serviciilor de educație timpurie, din cele trei domenii (educație, protecție și sănătate), beneficiază de un program de formare dedicat monitorizării acestor servicii și de formarea unor formatori naționali și a personalului necesar de la nivel local.

Asistență tehnică: 10.000 euro

Ajutor de stat:

Formarea cadrelor didactice de către alte cadre didactice în sensul asigurării unui proces educațional calitativ nu este o activitate economică, drept pentru care nu intră sub incidența ajutorului de stat, în sensul pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Totuși, dacă angajatorii persoanelor instruite sunt instituții educaționale private și/ sau persoanele instruite sunt liber profesioniști/PFA, și nu platesc contravaloarea integrală a cursului, se poate vorbi despre elemente de ajutor, iar ajutorul se va putea acorda în baza unei scheme de ajutor de minimis, elaborată cu respectarea Regulamentului 1407/2014, sau unei scheme de ajutor de stat exceptate în baza art. 31 din GBER (ajutor de stat pentru formare).

La nivelul furnizorilor de formare de formatori, măsura nu va implica elemente de ajutor de stat, întrucât se va plăti pentru serviciile respective prețul pieței. În acest context, formatorii vor fi aleși printr-o procedură transparentă, deschisă, necondiționată, din care să rezulte cel mai bun preț (prețul pieței) pentru serviciile oferite. Pentru a exclude ajutorul de stat, furnizorii de servicii de formare vor plăti aceste servicii la prețul pieței.

Grup țintă:

- Cadre didactice din unitățile de învățământ preșcolar de stat și privat autorizate/acreditate;
- Personalul din educația timpurie antepreșcolară (didactic și nedidactic din unități de educație timpurie de stat și private autorizate/acreditate);
- Personal responsabil cu monitorizarea serviciilor din educația timpurie (din sectoarele: educație, protecție și sănătate)

Perioada de realizare a investiției: până în Q4 2025

Buget: 14,332 milioane euro

Prevenirea și reducerea abandonului școlar

R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii

Provocări:

România înregistrează o pondere ridicată a persoanelor care au părăsit timpuriu școala (15,3% în 2019) și a tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (14,7%, în creștere ușoară față de 2018). În timp ce rata PTȘ în marile orașe este sub media UE și se încadrează în obiectivul național pentru 2020 de 11,3%, rata PTȘ în zonele rurale este considerabil mai mare - 26%, înregistrând o tendință de creștere. Participarea redusă la educație accentuează inegalitatea de șanse între elevi. Pandemia generată de COVID19 a determinat o agravare a riscurilor de părăsire timpurie a școlii, în special pentru elevii din grupuri vulnerabile, în timp ce ținta UE privind ponderea elevilor care părăsesc timpuriu sistemul de educație și formare ar trebui să fie mai mic de 9% până în 2030.

Părăsirea timpurie a școlii, precum și abandonul școlar, reprezintă un proces de distanțare graduală față de școală, asociat cu absențe nemotivate, scăderea rezultatelor școlare și comportament școlar nepotrivit frecvent. Toate aceste semnale de avertizare ale procesului de distanțare față de școală apar în timp și tocmai de aceea este deosebit de importantă sesizarea lor și remedierea situației într-o fază incipientă. Cu cât situația se cronicizează, iar semnalele se multiplică și se diversifică, cu atât o intervenție eficientă devine mai dificilă.

Efectul pandemiei Covid - 19 va multiplica efectele negative pe care educația trebuie să le contrabalanseze. Deoarece părinții vor avea dificultăți în găsirea unui loc de muncă, acest lucru va duce la acordarea unui suport minim copilului și chiar la încercarea de a-l atrage în câmpul muncii.

35.300 de elevi din ciclurile primar și gimnazial au abandonat școala în anul școlar 2018-2019, potrivit Raportului pentru starea învățământului pentru anul 2020. Cu un an înainte, numărul elevilor care au abandonat era de 28.000, la fel și cu un an înaintea acestuia. Pe ansamblul învățământului primar și gimnazial, rata abandonului școlar (indicator calculat pe baza metodei „intrare ieșire”) în anul 2018/2019 a fost de 2,1% (procent ce reprezintă 35.300 de elevi). În comparație cu anul anterior, valoarea indicatorului este în creștere. Efectele abandonului școlar sunt: șomaj, excluziune socială, sărăcie și probleme de sănătate. Sunt multe motive care pot explica de ce unii tineri renunță prea devreme la studii: probleme personale sau familiale, dificultăți de învățare sau o situație socio-economică precară. Alți factori importanți sunt funcționarea sistemului de învățământ, atmosfera din școli și relațiile dintre profesori și elevi.

Efectele abandonului școlar se resimt pe termen lung asupra evoluției societății și creșterii economice. Cei care au părăsit timpuriu școala au tendința să participe mai puțin la procesul democratic și sunt cetățeni mai puțin activi. Abandonul școlar afectează și procesul de inovare și creștere, pentru că aceasta se bazează pe forța de muncă competentă în întreaga economie, nu doar pe cea din sectoarele de înaltă tehnologie.

La nivel național au fost identificate două decalaje relevante în actualul cadru național de politici pentru prevenirea și reducerea abandonului școlar:

- nu există proceduri clare și obligatorii pentru colectarea datelor privind grupurile expuse riscului de abandon școlar;
- nu există un mecanism comprehensiv de intervenție care să implice inspectoratele școlare și unitățile de învățământ, care să asigure coordonarea implementării măsurilor de reducere a abandonului școlar la nivel național.

Obiectivul reformei:

O1. Creșterea autonomiei și a capacității unităților de învățământ în utilizarea resurselor, prin implementarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) în vederea reducerii absenteismului, îmbunătățirii rezultatelor la evaluări, obținerea unei rate mai mari de participare la examenele naționale, obținerea unui procent mai mare de elevi care finalizează învățământul obligatoriu;

O2. Monitorizarea, prin aplicarea MATE, elevilor cu risc de părăsire timpurie a școlii și abandon școlar și sprijinirea unităților de învățământ în colectarea de date relevante, realizarea planurilor de activități individualizate și formare.

Implementare:

Ministerul Educației este beneficiarul proiectului cu titlul ”Dezvoltarea unui sistem integrat de prevenire, intervenție și compensare pentru a crește participarea școlară” finanțat de Comisia Europeană prin DG REFORM, cu sprijin tehnic din partea Băncii Mondiale – prin care a fost realizat Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) și Metodologia de colectare a datelor în sprijinul Mecanismului, testate în 2 județe, iar în prezent pilotate în 467 de unități de învățământ din 10 județe (2020-2021).

În prezent, se află în etapa de finalizare pilotarea mecanismului prin activități și sprijin pentru directori și cadre didactice în 11 unități de învățământ și colectarea datelor prin modulul informatic MATE de

identificare a riscurilor de abandon școlar în 467 de unități de învățământ din 10 județe cu risc crescut de părăsire timpurie a școlii și abandon școlar. Cele zece județe în care este pilotat MATE (Bacău, Brașov, București, Călărași, Constanța, Dolj, Galați, Iași, Sibiu și Vaslui) au fost identificate în baza unui număr mare de grupuri vulnerabile, cu rezultate scăzute și număr mare de elevi în risc de abandon.

Pilotul MATE este implementat pe două planuri concomitent, după cum urmează:

- Pilot lărgit în 467 de unități de învățământ cu ciclul gimnazial selectate la nivel național ca având prioritatea cea mai mare de intervenție și numărul cel mai mare de elevi în risc de abandon pe unitatea de învățământ. În aceste școli se implementează modulul MATE dezvoltat, ca parte integrantă din SIIIR, pentru colectarea datelor în vederea identificării elevilor în risc de abandon;
- Pilot restrâns în 11 școli din cele 467 selectate pentru fiecare județ din cele zece, în care pe lângă implementarea modulului MATE în SIIIR se desfășoară activități de sprijin și formare pentru detectarea și prevenirea părăsirii timpurii a școlii.

Pilotarea mecanismului de avertizare timpurie în educație se încheie în Q2 2021 cu o analiză de impact și va fi scalabil la nivel național în Q4 2021.

MATE este bazat pe un plan de acțiune care grupează activitățile în patru etape: identificarea, planificarea, implementarea și monitorizarea. În faza de pilotare, în cadrul fiecărei etape se derulează activități de sprijin și de creștere a capacității de implementare la nivelul școlii, astfel:

- Identificarea - în cadrul căreia se realizează un screening la nivelul clasei prin chestionarul SASAT la care răspund elevii, cât și prin Fișa de Observare, un chestionar aplicat de către diriginte/persoană resursă fiecărui elev identificat în risc;
- Planificarea - care prevede înregistrarea elevilor în risc, folosirea instrumentelor și introducerea datelor în Observatorul Școlii în vederea stabilirii planurilor educaționale de intervenție;
- Implementarea - presupune creșterea capacității unităților de învățământ de derulare a activităților din planul de acțiune propuse la nivelul clasei și la nivel individual al elevilor prin formare, facilitare și coaching;
- Monitorizarea - presupune introducerea datelor în SIIIR, raportarea periodică și ajustarea planurilor la timp.

Rezultatele proiectului pilot stau la baza scalării la nivel național a Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație, iar raportul de pilotare va sta la baza deciziilor de implementare la nivel național. Vor fi analizate rezultatele funcționării modulului informatic și ale cursurilor de formare desfășurate și vor fi propuse eventuale actualizări ale acestora. În cadrul proiectului pilot cadrele didactice au participat la cursurile propuse în intervenția sistemică din Programul Național. Proiectul pilot s-a adresat claselor de nivel gimnazial, acolo unde s-a constatat că există riscul cel mai ridicat de părăsire timpurie a școlii, dar ca urmare a impactului pe care pandemia COVID19 și școala online l-au avut asupra elevilor, vom include în Programul Național și clasele de nivel primar.

După adoptarea prin Hotărâre de Guvern a Programului Național pentru reducerea abandonului școlar, Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) va fi implementat la nivel național, în toate unitățile de învățământ de stat și școlile aflate în coordonare, ceea ce va duce atât la reducerea ratei de

părăsire timpurie a școlii, cât și la sporirea coeziunii, competitivității, creșterii durabile și creării de locuri de muncă în România, va permite o intervenție integrată în funcție de nevoi, cu monitorizare națională realizată de Ministerul Educației pentru analiza și asumarea rezultatelor. Mecanismul va fi implementat la nivel național prin modulul informatic MATE integrat în SIIIR (de colectare a datelor ce permit identificarea riscurilor de abandon) și va fi corelat cu reforma guvernantei, proiectele complementare din Programele Operaționale (școala după școală și masă caldă), alte intervenții și proiecte – precum proiectul ROSE și programul remedial aflate în implementare. Utilizarea MATE la nivel național va permite identificarea elevilor în risc de părăsire timpurie a școlii, de abandon școlar, chiar dacă aceasta problematică nu este una predominantă la nivelul unității de învățământ. Acest mecanism implementat va permite identificarea primelor semne de risc, precum și adresabilitatea către toți elevii, inclusiv de cazuri izolate, astfel încât măsurile luate să fie integrate, adecvate, nici un elev să nu fie lăsat în urmă, și să asigure succesul intervenției. Programul Național va soluționa o problemă identificată în sistem, cea a decalajelor dintre rural și urban/cea a unităților de învățământ cu un procent mai mare de grupuri vulnerabile, va implementa soluții și va contribui la formarea continuă a cadrelor didactice să utilizeze noi instrumente, în raport cu nevoia identificată, astfel încât la finalul perioadei de implementare, componenta pentru educație să genereze o îmbunătățire semnificativă a participării școlare, promovabilității elevilor, precum și de creștere a angajabilității pe piața muncii. Ca urmare a raportului realizat la finalul perioadei de implementare vor fi propuse măsuri pentru prevenirea abandonului școlar la nivel național.

Mecanismul pentru reducerea abandonului școlar este corelat cu reforma guvernantei pentru management școlar, formarea sistemică propusă va fi corelată cu creșterea autonomiei decizionale în unitățile de învățământ și întărirea capacității administrative, măsurile de sprijin pentru grupurile vulnerabile din educația timpurie și cu reforma învățământului profesional și tehnic, inclusiv dual, de asigurare a rutei continue, flexibile, deschise în învățământul secundar superior și terțiar. Prin reformele propuse ne adresăm integrat, întregului sistem educațional preuniversitar, urmând ruta educațională a elevilor, prioritățile și interesele acestora corelat cu integrarea lor pe piața muncii.

Mecanismul include un cadru metodologic coerent pentru măsurile de detectare/identificare și intervenție și o arhitectură instituțională cu resurse umane specializate capabile să ofere servicii eficiente, un plan de acțiune pentru coordonarea și implementarea intervențiilor.

Principalii actori din cadrul acestui program vor fi unitățile de învățământ, care vor fi implicate în mod activ în furnizarea serviciilor de calitate către beneficiari (elevi, părinți, comunitate), având capacitatea de a răspunde exact nevoilor identificate.

Programul Național va fi gestionat prin 2 structuri (metodologic și implementare) din cadrul Ministerului Educației. În cadrul Ministerului Educației a fost înființată Direcția Generală România Educată care va avea rol de coordonare metodologică a componentei pentru educație din Planului Național pentru Redresare și Reziliență, atribuții de policy, monitorizare a abandonului școlar, va asigura atingerea rezultatelor și sustenabilitatea. Unitatea de Implementare a Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație din cadrul Ministerului Educației va implementa Programul Național. Acestea vor gestiona mecanismul într-un mod integrat pentru a asigura atingerea obiectivelor la nivel național și pentru a putea

lua decizii privind sustenabilitatea. În fiecare an se va face un raport tematic ce va conține rezultatele în vederea multiplicării, ajustării și contribuției la ținta propusă și ținta asumată la nivel european.

Mecanismul implementat la nivel național este util

- Ministerului Educației, conducerii și direcțiilor Ministerului, în special Grupului Tehnic de Lucru pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii, responsabil cu monitorizarea Strategiei Naționale privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii;
- Inspectoratelor Școlare, mai ales cele din județele cu rate ridicate de abandon școlar;
- Directorilor de școli, cadrelor didactice;
- Tinerilor care au părăsit timpuriu educația și copiilor în risc de părăsire timpurie a școlii sau de abandon școlar și familiilor lor;

Alte părți interesate:

- Instituții și agenții aflate în subordinea Ministerului Educației;
- Alte ministere, agenții și structuri locale cu responsabilități în promovarea drepturilor copiilor;
- Asociații ale cadrelor didactice și ale părinților;
- ONG-uri și grupuri informale active în domeniul educației sau protecției copilului.

Monitorizarea și raportarea la nivel național se va face prin:

- Unitate MATE la nivel național în cadrul Ministerului Educației și la nivel de județean;
- elaborarea Raportului Național de Progres privind Părăsirea Timpurie a Școlii pe baza informațiilor furnizate de la nivel județean – o dată pe an;
- raportul național va reflecta implementarea mecanismului pe parcursul anului școlar și va prezenta provocările cheie în aplicarea mecanismului în școli și comunități, provocări ce trebuie abordate de părțile interesate instituționale și politice la nivel central și local.

Unitățile de Implementare MATE se vor baza pe raportul pilotării MATE, experiența, lecțiile învățate, recomandările, respectiv Ordinul de ministru 3746 din 28.04.2021 prin care au fost înființate Grupuri de lucru la nivelul Ministerului Educației și la nivelul județelor pilot.

Intervențiile la nivel de școală și sistemice vor aborda factorii instituționali și personali care împiedică elevii să treacă de la învățământul secundar superior la cel terțiar, să finalizeze învățământul obligatoriu. Intervențiile la nivel școlar vor sprijini tranziția elevilor din învățământul secundar inferior în învățământul secundar superior utilizând o abordare descentralizată bazată pe granturi necompetitive acordate unităților de învățământ publice, cu personalitate juridică, dar și școlilor în coordonare, cu performanțe reduse. Granturile sunt acordate unităților de învățământ cu personalitate juridică aflate în risc de părăsire timpurie a școlii, dar beneficiare vor fi împreună cu toate școlile în coordonarea acestora.

Principalii actori ai programului național vor fi unitățile de învățământ implicate în furnizarea serviciilor de calitate către beneficiari (elevi, părinți, comunitate). Unitățile de învățământ împreună cu alți parteneri

sociali identifică copiii/tinerii în risc și desfășoară o serie de activități în funcție de tipul componentei și de planul de servicii educaționale având în vedere coeziunea socială, reziliența instituțională, desegregarea, educația incluzivă, formarea competențelor de bază, echitatea, monitorizează semnalele de avertizare timpurie agregat la nivel de clasă: absențe, note, comportament elevi; realizează Raportul de Progres MATE pentru fiecare elev la risc și Raportul de Progres al Școlii privind Părăsirea Timpurie a Școlii, care reflectă măsurile implementate și rezultatele obținute în anul școlar respectiv la nivelul școlii. În Programul Național sunt incluși și tinerii din comunitate care nu au finalizat învățământul obligatoriu și care pot urma un program de tip A doua Șansă.

Pilonul 1: Abordarea multidisciplinară

Experiența internațională arată că abordarea multidisciplinară este singurul mod eficient de a reduce PTȘ. Părăsirea Timpurie a Școlii este determinată de un set complex de cauze și, prin urmare, doar o echipă multidisciplinară de specialiști poate aborda - în mod holistic - nevoile copiilor și tinerilor aflați în situație de risc sau a celor care deja au renunțat la școală. Astfel, toate țările care au avut succes în reducerea și prevenirea PTȘ investesc în echipe de intervenție multidisciplinare și integrate, formate din diferiți specialiști - psihologi, logopezi, cadre didactice, profesori de sprijin, educatori, specialiști în protecția copilului, asistenți sociali etc. - care lucrează în mod direct atât cu copiii în situație de risc, cât și cu familiile acestora.

Pilonul 2: Colaborarea

Este nevoie de o coordonare pe două nivele, o colaborare instituțională și o colaborare cu alte părți interesate. Colaborarea instituțională va fi asigurată atât la nivel central, cât și la nivel local. Colaborarea între instituții va avea în vedere schimburile permanente de informații și dezvoltarea unor sisteme de referință între instituții, astfel încât intervențiile planificate pentru copiii și tinerii în risc să fie cât mai eficiente. Cooperarea de la nivel central și județean între serviciile de educație și autoritățile locale va viza acțiuni eficiente în reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii. Implicarea altor părți interesate cu rol cheie, părinții și organizațiile societății civile, de la ONG-uri la grupurile informale sau religioase din comunități constituie un factor important care contribuie la succesul implementării mecanismului de avertizare timpurie în educație prin încheierea de parteneriate la nivelul școlilor pentru atingerea obiectivelor stabilite.

Pilonul 3: Măsuri de prevenire

Prin acest mecanism se va aplica un set de măsuri diferențiate în funcție de nivelul de gravitate astfel:

Nivelul 1 se referă la măsurile de prevenire care vizează creșterea calității educației și îmbunătățirea climatului școlar de care beneficiază toți elevii, cu asigurarea principiilor echității, incluziunii, desegregării și egalității de șanse la nivelul unităților învățământ de nivel primar și gimnazial.

Pilonul 4: Intervenții diferențiate pe niveluri de gravitate a situației

Nivelul 2 are în vedere cazurile de elevi în risc de PTȘ care au multe absențe sau dificultăți de învățare etc.

Nivelul 3 se referă la intervențiile în cazul elevilor care încep să cumuleze mai multe semnale de avertizare, precum o rată mare de absentism și rezultate școlare slabe.

Nivelul 4 se aplică în cazul elevilor care cumulează mai mulți factori de risc, precum absențe, rezultate școlare slabe sau comportament nepotrivit la școală legate de abuz, neglijare, violență, exploatarea copilului, eventual corelate cu sărăcie extremă, lipsa locuinței sau condiții precare de locuit, probleme de sănătate, dizabilitate, CES etc.

În timp ce măsurile de prevenire de nivel 1 pot fi implementate în școală, de către specialiștii școlii, de regulă, intervențiile de nivel 2 și 3 presupun colaborarea unor echipe formate în cadrul școlilor cu sprijinul altor specialiști din sistemul de educație (consilier, psiholog școlar, specialiști CJRAE etc.), iar intervențiile de nivel 4 pot fi rezolvate doar prin conlucrarea unei echipe multidisciplinare în care reprezentanții școlii (și ai sistemului de educație) colaborează cu asistentul social, medicul, poliția și alți specialiști din comunitate care provin din afara sistemului de educație.

Pilonul 5: Pregătirea cadrelor didactice

Cadrul de elaborare a politicilor de Părăsire Timpurie a Școlii nu prevede politici și măsuri care să permită profesorilor să înțeleagă mai bine provocările, prin formarea inițială a profesorilor sau formarea profesională continuă. Astfel, este foarte importantă formarea cadrelor didactice și a specialiștilor din sistemul de educație, cu privire la subiecte precum: părăsirea timpurie a școlii și provocările asociate acesteia, lucrul cu elevii în risc de Părăsire Timpurie a Școlii, modalități de aducere în școală a copiilor și tinerilor din afara sistemului de educație, lucrul cu familiile copiilor/tinerilor care au părăsit școala sau sunt în risc de PTS, abordările multidisciplinare, intervenția integrată și lucrul în echipe multidisciplinare, învățarea centrată pe elev, crearea unui mediu pozitiv de învățare la clasă, combaterea discriminării, violenței, abuzului și a neglijării, mobilizarea și facilitarea comunității, metode de lucru pentru copiii cu probleme de comportament, sprijinirea diversității și toleranței în cadrul școlii.

Programul Național va include pentru formarea directorilor și cadrelor didactice două seturi de intervenții: 1. formare sistemică pentru utilizarea modului informatic MATE și utilizarea granturilor, 2. formare continuă propusă de cadre didactice, cu finanțare în cadrul granturilor, în raport cu vulnerabilitățile identificate la nivel de școală, nu mai mult de un curs/persoană/an, respectiv maxim 10% din valoarea grantului.

Programul pentru reducerea abandonului include trei componente majore

1. Prevenirea – va fi aplicată tuturor unităților de învățământ și elevilor la nivel național. Vor fi identificați elevi în risc de părăsire timpurie a școlii folosind modulul informatic MATE din SIIIR și semnalele de avertizare: absențe, rezultate școlare slabe (eșecul școlar), comportamentul nepotrivit.

- componenta de prevenire - acoperă măsurile care au drept scop creșterea calității procesului de predare și de învățare, precum și îmbunătățirea climatului școlar de care vor beneficia toți elevii din școală, pentru reducerea ratei de absentism, abandon și pentru îmbunătățirea rezultatelor școlare. Aceste măsuri sunt implementate la nivelul școlii de către profesori și diriginți sub coordonarea directorului școlii. Vor fi încheiate parteneriate pentru îmbunătățirea climatului școlar.

2. Intervenția - vizează elevii în risc de abandon școlar; identificarea, evaluarea și diagnoza factorilor de risc, planificarea intervenției individuale, implementarea intervențiilor în funcție de nivelul de gravitate al riscurilor identificate și monitorizarea progresului la nivel de elev, individual și în funcție de gradul de gravitate.

- componenta de intervenție - în funcție de nivelul de gravitate, personalul didactic alături de alți specialiști care oferă sprijin, planifică măsuri specifice pentru fiecare elev identificat în situație de risc. Aceste măsuri vor fi luate în cadrul unui plan de servicii educaționale. Astfel de măsuri includ furnizarea de servicii de consiliere, lecții suplimentare, consiliere parentală obligatorie și/sau educație, terapie psihologică, programe de prevenție și remediale funcționale, incluzând resurse educaționale adaptate, alte activități adecvate. În situația în care măsurile nu dau rezultate, școala decide adoptarea măsurilor, solicitând furnizarea serviciilor integrate în comunitate apelând la echipe integrate care intervin la nivel local.

3. Compensarea - se adresează copiilor și tinerilor din afara școlii. Aceștia vor fi sprijiniți să se reînscrisă la școală în programe de tip ”a Doua Șansă”, dar și în programe de învățare/recuperare accelerate.

- componenta de compensare se adresează copiilor și tinerilor din afara sistemului de educație și formare (elevii în proces de abandon, copiii migranți); se concentrează asupra măsurilor de reintegrare a elevilor în sistemul educațional și de formare, oferindu-le programe speciale și parcursuri flexibile, ca programele de tip a doua șansă, orele la seral, clasele cu frecvență redusă, formarea inițială și continuă. Deoarece numărul de copii de vârstă școlară și de tineri aflați în afara sistemului de educație și de formare a crescut foarte mult aceștia vor fi sprijiniți cu programe integrate. Unitățile de învățământ împreună cu alți parteneri identifică copiii/tinerii în risc și desfășoară o serie de activități în funcție de tipul componentei și de planul de servicii educaționale având în vedere coeziunea socială, reziliența instituțională, desegregarea, educația incluzivă, formarea competențelor de bază, echitatea.

- monitorizează semnalele de avertizare timpurie agregat la nivel de clasă: absențe, note, comportament elevi;

- aplică chestionarul SASAT.ro pentru a măsura sprijinul părinților, mediul școlar și aspirații de viitor ale elevului;

- identifică elevii la risc de abandon și pe cei în proces de abandon prin aplicarea Fișei de Observație MATE care include semnalele de avertizare timpurie (absențe, note, comportament elevi);

- elaborează Planul de Activități al Școlii ca parte a planului multianual de dezvoltare instituțională pe baza analizei semnalelor de avertizare inițiale și a datelor din chestionarul SASAT;

- elaborează Planul de Servicii Educaționale pentru fiecare elev la risc și semnează acordul pentru implementare;

- realizează Recensământul Rapid din cadrul Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație pentru identificarea copiilor din afara școlii. Această activitate presupune coordonarea între școli, autoritățile locale și serviciile sociale;

- înregistrează copii și tinerii din afara școlii în Registrul Reintegrărilor în Educație și Formare la nivel comunitar;

- înscrie elevii în diferite niveluri și filiere (învățământ primar, gimnazial, ÎPT și liceal) la zi, fără frecvență și programe A Doua Șansă. Va avea loc completarea Fișei de Observație MATE și a Registrului Elevilor la Risc de Părăsire Timpurie a Școlii pe baza Planului de Servicii Educaționale pentru elevii reintegrați în sistemul de educație;
- distribuie Registrul Reintegrărilor în Educație și Formare către școli, agenții județene de ocupare a forței de muncă, furnizori de formare acreditați, unități ÎPT, etc;
- înregistrează datele din Registrul Reintegrărilor în Educație și Formare în SIIIR doar în cazul elevilor care sunt reintegrați în sistemul de educație (învățământ gimnazial și unități ÎPT);
- facilitează participarea în programe ADS, cursuri la seral sau fără frecvență, în funcție de caz;
- furnizează servicii de consiliere și orientare în carieră;
- realizează Raportul de Progres MATE pentru fiecare elev la risc și Raportul de Progres al Școlii privind Părăsirea Timpurie a Școlii, care reflectă măsurile implementate și rezultatele obținute în anul școlar respectiv la nivelul școlii.

Astfel, se pot obține rezultate mai bune în educație dacă fondurile relativ mici (granturile școlare) completează bugetul școlii, iar directorii și profesorii au autonomia de a alege dintr-un meniu de activități pentru abordarea problemelor de realizare a rezultatelor învățării.

Complementaritate:

Reforma propusă este complementară cu măsurile din POEO, în special cele subsumate Priorității 3 - Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională, care au ca obiective: dezvoltarea/extinderea și creșterea calității programului „școală după școală” (SDS), complementar cu programul „masă caldă”; măsuri de sprijin pentru revenirea în sistemul de învățământ, pentru finalizarea învățământului obligatoriu, precum și pentru continuarea studiilor la un nivel superior de educație, în special pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, inclusiv romi; dezvoltarea și extinderea Programului „A doua șansă” (ADS), pentru facilitarea finalizării învățământului obligatoriu, de către persoanele care au părăsit timpuriu școala și cu POEO Prioritatea 5 - creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic prin: 1. Măsuri pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii la nivelul ÎPT; identificarea nevoilor educaționale specifice ale elevilor din grupurile vulnerabile și centrarea pe elev a demersului educațional; extinderea/ generalizarea intervențiilor complementare de sprijin, pentru elevii din grupuri vulnerabile (programe de sprijin individualizat); 2. Dezvoltarea de programe remediale în vederea sprijinirii elevilor din clasa a IX-a, pentru creșterea nivelului de competență în citit, matematică și științe.

Reforma este complementară și cu subcomponenta 1.1 a proiectului ROSE, care are în vedere intervenții la nivelul liceelor mai puțin performante din sistemul public de învățământ, în scopul creșterii participării școlare și a ratei de absolvire, precum și pentru îmbunătățirea performanțelor școlare.

Alocarea granturilor pentru liceele din proiectul ROSE a fost calculată pe baza unei formule cu cinci factori ponderați: indicele sărăciei; numărul de elevi din grupuri defavorizate, inclusiv romi, cu nevoi speciale sau alții; numărul total de elevi; rata de absolvire pe liceu; și rata de promovare a Bacalaureatului.

În cadrul acestui proiect alocarea este similară modelului ROSE adaptată nevoilor școlilor primare și gimnaziale pe baza indicelui de vulnerabilitate stabilit la nivelul școlii deja în Metodologia de colectare și utilizare a datelor pentru sprijinirea implementării MATE, dezvoltată de Banca Mondială în cadrul proiectului finanțat de DG REFORM. Acest indice compozit este similar celui ROSE și cuprinde cinci indicatori calculați la nivelul școlii, permițând ierarhizarea și clasificarea unităților de învățământ pe baza factorilor declanșatori ai PTȘ. Indicele este creat pentru a fi utilizat în învățământul secundar inferior, oferind aceeași importanță fiecărui indicator, adică 20%, și folosind o scală de la 1 la 5, în care 1 este cel mai mic grad risc, iar 5 este cel mai mare grad de risc. În consecință, indicele compozit este rezultatul ponderilor egale ale celor cinci indicatori și poate fi un număr pe o scală de la 1 la 5, cu intervale de 0,2 (1, 1,2, 1,4 ... 4,8, 5). Fiecare unitate de învățământ a primit un punctaj final.

Mai specific, indicatorii surprind aspecte esențiale, ponderea profesorilor suplینitori, ponderea repetenților, absolvenților și a abandonului, numărul elevilor înscriși și rezultatele lor la examinarea națională. Indicele valorifică o bază de date cuprinzătoare, de 4.627 de școli din învățământul secundar inferior, care au statutul de persoană juridică¹⁰ în rețeaua școlară actuală. În acest context, echipa BM a creat o bază de date privind PTȘ prin cartografierea și armonizarea unor serii de date din SIIIR și a diferitelor module care furnizează date despre elevi, profesori etc. modulele PMIPN¹¹ și EDUSAL¹² pentru 2018-2019.

Modul de calcul al indicatorilor:

Cei cinci indicatori au fost calculați la nivelul școlii pentru învățământul gimnazial. Pentru fiecare indicator, au fost stabilite diferite praguri pentru a clasifica prioritățile de la cea mai mică, marcată cu 1, la cel mai înaltă, marcată cu 5. Toți indicatorii sunt calculați pe baza unei ponderi care analizează cantitatea, adică numărul de elevi și de profesori, sau calitatea, adică notele obținute la evaluarea națională.

Praguri de referință pentru Indicele de vulnerabilitate al școlilor privind PTȘ

Definiția Indicelui de vulnerabilitate privind PTȘ	Praguri de referință, de la scăzut la ridicat (de la 1 la 5)
PTȘ.VI 1 Profesori suplینitori / nr. total de profesori	$\leq 0,10$ $0,10 \leq 0,20$ $0,20 \leq 0,30$ $0,30 \leq 0,40$ $> 0,40$
PTȘ.VI 2 Absolvenți/Înscriși în clasa a 8-a	$= 1,00$ $1,00 > 0,95$ $0,95 \geq 0,90$ $0,90 \geq 0,85$ $\leq 0,85$

¹⁰ O școală cu personalitate juridică este o școală cu autonomie instituțională și decizională și cu conducere proprie, cu personal, buget, patrimoniu propriu și cu cod de înregistrare fiscală. Există unități școlare numite "structuri" care nu au nicio entitate juridică și care sunt subordonate unei școli cu personalitate juridică.

¹¹ PMIPN este Platforma IT pentru Programele Naționale gestionate de MEC care include examenele naționale de clasa a VIII-a și bacalaureatul

¹² EDUSAL este sistemul de salarizare a profesorilor, care include date privind experiența și calificările profesorilor.

PTȘ.VI 3 (Repetenți + Elevi care au abandonat)/ Înscriși în clasele 5-8	=0,00 0,00≤0,03 0,03≤0,06 0,06≤0,10 >0,10
PTȘ.SVI 4 Participanți la evaluarea națională/Absolvenți ai clasei a 8-a	=1,00 1,00>0,90 0,90≥0,80 0,80≥0,70 ≤0,70
PTȘ.SVI 5 Elevi care au obținut note sub 6/Participanți la evaluarea națională	≤0,20 0,20≤0,40 0,40≤0,50 0,55<0,75 ≥0,75

Indicele este compus din cinci indicatori ponderați în mod egal cu 20 la sută. Fiecare unitate de învățământ poate primi între 1 și 5 puncte pentru fiecare indicator.

Stabilirea priorităților de intervenție. Pe baza indicelui de vulnerabilitate privind PTȘ, s-au clasificat școlile MATE în trei categorii, în funcție de prioritatea intervenției: ridicată, medie și scăzută. Unitățile de învățământ prioritare pot fi diferențiate în funcție de zona rural-urbană, iar acestea pot fi grupate și la nivel județean în scopul clasificării; clasificarea ar trebui să vizeze calcularea unui număr cât mai mare de elevi din unitățile de învățământ prioritare.

Sunt considerate unități de învățământ cu prioritate ridicată, care au nevoie de intervenție imediată, acelea care primesc un punctaj total între 3,5 și 5 și care prezintă mai multe elemente de vulnerabilitate, cum ar fi un număr ridicat de cadre didactice suplinitoare, o rată ridicată de abandon, o rată scăzută de participare și rezultate slabe la evaluarea națională. Celelalte unități de învățământ sunt clasificate ca având o prioritate medie sau scăzută și sunt grupate în intervalele prezentate în tabelul de mai jos.

Intervalele utilizate pentru clasificarea priorităților.

Prioritatea intervenției	Intervalul pe o scală de la 1 la 5
Ridicată	3,5-5,0
Medie	2,5-3,5
Scăzută	1,0-2,5

În cadrul acestui Program Național vor primi finanțare unitățile de învățământ cu prioritate ridicată de intervenție și unitățile de învățământ cu prioritate medie. Alocarea financiară pe grant mic, mediu, mare se va face în funcție de: mediu (urban, rural) și punctajul de severitate obținut (prioritate ridicată între 90 și 125 și prioritate medie între 65 și 85) în urma aplicării acestui indice compozit de vulnerabilitate la nivelul unității de învățământ.

În baza Regulamentului delegat (UE) 2019/2170 al Comisiei din 27 septembrie 2019 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2015/2195 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1304/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul social european, în ceea ce privește definirea baremelor standard pentru costuri unitare și a sumelor forfetare pentru rambursarea cheltuielilor statelor membre de către Comisie pentru învățământul secundar inferior România are un barem de 1.326 EUR/an

și pentru învățământul primar 701 euro/an. Acest barem pe elev ne ajută să ne încadrăm în bugetul total al intervenției de 500 milioane euro ce va sprijini cel puțin un număr de 325.000 de elevi din învățământul secundar și 52.850 de elevi din învățământul primar. Numărul unităților de învățământ, respectiv numărul de elevi în risc de abandon școlar, a fost estimat în raport cu analiza realizată la nivel național în cadrul proiectului de pilotare a Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație, de identificare a unităților de învățământ cu grad crescut de abandon școlar și de priorizare a intervențiilor.

În Programul Național vom folosi modelul proiectului ROSE deoarece acesta include un mix de scheme de granturi și intervenții sistematice, mai ales acolo unde capacitatea este foarte scăzută, iar activitățile de mentorat și de sprijin sunt absolut necesare.

ROSE sprijină 450.000 elevi și studenți, beneficiari de intervenții directe pentru a îmbunătăți învățarea.

Grup țintă:

Sunt vizate 2.500 de unități de învățământ cu personalitate juridică, inclusiv școlile aflate în coordonare, de nivel primar și gimnazial, din care cca 1.850 din mediul rural și 650 din mediul urban, reprezentând peste 50% din numărul total. Aceste unități de învățământ sunt selectate dintre cele cu risc ridicat și mediu de abandon școlar, învățământ primar și gimnazial, identificate în cadrul pilotării mecanismului de avertizare timpurie în educație. În aceste școli, vor fi beneficiari direcți ai activităților de învățare din cadrul programelor de granturi un număr de cca 400.000 elevi și vor folosi instrumente digitale în practicile de predare minim 45.000 profesori, programul național propunându-și să ofere sprijin prin planuri individuale de intervenție. Valoarea granturilor va fi raportată la numărul de elevi și indicele de sărăcie.

La nivelul grupurilor de copii și tineri în risc de abandon școlar sau părăsire timpurie a școlii sunt prezenți în mod special copiii: din mediul rural și din zonele urbane mici; din zonele marginalizate unde riscul de separare a copiilor de familie este foarte mare; de etnie romă; cu nevoi educaționale speciale (cu CES sau dizabilități); din sistemul de protecție specială; din ciclul gimnazial, în special din clasele a VII-a și a VIII-a; cu părinți plecați în străinătate; cu risc de excluziune socială legat de sărăcie, din familii fără locuință, din familii monoparentale, din familii cu mulți copii, care au părinți analfabeți, alcoolici, cumulând diverse riscuri de natură socială; profesorii din ciclul primar și gimnazial; inspectorii școlari, precum și asistenții sociali și/sau personal cu competențe în domeniu.

Riscuri și soluții:

Risc: Unitatea de învățământ are dificultăți în a gestiona grantul.

Soluție: Intervenția sistematică a experților ME pentru a sprijini unitatea de învățământ.

Risc: Unitatea de învățământ nu alege din meniul de activități propus, activitatea corespunzătoare nevoii identificate.

Soluție: Organizarea de cursuri de formare a directorilor și cadrelor didactice din unitățile de învățământ ce vor beneficia de granturi, astfel încât aceștia să aibă informațiile necesare și capacitatea de a identifica corect activitățile eligibile în raport cu nevoile specifice.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Modificările legislative nu implica elemente de ajutor de stat. Pentru incidenta prevederilor ajutorului de stat pentru investițiile aferente a se vedea secțiunile specifice de mai jos.

Perioada de realizare: până în Q4 2022.

I4. Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar (Alocare: 500 mil. Euro)

Provocări adresate:

Părăsirea timpurie a școlii, precum și abandonul școlar, reprezintă un proces de distanțare graduală față de școală, asociat cu absențe nemotivate, scăderea rezultatelor școlare și comportament școlar nepotrivit frecvent. Toate aceste semnale de avertizare ale procesului de distanțare față de școală apar în timp și tocmai de aceea este deosebit de importantă sesizarea lor și remedierea situației într-o fază incipientă. Cu cât situația se cronicizează, iar semnalele se multiplică și se diversifică, cu atât o intervenție eficientă devine mai dificilă.

Pandemia Covid - 19 a multiplicat efectele negative pe care educația trebuie să le contrabalanseze. Deoarece părinții vor avea dificultăți în găsirea unui loc de muncă, acest lucru va duce la acordarea unui sprijin minim copilului și chiar la încercarea de a-l atrage în câmpul muncii pentru supraviețuire.

Obiective:

O1. Reducerea abandonului școlar prin implementarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație și acordarea de granturi unităților de învățământ cu risc crescut de abandon școlar.

Implementare:

Va fi implementată o schemă necompetitivă de granturi prin preidentificare cu ajutorul Metodologiei MATE și a modulului informatic MATE devenit componentă SIIIR. Se va dezvolta un mecanism de acordare a resurselor financiare care prevede resurse suplimentare pentru unitățile de învățământ care deservește preponderent comunități minoritare sau sărace, inclusiv pentru angajarea de personal suport și activități de implicare a comunității în viața școlii. Această subcomponentă sprijină tranziția elevilor din învățământul secundar inferior în învățământul secundar superior și utilizează o abordare descentralizată, acordând autonomie și sprijin tehnic școlilor în personalizarea planurilor de activități cu care să răspundă nevoilor identificate, bazată pe acordarea de granturi unităților de învățământ. Granturile vor fi acordate într-un mod necompetitiv, prin preidentificare MATE, pentru o perioadă de maxim 3 ani, astfel încât să poată fi puse în aplicare toate activitățile care vizează sprijinirea elevilor din grupul țință. Unitățile de învățământ vor realiza analize de nevoi și vor pregăti propuneri de măsuri, planuri de activități ce vor fi finanțate, fiind sprijinite pentru aceasta cu îndrumări, ghiduri și asistență de specialitate, răspunzând nevoilor identificate printr-un plan de activități pe deplin personalizat. Unitățile de învățământ identifică copiii/tinerii în risc (din școală și din afara școlii) și desfășoară planul de servicii educaționale în funcție de tipul vulnerabilităților identificate (sărăcie, comunități roma, elevi cu dizabilități, elevi cu CES, copii

cu părinți plecați la muncă în străinătate, părinți analfabeți). Granturile vor sprijini activitățile care reduc ratele de abandon școlar, cresc ratele de absolvire și îmbunătățesc rezultatele școlare ale elevilor. Activitățile eligibile includ activități pedagogice și de sprijin (de exemplu, cursuri de remediere, îndrumare, consiliere, îndrumare / instruire, dezvoltarea abilităților socio-emoționale etc.), activități extracurriculare (de exemplu, programe de sensibilizare, excursii / vizite documentare, stagii, concursuri, rețea școlară etc.), activități sportive, lucrări minore și achiziționarea de bunuri, subvenții pentru elevii din grupuri vulnerabile de asigurare a tranziției din învățământul secundar inferior către învățământul secundar superior pentru finalizarea învățământului obligatoriu, parteneriate cu activități de sprijin sau extracurriculare cu ONG-uri.

MATE include un cadru metodologic coerent pentru măsurile de detectare/identificare și intervenție și o arhitectură instituțională cu resurse umane specializate capabile să ofere servicii eficiente și un plan de acțiune pentru coordonarea și implementarea intervențiilor. Proiectul pilot finanțat prin DG REFORM stă la baza Programului Național de reducere a abandonului școlar prin scalarea MATE la nivel național, în toate unitățile de învățământ din România. Unitățile de învățământ cu grad ridicat de risc de părăsire timpurie a școlii devin parte a programului prin stabilirea unităților identificate ca având număr mare de elevi cu risc de abandon școlar sau cu trend ascendent de creștere a riscurilor, pe baza reglementărilor în vigoare, a numărului de elevi, a indicelui de sărăcie și a planului de activități întocmit.

Răspunsul Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație la nivel de elev/copil are la bază cinci piloni: abordare multidisciplinară, colaborare, măsuri de prevenire, intervenții diferențiate pe niveluri de gravitate a situației, pregătirea cadrelor didactice. Calendarul precum și țintele intermediare asumate au fost stabilite în baza unor estimări pe baza datelor cu privire la elevi, profesori și rețea din SIIIR și modulele interconectate. Pentru a stabili valorile anuale au fost considerate două runde de competiție la granturile acordate școlilor, 30% vor intra în program în 2022 și 70% în 2023.

Granturile vor fi acordate unităților de învățământ pentru o perioadă de 3 ani pentru a permite suficient timp pentru implementarea activităților care vizează sprijinirea elevilor. Meniul de activități va permite formarea competențelor, inclusiv de predare digitalizată, formarea cadrelor didactice în funcție de nevoile identificate, cu tematici precum educație parentală, metode de abordare la clasă a copiilor cu CES, combaterea bullyingului, educație sexuală, etc.

Intervențiile la nivelul școlii vor acoperi și activități prin care se vor putea preveni în mod eficace și eficient orice forme de segregare școlară, pe oricare din cele cinci criterii de desegregare prevăzute în Ordinul ministrului educației 6134/2016 (etnic, dizabilitate, statut socio-economic al familiei, performanțe școlare sau mediu de rezidență al elevului) precum și pentru reducerea sau eliminarea unor astfel de forme de segregare școlară la nivelul unităților de învățământ, la nivelul clădirilor aceleiași unități de învățământ, la nivelul claselor sau la nivelul ultimelor două bănci din clase. Granturile acordate unităților de învățământ vor stabili o serie de jaloane privind tipurile de activități prin care să fie asigurată fie prevenirea segregării școlare, fie reducerea și eliminarea segregării școlare, acolo unde se constată segregare școlară, ancorate în nevoile specifice fiecărei unități de învățământ. Prioritățile de finanțare vor fi ghidate și de situația specifică existentă la nivelul unităților de învățământ, așa cum este ea constatată în urma aplicării la nivel național a metodologiei de monitorizare a segregării școlare (Ordinul ministrului educație nr.

5633/2019 pentru adoptarea metodologiei). Activitățile de prevenire a segregării ce vor fi incluse în propunerile din granturi vor fi complementare cu proiectul aflat în pregătire în Ministerul Educației și care va fi depus pentru finanțare prin DG REFORM în septembrie 2021.

Vor fi sprijinite activități de creare a unui mediu pozitiv în clasă, utilizarea tehnicilor de învățare activă, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, asigurarea mentoratului, consiliere școlară, lecții remediale, implicarea resurselor comunității (mediator școlar, asistent social, voluntari, ONG-uri), activități culturale, sportive, extracurriculare, formare și altele. Fiecare unitate de învățământ cu personalitate juridică și școlile în coordonare își vor putea achiziționa minim câte 2 clever classroom/grant. Suma alocată per clever classroom va include și abonamente de internet (în condițiile în care unitatea de învățământ nu dispune deja de echipamente și internet care să le permită digitalizarea, altă finanțare), cabluri, kituri științifice, abonamente la platforme educaționale, cheltuieli cu mentenanța.

Unitățile de învățământ vor putea încheia parteneriate cu ONG-uri din educație în funcție de nevoile identificate și activitățile specifice prin care acestea pot susține atingerea rezultatelor privind reducerea abandonului școlar.

Vor fi acordate subvenții elevilor din grupuri vulnerabile pentru a-i susține și sprijini în finalizarea învățământului obligatoriu, asigurarea rutei educaționale complete. Realizarea parteneriatelor și acordarea subvențiilor vor fi stabilite în funcție de nevoile identificate de școală, prin metodologie de implementare și respectarea legislației naționale și europene.

În cadrul granturilor vor fi finanțate: activități pedagogice și de sprijin, care includ, dar nu se limitează la cursuri de remediere (lb.română/lb.maternă, matematică/STEM) îndrumare, consiliere, tutorat, mediere în comunitățile roma, îndrumare / instruire, dezvoltare personală, cursuri de educație parentală, metode de predare pentru elevii cu CES, concursuri școlare, parteneriate cu ONG-uri, orientare în carieră, dezvoltare personală, dezvoltarea abilităților socio-emoționale, precum și activități adaptate destinate elevilor din grupuri vulnerabile (elevi romi, elevi cu nevoi educaționale speciale, alți elevi cu risc ridicat de abandon școlar), activități de tip școală după școală, activități outdoor, recreative, cercuri școlare, activități de sprijin individualizat, subvenții, după caz.

Activități extracurriculare, care includ, dar nu se limitează la vizite de documentare sau excursii, tabere, festivaluri, evenimente diverse, activități nonformale, activități culturale comunitare, sportive, susținerea unor parteneriate între școli și cu alte entități, participare la diferite concursuri, activități de networking școlar etc.

Lucrări civile minore și achiziționarea de bunuri, cu impact redus sau fără impact negativ asupra mediului și achiziționarea de bunuri în scopuri educaționale (echipamente IT, software, echipamente sportive, birotică, amenajare spații de lectură, mobilier și alte materiale necesare pentru a fi instalate în spațiile de școlarizare).

Servicii de internet pentru elevii din școală; abonamente la diverse publicații sau taxe pentru resurse online; transport de echipamente, servicii de asigurare, instalare și exploatare, instruire asociată și întreținere inițială.

Echipamente și software (de exemplu, computere, laptopuri, camere foto / video, imprimante multifuncționale etc.) și alte bunuri / echipamente necesare activităților; mobilier pentru spații de activități școlare (centre de consiliere, bibliotecă / Centru de documentare și informare); resurse educaționale, cărți, reviste, publicații. În cadrul granturilor va exista posibilitatea achiziționării de către unitățile de învățământ cu personalitate juridică, inclusiv pentru școlile în coordonare, de CLEVER CLASSROOM pentru predare - învățare digitalizată, conexiune la internet. Acestea vor avea un caracter complementar cu celelalte intervenții de digitalizare a unităților de învățământ preuniversitar. Costul estimat conform analizei de piață este de un maxim 20.000 euro/clasă, astfel că: 2.500 granturi (unități de învățământ cu personalitate juridică + școli în coordonare) x câte 2 clever classroom/grant. CLEVER CLASSROOM – componente: tablă interactivă (display), stație mobilă pentru încărcare inteligentă, tablete/chromebooks, router wireless, multifuncțională A4 wireless (170-600), licență educațională, suport mobil universal, scaun & birou – modular, dulap, cărți, abonament internet, altele. Buget estimat: maxim 100 mil euro

Investiția se va realiza cu urmărirea următoarelor etape:

-identificarea unităților de învățământ cu număr mare de elevi cu risc de părăsire timpurie a școlii sau cu trend ascendent de creștere a riscurilor, pe baza reglementărilor în vigoare, a numărului de elevi, a indicelui de sărăcie și a planului de activități întocmit;

-acordarea unei scheme de granturi necompetitive pentru unitățile de învățământ cu risc crescut de abandon școlar în baza analizei de nevoi și propunerilor formulate de către acestea;

-identificarea de către unitățile de învățământ a copiilor/tinerilor în risc (din școală și din afara școlii) și derularea planului de servicii educaționale în funcție de tipul vulnerabilităților identificate (sărăcie, comunități roma, elevi cu dizabilități, elevi cu CES, copii cu părinți plecați la muncă în străinătate, părinți analfabeți);

- fiecare unitate de învățământ cu personalitate juridică, cu niveluri de învățământ primar și gimnazial, incluzând școlile în coordonare, va putea achiziționa, după caz, asigurându-se că se evită dubla finanțare, câte 2 clever classroom, astfel încât să poată fi folosită experiența din școlile românești și europene, cu pachete educaționale complete care pun tehnologia în slujba educației. Profesorii și elevii se vor bucura de soluții robuste, foarte ușor de folosit și care pot fi integrate imediat în procesul educațional din unitatea de învățământ, pentru ca procesul de predare-învățare să fie adaptat nevoilor școlii prin utilizarea tehnologiilor moderne. Prin utilizarea acestor pachete educaționale, cadrele didactice vor putea adapta predarea la utilizarea noilor tehnologii, în cadrul acestora echipamentele informatice fiind utilizate atât de către cadrele didactice, cât și de către elevi, și unii și ceilalți având posibilitatea de a se familiariza cu acestea, fiind asigurată conexiunea la internet și accesul la resurse educaționale deschise. Utilizarea clever classroom se va face în funcție de nevoi, particularitățile lecției și nivelului de vârstă, ceea ce va da predării o mai mare flexibilitate în raport cu echipamentele informatice. Elevii primesc o sală de clasă digitală cu toate resursele de care au nevoie pentru a se conecta și a începe să învețe. Profesorii creează clase digitale personalizate și organizate. Ei pot vedea ce elevi participă și pot contacta instantaneu elevii care au nevoie de ajutor, totul fără a părăsi platforma de învățare - evaluare. Prin clever classroom se asigură participarea tuturor elevilor la activități, se asigură formarea competențelor digitale și sunt urmărite nevoile. Acestea vor permite o creștere graduală, formarea competențelor, acces controlat la informație, evaluare obiectivă.

Reprezintă un sprijin în predare-învățare atât pentru profesor, cât și pentru elev. Soluția aceasta mobilă permite desfășurarea unor ore de clasă la care fiecare copil poate folosi un laptop. Ușor de transportat de către profesori între sălile de clasă, are incluse prize de încărcare pentru fiecare laptop în parte. La final de oră, se returnează în locul de depozitare și se securizează cu cheie. Platformele educaționale sunt perfect integrate prin sistemul inteligent, gestiunea elevilor, profesorilor și a structurii organizaționale este foarte simplă, suportul tehnic și administrarea sunt astfel organizate așa încât cadrele didactice să se concentreze pe procesul educațional și să aibă tot ajutorul necesar, la nevoie.

Complementaritate:

Intervențiile sunt complementare celor avute în vedere în POEO.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Măsura vizează exclusiv învățământul public și, întrucât nu este vizată o activitate economică, nu intră sub incidența ajutorului de stat. În România, învățământul public este finanțat și controlat de stat aplicându-se prevederile pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Grup țintă:

Unitățile de învățământ cu grad ridicat de risc de părăsire timpurie a școlii.

Perioada de realizare a investiției: până în Q2 2026

Buget: 500 milioane euro

I5. Cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) și ai instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE) și intervenții sistemice pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii (Alocare: 43 mil. Euro)

Provocări adresate:

Cuantumul finanțării publice per elev în România este cel mai mic din spațiul european (1.359 SPC (România) la 12.322 SPC (Luxemburg). Mai concret, 12 sisteme de educație cheltuiesc mai puțin de 5.000 SPC pe elev în învățământul primar, 16 între 5.000 și 10.000 SPC, în timp ce doar două sisteme (Elveția și Luxemburg) cheltuiesc peste 10.000 SPC („Echitatea în învățământul școlar din Europa. Structuri, politici și performanțele elevilor”, Comisia Europeană/EACEA/Eurydice, 2020). Dar dincolo de cuantumul finanțării, alocarea nu ține cont de nevoi specifice ale școlilor. Conform aceluiași studiu, în România nu sunt prevăzute fonduri suplimentare sau sprijin non-financiar pentru școlile dezavantajate care concentrează în mare parte elevii cu performanțe scăzute. Aceste două aspecte, finanțare redusă și inechitabilă, descurajează școlile care se confruntă cu provocări multiple ce țin de abilitățile studenților, nevoi de învățare, probleme de participare/ abandon, așteptări academice scăzute și climat școlar nefavorabil, în a găsi soluții și în a mobiliza personal calificat pentru creșterea performanțelor educaționale ale elevilor.

Obiective:

O1. Dezvoltarea unui mecanism de sprijin pentru utilizarea resurselor și de formare a competențelor digitale de predare pentru cadrele didactice în utilizarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație și de reducere a abandonului școlar.

Implementare:

Pentru schema de granturi pentru unități de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar vor fi furnizate cursuri de formare, instrumente și sprijin pentru a facilita aplicarea și implementarea activităților pedagogice. În aceste școli, Programul Național își propune să ofere unităților de învățământ sprijin prin planuri individuale de intervenție.

În ceea ce privește profesorii, ne dorim ca până în 2026 să evaluăm practicile la clasă a minim 45.000 de profesori, aceștia nu numai să fi parcurs o formare specifică, ci și să fie evaluați în folosirea instrumentelor digitale în predarea la clasă. Intervențiile sistemice constau în formarea cadrelor didactice și a directorilor din unitățile de învățământ de nivel primar și gimnazial din Programul Național, cu privire la metodele și tehnicile de reducere a abandonului școlar, nevoile și abilitățile elevilor (educație incluzivă), abordări didactice centrate pe elev, competență interculturală și evaluare formativă; îmbunătățirea condițiilor de predare; furnizarea de instruire pentru utilizarea modulului informatic MATE; dezvoltarea și implementarea campaniilor de sensibilizare a elevilor și profesorilor, care ar putea fi adaptate elevilor din grupuri dezavantajate. Vor fi incluse, de asemenea, dezvoltarea și evaluarea intervențiilor care vizează îmbunătățirea abilităților socio-emoționale ale elevilor pentru finalizarea învățământului obligatoriu. Va fi asigurat online un modul de utilizare MATE la nivelul întregului sistem de învățământ preuniversitar.

Costul pentru un curs de formare pentru cadrele didactice (estimat un minim de 45.000 de cadre didactice) este de 800 euro/participant/activități formare+monitorizarea aplicării metodelor în activitatea în clasă, timp de 3 luni. Costurile de formare vor fi raportate la costurile din programul Erasmus, 70 EUR/participant/ zi - cheltuieli pentru instruire, dezvoltare profesională și alte activități asociate, inclusiv seminarii, ateliere și vizite de studiu, indemnizații de călătorie și de ședere pentru participanții la instruire (cazare, masă, transport), onorarii pentru formatori, închirierea facilităților de instruire (spații, echipamente, închirierea mijloacelor de transport), pregătirea și reproducerea materialelor de instruire și a altor activități conexe pregătirii și implementării activităților de formare (cum ar fi muzeul, spectacolul, cultural sau artistic). De asemenea, este posibil să se includă, cu justificare, taxe de participare la evenimente, ateliere, conferințe și diverse programe de studiu; taxe pentru obținerea de certificate / diplome sau taxe de examen (în alte instituții decât cea beneficiară). Costul investiției a fost raportat de asemenea și la costurile utilizate la nivelul structurilor subordonate sau aflate în coordonarea Ministerului Educației care au derulat activități de formare continuă în cadrul unor proiecte/programe cu finanțare externă, rambursabilă și/sau nerambursabilă, când a fost luat în calcul un cost de 70/Euro/zi/persoană formată, cost care include inclusiv elaborarea conținutului cursului, acreditarea și derularea acestui. În plus, vor fi incluse și activitățile ulterioare de informare / monitorizare a activității la clasă. Costul standard per participant care atestă că a încheiat cu succes un curs de formare pentru România este 583 euro, cf Reg 2170/2019. Estimarea a depășit acest cost standard deoarece activitatea de formare nu se finalizează

în momentul certificării ei continuă, prin intermediul formatorilor, încă 3 luni, în forma de mentorat, pentru susținerea aplicării metodelor dobândite în activitățile cu elevii.

Intervențiile sistemice vor include un curs de formare continuă de 120 de ore (formare+asistare la clasă), acreditat ME (30 de credite). Vor fi disponibile 7 module pilotate în cadrul proiectului pilot, din care directorii și cadrele didactice din Programul Național își vor putea alege în funcție de specificul funcției câte 3 module de câte 40 de ore (40 ore x 3 module = 120 ore).

Cele 7 module disponibile sunt: utilizarea modulului de date, remedial matematică, remedial română, comunități de practică - învățarea fără limite, observare la clasă, coaching pentru diriginți, leadership pentru directori.

Va fi realizat un curs online destinat utilizării la nivel național a modulului informatic și un curs de formare destinat unităților de învățământ cu risc crescut de abandon școlar. Propunem implementarea unui program de formare a utilizatorilor modulului informatic aferent MATE pentru informaticieni, precum și cadre didactice care introduc datele în modul, dar și care sunt utilizatori ai modulului ca profesori diriginți, care au elevi în risc de abandon la clasă. Cursul va include formarea pentru utilizarea modulului informatic, elemente de funcționalitate. Esențială este înțelegerea elementelor de funcționalitate a MATE, nu doar din perspectiva abilității de utilizare a modului specific al SIIIR, dar și gestionării multitudinii de implicații didactice.

Criza COVID-19 a avut un impact negativ asupra învățării din cauza închiderii școlilor. Introducerea învățământului la distanță pare să fie mai puțin eficientă în procesul de învățare decât predarea la clasă, din cauza lipsei echipamentului tehnic adecvat, experienței anterioare în predarea digitală și folosirea tehnologiei, adaptării improvizate a programelor de învățământ și a dificultăților de menținere a elevilor concentrați, atenți în predarea la distanță. Redeschiderea școlilor aduce speranță pentru actorii din educație, permițând planificarea recuperării pierderilor de învățare. Criza COVID-19 a devenit, de asemenea, o oportunitate de a restructura practicile educaționale, pentru a încorpora lecții valoroase din învățarea la distanță și pentru a crea noi strategii pentru îmbunătățirea învățării elevilor și creșterea echității învățării. În cursurile propuse pentru activitatea remedială sunt incluse ca teme: Ce înseamnă educația remedială? Recuperare, remedial, educație accelerată – diferențe și apropieri între concepte. Educația remedială de la politică națională la activitatea din clasă. Strategii și practici de recuperare a învățării la nivel global. Aplicații pentru învățământ remedial pentru limba și literatura română și matematică.

Elevii din România au nevoie să beneficieze de un acces modern la o educație de calitate. Investițiile în săli de clasă inteligente dotate cu mobilier flexibil și echipamente IT sau zone de învățare comune vor fi însoțite de formarea cadrelor didactice în practici inovatoare la clasă, precum și observare la clasă. Creșterea calității educației depinde de dezvoltarea unei ecosistem educațional rezilient la schimbare. În centrul educației regăsim profesorii și practicile pedagogice din clasă. Atunci când cadrele didactice excelează, eficacitatea profesorilor este probabil cel mai important predictor al învățării elevilor. Câțiva ani consecutivi de predare remarcabilă pot compensa deficitul de învățare ale elevilor dezavantajați. TEACH este un instrument de observare la clasă dezvoltat de Banca Mondială, urmărind trei domenii principale: climatul clasei, instruirea și abilitățile socio-emoționale. Cambridge Partnership for Education

a creat, în cadrul proiectului pilot ”Comunități de practică în România - Învățarea fără limite”. Acesta a presupus lucrul în grup și exerciții destinate inițierii de comunități de practică la nivelul școlilor și a abordat teme precum învățarea fără limite, predarea online, sprijinirea elevilor cu cerințe educaționale speciale, propunându-și să susțină implementarea diferitelor strategii și instrumente de predare, crearea unui climat școlar pozitiv și promovarea pedagogiilor interactive prin încurajarea învățării active.

Activități de coaching pentru îmbunătățirea managementului, a climatului și culturii organizaționale pentru susținerea adecvată a echipelor școlii este considerată prioritară, mai ales în condițiile unor instituții situate la intersecția multor provocări educaționale; ca urmare, sunt propuse diferite sesiuni de coaching situațional adresate atât directorilor de școli (întâlniri individuale, de tip 1:1), cât și echipelor de cadre didactice (care au optat pentru această activitate). Participanții completează înainte de sesiunea de lucru un chestionar privind stilul de leadership pe care îl discută cu un coach profesionist, aducând concluziile și recomandările primite în zona practicilor educaționale curente, dezirabil să fie ameliorate. Necesitatea unei astfel de activități de tip autoreflexiv, cu multiple implicații în eficientizarea activităților de conducere și de lucru în echipă a fost frecvent subliniată în întâlnirile avute cu școlile.

Pentru că au fost de un mare interes pentru cadrele didactice, vor fi continuate formările de tip Masterclass - colocvii educaționale MATE, cu tematici pornind de la cele din proiectul pilot:

- Echitate, incluziune și diversitate în școală: Ecosistemul educațional; cum influențează politicile publice din societate și economie, echitatea în educație; efecte perverse ale unor programe de intervenție educațională; Egalitate și echitate – măsuri diferite, concepte diferite; Gestionarea diversității și a necesităților particulare de dezvoltare; Educație diferențiată, planificare invers, design universal pentru învățare; Incluziune- programe incluzive pentru școli incluzive.

- Educație remedială (aplicații pentru limba și literatura română și matematică): Ce înseamnă educația remedială? Recuperare, remedial, educație accelerată – diferențe și apropieri între concepte; Educația remedială pentru elevii aflați în risc de părăsire a școlii; Aplicații pentru limba și literatura română și matematică.

- Mediul de învățare: Ce înseamnă mediu de învățare, ca al treilea profesor? Ce sunt clasele inteligente, cum îi sprijină pe toții elevii să învețe? Cum arată un mediu de învățare eficient și prietenos cu toți copiii, cum promovează acesta incluziunea în educație? Spațiul virtual al clasei?

- Instrumente de observare a activității de la clasă/Teach: Ce e observarea la clasă? De ce e necesară și cum ajută demersul didactic pentru raportarea echilibrată și eficientă la toți elevii? Instrumentul de observare la clasă Teach, prezentare generală.

Din fondurile alocate acestei investiții se va asigura asistența tehnică și managementul necesare pentru a stabili un mecanism de asigurare a calității pentru schema de granturi, pe parcursul tuturor etapelor legate de dezvoltarea acestuia, inclusiv: analiza de nevoi, elaborarea de orientări referitoare la activitățile pedagogice și de sprijin eligibile care urmează să fie finanțate din grant; facilitarea elaborării propunerilor de activități pentru accesarea granturilor, conform Planului de dezvoltare instituțională / Planului de acțiune; evaluarea propunerilor; asistență tehnică pentru implementarea activităților pedagogice;

monitorizarea implementării și verificarea nivelului de realizare la fața locului, analiza de impact, promovare.

Intervenția va include pe lângă formarea sistemică a cadrelor didactice în vederea utilizării granturilor, corelat cu reforma guvernantei, management și asistență tehnică pentru monitorizare, evaluare, analiză de impact, observare la clasă, pregătirea ghidurilor pentru activități în cadrul schemei de granturi, pregătirea și evaluarea propunerilor, dezvoltarea de programe de remediere, campanii de sensibilizare, diverse studii de evaluare și impact; consolidarea sistemelor informaționale, campanii de informare / comunicare, audituri anuale.

O echipă de monitori va asigura monitorizarea, iar o echipă de mentori va oferi asistență tehnică aprofundată pentru activități pedagogice și de sprijin, precum și activități extracurriculare, în cadrul granturilor. Monitorii vor fi numiți pentru întregul ciclu de implementare și vor juca un rol cheie în asigurarea respectării prevederilor legate de implementare, prin revizuri periodice de birou și în școli. Școlile care necesită sprijin mai intens vor primi vizite mai frecvente de la monitorul lor, după cum este necesar. Între vizite, monitorii vor păstra un contact permanent cu echipele pentru consiliere și sprijin, cu privire la implementarea grantului, revizuirea programului de activități, eligibilitatea cheltuielilor, pregătirea rapoartelor tehnice și de progres etc. Monitorii vor revizui rapoartele trimestriale de progres, precum și rapoartele finale și vor aproba pe cei care păstrează coerența între faptele de pe teren și informațiile raportate. Dacă se constată neconcordanțe semnificative, monitorii nu vor aproba aceste documente și vor solicita conducerii unităților cererile revizuite.

Mentorii vor consilia și vor ajuta echipa pedagogică a școlii în proiectarea și implementarea intervențiilor pedagogice care abordează problemele de abandon școlar, precum și în îmbunătățirea abordărilor și practicilor didactice, oferind sprijin prin întâlniri de coordonare, observații la clasă / activitate, sesiuni de îndrumare individuale și de grup pentru profesori etc. Aceștia se vor asigura că activitățile preconizate răspund nevoilor elevilor și obiectivelor grantului aprobat, iar abordările pedagogice sunt adecvate, atractive, eficiente și probabile pentru a duce la îmbunătățirea performanțelor elevilor.

Complementaritate:

Intervențiile sunt complementare celor avute în vedere în POEO.

Asistență tehnică: 7 milioane euro

Ajutor de stat:

Nu intră sub incidența ajutorului de stat, nu este vizată o activitate economică, dat fiind că se aplică doar în cadrul sistemului public.

Astfel, în România, învățământul public este finanțat și controlat de stat aplicându-se prevederilor pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

În cazul în care activitățile de coaching și mentorat pentru profesori se realizează de firme specializate, apreciem că măsura nu va implica elemente de ajutor de stat, întrucât se va plăti pentru serviciile respectiv

prețul pieței iar aceste firme vor alege printr-o procedură transparentă, deschisă, necondiționată, din care să rezulte prețul pieței pentru serviciile oferite.

Grup țintă: peste 50% din personalul didactic și de conducere din învățământul obligatoriu de stat.

Perioada de realizare a investiției: până în Q1 2023

Buget: 43 milioane euro

Învățământ profesional și tehnic

R4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior

Provocări:

Neattractivitatea rutei profesionale și lipsa unei rute continue între IPT secundar și terțiar

Educația și formarea profesională inițială din România se derulează prin învățământul profesional și tehnic. În România, 56% dintre elevii din ciclul secundar superior (clasele IX-XII) sunt înscriși în sectorul IPT, peste media UE de 48%. Durata de școlarizare pentru învățământul profesional este de 3 ani, pentru învățământul liceal de 4 ani, iar pentru învățământul postliceal variază între 1 și 3 ani. Absolvenții învățământului profesional nu au acces direct la învățământul superior. După cei 3 ani de pregătire în sistem dual, respectiv clasele a IX-a, a X-a și a XI-a, absolvirea se finalizează cu examen de certificare pentru meserii de nivel 3 de calificare. Astfel, ruta educațională profesională poate continua în funcție de alegere, pentru calificări de nivel 4 (liceu), 5 (școala postliceală) sau nivel 6 (studii universitare), doar prin continuarea studiilor liceale, pentru obținerea calificării nivel 4, a diplomei de bacalaureat, în condițiile în care ruta de formare actuală nu permite accesul direct la învățământ terțiar. Curriculum-ul școlar depinde de redefinirea standardelor profesionale, care este un proces greoi și de durată. Există o discrepanță atât sub aspect cantitativ, cât și calitativ între elevii de la liceele tehnologice, care fac mai puține ore de practică (1.000 ore) și cei de la școala profesională, care în 3 ani fac un număr dublu de ore de practică. În același timp, deși elevii școlilor profesionale sunt mult mai bine pregătiți din punct de vedere practic, nivelul lor de calificare este ISCED 3, respectiv muncitor, iar al celor de la liceele tehnologice este ISCED 4 - tehnicieni. Această discrepanță creează nemulțumire în rândul elevilor, dar și al agenților economici care consideră că absolvenții școlilor profesionale sunt mult mai bine pregătiți pentru cerințele pieței muncii. O altă nemulțumire a mediului economic o reprezintă lipsa tehnicienilor formați prin învățământul terțiar. Prima promoție de absolvenți ai învățământului dual înregistra, în vara anului 2020, 1.847 de absolvenți certificați, pentru un total de 39 de calificări profesionale, nivel 3, din 12 domenii de formare profesională. Dintre aceștia, doar 882 au continuat studiile după absolvirea nivelului 3 de calificare din învățământul dual.

Obiectivul reformei:

O1. Dezvoltarea învățământului dual, atât din punct de vedere transversal, prin creșterea numărului de domenii, de calificări și a numărului de absolvenți, cât și longitudinal prin adaptarea cadrului legislativ pentru calificările de nivel 4 și 5, precum și la nivel universitar tehnologic.

Viziunea este ca educația profesională să devină preponderent duală, centrată pe nevoile elevilor și în acord cu evoluțiile pieței muncii, cu nevoile mediului economic. Reforma vine să ofere o șansă reală la profesie, carieră, educație și dezvoltare personală a adolescenților, tinerilor și adulților precum și opțiunea unui parcurs educațional complet.

Avantajele constau în obținerea unei certificări și a unei calificări profesionale, pe lângă trăsăturile specifice absolvenților de învățământ secundar superior. Astfel, pe lângă inserția rapidă pe piața muncii, devenind absolvenți operaționali imediat și posesori ai competențelor necesare, tinerii vor beneficia de o rută educațională completă și flexibilă.

Componenta de reformă va avea următoarele efecte :

- crearea unei rețele naționale de universități tehnologice/învățământ profesional și tehnic, cu expertiză europeană, care să ofere programe de formare duală și diplomă profesională;
- fiecare program de studiu va fi elaborat prin consultarea actorilor universitari și economici care să contribuie la definirea conținuturilor, în corelare directă cu necesitățile economice identificate în ecosistemul local/regional;
- fiecare centru de învățământ dual va permite prezența studenților și elevilor, în mod alternativ, în spațiile universității și ale întreprinderilor/operatorilor economici parteneri;
- obținerea unei diplome profesionale; inserția rapidă pe piața muncii; absolvenți posesori ai calificărilor și competențelor necesare întreprinderilor;
- absolvenții de IPT, care accesează învățământul superior, vor avea ocazia să beneficieze de un nivel de calitate al actului educațional și al dotărilor comparabil cu cel din învățământul teoretic.

Implementare:

Ministerul Educației va coordona implementarea reformei și va actualiza cadrul legislativ necesar. Prima etapă constă în realizarea propunerii de act normativ pentru modificarea cadrului legislativ actual. Această propunere va permite elaborarea rutei complete de învățământ dual de nivel liceal și, respectiv, terțiar în vederea dezvoltării programelor de educație și formare profesională completă (calificare 3-7), a flexibilizării parcursului educațional al tinerilor din educația profesională, al creșterii atractivității învățământului profesional în regim dual, pentru asigurarea unei rute complete și accesul la învățământul superior tehnologic etc. Prin înființarea rutei complete, elevii din învățământul dual vor avea posibilitatea de a finaliza studiile liceale, fără să fie nevoiți să parcurgă o rută suplimentară educațională (clasele XI-XIII). Modificarea legislativă implică transformarea perioadei de școlarizare a elevilor din învățământul dual de la 3 la 4 ani și aprobarea metodologiei de învățământ dual, pe baza noilor planuri de liceu care vor intra în vigoare în anul 2023-2024 și a noului concept de examen de bacalaureat, aplicabil din iunie 2027. A doua etapă constă în completarea cadrului legislativ pentru introducerea noilor calificări, în funcție de nevoile operatorilor economici, care se vor implica în dezvoltarea consorțiilor de învățământ dual (preuniversitar și universitar), prin constituirea unui grup de lucru interinstituțional, format din reprezentanți ai Ministerului Educației, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ai unităților de învățământ profesional și tehnic și ai mediului de afaceri etc.

Complementaritate:

Reforma propusă va fi complementară și va utiliza o serie de măsuri în domeniul ÎPT, între care dezvoltarea și utilizarea unor mecanisme de anticipare a competențelor solicitate de piața muncii în stabilirea profilurilor, care va fi dezvoltat în cadrul unui proiect finanțat prin POCU (proiect considerat condiție favorizantă de către CE). De asemenea, reforma propusă este complementară măsurilor viitoare din FSE+, Programul Operațional Educație și Ocupare, Prioritatea 5, focalizate pe dezvoltarea de metodologii privind organizarea de programe de educație profesională în regim dual de nivel terțiar, inclusiv o procedură de admitere integrată.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Modificările legislative descrise nu implică măsuri de ajutor de stat. Pentru investițiile aferente acestei reforme, vă rugăm să aveți în vedere analiza incidenței prevederilor de ajutor de stat din cadrul secțiunilor specifice.

Grup țintă:

Elevii și studenții din liceele și din universitățile tehnologice care vor organiza programe de studiu în parteneriat cu operatorii economici.

Riscuri și soluții:

Risc: Întârzieri în modificarea cadrului legislativ.

Soluție: Respectarea graficului de implementare prin formarea grupurilor de lucru interministeriale.

Risc: Slabă implicare a agenților economici la nivel național și creșterea decalajului învățământului dual între regiunile de dezvoltare.

Soluție: Campanie de promovare a rutei complete de educație profesională la nivel național și regional pentru informarea cu privire la beneficiile și selectarea consorțiilor de învățământ dual și pentru campusuri profesionale integrate în corelare cu nevoia locală exprimată.

Perioada de realizare: până în Q2 2026

I6. Dezvoltarea a 10 consorții regionale și dezvoltarea și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate (Alocare: 338 mil. Euro)**Provocări adresate:**

Una dintre principalele probleme cu care se confruntă ÎPT în momentul de față este ineficiența pregătirii practice, explicabilă prin cel puțin trei categorii de factori:

- raportul inadecvat dintre teorie și practică (mai cu seamă în cazul învățământului liceal tehnic);
- lipsa sau slaba calitate a dotării din atelierele școlare;

- pregătirea modestă a personalului de specialitate din școli și absența unor raporturi contractuale clare între școală și potențialii angajatori, mai ales pentru anumite specializări sau parteneriate foarte recente.

O alta provocare constă în lipsa unor spații educaționale în care elevul din ÎPT să se familiarizeze cu întreaga ruta profesională completa în regim dual. ÎPT nu poate funcționa într-un mod eficient în lipsa unui parteneriat solid cu partenerii sociali, mai ales cu cei din mediul economic, astfel încât să se poată realiza învățarea la locul de muncă. Există costuri crescute la nivelul operatorilor economici pentru organizarea activităților și a spațiului de lucru pentru susținerea elevilor pentru învățământul dual. În metodologia de implementare a învățământului profesional de tip dual există un contract cadru între unitățile de învățământ și agenții economici în care sunt specificate clar atribuțiile acestora. Conform Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului profesional de tip dual, angajatorii trebuie să asigure elevilor burse, cheltuieli cu examinările de medicina muncii și analize medicale obligatorii, asigurare de risc și echipamente de lucru și de protecție. Costurile operatorilor economici pentru susținerea pregătirii practice a elevilor la locul de muncă (alocarea de tutori pentru pregătirea practică, asigurarea materiilor prime, materialelor și echipamentelor necesare derulării stagiilor de pregătire practică, echipamente de protecție) influențează decizia acestora de a se implica în formarea elevilor. Există obligația agentului economic să acorde suport financiar elevilor care să conțină cel puțin: bursă, cheltuieli cu examinările de medicină a muncii și analize medicale obligatorii, asigurare de risc, echipamente de lucru și de protecție, conform cerințelor și riscurilor la locul de muncă. Până în prezent, numărul total al operatorilor economici, implicați în pregătirea practică a primei generații de absolvenți de învățământ dual certificați, a atins cifra de 236. 53 % dintre operatorii economici implicați în învățământul dual, care au devenit angajatori, au preluat ca forță de muncă aproximativ o treime din numărul total al absolvenților de învățământ dual certificați, din promoția 2020.

Obiective:

O1. Asigurarea accesului egal la educație și formare profesională inițială de calitate, cu accent pe identificarea și incluziunea potențialilor beneficiari, inclusiv a celor aparținând grupurilor vulnerabile/dezavantajate, prin dezvoltarea de parteneriate cu agenți economici sau alți parteneri relevanți în vederea adaptării învățământului profesional tehnic la cerințele pieței muncii;

O2. Realizarea a 10 structuri parteneriale care vor fi la baza consorțiilor de învățământ dual (fiecare fiind alcătuită cel puțin din următoarele tipuri de entități: autorități publice locale, operatori economici, unități de învățământ profesional și tehnic, inclusiv dual, universități tehnice, alți parteneri relevanți pentru scopul educational al centrului) pentru sprijinirea angajatorilor de a deține rolul activ în domeniul pregătirii profesionale a elevilor și studenților, precum și dezvoltarea și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate, liceale și universitare, care să deservească învățământul dual preuniversitar și universitar tehnologic.

Investițiile în construcția campusurilor profesionale integrate pentru învățământul profesional și tehnic, pentru acces la educația bazată pe inovație, creativitate și specializare inteligentă vor conduce la întărirea legăturii cu mediul economic și social. Agenții economici vor deveni mai interesați în a fi conectați la procesele de educație și formare profesională, contribuind la definirea inteligentă a noilor competențe.

Astfel, vor fi impulsionate și diversificate tipurile duale de formare profesională. Totodată, investițiile vor contribui atât la asigurarea unui cadru calitativ de formare profesională în campus și în întreprinderi, cât și la valorificarea în parteneriat a resurselor. Ecosistemele industriale locale și regionale vor fi astfel sprijinite cu viitori angajați (absolvenți sau persoane recalificate) care vor deține competențe relevante pentru noile tendințe de pe piața forței de muncă. În plus, prin intermediul burselor și a altor forme de sprijin vor fi atrași elevii și studenții care au oportunități economice reduse și care datorită ofertei constând într-un parcurs flexibil și continuu vor putea să obțină o calificare și acces la o universitate tehnologică.

Implementare:

Această investiție reprezintă operationalizarea cadrului legislativ și normativ privind funcționarea consorțiilor de învățământ dual, ruta completă. ÎPT nu poate funcționa într-un mod eficient în lipsa unui parteneriat solid cu partenerii sociali, mai ales cu cei din mediul economic astfel încât să se poată realiza învățarea la locul de muncă. În metodologia de implementare a învățământului profesional de tip dual există un contract cadru între unitățile de învățământ și agenții economici în care sunt specificate clar atribuțiile. Există obligația agentului economic să acorde suport financiar elevilor care să conțină cel puțin: bursă, cheltuieli cu examinările de medicină a muncii și analize medicale obligatorii, asigurare de risc, echipamente de lucru și de protecție, conform cerințelor și riscurilor la locul de muncă. Pentru a atrage angajatorii în dezvoltarea învățământului profesional, obligațiile acestora vor fi finanțate prin intermediul granturilor deoarece costurile operatorilor economici pentru susținerea pregătirii practice a elevilor la locul de muncă (alocarea de tutori pentru pregătirea practică, asigurarea materiilor prime, materialelor și echipamentelor necesare derulării stagiilor de pregătire practică, echipamente de protecție) influențează decizia acestora de a se implica în formarea elevilor. Implementarea investiției propuse se va realiza prin implicarea Ministerului Educației, care va avea rol de monitorizare și coordonare la nivel național a reformei și a celor 10 consorții de învățământ dual .

Implementarea investiției va avea următoarele etape de realizare:

Selectarea a 10 structuri partenieriale care vor deveni baza consorțiilor de învățământ dual

- Se va face o amplă campanie de promovare și informare la nivel național și regional, cu precădere cele din zonele defavorizate, a ofertelor liceelor agricole și a rutei complete de educație profesională, cu privire la beneficiile pe care le oferă formarea unor parteneriate (clustere de dual): inserție rapidă pe piața muncii a tinerilor formați în aceste consorții, absolvenți operaționali posesori ai competențelor necesare întreprinderilor în corelare directă cu necesitățile economice identificate în ecosistemul local/regional, diversificarea ofertei de programe, etc. Campania se va realiza printr-o serie de întâlniri cu actorii implicați și prin intermediul diferitelor canale media, web site-urile Ministerului Educației și a autorităților locale etc. Echipa coordonatoare ME va promova oportunitatea de finanțare în randul angajatorilor și a elevilor de gimnaziu, în special a celor proveniți din medii defavorizate. Timp de 9 luni se vor efectua vizite în școli, pentru a se recruta/motiva elevii de liceu care să se înscrie la liceele care vor organiza rute complete de dual.

- Ministerul Educației va realiza metodologia de selecție a 10 consorții de învățământ dual prin care vor fi stabilite criteriile de selecție:

§ Fiecare structură partenerială este alcătuită din următoarele tipuri de entități: unități de învățământ profesional și tehnic inclusiv dual, universități tehnologice, agenți economici și UAT-uri, alți parteneri naționali/europeni relevanți care pot aduce plusvaloare centrului;

§ Consorțiile de învățământ dual participa ca structuri funcționale, în baza unui acord de colaborare agreat înainte de depunerea ofertei de participare;

§ Potențialul economic și demografic oferit de zona unde va funcționa centrul regional;

§ De preferat, fiecare structură partenerială se va amplasa în fiecare regiune de dezvoltare, pentru a asigura o egală distribuție geografică la nivel național.

Anuntul de selecție va fi publicat pe pagina de internet a Ministerului Educației, conform legislației în vigoare. Vor fi selectate, respectând toate criteriile de transparență, 10 consorții de învățământ dual, fiecare alcătuit din minim 4 tipuri de entități, respectiv: unități de învățământ profesional și tehnic inclusiv dual, universități tehnologice, agenți economici și UAT-uri, alți parteneri naționali/europeni relevanți (clustere de învățământ dual). Consorțiile de învățământ dual participă la selecție ca structuri funcționale pentru dezvoltarea învățământului dual preuniversitar și terțiar, în baza unui acord de colaborare, cu un plan relevant, experiență națională și europeană, acord agreat pe o perioadă de minim 5 ani, înainte de depunerea ofertei de participare la procesul de selecție organizat de ME. Procesul de selecție va avea la bază o metodologie unitară, aplicabilă la nivel național pentru a identifica cele mai adecvate și de impact structuri parteneriale regionale. Rezultatele acestui proces de selecție vor fi publicate pe pagina de internet a Ministerului Educației.

Scheme de granturi pentru 10 consorții de învățământ dual

Cele 10 consorții de învățământ dual selectate vor fi sprijinite prin intermediul schemei de granturi, direcționate exclusiv în vederea asigurării unor condiții optime de pregătire a cursanților și studenților. Pentru a crește interesul angajatorilor și rata de angajabilitate a absolvenților de învățământ profesional se vor finanta scheme de granturi pentru consorțiile de învățământ dual. Acestea vor deveni poli ai rutelor profesionale complete, prin implicarea simultană a liceelor și a universităților tehnologice, dar în același timp reprezintă oportunități pentru angajatori de a contribui la pregătirea programelor de studii pentru forța de muncă proprie. Granturile prevăzute de prezenta schemă se acordă pentru susținerea învățământului profesional în regim dual, de nivel preuniversitar și terțiar. Pentru a beneficia de scheme granturi, consorțiile profesionale regionale trebuie să depună o Cerere de finanțare către Ministerul Educației care să conțină, cel puțin:

- contractul de parteneriat încheiat între unul sau mai mulți operatori economici sau între o asociație /un consorțiu de operatori economici, unitatea de învățământ, universitate și unitatea administrativ-teritorială pe raza căreia se află unitatea școlară, alți parteneri relevanți, inclusiv de la nivel european, contract care stabilește condițiile de colaborare, drepturile și obligațiile părților, precum și costurile asumate de parteneri;

- analiza potențialului economic al zonei, din perspectiva domeniilor angajatorilor implicați în consorțiu ;

- existența autorizării/ acreditării operatorilor economici implicați în formarea profesională prin învățământul dual. Contractul se va încheia pentru o durată de 5 ani și trebuie să stabilească planurile de școlarizare pentru ruta completă de dual, obligațiile fiecărei entități a consorțiului de învățământ dual și va conține prevederi clare privind asigurarea sustenabilității intervențiilor finanțate prin PNRR.

Granturile vor fi utilizate pentru :

1. organizarea și desfășurarea stagiilor de practică prevăzute în planul-cadru de învățământ pentru nivelul respectiv de calificare;
2. asigurarea condițiilor materiale - utilaje, echipamente, materii prime, materiale consumabile, energie și celelalte utilități necesare pentru practica elevilor organizată în răspunderea lor, în conformitate cu standardele de pregătire profesională, planurile de învățământ și curriculumul în vigoare, inclusiv curriculumul în dezvoltare locală (CDL) pentru stagiile de practică proiectate în colaborare cu unitatea de învățământ;
3. asigurarea resurselor umane (tutori, formatori) necesare pentru pregătirea practică a elevilor, organizată la operatorul economic;
4. asigurarea echipamentelor de lucru și de protecție pentru elevi, pe perioadele de formare derulate la agentul economic;
5. asigurarea securității și sănătății în muncă a elevilor pe parcursul perioadelor de formare derulate la agentul economic;
6. angajarea cheltuielilor necesare pentru asigurarea securității și sănătății în muncă, examinările de medicină a muncii și analize medicale obligatorii pentru elevi;
7. angajarea cheltuielilor pentru asigurări de răspundere civilă în cazul unor eventuale accidente, daune sau vătămări corporale generate în timpul pregătirii practice la operatorul economic, pentru elevi (în funcție de domeniul de activitate);
8. asigurarea pentru elevi și studenți, cel puțin la nivelul celei acordate din fonduri publice;
9. acordarea altor forme de sprijin materiale și stimulente financiare convenite prin contractul de parteneriat;
10. asigurarea condițiilor necesare (dotări, materii prime, materiale consumabile, utilități etc.) pentru derularea probelor de admitere și a examenelor de certificare a calificării profesionale a elevilor, în funcție de locația convenită pentru organizarea acestora;
11. asigurarea condițiilor necesare pentru evaluarea continuă a elevilor în cadrul pregătirii practice la operatorul economic;
12. contribuții pentru îmbunătățirea dotării și a condițiilor de desfășurare a procesului de educație și formare profesională din unitatea de învățământ;
13. organizarea de stagii de practică în state membre ale Uniunii Europene, unde s-au înregistrat progrese vizibile în domeniul tehnologiilor, industriilor și serviciilor vizate;

14. organizarea competițiilor profesionale, concursurilor pe meserii, competițiilor și târgurilor;
15. furnizarea de servicii de consiliere și orientare profesională pentru elevi și studenți;
16. programe de educație antreprenorială, programe de studii universitare dezvoltate în parteneriat cu mediul economic;
17. programe de formare personal didactic și tutori de practică;
18. sprijinirea demersurilor de informare și promovare a ofertei de formare profesională;
19. orice alte activități de susținere a procesului didactic pentru formarea profesională a elevilor și studenților, parteneriate la nivel european etc.

Pentru oferirea schemei de sprijin financiar, Ministerul Educației va elabora Ghidul de finanțare privind susținerea activităților pentru sprijinirea a 10 consorții de învățământ dual care va include meniul de activități eligibile pe care consorțiile le vor derula. Ghidul va avea prevederi clare privind destinația finanțării în cadrul parteneriatelor, excluzând orice tip de activitate care ar crește competitivitatea întreprinderilor și a produselor operatorilor implicați.

Pentru derularea activităților, consorțiile de învățământ dual vor semna contractele de finanțare cu ME, pentru oferirea de sprijin financiar pentru o durată de 4 ani. În plus, consorțiile de învățământ dual vor primi finanțare pentru construcția unui campus mixt, liceal și universitar, pentru asigurarea dimensiunii incluzive a acestei componente. Sunt vizați în special elevii și studenții care provin din medii dezavantajate și care vor fi susținuți de o echipă de monitori, va asigura monitorizarea subvențiilor în curs de implementare și o echipă de mentori va oferi asistență tehnică aprofundată pentru activități pedagogice și de sprijin, cadrul granturilor pentru licee și universități. Monitorii vor fi numiți pentru întregul ciclu de implementare și vor juca un rol cheie în asigurarea respectării prevederilor legate de implementarea subvențiilor, prin revizuri periodice a subvențiilor aprobate în curs de execuție în licee și universități. Monitorii vor vizita liceele cel puțin o dată pe trimestru și vor raporta rezultatele lor, conform procedurii stabilite. Școlile care necesită sprijin mai intens vor primi vizite mai frecvente la monitorul lor corespunzător, după cum este necesar. Între vizite, monitorii vor păstra un contact permanent cu echipele de granturi din licee pentru consiliere și sprijin, cu privire la implementarea grantului, inclusiv elaborarea Planului de achiziții, revizuirea programului de activități, eligibilitatea cheltuielilor, procedurile de achiziții, pregătirea a rapoartelor tehnice și de progres etc. Monitorii vor elimina / aprobă cererile de modificare a Programului de activități și a celorlalte variații/modificări solicitate de Beneficiar, în conformitate cu prevederile Acordului/contractului. În plus, monitorii vor revizui cererile pentru tranșe financiare suplimentare, rapoartele de progres fizic și financiar, precum și rapoartele finale și vor aproba pe cei care păstrează coerența între faptele de pe teren și informațiile raportate. Dacă se constată neconcordanțe semnificative, monitorii nu vor aproba aceste documente și vor solicita autorităților liceului/universității să soluționeze deficiențele observate și să retransmită rapoartele și/sau cererile revizuite. Mentorii vor consilia și vor ajuta echipa liceului/universității în proiectarea și implementarea intervențiilor pedagogice care abordează problemele pentru care au fost solicitate granturile, precum și în îmbunătățirea abordărilor și practicilor didactice, oferind sprijin prin întâlniri de coordonare, observații la clasă / activitate, sesiuni de îndrumare individuale și de grup pentru profesori etc. Aceștia se vor asigura

că activitățile preconizate răspund nevoilor elevilor și studenților și obiectivelor grantului aprobat, iar abordările pedagogice sunt adecvate, atractive, eficiente și probabile. Se așteaptă ca mentorii să ofere sprijin și asistență întregii echipe de profesori din liceu/universitate, dar și celorlalți actori care participă la proiect, precum alți angajați și diferiți consultanți implicați în activitățile pedagogice și de practică.

Investiții în 10 campusuri profesionale integrate mixte (licee și universități tehnice)

Campusurile profesionale integrate vor reprezenta infrastructura școlară și universitară (cămine, cantine, baze sportive, spații de recreere și lectură care vor deservei liceele și universitățile tehnice) și vor fi situate în cadrul consorțiilor de învățământ dual. Ele vor fi sub dubla coordonare, atât a Ministerului Educației, cât și a autorităților locale, astfel încât să fie asigurată funcționalitatea lor pe termen lung.

Prin intermediul autorităților locale se vor lansa procedurile de achiziție publică a furnizorilor de servicii de construcție pentru 10 campusuri profesionale integrate mixte. Spațiile nou construite vor fi dotate cu echipamente, mobilier, astfel încât să reprezinte un sprijin suplimentar pentru elevii și studenții înscriși la rutele de dual, în special pentru cei proveniți din categorii dezavantajate. **Clădirile nou construite vor respecta solicitarea privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20% mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB).**

Prin cooptarea în structura partenerială a universităților tehnologice și unităților de învățământ profesionale și tehnice vor fi elaborate pârghii pentru un cadru național și european de calitate pentru a pregăti pe cei care doresc să obțină o diplomă profesională universitară de tehnologie, dar se confruntă cu dificultăți de natură economică. Finanțarea oferită prin intermediul granturilor celor 10 consorții de învățământ dual va fi completată exclusiv de fonduri de la bugetul de stat, ele fiind excluse de la finanțarea prin intermediul altor PO, pentru a se evita dubla finanțare.

Universitățile și liceele tehnologice care vor fi implicate în structura partenerială aferentă consorțiilor de învățământ dual vor putea beneficia de granturi dedicate, în valoare max de 3.380.000 euro/consorțiu pentru achiziționarea de ateliere de practica digitalizate, pe baza unui concept de digitalizare adaptat profilului liceelor și universitatilor implicate în structura partenerială care formează fiecare din cele 10 consorții de învățământ dual.

Complementaritate:

Investițiile propuse vor fi complementare cu măsuri din POEO care vizează dezvoltarea de programe de ÎPT de nivel terțiar, derulate în regim dual pentru calificările profesionale de nivel 4 și 5, prin asigurarea de burse pentru studenții din cadrul programelor de ÎPT de nivel terțiar în primii ani de derulare. Spre deosebire de aceste măsuri, PNRR susține programele IPT în regim dual, finalizandu-se prin realizarea infrastructurii și a dotărilor și cu măsuri soft de creștere a accesului elevilor din categorii defavorizate pentru a finaliza ruta duală completă din învățământul dual.

De asemenea, măsurile propuse sunt complementare cu POEO în ceea ce privește obiectivul referitor la promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, prin acordarea de sprijin financiar pentru cazare, masă și transport, pentru elevii din grupuri sau medii defavorizate

(aparținând etniei roma, persoanelor cu dizabilități sau deficiențe sau din mediul rural etc.), pentru creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională.

Asistență tehnică: 3 milioane euro

Ajutor de stat:

Măsurile propuse nu intră sub incidența ajutorului de stat deoarece toate investițiile vor fi stabilite conform legislației naționale și europene și nu sunt vizate activități economice având în vedere că în România, învățământul public este finanțat și controlat de stat aplicându-se prevederile pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Investițiile vor fi strict direcționate doar în interesul procesului educațional al elevilor și nu vor fi utilizate pentru crearea/creșterea capacității economice, de producție a întreprinderilor implicate. În ceea ce privește eventualele investiții / servicii acestea vor fi achiziționate printr-o procedură competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată, nefiind incidente astfel prevederile ajutorului de stat.

Apreciem că nu sunt implicate elemente de ajutor de stat nici la nivelul operatorilor economici implicați în acest proces, având în vedere ca aceștia vor fi selectați pe baza unor criterii obiective, transparente și nu li se oferă niciun avantaj economic întrucât toată infrastructura/dotările finanțate din bani publici vor fi folosite exclusiv în activitatea de practică a elevilor/studentilor iar eventualul venit/profit obținut în urma valorificării acestor activități va fi reinvestit în scopuri educaționale, pentru dezvoltarea abilităților elevilor implicați, în conformitate cu prevederile pct. 28 și 29 și 31 din Comunicare Comisie privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Grup țintă:

Elevii din învățământul dual, studenții de la universitățile tehnice, operatorii economici, autoritățile publice locale.

Perioada de realizare a investiției: până în Q2 2026

Buget: 338 milioane euro

I13. Echiparea laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (IPT) (Alocare: 16,36 mil. Euro)

Provocări adresate:

În prezent la nivelul unităților de învățământ IPT dotarea laboratoarelor de informatică este una deficitară. Asigurarea dotărilor pentru laboratoarele de informatică constituie încă o prioritate la nivel național. De asemenea, se remarcă necesitatea adaptării elevilor la cerințele pieței prin formarea de competențe digitale pentru elevii din sistemul dual.

Obiective:

O1. Atenuarea impactului social și economic generat de criza epidemiologică prin reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii educaționale a laboratoarelor de informatică.

Rezultatele evaluării spațiilor de învățare din școlile IPT au evidențiat spații foarte limitate în proximitatea sălilor de clasă. A fost observată existența câtorva săli de informatică (TIC), însă acestea păreau a fi destinate elevilor din ciclul gimnazial. Pe de alta parte, conform percepției angajatorilor, există o cerere ridicată de personal calificat, de exemplu specialiști în tehnologia informației (IT), cu competențe analitice și de rezolvare a problemelor de înalt nivel. Această situație a fost subliniată de angajatori care au semnalat că sunt astfel obligați să angajeze personal cu competențe cognitive și tehnice și IT insuficiente, care necesită instruire intensă la locul de muncă. Analizând aceste probleme, ME intenționează dotarea cu echipamente a laboratoarelor de informatică din toate școlile IPT, pentru a asigura conexiunea cu meseriile viitorului.

Implementare:

Pentru creșterea calității ofertelor educaționale a școlilor din rețeaua IPT, ME are ca prioritate dotarea acestora cu echipamente TIC având următoarele obiective:

- Diversificarea metodologiei didactice și adecvarea acestor laboratoare la specificul ÎPT,
- Creșterea calității și diversificarea resurselor pentru învățare utilizate în egală măsură pentru transmiterea de cunoștințe și dezvoltarea competențelor pentru meseriile emergente.

Pentru dotarea laboratoarelor de informatică din cele 909 de unități de învățământ IPT va fi lansată o schema de finanțare care va include tipurile de echipamente standard pentru dotarea laboratoarelor de informatică. Achizițiile se vor realiza prin ISJ sau prin UAT/scoala. Astfel, Ministerul Educației va lansa un apel competitiv, în care beneficiari pot fi școlile și autoritățile locale, Consiliile Judetene și primăriile, pentru dotarea laboratoarelor de informatică din cadrul unităților de învățământ IPT. Prin intermediul schemei de finanțare, fiecare instituție va beneficia de un grant în valoare maximă de 18.350 euro, pentru dotarea unui laborator de informatică.

Ca urmare a implementării schemei se preconizează că vor fi dotate în mod etapizat 909 de laboratoare de informatică. Investiția este corelată cu I8, deoarece profesorii care predau disciplina TIC își vor îmbunătăți competențele didactice, inclusiv cele de utilizare în activitatea curentă a echipamentelor existente în laboratoarele de informatică. Prin urmare, investițiile în dotarea laboratoarelor de informatică, coroborată cu I8 va oferi elevilor posibilitatea de a aprofunda învățarea teoretică prin aplicații practice, utilizând tehnologiile moderne.

Fiecare școală va asigura mentenanța echipamentelor achiziționate, conform unor clauze contractuale, minim 5 ani. Monitorizarea procesului de includere a acestor echipamente în activitatea didactică curentă se va realiza prin intermediul inspectorilor de specialitate din ISJ-uri care vor realiza rapoarte anuale, la sfârșitul fiecărui an școlar. ME, prin unitatea de implementare a schemei, va centraliza aceste rapoarte și va alcătui o analiză de impact al investițiilor prin PNRR, în tehnologie digitală.

Complementaritate:

Investițiile în infrastructura laboratoarelor de informatică din toate unitățile IPT sunt complementare cu cele propuse a fi finanțate prin POR-uri.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Schema de granturi oferita pentru dotarea a 909 laboratoare de informatică nu intră sub incidența ajutorului de stat. Acestea vor fi în administrarea școlilor IPT, neimplicând elemente de ajutor de stat, având în vedere ca învățământul public din Romania nu este activitate economica, fiind finanțat de stat, în conformitate cu prevederile pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. În ceea ce privește investițiile, acestea vor fi achiziționate printr-o procedură competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată, nefiind incidente astfel prevederile ajutorului de stat.

Grup țintă:

Elevii și cadrele didactice din școlile IPT, exclusiv cele cu profil agricol care reprezinta o investitie separata.

Perioada de realizare a investiției: până în Q3 2023

Buget: 16,362 mil. euro

I14. Echiparea atelierelor de practică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (ÎPT) (Alocare: 90,9 mil. Euro)

Provocări adresate:

Atelierele reprezintă o resursă fundamentală pentru realizarea pregătirii practice în unitățile de învățământ profesional și tehnic, însă acest tip de dotare lipsește în aproximativ 20% dintre școlile profesionale din România. Această lipsă are impact asupra a aproximativ 18% din populația școlară din ÎPT. La nivel național, 13% dintre școlile profesionale dispun de un singur atelier, spațiu insuficient având în vedere numărul de elevi și calificările oferite.

Obiective:

O1. Atenuarea impactului social și economic generat de criza epidemiologică prin reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii educaționale a atelierelor școlare.

Implementare:

Pentru dotarea atelierelor de practică din cele 909 de unități de invatamant IPT, exclusiv liceele cu profil agricol, va fi lansată o schemă de finanțare care va include tipurile de echipamente standard pentru dotarea atelierelor de practică. Achizițiile se vor realiza prin ISJ sau prin UAT/scoala. Astfel, Ministerul Educației va lansa un apel competitiv, in care beneficiari pot fi școlile și autoritățile locale, Consiliile Județene și primăriile, pentru dotarea atelierelor școlare din cadrul unităților de invatamant IPT. Prin intermediul schemei de finanțare, fiecare scoala IPT va beneficia de un grant in valoare maximă de 100.000 euro

Atelierele de practică vor fi echipate conform standardelor didactice cu componente integrate de robotică și digitale care va duce la dezvoltarea competențelor pentru meseriile emergente. Atelierele de practică astfel dotate vor crește calitatea ofertei educaționale a școlilor din rețeaua IPT, prin diversificarea metodologiei didactice și adecvarea acesteia la specificul ÎPT: accentuarea învățării prin descoperire, a explorării, a rezolvării de probleme, învățării prin acțiune (learning by doing) etc., stimularea gândirii și a atitudinilor de tip antreprenorial etc. dezvoltarea deprinderilor practice. Pe baza necesarului pentru dotarea atelierelor de practica (a se vedea Anexa cu lista echipamentelor necesare atelierelor de practica), s-a estimat un cost maxim de 100.000 euro/scoala pentru dotari ateliere practica.

Complementaritate:

Investițiile în infrastructura unităților IPT sunt complementare cu cele propuse să fie finanțate prin POCIDIF și POR-uri.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Măsura nu implica elemente de ajutor de stat, având în vedere ca învățământul public din România nu este activitate economica, fiind finanțat de stat, în conformitate cu prevederile pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Schema de granturi oferită pentru dotarea atelierelor școlare nu intră sub incidența ajutorului de stat, ele vor fi în administrarea școlilor IPT. În ceea ce privește investițiile, acestea vor fi achiziționate printr-o procedură competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată, nefiind incidente astfel prevederile ajutorului de stat. Prin contractul cadru de achiziție echipamente, școlile IPT vor fi obligate să le utilizeze exclusiv pentru activități neeconomice iar în situația în care ar rezulta un profit, școlile vor fi obligate să reinvestească pentru susținerea activităților didactice.

Grup țintă:

Elevii și cadrele didactice din școlile IPT, exclusiv cele cu profil agricol.

Perioada de realizare a investiției: până în Q3 2023

Buget: 90,9 mil. euro, din care componenta digitală (simulatoare, echipamente digitale didactice etc) reprezintă 30 mil. euro.

I7. Transformarea liceelor agricole în centre de profesionalizare (Alocare: 43,6 mil. Euro)

Provocări adresate:

Principalele cauze ale declinului învățământului liceal agricol o reprezintă subfinanțarea investițiilor în infrastructura acestora, cum ar fi investiții în infrastructura la nivel de liceu aferentă educației specifice agriculturii și ramurilor conexe acesteia, inadecvarea curriculei cu realitățile socio-economice din agricultura modernă, precum și lipsa posibilității realizării stagiilor de practică în cadrul unor ferme didactice. Pornind de la această situație reală, se impune luarea unor măsuri de finanțare a unor investiții specifice care să determine atragerea absolvenților de clasa a VIII-a către acest domeniu de învățământ,

cât și asigurarea unei bune pregătiri profesionale a elevilor pe parcursul liceului, astfel încât să se poată asigura forță de muncă tânără și calificată în agricultură, în concordanță cu progresul tehnologic în acest domeniu, dar și cu cerințele PAC de practicare a unei agriculturi durabile. Intervenția propusă se încadrează la reforme de adaptare a competențelor dobândite de elevi la cerințele politicilor europene și la reforma remedială - creșterea capacității de reziliență în toate domeniile esențiale și recuperarea decalajului de dezvoltare în raport cu celelalte state membre ale UE. Dacă la nivel european tendința în ceea ce privește liceele tehnologice și agricole este axarea pe învățarea la locul de muncă (work-based learning), în România elevii care le frecventează au beneficiat în mică măsură de asemenea soluții.

Obiective:

O1. Creșterea calității ofertei educaționale a învățământului profesional agricol, prin transformarea liceelor agricole în principalele locuri de profesionalizare a viitorilor fermieri antreprenori și salariați în domeniile agriculturii și conexe acesteia, în strânsă legătură cu nevoia de înlocuire a fermierilor vârstnici și a șefilor de exploatații agricole.

Implementare:

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale va lansa ghidul de finanțare a liceelor agricole, care va stabili lista activităților eligibile, pentru îmbunătățirea calității procesului educațional.

Schema de finanțare dedicată celor 57 de licee agricole, având un plafon maxim, pe parcursul a 5 ani, va avea în vedere cel puțin următoarele tipuri de activități:

Investiții pentru dezvoltarea/modernizarea infrastructurii liceelor:

Modernizarea și/sau extinderea spațiilor (lucrări de construcții) necesare pentru funcționarea laboratoarelor de informatică (cate un laborator de informatică pentru fiecare liceu agricol) și a atelierelor școlare de specialitate, cu respectarea condițiilor de protecția mediului; modernizarea unor cantine și internate școlare pentru asigurarea condițiilor necesare de masă și cazare, în vederea atragerii unui număr mai mare de elevi pentru învățământul agricol; înființarea/modernizarea unor construcții existente în cadrul actualelor microferme didactice cu profil vegetal, zootehnic sau de mică industrie alimentară, cu respectarea condițiilor de mediu; achiziția de animale și material biologic în scop didactic în funcție de profilul fiecărui liceu; achiziția de utilaje și echipamente agricole necesare pentru efectuarea lucrărilor agricole pe actualele loturi didactice. Un număr de 30 de licee (din cele 57) dispun de o suprafață agricolă de peste 10 ha în proprietate sau în administrare pentru care necesită investiții în utilaje agricole și echipamente în vederea creării deprinderilor elevilor de a folosi utilajele pentru efectuarea lucrărilor agricole; alte cheltuieli aferente acestora. Investițiile vor fi realizate începând din anul 2022 pe un grup de 14 - 15 licee/an și se vor finaliza în anul 2025.

Tipurile de lucrări necesare pentru asigurarea creșterii performanțelor energetice atât pentru clădirile noi, cât și pentru clădirile vechi cu ocazia modernizării acestora sunt următoarele:

- înlocuirea centralelor individuale pentru încălzire, inclusiv a sobelor care funcționează pe consum de cărbune și lemn cu centrale noi care respectă standardele de mediu folosind energia electrică din rețeaua națională.

- asigurarea unor suprafețe de teren în funcție de condițiile existente la nivelul fiecărui liceu agricol, pentru amplasarea de panouri fotovoltaice în vederea înlocuirii sursei de energie primară cu sursa de energie regenerabilă pentru încălzirea spațiilor, asigurarea apei calde menajere (în cazul cantinelor), ventilație și iluminat, atât pentru clădirile noi, cât și pentru cele care vor fi modernizate.
- izolarea termică a pereților exteriori ai clădirilor noi, înlocuirea ferestrelor din lemn cu materiale noi, în cazul clădirilor vechi cu ocazia modernizării acestora, astfel încât să crească performanțele energetice a clădirilor, în conformitate cu cerințele din legislația națională și UE în domeniu.

Instruirea și perfecționarea profesională a cadrelor didactice de specialitate din cadrul celor 57 licee agricole

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în colaborare cu Ministerul Educației, va elabora necesarul de perfecționare a cadrelor didactice de specialitate pe discipline și domenii de activitate specifice agriculturii (domeniul vegetal, zootehnie, horticultură, medicină veterinară, protecția mediului, digitalizare, legislație etc.). Programul de perfecționare va fi elaborat în trimestru IV 2021 – trimestrul I 2022. Implementarea programului de perfecționare va începe din trimestrul II al anului 2022 pentru un număr de circa 350 de cadre didactice de specialitate și tutori de practică. Ulterior, va fi organizat câte 1 curs/an în perioada 2023 – 2026 pentru însușirea noilor cerințe și a noilor tehnologii din domeniile specifice agriculturii. Transferarea cunoștințelor acumulate de cadrele didactice de specialitate este necesară deoarece în prezent, se constată un decalaj între progresul tehnologic și nivelul de cunoștințe transferat elevilor. Cele 57 licee agricole vor fi organizate pentru perfecționare pe 5 centre regionale corespunzător celor 5 universități agricole de profil consacrate în România. Formarea formatorilor (a profesorilor de specialitate din cadrul liceelor) va fi realizată de către cadrele didactice din cele 5 universități.

Revizuirea manualelor de specialitate și reforma curriculară

În urma unei analize realizate asupra nomenclatorului meseriilor și calificărilor în domeniul agriculturii, inclusiv a ramurilor conexe acesteia, precum și a cerințelor de pe piața muncii, a reieșit faptul că este necesară revizuirea unui număr de circa 20 manuale de specialitate (domeniul vegetal, zootehnic, medicină veterinară, pomicultură, viticultură, floricultură, peisagistică, protecția mediului etc.). Actualele manuale de specialitate cuprind tehnologii specifice perioadei 1990 – 2000 și nu sunt prezentate noile tehnologii și noile cerințe referitoare, în special, la protecția mediului. Metodologia de revizuire a acestora va cuprinde: elaborarea unui plan de revizuire, stabilirea disciplinelor pe meserii, stabilirea autorilor și a comisiilor, autorizarea, elaborarea tematicilor, aprobarea/validarea, redactarea, tipărirea și multiplicarea manualelor. Elaborarea planului de măsuri se va realiza în trimestrul IV 2021 – trimestrul I 2022.

Perfecționarea stagiilor de practică a elevilor din învățământul profesional, liceal și postliceal agricol

În scopul unei mai bune coerențe între pregătirea teoretică din clasă și pregătirea practică realizată, după caz, stagiile de practică ale elevilor vor fi realizate pe loturile didactice care urmează a fi modernizate și la agenții economice care doresc să primească elevi în stagii de practică (ferme pedagogice). Implementarea acestei măsuri se va face anual începând cu anul 2022 și se va finaliza în anul 2026 pentru a prinde un întreg ciclu școlar. Instituția responsabilă pentru administrarea schemei de finanțare pentru

sprijinul liceelor agricole este Ministerul Educației, în colaborare cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Complementaritate:

Acest obiectiv este complementar cu obiectivul măsurii 6.1 – Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri și al măsurii 11 – Agricultură ecologică din PNDR.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Măsura propusă nu implică elemente de ajutor de stat având în vedere că se adresează exclusiv instituțiilor de învățământ public liceal, care vor beneficia de asistență tehnică aprofundată pentru activități pedagogice în scopul adaptării acestora la evoluțiile actuale din piața și a creșterii atractivității în rândul elevilor. În România, învățământul public nu este activitate economică, fiind finanțat de stat așa cum este descris și la pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. În ceea ce privește investițiile, acestea vor fi achiziționate printr-o procedură competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată, nefiind incidente astfel prevederile ajutorului de stat.

Grup țintă:

Elevii și cadrele didactice din liceele agricole, fermele care reprezintă baze de practică pedagogică.

Perioada de realizare a investiției: până în Q3 2025

Buget: 43.600.000 euro. Cele 57 de licee agricole vor primi eşalonat, pe parcursul a 5 ani, în total, câte 764.912,28 euro, care să conducă pe termen scurt la creșterea calității ofertelor educaționale și a bazei materiale. Fiecare liceu agricol va putea dota, prin intermediul grantului, câte un laborator de informatică în valoare de 18.000 euro, valoarea medie estimată la nivel de costuri de piață, iar 50.000 euro pentru fiecare liceu agricol vor fi alocați pentru achiziționarea de simulatoare și softuri necesare activităților teoretice și practice, în valoare totală de 3,88 mil. euro.

Digitalizarea educației

R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației

În ultimul deceniu, în România s-au derulat o serie întreagă de programe de formare pentru cadrele didactice, care au cuprins inclusiv module de competențe digitale. De exemplu, programul Intel Teach (2007-prezent) ale cărui module se regăsesc în oferta actuală de formare a unor Case a Corpului Didactic, programele de formare EduApps, CRED, care conține o componentă dedicată competențelor digitale profesionale etc. Adoptarea tehnologiei în educație este un proces extrem de complex, care presupune o mulțime de factori. Nu este suficient să existe o decizie care să ceară profesorilor integrarea tehnologiilor în predare-învățare, trebuie să existe un întreg context care să favorizeze folosirea lor. De exemplu, disponibilitatea unor echipamente performante, resurse educaționale deschise optime, adaptabile nivelului

elevilor și mai ales detinerea unor competențe digitale la un nivel adecvat pentru a utiliza resursele și tehnologia.

Prin reformele și investițiile finanțate prin PNRR, se încearcă o intervenție integrată a digitalizării educației, pentru adaptarea școlii exigentelor viitorului, prin dezvoltarea unui ecosistem dinamic și inovator de educație digitală de înaltă performanță, prin corelarea fluxurilor privind infrastructura hard (echipamente) și cea soft (competențe).

Reforma presupune:

- Modificări legislative pentru digitalizarea proceselor și conținuturilor în educație, precum și a derulării evaluărilor elevilor în sistem online.
- Reglementarea standardelor minime și optime pentru asigurarea calității activităților educaționale derulate în mediul virtual și prin intermediul tehnologiei virtuale. Noul cadru va reglementa standardele minime și optime pentru a asigura calitatea activităților educaționale desfășurate în mediul virtual și prin intermediul tehnologiei virtuale.
- Alinierea la Cadrul european al competențelor digitale (DigComp) pentru elevi, inclusiv actualizarea curriculumului pentru îmbunătățirea competențelor digitale ale elevilor din învățământul gimnazial și liceal, cu accent pe cele 21 de competențe ale DigComp, alfabetizare digitală, precum și dezvoltarea de materiale didactice digitale.
- Operaționalizarea relațiilor dintre profilul de competențe al cadrului didactic, cu precădere referirile la competențele digitale, și curriculumul pentru formarea profesională inițială (FPI) și formarea profesională continuă (FPC) și curriculumul asociat formării competențelor. Prin integrarea rezultatelor proiectelor POCU, în implementare la ME, PROF și Master didactic se va elabora Profilul cadrului didactic, componenta competente digitale.

Provocări:

România, începând cu luna martie 2020 a reconfigurat practicile educaționale de la interacțiunea „față-în-față” la mediul online. Această provocare a evidențiat rolul educației digitale ca obiectiv-cheie pentru predarea-învățarea-evaluarea de înaltă calitate, accesibilă și favorabilă incluziunii, precum și necesitatea unei abordări strategice privind dobândirea competențelor digitale pe tot parcursul vieții, pentru toți actorii implicați. Ministerul Educației, pe perioada suspendării cursurilor, a transferat în mediul virtual diferite tipuri de activități de învățare, dar fără să reușească să acopere nevoile tuturor categoriilor de elevi. O serie de alte măsuri sistemice au sprijinit elevii și cadrele didactice pentru asigurarea continuității procesului educațional (teleșcoală, programul Euro 200 etc). Sunt necesare în continuare măsuri și instrumente care să sprijine procesul educațional transferat în mediul online. Acestea sunt subsumate obiectivului strategic al Ministerului Educației, de a asigura șanse egale de acces și condiții calitative pentru participarea la un învățământ incluziv și de calitate, în special pentru copiii/elevii aparținând grupurilor cu risc ridicat (grupuri dezavantajate socio-economic, copiii/elevii din mediul rural, populația romă, tineri cu dizabilități).

În această perioadă, provocările cu care s-au confruntat școlile din România au fost legate de:

- existența unei rețele școlare eterogene, cu un puternic decalaj digital între unitățile de învățământ;
- competențe digitale insuficient dezvoltate pentru organizarea eficientă a procesului didactic în mediul online;
- acces redus la tehnologie și conectivitate redusă la internet;
- posibilități reduse ale familiilor în a acorda sprijin beneficiarilor educației, elevii și copii
- dificultăți în asigurarea participării la lecții online.

În condițiile confruntării cu o criză de sănătate publică pe parcursul anului școlar 2019 – 2020, ME a dezvoltat cadrul legal în vederea asigurării accesului cât și a educației incluzive de calitate, pe fundalul prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID – 19. În contextul unei potențiale limitări a desfășurării activității didactice față în față, în anul școlar 2020-2021, din perspectiva asigurării dreptului fundamental la o educație de calitate, pe baza prevederilor OUG 141/2020 și a LEN nr.1/2011 cu modificările și completările ulterioare, a fost elaborată legislația secundară prin care se introduce posibilitatea desfășurării activității didactice prin intermediul tehnologiei și al internetului, ca formă de organizare a procesului didactic ce implică înlocuirea orelor de predare-învățare-evaluare, care presupun prezența fizică a preșcolărilor/ elevilor în sala de curs, cu activități de studiu individual și activități didactice în sistem online.

În continuare, România are nevoie de:

- elaborarea unor metodologii de evaluare pentru mediul online, a performanțelor școlare ale elevilor, inclusiv elaborarea unei platforme de evaluare securizată a competențelor elevilor, prin crearea unei bănci cu itemi obiectivi de evaluare, la nivel național (grupați pe nivel de învățământ/discipline/unități de învățare), într-un format care să poată fi importat pe diverse platforme de evaluare sau să permită importul pe o platforma unică de evaluare, aceeași la nivel național, platforma care sa devina standard pentru evaluarea obiectivă a rezultatelor învățării;
- elaborarea cadrului de derulare a inspecției școlare (monitorizarea și evaluarea activităților didactice derulate în mediul virtual);
- cadru legislativ pentru elaborarea unor standarde de dotare a școlilor cu echipamente tehnologice în scop educațional, pentru asigurarea unui impact durabil al investițiilor propuse;
- elaborarea și validarea profilului de competențe al cadrului didactic, componenta de competențe digitale, care va fi ulterior baza programelor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice.

Obiectivul reformei:

O1. Adaptarea cadrului legislativ pentru dobândirea competențelor digitale ale elevilor transdisciplinar.

Implementare:

Ministerul Educației va coordona implementarea reformei, prin revizuirea cadrului legislativ cu ajutorul unui comitet consultativ format din experți, atât din domeniul educației, de nivel preuniversitar și universitar, precum și a unor experți din domeniul IT. Astfel, Comitetul consultativ va face propuneri

legislative ce vor fi supuse unei largi consultări publice, înainte de a fi aprobate. Ministerul Educației are atribuții exclusive de revizuirea curriculumului școlar obligatoriu și este responsabil de revizuirea planului cadru pentru disciplina TIC la toate nivelele.

Se are în vedere :

I. Clarificarea și validarea profilului de competențe al profesionistului în educație, inclusiv componenta de competențe digitale prin integrarea în Planul-cadru de învățământ, aferent Programelor de formare psihopedagogică și în cel aferent Masteratului didactic, a unor module pentru dezvoltarea competențelor digitale ale viitoarelor cadre didactice și pentru familiarizarea și utilizarea de metode și tehnici de predare moderne, conform Cadrelor DigCompEdu. Astfel, se urmărește o schimbare semnificativă a rolurilor profesorului, care să aibă în profilul de competențe profesionale explicit formulată competența de elaborare și/sau adaptare a resurselor de învățare, inclusiv elaborarea de curriculum.

II. Elaborarea și aprobarea Cadrelor de referință național privind competențele digitale pentru Invatamantul Preuniversitar (CRC DIP).

Se are în vedere elaborarea unui document cadru pentru îmbunătățirea competențelor digitale ale elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal, cu accent pe cele 21 de competențe ale DigComp, precum și crearea de descriptori, prin abordare transdisciplinară, precum și prin revizuirea programelor de Informatică și TIC. Documentul va fi elaborat în conexiune cu Legea Educației Naționale, dar și cu alte instrumente relevante ale Comisiei Europene, precum cadrele de competențe digitale pentru cetățeni (DigComp), pentru cadrele didactice (DigCompEdu). Ca urmare, competența digitală va fi formată permanent, prin intermediul unei abordări interdisciplinare, în învățământul primar și în învățământul secundar, în paralel cu integrarea TIC în anumite discipline sau predarea acestuia ca disciplină separată. Cadru național de referință pentru competențele digitale va defini fundamentele conceptuale și metodologice privind introducerea și dezvoltarea competențelor digitale în învățământul preuniversitar și va fi dezvoltat etapizat, astfel: 1. analiza conceptelor propuse de DigComp la nivel European și asumarea domeniilor de competență digitală adecvate învățământului din România; 2. stabilirea domeniilor de competență digitală care vor fi incluse în cadrul de referință; 3 selectarea abilităților/competențelor digitale specifice învățământului românesc și adoptarea la nivelul sistemului educațional din România; crearea de descriptori pentru competențele digitale și corelarea acestora cu competențele digitale; 4. stabilirea unităților de timp necesare pentru formarea/ dezvoltarea diferitelor abilități/ competențe digitale); 5. stabilirea mediului de formare a abilităților/ competențelor digitale (ex. laborator dedicat sau integrarea în sala de clasă a echipamentelor necesare; învățământ online); 6. realizarea unor repere pentru evaluarea abilităților/ competențelor digitale, inclusiv pentru pilotarea evaluărilor naționale, la clasa a IV-a, VIa în format digital; revizuirea programelor de Informatică și TIC din perspectiva competențelor vizate pe verticală) de la un ciclu de învățământ la altul, de la o clasă la alta, și pe orizontală) prin utilizarea competențelor digitale la alte discipline de studiu).

Reglementarea activităților didactice derulate în mediul online sau prin utilizarea mijloacelor multimedia, în sistem blended learning va conduce la creșterea calității ofertei educaționale, astfel încât, chiar în condițiile reluării școlii în format fizic, noile metode și tehnici de predare moderne și resursele digitale dezvoltate, vor putea fi utilizate și ca metode de predare-învățare complementare.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Modificările legislative descrise nu implică măsuri de ajutor de stat. Pentru investițiile aferente acestei reforme, vă rugăm să aveți în vedere analiza incidenței prevederilor de ajutor de stat din cadrul secțiunilor specifice.

Grup țintă: întreaga rețea de învățământ din România, elevii, cadrele didactice, părinții.

Riscuri și soluții:

Riscuri: Întârzieri în adoptarea actului legislativ

Soluții: Se va avea în vedere o atență monitorizare a procesului ce vizează modificarea cadrului legislativ, în vederea ajustării procesului de implementare a reformei cu rezultatele monitorizării și evaluării etapelor de implementare. ME va monitoriza rezultatele și va coordona măsurile aferente pe baza unei metodologii de implementare a fiecărui obiectiv de etapa.

Perioada de realizare: până în Q2 2024.

18. Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic (Alocare: 80 mil. Euro)

Investiția presupune dezvoltarea unui cadru național privind de competențele digitale ale profesorilor, asociat standardului profesional pentru cadrele didactice actuale și viitoare din România, în scopul adecvării structurii procesului educațional, pentru a sprijini regândirea proceselor educaționale, astfel încât să răspundă provocărilor noilor contexte digitale prin:

(a) Adoptarea unui sistem de referință standardizat (a unui complex de standarde profesionale de formare inițială și continuă) pentru evaluarea competențelor profesionale digitale profesionale ale cadrelor didactice din sistemul preuniversitar, inclusiv în cadrul examenelor de grad didactic.

(b) Dezvoltarea unui program național de formare profesională continuă a cadrelor didactice, în vederea dobândirii de cunoștințe avansate în domeniul utilizării noilor tehnologiilor noi, în procesul educațional, ca proces emergent procesului global al digitalizării. educaționale.

Provocări adresate:

În august 2020, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, componentă a Ministerului Educației, a elaborat o cercetare la nivel național, cu privire la învățarea la distanță, analizând procesul educațional realizat la distanță, în perioada suspendării cursurilor față în față în contextul pandemic universal. Studiul a avut în vedere identificarea percepțiilor și opiniilor respondenților cu privire la accesul, modul de desfășurare, participarea la activitățile școlare la distanță, nevoile de sprijin și ariile prioritare de intervenție din partea autorităților centrale și locale. Au fost formulate propuneri de creștere a eficienței organizării procesului de învățare la distanță. Interpretarea datelor de cercetare din acest studiu au permis și identificarea unor concluzii privind competențele digitale necesare pentru desfășurarea activităților de învățare online, astfel:

- conform răspunsurilor profesorilor, 40% dintre aceștia nu au utilizat aplicații pentru comunicare învățare colaborativă în perioada școlii de acasă, în timp ce doar 10% au utilizat aplicații în activitățile de învățare cu elevii (de exemplu, Geogebra, Kahoot, Padlet, Livresq, Socrative, Menti, Canva etc.).

- conform opiniilor directorilor, capitalul de competențe digitale ale profesorilor din școală este unul relativ adecvat pentru desfășurarea activităților educaționale la distanță. Directorii au apreciat că, pe o scală de la 1 la 10, nivelul mediu de competențe digitale ale profesorilor este 7,5, ceea ce înseamnă că, într-o măsură suficientă, aceștia se pot adapta la mediul online de predare. Este nevoie să abordăm această estimare cu anumite precauții, dacă ținem cont de: influența determinată de nivelul propriilor competențe digitale asupra formulării acestei evaluări generale; varietatea competențelor digitale pe care le pot avea profesorii (de exemplu, competențele de utilizare a unui calculator sau a unor echipamente digitale nu înseamnă automat și competența de a identifica sau de a dezvolta resurse educaționale deschise sau, de a utiliza anumite platforme sau aplicații educaționale sau de a organiza procesul de predare/evaluare prin intermediul tehnologiei).

- din datele cercetării a evidențiat reieșit nevoia dezvoltării competențelor digitale ale cadrelor didactice, indicatorul fiind numărul ridicat de profesori care au solicitat sprijin în derularea activităților online. Conform datelor furnizate de către directori, deși cererea de sprijin a fost ridicată, doar aproximativ jumătate dintre școli au pus la dispoziția profesorilor o persoană-resursă cu competențe digitale relevante, care să-i sprijine în derularea activităților online. Pentru profesorii din mediul rural acest sprijin a fost și mai rar oferit.

- unul din doi directori indică faptul că școlile au facilitat participarea profesorilor la sesiuni de formare, webinare pentru dezvoltarea competențelor digitale necesare pentru organizarea activității de învățare în spațiul virtual. Sprijinul oferit a constat însă, în principal, în facilitarea accesului la informații cu privire la oportunități de formare la nivel local, județean sau național și într-o măsură limitată la înscrierea în programe de formare (online).

- aproximativ 25% dintre profesori declară că nu dețin suficientă experiență în lucrul cu diferite instrumente și aplicații online, o pondere similară având și profesorii care au declarat că au experimentat stări de disconfort profesional în interacțiunea cu elevii în context online. Analiza datelor de cercetare indică faptul că principalele competențe necesare a fi dezvoltate țin de: proiectarea/adaptarea activităților pentru mediul online și structurarea activităților de învățare online de învățare (echilibrul între sincron / asincron); identificarea/utilizarea/dezvoltarea de resurse educaționale, inclusiv resurse educaționale deschise (RED-uri); lucrul pe platforme colaborative de învățare; utilizarea unor instrumente digitale în formularea de feed-back/evaluare; activarea, stimularea motivației și a autonomiei elevilor în participarea la activități online.

- deși elevii au semnalat foarte rar dificultăți ce țin de competențe digitale în participarea la activitățile online, peste o treime dintre profesori consideră că unii elevi din clasele cu care au lucrat online nu au demonstrat competențe digitale suficient dezvoltate, care să le permită utilizarea autonomă a diferitelor instrumente și aplicații, în special în mediul rural și la nivelurile de studiu preșcolar și primar și preșcolar.

Accesul larg la Internet, la tehnologiile și dispozitivele digitale sunt necesare în școală pentru că le oferă acestor generații un acces mult mai mare la informații decât oricărei generațiilor anterioare. Tinerii se dovedesc o categorie deosebit de vulnerabilă la ”patologiile” online. România este pe ultimul loc în UE pentru cei mai mulți indicatori digitali (DESI, 2019): capitalul uman (competențele digitale), utilizarea serviciilor de internet, integrarea tehnologiei digitale și dezvoltarea serviciilor publice digitale. Datele despre reziliența scăzută a profesorilor din învățământul preuniversitar la agresiunile de natură informațională din mediul digital (dezinformare, știri false, conținut pseudo științific, cyberbullying, hate speech pot fi desprinse din datele demografice generale.

Prin proiectul CRED este format un grup țintă țintă de 55.000 cadre didactice care predau în ciclul primar și gimnazial, care vor dobândi alături de competente didactice și competențe digitale de predare, pana in 2024. Ministerul Educației, prin Proiectul privind învățământul secundar (România Secondary Education Project - ROSE), formează cel puțin 10.000 de cadre didactice, pentru creșterea competențelor de a utiliza conținuturi, canale de comunicare, aplicații și echipamente digitale, atât pentru predarea față-în-față, cât și pentru activitățile didactice derulate online sau în format hibrid. Alte aproape 30.000 de cadre didactice vor dobândi competențe digitale prin proiectul PROF. Totuși, până în acest moment, doar un număr redus de profesori au participat la cursuri certificate de dobândire a competențelor digitale pentru predare-învățare-evaluare, prin urmare există un deficit major de competențe formare profesională în domeniul digitale profesionale la nivelul cadrelor didactice din sistemul de învățământ preuniversitar din România, mai ales la nivelul preșcolar (din 230.000 cadre didactice în total în sistemul preuniversitar). Aceste programe de formare nu trebuie să aibă ca finalitate doar formarea de competențe despre utilizarea calculatorului în predare, ci despre aplicarea unei tip de strategie de predare-învățare prin intermediul tehnologiei, despre dezvoltarea de resurse educaționale deschise, despre cultivarea unei anumite atitudini față de tehnologie ș.a.m.d.

Obiective:

O1. Dezvoltarea, până în anul 2025, a competențelor de pedagogie digitală pentru 100.000 cadre didactice.

Obiectivul programului de formare este dobândirea de competențe de pedagogie digitală, inclusiv cele legate de colectarea și utilizarea eficientă a instrumentelor și resurselor disponibile, pentru pedagogia transdisciplinară experimentală, a realizării și documentării învățării autentice, vizibile, integrate și integrative, formarea pentru zona de reziliență informațională în educație-,inclusiv prin media literacy-contracurriculara agresiunilor informatice și de securitate cibernetică pentru creșterea rezilienței societale-, inclusiv, prin adoptarea elaborarea și echivalarea unor cadre sisteme standardizate de formare profesională digitală și prin echivalarea rezultatelor învățării pe baza standardelor/cadrelor comune și programe de competențe digitale, recunoscute european și internațional. Sunt incluse aici testările și certificările standardizate, având în vedere existența cadrelor de competențele la nivel european (e.g. DigComp) și a programelor standard de competențe digitale recunoscute internațional (e.g. ECDL). În structura Programului de formare vor fi incluse toate cele 21 de competente digitale. Programul de formare va viza consolidarea rezilienței individuale, sociale și profesionale în fața amenințărilor din mediul digital -dezinformare, cyberbullying, propagandă, conținut pseudo-științific, hate speech, astfel încât cadrele didactice să facă față noilor provocări ale ecosistemului informațional digital.

Implementare:

Programul de formare va fi dezvoltat de ME, prin structurile/instituțiile abilitate, cu aportul specialistilor în domeniul educației și IT, astfel încât să fie adaptat și focalizat pe asimilarea perspectivei europene asupra competențelor digitale cuprinse în Cadrul european de competențe digitale pentru cetățeni (DigComp). Toate cadrele didactice participante la formare vor fi îndrumate/consiliate și monitorizate pentru a utiliza noile competențe digitale dobândite în activitatea la clasă cu elevii, atât în sistem față în față cât și blended learning/online, chiar în condițiile reîntoarcerii la școală în format fizic. Programul de formare va fi organizat prin intermediul furnizorilor de formare continua autorizați, etapizat, la nivel național. Programul de formare, național, va promova și ghida utilizarea eficientă a instrumentelor digitale și va oferi modelele de studiu pentru a personaliza/adaptarea procesului de învățare. Cursul va avea o durată de min 100 de ore, organizate în module de formare, stabilită în funcție de adaptarea nevoii de formare și nivelului de competență ale diferitelor categorii de profesori cadre didactice (asociat nivelurilor de școlaritate, mediilor rezidențiale în care se desfășoară activitatea de predare etc). Activitățile programului de formare sunt organizate în activități teoretice (60 ore), activități didactice practice online (30 ore) și activități de evaluare online (10 ore).

Investitia I8 reprezintă operaționalizarea reformei de digitalizare a educației, respectiv stabilirea legăturilor dintre profilul de competențe al profesorului, în special în ceea ce privește abilitățile digitale și curriculumul pentru formarea profesională inițială (FPI) și formarea profesională continuă (FPC) și curriculum-ul asociat cu formarea competențelor. Stabilirea legăturii dintre profilul profesorilor și curriculumul din formarea inițială și cea continuă a cadrelor didactice se va iniția în prima etapă prin conținutul de formare care vizează îmbunătățirea competențelor de pedagogie digitală pentru minim 100.000 profesori. Profesorii au nevoie și de un set de competențe specifice care să le permită să utilizeze potențialul tehnologiilor digitale pentru a-și transforma modalitățile de predare și învățare. Aceste competențe digitale specifice se extind în toate domeniile de activitate ale profesorului, de tip didactic-inclusiv predarea și învățarea, evaluare- și sociale, comunicarea cu părinții, cu societatea civilă, cu reprezentanții comunității. precum și pentru crearea și schimb de conținut și resurse. Se urmărește continuarea investițiilor în formarea profesorilor în domeniul dezvoltării competențelor digitale și al utilizării noilor tehnologii în învățare, prin: cursuri de formare tematică; introducerea în fiecare program de formare a unui modul de competențe digitale subsecvent tematicii acestuia; sesiuni online de instruire privind utilizarea unor aplicații online informatice. Demersurile începute deja la nivel național vor fi continuate prin PNRR, astfel încât încă încât 100.000 cadre didactice din sistemul de educație preuniversitar (100.000 de cadre didactice vor participa direct la programe de formare și alte peste 50.000 vor fi beneficia, implicit, prin intermediul platformelor dedicate, de un schimb eficient de bune practici prin platformele dedicate) să dețină și să demonstreze abilități și competențe digitale, având capacitatea de utilizare a exercițiului utilizării mediului tehnologic pentru proiectarea și desfășurarea unor activități didactice complexe, relevante, semnificative, Se va urmări focalizate pe formarea de competențe de literație digitală și de pedagogie digitală, inclusiv cele legate de colectarea și utilizarea eficientă a instrumentelor și resurselor disponibile online pentru scopul educațional propus.

Selecția cadrelor didactice participante se va realiza pe baza unei diagnoze actualizate a nevoii de formare în domeniul digitalizării, printr-o metodologie elaborată de ME, care va viza cu precădere profesorii din mediul rural și din școlile care în ultimul an, din diverse motive de indisponibilitate a echipamentelor, a lipsei conexiunii la internet sau a unor metode pedagogice adaptate învățării în sistem virtual etc, nu au efectuat activități didactice în mediul online cu elevii.

Programul de formare de competențe de pedagogie digitală va fi completat de organizarea unui cadru de monitorizare și de evaluare a gradului de aplicare în practica didactică a competențelor obținute prin formarea profesională continuă, pentru a asigura evaluarea competențelor digitale și pentru a iniția măsuri corective. Ca rezultat al derulării programului de formare a celor 100.000 cadre didactice de nivel preuniversitar se va alcătui o colecție de lecții multimedia (inclusiv lecții derulate prin adaptarea RED diferitelor niveluri de învățare) și de ghiduri metodologice de predare/evaluare, ce pot constitui modele de bune practici pentru fiecare arie curriculară/disciplină de studiu, pentru diferite nivele de educație care vor fi publicate pe portaluri/platforme cu acces liber, care să poată fie utilizate atât în învățarea față-în-față, cât și în învățarea blended learning/online. Platforma edu.cred dezvoltată în cadrul proiectului CRED finanțat în cadrul POCU va fi utilizată în cadrul programului de formare, pentru realizarea de aplicații practice și pentru evaluarea finală, prin postarea celor mai bune resurse digitale dezvoltate de profesorii participanți. Ca urmare, se intenționează publicarea, către publicul larg, a materialelor educaționale deschise, realizate de 50.000 participanți la programul de pedagogie digitală. În cadrul proiectului CRED, implementat de Ministerul Educației, este planificată activitatea de elaborarea de resurse educaționale deschise (RED) pentru sprijinirea aplicării la clasă a noilor programe școlare. Astfel, a fost creată platforma educațională CRED care are următoarele componente:

- A. Componenta de e-learning
- B. Componenta de comunicare și colaborare
- C. Componenta de colectare RED (Resurse educaționale Deschise)
- D. Componenta socială EDUCRED (Facebook, Youtube)

Platforma a fost utilizată pentru:

- A. Componenta de e-learning
 - Suport pentru 40.117 cursanți până în prezent
 - 1.818 grupe de cursanți: 1.578 finalizate și 240 în curs de finalizare
 - 58.950 milioane pagini vizualizate (pagini vizualizate în platformă, media de vizualizare/sesiune fiind de 12 min.)
 - peste 3,6 milioane sesiuni deschise (de câte ori au intrat cursanții în platforma educared.ro)
 - peste 38 TB de spațiu folosit (documente încărcate în platformă).
- B. Componenta de comunicare și colaborare:
 - Peste 42.800 conturi educared (cursanți și angajați CRED) deschise

- Peste 40.0000 webinare susținute în programul de formare conform programărilor realizate
- Peste 3,5 milioane de e-mailuri de la deschiderea platformei de comunicare și colaborare (din martie 2019)
- Sistem integrat de resurse educaționale care a fost promovat de către Ministerul Educației și Cercetării ca model de bună practică în 10 martie 2020 (Adresa 79/10.03.2020), digital.educared.ro

Prin platforma digital.educared.ro, portal cu resurse și instrumente digitale dezvoltat în cadrul proiectului CRED, cca 5200 școli au implementat sau sunt în implementare cu sistemele de colaborare și comunicare de tip EDUCRED, componenta video fiind utilizată de peste 2 milioane de ori în perioada închiderii școlilor, în timpul pandemiei.

C. Componenta de colectare RED (Resurse educaționale Deschise): Există un colector de resurse educaționale red.educared.ro construit astfel încât să preia resurse cu componente didactice care să fie avizate de către echipe de experți. Experții RED, din ianuarie 2021, au produs cca 1500 RED, din cele 7200 asumate prin proiect.

D. Componenta socială EDUCRED (Facebook, Youtube) Pagina Facebook a proiectului CRED: peste 30.000 urmăritori, Grup Proiectul CRED (Facebook): peste 31.000 membri

Sistemul de monitorizare a competențelor didactice obținute va fi corelat direct cu indicatorii de performanță asociați standardelor de formare profesională și de evoluție în carieră a cadrelor didactice, nu va urmări doar formarea profesorilor, ci și transferabilitatea și aplicabilitatea informațiilor/conținuturilor cognitive în deprinderi/competențe didactice, demonstrate performanța acestora în sala de clasă, măsurabile pe o scală a performanței didactice. Programul de îmbunătățire a competențelor digitale pentru profesori va fi realizat prin integrarea celor mai bune practici existente, astfel încât să poată fi adaptat tuturor nivelelor nivelurilor educaționale și va fi implementat la nivel național prin furnizori acreditați program de formare acreditat la național, livrat de furnizori care au capacitatea și expertiză prevăzute de legislația în vigoare. Se va institui de asemenea, un sistem mecanism de evaluare a competențelor de pedagogie digitală a cadrelor didactice, prin examenele de acces și de evoluție în cariera didactică /prin standarde profesionale care să permită recunoașterea și echivalarea rezultatelor învățării în domeniul digital de grad, didactic, gradual, până în 2026.- Investiția I8 va fi corelată cu SELFIE (Self-reflection on Effective Learning by Fostering the use of Innovative Educational technologies), pentru promovarea învățării în era digitală în instituțiile de învățământ.

Complementaritate:

Măsurile propuse spre finanțare răspund principiului complementarității cu alte proiecte și inițiative în domeniul educației digitale, cu mențiunea că se propune crearea unui ecosistem care să susțină educația digitală și reforma necesară. Programele de dezvoltare a competențelor digitale ale cadrelor didactice sunt complementare cu proiectul POCU, START în cariera didactică (Masterul didactic) care va elabora profilul absolventului de master didactic, inclusiv din perspectiva competențelor digitale. Profilul absolventului de master didactic va fi un document reglator al Planurilor de învățământ aplicabile în procesul de derulare organizare și desfășurare a cursurilor de master didactic. Prin proiectul POCU,

Profesionalizarea carierei didactice – PROF (mentorat de carieră didactică) se are în vedere promovarea formării profesionale continue a cadrelor didactice în sistem mentorat (induction + coaching), la nivelul comunităților de învățare, prin creșterea capacității de asigurare a stagiilor de practică pedagogice în școli de aplicație, organizate în 100 de centre școlare, denumite baze de practică pedagogică precum și a activităților de mentorat didactic. Mentoratul didactic și dezvoltarea unor comunități profesionale de tip laborator reprezintă o soluție pentru facilitarea formării profesionale pentru cariera didactică, atât la nivelul formării inițiale (stagii practice) cât, mai ales, la nivelul formării continue, ca evoluție în cariera didactică și ca dezvoltare profesională. și cu experiențe practice a programelor de formare.

Riscuri și soluții:

Riscuri- lipsa de interes pentru utilizarea de către cadrele didactice a mijloacelor/instrumentelor/resurselor de învățare online, a profesorilor, odată cu revenirea la școală în format fizic.

Soluții - promovarea învățării online/școlii virtuale ca metodă complementară de învățare, ca mijloc de facilitare a învățării complexe, în contextul digitalizării societății.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Prezenta investiție nu se supune legislației privind ajutorul de stat, formarea cadrelor didactice care își desfășoară activitatea exclusiv în sistemul public de stat vizând asigurarea unui proces educațional de calitate, în conformitate cu prevederile pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Astfel, dat fiind că, în România, învățământul public este integral finanțat și controlat de stat, acesta nu poate fi considerat o activitate economică și, prin urmare, prezenta măsură, în ceea ce privește aceste entități, nu reprezintă ajutor de stat.

La nivelul formării, măsura nu va implica elemente de ajutor de stat întrucât se va plăti pentru serviciile respective prețul pieței. În acest context, furnizorii de formare vor fi aleși printr-o procedură transparentă, deschisă, necondiționată, în temeiul prevederilor legislației naționale specifice privind formarea inițială și continuă a cadrelor didactice, din care să rezulte prețul pieței pentru serviciile oferite.

Grup țintă: toate categoriile de cadre didactice din sistemul public de educație preuniversitar.

Perioada de realizare a investiției: până în Q3 2025.

Buget: 80 milioane euro

I9. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ (Alocare: 478,5 mil. Euro)

Provocări adresate:

Harta Indicelui de Risc Socio-Educațional 2015-2019 ierarhizează școlile dezavantajate din perspectiva a patru indicatori fundamentali: pregătirea profesorilor, rezultatele elevilor, riscul de abandon, gradul de marginalizare al localității și indică dezechilibre majore ale sistemului de educație, generatoare de inechitate și excluziune, cauzate, în principal, de capacitatea socio-economică investițională în infrastructura și resursele tehnologice competitive. Inegalitatea de șanse este una dintre provocările fundamentale ale sistemului de învățământ românesc. În contextul întreruperii activităților uzuale, generate de pandemia cu SARS – CoV - 19, elevii dezavantajați socio-economic au o probabilitate mai mare să se deconecteze de școală. Deconectarea de școală se află în strânsă legătură cu abandonul școlar și rezultate școlare slabe. Inegalitatea de șanse la educație este una dintre problemele fundamentale cu care se confruntă sistemul de învățământ preuniversitar din România.

Până în anul 2020, unitățile școlare din învățământul primar și gimnazial au avut în dotare 139,7 mii PC-uri, iar dintre acestea 113,3 mii (81,1%) erau conectate la internet. În mediul rural, 76,2% din PC-urile aflate în dotarea unităților școlare au fost conectate la internet.

Unitățile școlare din învățământul liceal au avut în dotare 118,3 mii calculatoare, din care 94,8% au avut conectare la internet și 89,6% au fost utilizate efectiv în procesul de învățământ. Unitățile școlare din învățământul profesional au avut în dotare 2,5 mii calculatoare, din care 2,2 mii (86,2%) utilizate efectiv în procesul de învățământ. Din totalul calculatoarelor aflate în dotare, 87,3% au fost conectate la internet.

Învățământul postliceal și de maiștri a dispus de un număr de 4,7 mii calculatoare, din care 85,6% au fost utilizate efectiv în procesul de învățământ. Un număr de 4,1 mii calculatoare (86,6%) au fost conectate la internet. În anul universitar 2018-2019 în instituțiile de învățământ superior au fost 111,7 mii calculatoare, 95,8% fiind conectate la internet.

Dotarea școlilor pentru învățarea în format virtual rămâne în continuare una deficitară, fiind necesară acoperirea întregii rețele de învățământ cu echipamente și resurse tehnologice digitale.

În ceea ce privește dotarea laboratoarelor de informatică, în prezent situația este una deficitară. Asigurarea dotărilor cu echipamente a laboratoarelor informatice, conform standardelor, din învățământului gimnazial și liceal este încă o prioritate la nivel național.

Pentru anumite tehnologii mai scumpe se vor dezvolta hub-uri tehnologice, fixe și/sau mobile, care să furnizeze servicii unui număr mai mare de școli, cum este de exemplu, conceptul de Smart Lab, care este unul foarte puțin cunoscut la nivelul sistemului de învățământ din România. Utilizarea Smart Lab-ului va contribui la adaptarea metodelor pedagogice școlare și extrașcolare la noile tehnologii, acumularea exponențială de cunoștințe. Pentru a putea face față provocărilor viitoare ale meseriilor viitorului, elevii vor beneficia, prin intermediul Smart Lab-urilor, de noi competențe și abilități datorită utilizării tehnologiilor 4.0:

- Asimilarea rapidă a informațiilor din diverse domenii, prin vizualizare și practică, pe baza curriculum-ului școlar actual și a competențelor STEM și SMAC 8-14 ani, respectiv STEM și SMAC 14-18 ani;
- Simulările realiste în realitatea virtuală augmentată contribuie la dezvoltarea unor abilități și deprinderi practice;

- Facilitează înțelegerea și conștientizarea materialului didactic școlar și extrașcolar;
- Determină implicarea activă și responsabilă a elevilor în cadrul sesiunilor de instruire;
- Facilitează dialogul dintre trainerii/profesori și elevi prin alfabetizare digitală și tehnologică;
- Dezvoltă creativitatea aplicată prin imprimare 3D și softuri de design 3D;
- Antrenarea memoriei, a creativității, a transdisciplinarității și puterii de concentrare;
- Facilitează gândirea critică și analitică computațională;
- Dezvoltă capacitatea de a coopera în echipe, a empatiei și abilității de exprimare a emoțiilor;
- Oferă o experiență ludică a învățării, memorabilă pentru elevi și adulții interesați de învățare pe tot parcursul vieții (*upskilling*) deopotrivă;
- Antrenează capacitatea de adaptare și flexibilitate la o lume în continuă schimbare, în plină dezvoltare tehnologică exponențială.

Achiziționarea centrelor educaționale digitale multifuncționale inteligente Smart Lab va permite alfabetizarea digitală și tehnologică a elevilor, instruirea cadrelor didactice, aceștia având șansa de a-și antrena propriile abilități și competențe digitale de bază și avansate necesare pe piața muncii în prezent și viitor. Activitățile din cadrul Smart Lab vor permite practica noilor tehnologii 4.0 pentru toți elevii și cadrele didactice ale județului beneficiar. La activitățile centrelor vor putea participa elevii și cadrele didactice din județul beneficiar sau cadrele didactice și elevii din orice altă zonă a țării, în special profesorii care au dobândit noi competențe digitale în cadrul I8.

Obiective:

O1. Asigurarea infrastructurii și resurselor tehnologice digitale în unitățile de învățământ din sistemul preuniversitar, cu precădere în școlile din zonele defavorizate.

Digitalizarea educației este o necesitate impusă de progresul tehnologic permanent al societății. Tehnologia nu este un scop în sine, ci un vehicul prin care cunoașterea de înaltă calitate, relevantă și de impact este transmisă elevilor, care le va fi folositoare în viață în acord cu aspirațiile lor, indiferent dacă aceștia sunt prezenți fizic în clasă sau învață on-line. Arhitectura tehnologică digitală minimală necesară unităților de învățământ își propune să asigure educația digitală echitabilă, motivantă, relevantă, incluzivă, să nu îi marginalizeze pe copiii din mediile defavorizate sau pe cei cu dizabilități.

Prin urmare, unul din obiectivele strategiei SMART EDU este asigurarea infrastructurii și a resurselor tehnologice adaptate pentru toate unitățile de învățământ care să stimuleze motivația pentru studiu. Elevii și cadrele didactice trebuie să aibă acces liber la softuri, aplicații și programe informatice pe care să le poată utiliza activ în proiectele școlare, în variante standard sau prescurtate, în scop educativ. Creativitatea și competențele digitale ale elevilor pot fi dezvoltate prin accesul neîngrădit la tehnologia digitală, prin intermediul laboratoarelor informatice și prin intermediul echipamentelor TIC care pot fi utilizate în toate scenariile de funcționare ale școlilor, online sau fata in fata, la toate disciplinele.

Etapele investiției vor consta în lansarea unor scheme de granturi pentru:

- Asigurarea resurselor tehnologice în unitățile de învățământ (echipamente digitale pentru învățarea în sistem blended learning) care nu au mai beneficiat de dotări echipamente IT prin alte tipuri de programe (achiziția de echipamente pentru școli care nu sunt dotate prin programul de granturi pentru echipamente de tip CLEVER classroom, în total 3600 unități școlare dotate. Numărul școlilor a fost calculat astfel: din totalul de 6176 școli cu personalitate juridica, au fost eliminate cele 2500 școli dotate cu clever classroom prin intermediul granturilor de la I4). Vor fi achiziționate ecrane inteligente interactive în fiecare sală de clasă, laptopuri/tablete pentru fiecare cadru didactic și elev, cu softuri educaționale preinstalate și conexiune la internet asigurate, echipamente periferice etc.).
- Modernizarea a 5200 laboratoare de informatică în laboratoare educaționale digitale inteligente in unitățile de invatamant preuniversitar (în afara celor IPT). Numărul școlilor care vor beneficia de echipamente pentru dotarea laboratoarelor de informatică a fost calculat astfel: din totalul de 6176 școlilor cu personalitate juridica au fost eliminate cele 966 școli IPT (dotate prin I13 și I17 cu laboratoare informatice).
- Dezvoltarea de 1100 hub-uri tehnologice școlare de tip Smart Lab.

Ca urmare, toate cele 6176 școli cu personalitate juridica vor fi dotate cu echipamente digitale pentru laboratoarele informatice și pentru derularea în condiții optime a procesului didactic, prin intermediul I4 (clever classroom pentru 2500 școli), prin I13, I7 (laboratoare informatice pentru școlile din rețeaua IPT) și prin I9 (echipamente tehnologice digitale pentru 3176 școli care nu vor accesa programul de granturi de la I4 și 5200 laboratoare informatice pentru unitățile de invatamant, altele decât cele din rețeaua IPT).

Implementare:

Investiția I9. se va realiza pe baza noilor reglementări aprobate privind standardele minime și optime pentru asigurarea calității activităților educaționale derulate în mediul virtual și prin intermediul tehnologiei virtuale. Se va realiza o analiza la nivel de sistem la nivelul unităților de invatamant de stat, în raport cu standardul de dotare ce va fi realizat în cadrul reformei, analiza care va sta la baza elaborării ghidului schemei de granturi pentru digitalizarea școlilor. Implementarea acestei investiții se va realiza prin crearea unei scheme de finanțare pentru dotarea școlilor cu echipamente digitale pentru a sprijini învățarea în sistem virtual și hibrid. Achizițiile de echipamente tehnologice vor avea loc descentralizat, la nivelul școlilor sau prin intermediul ISJ-urilor sau autorităților locale.

Pentru a răspunde nevoilor de echipamente și dispozitive electronice, în continuarea programelor demarate de Ministerul Educației în anul 2020, vor fi dotate laboratoarele IT și săli de clasă/elevi în 6176 școli cu personalitate juridica pentru a asigura că la nivelul fiecărei școli exista cel puțin un laborator informatic și echipamente pentru derularea activităților didactice față în față sau online. Vor fi prioritizare școlile cu un număr ridicat de elevi din medii dezavantajate, din mediul rural, aceștia urmând a fi primii beneficiari ai intervenției.

În scopul utilizării școlilor cu noile tehnologii 4.0, software-ul aferent, aplicații pentru toate materiile studiate, pentru activități extra-curriculare, materiale consumabile, instruire pentru cadrele didactice, mentenanță pentru un an, inclusiv amenajarea spațiului cu mobilier școlar complet integrat și adaptat

tehnologiilor avansate, cu un design modern, adaptat tinerelor generații, acces la internet de mare viteză, adaptabil nevoilor fiecărei unități de învățământ beneficiare și profilului educațional va fi lansat un apel competitiv pentru dezvoltarea de laboratoare SMART. Vor fi achiziționate cca 25 smart lab/județ/sector Smart Lab educațional 4.0. performant care presupune următoarele tipuri de dotări: 6 imprimante 3D: 5 buc monocrome, 1 buc policolore, 2 scanere 3D: unul fix, unul manual; 1 laser 3D; 2 roboți educaționali multifuncționali – unul umanoid, unul braț industrial educațional - și 30 de kituri robotice pentru începători, 30 doodlere/creioane 3D, 30 ochelari de realitate virtuală VR/AR + Mixed reality Class VR System, 30 laptopuri integrate cu noile tehnologii, o tablă interactivă cu videoproiector.

Complementaritate:

Prin HG nr.370/2020 a fost aprobat Programul național "Școala de acasă" în vederea achiziționării de dispozitive electronice cu conexiune la internet, necesare dotării unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru facilitarea activităților didactice la distanță pentru elevii din medii defavorizate, înmatriculați în unitățile de învățământ preuniversitar de stat. În acest sens, prin OMEC nr. 4738/2020 a fost aprobat necesarul de dispozitive electronice cu conexiune la internet, precum și criteriile de repartizare a acestor dispozitive achiziționate prin programul național "Școala de acasă" pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și secundar, forma de învățământ de zi și cu frecvență (respectiv clasa pregătitoare, clasele I-XII, școala profesională), înmatriculați, la început de an școlar, în unități de învățământ preuniversitar de stat. Astfel, în luna decembrie 2020 s-a finalizat livrarea a 250.000 de tablete, 10.000 camere web și 22.000 de laptopuri. Prin HG nr. 756/2020 a fost aprobat Programul național "Educația în siguranță" prin care au fost prevăzute alocări financiare din Fondul de rezervă bugetară aflat la dispoziția Guvernului. Până la 1 aprilie 2021, prin acest program, au fost achiziționate 39.149 tablete, 4.698 camere web, 3.109 calculatoare (desktop, all-in-one, laptop). Deși în ultimul an, s-au făcut eforturi pentru dotarea școlilor cu echipamente adecvate derulării procesului de învățare în mediul online, există încă nevoi neacoperite.

Pentru a soluționa decalajul digital dintre mediul urban și cel rural, România a accesat fonduri ale UE în baza cadrului financiar 2014-2020:

- Programul Operațional Competitivitate al României are alocată o sumă de 100 de milioane EUR din Fondul european de dezvoltare regională (FEDR).
- Programul Operațional de Dezvoltare Rurală 2014-2020 prevedea inițial o sumă indicativă de 25 de milioane EUR din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) în cadrul programului LEADER (9), din care mai puțin de 2 milioane EUR au fost alocate efectiv măsurilor privind infrastructura de bandă largă.
- Proiectul RoNet , care își propune să sprijine construirea de rețele de distribuție („backhaul”) în „zonele albe”, a primit o finanțare de 45 de milioane EUR din partea FEDR, asigurând infrastructura de racordare la banda largă pentru un obiectiv de 696 de localități. La sfârșitul lunii decembrie 2019, autoritățile naționale au raportat finalizarea lucrărilor în 606 localități, lucrările fiind într-un stadiu avansat de finalizare în alte 82 de localități.
- nouă schemă de subvenții pentru construirea de rețele de generație următoare (NGN), cu un buget total contractat de 59 de milioane EUR, oferă sprijin operatorilor privați care vor instala

infrastructura de distribuție („backhaul”) și de acces la bucla locală („last-mile”) în alte localități aflate în zone albe. Proiectul vizează să acopere 160 000 de gospodării din „zonele albe”.

- Wireless Campus - Obiectivul proiectului îl reprezintă crearea unei platforme naționale integrate de tip campus care va asigura, cu prioritate în școli de nivel gimnazial, serviciul de acces fără fir la rețele de date deschise interconectate, inclusiv la Internet. Rezultatele prevăzute de implementarea proiectului sunt: 4500 de școli vor beneficia de echipamente wireless, 1 platformă wireless campus instalată, 54 persoane instruite pentru administrarea și utilizarea infrastructurii. Aceste demersuri vor continua în perioada următoare, în special prin intervenții finanțate prin cadrul financiar multianual 2021-2027, precum și prin realizarea unui plan operațional împreună cu ANCOM, STS și principalii operatorii de servicii de date în vederea extinderii acoperirii cu conexiune 4G tuturor zonelor rurale, deoarece în prezent doar 85% din suprafața României are acoperire 4G.
- Sistemul informatic de management al școlarității (SIMS) vizează să realizeze, într-un mediu online, managementul școlarității pe baza fluxurilor stabilite în proiectul eGOV (înscrisere online la liceu, implementarea cataloagelor electronice și evaluarea online a lucrărilor scrise la examenele naționale).

Investiția este complementară cu intervențiile propuse să fie finanțate prin POCIDIF 2021-2027:

- Reteaua Națională pentru Educație Online (RENEO) va dezvolta o platforma unică la nivelul ME, integrată cu proiectele SIMS și Edulib, prin intermediul unei rețele de centre educaționale capabile să ofere inclusiv servicii de educație și de consiliere pentru copiii aflați în situații de risc, respectiv 200 Centre Locale de Educație Online (câte 4 la nivel de județ și sector la care se adaugă 12 pentru centrele de învățământ special) cu tehnologie hardware și software necesară pentru realizarea de materiale educaționale în regim de Resurse Educaționale Deschise (RED), 41 Centre Județene de Educație Online cu tehnologie hardware și software necesară atât pentru realizarea de Resurse Educaționale Deschise dar și pentru asigurarea de suport centrelor locale de educație online și un Centru Național de Educație Online cu tehnologie hardware și software, platformă de gestiune de Resurse Educaționale Deschise, care să coordoneze și să sprijine la nivel național întregul proces de generare și validare de RED.
- Sistem de tip Platforma Informatică Centralizată pentru Educație (SPICE) care va dezvolta soluții securizate, centralizate și standardizate de resurse IT în sistemul educațional din România prin digitalizarea și centralizarea tuturor informațiilor din educație precum și oferirea unei experiențe îmbunătățite în procesul de învățare.
- STEAM: Știință, tehnologie și experiment în învățământul preuniversitar vizează realizarea unei infrastructuri moderne cu scopul de a susține dezvoltarea de competențe aplicative în știință și tehnologie, bazate pe experimente specifice, pentru elevii de gimnaziu și liceu, laboratoare care asigură accesul elevilor la tehnologie, Hub-uri care se vor axa pe utilizarea și dezvoltarea conținutului, laboratoare și infrastructura mobilă vor asigura accesul elevilor la tehnologii avansate și dezvoltarea de competențe relevante.

- Platforma națională integrată WIRELESS CAMPUS 2 care va dezvolta infrastructura IT, de comunicații și de securitate, precum și de programele software necesare găzduirii resurselor de date și operării platformei SPICE la nivelul Ministerului Educației.

Riscuri și soluții:

Risc - achiziționarea unui excedent de echipamente sau a unor neadecvate procesului didactic.

Soluție - ME și ISJ urile vor monitoriza achizițiile de echipamente, pe baza unor analize de nevoi standardizate la nivelul tuturor școlilor.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Nu este cazul, toate echipamentele achiziționate sunt destinate școlilor din rețeaua națională de învățământ, care este finanțată de stat și nu constituie activitate economică, aflându-se în situația descrisă la pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Prin contractul cadru de achiziție echipamente, școlile IPT, publice sau private, vor fi obligate să le utilizeze exclusiv pentru activități neeconomice iar în situația în care ar rezulta un profit, școlile vor fi obligate să îl reinvestească pentru susținerea activităților didactice.

Dat fiind că, în România, învățământul public este integral finanțat și controlat de stat, acesta nu poate fi considerat o activitate economică și, prin urmare, prezenta măsură, în ceea ce privește aceste entități, nu reprezintă ajutor de stat.

La nivelul furnizorilor de echipamente, pentru a exclude elementele de natură ajutorului de stat, se va organiza o procedură de licitație transparentă, deschisă, nediscriminatorie, astfel încât să fie plătit prețul pieței. În ceea ce privește investițiile, acestea vor fi achiziționate printr-o procedură competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată, nefiind incidente astfel prevederile ajutorului de stat.

Grup țintă: toți elevii și profesorii din învățământul preuniversitar, unitățile de învățământ.

Perioada de realizare a investiției: până în Q1 2025.

Buget: 478,5 milioane euro

I15. Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut (Alocare: 78,59 mil. Euro)

Provocări adresate:

La fel ca în cazul infrastructurii TIC, dotarea școlilor și accesul elevilor și profesorilor la resurse educaționale (manuale tipărite sau digitale, resurse educaționale deschise, aplicații educaționale etc.) a fost deficitară în ultimii ani. Deja o bună parte a profesorilor din sistemul de învățământ preuniversitar dezvoltă în permanență materiale educaționale în diverse formate (de la prezentări în format electronic la seturi de exerciții, tipărite sau în format digital, de la colaje audio-video la programe de calculator ș.a.m.d.)

pentru a adapta curriculumul propriului stil de predare și profilului claselor la care predau. Calitatea acestor materiale ce sunt disponibile online nu este validată nici științific, nici la nivel de comunitate.

Principalele provocări adresate sunt nevoile de abordare integrată a desfășurării activităților didactice în regim online sau în situații speciale prin asigurarea complementarității derulării orelor on-line, cu platforme de învățare, manuale digitale și materiale auxiliare necesare unui proces complet și complex. În acest context, Ministerul Educației a proiectat și dezvoltat un portal de informare care să sprijine activitatea didactică, instrument online dedicat tuturor celor interesați de contextul educativ și sanitar în care se va desfășura activitatea în anul școlar/universitar 2020-2021, ca urmare a evoluției pandemiei de COVID-19. Pe acest site pot fi accesate repere metodologice elaborate în vederea consolidării achizițiilor din anul școlar 2019 -2020, pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, profesional și tehnic, vocațional, precum și pentru învățământul special. În anul 2020 a fost lansată platforma Digital pe educared.ro (digital.educared.ro), un spațiu creat pentru toate cadrele didactice care doresc să valorifice noile tehnologii în activitățile de învățare cu elevii, platformă dezvoltată de echipa proiectului „Curriculum Relevant, Educație Deschisă pentru toți” - CRED, cu sprijinul experților Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație (CNPEE). În acest spațiu virtual - digital.educared.ro - sunt centralizate mai multe tipuri de resurse digitale și informații utile, în activitățile educaționale desfășurate. Toate resursele colectate pe platformă sunt gratuite. Cadrele didactice au avut posibilitatea de a accesa resurse de învățare necesare pentru susținerea activităților la distanță cu elevii, instrumente digitale cu ajutorul cărora pot fi dezvoltate astfel de resurse, platforme de învățare colaborativă, adaptată contextului clasei de elevi (și resurselor de la nivel de școală), dar și instrumente utile de comunicare și colaborare la distanță, precum și comunități de învățare în care pot fi împărtășite experiențe și resurse cu alți colegi de disciplină. Platforma pusă la dispoziție de Ministerul Educației conține, de asemenea, o secțiune de Resurse Educaționale Deschise – RED, centralizate în secțiunea „Resurse ISE” a site-ului. Totuși resursele educaționale virtuale sunt insuficiente și nevalidate științific și nu sunt adaptate tuturor situațiilor de învățare. Prin activitatea experților din cadrul CRED, s-au validat unele resurse de pe site-urile inspectoratelor. Mai puțin de 10% dintre ele îndeplinesc criteriile de calitate minimale sau pot fi numite resurse deschise.

Obiective:

- O1. Dezvoltarea unui ecosistem digital care să permită extinderea dobândirii competențelor digitale la nivelul învățământului preuniversitar gimnazial.
- O2. Crearea cadrului de utilizare a mediului online pentru evaluările naționale, prin dezvoltarea unui sistem de evaluare și testare securizat la distanță

Implementare:

Investiția I15 reprezintă operaționalizarea Cadrului de referință național privind competențele digitale pentru Învățământul Preuniversitar (CRCDIP), pe baza prevederilor Documentului cadru pentru îmbunătățirea competențelor digitale ale elevilor din învățământul primar, gimnazial, cu accent pe cele 21 de competențe ale DigComp.

Asigurarea dotărilor în învățământului gimnazial cu laboratoare pentru științe și tehnologii și formarea cadrelor didactice din sistemul de învățământ pentru pedagogia interdisciplinară și transdisciplinară experimentală, a realizării și documentării învățării autentice, vizibile, integrate și integrative este completată de investițiile în dezvoltarea diferitelor tipuri de RED pentru nivelul gimnazial prin: integrarea competențelor digitale, a competențelor STEM, în complementaritate cu celelalte competențe-cheie pentru economia verde și a celor pentru viața de zi cu zi (life skills) prin module/ opționale care să stimuleze creativitatea și inovarea, precum și gândirea computațională, începând din învățământul primar (de exemplu robotica, print 3D, RPA, IoT); stimularea creativității și inovării prin sarcini de lucru care apelează la tehnologii digitale, la mijloace multimedia; activarea pedagogiilor inovative, cu accent asupra învățării prin descoperire, învățare experiențială, în sprijinul învățării cu sens, autentice și vizibile; stimularea experiențelor de învățare etc.

Etapele investiției vor urmări:

1. extinderea platformei manualelor digitale (manuale.edu.ro), prin adăugarea unor auxiliare școlare în format RED, pentru învățământul preuniversitar, pentru clasele pregătitoare-VIIIa, pentru toate disciplinele;
2. crearea de resurse educaționale deschise accesibile pentru patru niveluri de învățare: nivel remedial, nivel accesibil (mediu), nivel avansat, nivel performanță (manuale digitale, materiale didactice digitale, lecții digitale/interactive/video, cursuri inovative opționale, aplicații multitouch, jocuri educaționale multiplayer etc.). Validarea acestora se poate face și practic (peer-evaluation) la nivel de expert, de platformă (de tipul like/dislike cu argumente) etc.
3. dezvoltarea unor resurse educaționale deschise incluzive pentru gimnaziu, prin elaborarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, sportivi, elevi spitalizați, etc, pentru adaptarea curriculumului cerințelor educaționale speciale. Aceste resurse vor fi utilizate de elevii care din diverse motive au perioade lungi când nu ajung la școală;

Alături de dezvoltarea de diferite tipuri de RED pentru nivelul primar și gimnazial, prin această investiție este prevăzută și dezvoltarea unei **platforme de evaluare a competențelor elevilor securizată**, a căror specificații tehnice vor fi elaborate pe baza celor mai bune practici europene și a unei analize de nevoi realizată la nivel național. Dezvoltarea platformei a plecat de la premisa unui număr mediu de itemi pe clasa indiferent de materie, produs științific (unde trebuie competențe de psihometrie) și produs software – care e creat după specificațiile elaborate după analiza științifică a nevoilor și schema științifică elaborată a produsului realizată de experți în acest domeniu (testare curriculum, competențe etc). În zona de produs software s-a inclus, în afara de platforma în sine, o aplicație mobilă client (pentru elevi și pentru cadre didactice) pentru tableta/telefon, precum și dezvoltarea unui produs propriu de proctoring (online supervision) care blochează fereastra de browser și alte aplicații pe durata testării, permite supravegherea pe camera, salvează screenshot-uri periodice din camera, atenționează elevul dacă e în afara ariei camerei, detectează acțiuni suspecte în apropiere (sunet și alte persoane) etc.

Etapele ulterioare ale operationalizării platformei de evaluare elevi sunt:

- Cloud rental space (este de dorit ca platforma sa existe în cloud și nu pe servere dedicate având în vedere scalabilitatea facilă a acesteia)

- Verificare și împărtășire banca itemi.

- Asigurarea mentenanței.

Platforma de evaluare va fi disponibilă tuturor elevilor și cadrelor didactice din sistemul de educație preuniversitar, mai puțin IPT, și va fi utilizată pentru toate tipurile de evaluări interne – inițiale, de progres și sumative și externe – de tipul evaluărilor naționale sau prin sampling.

Resursele Educaționale Deschise provoacă o schimbare majoră în educație. Cu ajutorul acestui tip de resurse se trece la un sistem de învățare deschis. Utilizarea judicioasă a RED, în combinație cu metodologii pedagogice adecvate, cu obiecte de învățare bine concepute și cu activități diverse de învățare, poate oferi o gamă mai largă de opțiuni pedagogice inovatoare. Pentru dezvoltarea celor 3 tipuri de RED menționate mai sus va fi lansat un apel de proiecte în sistem competitiv, pentru dezvoltarea conținutului pedagogic digital pentru diferite niveluri, adaptate diferitelor tipuri de utilizatori, în acord cu Cadrul european al competenței digitale pentru cetățeni (DigComp), precum și pentru elaborarea și asigurarea funcționalității și mentenanței platformei de evaluare a elevilor. Astfel, prin aceasta investiție se are în vedere **extinderea platformei manuale.edu.ro, prin adăugarea de auxiliare didactice și un manual al profesorului în care să dezvolte activități didactice adaptate pe niveluri, plecând de la manualul propriu zis, pentru toate disciplinele, pentru toate clasele de gimnaziu, precum și crearea de conținut educațional digital, ca resurse accesibile pentru niveluri de aprofundare diferențiată a cunoașterii, inclusiv crearea de cursuri inovative opționale.** Aceste resurse educaționale deschise vor fi dezvoltate în cadrul unui apel de proiecte competitiv, de către furnizori cu experiența în dezvoltarea de materiale didactice digitale și verificate calitativ de o comisie de specialitate de la ME.

Se vor elabora diferite tipuri de RED, materiale pentru învățare diferențiată, pentru elevii cu CES, astfel încât să existe o ofertă variată materiale în format digital, care să fie apoi adaptată de profesori diferitelor categorii de elevi. Se va elabora un caiet de sarcini cu specificații clare și se va constitui la nivelul ME o echipă multidisciplinară de analiză a calității RED care vor fi elaborate de furnizori specializați, încă din etapa de elaborare a caietelor de sarcini, pentru ca acestea să fie adaptate nevoilor unor categorii de elevi, să îndeplinească standardele de calitate și să fie complementare celor dezvoltate prin POEO și POCIDIF, POC etc.

Investiția este corelată cu măsurile asociate I8, deoarece programul de formare pentru îmbunătățirea nivelului de pregătire și a calității predării să se realizeze în concordanță cu noile tehnologii, pe care să le integreze în procesul educațional, de la predare și până la evaluare. Prin intermediul programului de formare finanțat în cadrul I8, cadrele didactice vor învăța să adapteze diferitele tipuri de RED, nivelului clasei (nivel remedial, mediu, performanță), indiferent de forma de derulare a procesului didactic, online sau față în față.

Complementaritate:

Măsurile propuse sunt complementare cu cele din proiectul POCU, CRED, în care vor fi dezvoltate 7200 RED, precum și cu proiectul EDULIB, Platforma digitală cu resurse educaționale deschise - Biblioteca virtuală, care are ca obiectiv crearea unei platforme digitale cu resurse educaționale deschise, în special pentru licee, facilitând accesul liber la manuale în format electronic și la alte resurse educaționale electronice.

Investiția este complementară cu POEO, Prioritatea 4.iv.1. Dezvoltarea de resurse educaționale deschise (RED) și alte resurse moderne de învățare pentru elevi, studenți, profesori și echipele manageriale, cu ajutorul noilor tehnologii, inclusiv pentru elevii/studenții din grupuri vulnerabile (elevi/studenți cu dizabilități/ CES, elevi/studenți care provin din medii dezavantajate socio-economic, elevi/studenți romi etc.). Spre deosebire de aceste RED, prin PNRR se vor dezvolta auxiliare școlare pentru gimnaziu, materiale didactice pentru diferite niveluri de învățare și RED pentru educație incluzivă, adaptate pentru o serie de dizabilități care vor fi excluse de la finanțarea din POEO, care va fi focalizată în special pe resursele digitale deschise pentru nivelul liceal. De asemenea, și prin POCIDIF vor fi finanțate o serie de centre educaționale online care vor conține resurse educaționale deschise, dedicate altor tipuri de beneficiari decât cele dezvoltate prin PNRR.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Nu este cazul, nu sunt vizate activități economice, resursele educaționale deschise vor fi puse la dispoziția elevilor gratuit. Nu sunt implicate elemente de ajutor de stat nici la nivelul furnizorilor de servicii având în vedere că resursele educaționale deschise vor fi dezvoltate în cadrul unui apel de proiecte competitiv.

Grup țintă: toți elevii din învățământul preuniversitar pot fi beneficiarii platformei de evaluare și a resurselor educaționale deschise dezvoltate.

Perioada de realizare a investiției: până în Q1 2025.

Buget: 78,59 milioane euro

I16. Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului (Alocare: 244 mil. Euro)

Provocări adresate:

Evoluția sistemului de învățământ superior din România se va alinia provocărilor cu care se va confrunta sistemul universitar european în următorul interval, aliniindu-se după următoarele repere previzionate: nevoie de transparență mai accentuată și de eficacitate mai mare, în sensul în care contribuția învățământului superior la dezvoltare și creștere inteligentă, sustenabilă și incluzivă trebuie să devină efectivă și raportată ritmic la indicatori vizibili și cuantificabili; provocare constantă de a contribui semnificativ, vizibil și transparent la agenda de creștere economică a României și la sporirea angajabilității și a productivității economice; un răspuns mai pragmatic și eficient la noile evoluții și implicații cheie ale calificărilor, competențelor și ale abilităților la nivel european/național și care să exploateze valoarea

adăugată a mobilităților academice; noua provocare a cercetării și inovării, în sensul în care instituțiile de învățământ superior trebuie să devină pilonii proceselor de inovare națională și europeană, ca centre deschise și responsabile de cercetare, inovare și dezvoltare; nevoia de promovare a unei noi culturi a guvernantei academice, responsabile și performanțe și de un nou model de profesionalizare a managerului universitar; provocarea globală și regională, internaționalizarea învățământului superior din România, care va deveni cheia rezolvării problemei expansiunii cererii 9 de educație superioară de calitate, atât pentru studenți cât și pentru cadrele didactice; nevoie de articulare strategică asumată și publică pe termen mediu și pe termen lung, cu politici fundamentate pe evidențe, care să răspundă unor nevoi prioritare ale sistemului de învățământ superior.

Universitățile se confruntă în prezent cu **nevoia de schimbare a pedagogiei, care să valorizeze implicarea mai activă și autonomă a studenților în propria formare, utilizarea tehnologiei și a resurselor de tip open access**, astfel încât să dezvolte o relație nouă cu societatea, dincolo de rolul lor tradițional în generarea, diseminarea și transferul de cunoaștere, accentuând și legătura bidirecțională cu societatea, în logica open science. Este semnalată în acest sens nevoia de investiții în echipamente pentru facilitarea învățării și inovării. Sunt necesare măsuri specifice pentru a sprijini digitalizarea tuturor serviciilor la nivel național și pentru a spori gradul de conștientizare cu privire la relevanța și beneficiile adoptării tehnologiilor digitale, prin implicarea universităților care să ofere mai multe căi flexibile de învățare și creșterea abordărilor transdisciplinare. În acest sens, dotarea universităților cu centre digitale pentru crearea unor campusuri de învățare hibridă și alianțe tehnologice vizează deschiderea universităților către societate, prin oferirea de programe de studiu relevante și flexibile.

Noile tehnologii, numite și **tehnologii emergente**, pot fi un rezultat al cercetării din universități sau institute specializate, precum și al inovării prin start-ups, în perioada de creștere a acestora sau chiar în companii cu o mai îndelungată experiență. Transferul tehnologic implică, în general, competențe care nu se regăsesc între cele care sunt deținute de cei activi sau în curriculum, respectiv programe de studiu. Realizarea unei analize care pornește, de exemplu, de la specializările inteligente și se finalizează cu portofoliul competențelor necesare a fi mobilizate pentru implementări comprehensive, realizată pe întreaga verticală definită de complexitatea competențelor, ar permite definirea unor calificări/specializări ce pot fi asociate nivelurilor de calificare. Acestea pot fi ulterior atribuite nivelurilor de învățământ care le pot forma prin organizarea programelor de studiu universitare.

Consiliul Național al Rectoților (CNR) reunește rectorii instituțiilor de învățământ superior pentru a aduce valorile universităților în dezbateri publice, reprezintă un vector pentru propuneri, dezvoltare regională, negocieri cu autoritățile publice, cu diferite rețele de învățământ superior, cu parteneri economici și sociali, cu instituții naționale și internaționale, reacționând și generând evoluțiile din învățământul superior prin transformare și inovare. De aceea, rolul de reprezentare a universităților românești trebuie susținut printr-un amplu proces de digitalizare care să-i permită să dețină informațiile și să transmită mesaje în timp real la nivel național și internațional.

Ca organism de reprezentare națională a sistemului de învățământ superior, CNR este principalul partener al autorităților guvernamentale în vederea asigurării coerenței implementării reformei în domeniul învățământului superior. Odată cu schimbarea paradigmei dezvoltării (cu accent pe aspectele ecologice și

echitate), învățământul terțiar, aflat în centrul agendei de dezvoltare bazate pe inovare, devine vital pentru maximizarea potențialului capitalului uman. CNR, ca factor de suport și informare pentru decizia politică, are rolul de a colabora cu cadre didactice, cercetători și reprezentanți ai mediului economic pentru a sprijini strategic investițiile în construcția de capacități, în crearea de oportunități, în aplicarea cunoștințelor de la nivel global, cu scopul angajării economiei cunoașterii la toate nivelurile. Într-un context de schimbări profunde în sectorul învățământului superior, CNR are, de asemenea, rolul de a sprijini și de a promova universitățile și valorile acestora, atât în țară, cât și în străinătate, de a crea un parteneriat puternic cu mediul economic. CNR sprijină dezvoltarea unui ecosistem de învățământ terțiar echitabil, favorabil incluziunii, dar și dinamic și inovator, relevant pentru piața muncii.

Obiective:

O1. Redefinirea guvernancei universitare de tip Open Source, inclusiv a guvernancei funcționale multi-nivel.

O2. Sprijinirea dotării instituțiilor de învățământ superior cu dispozitive și platforme digitale de e-learning și administrative, pentru a răspunde provocărilor generate de pandemia COVID-19, pentru crearea noilor competente ale viitorului, prin mecanisme de inovare permanentă a programelor de studiu.

Implementare:

Se finanțează două tipuri de intervenții:

a) Apel necompetitiv, cu o alocare financiară totală de 10 milioane euro, beneficiar Ministerul Educației, de digitalizare a Consiliului Național al Rectorilor, centrat pe sprijinirea universităților pentru dezvoltarea strategiilor și politicilor de tip Open Science și eficientizarea reprezentării tuturor universităților la nivel național.

Digitalizarea CNR se va realiza prin:

I. Infrastructură națională tip rețea prin centre multimedia. Va fi realizată o platformă integrată la nivel național, de noutăți universitare (știri și evenimente) - prin central (HUB) și platformă digitală (Hardware, Software, Servicii de tip Cloud - stocare și acces). Platforma integrată de noutăți universitare va interconecta centre multimedia de la nivel regional (2 în București + 1 în Brașov + 2 în Iași + 2 în Cluj + 2 în Timișoara + 1 în Craiova + 1 în Constanța) – cu un total de 11 centre la nivel național. Centrele multimedia vor avea rolul de a sprijini dezvoltarea și promovarea regională a universităților, astfel încât să devină poli regionali, cu rol activ în dezvoltarea economică, formarea competențelor cerute de piața muncii, asigurarea unei punți de legătură cu mediul economic și autoritățile locale. Știrile și evenimentele promovate vor viza atât mediul academic, cât și parteneriatele locale ce pot susține dezvoltarea economică zonală folosind principiile Open Science, Open Source - care se bazează pe principiile deschiderii și transparenței în întregul ciclu de cercetare - inovare, încurajând partajarea și colaborarea. Practicile online, deschise și transparente, vor accelera și consolida valorile academice de bază, cum ar fi integritatea cercetării, cooperarea și schimbul de cunoștințe. Open Science va fi cheia creșterii încrederii publicului în știință, respectiv în universități, va reprezenta mijlocul de a stimula interesul și de a stimula participarea publicului la activitățile mediului universitar. Se vor asigura flexibilitatea, materiale de înaltă calitate,

accesul la expertiza academică, îndrumare și feedback, consiliere, conferințe online, rețele de studii și forumuri.

II. Aplicarea/dezvoltarea/implementarea de tehnologii digitale în spațiului universitar prin utilizarea Bunelor practici - Smart Academic Life și a Aplicațiilor Digitale Smart Governance, Smart People, Smart Influence care vor contribui la creșterea capacității CNR de a reprezenta universitățile românești la nivel național și internațional. Acestea vor fi interconectate cu infrastructura de la punctul I, astfel încât să se poată realiza ”influențarea” pozitivă a comunității locale, dezvoltarea relației cu mediul de afaceri, dezvoltarea cooperării guvernamentale, acoperirea domeniilor prioritare și a meseriilor emergente la nivel național. Se va pune accent pe relația dintre guvernarea inteligentă și sustenabilitate, participarea la guvernarea electronică, va fi asigurată sustenabilitatea guvernării electronice, vor fi utilizate guvernanta e-colaborare, sustenabilitatea e-participării la co-creație și e-guvernare colaborativă - pentru susținerea universităților românești. Rezultatele așteptate ale guvernantei inteligente sunt dezvoltarea durabilă, care integrează valorile academice universitare, sociale, economice și de mediu. Aplicația Digitală Smart People va fi utilizată pentru formarea online a resursei umane pentru următoarele competențe pentru care există o mare solicitare: competențe digitale avansate, comunicare, etică, antreprenariat, multitasking - policalificare.

Pentru Bune practici - Smart Universities vor fi utilizate aplicațiile Smart Campus, Smart Education, Smart Research. Peisajul învățământului superior se află la răscrucea unor schimbări digitale uimitoare. Învățământul superior are acum un corp de studenți care sunt nativi digitali, așteptând o experiență care să le îmbunătățească rezultatele. Universitățile ar trebui să favorizeze rezultatele pozitive, să se bazeze pe practici inovatoare care valorifică tehnologiile emergente. Schimbările generate de digitalizarea accentuată necesită instituții conectate digital. Un ”campus inteligent” folosește o infrastructură de rețea avansată și dispozitive conectate la internet pentru a oferi experiențe de susținere și de angajare, permite universităților să ia decizii bazate pe informații de actualitate pentru a îmbunătăți securitatea și a maximiza resursele. Similar cu orașele inteligente, un campus inteligent folosește tehnologii inteligente pentru a crea noi experiențe și servicii. Aceste tehnologii inteligente pot îmbunătăți diferite aspecte ale vieții studenților și a facultăților în campus, cum ar fi: îmbunătățirea procesului financiar, îmbunătățirea serviciilor pentru studenți, reducerea timpilor de așteptare, atenuarea greșelilor de conformitate, reducerea erorilor umane, automatizarea fluxurilor de lucru, conservarea energiei și a resurselor.

Universitățile au rămas în urmă în implementarea sustenabilității ca parte a strategiei lor și în dezvoltarea unor indicatori de performanță pentru a putea urmări progresul lor. Dacă ne uităm la operațiuni (procesele de zi cu zi și activități) ale instituțiilor de învățământ superior, vedem doar progrese minore. Pentru aceasta este necesară dezvoltarea unui cadru pentru campusul inteligent de mâine. CNR va propune conceptul unui campus inteligent care integrează noi modele de învățare, partajare inteligentă a resurselor și a utilizării clădirilor și a transportului (în raport cu diferite forme de educație și eficiență energetică). Flipping - the - classroom, blended learning, e-learning și prelegeri web fac parte din noile modele de învățare care ar trebui să permită mai mult timp și plasează o formă independentă de educație. În ceea ce privește partajarea inteligentă a resurselor, cele mai bune practici privesc partajarea capacității de stocare IT între universități, punerea la dispoziție liberă a resurselor educaționale, partajarea de informații.

Conceptul de Smart Campus va fi folosit pentru ecologizarea învățământului superior prin intermediul IT. Un campus inteligent poate fi exprimat în patru teme: învățare, partajare, clădiri și transport, unde toate aceste teme pot fi atât materiale cât și imateriale. Mai mult, prezența omniprezentă a IT a accelerat tranziția de la material la imaterial și a contribuit la un campus mai verde pentru învățare inteligentă, partajare inteligentă, clădiri inteligente și transport inteligent. Smart Campus digital va fi o soluție informatizată utilizată pentru a sprijini universitățile să dezvolte strategii integrate de durabilitate pentru campusul lor. Va furniza un ghid pentru universități pentru a propune măsuri care pot fi luate pentru a realiza digital un Smart Campus. Analizele realizate până în prezent fac dovada că inițiativele universităților nu au o viziune și o strategie de ansamblu. Cadrul propus cu ajutorul aplicațiilor informatice poate ajuta la alinierea inițiativelor și proiectelor existente, precum și la dezvoltarea unei căi generale clare către Smart Campus digital în universități. CNR va informa, promova și susține universitățile în realizarea <campusurilor inteligente>. Va fi realizat un Centru Smart, de susținere informatizată prin informare, promovare și realizarea unor planuri de management pentru asigurarea tranziției verzi și energetice în construcția și reabilitarea clădirilor aparținând universităților; vor fi popularizate măsuri de energie regenerabilă. Sistemul informatic din Centrul Smart va fi interconectat cu Bune practici - Smart Universities și Aplicațiile Digitale Smart Campus pentru energie, calitatea aerului, utilizarea apei, trafic, mediu înconjurător, etc. Pe măsură ce penetrarea energiei regenerabile crește, tehnologiile de generație mai mică continuă să reducă costurile și tehnologiile de stocare mai mici se maturizează, există o oportunitate pentru a profita de beneficiile sociale și de mediu pe care le poate oferi un model de energie distribuită, îndeplinind în același timp obiectivele lor privind schimbările climatice și devenind mai rezistent. Centrul digital Smart va ajuta universitățile să atingă acest obiectiv, lucrând cu ei, atât pentru a dezvolta prin intermediul aplicațiilor informatice cadre și planuri viitoare, cât și pentru a oferi soluții tehnologice inovatoare. Pe lângă îmbunătățirea performanței, fiabilității și controlabilității, informarea și promovarea unei treceri la o rețea mai inteligentă va determina reducerea emisiilor, permițând o integrare mai mare a surselor regenerabile de energie și o utilizare mai eficientă a energiei, alinierea la ultimele progrese europene în domeniu. Transformarea universităților va necesita o abordare progresivă, luând în considerare mediul construit și structurile societale care există deja. În timp ce planificarea pe termen lung este crucială, aceasta trebuie să includă identificarea și stabilirea priorităților a etapelor care trebuie luate de acum în viitor până la succesul realizat. Realizarea unui centru inteligent necesită o colaborare semnificativă între toate părțile interesate, un sistem informatic inteligent și o bună informare și colaborare între universități prin CNR. Utilizatorii finali ai serviciilor trebuie să participe și să colaboreze la definirea conceptelor pentru un rezultat de succes. Noua tehnologie inovatoare va trebui să fie open source pentru o conectivitate ușoară la alte sisteme, și robustă. Deși abordarea fiecărei universități va fi ușor diferită, colaborarea națională și globală este vitală pentru dezvoltarea standardelor și a celor mai bune practici, iar CNR va avea rol de informare și coordonare prin intermediul sistemului informatic de simulare a unor strategii eficiente. Aplicațiile Digitale Smart Education și Smart Research vor utiliza Learning Management System (LMS) pentru învățare, predare, evaluare – e-learning, mixed learning, mobile learning prin care va avea loc dezvoltarea materialelor de curs, livrarea și partajarea de conținut, comunicarea dintre cursanți, lectori și lumea exterioară, crearea și livrarea de prezentări și prelegeri - aplicații prin care CNR va sprijini toate universitățile din România în situații ca cea din pandemia COVID

19, în special universitățile care au semnalat incapacitatea de face față unei treceri a cursurilor în format exclusiv online. Aceste aplicații vor deservi, de asemenea, și colaborările cu universități europene prin schimb de lectori, teme de cercetare, inovare. Aplicațiile Digitale Smart Research pentru Tehnologii creative vor permite accesul la Rețele internaționale – networking; Open access; Realitate virtuală; Biblioteca digitală cu acces la resurse internaționale (ex. ANELIS, biblioteci digitale Elsevier, etc.);

III. Platformă digitală interactivă unică pentru conceperea, dezvoltarea, integrarea, achiziția și gestionarea bazelor de date la nivel național. Platforma va include sisteme de gestionare a informațiilor prin Management Information System (MIS) și de planificarea resurselor prin Enterprise Resource Planning.

Aceste baze de date cuprind: resurse educaționale și de cercetare ale universităților românești, studenți, absolvenți, acorduri instituționale ale universităților românești cu universități din străinătate, colaborări ale universităților românești în cadrul alianțelor / rețelelor de universități, contribuțiile universităților românești la capacitatea de inovare europeană, colaborări cu mediul socio-economic la nivel regional, național și internațional, sisteme interconectate care să permită accesul, stocarea, partajarea, reutilizarea datelor științifice și integrarea acestora cu sistemele europene (ex. European Open Science Cloud – EOSC). Vor fi organizate sesiuni de lucru dedicate pentru: formarea competențelor de bază/avansate digitale, activități care să sprijine colaborarea interinstituțională și să promoveze structuri de tip rețea sau centru, centre și politici de asociere regională dintre universități, creșterea capacității de integrare a feedback-ului primit din partea partenerilor din mediul socio-economic și dezvoltarea capacității de prognoză în raport cu nevoile acestora. Sunt vizate acțiuni dedicate activităților din centrele multimedia, precum și pentru operarea, gestionarea și utilizarea informațiilor din cele 7 baze de date (enumerare mai sus), crearea de parteneriate, internaționalizare, promovare prin intermediul tehnologiilor digitale.

CNR va putea sprijini, prin sistemul informatic dezvoltat, încheierea de acorduri instituționale între universitățile românești și universități din străinătate, va centraliza și disemina informații privind prezența studenților străini în universitățile din România, oportunitățile de a studia în România, dar și participarea studenților români la studii în universități europene, colaborări ale universităților românești în cadrul alianțelor / rețelelor de universități europene, contribuțiile universităților românești la capacitatea de inovare europeană, colaborări cu mediul socio-economic la nivel regional, național și internațional, activități care să sprijine colaborarea interinstituțională și să promoveze structuri de tip rețea sau centru.

Prin digitalizare, CNR va putea reprezenta o reală punte de legătură între mediul economic, nevoile pieței muncii și universități, punând laolaltă informații, nevoi, resurse. Va urmări creșterea vizibilității internaționale prin promovarea și integrarea în spațiul internațional al învățământului superior românesc. Acest demers se va realiza prin organizarea / participarea la acțiuni internaționale, prin utilizarea unei platforme web dedicate spațiului universitar românesc, interactivă la nivel internațional, care va prezenta parteneriatele internaționale ale universităților (țări și instituții), ofertele de burse ale universităților.

Prin digitalizare, CNR va putea deveni un organism suport pentru acțiunile comune de îmbunătățire a calității managementului, va putea participa mai activ la construcția Spațiului European al Educației și la cooperarea internațională în diferite domenii, oferind o activitate integratoare în serviciul universităților, realizat după modele existente în numeroase state din Uniunea Europeană.

Investiția reprezintă 100% componentă de digitalizare.

b) Apel competitiv de proiecte, cu o alocare financiară totală de 234 milioane euro, dedicat universităților de stat și private, pentru a crește competitivitatea internațională a concentrărilor academice și pentru a dezvolta programe academice comune în domenii cu relevanță socio-economică (smart specialisation) prin diferite tipuri de investiții în infrastructură digitală universitară și prin formarea de competențe digitale avansate. Prin acest apel universitățile vor putea aplica pentru finanțare în vederea achiziționării simultane, în limita bugetului max. de 3,9 mil euro/universitate, a unor echipamente pentru dezvoltarea de centre de studiu academic digital, pentru asigurarea echipamentelor necesare pentru dotarea laboratoarelor didactice și a infrastructurii de specialitate, astfel încât studenții să dobândească nu doar competențe digitale, ci și modalitatea de aplicare a acestora în domeniul de studiu.

Tipurile de investiții care vor fi eligibile în cadrul schemei de finanțare pentru digitalizarea universităților și modernizarea laboratoarelor sunt infrastructură informațională/comunicațională puternică, computing centers; noduri/centre/hub-uri de inovare și de lansare/găzduire a unor startup-uri, urmând să fie detaliate și completate extensiv în ghidul apelului. În cadrul apelului, universitățile pot aplica, în limita a 10% din bugetul maxim stabilit, și pentru dezvoltarea unor programe de formare pentru: dezvoltarea competențelor profesionale și digitale ale studenților de la licență, master și doctorat, prin participarea în programe de formare, în corelare cu viitorul Cadru european al competențelor digitale, care urmează a fi actualizat prin includerea competențelor în domeniul inteligenței artificiale și a datelor; dezvoltarea competențelor digitale și de cercetare ale personalului didactic și de cercetare, prin participarea în proiecte de cercetare și practică, în corelare cu Cadrul european pentru competența digitală a cadrelor didactice; dezvoltarea modulelor /unităților de învățare care conduc la formarea prioritară a competențelor emergente organizate și certificate în format microcertificare; dezvoltarea competențelor digitale avansate ale specialiștilor din zona IT pentru tehnologii emergente – Quantum Computing, AI, Blockchain, IoT, etc. - cu efectul creșterii valorii adăugate a serviciilor și produselor dezvoltate de către companiile din domeniul IT&C românești și pentru a rămâne o economie competitivă la nivel mondial; derularea de programe de training pentru upskilling prin intermediul Digital Innovation Hubs etc.

Universitățile publice de stat și private vor putea aplica pentru finanțare în cadrul apelului, în funcție de nevoi instituționale, argumentate în cererea de finanțare, în raport cu specificul domeniilor de specializare.

Riscuri și soluții:

Risc - Lipsa de interes a universităților pentru aceste tipuri de echipamente sau achiziționarea lor prin intermediul altor programe

Soluții- Promovarea în cadrul universităților a oportunităților oferite de finanțarea oferită prin PNRR.

Risc - Lansarea unor linii de finanțare insuficient adaptate noilor contexte, în condițiile revenirii la învățarea în format fizic.

Soluție- Adoptarea tehnologiilor digitale în învățământul superior se va baza pe o strategie holistică, bine concepută și integrată care să ia în considerare tehnologiile ca un factor cheie pentru toate procesele și activitățile instituționale viitoare.

Complementaritate:

În România există în prezent doar 12 centre de inovare digitală care au fost declarate câștigătoare ale apelului organizat de Autoritatea Română pentru digitalizare. Universitățile care vor primi finanțare în cadrul apelului nu vor putea să acceseze surse de finanțare prin alte tipuri de programe, de ex POC, POCIDIF, etc pentru aceleași tipuri de investiții.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Achizițiile de echipamente vor fi destinate instituțiilor de învățământ superior publice și private. În cazul în care entitatea desfășoară atât activități neeconomice cât și economice, finanțarea publică va intra sub incidența normelor privind ajutorul de stat numai în măsura în care acoperă costurile legate de activitățile economice în cauză. Prin urmare, se va impune obligația ca beneficiarul să organizeze contabilitate separată a acestor tipuri de activități, astfel încât finanțarea publică să fie acordată numai pentru activitățile neeconomice și să nu existe subvenționare încrucișată a activităților economice. Prin contractul cadru de achiziție echipamente, universitățile private vor fi obligate să le utilizeze exclusiv pentru activități neeconomice iar în situația în care ar rezulta un profit, universitățile vor fi obligate să îl reinvestească pentru susținerea activităților didactice.

La nivelul furnizorilor de echipamente, pentru a exclude elementele de natura ajutorului de stat, va fi organizată o procedură de licitație transparentă, deschisă, nediscriminatorie, astfel încât să fie plătit prețul pieței.

Grup țintă: studenții, personalul didactic și auxiliar din învățământul superior, universitățile publice de stat și private, în parteneriat cu ONG sau alți parteneri privați.

Perioada de realizare a investiției: până în anul Q4 2025.

Buget: 244 milioane euro

Unități de învățământ reziliente**R6. Actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura standarde ecologice de proiectare, construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar****Provocări:**

Starea, locația și tipul infrastructurii educaționale au impact nu numai asupra accesului la educație, ci și asupra calității acesteia. În acest sens asigurarea bazei materiale minime (clădiri reabilitate/ modernizate, condiții sanitare necesare pentru funcționare, dotarea cu echipamente, material didactic, etc) pentru desfășurarea actului educațional sunt condiții esențiale pentru descurajarea absentismului și reducerea fenomenului de părăsire timpurie a școlii, pentru creșterea ratei de absolvire și tranziție spre niveluri superioare de educație. Datele evidențiază că puțin peste jumătate (56%) din elevii români învață în școli supraaglomerate. Astfel, infrastructura de educație din România este inadecvată pentru un număr mare de elevi (peste 1,2 milioane).

În ceea ce privește mediul rural, demersul pentru asigurarea infrastructurii educaționale de calitate este necesar cu atât mai mult cu cât a avut loc un proces de raționalizare a rețelei școlare, prin închiderea acelor unități care nu aveau un număr suficient de elevi și preluarea activităților de către unități de învățământ apropiate, în general aflate în centrele de comună, cu asigurarea transportului elevilor. S-a urmărit, prin concentrarea resurselor umane și materiale, o eficientizare a cheltuielilor pentru educație, o sporire a atractivității pentru elevi și cadre didactice și, nu în ultimul rând, creșterea calității educației oferite. Aceste ”școli de centru” au nevoie de o infrastructură performantă, în condițiile în care, pe de o parte, 70% din școlile care necesită reabilitare se află în mediul rural și, pe de altă parte, copiii care provin din mediul rural fac parte din grupurile dezavantajate educațional, în primul rând din punctul de vedere al calității educației oferite.

De asemenea, peste jumătate dintre unitățile de învățământ secundar din România nu sunt dotate cu laboratoare, situație care are un impact negativ asupra a peste 845.000 de elevi. Legislația actuală din domeniul educației nu prevede obligativitatea ca unitățile școlare să fie dotate cu laboratoare, însă școlile trebuie să dispună de un nivel adecvat de dotări (echipamente) și resurse care să sprijine atingerea obiectivelor programei școlare și ale procesului didactic.

Deciziile privind investițiile în infrastructura educațională din România vor lua în considerare factori contextuali precum schimbările demografice, alternativele de transport pentru elevi și nevoile pieței forței de muncă. Aceste investiții vor fi prioritizate pe baza unui set de criterii holistice, echitabile, bazate pe date concrete, integrate într-un cadru strategic unitar. Investițiile în infrastructura de educație sunt proiectate și executate în prezent în conformitate cu legislația în vigoare din domeniul educației, al urbanismului și construcțiilor, al securității la incendiu și al sănătății publice, fiind incidente pe de o parte legi și hotărâri de guvern, dintre care unele, respectiv cele care stabilesc procesul de planificare urbană, proiectare, executare și recepție a construcțiilor fac parte din procesul de codificare a legislației prezentat în cadrul componentelor privind Valul Renovării și Fondul verde și digital pentru localități. De asemenea proiectarea și execuția clădirilor cu funcțiuni de învățământ, respectiv creșe, grădinițe, școli și licee fac obiectul unor normative de proiectare specifice și a unor normative cu caracter orizontal, ce privesc cerințele de calitate în construcții, respectiv:

- a) rezistență mecanică și stabilitate;
- b) securitate la incendiu;
- c) igienă, sănătate și mediu înconjurător;
- d) siguranță și accesibilitate în exploatare;
- e) protecție împotriva zgomotului;
- f) economie de energie și izolare termică;
- g) utilizare sustenabilă a resurselor naturale.

Actualizarea normativelor de proiectare este un proces cu un parcurs reglementat prin acte normative specifice, ce se derulează de către MDLPA, ca autoritate de stat în domeniul construcțiilor. O parte din reglementările tehnice în construcții au fost recent actualizate precum normativul privind proiectarea,

execuția și exploatarea construcțiilor pentru creșe indicativ NP 022-2021. iar altele urmează să fie actualizate conform calendarului stabilit de ministerul de resort, nefiind toate relevante pentru clădirile de învățământ. Pentru realizarea unor școli care să atingă standardele de calitate și sustenabilitate actuale, va fi actualizat normativul privind proiectarea, execuția și exploatarea construcțiilor pentru școli și licee”, indicativ NP 010/1997. De asemenea, precizăm că în prezent, sunt în vigoare NORME DE IGIENĂ pentru unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor., aprobate prin Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1456/2020. Tot aici sunt reglementări despre dotările laboratoarelor și atelierelor (fără a se preciza minimul de dotari).

Se poate constata că în prezent realizarea de clădiri de învățământ sau renovarea/modernizarea acestora este reglementată de legislația din mai multe domenii respectiv educație, construcții, sănătate publică și siguranță la incendiu, actele normative fiind emise în diferite perioade și fiind mai mult sau mai puțin corelate.

În contextul tranziției către clădiri verzi și inteligente și al reformei procesului de educație, este necesară reformarea cadrului normativ cu privire la proiectarea, execuția, dotarea și exploatarea școlilor și liceelor.

Obiective:

O1. Optimizarea reglementărilor tehnice care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi; Dezvoltarea cadrului de reglementare privind proiectarea, exploatarea și urmărirea comportării în timp a clădirilor cu consum de energie aproape zero - NZEB la clădirile noi și tranziția celor existente către niveluri de performanță energetică cât mai aproape de cerințele NZEB

Implementare:

În vederea implementării acestei reforme, Ministerul Educației va constitui, împreună cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, precum și cu Ministerul Sănătății – Institutul Național de Sănătate Publică și IGSU un grup de lucru care să sprijine din punct de vedere tehnic elaborarea normativului de proiectare, construcție școli și licee.

În același timp, Ministrul Educației, va analiza infrastructura școlară și, prin Inspectoratele Școlare Județene și sistemul SIIR, va inventaria nivelul dotărilor din unitățile de învățământ preuniversitar, în vederea identificării situației actuale și a nevoilor pentru asigurarea unui standard de calitate unitar, pentru a asigura un proces educațional de calitate pentru toți elevii, atât din mediul urban cât și din mediul rural.

Se va elabora o metodologie de funcționare a școlilor verzi, pentru stabilirea unor repere didactice pentru a conștientiza consecințele schimbărilor climatice, precum și a unui comportament prietenos cu mediul înconjurător.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Modificările legislative descrise nu implică măsuri de ajutor de stat. Pentru investițiile aferente acestei reforme, vă rugăm să aveți în vedere analiza incidenței prevederilor de ajutor de stat din cadrul secțiunilor specifice.

Grup țintă:

Unitățile de învățământ preuniversitar

Riscuri și soluții:

Risc: intarziere in elaborarea si aprobarea normativului de proiectare actualizat, ceea ce ar genera intarzierea in proiectarea si execuția lucrărilor; persistența unor necorelări între actele normative din diferitele domenii

Soluție: Constituirea unui grup de lucru tehnic care să asigure coordonarea acțiunilor tuturor instituțiilor implicate

Crearea cadrului legal/aprobare de guvern sau de către ministerele de resort

Periodă de implementare: până în Q2 2022

I17. Asigurarea infrastructurii universitare (cămine, cantine, spații de recreere) (Alocare: 260 mil. Euro)**Provocări adresate:**

Multe universități dispun de spații insuficiente pentru cazarea studenților, iar cererea suplimentară pentru locuri de cazare pentru studenți este justificată în special în condițiile creșterii numărului de studenți din mediul rural. Peste 50% dintre studenții înscriși în primul an de licență provin din alte localități, ceea ce arată că existența căminelor reprezintă o condiție importantă de infrastructură. În universitățile situate în marile orașe, cei mai mulți dintre studenți provin din alte județe. Acesta este, în mod special, cazul academiilor militare în care majoritatea studenților (70%) au domiciliul în alte județe. Aceasta indică faptul că cererea sau presiunea pentru locurile de cazare în cămine studențești diferă în funcție de numărul de studenți înscriși în respectiva universitate și de specializarea programelor oferite. Modul de învățare tradițional s-a schimbat, iar studenții caută spații modern amenajate, flexibilitate și un mediu de învățare plăcut. În plus, Direcția de Sănătate Publică a solicitat universităților crearea unor astfel de spații de relaxare pentru studenți. De aceea, pentru învățământul universitar sunt necesare investiții în infrastructură pentru cantine și spații de recreere și lectură, cu respectarea standardelor de siguranță și calitate, pentru a asigura o dimensiune incluzivă accesului studenților proveniți din categorii defavorizate. Locurile în căminele nou construite vor fi oferite cu prioritate studenților care îndeplinesc condițiile de obținere a burselor sociale.

Obiectiv:

O1. Optimizarea rezilienței campusurilor universitare, prin asigurarea dimensiunii sociale/incluzive a învățământului superior.

În ceea ce privește infrastructura universitară, se au în vedere cu precădere investițiile care au o dimensiune incluzivă, pentru creșterea numărului de locuri din cantine și cămine și pentru crearea de spații de lectură și petrecerea timpului liber, dedicate studenților proveniți din medii socio-economice

defavorizate, cu dizabilități, unele minorități etnice sau din familii monoparentale etc, care vor avea prioritate în obținerea unui loc în noile campusuri construite.

Implementare:

Astfel, ca urmare a implementării reformei R6, Ministerul Educației, împreună cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației vor analiza infrastructura universitară și tipurile de intervenții necesare. Se urmărește construirea și extinderea spațiilor clădirilor campusurilor universitare pentru crearea de noi locuri de masă, cazare și spații de lectură și recreere, dedicate studenților proveniți din medii socio-economice defavorizate, prin acordarea unor granturi competitive dedicate universităților de stat.

Complementaritate:

Intervențiile sunt complementare celor avute în vedere a fi finanțate în cadrul Programelor Operaționale Regionale 2021-2027.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Construirea de cămine, cantine și spații de recreere nu are drept scop sprijinirea unei activități economice, ci îmbunătățirea condițiilor pentru studenți. Astfel, se vor distinge două situații:

1. Punerea la dispoziție a spațiilor în cămine se face la un cost care acoperă doar o fracție din costurile de funcționare și întreținere prin urmare aceasta nu reprezintă o activitate economică iar măsura nu reprezintă ajutor de stat
2. Pentru restul de situații, se va elabora o schemă de ajutor de stat în baza Deciziei Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general.

În cazul în care entitatea desfășoară atât activități neeconomice cât și economice, finanțarea publică va intra sub incidența normelor privind ajutorul de stat numai în măsura în care acoperă costurile legate de activitățile economice în cauză. Prin urmare, se va impune obligația ca beneficiarul să organizeze contabilitate separată a acestor tipuri de activități, astfel încât finanțarea publică să fie acordată numai pentru activitățile neeconomice și să nu existe subvenționare încrucișată a activităților economice.

La nivelul prestatorilor de servicii de construcție, pentru a exclude elementele de natură ajutorului de stat, va fi organizată o procedură de licitație transparentă, deschisă, nediscriminatorie, astfel încât să fie plătit prețul pieței.

Grup țintă:

Elevi și studenți din învățământul de stat

Perioada de realizare a investiției: până în Q3 2025

Buget: 260 milioane euro

I10. Dezvoltarea rețelei de școli verzi și achiziționarea de microbuze verzi (Alocare: 425 mil. Euro)

Provocări adresate:

Școlile ecologice sunt școli sănătoase și performante, care oferă multe avantaje elevilor, profesorilor, părinților și comunității, fiind construite cu mai multă lumină naturală, cu o ventilație mai bună și materiale de construcție ecologice, cum ar fi covoarele și vopsitoriile din materiale naturale, reciclabile. Costurile de exploatare pentru energie și apă într-o școală ecologică pot fi reduse cu 20% până la 40%. Prin tipul de construcții și de dotări existente, școlile ecologice reduc semnificativ emisiile de dioxid de carbon și consumul de apă cu 32%. Investiția vizează construcția de școli verzi noi și modernizarea unor unități de învățământ pentru creșterea performanței energetice a acestora prin:

- îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii, a șarpantelor și învelitorilor; precum și a altor elemente de anvelopă care închid spațiul climatizat al clădirii;
- introducerea, reabilitarea și modernizarea, după caz, a instalațiilor pentru prepararea, distribuția și utilizarea agentului termic pentru încălzire și a apei calde de consum, a sistemelor de ventilare și climatizare, a sistemelor de ventilare mecanică cu recuperarea căldurii, inclusiv sisteme de răcire pasivă, precum și achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea la sistemele de încălzire centralizată, după caz;
- utilizarea surselor regenerabile de energie;
- implementarea sistemelor de management energetic având ca scop îmbunătățirea eficienței energetice și monitorizarea consumurilor de energie (de exemplu, achiziționarea, instalarea, întreținerea și exploatarea sistemelor inteligente pentru gestionarea și monitorizarea oricărui tip de energie pentru asigurarea condițiilor de confort interior);
- înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață, tehnologie LED, cu respectarea normelor și reglementărilor tehnice;
- optimizarea calității aerului interior prin ventilație mecanică cu unități individuale sau centralizată, după caz, cu recuperare de energie termică pentru asigurarea necesarului de aer proaspăt și a nivelului de umiditate, care să asigure starea de sănătate a utilizatorilor în spațiile în care își desfășoară activitatea.

Alternativele de transport pentru elevi sunt insuficiente, cu foarte puține opțiuni în zonele rurale și navete lungi în cele urbane, ceea ce limitează accesibilitatea. Școlile din mediul rural sunt mai puțin accesibile și dispun de mai puține variante de transport. De asemenea, probabilitatea ca profesorii să facă naveta este mult mai mare în zonele rurale decât în cele urbane. Școlile urbane însă înscriu mai mulți elevi care, în medie, fac navete mai lungi către și dinspre școală, atât în ceea ce privește durata, cât și distanța. Tocmai de aceea transportul elevilor este și el important atunci când se iau decizii privind investițiile în infrastructura de educație. Investițiile vizează îmbunătățirea condițiilor de transport în zonele slab deservite prin furnizarea de microbuze școlare verzi și a infrastructurii aferente, în zonele cu declin demografic.

O altă componentă importantă a transformării învățământului într-un sistem verde o reprezintă asigurarea mobilității prin microbuze/autobuze ecologice, prietenoase cu mediul și cu un consum energetic redus. Această componentă completează reforma R3, asigurând mijloace de deplasare pentru elevii aflați în zone cu populație scăzută, facilitând accesul la educație de calitate a acestora, cu protejarea mediului în același timp. Soluțiile pentru soluționarea nevoilor de transport vor fi analizate cu autoritățile regionale și locale, din zonele izolate, unde elevii trebuie să parcurgă distanțe mari până la școală și care vor propune alternative eficiente de rezolvare. În privința microbuzelor școlare, deși a crescut numărul acestora de-a lungul timpului, în continuare nu sunt suficiente pentru cei aproape 70.000 de elevi. Asigurarea transportului, pentru ca elevii să ajungă la școală ușor și în siguranță este o prioritate a ME. De menționat că ultima investiție centralizată în microbuze școlare a fost realizată în 2012, acestea ajungând la capătul duratei de funcționare. Ministerul Educației va avea în vedere, prin intermediul unităților administrativ-teritoriale, achiziționarea la nivel de sistem a 3200 microbuze electrice.

Obiective:

O1. Asigurarea sustenabilității unităților de învățământ preuniversitar prin tranziția la școli verzi și mobilitate verde prin microbuze electrice.

Implementare:

În vederea asigurării tranziției către un sistem educațional sustenabil, Ministerul Educației va demara dezvoltarea unei rețele de școli sustenabile, prietenoase cu mediul, cu un curriculum la decizia școlii adaptat educației pentru protecția mediului înconjurător. Aceste școli vor beneficia de lucrări de renovare și dotare precum și de gestiune, menite să asigure sustenabilitate (izolare termică, panouri solare, laboratoare de științe ale naturii, amenajare spații verzi, colectare selectivă), în care elevii să beneficieze de un sistem educațional cu accent pe promovarea valorilor ecologice. În cadrul R6 se vor elabora standarde pentru infrastructura școlilor verzi și o metodologie de organizare și funcționare a școlilor verzi, pentru crearea în rândul elevilor a unui comportament responsabil cu mediul înconjurător.

Metodologia de selecție a unităților de învățământ ce vor fi transformate în/ certificate ca Școli Verzi, ca parte inițială a rețelei (ce se va extinde ulterior) poate avea în vedere criterii precum: disponibilitatea școlii (manifestată prin intenția scrisă, a consiliului de administrație, de a implementa un proiect de transformare într-o școală mai verde); nr. elevilor școlii (vor fi prioritare școlile cu mai mulți elevi); repartizarea geografică echitabilă a școlilor beneficiare; repartizare echitabilă rural-urban a școlilor beneficiare; nivelul de poluare a comunității din care provine unitatea de învățământ (pentru a o transforma într-o portavoce la nivelul comunității, prin activitățile derulate putând genera din interior o schimbare în plan local – principiul: școala în centrul comunității); experiența anterioară în implementare de proiecte; experiență anterioară în derularea de proiecte/activități de mediu. Selecția școlilor verzi va urmări în principiu asigurarea unei acoperiri naționale, în mediu rural și urban, pentru a crea bazele învățământului cu valori și priorități europene, raportat la mediul înconjurător.

Clădirile nou construite vor respecta solicitarea privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20% mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB).

Cele 3200 microbuze electrice cu cate 8 locuri sunt destinate transportului elevilor din localitățile izolate. ME va realiza o analiza la nivel național, cu implicarea autorităților publice locale, pentru a identifica și alte situații în care vor fi necesare mijloace de transport a elevilor la școlile din alte localitati decat în cele în care își au domiciliul, situațiile care vor apărea din cauza restructurării rețelei școlare datorită curbelor demografice negative. Destinația celor 3200 microbuze electrice este propusă cu precădere către mediul rural, luandu-se in considerare criteriile precum: numărul elevilor din școală care fac naveta; distanța pe care elevii fac naveta; repartizarea echitabilă din punct de vedere geografic a microbuzelor; conectarea la rețeaua de curent electric a școlii (condiție a priori pentru amenajarea unei stații de încărcare a microbuzului ecologic) sau disponibilitatea APL-ului de a crea o stație de încărcare în localitate; angajamentul APL de a asigura, pe o durată de minim 4 ani, resursa umană (șofer), costurile de reparații și întreținere a microbuzelor, costurile de alimentare etc

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Prezenta măsură nu se supune legislației specifice ajutorului de stat, dat fiind că toate unitățile de învățământ preuniversitar vizate fiind parte a rețelei naționale de stat, care este finanțată de stat. În România, învățământul public este integral finanțat și controlat de stat, astfel încât acesta nu poate fi considerat o activitate economică și, prin urmare, prezenta măsură, în ceea ce privește aceste entități, nu reprezintă ajutor de stat, în conformitate cu prevederile pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Complementaritate:

Investiția este complementara măsurilor cuprinse în componenta privind Valul Renovării, componenta privind Fondul verde și digital pentru localități, Programul privind creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice cu destinație de unități de învățământ, gestionat de Administrația Fondului pentru Mediu, în coordonarea Ministerului Mediului, prin utilizarea veniturilor rezultate din vânzarea certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, iar din bugetul format alocă anual o suma de bani pentru derularea Programului Eficienta Energetica în Școli. Sumele anuale alocate către acest Program se aprobă conform legii. Programul Casa Eficienta Energetic Școli și Grădinițe are ca scop creșterea eficienței energetice a clădirilor publice cu destinație de unități de învățământ și îmbunătățirea calității mediului prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera prin reducerea consumului anual de energie finală. Vor fi excluse de la finanțare prin PNRR școlile care au accesat fonduri prin acest program, prin declarația pe propria răspundere a beneficiarului (UAT) de evitare a dublei finanțări.

Investitia este complementara, de asemenea, și cu POEO, Prioritatea 3.v.1. Operațiuni orizontale (pentru toate nivelurile de educație din învățământul preuniversitar, inclusiv educația antepreșcolară și preșcolară), masura Facilitarea transportului elevilor către/ de la unitățile școlare, prin măsuri adaptate fiecărei comunități, respectiv elaborarea de planuri de intervenție și acordarea de sprijin financiar pentru aplicarea măsurilor, inclusiv asigurarea resursei umane și a finanțării costurilor operaționale și de mentenanță ale mijloacelor de transport.

Grup țintă:

Elevii și cadrele didactice din învățământul preuniversitar de stat

Perioada de realizare a investiției: până în Q4 2025

Buget: 425 milioane euro

I11. Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierele școlare (Alocare: 600 mil. Euro)**Provocări adresate:**

În peste 5% dintre școlile din România, cel puțin 50% dintre sălile de clasă sunt dotate cu mobilier în stare precară. O diferență semnificativă apare între unitățile în care una sau două săli de clasă au mobilier precar și unitățile în care majoritatea sălilor de clasă sunt dotate cu mobilier precar. Astfel, datele relevă că peste 330.000 de elevi învață în școli care nu sunt dotate adecvat pentru asigurarea unui mediu de învățare propice. Reglementările privind mobilierul din sala de clasă sunt stipulate în Hotărârea de Guvern nr. 1955 pentru aprobarea Normelor de igienă privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor. Conform acestor prevederi, mobilierul școlar ar trebui să fie suficient, adecvat grupei de vârstă a copiilor pentru facilitarea dezvoltării fizice a acestora și să corespundă scopului stabilit. Este important de menționat că autoritățile locale sunt responsabile pentru furnizarea și întreținerea echipamentelor din sălile de clasă, deseori pe baza sprijinului acordat de părinții elevilor. În școlile primare din România, combinația între organizarea simplă a sălilor de clasă, nivelul scăzut de personalizare a spațiului și lipsa mobilierului adaptat vârstei copiilor conduce la un nivel scăzut de proprietate asupra spațiului. Evaluarea spațiilor de învățare din școlile vizitate a evidențiat că sălile de clasă nu sunt dotate cu mobilier adecvat vârstei copiilor. Calitatea băncilor și a scaunelor este rezonabilă, însă, conform celor precizate anterior, mobilierul este dispus pe rânduri, iar dimensiunile acestuia nu corespund vârstei copiilor. În școlile care funcționează în schimburi, situația prezentată anterior ar putea fi explicată prin necesitatea asigurării unui mobilier de dimensiuni mai mari pentru elevii mai mari, din ciclul gimnazial, însă, în practică, această situație a fost observată și în școlile care nu funcționează în schimburi. Mobilierul viu colorat, adecvat copiilor de vârste mai mici, este rar.

Pentru a asigura școlarizarea tuturor copiilor din circumscripția școlară, în unele cazuri școlile au fost obligate să renunțe la laboratoare, săli de informatică, săli de bibliotecă sau spații în care se desfășoară activități extrașcolare, ceea ce conduce în mod natural la scăderea calității educației oferite. În aceste cazuri, investițiile trebuie să se concentreze atât spre extinderea spațiilor, astfel încât să poată fi asigurată cuprinderea tuturor copiilor de vârstă școlară, cât și pe creșterea calității actului educațional, prin asigurarea spațiilor și dotărilor necesare.

Laboratoarele sunt distribuite inegal între mediul urban și mediul rural: 72% dintre unitățile de învățământ secundar din mediul rural nu dispun de un laborator de științe, comparativ cu 30% dintre unitățile din mediul urban. Astfel, peste 3.000 de unități de învățământ secundar din mediul rural nu sunt dotate cu

laboratoare (comparativ cu 803 de unități de învățământ din mediul urban). Lipsa laboratoarelor are impact asupra a 63% din totalul elevilor din mediul rural (și a 19% din totalul elevilor din mediul urban).

Obiective:

O1. Asigurarea dotărilor necesare pentru atingerea standardelor de calitate în clasele de curs, precum și în laboratoare/cabinete școlare, în vederea asigurării unui sistem educațional rezilient și a dezvoltării de competențe relevante pe piața muncii, inclusiv asigurarea dotărilor și echipamentelor specializate de predare pentru elevii dezavantajați, inclusiv pentru elevii cu cerințe educaționale speciale.

Implementare:

Asigurarea dotărilor necesare pentru sălile de clasă și laboratoare școlare pentru predare transdisciplinara se va realiza descentralizat la nivelul scolilor, ISJ-urilor și autorităților publice locale. Până în 2026 se estimează dotarea cu mobilier a 75.000 săli de clasa din cele 121.763 săli de clasa existente în prezent, precum și a 10.000 laboratoare de știință și cabinete școlare (se estimează că, până în anul 2026, numărul laboratoarelor de știință și cabinete să crească de la 7.570 la 10.000). Investițiile vor fi făcute cu prioritate în școlile din zonele defavorizate și în acele unități școlare unde în ultimii 10 ani nu s-a mai investit în dotări pentru mobilier de săli clasă și laboratoare, cabinete școlare. Investiția se referă la componenta digitalizată a laboratoarelor, atelierelor și cabinetelor școlare, respectiv la softuri școlare, simulatoare, în general materiale didactice digitale pentru învățarea aplicată a disciplinelor școlare, altele decât cele pentru sălile de clasă și laboratoarele de informatică sau atelierelor de practică din rețeaua IPT. Investiția se va realiza pe baza unei metodologii care va stabili criteriile de priorizare a investiției în școlile unde este cea mai mare nevoie de a investiții în mobilier și dotări laboratoare și cabinete școlare, în cadrul unor scheme de finanțare dedicate școlilor, ISJ-urilor sau autorităților locale.

Aceste investiții nu se suprapun peste investițiile realizate în cadrul I9, care se referă la laboratoare informatice pentru studiul disciplinelor TIC sau la echipamente școlare digitale pentru sălile de clasă și la smartlab-uri, care sunt echipamente dedicate aprofundării unor lecții. Investițiile în infrastructură și în infrastructura digitală aferente I11 vizează toate școlile din România care nu au beneficiat în ultimii 5 ani de investiții asemănătoare și se vor realiza pe baza unor nevoi justificate de fiecare școală în cereri de finanțare, cu respectarea principiului de evitare a dublei finanțări. Toate școlile vor putea solicita finanțare în cadrul I11 (mobilier săli clasă, dotări laboratoare școlare, inclusiv componente digitalizate), I9 (echipamente TIC și smartlab), I13 (dotări ateliere practică din școli IPT), deoarece fiecare din ele vizează dotări și echipamente diferite. Caietele de sarcini pentru lansarea procedurilor de achiziții vor fi elaborate pe baza standardelor minime de dotare a sălilor de clasă/laboratoarelor/cabinetelor școlare. Pentru asigurarea consistenței acestora, ME va face recomandări beneficiarilor privind specificațiile tehnice care să fie introduse în caietele de sarcini.

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Prezenta măsură nu se supune legislației specifice ajutorului de stat, toate unitățile de învățământ preuniversitar vizate fiind parte a rețelei naționale de stat.

Astfel, dat fiind că, în România, învățământul public este integral finanțat și controlat de stat, acesta nu poate fi considerat o activitate economică și, prin urmare, prezenta măsură, în ceea ce privește aceste entități, nu reprezintă ajutor de stat, în conformitate cu prevederile pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Învățământul preuniversitar este obligatoriu și pus la dispoziție în mod gratuit, către toți elevii, de către stat. Statul, prin prerogativele sale, are obligația de a face investiții în vederea îmbunătățirii calității învățământului, în cadrul unităților de învățământ preuniversitar. Nu este oferit niciun avantaj economic unităților de învățământ preuniversitar, întrucât acestea nu desfășoară activități economice.

La nivelul furnizorilor de echipamente, pentru a exclude elementele de natura ajutorului de stat, se va organiza o procedură de licitație transparentă, deschisă, nediscriminatorie, astfel încât să fie plătit prețul pieței.

Grup țintă:

Elevii și cadrele didactice din învățământul preuniversitar de stat.

Perioada de realizare a investiției: până în Q2 2024

Buget: 600 milioane euro, din care 60 mil reprezintă investițiile în resursele digitalizate didactice aferente laboratoarelor și cabinetelor școlare (microscopie, softuri diverse, în general componenta IT a dotărilor laboratoarelor și cabinetelor școlare modernizate).

I12. Schema de granturi pentru consorții școlare rurale (Alocare: 29,97 mil. Euro)

Provocări adresate:

Din cauza disparităților la scară largă în ceea ce privește accesul la educație de calitate și factorii socio-economici, părăsirea timpurie a școlii este ridicată îndeosebi în zonele rurale (22,4%). La evaluarea națională din anul 2020 de la sfârșitul clasei a opta, 24% dintre candidați nu au obținut nota minimă de 5, dintre aceștia, 15% proveneau din zonele urbane și 38% din zonele rurale. Rezultatele în ceea ce privește învățarea elevilor din medii defavorizate și zone rurale sunt semnificativ mai scăzute decât media națională. În același timp, atragerea cadrelor didactice extrem de motivate să lucreze în școli defavorizate, inclusiv în zonele rurale, rămâne una dintre principalele provocări. Criza COVID 19 riscă să îi afecteze cel mai mult pe elevii vulnerabili, inclusiv pe cei care provin din medii socio-economice modeste și pe cei cu nevoi educaționale speciale, precum și pe cursanții din zonele rurale sau izolate. Pentru a aborda provocările legate de reducerea numărului de elevi și de calitatea scăzută a educației în anumite școli de dimensiuni mici, majoritatea situate în zone rurale, este necesară regândirea rețelei de școli, inclusiv prin organizarea unor consorții școlare moderne care să deservească mai multe unități administrativ teritoriale rurale asociate în urma deciziei comunităților și interesate să își pună în comun și, astfel, să își eficientizeze propriile investiții în educație din bugetele locale.

Obiective:

O1. Îmbunătățirea accesului elevilor din satele și comunele asociate în trei Grupuri de Acțiune Locală la educație de calitate în consorții școlare rurale moderne ca răspuns la declinul demografic al micro-regiunilor.

Implementare:

Ca urmare a discrepanțelor identificate între învățământul din mediul rural și mic urban, atât la nivel de facilități, cât și la nivel de pregătire a cadrelor didactice, propunem crearea a 3 consorții școlare rurale (CSR), care să lucreze la consolidarea mediului educațional rural, prin asigurarea unor condiții optime de desfășurare a cursurilor și care să asigure principiul echității sociale. În acest sens, pentru a asigura infrastructura necesară desfășurării actului educațional, se propune crearea unui campus modern, cu o capacitate minima de 300 locuri. Acestea vor fi prevăzute cu facilități educaționale moderne, spații pentru activități de tip after-school, săli și terenuri de sport, spații pentru ateliere de practică, laboratoare, facilități pentru desfășurarea activităților nonformale, bucătărie și facilități de cazare pentru elevi și cadrele didactice, facilități pentru cadrele didactice. Campusurile vor dispune și de un parc auto pentru a asigura transportul zilnic al elevilor și pentru excursiile școlare. Mai mult, principiile care vor sta la baza creării acestor campusuri sunt: smart, green, digital. Propunem, de asemenea, și colaborarea cu cadre didactice specializate în IT și robotică, care se faciliteze accesul la informația din acest domeniu și să asigure un nivel optim de pregătire al elevilor din mediul rural. Cheia acestui pilot constă în implicarea mai multor actori în procesul de luare a deciziilor legate de dezvoltarea și funcționarea campusurilor: Grupurile de Acțiune Locală, UAT-urile de pe raza consorțiului, mediul de afaceri local și societatea civilă, Consiliile Județene.

Implicarea partenerilor în stabilirea curriculumului la decizia școlii, astfel încât elevii să aibă pregătirea necesară pentru piața muncii, va fi în acord cu competențele elevilor și așteptările/ nevoile mediului de afaceri local și regional. CSR vor avea capacitate minimă de 300 de locuri și vor asigura un pas foarte important pentru construirea egalității de șanse a elevilor din mediul rural și mic urban. CSR vor putea fi organizate de la clasa 0 până în clasa a XII-a.

Modalitatea de finanțare a celor trei consorții va fi printr-o schemă de granturi administrată de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene care va selecta cele trei GAL sau asocieri de GAL ce vor îndeplini cel puțin două criterii: demonstrează declinul demografic al microregiunii pe o perioadă de min 7 ani, pot prezenta un acord ferm al autorităților publice locale arondate proiectului de CSR.

Clădirile nou construite vor respecta solicitarea privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20% mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB).

Asistență tehnică: nu este cazul

Ajutor de stat:

Dat fiind că, în România, învățământul public este integral finanțat și controlat de stat, acesta nu poate fi considerat o activitate economică și, prin urmare, prezenta măsură, în ceea ce privește aceste entități, nu reprezintă ajutor de stat.

Astfel, această investiție nu cade sub incidența ajutorului de stat, întrucât activitatea în aceste campusuri va fi gratuită (finanțată exclusiv surse de stat) sau elevii sau părinții lor vor plăti contribuții financiare (taxe de înscriere sau de studii) care reprezintă doar o fracțiune din costurile reale ale serviciului.

Prin urmare, măsura nu intră sub incidența ajutorului de stat, întrucât entitatea (consorțiul) nu va desfășura activități economice, finanțarea acordată având doar scopul de a asigura condiții optime de desfășurare a cursurilor (a se vedea pct. 28 și 29 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene). Infrastructura creată prin sprijin public va fi utilizată strict în scop educational și nu pentru desfășurarea vreunei activități economice.

În plus de aceasta, în condițiile în care este vorba despre consorții școlare la nivel rural (comune aflate în declin demografic), lipsa elementelor de ajutor de stat este dată și de neafectarea comerțului cu statele membre, impactul acestei măsuri fiind cel mult local.

La nivelul furnizorilor de echipamente, pentru a exclude elementele de natura ajutorului de stat, va fi organizată o procedura de licitație transparentă, deschisă, nediscriminatorie, astfel încât să fie plătit prețul pieței.

Grup țintă:

Preșcolari și/sau școlari din comune aflate în declin demografic, membre ale GAL.

Perioada de realizare a investiției: până în Q2 2026

Buget: 29,97 milioane euro

Governanța sistemului de învățământ preuniversitar

R7. Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului

Provocări:

Conform Strategiei România Educată (<http://www.romaniaeducata.eu/wp-content/uploads/2019/01/Rapoarte-grupuri-de-lucru-Romania-Educata.pdf>) s-au identificat în sfera managementului educațional următoarele probleme cu caracter general: absența standardelor profesionale pentru funcțiile de conducere de la nivelul unităților de învățământ; absența unui profil bine definit al directorului, care să rezulte din standardele profesionale, competențele, rolurile și responsabilitățile acestuia, precum și o clarificare a situațiilor de incompatibilitate; ocuparea funcției de director se face fără o pregătire inițială adecvată în domeniul managementului educațional; inexistența unui traseu predefinit de dezvoltare profesională; politizarea funcției de conducere a unităților de învățământ.

Cauzele problemelor din sfera managementului educațional sunt următoarele: absența unei viziuni unitare și coerente la nivelul sistemului de învățământ în ceea ce privește rolul și profilul unui director și imposibilitatea alinierii sistemelor de formare inițială și continuă, precum și a celor de evaluare, la acestea; existența în mediul educațional a mentalității potrivit căreia directorul este unicul răspunzător pentru

evoluția școlii – în ciuda specificatiilor legale privitoare la rolul Consiliului de Administrație sau la atribuțiile autorităților publice locale; absența pregătirii în management – general sau specific domeniului educației - a membrilor consiliilor de administrație din școli; absența unei delimitări clare a drepturilor și responsabilităților care revin autorității publice locale – în ceea ce privește managementul școlii – sau a sancțiunilor ce decurg din neîndeplinirea acestora; absența unor baze de date colectate coerent și consecvent, care să permită fundamentarea politicilor manageriale pe dovezi, precum și lipsa competențelor directorilor de școli de a interpreta aceste date, pentru a le folosi în îmbunătățirea procesului decizional; dificultățile în atingerea indicatorilor de performanță instituțională, derivate din lipsa unei autonomii reale a instituției privind selecția resursei umane sau utilizarea resurselor financiare sau materiale; lipsa unui profil adecvat de competențe al persoanelor care ocupă funcții de conducere în unitățile de învățământ.

Obiectivul reformei:

O1. Unitățile de învățământ vor beneficia de un management mai eficient și o autonomie crescută. Reforma guvernantei va crește capacitatea, la nivel de unitate de învățământ, de a implementa toate reformele propuse pentru educație.

Implementare:

Ministerul Educației va realiza o analiza sistemică a funcționării guvernantei sistemului de educație, prin implicarea unui corp de experți, selectați în cadrul contractului de asistență tehnică. Analiza va reprezenta baza restructurării administrației sistemului și a stabilirii noului cadru de management al sistemului preuniversitar, în condițiile unei autonomii sporite a școlilor. Analiza va conține un set de recomandări de restructurare sistemică și un plan de măsuri pentru operaționalizarea acestora. Creșterea calității actului educațional și atingerea obiectivelor de învățare propuse în școli depind de mediul de formare din acestea, deci implicit de managementul școlar. Există tot mai multe dovezi că managementul școlar are un impact puternic asupra rezultatelor educaționale. În România, directorii școlilor au atribuții mai ales administrative, practică înlocuită în majoritatea statelor OCDE cu un management axat preponderent pe atribuții cu impact direct asupra conținutului procesului educațional. Directorii moderni ai unităților de învățământ trebuie să-și asume o serie de roluri de conducere, inclusiv definirea obiectivelor unității de învățământ, urmărirea lecțiilor la clasă, pentru a oferi sfaturi pe care cadrele didactice le pot utiliza pentru a-și consolida practica, sprijinirea dezvoltării profesionale și colaborarea cu cadrele didactice și părinții în vederea îmbunătățirii procesului de învățare al elevilor. Pentru a îmbunătăți calitatea educației prin modernizarea și transformarea managementului școlar, se va alcătui un Plan de măsuri de reformare a guvernantei, care va include, printre altele:

A. Dezvoltarea de standarde pentru managementul școlar

- Identificarea de competențe cheie necesare managerilor școlari necesare pentru buna organizare a procesului educațional
- Reflectarea specificului local și/sau regional în formarea managerilor școlari.

- Dezvoltarea capacității de implementare efectivă, prin dezvoltarea de instrumente de evaluare a performanței.

B. Întărirea selecției inițiale și a formării managerilor școlari

- Crearea unui model de selecție a managerilor școlari

- Dezvoltarea de programe de formare pentru manageri școlari centrate pe crearea unei calificări distincte de lider/manager școlar, care să fie definită de achiziția unor competențe relevante.

C. Dezvoltarea profesională continuă a managerilor din educație prin crearea unui cadru divers de experiențe de formare pentru managerii școlari.

D. Dezvoltarea unei rețele de 60 școli în care se va pilota noul management descentralizat.

Pornind de la analiza funcțională a sistemului educațional în ansamblu, Ministerul Educației va reorganiza ISJ-urile, pentru a le eficientiza activitatea și pentru a permite o mai bună colaborare între acestea și conducerea unităților de învățământ preuniversitar. La nivelul guvernantei sistemului de educație se vor restructura atribuțiile unora din instituțiile subordonate ME, prin înființarea Direcțiilor Județene de Asigurare a Calității și Inspecție Școlară (în subordinea ARACIP), care vor avea atribuții de inspecție școlară și evaluare instituțională, autorizare și acreditare și a Centrelor Județene pentru Învățământ Preuniversitar (fostul ISJ), care vor funcționa ca structuri cu atribuții de administrare a sistemului preuniversitar, în vederea:

1. creșterii treptate a autonomiei unităților de învățământ,
2. îmbunătățirii managementului procesului educațional, prin renunțarea la cel preponderent administrativ,
3. separării rolului de inspecție școlară (instituțională, a cadrelor didactice sau a managementului) de rolul asociat atribuțiilor de coordonare, îndrumare, administrare și sprijin.

Această reorganizare, cumulată cu nevoia profesionalizării managementului instituțiilor de învățământ preuniversitar de stat, prin separarea procesului administrativ de cel educațional, prin metodologii de evaluare și examinare a managerilor din educație și training specializat, va conduce la creșterea capacității manageriale de răspuns la toate tipurile de provocări apărute și va crește reziliența sistemului.

Obiectul pilotării celor 60 școli îl constituie intervenții educaționale inovative, modele curriculare și de carieră didactică, practici inovative care pun în valoare viziuni și practici profesionale experimentate și împărtășite, cu impact asupra școlii ca organizație, care învață: elemente inovative la nivel de curriculum (noi modele/tipuri de teste/subiecte/itemi din structura examenelor/evaluărilor naționale, modalități de organizare/predare-învățare a unor discipline de studiu din trunchiul comun, o nouă disciplină în oferta de curriculum la decizia școlii, o nouă disciplină de studiu care propune abordări transversale, alte documente curriculare care necesită calibrare); variante de organizare a programului școlar de predare-învățare; modalități de dezvoltare profesională a cadrelor didactice sau de evoluție în carieră; strategii didactice, resurse educaționale, inclusiv din domeniul învățării de tip blended learning/online; intervenții inovative în domeniul managementului școlar și al dezvoltării culturii organizaționale; modalități de evaluare a

rezultatelor școlare; intervenții inovative bazate pe date de cercetare psihosocială, pentru integrarea optimă în comunitate, pe piața muncii și în societate, în general; abordări inovative și tendințe de dezvoltare a științelor educației. Criteriile de selecție pentru școlile pilot vor avea în vedere, în primul rând, o structură instituțională adecvată aplicării tipului de intervenție stabilit de Ministerul Educației, resursele umane calificate/specializate în raport cu intervenția pilotată, existența unui proiect de strategie de pilotare și a unui plan de acțiune care să reflecte:

- viziunea unității de învățământ cu privire la intervenția care urmează a fi pilotată;
- analiza de nevoi la nivelul unității de învățământ, care va evidenția motivația acestora de a se implica în intervenția pilotată, inclusiv punctele tari, oportunitățile și beneficiile pentru elevi etc.;
- analiza implicațiilor etice și modalitățile prin care se asigură respectarea drepturilor copilului, conform legislației în vigoare, în acord cu codul de etică și conduită al unității;
- modalitățile de evaluare a calității educației (internă și/sau externă);
- analiza riscurilor de implementare și a planului de management al riscurilor.

Implementare:

Reforma guvernanței va avea la baza analiza funcțională sistemului de educație și formare profesională și se va realiza pe 2 paliere:

I. Reforma managementului

Stabilirea standardelor profesionale pentru managerii școlari de către ME va permite dezvoltarea unui sistem deschis de selecție a directorilor, în care școlile au un rol fundamental de decizie (implicând toți beneficiarii comunității școlare – elevi, profesori, părinți, parteneri) prin descentralizarea selecției managerilor educaționali, iar contractul de management este supus negocierii în funcție de nevoile și specificul fiecărei unități de învățământ. Standardele profesionale manageriale vor fundamenta un management eficient al informației și al resurselor umane și financiare, corelat cu obiectivele locale, cu politicile naționale (de sistem) și cu recomandările/practicile educaționale internaționale. Corpul profesional al managerilor educaționali va fi responsabil și de asigurarea calității managementului educațional, inclusiv de monitorizarea, evaluarea și respectarea principiilor etice și a conduitei deontologice a managerilor educaționali. Reformarea politicilor de resurse umane / recrutare a managerilor educaționali se va realiza etapizat prin: 1. Revizuirea metodologiei de concurs pentru directori / de ocupare a funcției de rector astfel încât să se coreleze cu metodologia de evaluare a managerilor educaționali și să contribuie la creșterea atractivității funcției de director/rector în rândul profesioniștilor. Selecția se va face pe baza evaluării competențelor (definite în baza unor standarde naționale de competențe) precum și a verificării îndeplinirii obligativității de parcurgere a programelor de formare inițială; 2. Flexibilizarea criteriilor de intrare în corpul managerial se va realiza concomitent cu degrevarea managerilor educaționali de norma didactică, dar cu menținerea obligației ca printre responsabilitățile directorului de studii să se numere acea de a participa pentru observare la ore și de a contribui, astfel, la îmbunătățirea lor permanentă; 3. Reformarea traseului profesional al unui manager educațional cu definirea unui sistem de dezvoltare profesională. 4. Instituirea unui sistem de monitorizare

și evaluare periodică a politicilor din domeniul managementului educațional și de îmbunătățire a acestora pe baza dovezilor (atât pentru învățământul preuniversitar, cât și pentru cel universitar.

II. Descentralizare

Conform OM 4811/2020 privind aprobarea Metodologiei-cadru de înființare, organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar cu statut de unități pilot, I, astfel încât să se asigure șanse egale tuturor elevilor la examene/evaluări naționale și să se asigure condițiile minime care ar putea permite transferul de la o unitate pilot către o unitate de învățământ de masă pe parcursul derulării proiectului sau la finalul acestuia.

Asistență tehnică: descrierea se regăsește la investiția I18.

Ajutor de stat:

Modificările legislative descrise nu implică măsuri de ajutor de stat. Pentru investițiile aferente acestei reforme, vă rugăm să aveți în vedere analiza incidenței prevederilor de ajutor de stat din cadrul secțiunilor specifice.

Grup țintă:

Unitățile de învățământ preuniversitar de stat, inspectoratele școlare județene, membrii Consiliilor de administrație.

Riscuri și soluții:

Risc: Rezistența la schimbare a sistemului

Soluție: Realizarea analizei modalității de răspuns a guvernantei actuale, pentru a evidenția specificul problemelor și provocărilor diferite.

Risc: Întârzieri în aplicarea măsurilor din cadrul Planului de creșterea capacității administrative a instituțiilor cu rol în guvernanta sistemului de educație

Soluție: O planificare coerentă a etapelor aplicării măsurilor de reformă.

Perioada de realizare: până în Q1 2023.

I18. Programul de formare și îndrumare pentru managerii și inspectorii școlari (Alocare: 30,72 mil. Euro)

Provocări adresate:

Pandemia a afectat profund educația și a agravat inechitățile sociale existente. Conform studiului UNICEF, *Crearea unor sisteme de educație reziliente în contextul pandemiei de COVID-19: Considerente pentru factorii de decizie de la nivel național, local și de unitate școlară*, școlile nu sunt doar un loc pentru educație academică, ci și pentru învățarea abilităților sociale și emoționale, interacțiune și sprijin social. Închiderea școlilor nu numai că a perturbat procesul de educație a copiilor, ci și accesul la mese oferite în cadrul școlii, sprijin pentru bunăstare și acces la servicii medicale și sociale de bază. Provocarea care îi

așteaptă pe profesori, directori de școli, responsabili din sistemul de educație și factori de decizie de la nivel local și național este semnificativă. Dacă nu se va face față acestei provocări, impactul asupra copiilor, tinerilor, familiilor, comunităților și societăților la un nivel mai larg se va resimți pe tot parcursul vieții, atât din punct de vedere social, cât și economic.

Deși cadrul normativ legal permite încă din 2011, până în prezent în România nu a existat nicio pilotare a politicilor publice cu impact real în domeniul educațional. Ca urmare a acestui fapt, ajustarea politicilor publice s-a făcut cu efect direct asupra tuturor beneficiarilor, ducând la bulversarea sistemului, din cauza lipsei de predictibilitate. Ineficiența actualului curriculum național este susținută și de datele obținute de România la testările PISA din anul 2018. Conform Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, România se află sub media statelor care participă la PISA, decalajele fiind de 59 de puncte la citire și matematică și de 63 de puncte la științe. Astfel, în acest moment analfabetismul funcțional în rândul elevilor de 15 ani este de 44%, marcând o creștere cu 5% față de anul 2015.

Obiective:

O1. Îmbunătățirea rezilienței sistemului educație, prioritate maximă pentru construirea unui învățământ mai bun, care sa se adapteze noilor provocări.

O2. Pilotarea unui nou model centrat pe management descentralizat, inclusiv prin modificări curriculare în cadrul fiecărei școli pilot în parte (curriculum oferit de școală, alcătuit din trunchi comun și curriculum la decizia elevilor din oferta școlii), în acord cu valorile, profilul absolventului, competențele-cheie și ariile de învățare definite de Ministerul Educației, precum și a unui nou model de carieră didactică, proiectat pe opțiuni orizontale echivalente, începând cu anul școlar 2022-2023.

Implementare:

I. În vederea creșterii capacității sistemului de management al sistemului de educație și creșterea autonomiei școlilor va fi elaborat un plan de măsuri. Planul va operationaliza recomandările rezultate din analiza functională sistemică.

II. Pe baza recomandărilor planului se va concepe un program de formare pentru directori, managerii școlari și inspectorii cu funcții de conducere, pentru profesionalizarea managementului educațional. Formarea inspectorilor cu funcții de conducere și a managerilor școlari va urmări promovarea unor elemente de leadership și management instituțional, financiar și de resurse umane, de administrație și de legislație, pentru a contribui la dezvoltarea capacității instituției de învățământ pe care o conduc de a crește performanțelor elevilor pentru profesionalizarea managementului eficient al informației și al resurselor umane și financiare, vizând dezvoltarea instituțională. Programul de formare și coaching pe management pentru manageri și inspectorii cu funcții de îndrumare și control va urmări în mod special crearea acelor competențe necesare administrării sistemului de educație într-un mediu descentralizat, prin intermediul furnizorilor acreditați de formare profesională se va derula cu experți în HR, o perioadă de un an și jumătate.

III. Pe baza recomandărilor din planul de măsuri se vor stabili reperele pilotării în 60 școli a noilor modele de guvernanta școlară. Unitățile de învățământ cu statut de unități pilot pot aplica la clasă arhitecturile

curriculare diferite de actualele planuri cadru în vigoare, pentru a testa impactul unor modificări sistemice, cu scopul de a le ajusta, corecta și adapta în funcție de nevoi, înainte de scalarea acestora. Școlile pilot sunt selectate de către Ministerul Educației, în contextul unor intervenții sistemice, în diverse domenii - curriculum, etică și integritate, evaluare și examinare, combaterea și prevenirea violenței în mediul școlar, inclusiv combaterea și prevenirea bullying-ului, asigurarea accesului la educație prin suport alimentar, prin dispozitive electronice adecvate învățării în sistem blended learning/online etc. Unitățile pilot vor funcționa după noi modele de normare, salarizare și parcurs al carierei didactice, tocmai pentru a le face compatibile cu modelul curricular pilotat. Derogările de la curriculumul național și de la normele privind organizarea și funcționarea unității de învățământ vor fi realizate printr-un regulament, aprobat prin ordin al ministrului educației, care va deroga de la acte normative cu aceeași forță juridică. Lista unităților pilot va fi stabilită de ME, pe baza opțiunilor școlilor implicate, și publicată. Pilotarea managementului descentralizat și a curriculumului adaptat în școli va fi monitorizată și evaluată permanent de ME, care se va asigura ca participarea elevilor la intervenții/proiecte de cercetare educațională pilotate nu afectează în niciun mod drepturile lor de a beneficia de acte de studiu, de a se transfera la altă unitate de învățământ, de a continua studiile sau de a participa la evaluări și examene naționale.

Începând cu anul școlar 2020-2021, în sistemul de învățământ preuniversitar pot funcționa unități de învățământ cu statut de unități-pilot a noilor modele de guvernanta școlară, cu scopul de a mari gradul de autonomie al școlilor și de a conferi o flexibilitate mai mare curriculei, în sensul unei ponderi mai mari a curriculei la decizia școlii (CDS) bazat pe analizele de nevoi ale elevilor. Unul din elementele esențiale ale acestui proiect presupune descentralizarea managementului școlar și definirea acestuia, în sensul în care se muta la nivelul școlii o serie de decizii privind organizarea și conținutul procesului educațional. Astfel, școlile pilot pot stabili:

- elemente inovative la nivel de curriculum (noi modele/tipuri de teste/subiecte/îtemi din structura examenelor/evaluărilor naționale, modalități de organizare/predare-învățare a unor discipline de studiu din trunchiul comun, o nouă disciplină în oferta de curriculum la decizia școlii, o nouă disciplină de studiu care propune abordări transversale, alte documente curriculare care necesita calibrare);
- variante de organizare a programului școlar de predare-învățare;
- modalități de dezvoltare profesională a cadrelor didactice sau de evoluție în carieră;
- strategii didactice, resurse educaționale, inclusiv din domeniul învățării de tip blended learning/online;
- intervenții inovative în domeniul managementului școlar și al dezvoltării culturii organizaționale;
- modalități de evaluare a rezultatelor școlare; intervenții inovative bazate pe date de cercetare psihosocială, pentru integrarea optimă în comunitate, pe piața muncii și în societate, în general;
- abordări inovative și tendințe de dezvoltare a științelor educației.

Rețeaua creată a școlilor pilot va permite aplicarea noilor atribuții descentralizate ale unităților de învățământ, precum și inovarea unor arhitecturi curriculare, a unor proiecte de cercetare educațională, în conformitate cu documentele strategice sectoriale, rețeaua fiind coordonată de Ministerul Educației prin:

- Aplicarea mecanismelor de finanțare care reduc inegalitățile în rezultatele educației dintre elevi și școli și permit școlilor să răspundă rapid nevoilor în schimbare.
- Reformarea mecanismelor de asigurare a calității, inclusiv a cadrelor de autoevaluare și de monitorizare a performanței.
- Profesionalizarea profesiei didactice, inclusiv prin integrarea sistematică a tehnologiei, programe actualizate și abordări de evaluare, disponibilitatea infrastructurii și a unui sprijin adecvat pentru elevii defavorizați și cei cu nevoi speciale.

După ce vor fi testate în școlile pilot, noile modele ar putea fi scalate la nivelul întregului sistem de învățământ.

Complementaritate:

Investiția este complementară cu proiectele ME care vizează îmbunătățirea performanțelor administrației din sectorul educației prin implementarea următoarelor proiecte finanțate prin POCA:

- Noi perspective în educație (NPE), proiect ce are ca obiectiv optimizarea și creșterea calității serviciilor oferite de administrația publică din domeniul educației, prin crearea unui cadru normativ predictibil și stabil și prin dezvoltarea unei politici publice bazată pe orientările strategice în învățământul preuniversitar și universitar la orizontul 2030;
- Sistem de management al calității pentru Ministerul Educației și structuri subordonate (CAF), proiect ce are drept obiectiv realizarea sistemului de management al calității pentru ME și structurilor subordonate. În cadrul acestui proiect, a fost finalizată o analiză a bunelor practici la nivel european în ceea ce privește sistemele și instrumentele de management al calității în educație, cu accent pe procesul de implementare a CAF;
- Dezvoltarea de reglementări instituționale privind etica, integritatea și anticorupția în sistemul de educație al cărui obiectiv este creșterea capacității instituționale a ME de aplicare a normelor, mecanismelor și procedurilor în materie de etică, integritate și anticorupție la nivelul activității sale manageriale și administrative, în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice.

Asistență tehnică: 4 milioane euro

Ajutor de stat:

Această investiție nu cade sub incidența ajutorului de stat, nefiind vizate activități economice sau întreprinderi, beneficiari fiind conducerile unităților de învățământ preuniversitar de stat și inspectorii școlari. Investiția vizează îmbunătățirea calitativă a pregătirii corpului uneia dintre autoritățile publice responsabile cu administrarea sistemului de învățământ (inspectoratele școlare). Prin urmare, nu se pune problema sprijinirii unei activități economice, ci doar de exercitarea prerogativelor statului în ceea ce privește administrarea procesului educațional la nivel național.

Grup țintă:

Conducerea unităților de învățământ preuniversitar de stat și inspectorii școlari; pentru componenta de pilotare - elevi, cadre didactice din învățământul primar și gimnazial, manageri școlari, experți în educație

care pot aduce plusvaloare în dezvoltarea și aplicarea unui curriculum relevant, adaptat mediilor de învățare, în special celor digitale.

Perioada de realizare a investiției: până în Q12026

Buget: 30,72 milioane euro

COMPONENTA C15. EDUCAȚIE

Jaloane, ținte, indicatori și calendarul de monitorizare și implementare aplicabile sprijinului financiar nerambursabil

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/ Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
452	R1. Elaborarea și adoptarea pachetului legislativ pentru implementarea proiectului „România Educată”	Jalon	Intrarea în vigoare a pachetului legislativ pentru implementarea proiectului „România Educată”	Dispoziție legală în pachetul legislativ care indică intrarea în vigoare a proiectului „România Educată”				Q3	2023	<p>Pachetul legislativ va asigura coerența cu alte reglementări legale emise în ultimii ani și cu cerințele unui mediu socioeconomic în continuă schimbare și va include:</p> <ul style="list-style-type: none"> - constituirea unui grup de lucru interministerial coordonat de Primul Ministru, care va monitoriza proiectul „România Educată”. Se vor publica rapoarte trimestriale de monitorizare; - adoptarea unei Hotărâri de Guvern de stabilire a termenelor și responsabilităților pentru implementarea proiectului „România Educată”; - măsuri legislative pentru a asigura implementarea proiectului „România Educată”. <p>Pentru pregătirea pachetului legislativ se vor organiza consultări cu partenerii sociali, reprezentanții asociațiilor de părinți, ai întreprinderilor și ai organizațiilor neguvernamentale, comunitățile</p>

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										locale, alte autorități/entități publice, elevi, studenți, cadre didactice, experți.
453	R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate	Jalon	<p>- Intrarea în vigoare a Ordinului ministerial (OM) de adoptare a programului-cadru intersectorial</p> <p>- Intrarea în vigoare a MO care reglementează înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor complementare de educație timpurie</p>	<p>- Dispoziție legală în OM care indică intrarea în vigoare a programului-cadru intersectorial</p> <p>- Dispoziție legală în OM care indică intrare în vigoare a regulamentului privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor complementare de educație timpurie</p>				Q4	2022	<p>Ordinul ministerial, semnat de ministrul educației, ministrul muncii și protecției sociale, ministrul sănătății și ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației, va adopta și va operaționaliza, în cursul primului an al programului, programul-cadru intersectorial privind dezvoltarea serviciilor de educație timpurie, ca servicii unitare, incluzive și de calitate.</p> <p>Ordinul ministerial va cuprinde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - programul-cadru intersectorial, cu responsabilitățile fiecărui minister; - planuri operaționale anuale de implementare pentru punerea în aplicare a programului-cadru intersectorial. Aceste planuri anuale vor defini termenii și responsabilitățile și vor clarifica aspectele cooperării în ceea ce privește monitorizarea implementării măsurilor respective. <p>Un pas suplimentar va fi adoptarea până la 31 decembrie 2022 a unui ordin ministerial care să reglementeze înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor complementare de educație timpurie, în vederea pregătirii lansării schemei de granturi.</p>
454	R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate	Țintă	Rata de participare a copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 3 ani la serviciile de educație timpurie		Procent (%)	14,1	19	Q4	2025	<p>Rata de participare a copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 3 ani la serviciile de educație timpurie va crește cu 4,9 puncte procentuale. Indicatorul „participarea la îngrijirea formală a copiilor cu vârste între 0 și 3 ani” va fi extras din sondajul EU-SILC.</p> <p>Numărul posibil de locuri în cadrul serviciilor standard și complementare nou construite/înființate până la 31 decembrie 2025 este de aproximativ 15 000.</p>
455	R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate	Țintă	Rata de participare a copiilor cu vârste cuprinse între 3 și 6 ani		Procent (%)	88	91	Q4	2025	<p>Rata de participare a copiilor cu vârste cuprinse între 3 și 6 ani la serviciile de educație timpurie va crește cu 3 puncte procentuale.</p>

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
			la serviciile de educație timpurie							Rata de participare se va calcula anual de către Institutul Național de Statistică (INS) pe baza informațiilor furnizate de unitățile de educație timpurie.
456	I1. Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe	Jalon	Semnarea contractelor cu operatorii publici (municipalități) pentru construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe	Semnarea contractelor				Q2	2022	Semnarea contractelor, cu distribuție teritorială, pentru grădinițe, unități de învățământ preșcolar și servicii de educație și îngrijire timpurie. Schema de granturi se va baza pe următoarele criterii: (i) existența unei strategii la nivel local de dezvoltare a acestor servicii; (ii) numărul copiilor cu vârsta până în 3 ani raportat la capacitatea de cuprindere a serviciilor existente pe o rază de maximum 2-3 km; (iii) numărul de cereri din partea părinților, nesoluționate, pentru acest tip de servicii (cel puțin 50); (iv) o analiză a nevoilor, ținând seama de nevoile specifice ale comunităților marginalizate; (v) clădirile nou-construite vor respecta obiectivul privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20 % mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero conform orientărilor naționale, ceea ce se va asigura prin certificate de performanță energetică.
457	I1. Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe	Țintă	Creșe nou-construite, echipate și operaționalizate		Număr	0	110	Q4	2025	110 creșe vor fi construite după lansarea schemei de granturi pentru construcția (și echiparea) lor, în conformitate cu cerințele de la jalonul 453. Cele 110 creșe, cu o capacitate cuprinsă între 50 și 110 locuri (găzduind 2, 3 sau 5 grupuri), vor fi construite de operatori publici. Clădirile nou-construite vor respecta obiectivul privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20 % mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero conform orientărilor naționale, ceea ce se va asigura prin certificate de performanță energetică. Creșele nou construite trebuie să poată oferi sprijin educațional pentru un număr maxim de 4 500 de copii.

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										Se preconizează construirea unei creșe mari, a două creșe medii și a 107 creșe mici.
458	I2. Înființarea, echiparea și operaționalizarea a 412 servicii complementare pentru grupurile defavorizate	Jalon	Semnarea contractelor pentru înființarea, echiparea și operaționalizarea de servicii complementare pentru grupurile defavorizate	Semnarea contractelor				Q1	2023	<p>Ministerul Educației va avea responsabilitatea elaborării și lansării apelului pentru schema de granturi și, ulterior, consilierii și monitorizării beneficiarilor în ceea ce privește înființarea, echiparea și operaționalizarea de servicii complementare pentru grupurile defavorizate.</p> <p>Serviciile complementare vor fi înființate, echipate și operaționalizate ca urmare a derulării etapizate a schemei de granturi (2 tranșe a câte 200 de unități și, respectiv 212 unități).</p> <p>Se preconizează că aceste servicii vor fi înființate în spații oferite de comunitate/diferiți furnizori publici și privați de educație în localitățile izolate/dezavantajate, unde o unitate de învățământ este prea departe de domiciliul copilului, iar numărul de copii de la 0 la 6 ani este foarte scăzut, din aceste motive nefiind justificată construirea unei creșe/grădinițe, în vederea asigurării dreptului la educație a copiilor cu vârste de la naștere la 6 ani cât mai aproape de domiciliu.</p> <p>Serviciile complementare pot fi servicii tip ludotecă, centru de joacă, centru multifuncțional etc. și vor fi dotate cu mese și scaune copii; saltele pentru odihnă copii; materiale și echipamente educaționale, inclusiv echipamente digitale (laptop, tablă smart, aparate de fotografiat și video digitale, covoare digitale pentru activități educative, tablete digitale pentru scris și desenat etc.); dulapuri pentru materiale și jucării și rafturi tip bibliotecă; mobilier pentru baie, inclusiv mobilier pentru schimbarea scutecelor; mobilier pentru spații administrative (birouri, scaune, dulapuri); mobilier și echipamente de bucătărie.</p> <p>Fiecare serviciu complementar se va ocupa de înființarea și echiparea a 2 clase/grupuri. Prin urmare, serviciile complementare vor fi în măsură să ofere sprijin educațional pentru până la 50 de</p>

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										copii cu vârsta cuprinsă între naștere și 6 ani per serviciu, pentru maximum 20 600 de copii.
459	I2. Înființarea, echiparea și operaționalizarea a 412 servicii complementare pentru grupurile defavorizate	Țintă	Servicii complementare înființate, echipate și operaționale		Număr	0	412	Q1	2024	Crearea, echiparea și operaționalizarea a cel puțin 412 servicii complementare în conformitate cu dispozițiile de la jalonul 458.
460	I3. Dezvoltarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniștilor care lucrează în servicii de educație timpurie	Țintă	Formatori instruiți în domeniul curricular și al monitorizării		Număr	0	420	Q2	2024	420 de formatori (168 formatori în domeniul curricular și 252 de formatori în domeniul monitorizării serviciilor de educație timpurie) vor fi formați și evaluați în cadrul a două programe și vor primi certificate specifice. Se vor pune în aplicare două programe de formare continuă: - un program de formare a formatorilor în domeniul educației timpurii: implementarea unei programe specifice, cu module pentru personalul didactic și nedidactic, inclusiv un modul de educație digitală; - un program de formare a formatorilor (din cele trei sectoare: social, educație și sănătate), pentru monitorizarea calității serviciilor de educație timpurie antepreșcolară. Se va acorda prioritate persoanelor care lucrează în cadrul serviciilor nou înființate.
461	I3. Dezvoltarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniștilor care lucrează în servicii de educație timpurie	Țintă	Personal instruit, care lucrează în cadrul serviciilor de educație timpurie standard și complementare, acordând prioritate celor din cadrul serviciilor nou-înființate		Număr	0	19 950	Q4	2025	Vor fi formate 19 950 de persoane care lucrează în cadrul serviciilor de educație timpurie standard și complementare (personal didactic și nedidactic), acordând prioritate celor din cadrul serviciilor nou-înființate. Se va acorda prioritate persoanelor care lucrează în cadrul serviciilor nou înființate (dacă acestea sunt operaționale). De asemenea, finalizarea programului de formare 1-ar putea constitui un avantaj pentru persoanele care vor fi angajate în cadrul acestor noi servicii.

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										Beneficiarii acestor cursuri de formare (475 de cadre didactice și nedidactice per grant per județ) vor finaliza programele de formare predefinite de asistența tehnică, care urmează să fie furnizate în prealabil, vor fi evaluați și vor primi certificate specifice.
462	R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii	Jalon	Intrarea în vigoare a Hotărârii de Guvern privind realizarea programului național pentru reducerea abandonului școlar	Dispoziție legală în Hotărârea de Guvern care indică intrarea în vigoare a programului național pentru reducerea abandonului școlar				Q4	2021	Va intra în vigoare o Hotărâre de Guvern privind realizarea programului național pentru reducerea abandonului școlar, inclusiv punerea în aplicare a Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație în școlile incluse în program, cu obiective stabilite în timp, fundamentat pe dovezi și rentabil. Programul național de implementare a Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație va permite o abordare integrată și sistemică la nivel local, regional și național.
463	R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii	Jalon	Intrarea în vigoare a ordinului ministerial de utilizare a instrumentului MATE la nivel național	Dispoziție legală în OM care indică intrarea în vigoare a utilizării la nivel național a instrumentului MATE în toate școlile din învățământul primar și secundar inferior				Q4	2022	Ordinul ministerial va prevedea utilizarea modulului informatic MATE la nivel național. Modulul informatic identifică riscurile, iar programul național include unitățile educaționale cu un grad ridicat de risc de abandon școlar (rata tinerilor care nu au terminat ciclul secundar inferior și care nu sunt înscriși nici în sistemul de învățământ, nici în cel de formare), respectiv unitățile care vor primi granturi.
464	I4. Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar	Jalon	Procedură de ofertare pentru sprijinirea elevilor în vederea asigurării tranziției de la învățământul secundar inferior la cel superior,	Publicarea cererii de propuneri				Q4	2021	Cerere de propuneri pentru atribuirea de granturi în favoarea unităților de învățământ pentru sprijinirea elevilor în vederea asigurării tranziției de la învățământul secundar inferior la cel superior, pe baza a 5 indicatori definiți în Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație. Toți indicatorii sunt calculați pe baza unei ponderi care analizează cantitatea, adică numărul de

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
			pe baza a 5 indicatori definiți în Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație							<p>elevi și de cadre didactice, sau calitatea, adică notele obținute la evaluarea națională.</p> <p>Pe baza indicelui de vulnerabilitate privind părăsirea timpurie a școlii, s-au clasificat școlile MATE în trei categorii, în funcție de prioritatea intervenției: ridicată, medie și scăzută. Unitățile de învățământ cu prioritate ridicată, care necesită o intervenție imediată, sunt considerate a fi cele care primesc un punctaj total cuprins între 3,5 și 5 și care prezintă mai multe elemente de vulnerabilitate, cum ar fi un număr ridicat de cadre didactice suplinoare, o rată ridicată a abandonului școlar, o rată scăzută de participare și rezultate slabe la evaluarea națională. Acestor școli li se va acorda prioritate pentru finanțare.</p> <p>Activitățile eligibile includ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități pedagogice și de sprijin; - activități extracurriculare; - lucrări minore și achiziționarea de bunuri; - subvenții pentru elevii din grupuri vulnerabile de asigurare a tranziției din învățământul secundar inferior către învățământul secundar superior pentru finalizarea învățământului obligatoriu; - parteneriate cu ONG-uri pentru activități de sprijin și/sau extracurriculare <p>Școlile vor deveni responsabile pentru rezultatele elevilor și pentru actualizări periodice cu privire la progresele înregistrate, prin transferarea informațiilor respective în sistemul MATE de colectare a datelor.</p>
465	I4. Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar	Țintă	Unități de învățământ cărora li s-a acordat un grant (lotul 1)		Număr	0	750	Q1	2022	750 de unități de învățământ vor primi granturi pentru sprijinirea elevilor în vederea asigurării tranziției de la învățământul secundar inferior la cel superior, pe baza a 5 indicatori definiți în Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație. Toți indicatorii sunt calculați pe baza unei ponderi care analizează cantitatea, adică

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										<p>numărul de elevi și de cadre didactice, sau calitatea, adică notele obținute la evaluarea națională.</p> <p>Pe baza indicelui de vulnerabilitate privind părăsirea timpurie a școlii, s-au clasificat școlile MATE în trei categorii, în funcție de prioritatea intervenției: ridicată, medie și scăzută. Unitățile de învățământ cu prioritate ridicată, care necesită o intervenție imediată, sunt considerate a fi cele care primesc un punctaj total cuprins între 3,5 și 5 și care prezintă mai multe elemente de vulnerabilitate, cum ar fi un număr ridicat de cadre didactice suplinoare, o rată ridicată a abandonului școlar, o rată scăzută de participare și rezultate slabe la evaluarea națională. Acestor școli li se va acorda prioritate pentru finanțare.</p> <p>Activitățile eligibile includ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități pedagogice și de sprijin; - activități extracurriculare; - lucrări minore și achiziționarea de bunuri; - subvenții pentru elevii din grupuri vulnerabile de asigurare a tranziției din învățământul secundar inferior către învățământul secundar superior pentru finalizarea învățământului obligatoriu; - parteneriate cu ONG-uri pentru activități de sprijin și/sau extracurriculare <p>Școlile vor deveni responsabile pentru rezultatele elevilor și pentru actualizări periodice cu privire la progresele înregistrate, prin transferarea informațiilor respective în sistemul MATE de colectare a datelor.</p>
466	I4. Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar	Țintă	Unități de învățământ cărora li s-a acordat un grant (lotul 2)		Număr	750	1 750	Q2	2023	Alte 1 000 de unități de învățământ vor primi granturi pentru sprijinirea elevilor în vederea asigurării tranziției de la învățământul secundar inferior la cel superior, pe baza a 5 indicatori definiți în Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație. Toți indicatorii sunt calculați pe baza unei ponderi care

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										<p>analizează cantitatea, adică numărul de elevi și de cadre didactice, sau calitatea, adică notele obținute la evaluarea națională.</p> <p>Pe baza indicelui de vulnerabilitate privind părăsirea timpurie a școlii, s-au clasificat școlile MATE în trei categorii, în funcție de prioritatea intervenției: ridicată, medie și scăzută. Unitățile de învățământ cu prioritate ridicată, care necesită o intervenție imediată, sunt considerate a fi cele care primesc un punctaj total cuprins între 3,5 și 5 și care prezintă mai multe elemente de vulnerabilitate, cum ar fi un număr ridicat de cadre didactice suplinoare, o rată ridicată a abandonului școlar, o rată scăzută de participare și rezultate slabe la evaluarea națională. Acestor școli li se va acorda prioritate pentru finanțare.</p> <p>Activitățile eligibile includ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități pedagogice și de sprijin; - activități extracurriculare; - lucrări minore și achiziționarea de bunuri; - subvenții pentru elevii din grupuri vulnerabile de asigurare a tranziției din învățământul secundar inferior către învățământul secundar superior pentru finalizarea învățământului obligatoriu; - parteneriate cu ONG-uri pentru activități de sprijin și/sau extracurriculare <p>Școlile vor deveni responsabile pentru rezultatele elevilor și pentru actualizări periodice cu privire la progresele înregistrate, prin transferarea informațiilor respective în sistemul MATE de colectare a datelor.</p>
467	I4. Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar	Țintă	Instituții de învățământ incluse în programul de abandon școlar cu săli de clasă digitalizate		Număr	0	2 500	Q4	2023	2 500 de unități de învățământ incluse în programul privind prevenirea abandonului școlar vor fi complet digitalizate prin achiziționarea echipamentelor necesare (tablete, imprimante, routere).

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
468	I4. Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar	Țintă	Reducerea numărului de școli cu risc ridicat de abandon școlar		Număr	2 500	1 875	Q2	2026	Numărul școlilor cu risc ridicat de abandon școlar se va reduce cu 625. Indicele de vulnerabilitate se utilizează pentru a confirma o reducere de 25 % a coortei de intervenție cu prioritate ridicată, cu o valoare de referință în Q2 2022, chiar înainte de alocarea lotului 1 al granturilor.
469	I5. Cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) și ai instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE) și intervenții sistematice pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii	Țintă	Utilizatorii Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) și ai instrumentului informatic MATE care au fost formați		Număr	0	45 000	Q1	2023	Cel puțin 45 000 de utilizatori vor fi instruiți să utilizeze SIIR și instrumentul informatic MATE. Modulele cursului de formare trebuie să fie adaptate la: - nevoile și competențele elevilor (educație favorabilă incluziunii), abordările didactice centrate pe elev, competența interculturală și evaluarea formativă; - îmbunătățirea condițiilor de predare; - furnizarea de cursuri de formare pentru utilizarea modulului informatic MATE; - dezvoltarea și punerea în aplicare a unor campanii de sensibilizare pentru elevii și cadre didactice, care ar putea fi adaptate pentru elevii din grupurile defavorizate. - îmbunătățirea competențelor socioemoționale ale elevilor pentru finalizarea învățământului obligatoriu.
470	R4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior	Jalon	Intrarea în vigoare a Hotărârii de Guvern de aprobare a Metodologiei de organizare a rutei duale complete și a noilor calificări rezultate din ruta duală completă	Dispoziție legală în Hotărârea de Guvern care indică intrarea în vigoare a metodologiei de organizare a rutei duale complete și a noilor calificări rezultate din ruta duală completă				Q3	2022	Noua metodologie: - va urmări îmbunătățirea rezultatelor școlare în educația și formarea profesională (EFP); - va asigura un parcurs educațional complet pentru elevii înscriși în programe de învățământ dual de nivel liceal și terțiar (calificare 3-7); - va asigura corespondența dintre nivelurile Cadrului Național al Calificărilor, actele de studii/calificare ce se eliberează, tipul de programe de educație și formare profesională din România prin care pot fi dobândite nivelurile de calificare, nivelurile de

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										referință ale Cadrelor europene al calificărilor, precum și condițiile de acces corespunzătoare fiecărui nivel de calificare.
471	R4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior	Țintă	Ponderea elevilor înscriși în ruta profesională, în raport cu populația școlară înscrisă în învățământul secundar		Procent (%)	17 %	40 %	Q2	2026	O creștere de 23 % a ponderii elevilor înscriși în ruta profesională, în raport cu populația școlară înscrisă în învățământul secundar. Conform datelor din SIIR, în anul școlar 2020-2021, 98 430 de elevi au fost înscriși într-o rută profesională de 3 ani, reprezentând aproximativ 17 % din numărul total al elevilor de liceu. Odată cu apariția rutei duale complete, se estimează o creștere a atractivității rutei profesionale, astfel încât în anul școlar 2025-2026 să se înregistreze o creștere de până la 40 % a numărului de elevi înscriși în ruta profesională (elevi din IPT, licee tehnologice, inclusiv ruta duală completă), în comparație cu numărul total de elevi de liceu.
472	I6. Dezvoltarea a 10 consorții regionale și dezvoltarea și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate	Țintă	10 campusuri profesionale integrate nou-construite		Număr	0	10	Q3	2025	Se vor construi 10 campusuri profesionale integrate pentru educație și formare profesională. Fiecare consorțiu va primi un grant pentru dezvoltarea infrastructurii campusurilor. Campusurile vor aparține centrelor de învățământ dual. Clădirile nou-construite vor respecta obiectivul privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20 % mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero conform orientărilor naționale, ceea ce se va asigura prin certificate de performanță energetică. Fiecare campus profesional integrat construit va fi echipat pentru ateliere digitale, pe baza unui concept de digitalizare adaptat profilului liceelor și universităților tehnologice. Prin urmare, universitățile și liceele tehnologice care vor fi implicate în structura de parteneriat legată de centrele de învățământ dual vor putea beneficia de granturi specifice.
473	I6. Dezvoltarea a 10 consorții regionale și dezvoltarea și dotarea a	Țintă	Centre de învățământ dual integrate, finalizate și operaționale, corelate		Număr	0	10	Q1	2026	10 consorții de învățământ dual, fiecare alcătuit din cel puțin următoarele tipuri de entități: autorități publice locale, întreprinderi locale, școli profesionale și tehnice, universități tehnice, pentru a

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
	10 campusuri profesionale integrate		cu cerințele operatorilor economici din zona respectivă							<p>sprijini angajatorii să joace un rol activ în formarea elevilor și a studenților.</p> <p>Procesul de selecție va avea la bază o metodologie unitară, elaborată de Ministerul Educației, aplicabilă la nivel național pentru a identifica cele mai adecvate și de impact structuri partenariale regionale. Criteriile de selecție sunt următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fiecare structură de parteneriat care va sta la baza creării consorțiului de învățământ dual este alcătuită din următoarele tipuri de entități: unități de învățământ profesional și tehnic inclusiv dual, universități tehnologice, agenți economici și Unități Administrative Teritoriale, alți parteneri naționali/europeni relevanți care pot aduce plusvaloare consorțiului; - consorțiile de învățământ dual participă ca structuri funcționale, în baza unui acord de colaborare agreeat înainte de depunerea ofertei de participare; - potențialul economic și demografic oferit de zona unde va funcționa consorțiul regional de învățământ dual; - de preferat, fiecare structură partenerială va fi amplasată într-o regiune distinctă/fiecare regiune de dezvoltare, pentru a asigura o distribuție geografică egală la nivel național; - pentru a se asigura conformitatea cu Orientările tehnice DNSH (2021/C58/01), criteriile de eligibilitate prevăzute în mandatul pentru viitoarele cereri de propuneri de proiecte vor conține o listă de excludere a anumitor activități.
474	I6. Dezvoltarea a 10 consorții regionale și dezvoltarea și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate	Țintă	Elevi înscriși în ruta duală completă		Număr	1 847	3 000	Q2	2026	<p>Creșterea cu cel puțin 60 % a numărului de elevi înscriși în ruta duală completă. În 2020, 1 847 de studenți au absolvit ruta duală. În urma măsurilor de sprijinire a centrelor de învățământ dual, se estimează că 3 000 de elevi vor absolvi ruta duală completă.</p> <p>Fiecare campus profesional integrat construit va fi echipat pentru ateliere digitale, pe baza unui concept de digitalizare adaptat</p>

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										profilului liceelor și universităților tehnologice. Astfel, se va asigura transformarea digitală.
475	I7. Transformarea liceelor agricole în centre de profesionalizare	Țintă	57 de licee agricole au beneficiat de sprijin prin intermediul granturilor		Număr	0	57	Q3	2025	<p>57 de licee agricole vor beneficia de sprijin pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizarea, renovarea și extinderea laboratoarelor școlare, a atelierelor și a laboratoarelor de informatică, a cantinelor, a căminelor pentru elevi; - achiziționarea de materiale biologice, echipamente agricole și utilaje pentru executarea lucrărilor agricole; - formarea cadrelor didactice pe baza unei programe specifice legate de agricultură elaborate împreună de Ministerul Agriculturii și Ministerul Educației. <p>Fiecare liceu agricol va fi dotat cu un laborator informatic care să includă simulatoare și softuri necesare activităților teoretice și practice de predare/învățare.</p> <p>Ministerul Educației și Ministerul Agriculturii vor avea atribuții în oferirea de granturi și a unor cheltuieli materiale pentru îmbunătățirea calității învățământului liceal agricol, sporind atractivitatea ofertelor educaționale.</p> <p>Contractele vor include o cerință minimă de reducere a consumului de energie pentru încălzire cu cel puțin 50 % în comparație cu consumul anual de energie pentru încălzire înainte de renovarea clădirii, ceea ce va conduce la o creștere cu 30 % a economiilor de energie primară în comparație cu starea anterioară renovării. În acest context, cel puțin 90 % din costurile legate de renovare se referă la îmbunătățirea eficienței energetice.</p> <p>Clădirile nou-construite vor respecta obiectivul privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20 % mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero conform orientărilor naționale, ceea ce se va asigura prin certificate de performanță energetică.</p>

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										<p>Tipuri de lucrări necesare pentru a asigura îmbunătățirea performanței energetice atât pentru clădirile noi, cât și pentru cele vechi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - conectarea la rețeaua de gaze naturale și instalarea de cazane pe gaz și/sau înlocuirea în clădirile vechi a cazanelor pe cărbune și pe gaz existente, după caz; - instalarea de cazane pentru încălzire în clădirile noi; - instalarea de panouri fotovoltaice pentru clădirile noi care au terenuri disponibile pentru utilizarea acestui sistem de încălzire.
476	I7. Transformarea liceelor agricole în centre de profesionalizare	Țintă	Numărul de elevi înmatriculați în cadrul liceelor agricole		Număr	18 000	20 000	Q3	2025	Numărul elevilor înscriși în cele 57 de licee tehnologice, cu un profil predominant agricol, în anul școlar 2025-2026 va crește cu 11,1 % în comparație cu anul școlar 2020-2021.
477	R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației	Jalon	Intrarea în vigoare a Ordinului ministerial (MO) pentru asigurarea unor standarde de echipare a școlilor cu echipamente tehnologice și resurse pentru scop educațional online și pentru asigurarea unui impact durabil al investițiilor propuse.	Dispoziție legală în OM care indică intrarea în vigoare a cadrului legislativ privind standardele în materie de echipare				Q1	2022	Noul ordin ministerial va defini standardele minime privind echipamentele tehnice pentru școli pentru a asigura calitatea activităților educaționale desfășurate în mediul virtual și prin intermediul tehnologiei virtuale.
478	R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației	Jalon	Intrarea în vigoare a legii care stabilește profilul viitorului cadru didactic privind competențele digitale și modalitatea de evaluare	Dispoziție legală în lege care indică intrarea în vigoare a actului legislativ care stabilește profilul viitorului				Q2	2022	Noua lege care stabilește profilul viitorului cadru didactic privind competențele digitale și modalitatea de evaluare a competențelor digitale în cadrul examenelor de grad didactic: <ul style="list-style-type: none"> - va stabili profilul de competențe al profesionistului în educație, precum și mecanismul de validare a competențelor digitale ale cadrelor didactice în cadrul examenelor de grad didactic, în

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
			a competențelor digitale în cadrul examenelor de grad didactic	cadru didactic în ceea ce privește competențele digitale și evaluarea competențelor digitale						conformitate cu Cadrul european al competențelor digitale pentru personalul din domeniul educației ¹ ; - va integra în Programul-cadru de învățământ, în Programele de formare psihopedagogică și în cel aferent Masteratului didactic, a unor module pentru dezvoltarea competențelor digitale ale viitoarelor cadre didactice și pentru familiarizarea și utilizarea de metode și tehnici de predare moderne, conform Cadrului DigCompEdu; - va elabora cadrul de derulare a inspecției școlare (monitorizarea și evaluarea activităților didactice derulate în mediul virtual); va elabora metodologii de evaluare pentru mediul online, a performanțelor școlare ale elevilor, inclusiv va elabora o platformă de evaluare securizată a competențelor elevilor.
479	R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației	Jalon	Intrarea în vigoare a legii de instituire a Cadrului național de referință pentru competențe digitale în învățământul preuniversitar	Dispoziție legală în lege care indică intrarea în vigoare a Cadrului național de referință pentru competențe digitale				Q2	2024	Intrarea în vigoare a legii de instituire a Cadrului național de referință pentru îmbunătățirea competențelor digitale în învățământul preuniversitar în conformitate cu DigComp: Cadrul european al competențelor digitale pentru cetățeni ² .
480	I8. Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic	Țintă	Cadre didactice care au urmat cursuri de formare pentru predarea online, prin îmbunătățirea competențelor specifice de pedagogie digitală		Număr	0	100 000	Q3	2025	Cel puțin 100 000 de profesori sunt formați în domeniul educației digitale integrate și al tranziției digitale.

¹ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC107466>

² <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC106281>

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
481	I8. Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic	Țintă	Cadre didactice care publică materiale educaționale deschise pe platforma edu.cred pentru schimbul de practici		Număr	0	50 000	Q3	2025	Cel puțin 50 000 de cadre didactice care participă la formare în cadrul jalonului 480 vor produce materiale educaționale deschise ce vor fi publicate pe o platformă care va cuprinde o colecție de lecții multimedia care să servească drept modele de bune practici pentru fiecare arie curriculară/disciplină de studiu, pentru diferite nivele de educație.
482	I9. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ	Țintă	Școli care dispun de resurse tehnologice noi pentru echiparea laboratoarelor de informatică		Număr	0	5 200	Q3	2024	Cel puțin 5 200 de școli cu noi resurse tehnologice pentru laboratoarele informatice, în conformitate cu cerințele de la jalonul 477.
483	I9. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ	Țintă	Școli dispunând de infrastructură și echipamente tehnologice		Număr	0	3 600	Q4	2024	Cel puțin 3 600 de școli cu infrastructură și echipamente tehnologice noi, în conformitate cu cerințele de la jalonul 477.
484	I9. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ	Țintă	Smart lab-uri achiziționate pentru unitățile de învățământ secundar și licee		Număr	0	1 100	Q1	2025	Cel puțin 1 100 de smart lab-uri achiziționate în conformitate cu cerințele de la jalonul 477.
485	R6. Actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura standarde ecologice de proiectare, construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar	Jalon	Intrarea în vigoare a modificărilor cadrului legislativ privind sporirea calității mediilor de învățare	Dispoziție legală în lege care indică intrarea în vigoare a noului cadru legislativ privind sporirea calității mediilor de învățare				Q2	2022	În contextul tranziției către clădiri verzi și inteligente, este necesară reformarea cadrului de reglementare privind proiectarea, dotarea și funcționarea școlilor. Noua lege va include: <ul style="list-style-type: none"> - norme privind proiectarea și funcționarea clădirilor pentru școli și licee (Normativ 010/1997); - actualizarea/redactarea cerințelor privind dotările minime prin actualizarea următoarelor acte legislative: dotări minime pentru clasele V-VIII, aprobate prin Ordinul ministerial nr. 3486/2006, norme privind dotările minime pentru învățământul primar, aprobate prin Ordinul ministerial nr. 3263/2006, Standarde și

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										<p>reglementări în învățământul preșcolar, anexa 1 Standarde pentru materialele didactice și anexa 2 privind standardele minime în materie de echipament, aprobate prin Ordinul ministerial nr. 3850/2010</p> <p>Cadrul de reglementare pentru implementarea investițiilor în tranziția către clădiri verzi va fi completat de reglementări privind funcționarea școlilor verzi și de metodologii pentru funcționarea și organizarea școlilor verzi, inclusiv un curriculum adaptat, care vor stabili repere didactice pentru a încuraja elevii să adopte un comportament care respectă mediul natural.</p>
486	I10. Dezvoltarea rețelei de școli verzi și achiziționarea de microbuze verzi	Țintă	Microbuze electrice achiziționate și în folosință		Număr	0	3 200	Q2	2023	<p>3 200 de microbuze electrice vor fi achiziționate și folosite pentru transportul elevilor din localitățile izolate, în special în zonele rurale.</p> <p>Criteriile luate în considerare pentru selectarea beneficiarilor vor include numărul de elevi care fac naveta, distanța navei, distribuția geografică egală, conexiunea electrică a școlilor sau disponibilitatea de a instala o stație de încărcare.</p> <p>Va fi lansată o procedură de achiziție publică a microbuzelor electrice prin intermediul ISJ urilor/UAT urilor (inspectoratele școlare județene/unitățile administrativ-teritoriale).</p>
487	I10. Dezvoltarea rețelei de școli verzi și achiziționarea de microbuze verzi	Țintă	Unități de învățământ preuniversitar reabilite pentru a deveni școli verzi		Număr (m ²)	0	300 000	Q4	2025	<p>Ministerul Educației va dezvolta o rețea de școli sustenabile, prietenoase cu mediul, cu un curriculum bazată în mare parte pe educația pentru protecția mediului înconjurător. 300 000 m² trebuie vor beneficia de lucrări de renovare (izolație termică, panouri solare, laboratoare de științele naturii, spații verzi, facilități pentru colectarea selectivă a deșeurilor).</p> <p>La selecția școlilor verzi se va urmări asigurarea acoperirii naționale, atât în zonele rurale, cât și în cele urbane.</p> <p>Pentru renovări, contractele vor include o cerință minimă de reducere a consumului de energie pentru încălzire cu cel puțin 50 % în comparație cu consumul anual de energie pentru încălzire</p>

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										Înainte de renovarea clădirii, ceea ce va conduce la o creștere cu 30 % a economiilor de energie primară în comparație cu starea anterioară renovării.
488	I10. Dezvoltarea rețelei de școli verzi și achiziționarea de microbuze verzi	Țintă	Noua zonă școlară verde construită și operațională		Număr (m ²)	0	46 400	Q4	2025	46 400 m ² de școli verzi vor fi construite de către firme de construcții specializate în zonele cu creștere demografică identificate. Școlile verzi sunt școli cu înaltă performanță energetică, fiind construite pentru a avea mai multă lumină naturală, o mai bună ventilație și cu materiale de construcție verzi, cum ar fi covoarele și vopselele din materiale naturale reciclabile. Costurile de funcționare pentru energie și apă într-o școală verde pot fi reduse cu 20 % până la 40 %. Prin tipul de construcție și prin instalațiile existente, școlile verzi reduc semnificativ emisiile de dioxid de carbon și consumul de apă cu până la 32 %. Clădirile nou-construite vor respecta obiectivul privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20 % mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero conform orientărilor naționale, ceea ce se va asigura prin certificate de performanță energetică.
489	I11. Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierile școlare	Jalon	Lansarea unei proceduri de ofertare pentru echiparea sălilor de clasă cu mobilier	Publicarea caietului de sarcini				Q3	2022	Procedură de ofertare pentru echiparea sălilor de clasă ale unităților de învățământ preuniversitar pe baza standardelor minime privind echiparea sălilor de clasă/a laboratoarelor/a atelierelor școlare. Pentru a asigura coerența acestora, Ministerul Educației va formula recomandări pentru beneficiari cu privire la specificațiile tehnice care trebuie incluse în caietul de sarcini. Se va acorda prioritate unităților de învățământ care nu au beneficiat de acest tip de investiții în ultimii 10 ani.
490	I11. Asigurarea dotărilor sălilor de clasă și a laboratoarelor/atelierelor	Jalon	Lansarea unei proceduri de ofertare pentru echiparea	Publicarea caietului de sarcini				Q3	2022	Procedură de ofertare pentru echiparea laboratoarelor pentru științe ale unităților de învățământ preuniversitar pe baza standardelor minime privind echiparea sălilor de clasă/a laboratoarelor/a cabinetelor școlare. Pentru a asigura coerența acestora, Ministerul

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
	școlare din sistemul preuniversitar		laboratoarelor/atelierelor pentru științe							Educației va formula recomandări pentru beneficiari cu privire la specificațiile tehnice care trebuie incluse în caietul de sarcini. Toate cabinetele și laboratoarele școlare, altele decât laboratoarele ITC, vor fi echipate cu mobilier, materiale și echipamente didactice, pe baza standardelor de dotare aprobate în cadrul reformei 6. Se va acorda prioritate unităților de învățământ care nu au beneficiat de acest tip de investiții în ultimii 10 ani și care sunt situate în zonele rurale.
491	I11. Asigurarea dotărilor sălilor de clasă și a laboratoarelor/atelierelor școlare din sistemul preuniversitar	Țintă	Numărul sălilor de clasă dotate cu mobilier		Număr	0	75 000	Q2	2024	75 000 de săli de clasă preuniversitare vor fi echipate în conformitate cu specificațiile de la jalonul 489. Dotarea sălilor de clasă, a laboratoarelor și a cabinetelor școlare se va face pe baza standardelor în materie de dotare aprobate în cadrul reformei R6. Se va acorda prioritate școlilor cu mobilier deteriorat și celor în care mobilierul nu a fost schimbat în ultimii 10 ani.
492	I11. Asigurarea dotărilor sălilor de clasă și a laboratoarelor/atelierelor școlare din sistemul preuniversitar	Țintă	Număr de laboratoare/cabinete echipate		Număr	0	10 000	Q2	2024	10 000 de laboratoare pentru științe vor fi echipate în conformitate cu specificațiile de la jalonul 490.
493	I12. Schema de granturi pentru consorții școlare rurale	Țintă	Finalizarea lucrărilor de construcție și dotare a consorțiilor școlare rurale		Număr	0	3	Q2	2026	Vor fi create trei consorții școlare rurale pentru a consolida mediul educațional rural prin asigurarea unor condiții optime de predare, asigurând totodată respectarea principiului echității sociale. Consorțiile vor fi selectate pe baza a cel puțin două criterii: i) dacă demonstrează declinul demografic al microregiunii pe care o vizează în ultimii șapte ani și ii) dacă dovedesc un angajament scris al autorităților publice locale responsabile cu zona vizată. Fiecare consorțiu va construi infrastructura necesară pentru asigurarea calității procesului educațional, care include crearea unui campus modern cu o capacitate de 300-1 500 locuri, inclusiv spații pentru activități de tip after-school, săli și terenuri de sport.

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
										spații pentru ateliere de practică, laboratoare, spații pentru desfășurarea activităților nonformale, bucătărie și spații de cazare pentru elevi și cadrele didactice. Clădirile nou-construite vor respecta obiectivul privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20 % mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero conform orientărilor naționale, ceea ce se va asigura prin certificate de performanță energetică. La selecția școlilor se va acorda prioritate școlilor situate în zone rurale, izolate și subdezvoltate.
494	R7. Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului	Jalon	Semnarea contractului de asistență tehnică pentru elaborarea Planului de măsuri de reformare a guvernancei, inclusiv a programului de formare și îndrumare pentru manageri și inspectori	Semnarea contractului				Q1	2022	Reforma guvernancei se va baza pe analiza funcțională a sistemului de educație și formare profesională și se va desfășura pe două niveluri: I. Reforma managementului și II. Descentralizarea Ministerul Educației va contracta asistență tehnică externă pentru: - analiza guvernancei actuale a sistemului de învățământ preuniversitar; - formularea de recomandări și a unui plan de îmbunătățire a managementului unităților de învățământ prin intermediul unui program-pilot; - furnizarea de orientări pentru conceperea programului de formare și îndrumare. În vederea creșterii capacității sistemului de management al învățământului preuniversitar și a creșterii autonomiei școlilor va fi elaborat un plan de măsuri.
495	R7. Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului	Jalon	Publicarea și implementarea unui plan de măsuri de reformare a guvernancei, inclusiv a programului de formare și îndrumare	Adoptarea planului de măsuri de reformare a guvernancei				Q1	2023	Planul de măsuri de reformare a guvernancei va reforma politicile de resurse umane/recrutare a managerilor educaționali și se va realiza etapizat prin: - revizuirea metodologiei de concurs pentru directori astfel încât să se coreleze cu metodologia de evaluare a managerilor

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/ Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Valoare de referință	Obiectiv	Trimestru	An	
			pentru manageri și inspectori							<p>educaționali în sistemul preuniversitar și să contribuie la creșterea atractivității funcției de director în rândul profesioniștilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - transferul de competențe de la inspectoratele școlare județene către Direcțiile Județene de Asigurare a Calității și Inspekția Subordonată a Școlilor din cadrul ARACIP; - program de granturi pentru sprijinirea școlilor pentru testarea abordării, pe baza unei cereri care va fi evaluată de experți din cadrul Ministerului Educației. <p>Școlile care participă la programul-pilot vor consulta mai întâi consiliul școlar al elevilor și consiliul reprezentativ al părinților.</p> <p>Programul-pilot care va implica cele 60 de școli va lua în considerare curriculumul școlar, guvernanta și managementul școlii și va identifica domeniile în care managementul și calitatea predării/învățării pot fi îmbunătățite.</p>

Jaloane, ținte, indicatori și calendarul de monitorizare și implementare aplicabile împrumutului

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Nivel de referință	Obiectiv	Trim	An	
496	I13. Echiparea laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (ÎPT)	Țintă	Unități de învățământ profesional și tehnic dotate cu laboratoare de informatică		Număr	0	909	Q3	2023	909 unități de învățământ profesional și tehnic vor fi dotate cu infrastructuri și instrumente digitale pentru predare. Investiția include achiziționarea de echipamente pentru clase (cum ar fi proiectoare, sisteme de înregistrare video, sisteme de sunet, camere video și echipamente audio pentru înregistrarea lecțiilor, echipamente cu softuri pentru arhivarea resurselor digitale de predare) și acoperă echipamentele de infrastructură subiacente (cum ar fi electroinstalațiile, rețelele LAN și wi-fi) necesare pentru utilizarea echipamentelor didactice digitale.
497	I14. Echiparea atelierelor de practică din unitățile de învățământ profesional și tehnic	Țintă	Unități de învățământ profesional și tehnic dotate cu laboratoare de practică funcționale		Număr	0	909	Q3	2023	909 unități de învățământ profesional și tehnic dotate cu laboratoare de practică funcționale. Autoritățile locale vor lansa, prin consiliile județene și primării, scheme de sprijin cu scopul de a echipa atelierelor școlare din cadrul unităților de învățământ profesional și tehnic, inclusiv al unităților de formare duală, cu excepția celor cu profil agricol. Prin intermediul schemei de finanțare, fiecare unitate de învățământ profesional și tehnic vor beneficia de un grant în valoare de maximum 100 000 EUR pentru a echipa atelierelor de practică în funcție de specializarea lor și de nevoile lor concrete. O sumă de 30 de milioane EUR din investiție este dedicată echipării atelierelor cu echipamente digitale (simulatoare).

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Nivel de referință	Obiectiv	Trim	An	
498	I15. Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut	Jalon	Platforma electronică de evaluare online a elevilor este operațională	Platforma electronică pentru evaluarea în condiții de siguranță a competențelor elevilor este operațională și utilizată pentru evaluarea tuturor elevilor (cu excepția elevilor EFP)				Q1	2024	Platforma electronică de evaluare online a elevilor va fi operațională. La dezvoltarea platformei se va lua în considerare numărul mediu de articole din orice clasă de materii, produse științifice (în cazul în care sunt necesare competențe psihometrice) și softuri (elaborate în conformitate cu analiza nevoilor științifice și cu programul științific elaborat de experți în acest domeniu - testarea curriculumului, competențe). Softurile vor include, de asemenea, o aplicație client mobilă (pentru studenți și cadrele didactice), precum și funcții de supraveghere online.
499	I15. Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut	Țintă	Dezvoltarea resurselor educaționale deschise (materiale didactice)		Număr	0	67 000	Q1	2025	Un număr de 67 000 de resurse educaționale deschise (materiale didactice) dezvoltate. Dezvoltarea resurselor educaționale deschise se va axa pe: i) extinderea actualei platforme a manualelor digitale prin adăugarea de auxiliare didactice pentru toate disciplinele și pentru toate clasele de gimnaziu; ii) crearea de conținut educațional digital pentru trei niveluri diferite de aprofundare diferențiată a cunoașterii (remedială, accesibilă, performanță); iii) dezvoltarea de resurse educaționale incluzive pentru elevii cu dizabilități, sportivi, elevii spitalizați. Resursele educaționale deschise legate de această investiție vor fi dezvoltate de profesioniști cu experiență, iar cele din cadrul investiției I8 sunt experimentale, făcând parte din evaluarea finală a cadrelor didactice care participă la program.
500	I16. Digitalizarea universităților și pregătirea acestora	Jalon	Semnarea contractelor de granturi destinate centrelor tehnologice	Semnarea contractelor				Q2	2022	Semnarea contractelor pentru granturi destinate unui număr de 60 universități pentru finanțarea unor măsuri integrate menite să îmbunătățească infrastructura digitală și să dezvolte competențele studenților și ale cadrelor didactice universitare:

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Nivel de referință	Obiectiv	Trim	An	
	pentru profesiile digitale ale viitorului		inovatoare din universități							<ul style="list-style-type: none"> - operaționalizarea centrelor digitale universitare; - programe de formare în domeniul competențelor digitale; - dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale studenților pentru sectorul digital; - programe de orientare profesională pentru studenți în vederea alegerii ocupațiilor TIC emergente; - programe de formare a noilor competențe de predare/evaluare în sistem hibrid; dezvoltarea competențelor digitale avansate pentru 1 000 de studenți la nivel universitar și de masterat.
501	I16. Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului	Jalon	Semnarea contractelor pentru o schemă de grant pentru digitalizarea Consiliului Național al Rectorilor	Semnarea contractelor				Q4	2022	Granturile se vor atribui pentru digitalizarea Consiliului Național al Rectorilor (CNR). Digitalizarea CNR se va realiza prin: a) o infrastructură de rețea națională: Va fi dezvoltată o platformă națională integrată pentru știri și evenimente academice. Platforma integrată de știri academice va fi interconectată cu 11 centre regionale multimedia, concepute pentru a sprijini dezvoltarea regională și promovarea universităților, vizând atât mediul academic, cât și parteneriatele locale care sprijină dezvoltarea economică în zonă, utilizând principiul științei deschise și al surselor deschise și încurajând inovarea, partajarea și colaborarea; b) capacitatea CNR de a reprezenta universitățile românești la nivel național și internațional va fi consolidată prin aplicarea/dezvoltarea/implementarea tehnologiilor digitale în spațiul academic, utilizând principii precum Bune practici – viața academică inteligentă și aplicațiile digitale pentru guvernanta inteligentă, populația inteligentă și influența inteligentă. CNR va finaliza conceptul de campus inteligent care integrează noi modele de învățare, partajarea inteligentă a resurselor și utilizarea clădirilor și a transporturilor;

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Nivel de referință	Obiectiv	Trim	An	
										c) pentru proiectarea, dezvoltarea, integrarea, achiziționarea și gestionarea bazelor de date la nivel național se va utiliza o platformă digitală interactivă unică, inclusiv sisteme de gestionare a informațiilor prin intermediul sistemului informatic de management (Management Information System – MIS).
502	I16. Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului	Țintă	Numărul de universități sprijinite cu noi centre tehnologice inovatoare pentru crearea noilor abilități ale viitorului		Număr	0	60	Q4	2025	Numărul universităților sprijinite cu noi centre tehnologice inovatoare pentru crearea noilor abilități ale viitorului prin inovarea continuă a programelor de studiu, în conformitate cu cerințele de la jalonul 500.
503	I17. Asigurarea infrastructurii universitare (cămine, cantine, spații de recreere)	Țintă	Spații de recreere și lectură construite sau modernizate și date în folosință		Număr	0	19 520	Q1	2024	Construirea a 5 020 de locuri și extinderea/modernizarea a 14 500 de locuri în campusuri universitare pentru a crea noi spații de recreere și lectură, în special pentru studenții defavorizați. În acest context, cel puțin 90 % din costurile legate de renovare se referă la îmbunătățirea eficienței energetice.
504	I17. Asigurarea infrastructurii universitare (cămine, cantine și spații de recreere)	Țintă	Cantine construite sau modernizate și date în folosință		Număr	0	6 625	Q2	2024	Construirea a 3 500 de locuri și extinderea/modernizarea a 3 125 de locuri în campusurile universitare, pentru crearea de noi cantine. Contractele vor include o cerință minimă de reducere a consumului de energie pentru încălzire cu cel puțin 50 % în comparație cu consumul anual de energie pentru încălzire înainte de renovarea clădirii, ceea ce va conduce la o creștere cu 30 % a economiilor de energie primară în comparație cu starea anterioară renovării. În acest context, cel puțin 90 % din costurile legate de renovare se referă la îmbunătățirea eficienței energetice. Clădirile nou-construite vor respecta obiectivul privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20 % mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero conform orientărilor naționale, ceea ce se va asigura prin certificate de performanță energetică.

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Nivel de referință	Obiectiv	Trim	An	
505	I17. Asigurarea infrastructurii universitare (cămine, cantine și spații de recreere)	Țintă	Locuri de cazare nou-create sau modernizate		Număr	0	19 130	Q3	2024	<p>Construirea a 4 600 de locuri și extinderea/modernizarea a 14 530 de locuri în campusuri universitare pentru a crea cazare pentru studenții proveniți din medii socio-economice defavorizate, cu dizabilități, unele minorități etnice sau din familii monoparentale, care vor avea prioritate în obținerea unui loc în campusurile universitare nou construite.</p> <p>Contractele vor include o cerință minimă de reducere a consumului de energie pentru încălzire cu cel puțin 50 % în comparație cu consumul anual de energie pentru încălzire înainte de renovarea clădirii, ceea ce va conduce la o creștere cu 30 % a economiilor de energie primară în comparație cu starea anterioară renovării. În acest context, cel puțin 90 % din costurile legate de renovare se referă la îmbunătățirea eficienței energetice.</p> <p>Locurile nou-construite vor respecta obiectivul privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20 % mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero conform orientărilor naționale, ceea ce se va asigura prin certificate de performanță energetică.</p>
506	I17. Asigurarea infrastructurii universitare (cămine, cantine și spații de recreere)	Țintă	Cel puțin 40 % din infrastructurile noi și modernizate sunt destinate studenților proveniți din medii defavorizate		Procent (%)	0	40 %	Q3	2025	<p>Cel puțin 40 % din numărul de 19 520 de spații de recreere, 6 625 de locuri de cantină și 19 130 de locuri de cazare vor fi rezervate pentru studenții din medii defavorizate.</p> <p>Studenții care primesc bursă socială vor avea prioritate pentru a obține locuri în infrastructura universitară modernizată. Această condiție va fi prevăzută ca fiind obligatorie pentru universitățile publice în ghidul financiar aferent apelurilor de proiecte pentru modernizarea infrastructurii universitare. Universitățile vor transmite rapoarte anuale Ministerului Educației privind utilizarea infrastructurii modernizate.</p>
507	I18. Programul de formare și îndrumare	Țintă	Directori, directori adjuncți și inspecți care au urmat un		Număr	0	10 000	Q1	2026	<p>Un număr estimat de 6 176 de directori, 2 924 directori adjuncți și 900 de inspecți cu funcții de conducere vor participa la programul de formare. Programul de formare va include elementele de leadership și management</p>

Număr secvențial	Măsură conexă (reformă sau investiție)	Jalon/ Țintă	Denumire	Indicatori calitativi (pentru jaloane)	Indicatori cantitativi (pentru ținte)			Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor/țintelor		Descrierea fiecărui jalon și a fiecărei ținte
					Unitate de măsură	Nivel de referință	Obiectiv	Trim	An	
	pentru managerii și inspectorii școlari		program complet de formare și îndrumare							instituțional, financiar și de resurse umane, de administrație și de legislație și va contribui la dezvoltarea capacității instituției de învățământ pe care o conduc de a crește performanțelor elevilor. Programul de formare va fi conceput pe baza recomandărilor formulate de experții care vor efectua analiza funcțională a guvernancei sistemului de educație, precum și a bunelor practici europene.

3.1 Consistența cu alte inițiative

Cum se integrează PNRR cu strategiile europene și naționale

În conceperea PNRR s-a urmărit asigurarea efectului de potențare și completare reciprocă între intervențiile incluse în PNRR și măsurile incluse în cadrul strategiilor și planurilor interne, cu scopul de consolidare a acestora din urmă. De asemenea, reformele și investițiile propuse în PNRR urmăresc să asigure continuitatea reformelor începute în perioada anterioară crizei sanitare, cu adăugarea unor angajamente și măsuri noi, care corespund priorităților actuale și au un caracter de sprijin reciproc.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC)

În corelare cu obiectivele Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2030, precum și cu Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050, PNRR conține intervenții menite să sprijine implementarea Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021-2030. Versiunea actualizată a PNIESC este în prezent în proces de avizare interministerială în vederea aprobării acestuia. PNIESC conține 5 dimensiuni de intervenție: decarbonizare – emisiile și absorbțiile GES și energie din surse regenerabile; eficiență energetică; securitate energetică; piața internă a energiei și cercetare, inovare și competitivitate. Ordonarea măsurilor și politicilor prioritare pentru atingerea obiectivelor a fost efectuată în principal pe baza mixajului interacțiunilor dintre dimensiuni, având în vedere maximizarea impactului preconizat al respectivelor politici și măsuri. De exemplu, se așteaptă ca investițiile pentru creșterea eficienței energetice vor avea ca impact reducerea emisiilor GES, creșterea ponderii de energie regenerabilă, dar și diminuarea sărăciei energetice. Conform estimărilor ce au fundamentat analiza impactului macroeconomic al PNIESC se așteaptă ca în urma implementării acestuia se vor înregistra și o serie de efecte pozitive la nivel macroeconomic, asigurând crearea de noi locuri de muncă, îmbunătățirea calității vieții, precum și reducerea costurilor sociale. În vederea atingerii obiectivelor referitoare la atingerea țintelor privind energia din surse regenerabile (SRE), în PNIESC sunt prezentate exhaustiv politicile și măsurile menite să diminueze consumul de energie, dar și să încurajeze utilizarea SRE în sectoarele relevante – încălzire și răcire, energie electrică și transporturi, maximizând astfel sinergiile dintre diferitele acțiuni preconizate.

În corelare cu cele 5 dimensiuni de intervenție ale PNIESC, precum și cu obiectivele Strategiei energetice a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050, în procesul de concepere a PNRR au fost luate în considerare următoarele elemente definitorii pentru contribuirea la atingerea țintelor asumate de România prin PNIESC:

- ▶ Adoptarea unei abordări holistice privind înlănțuirea energie, economie, mediu și schimbări climatice, care să se manifeste în strânsă corelare cu realitatea economică a României, astfel încât să nu fie afectat echilibrul macroeconomic și social la nivel teritorial/regional și național;
- ▶ Restructurarea cadrului de piață și de guvernare în termeni de accesibilitate, competitivitate

- și performanță a operatorilor, dar și a consumatorilor de energie;
- ▶ Contribuția la reducerea sărăciei energetice.

Pentru a evidenția potențialitatea de maximizare a impactului PNRR, în sinergie cu PNIESC, în tabelul de mai jos sunt nuanțate incidența componentelor PNRR în raport dimensiunile de intervenție ale PNIESC.

	Dimensiunile PNIESC	Consistența componentelor din PNRR cu dimensiunile PNIESC														
		C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11	C12	C13	C14	C15
1.	Decarbonizare – emisiile și absorbțiile GES și energie din surse regenerabile															
2.	Eficiență energetică															
3.	Securitate energetică															
4.	Piața internă a energiei															
5.	Cercetare, inovare și competitivitate															

În acest sens, componentele C2., C3., C4., C5., și C6. sunt concepute astfel încât să sprijine direct îndeplinirea obiectivelor de decarbonizare. De asemenea, componentele C9., C10. conțin o serie de intervenții care vor contribui tangențial la îndeplinirea obiectivelor de decarbonare. Componentele C4., C5. și C6. au ca miză sprijinirea obiectivelor de eficiență energetică. O contribuție tangențială asupra la îndeplinirii obiectivelor de eficiență energetică o vor avea componentele C7., C8., C9., C10., C12. și C15.

De exemplu, pentru atingerea nivelului de ambiție cu privire la ponderea energiei din surse regenerabile, prin PNIESC, România și-a propus să dezvolte capacități adiționale de surse regenerabile de energie de aproximativ 6,9 GW, până în anul 2030. De aceea, pentru realizarea acestei ținte, în componenta C6. *Energie* sunt prevăzute investiții menite să contribuie la creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în mixul total de energie, prin investiții în capacități de producere a energiei electrice din SRE, on-shore sau off-shore, corelat cu eliminarea cărbunelui din mixul energetic până în 2032. În această direcție, în corelare cu abordarea PNIESC, precum și în vederea diminuării sărăciei energetice, în cadrul componentei C6. *Energie* sunt propuse intervenții menite să faciliteze tranziția energetică sustenabilă, prin dezvoltarea de proiecte pilot care să utilizeze tehnologiile viitorului în modele integrate – gaz/hidrogen/ PV, dar și a hidrogenului verde și a soluțiilor inovatoare de stocare. Utilizarea hidrogenului în calitate de combustibil alternativ este de asemenea propus în componenta C4. *Transport sustenabil*, prin investiții demonstrative pe liniile Aeroport Internațional Henri Coandă – București Nord, București Nord-Pitești. Aceste investiții implică achiziția a 12 trenuri de tip H-EMU și realizarea de stații de alimentare cu hidrogen aferente acestora.

În ceea ce privește obiectivul de eficiență energetică, în corelare cu Strategia de renovare pe termen lung, reformele și investițiile din cadrul componentei C3. *Managementul deșeurilor* vor contribui la atingerea acestui obiectiv, dar și la dezvoltarea și promovarea economiei circulare. Astfel, intervențiile cuprinse în această componentă vor potența atingerea țintei de eficiență energetică, prin reducerea consumului de energie utilizată în industrie, în cadrul proceselor de prelucrare a materiilor prime, așa

cum este prevăzută în cadrul PNIESC. Totodată, prin implementarea acestor măsuri aferente economiei circulare, România va contribui la procesul de decarbonizare al UE și la îndeplinirea obiectivelor Agendei 2030.

O contribuție esențială la atingerea țintelor de eficiență energetică asumate de România prin PNIESC o va avea componenta *C5. Valul Renovării*, prin transformarea treptată a parcului imobiliar public și privat, rezidențial și nerezidențial, cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2030. La fel în vederea contribuției la decarbonificare și îmbunătățirea eficienței energetice în cadrul componentei *C6. Energie* este propus un program adresat operatorilor economici din industrie și IMM-uri în vederea implementării măsurilor de eficiență energetică, propuse în urma auditurilor energetice obligatorii, înlocuirea echipamentelor la nivelul operatorilor economici, contorizarea și optimizarea consumului de energie al operatorilor economici; achiziția de platforme digitale de centralizare a datelor de consum/reducerea consumului/monitorizarea indicatorilor pentru fiecare echipament individual la nivelul operatorilor/ramurii de activitate/digitalizare și transfer date la distanță. De asemenea, în cadrul componentei *C9. Sprijin pentru mediul de afaceri și cercetare, dezvoltare, inovare*, în consonanță cu obiectivele PNIESC, în vederea contribuției la îmbunătățirea eficienței energetice, au fost definite un set de intervenții privind implementarea unei politici de creștere sustenabilă pentru mediul de afaceri prin crearea de mecanisme de finanțare adaptate nevoilor de dezvoltare ale companiilor, cu accent pe contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală. Astfel, este propusă o investiție de tip instrument financiar „Garanția de portofoliu pentru Acțiune Climatică”, acesta fiind o garanție de portofoliu plafonată/neplafonată ca răspuns la provocările actuale ale României în sprijinirea investițiilor în sectorul eficienței energetice și al energiilor regenerabile. Un alt instrument financiar este cel dedicat pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor, prin care se propune renovarea fondului locativ existent, în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică. De asemenea, implementarea componentei *C10. Fondul local* va contribui în mod direct atât la îndeplinirea obiectivelor PNIESC privind decarbonizarea și eficiența energetică cât și a obiectivelor Strategiei de dezvoltare teritorială a României.

Referitor la restructurarea cadrului de piață și de guvernanță în termeni de accesibilitate, competitivitate și performanță a operatorilor, dar și a consumatorilor de energie, în PNRR această prioritate este tratată atât în cadrul componentei *C6. Energie* prin intermediul reformelor 1 și 2. Astfel, se va asigura creșterea capacității de producere de energie electrică din surse regenerabile, a integrării piețelor naționale de energie la nivelul UE și regional, eliminarea obstacolelor în vederea finalizării pieței interne de energie electrică, adaptarea SEN la producerea viabilă și distribuită de energie din surse regenerabile, stimularea concurenței și facilitarea accesului transfrontalier pentru furnizorii de energie electrică, pentru producători, furnizorii de servicii de stocare a energiei și consumatorii dispecerizabili. De asemenea, se va asigura revizuirea cadrului legislativ și de reglementare necesar stimulării domeniului hidrogenului (gaze regenerabile), respectiv dezvoltarea unei Strategii naționale dedicate hidrogenului, care va sta la baza revizuirii legislației în domeniul energetic, toate acestea pentru a răspunde atât nevoilor actuale, cât și obiectivelor prezente și viitoare la nivel național și european. Totodată, în conformitate cu reformele structurale privind întărirea managementului performant al întreprinderilor de stat din sectorul energetic asumate în cadrul Strategiei energetice a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050, în cadrul componentei *C6. Energie* este propusă reforma privind îmbunătățirea guvernanței corporative a companiilor de stat din sectorul energetic.

Pentru asigurarea contribuției la îndeplinirea obiectivelor operaționale din PNIESC referitoare la dimensiunea de cercetare, dezvoltare și competitivitate, în PNRR este propusă, în cadrul componentei *C9.*, o investiție referitoare la crearea de rețele de sprijin a cooperării dintre mediul de afaceri și organizațiile de cercetare pe 5 domenii de importanță critică și care sunt oarecum tangente cu

obiectivele PNIESC: 1) cancer; 2) adaptarea la schimbările climatice, inclusiv transformarea societală; 3) oceane sănătoase, ape de interior și zona costiera; 4) orașe inteligente, climatic neutre; 5) sănătatea solului și a alimentelor.

Strategia digitală a UE

Planul răspunde obiectivului de transformare digitală a Europei până în 2030 (viziune pentru deceniul digital al UE). În acest sens, Planul valorifică din plin cele patru puncte cardinale ale „busolei pentru dimensiunea digitală” și se aliniază cu prevederile strategiei naționale privind transformarea digitală a României. Astfel, ca o particularitate specifică pentru planul propus de România, toate componentele contribuie la digitalizarea serviciilor publice. De asemenea, intervențiile din PNRR sprijină procesul de transformare a modului în care se poate facilita existența prin integrarea lor în toate sectoarele și domeniile de activitate de către cetățeni, întreprinderi și autorități.

	Dimensiunile Strategiei digitale a UE	Consistența componentelor din PNRR cu dimensiunile Strategiei digitale a UE														
		C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11	C12	C13	C14	C15
1.	Digitalizarea serviciilor publice															
2.	Dezvoltarea competențelor															
3.	Infrastructuri digitale sigure și durabile															
4.	Transformarea digitală a întreprinderilor															

Sunt propuse investiții în tehnologii digitale, infrastructură și procese care vor conduce la realizarea, pentru prima dată în România, a interoperabilității tuturor serviciilor publice digitale, sub garanția unui nivel ridicat de securitate cibernetică pentru realizarea unei transformări digitale de succes în beneficiul cetățeanului și respectând cadrul legal privind protecția datelor cu caracter personal.

Investiții precum realizarea cloud-ului guvernamental, migrarea aplicațiilor existente aferente serviciilor publice digitale (în principal în ceea ce privește evenimentele de viață), asigurarea interoperabilității serviciilor publice astfel încât să poată fi atins obiectivul „once-only” sunt câteva dintre tipurile de intervenții care vor contribui ca România să poată deveni o economie bazată pe date atractivă, sigură și dinamică prin:

- stabilirea unor norme clare și echitabile privind accesul la date și reutilizarea acestora;
- investiții în noua generație de instrumente și infrastructuri de stocare și prelucrare a datelor;
- unirea forțelor în favoarea capacității europene din domeniul tehnologiei cloud;
- punerea în comun a datelor europene din sectoarele cheie, utilizând spații de date comune și interoperabile;
- punerea la dispoziția utilizatorilor de drepturi, instrumente și competențe pentru a putea păstra controlul deplin asupra datelor lor.

Astfel, prin intervențiile în domeniul digitalizării, România se aliniază cu direcțiile strategice de acțiune ale UE în ceea ce privește guvernarea datelor.

În ceea ce privește creșterea competențelor digitale, intervențiile din PNRR-ul propus de România tratează sinergic dimensiunile de intervenție menționate în cadrul Agendei pentru competențe în Europa și al Comunicării privind Spațiul european al educației, noul Plan de acțiune al UE pentru educația digitală 2021-2027. Astfel, în cadrul componentelor C7., C8., C12., C14. și C15. sunt propuse intervenții care să contribuie la:

- dezvoltarea competențelor digitale specifice pentru funcționarii publici sau diverse categorii de personal bugetar (cadre medicale, profesori ș.a.);
- dezvoltarea competențelor digitale și a competențelor software ale forței de muncă;
- dezvoltarea competențelor digitale ale cetățenilor României în general.

Prin investițiile în dezvoltarea competențelor digitale, atât cele de nivel general, cât și în ceea ce privește competențele digitale avansate, se urmărește creșterea orizontului de posibilități pentru accesarea de noi locuri de muncă atât pentru populația generală, cât și pentru angajații din sectorul public. Creșterea competențelor digitale contribuie la crearea unei piețe interne funcționale, asigurând totodată o bază de recrutare de forță de muncă specializată care poate contribui la dezvoltarea sustenabilă a întreprinderilor din mediul privat și asigurarea competitivității ridicate a acestora. Este prevăzut inclusiv un program de formare a bibliotecarilor care vor avea obligația de a organiza periodic în cadrul bibliotecilor publice cursuri gratuite și adaptate la nevoile specifice populației din categorii vulnerabile din punct de vedere ocupațional (tineri, șomeri, femei etc).

Totodată, prin componenta C7. *Transformare digitală* se contribuie la atingerea obiectivului României în ceea ce privește conectivitatea digitală. Astfel, se asigură alinierea strategiei naționale în domeniul conectivității digitale la atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025, prin facilitarea investițiilor în construirea/modernizarea rețelelor de comunicații de foarte mare capacitate și stimularea investițiilor private în rețelele și serviciile de telecomunicații în zonele albe.

Pentru România, securitatea cibernetică reprezintă o prioritate națională orizontală, acoperind domeniile economice și de apărare și incluzând educația, formarea, exercițiile cibernetice specifice, activitățile de sensibilizare și apărarea cibernetică, urmărindu-se creșterea nivelului de securitate cibernetică a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice.

Acordul de parteneriat

În cazul României, Acordul de parteneriat, care va acoperi ciclul de programare 2021-2027, încadrează prioritățile strategice din fondurile europene specifice politicii de coeziune a UE (FEDR; FSE+; FTJ). Fiind în etapă de actualizare, ca urmare a primei iterații cu serviciile Comisiei Europene, Acordul de Parteneriat, propus de România, creează cadrul necesar pentru susținerea sinergică cu PNRR. Prin Acordul de Parteneriat, România și-a asumat cele 6 obiective majore, 5 reprezentând obiectivele de politică ale UE, iar cel de-al șaselea este unul specific și se axează pe implementarea Fondului pentru Tranziție Justă. În versiunea actualizată, Acordul de Parteneriat va fi ajustat astfel încât să se asigure o coordonare adecvată între Mecanismul de Redresare și Reziliență și programele operaționale stabilite în cadrul Acordului de Parteneriat.

În procesul de concepere a PNRR au fost stabilite mecanisme de coordonare, astfel încât să se evite suprapunerile sau redundanțele de intervenție. În cazul României, monitorizarea implementării Acordului de Parteneriat (AP) și a PNRR va fi întreprinsă de aceeași entitate ministerială, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Acest aranjament funcțional va permite evitarea situațiilor de suprapunere sau dublare a efortului financiar și, de asemenea, se va putea întreține facil cadrul de complementaritate și sinergie dintre PNRR și AP. Complementaritatea între programele operaționale

și componentele din PNRR este descrisă în cadrul următoarei secțiuni. Cu toate acestea, pentru a evidenția potențialitatea de maximizare a impactului PNRR, în sinergie cu politica de coeziune regională, socială și teritorială a UE, în tabelul de mai jos sunt nuanțate elementele referitoare la legătura componentelor planului în raport cu obiectivele de politică ale AP.

	Obiectivul de politică	Consistența componentelor din PNRR cu obiectivele de politică asumate prin Acordul de Parteneriat														
		C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11	C12	C13	C14	C15
1.	O Europă mai inteligentă și mai competitivă															
2.	O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon															
3.	O Europă mai conectată															
4.	O Europă mai socială și incluzivă															
5.	O Europă mai aproape de cetățeni															
6.	Fondul de Tranziție Justă															

În cazul Fondului de Tranziție Justă care, în cazul României, va fi realizat prin diversificarea economică a teritoriilor, cele mai afectate de procesul de tranziție, spre o economie neutră din punct de vedere climatic împreună cu măsuri de recalificare și incluziune active a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă; va sprijini totodată și transformarea proceselor industriale necesare pentru o tranziție spre o economie neutră și pentru menținerea sau creșterea numărului locurilor de muncă din aceste sectoare. În cadrul Raportului de țară pe anul 2020 (Anexa D, secțiunea Orientarea investițiilor pentru fondul de tranziție justă 2021-2027) au fost identificate 6 teritorii afectate în mod semnificativ de tranziția către o economie neutră din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de seră. Acestea sunt: Hunedoara, Gorj, Galați, Mureș, Prahova și Dolj. În prezent, planurile teritoriale pentru o tranziție justă (PTTJ) sunt în proces de definitivare și vor prevedea mecanisme de corelare și coordonare cu componentele din PNRR.

Garanția pentru tineret

În România, Recomandarea Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei Garanții pentru tineret a fost pusă în aplicare prin Planul de Implementare a Garanției pentru Tineret 2017-2020 (PIGT 2017-2020), documentul strategic în domeniul ocupării tinerilor, ce continuă măsurile și programele din cadrul Planului de Implementare a Garanției pentru Tineret 2014-2015 (PIGT), elaborat ca urmare a recomandării menționate anterior. Astfel, PIGT 2017-2020 a inclus măsuri și programe implementate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), precum și de alte instituții cu atribuții în domeniu.

Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027 (adoptată de Guvernul României la 19 mai 2021), instituie noul cadru programatic privind aplicarea implementării Garanției pentru Tineret

consolidate. Astfel, noua abordare strategică pune accentul pe încorporarea celor patru faze ale Garanției pentru Tineret consolidate, respectiv: cartografierea, informarea, pregătirea și oferta propriu-zisă. În acest sens, direcția de acțiune 2.1. Creșterea ocupării tinerilor și promovarea unei ocupări durabile, inclusiv prin implementarea Garanției pentru Tineret consolidate, conține un set de șapte măsuri. Aceste măsuri urmăresc în special dezvoltarea de sisteme de prevenție; înființarea/ dezvoltarea de centre/cluburi de tineret la nivel comunitar; rețele de lucrători de tineret; acțiuni de cartografiere informare, pregătire și furnizare a măsurilor de activare a tinerilor; îmbunătățirea monitorizării situației tinerilor sprijiniți; dezvoltarea voluntariatului în rândul tinerilor; și asigurarea dobândirii de către tineri a competențelor transversale (cu accent pe competențe digitale de bază, de management al carierei, de comunicare și muncă în echipă, precum și competențe de antreprenariat social și pe prioritățile „verzi”).

Prin intermediul componentelor C13. și C15., PNRR contribuie direct la implementarea Planului de acțiuni al Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027. Astfel, cea mai consistentă contribuție la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027, din perspectiva implementării Garanției pentru Tineret consolidate, o are componenta C15. *Educație*. În acest sens, reformele și investițiile propuse în cadrul acestei componente pun accentul pe dimensiunile de prevenție și monitorizare (de exemplu, prin aplicarea în cazul învățământului preuniversitar a Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație), dobândirea de competențe și oferirea măsurilor de activare. Astfel, sunt avute în vedere intervenții de reformă structurală a sistemului, dar și de tactici educaționale. Este avută în vedere continuarea demersurilor de reformare a învățământului în sistem dual, ceea ce va oferi o șansă reală la profesie, carieră, educație și dezvoltare personală a adolescenților și tinerilor. De asemenea, constituirea unei rute profesionale complete, facilitată de un bacalaureat profesional, care să ofere elevilor oportunitatea unei rute deschise, cu acces direct la instituții de învățământ superior cu profil tehnic. Se urmărește astfel oferirea avantajului obținerii unei diplome și a unei calificări profesionale pentru tineri, care le va facilita inserția rapidă pe piața muncii, devenind absolvenți operaționali imediat și posesori de competențe necesare pe piața muncii.

Alte strategii naționale relevante

Planul de redresare și reziliență propus de România are o dublă menire. Prima constă în atenuarea efectelor crizei economice și sociale generate de Covid-19. A doua constă în contribuția la atingerea țintelor naționale în concordanță cu principalele strategii ale UE, precum și cu reformele și măsurile asumate de România în Programul Național de Reformă, în contextul Semestrului European. Astfel, planul valorifică fereastra de oportunitate oferită de noul ciclu de înfăptuire a politicilor publice la nivel național, ca urmare a alegerilor parlamentare din 2020, în urma căruia s-au stabilit prioritățile de reformă structurală și sistemică a României. PNRR contribuie astfel la implementarea obiectivelor agendei de reformă, așa cum acestea sunt definite în Programul de Guvernare pentru 2021-2024.

Fereastra de oportunitate pe care o valorifică PNRR se referă și la faptul că anul 2021 este anul de început al unei noi generații de documente strategice sau de planificare. În acest sens, este de așteptat ca PNRR să aibă o contribuție definitorie la atingerea țintelor cuprinse în cadrul acestei noi generații de strategii. În tabelul de mai jos, este prezentată demarcarea contribuției PNRR la implementarea celor mai relevante strategii, cu mențiunea că marea majoritate dintre acestea sunt în proces de avizare în vederea adoptării.

Documentul strategic sau de planificare	Consistența componentelor din PNRR cu documentele strategice sau de planificare														
	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11	C12	C13	C14	C15

1.	Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030																	
2.	Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații																	
3.	Strategia Națională de Economie Circulară																	
4.	Strategia privind Cadrul Național de Politică pentru Dezvoltarea Pieței în ceea ce privește Combustibilii Alternativi în Sectorul Transporturilor și pentru Instalarea Infrastructurii Relevante în România																	
5.	Master Plan General de Transport al României																	
6.	Strategia Națională de Siguranță Rutieră pentru perioada 2021-2030																	
7.	Strategia privind transportul naval și integrarea cu alte moduri de transport																	
8.	Planul național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice 2021-2030 (PNIESC) Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050 (SER)																	
9.	Strategia națională dedicată hidrogenului																	
10.	Strategia națională a locuirii 2018 - 2030																	

1 1.	Strategia națională de renovare pe termen lung (2020-2050) pentru sprijinirea parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050																		
1 2.	Strategia Națională de Reducere a Riscului Seismic																		
1 3.	Strategia Națională privind Protejarea Monumentelor Istorice																		
1 4.	Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) 2018-2035																		
1 5.	Strategia forestieră națională 2018-2027 și Planul național de contabilizare a pădurilor pentru România pentru prima perioadă de angajament (2021-2025)																		
1 6.	Strategia națională și Planul de acțiune pentru conservarea biodiversității																		
1 7.	Strategia națională de gestionare a deșeurilor (SNGD)																		
1 8.	Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019-2029																		

1 9.	Strategia de Dezvoltare Turistică a României 2020 – 2030																	
2 0.	Planul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030																	
2 1.	Strategia națională de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021-2025																	
2 2.	Strategia pentru Cultură și Patrimoniu Național 2016-2022																	
2 3.	Strategia națională în domeniul conectivității digitale																	
2 4.	Strategia 5G pentru România																	
2 5.	Strategia de securitate cibernetică a României 2021 - 2026 și Planul de acțiune la nivel național privind implementarea Sistemului național de securitate cibernetică																	
2 6.	Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024																	
2 7.	Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2021-2027 (SNCDI)																	
2 8.	Strategia națională de cercetare, inovare și specializare inteligentă																	
2 9.	Strategia fiscal bugetară pentru																	

	perioada 2020-2022																
30.	Strategia națională pentru ocuparea forței de muncă 2021-2027																
31.	Strategia națională pentru incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027																
32.	Strategia pentru prevenirea instituționalizării și accelerarea procesului de dezinstituționalizare																
33.	Strategia națională privind îngrijirea de lungă durată și îmbătrânire activă și a planului strategic de acțiuni pentru perioada 2023-2030																
34.	Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2021-2027																
35.	Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2021-2027																
36.	Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome 2021-2027																

PNRR, precum și cele specifice Acordului de Parteneriat.

În ceea ce privește instrumentele informatice utilizate pentru asigurarea consistenței se va utiliza distinct dezvoltat în prezent de MIPE în vederea asigurării sinergiilor cu programele gestionate direct de către Comisia Europeană. Platforma este dezvoltată prin proiectul finanțat din cadrul POCA „Dezvoltarea capacității instituționale a Ministerului Fondurilor Europene printr-un sistem integrat de management al calității” (cod SMIS 129934), implementat de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Platforma va constitui un „*single entry point*” al surselor de finanțare, menit să faciliteze comunicarea dintre beneficiari sau potențiali beneficiari, instituții responsabile, Puncte Naționale de Contact ale programelor și inițiativelor gestionate direct de către Comisia Europeană și Direcțiile Generale responsabile din cadrul Comisiei. În timp, acest instrument va fi dezvoltat și în direcția asigurării sinergiilor PNRR cu strategiile UE, precum și cu strategiile și programele naționale. De asemenea, pe partea de verificare și control, inclusiv verificarea dublei finanțări, va fi utilizat instrumentul informatic dezvoltat pentru implementarea PNRR, descris în secțiunea 3.3 - Descrierea mecanismului de implementare și control.

În ceea ce privește activitățile structurilor de implementare și coordonare a PNRR, verificarea consistenței va fi asigurată de către structura de coordonare din cadrul MIPE. Aceasta va realiza activități de verificare și control privind asigurarea consistenței cu inițiativele UE și cu strategiile și programele naționale. Etapele, procesele și finalitățile urmărite vor fi descrise într-o procedură distinctă ce va fi elaborată după aprobarea cadrului normativ privind implementarea PNRR.

De asemenea, în cazul Acordului de Parteneriat și a Programelor Operaționale, procedurile de verificare a consistenței vor fi elaborate și aplicate în colaborare cu Direcția Generală Programare și Coordonare Sistem. În acest sens, procedura de verificare va conține și elemente de analiză a consistenței. De asemenea, compartimentul de monitorizare tehnică a stadiului de realizare a reformelor și investițiilor va elabora rapoarte periodice privind contribuția PNRR la îndeplinirea obiectivelor strategiilor și programelor naționale, precum și a strategiilor UE. Rapoartele vor fi prezentate în cadrul reuniunilor Comitetului de Monitorizare a PNRR, Comitetului Interministerial de Coordonare a PNRR, precum și în cadrul Comitetului de Coordonare și Monitorizare a Acordului de Parteneriat.

În vederea facilitării înfăptuirii unor verificări periodice privind consistența se va asigura reprezentarea direcției de coordonare a PNRR în cadrul unor structuri reprezentative de monitorizare a programelor operaționale, strategiilor naționale sau programelor naționale care au o tangență cu PNRR. De exemplu, în cazul managementului programelor operaționale, în cadrul comitetelor de Monitorizare a Programelor Operaționale pentru perioada 2021-2027 vor participa în calitate de membri și reprezentanți ai direcției coordonatoare a PNRR din cadrul MIPE. De asemenea, după aprobarea PNRR se vor face demersurile necesare în vederea includerii reprezentanților direcției de coordonare a PNRR în cadrul structurilor de monitorizare sau consultative a implementării principalelor strategii/programele naționale care au incidență cu PNRR.

În vederea verificării sistemice la nivel de proiecte, în cazul apelurilor competitive, în formularele de aplicare se va dezvolta o secțiune distinctă referitoare la consistență (de exemplu, asumare explicită a unor rezultate la nivel de intervenție în vederea atingerii țintelor asumate la nivel național în cadrul Strategiilor UE relevante).

Evoluția contribuției efective va fi asigurată prin includerea unor itemi specifici în cadrul documentelor de raportare periodică sau finală.

3.2. COMPLEMENTARITATEA

Complementaritatea dintre fondurile Politicii de Coeziune, alte programe și instrumente ale Uniunii și Mecanismul de redresare și reziliență este stabilită prin regulamentele UE, cu condiția ca acest sprijin să nu acopere aceleași costuri. Se impune menținerea unei cooperări strânse între autoritățile de management și structurile responsabile pentru implementarea PNRR, în vederea asigurării respectării principiului complementarității, precum și a evitării dublei finanțări.

Principalele intervenții finanțate prin fondurile structurale și de investiții 2021-2027, alte inițiative ale UE (REACT-EU, Fondul pentru Tranziție Justă, Orizont Europa, InvestEU etc.), și Mecanismul de redresare și reziliență trebuie să asigure **sinergia dintre investițiile care vor avea un impact de durată asupra productivității și rezilienței economiei statelor membre.** În vederea asigurării complementarității și a evitării dublei finanțări, **principiile de demarcare dintre intervențiile similare** ale fondurilor ce acoperă o multitudine de domenii (ex. investiții publice, infrastructură, utilități publice, competitivitate, digitalizare etc.) se pot referi în principal, dar nu exclusiv, la **divizia urban/ rural, scopul intervenției, sectorul vizat.** Prin asigurarea complementarității dintre fondurile Politicii de Coeziune, alte programe și instrumente ale Uniunii și Mecanismul de redresare și reziliență se urmărește **atingerea acoperirii teritoriale** în ceea ce privește tipul investițiilor, beneficiarii potențiali și utilizarea celor mai eficiente mecanisme de implementare.

Planul Național de Redresare și Reziliență este, de asemenea, conceput pentru a funcționa în concordanță, complementaritate și cooperare cu noul Acord de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027 a fondurilor ESI, precum și cu programele sale sectoriale și regionale.

Așa cum a fost menționat în proiectul Acordului de Parteneriat pentru 2021-2027, pentru ca resursele să fie utilizate astfel încât să servească în cel mai bun mod intereselor României, **principiul complementarității cere ca fondurile să nu fie utilizate izolat, ci ținând seama de alte instrumente de finanțare naționale sau europene.**

Acest lucru înseamnă că **pentru acțiunile înrudite sau consecutive se corelează fonduri din mai multe surse, cu evitarea dublei finanțări sau adoptării unor scheme de investiții în contradicție cu obiectivele fondurilor.** Investițiile din fonduri și alte instrumente naționale sau europene pot susține direct atingerea obiectivelor stabilite în domeniile de interes.

Domeniile față de care există un puternic interes și în care se impune o abordare complementară atât a fondurilor europene, cât și a programelor naționale cu cele regionale acoperă toate obiectivele de politică și sunt legate de: **cercetare/ dezvoltare/ inovare, digitalizare, competitivitate/ antreprenoriat, utilizarea eficientă a resurselor prin creșterea eficienței energetice și scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră, economie circulară, infrastructură verde, conectivitate, educație și aspecte sociale.**

Astfel, pentru a veni în întâmpinarea prevederilor Regulamentului CE privind prevederile comune (CPR) privind complementaritatea și pentru a asigura o utilizare cât mai eficientă a fondurilor europene, România a propus în programele operaționale 2021-2027 o serie de intervenții concepute în mod integrativ pentru a aborda aspectele identificate în Recomandările Specifice de Țară și a veni în întâmpinarea principalelor provocări și nevoi de dezvoltare identificate la nivel național în strategiile elaborate pentru diverse domenii de intervenție.

De asemenea, **parte din aceste intervenții vor fi finanțate și din Planul Național de Redresare și Reziliență**, cu asigurarea complementarității intervențiilor atât în procesul de programare a componentelor PNRR, cât și în procesul de implementare.

Structura viitoarelor Programe Operaționale 2021-2027 consolidează și completează proiectele sprijinite prin PNRR pentru optimizarea utilizării tuturor fondurilor europene alocate României. Acest lucru prezintă o relevanță deosebită pentru domeniile în care investițiile care trebuie inițiate cu finanțare în cadrul PNRR ar putea beneficia într-o etapă ulterioară de sprijin în cadrul FC, FEDR, FSE+ și FTJ, pentru a asigura impactul acestora pe termen lung.

În România, conform legislației în vigoare, în gestionarea fondurilor europene sunt implicate următoarele entități:

- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în calitate de coordonator al autorităților de management și al organismelor intermediare;
- Autorități de management aferente fiecărui program operațional;
- Organisme intermediare ce au preluat parte din responsabilitățile autorităților de management în anumite domenii de intervenție;
- Consilii pentru Dezvoltare Regională, care analizează și aprobă strategia și programele de dezvoltare regională;
- Autoritatea de audit din cadrul Curții de Conturi a României;
- Ministerul Finanțelor, în calitate de autoritate de certificare și plată.

Prin OUG nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului Național de Redresare și Reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, **Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a fost mandatat coordonator și responsabil cu procesul de elaborare și negociere a PNRR cu Comisia Europeană.**

Cadrul instituțional de coordonare, gestionare și control a fost completat prin Hotărârea Guvernului nr. 889/2020 privind organizarea și funcționarea MIPE, prin care s-au prevăzut atribuțiile necesare privind atât procesul de elaborare, negociere, modificare, monitorizare și evaluare a implementării documentelor de programare post 2020, **a Planului Național de Redresare și Reziliență**, a programelor finanțate prin fondurile europene structurale și de investiții 2014-2020 și post 2020, precum și **coordonarea procesului de programare, negociere, monitorizare și implementare a fondurilor din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.** Pentru consolidarea sistemului de management și control al PNRR a fost organizată o structură distinctă în cadrul Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Direcția Generală Management Mecanism de Redresare și Reziliență, cu atribuții de coordonare a cadrului și mecanismelor instituționale de elaborare a PNRR, precum și de **gestionare, monitorizare și raportare a mecanismului de implementare și mecanismului financiar al PNRR.**

Reprezentând instituția publică centrală responsabilă pentru coordonarea asistenței financiare nerambursabile acordate României de Uniunea Europeană pentru perioada de programare financiară 2021-2027, **Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene deține rolul principal și esențial, prin mecanismele de coordonare orizontală reglementate legislativ și administrativ, pentru asigurarea sinergiei intervențiilor** selectate în cadrul PNRR, programe operaționale și regionale, respectiv din alte surse de finanțare pentru a răspunde nevoilor identificate, **precum și de evitare a**

dublei finanțări. Acest proces este realizat astfel prin coordonarea orizontală de către MIPE a structurilor de management, precum și prin comasarea în cadrul MIPE atât a majorității autorităților de management pentru programele operaționale, precum și a structurii cu rol de elaborare și gestionare a PNRR.

Pentru a asigura o **abordare unitară și coordonare interinstituțională** în acest proces, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a implicat cabinetul prim-ministrului, Administrația Prezidențială, vice-premierul coordonator, Secretariatul General al Guvernului, Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă din cadrul Guvernului, precum și ministerele de linie în domeniul cărora sunt prevăzute activități și proiecte în PNRR. Astfel, s-a urmărit **asigurarea complementarității și sinergiilor PNRR cu alte tipuri de fonduri, precum și alinierea acestuia la obiectivele, prioritățile și recomandările de politică și reformă ale altor documente strategice naționale (Programul Național de Reformă, Programul de Convergență al României, Programul de Guvernare al României), precum și ale strategiilor elaborate pe domenii de intervenție de către ministerele de linie (transport, digitalizare, educație, sănătate etc.), corespunzătoare componentelor PNRR.**

În vederea asigurării eficienței și eficacității procesului de reformă susținut prin PNRR, se va înființa un **Comitet Interministerial PNRR, coordonat de un președinte și un vicepreședinte, respectiv prim-ministrul și ministrul investițiilor și proiectelor europene, care va avea în componență: MIPE, MF, coordonatorii de reformă (ministerele de linie).** Comitetul, care se va întruni trimestrial, va avea printre atribuții delimitările de finanțare între PNRR și fondurile aferente politicii de coeziune. Stabilirea acestor delimitări va fi realizată inclusiv prin participarea la reuniunile comitetului a responsabililor de programe operaționale din cadrul politicii de coeziune, asigurându-se astfel premisele stabilirii modului în care finanțările provenite din diferite surse pot fi complementare.

Nominalizarea autorităților publice în calitate de coordonatori de reformă contribuie la responsabilizarea entităților desemnate pentru derularea procesului de elaborare a documentelor programatice, inclusiv pentru inițierea și implementarea măsurilor privind întărirea capacității administrative necesare exercitării acestor funcții.

De asemenea, alte structuri care pot contribui la asigurarea complementarității PNRR cu alte tipuri de fonduri, la nivel regional, sunt **Consiliile pentru Dezvoltare Regională**, instituite prin Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România. Consiliile sunt organisme deliberative, care sunt constituite și funcționează pe principii partenoriale la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, în scopul coordonării activităților de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională. Acestea îndeplinesc atribuții care permit analiza complementarității între diverse fonduri alocate/utilizate la nivel regional.

Se au în vedere următoarele măsuri subsecvente mecanismului de asigurare și monitorizare a complementarităților și sinergiilor dintre cele două surse de finanțare, MFF 2021-2027 și PNRR:

- Includerea pe agenda Comitetului pentru Coordonarea și Managementul Acordului de Parteneriat 2021-2027 a unui subiect cu caracter permanent pe această problemă. Acest Comitet are în componență reprezentanți la nivel decizional din autoritățile publice centrale, care au în responsabilitate politicile publice sectoriale, autoritățile de management, precum și reprezentanți din mediul academic și societatea civilă. Comisia Europeană poate avea statut de invitat permanent în cadrul acestui Comitet, cu rol de observator.

- Întărirea funcției Comitetelor de Monitorizare ale Programelor Operaționale, prin includerea cu statut de membru/observator permanent a structurilor responsabile de realizarea reformelor asumate în PNRR, complementare cu investițiile din Programele Operaționale.
- Întrunirea Comitetului Interministerial pentru coordonarea și monitorizarea participării României la Programele și Inițiativele gestionate centralizat de către Comisia Europeană. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene are atribuția de coordonare metodologică și monitorizare a participării României la programele și inițiativele europene gestionate centralizat de către Comisia Europeană.
- În sprijinul Comitetului există Grupurile Tehnice de Lucru (GTL), pe domenii de activitate, care au ca scop maximizarea participării României la programele și inițiativele europene gestionate centralizat de către CE. La GTL participă, în calitate de observatori sau invitați, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai societății civile, agenții de dezvoltare regională, beneficiari și experți din diferite domenii de activitate, alături de reprezentanții Punctelor Naționale de Contact/Punctelor Locale aferente domeniului respectiv.
- Includerea pe agenda Comitetului Interministerial pentru Achiziții Publice a unui subiect pe această problematică, în funcție de necesitatea fluidizării mecanismului de implementare a PNRR sau alte situații conexe.

Această structură interministerială, alcătuită din principalele instituții cu rol în domeniul achizițiilor publice, va asigura coordonarea și coerența procesului de implementare a reformelor în domeniu, în acord cu măsurile strategice naționale.

În felul acesta, Agenția Națională pentru Achiziții Publice beneficiază de sprijin la nivel politic și tehnic pentru dezvoltarea funcțiilor și politicilor în sistemul de achiziții publice în legătură directă cu cerințele de piață și în acord cu directivele europene în materie.

Între instituțiile care fac parte din Comitet se numără Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor, Autoritatea pentru Digitalizarea României, Consiliul Concurenței, Agenția Națională de Integritate sau Oficiul Național pentru Achiziții Centralizate, ministerele de resort și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Cu statut de invitați permanenți, vor participa și reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii, ai Curții de Conturi și Autorității de Audit sau Departamentul pentru Luptă Antifraudă și Ministerul Justiției.

COMPLEMENTARITATEA PNRR CU PROGRAMELE OPERATIONALE 2021 – 2027

COMPONENTA C1. Managementul apei

Ațiunile propuse în PNRR sunt complementare cu tipurile de investiții propuse prin Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD). Complementaritatea cu PNRR este asigurată prin acțiuni suplimentare care vin în completarea celor finanțate din PNRR dar și prin acțiuni similare sau foarte apropiate, care necesită o mai mare finanțare fie pentru îndeplinirea angajamentelor derivate din conformarea la anumite directive europene, fie pentru a acoperi o nevoie stringentă, care dacă nu e acoperită poate impiedica asupra mediului și asupra calității vieții.

În ceea ce privește sectorul de apă și canalizare, PODD nu finanțează investiții în localități sub 2000 de locuitori, PNRR asigurând astfel complementaritatea intervențiilor astfel încât să fie adresate toate nevoile de dezvoltare. Totuși, pentru conformarea cu Directiva nr. 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman și Directiva nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate sunt necesare, conform unui Raport BERD 2018, peste 13 miliarde de euro pentru apă uzată și 9 miliarde de euro pentru apă potabilă. Prin urmare, este necesară finanțarea investițiilor în aglomerări peste 2000 loc. atât din PNRR, cât și din PODD (care realizează investițiile prin Operatorii regionali de apă) și din Programul Național Strategic (PNS) care finanțează investițiile în infrastructura de apă și apă uzată în mediul rural la scară mică (aglomerările 2.000-10.000 l.e) care nu sunt arondate unui operator regional de apă. Aceste intervenții din PODD sunt complementare cu intervențiile din PNRR destinate localităților sub 2000 locuitori.

Toate măsurile propuse prin PNRR pentru sectorul de apă și apă uzată sunt complementare intervențiilor prevăzute a fi realizate în cadrul PODD și totodată contribuie la obiectivele strategice ale sectorului și anume atingerea țintelor de conformare, creșterea sustenabilității operatorilor regionali și asigurarea accesului la apă și canalizare pentru populația vulnerabilă. Astfel:

- Prin PODD sunt realizate toate investițiile aferente sistemelor regionale de apă-canal în aglomerările mai mari de 2000 l.e., în timp ce
- Prin PNRR se acordă finanțare, în completare, doar pentru finalizarea/ extinderea rețelelor existente din aglomerările de peste 2000 l.e. dotate cu stații de epurare, cu scopul de a fi colectate toate apele uzate și de a se asigura un grad de conformare cât mai ridicat la nivel național până în 2026. În acest caz, complementaritatea cu proiectele regionale de apă și canalizare finanțate prin POIM 2014 – 2020 și PODD 2021-2027 va fi verificată la nivel de proiect de investiții, pentru fiecare investiție propusă, printr-un protocol care va fi încheiat între MMAP și MIPE (similar Protocol MIPE-MADR 2014- 2020).

PNRR se diferențiază în mod semnificativ de POIM 2014 - 2020 și de Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021 - 2027 prin faptul că planul nu propune construirea de stații de tratare a apei potabile (STAP) sau a apelor uzate (SEAU). Astfel, POIM și PODD vizează dezvoltarea infrastructurii primare (aducțiuni, capacități de tratare / epurare) în timp ce PNRR va completa investițiile finanțate din fondurile

de coeziune prin extinderea distribuției de apă și a rețelelor de canalizare în localități pentru reducerea deficitului de conectare.

Investițiile pentru aglomerările sub 2000 l.e. și măsura de susținere a conectării familiilor și persoanelor singure cu venituri reduse la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare propuse prin PNRR sunt complementare acțiunilor prevăzute prin PODD .

Acțiuni comune sunt necesare și pentru evitarea riscului de inundații, care este foarte mare în România, având în vedere diversitatea hidrologică, dar și schimbările climatice. Costurile generate de riscul la inundații se ridică la aproximativ 3.7 miliarde de euro și sunt necesare investiții majore în reabilitarea și modernizarea barajelor, atât din PNRR, cât și din PODD.

Parțial complementare sunt și acțiunile care sprijină creșterea eficacității prognozelor și avertizărilor meteorologice.

În cadrul PODD se finanțează combaterea riscului de secetă și combaterea riscului de eroziune costieră, priorități care nu se regăsesc în PNRR, fiind asigurată astfel complementaritatea la nivel de domeniu finanțat.

În ceea ce privește managementul inundațiilor, se asigură complementaritatea intervențiilor în infrastructură la nivel de tip de intervenții, având în vedere că prin PNRR sunt adresate prioritățile de reabilitare și intervenții pe termen scurt, care răspund riscurilor majore imediate, iar prin PODD se vor finanța proiecte integrate care cuprind cu prioritate componente de infrastructură verde și răspund unor priorități de reabilitare pe termen mediu. Investițiile în echipamentele care vizează realizarea cadastrului apelor, dotarea administrațiilor bazinale cu utilaje de intervenție, modernizarea sistemelor de desecare – drenaj sunt complementare echipamentelor achiziționate la nivel de proiect PODD și cu echipamentele PODD care vizează avertizarea riscului de secetă.

În vederea prevenirii și detectării timpurii a situațiilor de finanțare a aceluiași costuri din mai multe surse de finanțare, autoritatea de implementare care va gestiona linia de finanțare respectiv Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia un protocol de colaborare cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene pentru POIM 2014 – 2020 și PODD 2021 – 2027.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă investițiile propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Au fost identificate sinergii și complementarități între Programul LIFE 2021-2027 și Pilonul I – Tranziția Verde al Planului Național de Relansare și Reziliență, având în vedere că obiectivul general al programului LIFE 2021-2027 este de a contribui la tranziția către o economie circulară curată, eficientă din punct de vedere energetic, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice, inclusiv prin tranziția către energia curată, precum și la protejarea și îmbunătățirea calității mediului și la oprirea și

inversarea declinului biodiversității, contribuind la dezvoltarea durabilă. Programul Comunitar LIFE domeniul Mediu, subprogramul „Economia circulară și calitatea vieții” este complementar cu componenta *CI. Managementul apei* din PNRR. Acesta sprijină soluții inovative privind tratarea și epurarea apelor uzate orășenești precum și privind reducerea pierderilor de apă și reducerea exfiltrațiilor din infrastructura de apă și apă uzată, sprijinind și completând acțiunile prevăzute în cadrul componentei *CI. Managementul apei*, ambele programe contribuind la asigurarea unei gestionări eficiente a apei, la atingerea țintelor asumate de România în acest sector și la creșterea calității vieții.

COMPONENTA C2. Păduri și protecția biodiversității

Conservarea biodiversității – atât PNRR cât și PODD finanțează Planuri de Management pentru arii protejate Natura 2000 și ecosisteme degradate.

Rețeaua Natura 2000 în România are 606 situri: 435 Situri de Importanță Comunitară (SCI)-uri și 171 Situri de Protecție Specială Avifaunistică (SPA-uri), ceea ce reprezintă 22,8% din suprafața teritoriului național. În prezent sunt aprobate doar 300 de planuri de management pentru sit-urile Natura 2000 (pentru 215 SCI și 85 SPA), din cele 606 necesare.

În vederea prevenirii și detectării timpurii a situațiilor de finanțare a aceluiași costuri din mai multe surse de finanțare, autoritatea de implementare care va gestiona linia de finanțare și campania de împădurire / reîmpădurire, respectiv Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, va încheia un protocol cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în vederea verificării complementarității dintre Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 și Planul Național Strategic (PNS) 2021 - 2027 și Planul Național de Redresare și Reziliență.

În același sens, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia, de asemenea, protocoale cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației pentru Programul Operațional de Dezvoltare Regională 2014 – 2020, precum și cu autoritățile de management ale programelor operaționale regionale 2021 – 2027.

Protocoalele vor intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și vor asigura cadrul pentru a se verifica dacă suprafețele propuse pentru împădurire / reîmpădurire au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Majoritatea Planurilor de Management pentru arii protejate Natura 2000 au fost elaborate în perioada 2011 – 2016, având o valabilitate de 5 ani. Astfel, acestea vor necesita o actualizare, iar realizarea acestora va implica resurse financiare suplimentare celor din PODD. Prin urmare, având în vedere că nevoia identificată este mai mare decât sprijinul oferit prin PODD pentru acest domeniu, complementaritatea este realizată astfel:

- PNRR – finanțează reactualizarea planurilor de management natura 2000/planurilor de acțiune pentru

specii, pentru toate tipurile de habitate, ecosisteme degradate aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă;

- PODO – finanțează elaborarea de noi planuri de management/implementare Planuri de management natura 2000/planuri de acțiune pentru specii, pentru toate tipurile de habitate, implementarea planurilor de management, investiții în ecosisteme degradate, cu excepția pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă studiile propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Programul LIFE 2021-2027, domeniul Mediu, subprogramul „Natură și biodiversitate” este complementar cu *Componenta C2. Păduri și protecția biodiversității* din PNRR. Proiectele strategice de protejare a naturii și acțiunile demonstrative vizând restaurarea habitatelor, în special în zonele protejate Natura 2000 din cadrul subprogramului Natură și biodiversitate din programul LIFE 2021-2027 sunt sinergice și complementare acțiunilor de elaborare și/sau actualizare a Planurilor de management pentru arii protejate și acțiunilor de instituire a unor obiective și măsuri de conservare clar definite pentru situri, dar și acțiunilor de prevenire, combatere și gestionare a riscului de deteriorare a fondului forestier dezvoltate pentru a crește reziliența României la schimbările climatice prin captarea carbonului în cadrul *Componentei C2. Păduri și protecția biodiversității*.

Verificările de complementaritate vor viza prevenirea și evitarea suprapunerilor între lucrările de refacere a conectivității propuse spre finanțare în cadrul investiției I.4.b din PNRR și lucrări de refacere a conectivității finanțate în cadrul POIM 2014 – 2020 sau planificate pentru PODO 2021 – 2027.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă lucrările propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

COMPONENTA C3. Managementul deșeurilor

În ceea ce privește managementul deșeurilor, având în vedere că economia circulară este un deziderat major al tranziției către energia verde, iar Raportul de țară (2020) precizează că gestionarea deșeurilor continuă să fie o provocare majoră pentru România, având în vedere rata scăzută de reciclare a deșeurilor municipale (14%) și ratele ridicate de depozitare a deșeurilor (70%), sunt necesare acțiuni simultane din ambele programe pentru a determina o schimbare reală în acest domeniu. Complementaritatea PODO cu investițiile din PNRR este realizată prin investițiile privind dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel de județ sau la nivel de orașe / comune, prin: Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel

de județ sau la nivel de orașe/comune, cu următoarele subinvestiții:

Subinvestiția I.1.a. Înființarea de centre de colectare prin aport voluntar (403,2 mil. euro);

Subinvestiția I.1.b. Construirea de insule ecologice digitalizate (200,1 mil. euro)

Subinvestiția I.1.c Centre integrate de colectare prin aport voluntar destinate aglomerărilor urbane (83,7 mil. euro)

Subinvestiția I.1.d Construirea instalațiilor de reciclare a deșeurilor pentru a îndeplini obiectivele de reciclare din pachetul de economie circulară (220 mil. euro)

- PODD - se vor finanța cu prioritate implementarea investițiilor demarate sau pregătite în cadrul POIM 2014-2020, fie ca proiecte fazate (partea fără depozitare și incinerare, ci numai partea de economie circulară), fie ca proiecte noi, cu accent pe tratare a deșeurilor colectate separat. Beneficiari: ADI-uri.
- POTJ – se va acorda sprijin pentru IMM-urile care prin activitatea lor contribuie la acțiunile de prevenire a generării de deșeurii și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.
- PNRR finanțează proiectele noi aflate în pregătire și care nu sunt depuse în POIM și proiecte noi cu accent pe componenta de colectare separată. Beneficiari: ADI-uri și UAT individuale. Această măsură de investiții va fi implementată, în principal, prin achiziții centralizate la nivel național.

În domeniul calității aerului, investiții sunt prevăzute atât în PNRR cât și în PODD. Complementaritatea investițiilor este asigurată, ambele tipuri de investiții contribuind la analiza datelor privind calitatea aerului la nivel național și raportarea acestora la organismele europene.

Prin PNRR se vor finanța analize pentru determinarea Black Carbon, stații pentru determinarea nivelului de radioactivitate și de zgomot, în timp ce prin PODD se vor finanța intervenții/măsuri privind dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA) cu echipamente noi pentru dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO_x), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), particule în suspensie (PM₁₀ și PM_{2.5}), benzen (C₆H₆), plumb (Pb), arsen (As), cadmiu (Cd), nichel (Ni), benzo(a)piren., compuși organici volatili-COV_{nm}, amoniacului – NH₃.

În ceea ce privește Subinvestiția 3.b., în vederea prevenirii și detectării timpurii a situațiilor de finanțare a aceluiași costuri din mai multe surse de finanțare, autoritatea de implementare care va gestiona linia de finanțare, respectiv Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia un protocol de verificare încrucișată cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene pentru POIM 2014 – 2020 și PODD 2021 – 2027.

Protocolul de verificare va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă investițiile propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Programul LIFE 2021-2027, domeniul Mediu, subprogramul Economia circulară și calitatea vieții este

complementar cu componenta C3. *Managementul deșeurilor* din PNRR. Acțiunile pentru demonstrarea de bune practici, soluțiile și abordările integrate în tematica tranziției spre o economie circulară prin gestionarea eficientă a deșeurilor, din cadrul subprogramului Economia circulară și calitatea vieții din programul LIFE 2021-2027 sunt sinergice și complementare acțiunilor prevăzute în cadrul componentei C3. *Managementul deșeurilor*, ambele programe contribuind la asigurarea protecției resurselor naturale și a sănătății umane. În ceea ce privește calitatea vieții, subprogramul LIFE, în legătură directă cu acțiunile de cercetare și inovare realizate prin Orizont Europa, asigură transferul de cunoștințe și acțiuni de informare pentru controlul poluării mediului din sursă agricolă și reducerea gazelor cu efect de seră și consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, în scopul unei gestionări mai bune a mediului și schimbărilor climatice.

COMPONENTA C4. Transport sustenabil

PO Transport (POT) finanțează intervențiile prin care se va asigura recuperarea decalajelor de dezvoltare în domeniul infrastructurii de transport.

PO Transport și PNRR finanțează investiții atât în sistemul feroviar cât și în sectorul rutier, pentru care există o mare nevoie de finanțare. Demarcarea în domeniul rutier este realizată prin stabilirea clară a secțiunilor de autostrăzi finanțate din PNRR.

În ceea ce privește sectorul de căi ferate, demarcarea este realizată prin stabilirea clară a investițiilor în infrastructură finanțate din PNRR.

Materialul rulant este finanțat din ambele instrumente, iar demarcarea se va realiza pe durata implementării.

Demarcarea investițiilor din cele două programe pentru construirea de noi magistrale/ de metrou, respectiv demarcare pe număr de stații, având în vedere contribuția la schimbări climatice.

Au fost identificate complementarități cu Mecanismul pentru Interconectarea Europei (MIE), în sensul în care obiectivul principal al MIE este de a promova punerea în aplicare a proiectelor care contribuie la completarea Rețelei TEN-T.

În cazul investițiilor în transport menționate mai sus, se are în vedere, fără a se suprapune investițiile, sprijinul acordat de Mecanismul pentru Interconectarea Europei pentru a asigura complementaritatea și conexiunile optime ale diferitelor infrastructuri locale, regionale, naționale și europene.

Totodată, instrumentul financiar InvestEU contribuie la finanțarea investițiilor în infrastructură durabilă și este complementar cu acțiunile finanțate prin PNRR.

COMPONENTA C5. Valul Renovării

Investițiile în eficiența energetică a clădirilor și/sau consolidarea seismică a clădirilor sunt finanțate din POR-uri, POTJ, dar și din PNRR.

În vederea utilizării eficiente a resurselor financiare alocate României, pentru asigurarea complementarității și corelării între investițiile finanțate prin Politica de coeziune 2021-2027 și prin mecanismul de redresare și reziliență, în cadrul PNRR vor fi abordate renovările clădirilor publice și private, de nivel moderat pentru care reducerea minimă a consumului de energie și a emisiilor de CO₂ va fi de 30%, precum și renovările aprofundate pentru care reducerea minimă a consumului de energie și a emisiilor de CO₂ va fi de 60%, fapt ce va accelera ritmul de atingere a obiectivelor de eficiență energetică stabilite în documentele strategice europene și naționale prin dublarea ratei anuale de renovare, raportat la ritmul actual, cu atingerea unui potențial maxim al beneficiilor extinse la nivelul mediului construit și al societății.

Având în vedere necesitatea renovării întregului fond construit, așa cum rezultă din Strategia de renovare pe termen lung, complementar, în exercițiul financiar 2021-2027 prin POR-uri se vizează lucrări de renovare pentru clădiri unifamiliale, categorie de clădiri pentru care nu s-au prevăzut fonduri în cadrul PNRR. Lucrările de renovare energetică propuse prin PNRR vin în completarea proiectelor în cadrul celor 8 POR-uri 2021-2027, pentru a acoperi necesarul crescut de finanțare până în anul 2030. Conform Strategiei Naționale de Renovare pe Termen Lung, nevoia de finanțare pentru renovare energetică a clădirilor până în anul 2030 a fost estimată la 13 miliarde de euro, fiind necesară accelerarea ratei de renovare și/sau consolidare a clădirilor, care trebuie susținută de o finanțare consistentă, în scopul atingerii țintelor stabilite.

Astfel prin PNRR, se finanțează lucrări de îmbunătățire a fondului construit existent: clădiri rezidențiale multifamiliale - renovarea energetică moderată sau aprofundată și /sau consolidarea seismică a clădirilor multifamiliale și a clădirilor publice din municipii și municipii reședință de județ (*componenta C5. Valul Renovării*) și respectiv din orașe și comune (*componenta C10. Fondul Local*).

Pentru evitarea riscului de dublă finanțare va fi stabilit un acord de colaborare între MDLPA, MIPE (instituția care asigură managementul a 8 programe operaționale propuse pentru perioada de programare 2021-2027) și cele 8 autorități de management ale POR 2021-2027 prin care se va asigura corelarea și coordonarea investițiilor.

De asemenea, prin intermediul platformei digitale Observatorul Teritorial vor fi localizate și spațializate în coordonate GIS investițiile finanțate din Componentă, respectiv din toate programele operaționale, fiind astfel asigurat accesul în timp real la informație și fiind permisă astfel o evaluare anterioară stabilirii contractului de finanțare. În Observatorul Teritorial va fi dezvoltată o secțiune care va permite vizualizarea investițiilor imediat după semnarea contractului de finanțare pentru proiectele de investiții. Fiecare autoritate de management va transmite către MDLPA aceste informații. MDLPA va asigura încărcarea în secțiunea dedicată din OT și va efectua verificările necesare în vederea evitării dublei finanțări a proiectelor (ex.: prin atribuirea unui cod unic asociat fiecărui domeniu de finanțare în parte, se poate determina mai ușor existența proiectelor multiple pe același domeniu de finanțare, la nivel de unitate administrativ-teritorială).

Lucrările de renovare sunt finanțate și prin Programul privind efectuarea de lucrări destinate eficienței energetice, beneficiari persoane fizice (Programul Casa Verde Plus și Casa eficientă energetic) de către Administrația Fondului pentru Mediu.

Din punct de vedere al surselor de finanțare alocate de la bugetul de stat prin programele gestionate de MDLPA, lucrările de renovare energetică propuse în cadrul axei 1 se finanțează prin Programul național multianual privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe reglementat de OUG nr.18/2009, cu modificările și completările ulterioare, care se adresează asociațiilor de proprietari care doresc să crească performanța energetică a blocurilor de locuințe construite pe baza unui proiect elaborat până la data de 31.12.2005, indiferent de sistemul de încălzire al acestora. Prin reformele și investițiile cuprinse în PNRR se va avea în vedere revizuirea/completarea listei de intervenții eligibile, dar și modificarea indicatorilor de performanță pentru proiectele depuse în cadrul programului.

Prin reformele și investițiile cuprinse în PNRR se va avea în vedere creșterea gradului de reziliență și de rezistență a fondului construit existent prin creșterea ratei de renovare/consolidare, precum și prin schimbarea modalității de finanțare a acestora, în special prin abordarea integrată a măsurilor de consolidare și eficiență energetică și respectiv prin schimbarea tipului de instrument de finanțare. Finanțarea lucrărilor de creștere a eficienței energetice și a lucrărilor de consolidare asigurată prin PNRR, nu implică o cotă de cofinanțare din partea autorităților publice locale sau a proprietarilor.

Complementar, în exercițiul financiar 2021-2027 prin POR-uri vor fi realizate fie lucrări de eficiență energetică pentru clădiri publice care nu necesită lucrări ample de consolidare, fie, după caz, lucrări de consolidare seismică. POR vizează investițiile în clădirile rezidențiale și publice (sedii administrative, clădiri publice care deserveșc servicii publice) în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice, inclusiv măsuri de consolidare structurală în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie. De asemenea, prin PO Sănătate vor fi realizate lucrări la clădirile existente din domeniul sanitar.

Prin PNRR sunt prevăzute investiții cu formarea profesională a forței de muncă din construcții, atât a profesioniștilor cu studii superioare, cât și a lucrătorilor care realizează efectiv lucrările de construcții, astfel încât să poată fi respectate reglementările privind renovarea energetică a clădirilor.

Aceste intervenții sunt complementare celor furnizate prin POEO în cadrul Priorității privind „Învățarea pe tot parcursul vieții” – aceasta vizează o serie de intervenții prin care se dorește, pe de-o parte creșterea calității sistemului de formare profesională a adulților (dezvoltarea sistemului de asigurare a calității, formarea formatorilor/instructorilor/coordonatorilor de ucenicie din formarea profesională continuă, actualizarea/revizuirea/dezvoltarea de noi standarde ocupaționale/calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii de încurajarea participării populației la diferite module de formare), dar și diversificarea ofertei de formare în vederea creșterii nivelului de competențe pe diferite paliere și care se adresează în mod orizontal populației, răspunzând unor nevoi de formare diverse.

Instrumentele Asistență Europeană pentru Energie Locală și Fondul european pentru eficiență energetică

prezintă complementarități cu acțiunile prevăzute în cadrul C5. *Valul Renovării și C10. Fondul local* prin faptul că sprijină măsuri de asistență tehnică pentru dezvoltarea proiectelor de eficiență energetică în mediul urban, respectiv investiții de eficientizare energetică a clădirilor, investiții în surse descentralizate de energie regenerabilă, inclusiv microgenerare, transport urban curat, modernizarea infrastructurii, cum ar fi iluminatul stradal și rețelele inteligente, precum și investițiile în energii durabile cu potențial de inovare și creștere.

Programul LIFE, prin Subprogramul Tranziția către energia curată, prezintă complementarități cu acțiunile acoperite de cei doi piloni menționați, prin faptul că urmărește combaterea sărăciei energetice, reducerea poluării la nivel local, îmbunătățirea eficienței energetice, inclusiv din sectorul transportului urban, creșterea energiilor regenerabile distribuite și creșterea socială favorabilă incluziunii cu efecte economice pozitive.

Totodată Programul Orizont Europa, Clusterul “Climă, energie și mobilitate”, sprijină acțiuni de regenerare urbană care vizează clădirile în tranziție energetică. Sinergiile Programului Orizont Europa cu Piața Unică și Instrumentul financiar InvestEU vor susține realizarea acțiunilor de dezvoltare urbană durabilă. Complementaritatea cu PNRR va susține proiectele de reabilitare energetică a clădirilor.

COMPONENTA 6. Energie

Finanțarea procesului de tranziție către resursele regenerabile de energie se realizează complementar, astfel:

- Prin PNRR se finanțează schema de susținere de instalare a centralelor de producție energie electrică din surse regenerabile;
- Prin PODD sunt vizate doar capacitățile mai puțin exploatate (biomasă, biogaz, hidro și geotermal), precum și modernizarea rețelei de transport și distribuție a energiei electrice inclusiv pentru a prelua în sistem energia produsă din surse regenerabile;
- Prin POTJ se vor promova investiții în capacități de producere RES amplasate pe terenurile ce aparțin fostelor mine sau uzine, astfel realizându-se proiecte integrate decontaminare/regenerare/reconversie, subsumate obiectivului de asigurare a unei tranziții juste prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare în cele 6 județe beneficiare FTJ.

Astfel, complementaritatea cu PNRR este asigurată prin: delimitarea clară a categoriei de RES promovate, prin specificul investițiilor finanțate (rețele vs. centrale) și prin tipul proiectului finanțat (proiect RES de sine stătător vs. proiect RES subsumat intervențiilor de economie circulară în zonele afectate de tranziție).

Complementaritatea în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii de distribuție de gaz natural în combinație cu hidrogen este asigurată la nivel de regiune de implementare, prin demarcarea clară a intervenției PNRR (regiunea Oltenia).

Complementaritatea în ceea ce privește investițiile în capacități de producție flexibile și eficiente de energie electrică și termică (CHP), pe gaz, în termoficare urbană, pregătite pentru atingerea unei decarbonizări profunde este asigurată, urmând ca prin POTJ să fie finanțate intervenții la nivelul celor 6 județe beneficiare FTJ.

Prin PNRR se finanțează lanțul industrial de producție și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și noi capacități de stocaj a energiei electrice în timp ce POTJ vizează finanțarea parcurilor fotovoltaice amplasate pe terenurile ce aparțin fostelor mine sau uzine astfel realizându-se proiecte integrate decontaminare/regenerare/reconversie. Astfel, complementaritatea cu PNRR este asigurată prin diferențierea tipului de proiecte finanțate și prin structura acestora, având în vedere că intervențiile promovate prin POTJ vor avea la bază constituirea unui parteneriat autoritate locală- operator economic/întreprindere.

Eficiența energetică reprezintă o prioritate atât în cadrul PNRR cât și în cadrul PODD, având în vedere obiectivul de creștere a eficienței energetice până în 2030 și resursele bugetare necesare pentru atingerea acestui obiectiv. Complementaritatea PODD cu PNRR se va asigura având în vedere faptul că PODD identifică doar întreprinderile mari, inclusiv în societățile comerciale din industrie, cu consumuri de peste 1.000 tep/an.

În ceea ce privește IMM-urile, delimitarea se va realiza la nivelul Ghidului solicitantului PODD (indicându-se excluderea IMM beneficiare de PNRR).

Mecanismul pentru Interconectarea Europei 2021-2027 este complementar acțiunilor din cadrul PNRR, domeniul Energie regenerabilă și infrastructură de gaz cu hidrogen aferent Pilonului I “Tranziția verde” și Pilonului III “Creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”, prin faptul că sprijină investiții în infrastructura transporturilor, energiei, respectiv electricitate și gaz și infrastructura digitală prin dezvoltarea rețelelor transeuropene și promovarea cooperării transfrontaliere în materie de energie din surse regenerabile. Complementaritatea cu domeniul menționat se realizează și prin acțiunile susținute de Fondul de Modernizare, respectiv acțiuni ce vizează producerea și utilizarea energiei electrice din surse regenerabile, stocarea energiei și modernizarea sistemelor și rețelelor energetice pentru transportul de electricitate și gaz. Fondul pentru Inovare este, de asemenea, complementar domeniului, finanțând acțiuni legate de generarea inovatoare de energie regenerabilă, stocarea energiei, dezvoltarea tehnologiilor inovative cu emisii reduse de carbon. Mecanismul Uniunii de finanțare a energiei din surse regenerabile completează în egală măsură acțiunile privind energia regenerabilă din PNRR prin faptul că susține creșterea capacităților de producere a energiei regenerabile prin investiții comune ale statelor membre.

Programul Orizont Europa sprijină activități de cercetare și inovare în sectorul energetic pentru o utilizare eficientă, durabilă și incluzivă a energiei, iar InvestEU mobilizează investiții în capacități suplimentare de generare a energiei din surse regenerabile sau dezvoltarea și modernizarea infrastructurii energetice durabile și transformarea acesteia într-o infrastructură inteligentă. Complementaritățile acestora cu PNRR ar putea conduce la dezvoltarea sectorului hidrogen în România, precum și la valorificarea oportunităților viitoare în ceea ce privește politicile industriale, de cercetare inovare și de ocupare, și exportul de tehnologie.

COMPONENTA 7. Transformare digitală

Din perspectiva digitalizării, Componenta C7., prin cele 4 direcții de acțiune propuse pentru realizarea obiectivului general de transformare digitală a României, este complementară cu Programul Europa Digitală (Digital Europe Programme) care vizează accelerarea transformării digitale a economiei, industriei și

societății europene, beneficii aduse cetățenilor, administrațiilor publice și întreprinderilor din Uniune și îmbunătățirea competitivității Europei în cadrul economiei digitale mondiale, contribuind în același timp la reducerea decalajului digital în Uniune și consolidând autonomia strategică a Uniunii prin sprijin holistic, trans-sectorial și transfrontalier.

Astfel Componenta C7. prezintă complementarități și sinergii cu Obiectivul specific nr. 3: securitatea cibernetică și încrederea, Obiectivul specific nr. 4: competențele digitale avansate și Obiectivul specific nr. 5: dezvoltarea, utilizarea optimă a capacităților digitale și interoperabilitatea din cadrul programului Europa Digitală. De asemenea, investițiile prevăzute în cadrul acestei componente sunt complementare cu cele ce urmează a fi finanțate din fondurile europene structurale și de investiții, în cadrul următoarelor programe operaționale: Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), Programele Operaționale Regionale (POR-uri), Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Sănătate (POS), Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ).

Prin PNRR sunt prevăzute intervenții pentru digitalizarea administrației publice astfel încât acestea să devină capabile să răspundă obiectivului de realizare a arhitecturii digitale guvernamentale, a elementelor cheie de interoperabilitate și de Cloud guvernamental, prin digitalizarea operațiunilor interne la nivelul autorităților publice centrale/instituțiilor.

Prin POCIDIF se continuă introducerea conceptului de e-guvernare (evenimente din viața cetățenilor și mediului de afaceri). Prin POR-uri sunt prevăzute intervenții la nivelul administrației publice locale în complementaritate cu PNRR și POCIDIF care asigură necesarul de investiții la nivel central. POTJ va finanța nevoile de dezvoltare din mai multe sectoare, printre care și digitalizarea serviciilor publice locale. POS cuprinde intervenții pentru digitalizarea sistemului medical.

Dezvoltarea competențelor digitale din PNRR vizează creșterea competențelor digitale pentru diverse categorii de populație, inclusiv pentru unele categorii specifice de beneficiari precum funcționarii publici pentru dezvoltarea competențelor software ale forței de muncă, formare de specialiști în analiză și design pentru sectorul public, formare de formatori în domeniul securității cibernetică, dar și pentru populația generală, prin crearea unei rețele naționale a bibliotecilor, transformate în hub-uri de învățare digitală.

Efecte scontate vor fi susținute pe termen lung fiind complementare cu investițiile din:

- ✓ POCIDIF - *Digitalizare in educație*, prin care vor fi finanțate platforme informatice cu conținut educațional, soluții wireless campus, laboratoare pentru dezvoltare competente digitale, soluții pentru digitalizarea și centralizarea informațiilor din educație, la nivel național.
- ✓ POR - intervenții complementare orientate către dezvoltarea de abilități și competențe pentru adoptarea tehnologiilor avansate și dobândirea competențelor tehnice corespunzătoare.
- ✓ POEO - *Învățarea pe tot parcursul vieții* vizează o serie de intervenții prin care se dorește creșterea calității sistemului de formare profesională a adulților (dezvoltarea sistemului de asigurare a calității actului de formare, formarea formatorilor/instructorilor/coordonatorilor de ucenicie, actualizarea/revizuirea/dezvoltarea de noi standarde ocupaționale/calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii pentru încurajarea participării populației la diferite module de formare) și diversificarea ofertei de formare în vederea creșterii nivelului de competențe pe diferite paliere și care se adresează în mod orizontal angajaților și angajatorilor, precum și a persoanelor apte de muncă.
- ✓ Erasmus+: dobândirea de competențe digitale, pe baza experienței dobândite în ceea ce privește mobilitatea.

- ✓ InvestEU: competențe digitale, dezvoltarea unei infrastructuri pentru conectivitatea digitală, fie fizică, fie virtuală, în special prin proiecte care **sprijină** implementarea de rețele digitale.
- ✓ Horizon Europe: implementarea la nivel național și regional, într-un cadru european, a capacităților digitale și a celor mai recente tehnologii digitale în domenii de interes public (cum ar fi sănătatea, administrația publică, justiția și educația) sau în caz de disfuncționalitate a pieței (cum ar fi digitalizarea întreprinderilor, în special a întreprinderilor mici și mijlocii).
- ✓ Creative Europe: activități de formare și de mentorat menite a spori capacitatea operatorilor din domeniul audiovizual de a se adapta la noile evoluții ale pieței și la noile tehnologii digitale. Granturile SEE și Norvegiene: cercetare în domeniul tehnologiei comunicațiilor și informației.
- ✓ Horizon Europe: alocă un buget specific în cadrul pilonului „Provocări globale și competitivitate industrială europeană” pentru clusterul „Dezvoltarea digitală, industria și spațiul” pentru dezvoltarea de tehnologii generice (IA și robotică, internet de nouă generație, HPC și volume mari de date, tehnologii digitale esențiale, care combină tehnologia digitală cu alte tehnologii).

Sinergic, prin Mecanismul pentru interconectarea Europei se au în vedere consolidarea capacităților și a infrastructurii digitale la scară largă pentru tehnica de HPC, IA, securitatea cibernetică și competențele digitale avansate, care vizează integrarea și implementarea la scară largă, la nivelul întregii Europe, a soluțiilor digitale inovatoare critice, existente sau testate, într-un cadru al Uniunii în domenii de interes public sau în cazuri de disfuncționalitate a pieței. Programul urmează să fie implementat, în principal, prin investiții strategice și coordonate cu statele membre, mai ales prin achiziții publice comune, în capacități digitale care urmează să fie partajate pe întreg teritoriul Europei și în acțiuni la nivelul Uniunii care sprijină interoperabilitatea și standardizarea, în cadrul procesului de dezvoltare a pieței unice digitale

Prin prisma investițiilor propuse pentru asigurarea securității cibernetică, PNRR prezintă elemente de complementaritate și sinergie cu programul Orizont Europa, care prevede investiții pentru consolidarea capacităților digitale pentru HPC, IA, tehnologiile registrelor distribuite (de exemplu tehnologia blockchain), securitatea cibernetică și competențele digitale avansate în cadrul Pilonului II “Provocări globale și competitivitate industrială europeană” – Clusterul 3 ”Securitate civilă pentru societate”, dar și cu alte programe precum: [Europa Digitală – Securitatea cibernetică și încrederea](#) și [Fondul pentru securitate internă](#).

COMPONENTA 8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii

Din perspectiva investițiilor propuse cu privire la digitalizarea serviciilor din domeniul fiscal – bugetar, respectiv al sistemului de pensii din România, componenta contribuie la realizarea obiectivului general de transformare digitală a serviciilor publice din România și asigurarea securității cibernetică a sistemelor digitale publice, astfel cum este acesta prevăzut în componenta C7. *Transformare digitală* din PNRR. Investițiile finanțate în cadrul componentei sunt complementare cu cele propuse în pilonul digital, atât prin natura, cât și specificul domeniului de activitate finanțat.

Dezvoltarea competențelor digitale reprezintă un obiectiv important din PNRR, iar componenta C8. sprijină creșterea competențelor digitale pentru funcționarii publici din domeniul fiscal sau sistemul pensiilor.

Având în vedere reformele de îmbunătățire a administrării marilor contribuabili și de introducere a unui

model mai transparent și orientat spre servicii al administrării taxelor din PNRR, se observă sinergia acestora cu activități susținute prin Programul Europa Digitală, cum ar fi activitățile în ceea ce privește transformarea digitală a zonelor de interes public. Proiectele care vizează implementarea, utilizarea optimă a capacităților digitale sau interoperabilitatea reprezintă proiecte de interes comun.

COMPONENTA C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

Referitor la domeniul CDI, având în vedere necesitatea atingerii țintei asumate de România de alocare a cel puțin 2% din PIB pentru CDI, din care 1% din surse private și 1% surse publice, este promovată complementaritatea PNRR și Programele Operaționale 2021-2027. Astfel, PNRR sprijină participarea la proiecte multi-țări și creează cadrul necesar participării la programe europene (mentorat, centre de competențe, parteneriate, rețea națională de 8 centre regionale), atragerea de cercetători pentru a crește masa critică la nivel național, iar POCIDIF și POR-urile se axează pe trecerea rezultatelor cercetării în piață și creșterea capacității de inovare a IMM-urilor.

Prin PNRR sunt sprijinite cinci centre de competență asigurându-se astfel dimensiunea națională a țințelor asumate de fiecare misiune la nivel comunitar. Fiecare centru de competență va reuni instituții relevante, publice și private din domeniul CDI, pentru a dezvolta o agendă strategică de cercetare și inovare, conexă cu agenda europeană a misiunii respective pentru susținerea de soluții derivate din cercetare și care corespund provocărilor comunităților locale. Complementar, POCIDIF vizează intervenții în domeniile de specializare inteligentă naționale identificate prin Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă (bioeconomie, economie digitală și tehnologii spațiale, energie și mobilitate, fabricație avansată, materiale funcționale avansate, mediu și eco-tehnologii, sănătate-prevenție, diagnostic și tratament avansat), mai puțin domeniul sănătății. Pe aceste domenii sunt identificate și o serie de subdomenii.

Sunt sprijinite organizațiile de cercetare să iasă în piață în vederea creșterii capacității lor de cercetare și inovare și de transfer de cunoștințe, inclusiv prin parteneriate cu întreprinderile. Totodată, sunt susținute intervențiile care vor avea expunere europeană, prin sinergii cu programe europene – HORIZON, ERA, cooperări transnaționale.

POCIDIF propune, în special, utilizarea infrastructurilor existente și numai, după caz, investiții în infrastructuri noi/modernizate/upgrade-uri (având în vedere dezvoltarea rapidă mai ales în domeniul tehnologiilor avansate care necesită dotări de ultima ora în domeniul CDI, față de infrastructuri care au peste 10 ani vechime). care adresează provocări societale, aplicabile și cu impact la nivel național și propune, în special utilizarea infrastructurilor existente și numai, după caz, investiții în infrastructuri noi/modernizate/upgrade-uri.

POR-urile vizează sprijinirea transferurilor tehnologice în domeniile de specializare inteligentă regionale identificate prin RIS3, dezvoltarea spectrului de servicii aferente, precum și dezvoltarea capacității CDI a întreprinderilor. Investițiile în infrastructura organizațiilor de cercetare sunt în strânsă legătură cu nevoile mediului de afaceri.

Prin POR NE, Acțiunea 1.1 Integrarea organizațiilor CDI din sistemul național în structuri, parteneriate și proiecte de cooperare interregionale și internaționale, aliniate domeniilor RIS3, se vor finanța intervențiile legate de proiecte de cooperare interregională, aderare la platforme și rețele internaționale aliniate domeniilor RIS3 regionale în complementaritate cu cele finanțate prin POCIDIF.

În ceea ce privește mediul de afaceri, prin PNRR sunt propuse:

- Scheme de ajutor de stat pentru transformare digitală – pentru ca un IMM să fie finanțat trebuie să fie evaluat din punct de vedere al maturității digitale și pe baza evaluării să fie recomandate soluțiile tehnice necesare acoperirii decalajului de digitalizare;
- Suplimentarea bugetului și orientarea schemei de ajutor de stat spre investiții semnificative, în special în zona de inovare și noi tehnologii aplicate în zona de producție - Schemă ajutoare de stat - ai cărei beneficiari finali sunt întreprinderi nou înființate sau întreprinderi în activitate, IMM-uri sau întreprinderi mari, cu personalitate juridică, care solicită/au primit acord pentru finanțare, după februarie 2020, în baza schemei de ajutor de stat administrate de Ministerul Finanțelor;
- Proiect European de Interes Strategic (IPCEI) în domeniul microelectronicii

Prin POR sunt vizate intervențiile la nivelul administrației publice locale în complementaritate cu PNRR și POCIDIF care asigură necesarul de investiții la nivel central. Astfel, prin PNRR sunt digitalizate operațiunile interne la nivelul autorităților publice centrale/instituțiilor, iar prin POCIDIF se continuă introducerea conceptului de e-guvernare (evenimente din viața cetățenilor și mediului de afaceri).

Prin POEO, în Prioritatea privind Antreprenoriatul și economie socială – sunt prevăzute programe de sprijin antreprenorial (formare competențe, sprijin pre-post înființare, granturi înființare/ dezvoltare) cu scopul creșterii ocupării, fără a avea ca o condiție ca acestea să fie inovative. Prin PNRR este creat cadrul instituțional în vederea încurajării și dezvoltării start-up-urilor inovative prin oferirea instrumentelor necesare astfel încât să se asigure tranziția de la idee către proof-of-concept și minimum viable product, acestea reprezentând domenii de nișă, specializate.

Având în vedere accesul la finanțare al IMM-urilor încă foarte scăzut (cauzat de fluxurile de numerar insuficiente și costuri de finanțare ridicate, lipsa sau garanția limitată pe care acestea o puteau oferi băncilor, precum și o cultură antreprenorială slab dezvoltată, durata redusă de viață a IMM-urilor, din ce în ce mai multe IMM-uri sunt axate pe servicii, în detrimentul activităților productive) este sprijinită realizarea de acțiuni complementare în PNRR și în PO. Acest lucru se realizează prin susținerea prin programele operaționale a activităților productive, inclusiv digitalizare.

Domeniul este de asemenea complementar cu Digital Europe în domeniul finanțării digitalizării companiilor, în special cu infrastructura de protecție împotriva atacurilor cibernetice. De asemenea, Programul InvestEU este complementar acestui domeniu pe zona finanțării IMM-urilor, inclusiv în domeniul digitalizării și inovării. Ambele surse de finanțare oferă garanții și subvenționări de dobânzi companiilor, scăzând astfel costul creditării și crescând gradul de bancabilitate al acestora.

În concordanță cu pilonii programului Orizont Europa, PNRR a inclus o serie de reforme în sinergie cu programul gestionat de CE, complementare priorităților instrumentelor EIC ACCELERATOR și GREEN DEAL.

InvestEU este complementar cu PNRR, sub aspectul mobilizării investițiilor publice și private în UE, contribuind la reducerea deficitului de investiții înregistrat în prezent în Europa. Totodată, instrumentul financiar InvestEU sprijină finanțarea investițiilor în infrastructura durabilă și este complementar cu acțiunile finanțate prin PNRR.

Programul comunitar Piața Unică va îmbunătăți competitivitatea întreprinderilor, în special a IMM-urilor prin punerea la dispoziție a unor măsuri care sprijină accesul la finanțare pentru IMM-uri, în complementaritate cu componenta C9. din PNRR.

COMPONENTA C10. Fondul local

Intervențiile prevăzute în PNRR sunt complementare celor finanțate prin Politica de Coeziune asigurând demarcarea la nivel național/regional/local în faza de implementare a proiectelor. În cadrul PNRR, prin componenta C10. *Fondul local* se finanțează mobilitatea urbană durabilă (înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public (achiziția de vehicule nepoluante); infrastructura pentru transportul verde – ITS/alte infrastructuri TIC; puncte de reîncărcare vehicule electrice; infrastructura pentru biciclete la nivel local/metropolitan); construirea de locuințe nZEB plus pentru tineri / locuințe de serviciu pentru specialiști din sănătate și învățământ; reabilitare moderată a clădirilor publice pentru orașe și comune și elaborarea / actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de planificare urbană.

Pentru evitarea riscului de dublă finanțare va fi stabilit un acord de colaborare între MDLPA, MIPE (instituția care asigură managementul a 8 programe operaționale propuse pentru perioada de programare 2021-2027) și cele 8 autorități de management ale POR 2021-2027 prin care se va asigura corelarea și coordonarea investițiilor.

De asemenea, în ceea ce privește reabilitarea clădirilor publice se va realiza un acord și cu Administrația Fondului de Mediu care gestionează o schemă de finanțare pentru renovarea energetică a clădirilor publice de la nivel local.

De asemenea, prin intermediul platformei digitale Observatorul Teritorial vor fi localizate și spațializate în coordonate GIS investițiile finanțate din Componentă, respectiv din toate programele operaționale, fiind astfel asigurat accesul în timp real la informație și fiind permisă astfel o evaluare anterioară stabilirii contractului de finanțare. În Observatorul Teritorial va fi dezvoltată o secțiune care va permite vizualizarea investițiilor imediat după semnarea contractului de finanțare pentru proiectele de investiții. Fiecare autoritate de management va avea obligația să transmită către MDLPA aceste informații. MDLPA va asigura încărcarea în secțiunea dedicată din OT și va efectua verificările necesare în vederea evitării dublei finanțări a proiectelor

(ex.: prin atribuirea unui cod unic asociat fiecărui domeniu de finanțare în parte, se poate determina mai ușor existența proiectelor multiple pe același domeniu de finanțare, la nivel de unitate administrativ-teritorială).

Investițiile din cadrul componentei PNRR, mai sus enumerate, pot fi elaborate în mod integrat de către municipii și orașe sau în parteneriat orizontal/multi nivel (cu implicarea palierului județean și/sau național, asigurând astfel o capacitate instituțională adecvată pentru elaborarea și implementarea proiectelor în limitele stabilite pentru PNRR). Proiectele pot fi desfășurate în parteneriat cu consiliile județene și /sau alte UAT (în baza unor asocieri conform prevederilor Codului administrativ - conform măsurii privind Legea zonelor metropolitane, respectiv Consorțiile Administrative).

Crearea platformei digitale urbane de date interoperabile (ca parte componentă a Observatorului Teritorial), standardizate, contribuie la gestionarea dinamică a planurilor de urbanism și la digitalizarea proceselor de emisie a certificatelor de urbanism și autorizare a construcțiilor; furnizare de date în timp real; integrarea și interoperabilitatea serviciilor de date din interiorul și între sistemele orașelor prin exploatarea tehnologiilor moderne, utilizând infrastructura de la Cloud-ul guvernamental stabilit la *Componenta C7. Transformare digitală*.

Realizarea platformei digitale urbane de date interoperabile se desfășoară concomitent cu derularea schemei de finanțare pentru elaborarea /actualizarea în format GIS a documentațiilor de amenajarea teritoriului, de urbanism și a planurilor de mobilitate urbană durabilă. Platforma digitală urbană se axează pe gestionarea cererilor de finanțare din partea UAT-urilor. Astfel, se creează infrastructura digitală necesară gestionării informațiilor și datelor spațiale actualizate prin I4, care vor popula platforma digitală urbană.

Demarcarea intervențiilor aferente mobilității urbane între POR-uri și PNRR se va realiza într-un mod comprehensiv la nivelul ghidului solicitanților. Având în vedere necesitatea finanțării mai multor intervenții privind materialul rulant, care este finanțat din ambele instrumente, demarcarea se va realiza pe durata implementării.

Referitor la investițiile pentru transportul urban inteligent și sustenabil și infrastructura aferentă, există un potențial risc de suprapunere care poate fi evitat prin identificarea clară a portofoliilor de proiecte finanțate din fiecare program. Planurile de mobilitate propun nevoi de investiții ridicate care doar cumulativ pot fi satisfăcute. Subliniem faptul că POTJ va avea în vedere doar intervențiile în areal identificat prin PTTJ în cele 6 județe.

POIDS - Având în vedere necesitatea extrem de ridicată de asigurare a locuințelor sociale pentru populația în risc de sărăcie, se va asigura complementaritatea intervențiilor dintre POIDS și PNRR la nivelul implementării programelor.

Acțiunile finanțate prin Programul MIE – Transport în sinergie cu programele comunitare Orizont Europa,

clusterul “Climă, energie și mobilitate”, Programul Europa Digitală și Instrumentul financiar InvestEU, vizează mobilitatea inteligentă și durabilă, tehnologii și inovări pentru servicii de transport public, digitalizare servicii publice, infrastructură pentru combustibili alternativi și infrastructură edilitară armonizată cu infrastructură verde-albastră. În complementaritate cu PNRR se vor susține implementarea conceptului de Smart City, cu clădiri nZEB, infrastructura verde-albastră, transportul public inteligent, serviciile publice digitalizate și creșterea calității vieții.

COMPONENTA C11. Turism și cultură

Atât PNRR, cât și POR-urile vor finanța cele 2 sectoare, respectiv cultura și turismul, ce vor fi departajate la nivel de implementare.

POCIDIF va finanța intervenții în domeniul digitalizării în cultură, respectiv e-patrimoniu, e-film, e- audiență și vor fi complementare cu cele din PNRR.

POIDS va furniza investiții la nivel local pentru DLRC-uri (Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității), asigurându-se astfel complementaritatea și sinergia cu celelalte programe.

Programul Europa Creativă în sinergie cu Programele Piața Unică, Erasmus+, Orizont Europa, Europa Digitală și Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori vor susține cooperarea la nivel european în domeniul diversității culturale și al patrimoniului cultural. Programul Piața Unică va sprijini turismul și va încuraja dezvoltarea talentelor creative în sectorul cultural. Programul Erasmus+ va susține cooperarea dintre instituții și organizații active în domeniul formării profesionale pentru a face față provocărilor legate de piața muncii în turism și restaurare obiective de patrimoniu. Sinergia cu Programul Orizont Europa, clusterul „Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii” va oferi resursele pentru noi abordări științifice care pot îmbunătăți conservarea patrimoniului cultural. Programul Europa Digitală va asigura continuarea activităților legate de strategia #Digital4Culture. Sinergia cu Programul Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori va crea legături strânse în domeniile identității europene, valorilor și patrimoniului cultural. În mod complementar cu PNRR (care sprijină creșterea accesului la cultură în localitățile dezavantajate cultural și dezvoltarea unui sistem electronic pentru acordarea de finanțării publice în cultură), va fi finanțată redresarea sectorului cultural prin relansarea activităților culturale după perioada de pandemie coronavirus, cu simplificarea accesului la finanțare.

Investițiile și reformele propuse în domeniile turism și cultură sunt proiectate atât în sinergie și complementaritate reciprocă cât și cu programele Piața Unică, Europa Digitală, Orizont Europa și Europa Creativă în scopul asigurării unui proces accelerat de tranziție verde și digitală prin combinarea durabilității ecologice, economice și sociale, ce conduc atât la relansare, cât și la reziliența acestor domenii.

COMPONENTA 12. Sănătate

PO Sănătate (POS) este programul prin care vor fi finanțate o mare parte a intervențiilor necesare în domeniul sănătății, domeniu prioritar la nivel național. PNRR reprezintă o oportunitate de realizare a reformelor și investițiilor prin intervenții complementare și uneori similare, în funcție de necesitățile sectoarelor cărora li se adresează.

Dezvoltarea resurselor umane din domeniul sănătății. Măsurile prevăzute în cadrul PNRR la această activitate sunt complementare cu cele de tip FSE+ prevăzute în cadrul POS.

Astfel, în cadrul PNRR se urmăresc trei paliere distincte pentru dezvoltarea resurselor umane din domeniul sănătății: formare și dezvoltare profesională, identitate profesională (prin care se va realiza profesionalizarea managementului serviciilor de sănătate și crearea unor parcursuri profesionale clare) și reglementare.

De asemenea, în cadrul componentei se are în vedere în cadrul Reformei 3-Creșterea capacității managementului și a resurselor umane din sănătate (R3): „*dezvoltarea unui centru de excelență în managementul serviciilor de sănătate și dezvoltarea și dotarea a două centre de dezvoltare a abilităților prin laboratoare de simulare, monitorizare și evaluare, precum și realizarea și modernizarea a 8 centre de training pentru derularea programelor de instruire a personalului pentru pacientul critic neonatal*” în cadrul investițiilor în infrastructura destinate pacientului critic neonatal, diagnosticării precoce, prevenției, tratamentului antenatal/neonatal și postnatal (I.2.3).

În cadrul POS sunt prevăzute măsuri care vizează dezvoltarea competențelor pentru creșterea calității serviciilor de asistență medicală primară, comunitară și serviciilor oferite în regim ambulatoriu și pentru servicii de reabilitare, palpație și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației, dezvoltarea capacității personalului, cu accent pe traseul pacientului critic, boli transmisibile, interpretarea analizelor medicale în genetică.

Totodată, prin POS sunt avute în vedere măsuri pentru programe de instruire, cu accent pe utilizarea abordărilor inovative, programe de formare continuă în domeniul medical și zonele conexe (competențe digitale, specializare inteligentă, etc.).

Centrele comunitare integrate în zonele rurale și urbane. Investițiile din cadrul PNRR vor fi complementare cu cele din cadrul POIDS. Prioritatea „Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale” din POIDS finanțează Servicii comunitare integrate în 2.000 comunități rurale (îngrijitori pentru bătrâni, asistenți sociali, asistenți medicali, mediatori școlari + cu sprijin FEDR: mici îmbunătățiri în cadrul comunelor), în timp ce în PNRR I1.4. Centre comunitare integrate din *Componenta C12*. prevede construcția/ reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii existente și/sau dotarea a 200 de centre medicale integrate din care cel puțin 100 vor fi localizate în zone sau regiuni marginalizate.

Intervențiile din cadrul POS, respectiv investițiile de tip FEDR destinate dotării/modernizării infrastructurii publice a centrelor/compartimentelor unde se furnizează servicii de asistență medicală comunitară, se vor adresa altor tipuri de centre/compartimente care furnizează acest tip de asistență medicală, inclusiv celor care nu vor beneficia de finanțare în cadrul POR 2014-2020 sau PNRR, în eventualitatea în care în urma realizării

mapării nevoilor, reiese faptul că acestea nu au fost acoperite din cadrul celor 2 surse de finanțare.

În vederea evitării dublei finanțări, lista UAT-urilor/proiectelor care vor fi selectate la finanțare în cadrul PNRR, va fi transmisă de către Ministerul Sănătății și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Cabinete de planificare familială. Investițiile din cadrul PNRR destinate cabinetelor de planificare familială care prevăd dotarea și/sau reabilitarea a 119 cabinete de planificare familială sunt complementare cu activitățile de tip FSE din cadrul POS, prioritatea „Îmbunătățirea accesibilității și eficacității serviciilor oferite în regim ambulatoriu”, respectiv implementarea de programe de sănătatea reproducerii, inclusiv stimularea natalității prin măsuri de suport al cuplurilor infertile.

Dezvoltarea de caravane medicale care vor putea derula activități de screening mamar și pentru cancerul cervical în zonele cu acces limitat la servicii de asistență medicală specializată. Prin intermediul PNRR se va finanța achiziția a 10 unități mobile. În cadrul măsurilor de screening din cadrul POS finanțate din FSE+, conform prevederilor regulamentelor europene, spitalele pot face achiziții, în limita a 15% din valoarea FSE+, pe orice măsură de tip FEDR. În consecință, acestea pot achiziționa și unități mobile de screening, costurile operaționale aferente acestora fiind deja prevăzute în POS ca și activități eligibile. Complementaritatea va fi asigurată în implementare.

Ambulatorii/unități medicale publice și alte structuri publice care asigură asistență medicală ambulatorie. Investițiile din cadrul PNRR se vor adresa ambulatoriilor din cadrul listei de rezervă aferente apelului POR 2014-2020, celor respinse de la finanțare din cadrul acestui apel ca urmare a neîndeplinirii criteriilor de eligibilitate precizate în ghid, precum și altor proiecte. *Acestea sunt complementare cu activitățile de tip FSE+ din cadrul POS, Prioritatea 2 și cu acțiunile aferente Reformei 3 și Reformei 1.*

Demarcația dintre investițiile în PNRR – investiții ambulatorii și prioritatea 2 din POS, va ține cont de următoarele aspecte:

- În PNRR vor fi incluse proiecte deja definite cu o perspectivă mare de finalizare investiției până în 2026;
- In POS se va acorda prioritate **Ambulatoriilor, Centrelor de sănătate mintală și unităților sanitare** care vor implementa programe de screening populațional/ diagnosticare și tratament în contextul domeniilor incluse în **Operațiunea de importanță strategică 2 și Operațiunea de importanță strategică 3**

Investițiile de tip FEDR prevăzute în cadrul POS vor viza alte ambulatorii care nu au beneficiat de finanțare în cadrul POR 2014-2020 și PNRR, precum și alte structuri publice care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu sau care acordă asistență medicală ambulatorie în conformitate cu prevederile art. 135 din Legea 95/2006 privind (eg: ambulatorii de specialitate, ambulatorii integrate, policlinici balneare, policlinici cu plată, dispensare TBC, laboratoare/centre de sănătate mintală).

În vederea evitării dublei finanțări, lista UAT-urilor/proiectelor care vor fi selectate la finanțare în cadrul PNRR, va fi transmisă de către Ministerul Sănătății și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Investițiile în infrastructura spitalicească publică nouă din cadrul PNRR, în vederea relocării integrale sau parțiale a unității medicale din acele spații care pun în pericol pacientul și care nu răspund cerințelor igienico-sanitare, precum și investițiile în echipamente medicale și aparatură pentru infrastructura sanitară nou construită sunt complementare cu măsurile din POS privind prioritatea: Investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial major, dar și cu prioritatea privind creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii care prevede investiții de mică amploare în infrastructura spitalelor orășenești.

Indiferent de gradul de prioritate a proiectelor selectate pentru a fi finanțate prin PNRR, având în vedere că valoarea agregată a solicitărilor de finanțare cuantificate depășește 200% din valoarea bugetului alocat, Ministerul Sănătății are în vedere finanțarea parțială prin PNRR a proiectelor selectate, în funcție de valoarea totală a proiectului propus. Finanțarea parțială presupune acoperirea prin fonduri PNRR a unei cote de 60% până la 95% din valoarea totală a proiectului, urmând ca restul costului proiectului, până la 100%, să fie acoperită din alte surse de finanțare (în funcție de sursele disponibile administratorului unității spitalicești în cauză).

Investițiile din cadrul PNRR privind dotarea spitalelor publice cu echipamente și materiale destinate reducerii riscului de infecții în mediul de spital sunt complementare cu prioritatea din POS privind creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii care prevede implementarea de programe sau măsuri destinate controlului infecțiilor asociate actului medical, cu accent pe: șefii de secții și epidemiologii de spitale, terapia inventivă, UPU, ORL, oftalmologie, chirurgie, gastroenterologie.

Programul EU4Health 2021-2027 este complementar acțiunilor din cadrul PNRR pilonul V „Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională”, prin investițiile propuse în vederea îmbunătățirii sistemului național de sănătate și creșterea accesului la sănătate. Componentele PNRR sunt sinergice cu prioritățile programului comunitar EU4Health prin investițiile propuse în digitalizarea sistemului de sănătate, în consolidarea sistemului național de sănătate și pregătirea, prevenirea și răspunsul la amenințările pentru sănătate,

Programul Orizont Europa - Pilonul 2 este complementar acțiunilor din cadrul PNRR prin reformele și investițiile propuse.

Totodată, rezerva rescEU aferentă Mecanismului de protecție civilă al Uniunii, prin acțiunile de a consolida răspunsul UE la coronavirus, permite o reacție mai rapidă la crizele sanitare.

COMPONENTA C13. Reforme sociale

Măsurile de acompaniament din POEO care vizează participarea la educația timpurie și reducerea părăsirii timpurii a școlii, contribuie totodată la menținerea copiilor în familie. De asemenea, complementar cu cadrul

legislativ în domeniul prevenirii separării copilului de familie și rețeaua de centre de zi pentru copiii în situații de risc realizate prin PNRR, POIDS, prin intervențiile Priorității 4 – „Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii”- va asigura: infrastructuri și servicii în centre de zi pentru copii și adolescenți cu comportament agresiv (violență, agresiune etc.), furnizarea de servicii integrate în vederea dezinstituționalizării: consiliere, orientare în carieră, dezvoltare personală și dezvoltarea de abilități de viață independentă, precum și Instruire (învățarea continuă) pentru specialiștii care lucrează cu copii și tineri.

De asemenea POIDS va facilita accesul copiilor săraci la tabere creative/sportive.

Măsurile POIDS de sprijin pentru persoanele cu dezabilități vin în completarea cadrului legislativ și procedural creat prin PNRR pentru îmbunătățirea calității vieții și accelerarea procesului de dezinstituționalizare, prin sprijinirea încadrării pe piața muncii și prin acordarea de asistență juridică pentru persoane fără sau cu capacitate de exercițiu limitată. De asemenea, infrastructura socială pentru persoanele cu dezabilități dezvoltată prin PNRR va fi completată prin POIDS cu centre de tip Respiro, cu servicii mobile pentru reabilitarea în comunitate, servicii sociale pentru persoanele cu dezabilități care părăsesc sistemul special de protecție sau care doresc să trăiască independent în comunitate, precum și cu asigurarea accesului la echipamente și tehnologii asistive. POIDS va asigura totodată instruirea specialiștilor care lucrează în domeniul asistenței sociale. Infrastructura socială dedicată persoanelor vârstnice va fi completată prin măsura 3.2 Servicii comunitare integrate în 2000 de comunități rurale din cadrul Priorității 3 - Sprijin pentru comunitățile rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale și prin prioritatea 5 Servicii de suport pentru persoane vârstnice în cadrul căreia vor fi sprijinite persoanele vârstnice, afectată de sărăcie, de boli cronice, de izolare și de excluziune socială.

Formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici și introducerea tichetelor de muncă pentru aceștia prin PNRR vin în sprijinul ocupării grupurilor vulnerabile pe piața muncii, complementar cu măsurile active de ocupare personalizate în funcție de nevoi oferite de POEO în cadrul Priorității 6.

PNRR va asigura un cadru legal coerent și articulat în domeniul economiei sociale, astfel încât structurile colaborative propuse prin POEO pentru promovarea antreprenoriatului social să poată obține rezultate benefice pentru sector.

Reformele și investițiile incluse în PNRR sunt în sinergie și complementaritate cu programul Corpul European de Solidaritate care oferă un răspuns la provocările societale și umanitare pe teren, cu accent deosebit pe promovarea incluziunii sociale, Programul Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori prin promovarea incluziunii, drepturilor și a egalității de șanse, cu programul Erasmus+ prin dezvoltarea de competențe-cheie în vederea facilitării inserției pe piața muncii.

Alte complementarități se regăsesc la nivelul incluziunii prin digitalizare destinate persoanelor care fac parte din grupurile vulnerabile (dizabilități, risc de sărăcie, minorități etc.), precum și cu alte surse de finanțare în cadrul InvestEU, prin obiectivul specific „Investiții sociale”, respectiv prin investiții în infrastructură socială, structuri alternative de îngrijire a copiilor, locuințe pentru studenți și echipamente digitale, care să fie accesibile tuturor, locuințe sociale accesibile, inovare socială.

COMPONENTA C14. Buna Guvernanță

Reforma administrației publice, întărirea dialogului social și creșterea eficienței justiției prezintă complementarități cu Programul Justiție prin digitalizarea sistemelor și aplicațiilor judiciare și cu Programul Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori, Europa Digitală, ce au elemente de digitalizare în administrația publică și securitate cibernetică.

COMPONENTA C15. Educație

Prin PNRR se asigură reformarea cadrului instituțional și legislativ în domeniul educației timpurii (metodologii, PCI, PAIO, standarde pentru infrastructură și dotări), formarea cadrelor didactice pentru educația timpurie, în special pentru nivelul 0-3 ani, pentru serviciile nou înființate.

Prin POEO se vor realiza ghiduri de punere în practică a noului curriculum și a metodelor noi de învățare (inclusivă, digitală, centrată pe copil), se vor elabora standarde pentru activitățile psiho-pedagogice și suport și standarde profesionale pentru profesii noi și se va asigura dezvoltarea strategiilor inovatoare la nivel de județ și formarea a 8400 cadre didactice din educația timpurie (0-6 ani) din zone dezavantajate pentru implementarea unor abordări noi - prin intermediul unor granturi județene. De asemenea, se are în vedere implementarea unui sistem de monitorizare a formării continue a cadrelor didactice din educația timpurie și a efectelor acestora, prin raportare la progresul copiilor.

Prin PNRR și POR se vor asigura investițiile infrastructurale + dotări pentru serviciile de educație timpurie (creșe și servicii complementare), în timp ce prin POEO se va asigura înființarea / diversificarea și funcționarea serviciilor standard/complementare la nivel local, în funcție de nevoi pe baza unor strategii locale de abordare propuse de actori relevanți la nivel local (parteneriate). Granturile acordate în acest sens vor asigura funcționarea serviciilor și masa zilnică pentru copii, materialele educaționale, precum și măsuri asistive / pachete de acompaniament pentru copii defavorizați.

În ceea ce privește formarea cadrelor didactice din educația timpurie, prin PNRR se vor forma 168 formatori curriculari și 252 formatori în monitorizarea serviciilor de educație timpurie, respectiv 19950 de persoane (475 pe județ - granturi județene) care lucrează în servicii standard și complementare de educație timpurie (personal didactic și nedidactic), acordând prioritate celor din serviciile nou înființate.

Prin POEO vor fi disponibile granturi pentru unitățile de învățământ din educația și îngrijirea timpurie care își propun să-și formeze personalul pe abordări noi, comunități de învățare, abordarea inclusivă a procesului educațional, prin teme precum: dezvoltarea de abilități socio-emoționale, abilități digitale, competențe de

gândire strategică, comunități care educă/ învață etc. și abordarea copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.).

Totodată, prin POEO se vor asigura granturi pentru sprijinirea elevilor și studenților pentru participarea la programe de formare inițială din educație timpurie, inclusiv sub forma unor burse de studiu.

Prin POIDS la nivelul Priorității 1 – DLRC în cadrul Strategiilor DLRC pot fi dezvoltate inclusiv servicii de educație timpurie în condițiile în care Strategiile identifică astfel de nevoi.

În vederea scăderii riscului de părăsire timpurie a școlii, PNRR va crea cadrul legal și instituțional pentru implementarea Programului Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS).

Prin PNRR se va generaliza aplicarea la nivel de sistem educațional a mecanismului de avertizare timpurie în educație privind elevii aflați în risc de abandon școlar (MATE), abordând măsuri integrate la nivel de școală, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor digitale și a învățământului virtual ("Clever classroom"). Vor beneficia de granturi 2500 de unități de învățământ cu risc crescut de abandon școlar, pentru activități educaționale diversificate, măsuri remediale, programe sociale și monitorizarea activităților, inclusiv prin sprijin cu burse tip punte care asigură trecerea din învățământul secundar inferior în secundar superior.

Complementar mecanismului MATE, POEO va oferi un meniu larg de intervenții pentru prevenirea abandonului școlar, cât și a analfabetismului funcțional prin oportunități sporite de învățare formală și nonformală pentru consolidarea competențelor, educație remedială și accelerarea învățării, care să poată fi accesat de unitățile școlare în funcție de nevoi – mecanism competitiv (asigurare resurse de învățare, transport școlar, abordare copii cu dizabilități/CES, consiliere, programe after school + masă caldă, programe „A doua șansă”, măsuri de acompaniament pentru elevi defavorizați și familie, inclusiv măsurile pentru creșterea accesului la studii terțiare și prevenirea abandonului universitar).

Totodată, prin POIDS la nivelul Priorității 1 – DLRC în cadrul Strategiilor DLRC, precum și prin Prioritatea 3 - Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii primare, în cadrul serviciilor comunitare integrate pot fi dezvoltate inclusiv servicii educaționale (servicii de tip before și after-school, servicii de suport educațional pentru copiii la risc de abandon școlar), respectiv formarea de mediatori școlari care contribuie la creșterea participării și la prevenirea părăsirii timpurii a școlii. De asemenea, prin voucherele acordate familiilor monoparentale pentru creșterea angajabilității părintelui, copiii din aceste familii vor beneficia de sprijin pentru before și after school, participare la activitățile de weekend (sport, creație, artă).

Prin Prioritatea 4 este vizat sprijin dedicat copiilor săraci pentru participarea la tabere creative/sportive.

PNRR va aborda reforma învățământului dual prin reglementarea rutei complete de învățământ pentru studenții înregistrați în cadrul programelor de învățământ dual secundar și terțiar (calificarea 3-7). Totodată, PNRR se va focaliza pe crearea infrastructurii și a dotărilor (consorții regionale de învățământ dual / campusuri profesionale integrate, laboratoare informatică, ateliere școală), care să conducă la creșterea atractivității rutei profesionale și la accesul elevilor din categorii defavorizate pentru finalizarea rutei complete de învățământ dual.

Complementar, POEO va asigura creșterea calității și accesibilității învățământului profesional și tehnic inițial. POEO vizează în special operaționalizarea mecanismului de evaluare și monitorizare a politicilor în domeniul educației și formării profesionale inițiale, asigurarea calității învățării la locul de muncă prin formarea actorilor implicați (cadre didactice, tutori), certificarea rezultatelor învățării, adaptarea ofertei ÎPT la dinamica pieței muncii, sprijinirea organizării stagiilor de practică; dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE, inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere, diriginți); precum și măsuri de acompaniament (acordarea de sprijin financiar pentru cazare, masă și transport, pentru elevii din grupuri sau medii defavorizate, inclusiv consiliere parentală, programe remediale), pentru creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare și prevenirea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii la nivelul ÎPT.

Reformele propuse prin PNRR în domeniul digitalizării educației, precum și resursele didactice digitale care vor fi dezvoltate și puse la dispoziția școlilor (materiale auxiliare școlare în format digital, pentru toate disciplinele, conținut educațional digital, resurse digitale cu aplicații inteligente), inclusiv echipamentele pentru asigurarea învățării on-line, vor asigura cadrul pentru implementarea intervențiilor propuse prin POEO – Prioritatea 4 la nivel de școală, într-o manieră integrată, în funcție de nevoi, astfel încât să se asigure creșterea calității actului educațional.

De asemenea, elaborarea și implementarea prin PNRR a unor programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, precum și asigurarea accesului la lecții digitale adaptate la nevoile elevilor și cadrelor didactice cu dizabilități vor asigura implementarea cu succes a intervențiilor POEO din cadrul Priorității 3 pentru îmbunătățirea accesului și a participării la educație a copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale (CES).

În ceea ce privește formarea competențelor digitale ale cadrelor didactice, acestea vor fi asigurate prin PNRR, iar prin POEO se vor asigura numai competențele digitale în contextul metodelor de învățare incluzivă (Prioritatea 3). Complementar, în cadrul Priorității 4, POEO oferă programe de conversie / reconversie profesională și programe de formare a cadrelor didactice cu accent pe didactica specialității sau pentru dubla specializare.

În vederea asigurării serviciilor de consiliere și orientare profesională oferite de CJRAE/ CMBRAE/ Centrele

de orientare și consiliere, acestea vor fi dotate cu echipamente, baterii de teste, softuri, platforme digitale și alte materiale necesare în vederea diversificării serviciilor oferite prin POEO.

De asemenea, POEO vizează dezvoltarea de Resurse Educaționale Deschise pentru elevii cu competențe scăzute în citit, matematică și științe, în cadrul Priorității 5, pentru creșterea atractivității, accesibilității ÎPT. Dezvoltarea competențelor digitale din PNRR (Investiții pentru dezvoltarea de capacități digitale, construirea unui ecosistem de educație digitală european care să includă conținut, instrumente, servicii și platforme, inclusiv pentru îmbunătățirea accesului la învățământul/formare de la distanță, dar și dezvoltarea de capacități digitale, construirea unui ecosistem de educație digitală european) sunt complementare cu investițiile din P4 - Digitalizare în educație din POCIDIF (platforme la nivel național furnizoare de conținut educațional, soluții wireless campus, laboratoare pentru dezvoltare competente digitale, soluții pentru digitalizarea și centralizarea informațiilor din educație).

Programele Operaționale Regionale vor asigura investițiile în infrastructuri educaționale pentru toate nivelurile de învățământ pornind de la nevoile regionale și în acord cu standardele de siguranță și calitate dezvoltate prin PNRR. Totodată, investițiile PNRR în infrastructuri educaționale vor fi legate de reformele propuse pe toate nivelurile de învățământ, printr-o prioritizare a nevoilor la nivel național. Astfel, prin investițiile PNRR se vor asigura dotările necesare la nivelul unităților școlare și universitare pentru atingerea standardelor de calitate, reziliența și eficiența energetică a școlilor, tranziția la școli verzi și mobilitate verde prin microbuze electrice, precum și digitalizarea educației.

Investițiile POR și PNRR în infrastructura școlară vor asigura crearea unei baze moderne și accesibile de învățare pentru toate categoriile de elevi, precum și suportul necesar pentru implementarea investițiilor FSE+ în servicii educaționale sau de sprijin socio-educațional pentru copii și elevi, așa cum sunt prevăzute în cadrul Programelor Operaționale Educație și Ocupare și Incluziune și Demnitate Socială.

De asemenea, PNRR propune dezvoltarea consorțiilor școlare rurale, pentru a asigura toate premisele accesului și participării la educație a copiilor din rural/ zone marginalizate, completând intervențiile orizontale din POEO în acest sens.

Pentru asigurarea bunei guvernante în Educație, PNRR va iniția reformele pentru reorganizarea managementului sistemului de educație, va pilota noile arhitecturi curriculare și de resurse umane la nivelul școlilor pilot și va asigura formarea în domeniul leadershipului și managementului instituțional, financiar și al resurselor umane, administrație și legislație pentru directori, directori adjuncți și inspectori cu funcții de conducere. Complementar, POEO va asigura formarea membrilor CA și dezvoltarea unei culturi a transparenței la nivelul școlilor, inclusiv prin sprijinirea formelor asociative ale elevilor/studentilor. POEO se va concentra cu prioritate pe dezvoltarea bunei guvernante în mediul universitar.

Investițiile în domeniul educației sunt proiectate în sinergie și complementaritate cu programul Erasmus+ prin promovarea învățământului profesional și tehnic, mobilitatea studenților/elevilor în cadrul mai multor niveluri de învățământ, schimburi de experiențe și bune practici, inclusiv prin schimburile de experiență internaționale, cursuri de formare în străinătate. Totodată investițiile în domeniul educației sunt complementare atât cu

programul Europa Digitală în vederea dobândirii competențelor digitale avansate, contribuind la îndeplinirea tranziției digitale, cât și cu InvestEU pentru investițiile în infrastructura pentru educație și formare incluzivă și în echipamente digitale.

3.3. DESCRIEREA MECANISMULUI DE IMPLEMENTARE ȘI CONTROL

1. SISTEMUL DE MANAGEMENT SI CONTROL

Planul Național de Redresare și Reziliență al României, denumit în continuare PNRR, este documentul strategic care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții pentru aplicarea Mecanismului de Redresare și Reziliență - MRR la nivel național. Sursa de finanțare este reprezentată de fondurile alocate pentru România în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență aprobat prin Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului.

PNRR are structura stabilită conform Regulamentului (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului și face obiectul procedurilor de negociere cu Comisia Europeană.

Punerea în aplicare a PNRR presupune luarea măsurilor adecvate pentru a asigura buna utilizare a fondurilor din mecanismul de recuperare și reziliență, în conformitate cu legislația comunitară și națională aplicabilă, în special în ceea ce privește prevenirea, detectarea și corectarea celor mai grave nereguli - fraudă, dubla finanțare, conflictele de interese și corupția.

Pentru PNRR va fi utilizat **modelul similar al programelor operaționale finanțate în cadrul politicii de coeziune, de management centralizat și execuție descentralizată**, adaptat, cu scopul de a face procesul simplu și în același timp transparent și riguros - cu funcții de audit, de management și control (selecție, gestiune, monitorizare, recuperare).

Data fiind urmărirea de rezultate fizice și financiare pe baza unor etape și obiective, este necesară o relație cât mai strânsă a factorilor de decizie politică, și totodată **folosirea unui model de sistem de management și control verificat în funcționalitatea lui**, cu adaptările ce decurg din particularitățile MRR, în special la cele care diferă de Programele Operaționale.

Potrivit cadrului legal național (OUG 155/2020, cu modificările și completările ulterioare, **Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) este coordonatorul național** pentru elaborarea, negocierea, aprobarea **și implementarea** PNRR, în acest sens fiind înființată o **structură de specialitate care va îndeplini și toate funcțiile ce decurg din implementarea Planului**. Această variantă de guvernare are la bază și condițiile ce trebuie îndeplinite pentru personalul care urmează să facă parte din această structură de specialitate și vizează în principal experiența profesională în domeniul fondurilor europene, necesare și adecvate pentru îndeplinirea funcțiilor respective, și anume în ceea ce privește verificarea îndeplinirii etapelor și obiectivelor investițiilor și reformelor (monitorizare, autorizare, control - nereguli și antifraudă.)

Ministerul Finanțelor asigură gestiunea financiară a PNRR și în această calitate, va îndeplini următoarele atribuții:

- a. participarea, împreună cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, la negocierea PNRR;
- b. semnarea, împreună cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, a angajamentului juridic cu Comisia Europeană, în conformitate cu art. 23 din Regulamentul (UE) nr. 2021/241;
- c. asigurarea primirii de la CE a fondurilor externe nerambursabile aferente PNRR și transferarea acestora în conturile coordonatorilor de reformă/MIPE în vederea efectuării plăților către beneficiari;
- d. asigurarea contractării împrumutului de la CE, potrivit prevederilor art.14 și 15 din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare privind datoria publică;
- e. asigurarea tragerii sumelor din împrumut, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare privind datoria publică și prevederile acordului de împrumut. În vederea îndeplinirii obiectivelor de etapă/targeturilor asociate tragerilor din împrumuturi, ministerele de resort/instituțiile responsabile de reformă beneficiază de alocații bugetare corespondente sumelor ce urmează a fi trase.

MIPE, în calitate de coordonator național, are următoarele atribuții:

- f. coordonarea elaborării Planului Național pentru Redresare și Reziliență, inclusiv a descrierii sistemului de gestionare și control al PNRR, în conformitate cu cerințele din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului; Prin Memorandumul de Guvern din data de 7 aprilie a fost aprobat mandatul legal pentru MIPE de a negocia PNRR.
- g. asigurarea derulării procesului de consultare publică cu toți partenerii sociali, astfel încât să permită crearea unui cadru transparent de luare a deciziilor pentru elaborarea și aprobarea PNRR;
- h. asigurarea rolului de punct de contact în relația cu Comisia Europeană pe parcursul elaborării negocierii, actualizării și implementării PNRR, colaborând cu Ministerul Finanțelor pe tot parcursul procesului de negociere cu Comisia Europeană în scopul aprobării PNRR;
- i. semnarea, împreună cu Ministerul Finanțelor, a angajamentului juridic cu Comisia Europeană, în conformitate cu art. 23 din Regulamentul (UE) nr. 2021/241;
- j. inițierea, elaborarea și propunerea de modificări ale legislației privind stabilirea cadrului instituțional și procedural de coordonare și implementare a fondurilor externe nerambursabile și a reformelor stabilite în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență;
- k. avizarea tuturor proiectelor de acte normative inițiate de coordonatorii de reformă în implementarea măsurilor de reformă din cadrul PNRR;
- l. coordonarea, monitorizarea și sprijinirea, prin instrumentele pe care le are la dispoziție, a dezvoltării capacității administrative a coordonatorilor de reformă;
- m. coordonarea metodologică a coordonatorilor de reformă;
- n. asigurarea realizării, dezvoltării și funcționării sistemului informatic care răspunde cerințelor prevăzute la art.22 alin.(2) lit.d) din Regulamentul (UE) nr. 2021/241, cu contribuția structurilor utilizatoare, deținând în condițiile legii toate drepturile asupra acestui sistem, inclusiv codul sursă;
- o. semnarea acordului de finanțare încheiat cu coordonatorii de reformă și/sau cu responsabilii componentelor aferente reformelor; în cazul în care se utilizează și împrumuturi, acordul de finanțare se semnează și cu Ministerul Finanțelor,
- p. asigurarea monitorizării continue a stadiilor de îndeplinire pentru fiecare reformă/obiectiv de etapă/țintă, inclusiv a situațiilor de revocare a reformelor (conform prevederilor alin. 3 al art. 24 din Regulamentul 2021/241), pe baza informațiilor furnizate de coordonatorii de reformă;

- q. asigurarea activității de raportare a îndeplinirii jaloanelor/țintelor incluse în PNRR potrivit art. 27 din Regulamentul (UE) nr. 2021/241 pe baza informațiilor furnizate de coordonatorii de reformă;
- r. asigurarea verificării legalității și regularității cheltuielilor;
- s. asigurarea prevenirii, detectării și corectării conflictului de interese, fraudei, corupției și dublei finanțări la nivelul proiectelor finanțate în cadrul PNRR;
- t. asigurarea verificării și controlului consistenței cu inițiativele UE și cu strategiile și programele naționale, prin elaborarea de rapoarte periodice privind contribuția PNRR la îndeplinirea obiectivelor strategiilor și programelor naționale, precum și a strategiilor UE;
- u. asigurarea elaborării și transmiterii cererilor de plată în relația cu Comisia Europeană, potrivit art. 24 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 2021/241;
- v. elaborarea declarației de gestiune în conformitate cu prevederile art. 22 alin. 2 lit.c) subpunctul i) din Regulamentul (UE) nr. 2021/241, pe baza declarațiilor furnizate de coordonatorii de reformă; Mandatul MIPE de a semna declarația de gestionare și cererea de plată vor fi aprobate prin Ordonanța Guvernului care va fi supusă aprobării Guvernului în termen de 30 de zile de la aprobarea PNRR;
- w. propunerea de măsuri de remediere, respectiv, în condițiile art. 21 din Regulamentul (UE) nr. 2021/241, propunerea spre aprobare prin Hotărâre de Guvern, la solicitarea coordonatorilor de reformă, înlocuirea în PNRR a reformelor/jaloanelor/țintelor/proiectelor;
- x. asigurarea secretariatului Comitetului Interministerial de Coordonare a PNRR;
- y. asigurarea funcționării și conducerii Comitetului de Monitorizare a PNRR.

MIPE și MFP vor semna contractul de împrumut și acordul de finanțare pentru PNRR.

Rezumând, **structura de coordonare din cadrul MIPE** va funcționa similar unei **autorități de management, îndeplinind și funcțiile adaptate** la regulile de implementare stabilite în Regulamentul 241/2021, respectiv acelea echivalente de:

- ▶ programare și gestionare plan (întocmirea rapoartelor de progres și a stadiului de îndeplinire targets și milestones, inclusiv urmărirea stadiului de implementare a reformelor și necesitatea modificărilor) – 5 persoane;
- ▶ evaluare și selecție (urmărirea proiectelor ce sînt incluse în PNRR este un proces tehnic care prevede acordarea de punctaje stabilite pentru respectarea condițiilor legale – green, digital, DNSH, maturitate, precum și alte criterii stabilite la nivelul OUG privind mecanismul de implementare) – 16 persoane;
- ▶ autorizare și plată (verificarea sumelor solicitate la plată de beneficiari/coordonatorii de reformă, respectiv a îndeplinirii milestones și targets declarați), inclusiv verificare a procedurilor de achiziție realizate de către beneficiarii cărora nu le sunt aplicabile prevederile comunitare și ale legislației naționale privind achizițiilor publice (în cadrul acestei structuri de coordonare din cadrul MIPE va fi înființat un compartiment care va avea ca atribuții verificarea acestui tip de achiziții, dat fiind faptul că ANAP nu are competențe în această arie, dar și ținînd cont de experiența instituțională formată la nivelul MIPE) – 10 persoane;
- ▶ monitorizare tehnică a stadiului de realizare a proiectelor/reformelor – 15 persoane;
- ▶ control și recuperare (cu atribuții specifice similar celor regăsite în OUG 66/2011, în ceea ce privește primul nivel de verificare, administrativ, a existenței unor suspiciuni de fraude și conflicte de interese care vor fi raportate către DLAF/DNA/OLAF, respectiv către ANI, cu mențiunea că în cazul conflictului de interese la nivelul beneficiarilor privați, constatarea și recuperarea să fie efectuate de către compartimentul control al structurii de specialitate din cadrul MIPE, avînd în vedere faptul că ANI nu are competențe în această zonă, dar și experiența instituțională de la nivelul MIPE; de

asemenea controlul și recuperarea în cazul dublei finanțări vor fi tot în competențele acestui compartiment); atribuțiile de control pentru neregulile grave vor fi completate de cele de sancționare ale celorlalte abateri constatate în urma misiunilor de audit. - 10 persoane;

- ▶ de întocmire și transmitere a cererilor de plată;
- ▶ și de întocmire a declarației de gestiune – 4 persoane.

Tot la nivelul acestei structuri de specialitate din cadrul MIPE, cu respectarea principiului separării funcțiilor, va funcționa un **compartiment de prevenție**, având în componență 8 persoane, cu atribuții distincte în ceea ce privește:

- ▶ evaluarea riscurilor,
- ▶ verificarea ex-ante a procedurilor de achiziție a beneficiarilor privați,
- ▶ evaluarea ex-ante a riscului de dublă finanțare (verificarea ARACHNE, SMIS, corespondența cu AM-urile, care în cea mai mare parte se află în cadrul MIPE)
- ▶ utilizarea adaptată a procedurilor referitoare la conflictul de interese utilizate la programele operaționale, dar și a Notei de Orientare a Comisiei privind evitarea și gestionarea conflictelor de interese, potrivit prevederilor Regulamentului Financiar (nr.1046/2018); inclusiv ARACHNE.

Nu în ultimul rând, va fi creat tot în cadrul acestei structuri, și sistemul informatic, unul similar SMIS, adaptat pe infrastructura deja existentă care va conține toate informațiile necesare prevăzute la art.22(2)(d) din Regulamentul 241/2021, inclusiv date despre beneficiarii, contractanții, subcontractanții și destinatarii finali¹ ai proiectelor sau investițiilor necesare pentru realizarea obiectivelor, pentru depunerea cererilor de plată către COM. Termen de realizare, sfârșitul lunii decembrie, 2021.

La nivelul MIPE va fi utilizată o platformă de informare (dashboard) în timp real a stadiului de implementare al fiecărei măsuri, investiții, componentă de reformă, reformă, care va prezenta informații exportate din sistemul informatic. Acest dashboard va fi public, toate informațiile fiind publice și de asemenea în timp real, putând fi accesat prin intermediul site-ului MIPE, unde va avea o secțiune dedicată.

Astfel, platforma de informare (dashboard) va conține informații care specifică reforma, ministerul responsabil, repere, ținte, stadiul realizării, proiecte, beneficiari, stadiul implementării. Întreaga informație va fi publicată în context: însoțită de etapele convenite cu Comisia privind nivelul de conformitate a tuturor reformelor cu obiectivele. Publicul larg și mass-media vor putea monitoriza implementarea în timp real.

Această structură de coordonare este deja prevăzută în organizarea internă a MIPE, la nivel de direcție generală – Direcția Generală Management Mecanism Redresare și Reziliență (30 posturi vacante) - având exclusiv atribuții în domeniul gestionării PNRR (principiul separării funcțiilor este asigurat, din acest punct de vedere, al atribuțiilor distincte). Cu mențiunea suplimentară că art.1(3) din OUG 155/2020 se referă exclusiv la mandatul de negociere al MIPE, nu la atribuțiile în coordonarea PNRR.

Prin modificările aduse de OUG 24/2021 a fost flexibilizată posibilitatea operaționalizării acesteia, nu doar din perspectiva nivelului de salarizare, inițial unul inferior față de restul personalului din MIPE, dar mai ales din perspectiva redimensionării, atât structural, cât și ca număr de personal, în acord cu prezentul mecanism

¹ Lista categoriilor ar trebui să includă proprietarii efectivi (mai degrabă decât beneficiarii).

de implementare și control propus.

Ea urmează a fi operaționalizată până la sfârșitul lunii septembrie, prin reorganizarea MIPE care se aprobă prin Hotărâre de Guvern; din componența sa urmează să facă parte personal încadrat în autoritățile de management pentru FESI atât din MIPE (parte, în acest moment fiind implicat în elaborarea PNRR), dar și din alte AM-uri, (fiind utilizate procedurile de mutare și transfer) cu asigurarea echilibrului instituțional, astfel încât să nu fie afectată funcționalitatea implementării PO. Considerăm pentru această etapă că o paritate de 50-50% între personalul cu experiență din AM-uri și personalul cu experiență în domeniile corespunzătoare funcțiilor exercitate, asigură funcționalitatea în condiții optime.

Alături de acest personal cu experiență în domeniul gestiunii partajate, în schema organizațională va fi recrutat și personal din afara AM-urilor, cu experiență în domeniile corespunzătoare funcțiilor exercitate. La acest moment, nu este necesară suplimentarea numărului de posturi aprobat pentru MIPE, respectiv alocarea de resurse bugetare suplimentare.

Cu privire la redimensionarea Direcției Generale Management Mecanism Redresare și Reziliență, la acest moment, la cele 30 de posturi inițiale (acum vacante), vom adauga în urma procesului de reorganizare a MIPE alte 45 de posturi; apreciem, pe baza experienței instituționale, raportat la un PO similar ca mărime, complexitate și diversitate a investițiilor, că pentru momentul de început al implementării acestui Plan, este suficientă o structură de personal cu 75 de posturi. MIPE nu va solicita posturi suplimentare, redistribuind la reorganizare din cele existente.

În sprijinul asigurării unei capacități administrative corespunzătoare, va fi utilizat și mecanismul de asistență asigurat prin intermediul proiectului gestionat de DG Reform în acest sens, pentru a susține implementarea PNRR, respectiv pentru rezolvarea unor eventuale probleme identificate în aplicarea reformelor, precum și în eventualitatea necesității revizuirii planului. Acest instrument se află în etapa de elaborare, respectiv în etapa de identificare a nevoilor concrete, care se poate finaliza doar după aprobarea Planului.

La nivelul beneficiarilor finali, RO instituie un mecanism de management și control bazat și pe mecanismele de verificare a procedurilor de achiziție (ANAP), dar și pe mecanismele naționale de prevenție și intervenție în caz de nereguli grave – fraudă, conflict de interese – DLAF/DNA și ANI. Totodată RO instituie obligativitatea utilizării unor instrumente informatice de prevenție a riscului de fraudă și conflict de interese, de tipul ARACHNE și PREVENT. De altfel, ARACHNE va fi utilizat de către toate departamentele MIPE, în toate etapele de implementare PNRR, inclusiv pentru identificarea proiectelor și beneficiarilor cu risc.

Verificarea legalității și regularității cheltuielilor și a achizițiilor publice va fi efectuată de către MIPE. În cazul beneficiarilor publici, care sunt obiect al controlului financiar preventiv propriu și controlului financiar preventiv delegat, această verificare se va realiza prin eșantion, cu luarea în calcul a verificărilor CFPP și CFPD, precum și cu luarea în calcul a controlului ex-ante al ANAP. Listele de verificare CFPP și CFPD vor avea incluse toate aspectele ce țin de protecția intereselor financiare ale UE. În cazul beneficiarilor privați, verificările privind cheltuielile pentru beneficiarii privați se vor concentra pe respectarea normelor privind ajutoarele de stat, precum și pe verificările efectuate pentru a identifica dubla finanțare efectuată de departamentul de autorizare din cadrul MIPE pentru toate proiectele. Pe lângă acestea, precizăm că MIPE va efectua toate verificările necesare cu privire la beneficiarii privați, pentru a asigura conformitatea cu legislația aplicabilă a UE și națională, nu numai pentru ajutorul de stat, precum și pentru a preveni, detecta și corecta nereguli grave pentru beneficiarii privați, în conformitate cu lege aplicabilă.

Structura de specialitate din cadrul MIPE va efectua, prin eșantion stabilit pe baza gradului de risc rezultat în urma evaluărilor și controalele necesare depistării neregulilor grave și dublei finanțări.

În termen de 30 de zile de la aprobarea PNRR în Consiliul UE, MIPE împreună cu MF vor înainta Guvernului pentru aprobare OUG privind mecanismul financiar, de implementare, control și audit.

Acest act normativ va reglementa detaliat cadrul instituțional pentru PNRR și activitățile derulate de instituțiile componente ale acestui cadru instituțional. Odată cu intrarea în vigoare a acestui act normativ prin publicare, MIPE va avea competența și mandatul de a exercita toate atribuțiile de monitorizare, verificare, control și recuperare, întocmire și semnare a cererilor de plată transmise Comisiei Europene, a declarației de gestiune și rezumatului auditurilor. (Singura atribuție pentru care MIPE necesită un mandat suplimentar prin Memorandum adoptat de Guvern, potrivit prevederilor actuale ale OUG 155/2020, este aceea de negociere a PNRR (ref art.1 alin.(3) din OUG 155/2020. Memorandumul a fost aprobat deja de Guvern în data de 7 aprilie 2021.).

Potrivit Adresei nr.60867/13.05.2021, Autoritatea de Audit a acceptat invitația MIPE de a face parte din sistemul de management și control al PNRR. La acest moment nu este necesar un alt act normativ sau Memorandum al Guvernului pentru punerea în aplicare a acestei decizii.

Autoritatea de Audit a fost constituită prin Legea nr. 200 din 23 iunie 2005 privind completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu completările și modificările ulterioare, ca organism fără personalitate juridică, independent din punct de vedere operațional față de Curtea de Conturi (CCR), având atribuții de audit pentru fondurile nerambursabile acordate României de către UE, precum și asupra altor categorii de fonduri (art. 12 și 13 din Legea nr. 94/1992). Activitățile derulate de către Autoritatea de Audit în ceea ce privește PNRR vor fi detaliate prin actul normativ care va reglementa cadrul național privind implementarea PNRR și care urmează să fie inițiat de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (termen 30 de zile de la aprobarea PNRR).

Autoritatea de Audit desfășoară de peste 15 ani toate tipurile de audit cerute de regulamentele europene (audit de conformitate/desemnare, audit de sistem, audit de operațiuni, audit de certificare a conturilor, audit de follow-up și audit la finalizarea programului), atât pentru fondurile structurale și de coeziune, cât și pentru fondurile europene pentru agricultură și pescuit și pentru alte fonduri europene. Activitatea de audit se desfășoară cu respectarea cadrului legal european și național și a standardelor internaționale de audit.

Independența

Nu există niciun raport de subordonare între Autoritatea de Audit și instituțiile implicate în gestionarea PNRR, aflate în cadrul sau în subordinea Guvernului. Independența Curții de Conturi a României din care face parte Autoritatea de Audit este statuată și garantată prin art. 140 alin. 4 din Constituția României, republicată.

Capacitatea administrativă

Autoritatea de Audit este compusă dintr-o structură centrală, cu sediul în București, și 8 structuri teritoriale, câte una în fiecare din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României, asigurând o acoperire completă a întregului teritoriu. La nivelul Autorității de Audit, sunt alocate 171 de posturi la nivel central și 137 de posturi la nivel teritorial, profilul auditorilor publici externi fiind variat (economic, juridic, IT, tehnic). Personalul Autorității de Audit are studii superioare de lungă durată, are minim 3 ani de experiență în domeniul specific al studiilor superioare absolvite, cunoaște limba engleză și este permanent instruit în ceea ce privește aplicarea normelor,

procedurilor și tehnicilor de audit și a utilizării tehnicilor de audit asistate de calculator.

Această expertiză va fi utilizată și pentru auditarea PNRR, urmând să se organizeze o structură dedicată în acest sens, la nivel de direcție, cu personal cu experiență în auditul fondurilor europene. Conform legislației naționale, numărul minim de posturi pentru înființarea unei direcții este de 17 persoane. În funcție de volumul de activitate vizând PNRR, ținând cont și de perioadele de programare 2014-2020, respectiv 2021-2027, Autoritatea de Audit va iniția demersuri fie pentru suplimentarea numărului de personal fie va apela la contractarea de expertiză externă, astfel încât activitatea aferentă celorlalte fonduri să nu fie afectată.

Încălcarea prevederilor legale, în măsura în care nu sunt constatate nereguli grave definite potrivit Regulamentului, nu rămîne nesanționată, urmînd a fi aplicate sancțiuni administrative și contravenționale, potrivit prevederilor legale naționale.

În cazul constatării de nereguli grave, așa cum sunt definite de Regulamentul 241/2021, proiectele respective sunt excluse din PNRR, iar finanțarea recuperată.

Nu în ultimul rînd, PNRR va garanta că sistemul său informatic conține toate informațiile necesare prevăzute la art.22(2)(d), inclusiv date despre beneficiarii finali ai proiectelor sau investițiilor necesare pentru realizarea obiectivelor, pentru depunerea cererilor de plată către COM.

Prevenire conflict de interese la nivelul personalului din sistemul de management și control

Conform art. 61 din Regulamentul financiar, există un conflict de interese atunci când "exercițiul imparțial și obiectiv al funcțiilor unui actor financiar sau al altei persoane" implicat în executarea financiară "este compromisă din motive care implică viața familială, emoțională, afinitate politică sau națională, interes economic sau orice alt interes personal direct sau indirect".

În îndeplinirea atribuțiilor lor, angajații implicați în sistemul de management și control al PNRR trebuie să se asigure că nu participă la procesele de luare a deciziilor în care sunt implicate direct sau indirect entități cu care au colaborat sau care sunt (sau au fost) legate prin legături rudenie sau altele. Aceștia nu pot exercita nici o activitate externă care interferează cu atribuțiile și funcțiile pe care le îndeplinesc, evitând apariția oricărei situații de conflict de interese, fie a lor, fie a terților, care, pe această cale prejudiciază sau pot să prejudicieze deciziile administrative și să conducă la prezumția că nu există imparțialitate în performanța sa, în exercitarea acestei activități.

În acest context, fiecare angajat va semna o declarație de absență a conflictului de interese care vor fi revizuite anual sau ori de câte ori se justifică.

2.IMPLEMENTARE

Evaluarea și selecția

Pentru realizarea reformei/obiectivului de etapă/țintei, selectarea proiectelor spre a fi incluse în PNRR, cu excepția celor prezentate COM și luate în considerare în cadrul negocierilor de aprobare a PNRR, se face pe baza unor criterii mixte – pondere calitativă/cantitativă, certitudini/estimări de finalizare în termen, având în vedere și un sistem competitiv de implementare în interiorul reformei, respectiv:

- ▶ să fie proiecte mature, cu un grad avansat de elaborare a documentațiilor tehnico-economice și cu angajamente ferme din partea beneficiarilor finali de încheiere a contractelor de achiziție publică sau a contractelor sectoriale, după caz, până la sfârșitul anului 2022, pentru minimum 70% din valoarea alocată, respectiv la sfârșitul anului 2023, pentru restul valorii alocate;
- ▶ să contribuie la ameliorarea stării economice și la creșterea capacității de reziliență a României;
- ▶ să obțină acordul MIPE prin care să se confirme compatibilitatea cu recomandările specifice de țară și tranziția verde și digitală, eligibilitatea finanțării din MRR și contribuția la atingerea jaloanelor și țintelor prevăzute în PNRR;
- ▶ să respecte condițiile prevăzute pentru finanțare în cadrul PNRR;
- ▶ să respecte cerințele prevăzute de Mecanismul de redresare și reziliență;
- ▶ să aibă un impact semnificativ pentru dezvoltarea economică și/sau, după caz, la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României ori la nivelul autorităților locale, ținând cont și de Strategia națională pentru dezvoltare durabilă a României 2030.

În cadrul PNRR pot fi identificate **două categorii distincte de beneficiari:**

- 1) ministerele responsabile de implementarea reformelor, ministerele responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv Secretariatul General al Guvernului în cazul în care este responsabil de implementare de reforme sau de componente aferente reformelor, precum și ministerele care au în subordine/coordonare/sub autoritate entități responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor.

La nivelul acestora, se organizează, de asemenea, structuri de specialitate ale căror atribuții vor fi stabilite prin hotărâre a Guvernului, respectiv act administrativ intern, cu privire la **responsabilitățile la nivel global** pentru executarea reformelor și investițiilor care urmează să fie finanțate și pentru etapele și obiectivele corespunzătoare stabilite în PNRR, care selectează entități terțe (beneficiari finali) care sunt responsabile de executarea investițiilor și a obiectivelor contractate. Acestea au următoarele atribuții:

- contribuie la elaborarea și modificarea componentelor sectoriale ale PNRR și răspund pentru utilizarea eficientă, efectivă și transparentă a fondurilor din care se finanțează;
- asigură implementarea proiectelor de investiții/reformelor care fac obiectul finanțării din fonduri alocate din cadrul PNRR;
- încheie cu beneficiarii finali contracte de finanțare pentru implementarea proiectelor de investiții/reformelor care fac obiectul finanțării din fonduri alocate din cadrul PNRR;
- asigură monitorizarea proiectelor de investiții/componentelor care fac obiectul finanțării din fonduri alocate din cadrul PNRR;
- elaborează, întocmesc și aprobă rapoartele de implementare ale proiectelor de investiții/componentelor așa cum acestea sunt reglementate prin mecanismul de implementare și mecanismul financiar al PNRR;
- validează rapoartele de implementare ale proiectelor de investiții de la nivelul beneficiarilor care implementează proiecte cu finanțare din PNRR;
- autorizează cererile de prefinanțare primite de la beneficiari, respectiv elaborează cererile de prefinanțare care se transmit către MF, centralizat, pe bază de previziuni.
- verifică dosarul financiar al investiției/proiectului - documentele justificative – contract, facturi, etc.
- avizează cererile de plată ale beneficiarilor, în caz de indisponibilități temporare a fondurilor aferente PNRR de la COM, care se transmit centralizat către MIPE;

- îndeplinesc orice alte atribuții necesare pentru asigurarea implementării proiectelor de investiții/componentelor care fac obiectul finanțării din PNRR.
 - 2) beneficiarii finali de fonduri din PNRR, care încheie contracte de achiziție publică/sectoriale, după caz, pentru proiectele finanțate din PNRR, după încheierea acordurilor de finanțare și numai după obținerea avizului conform (entități responsabile de execuția fizică și financiară a reformelor și investițiilor care urmează să fie finanțate și care sunt direct responsabile de targets și milestones corespunzătoare stabilite în PNRR).

Modalitățile de angajare vor fi diferite în funcție de natura beneficiarilor, fiind stabilite și **modele de astfel de angajamente:**

În cazul ministerelor responsabile de implementarea reformelor, al ministerelor responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv la nivelul Secretariatul General al Guvernului - în cazul în care este responsabil de implementare de reforme sau de componente aferente reformelor- , precum și în cazul ministerelor care au în subordine/coordonare/sub autoritate entități responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, după aprobarea PNRR potrivit procedurilor la nivel european, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene **încheie acorduri de finanțare** pentru implementarea reformelor și/sau acorduri de finanțare pentru implementarea componentelor aferente reformelor. Acest acord de finanțare va fi **un model mai complex de drepturi și obligații**, cu repere și obiective globale, obținute din consolidarea investițiilor executate de beneficiarii finali, cu obligația de a menține fluxurile de informații (pistele de audit) despre ele.

Acordurile de finanțare vor conține informațiile de raportat asupra etapelor și obiectivelor, unități de măsură și calendarul respectiv, necesare pentru monitorizarea conformității obiectivele reformelor și investițiilor, planificarea financiară a executării investițiilor, precum și obligațiile rămase care decurg din regulamentul MRR. În plus, acordurile de finanțare trebuie să asigure și definirea programului de raportare, prin sistemul informatic, execuția fizică și financiară a investițiilor (progres), precum și adoptarea măsurilor antifraudă.

La încheierea acordului, un set de informații va fi colectat în vederea asigurării respectării obligațiilor care decurg fie din regulament, fie din legislația națională, care va fi evidențiat într-o listă de verificare.

Toate informațiile vor fi stocate în sistemul informatic. Informațiile care trebuie furnizate de beneficiari și beneficiari entități coordonatoare de reforme vor fi transmise prin mijloace electronice asigurând ușurința proceselor și monitorizarea rapidă a investițiilor.

Acordul de finanțare va prevedea **efectuarea verificărilor structurii de specialitate din MIPE în vederea evitării dublei finanțări, risculului de fraudă și corupție, precum și a conflictului de interese, asigurând protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene.**

Totodată, vor fi prevăzute obligațiile de a păstra pista de audit, de a asigura accesul neîngrădit al organismelor de control și audit, precum și faptul că, în cazul constatării de nereguli grave sau dublă finanțare, sumele primite devin creanțe bugetare și se recuperează conform legii.

Dispoziții referitoare la acordurile de finanțare

Ministerele responsabile de implementarea reformelor, ministerele responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv Secretariatul General al Guvernului - în cazul în care este responsabil de implementare de reforme sau de componente aferente reformelor-, precum și ministerele care au în subordine/coordonare/sub autoritate entități responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor (coordonatorii de reformă), vor raporta structuri de specialitate din MIPE, prin intermediul sistemului informatic dedicat PNRR, informații cu privire la beneficiarii finali care se vor concentra asupra diverselor etapele ciclului de viață al operațiunilor și vor include analiza periodică a rezultatelor raportate și a performanței activității desfășurate pe baza unui eșantion de beneficiari finali. În cadrul sistemului informatic vor fi încărcate documente referitoare la verificările efectuate în scopul monitorizării progresului reformei.

Spre deosebire de PO, **acordurile de finanțare nu constituie o delegare de atribuții și competențe**; ministerele responsabile de implementarea reformelor, ministerele responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv cu Secretariatul General al Guvernului - în cazul în care este responsabil de implementare de reforme sau de componente aferente reformelor-, precum și ministerele care au în subordine/coordonare/sub autoritate entități responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, se angajează, printre altele, să:

- creeze și să mențină capacitățile instituționale, tehnice și administrative necesare să-și exercite funcțiile în mod eficient și profesional, până la sfârșitul PNRR, respectiv la finalizarea investițiilor sau reformelor, după caz;
- adopte un sistem de control intern care previne, detectează și corectează neregulile, respectiv să implementeze procedurile pentru prevenirea conflictelor de interese, a fraudei, corupției și dublei finanțări, asigurând principiul bunei gestiuni financiare și protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene;
- să adopte toate dispozițiile prevăzute în legislația națională și comunitară aplicabilă, precum și utilizarea formularelor, documentelor, instrucțiunilor, listelor de verificare a analizelor și sisteme de înregistrare create pentru PNRR;
- adopte toate procedurile de verificare și control împreună cu beneficiarii finali, pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor și a etapelor contractuale;
- prezinte MIPE rapoartele de progres potrivit calendarului stabilit prin acordul de finanțare;
- asigure transmiterea, prin mijloace electronice, a datelor referitoare la beneficiari informații finale, precum și toate informațiile referitoare la proiecte, investiții sau reforme, și anume condițiile contractuale, inclusiv rezultatele și etapele și obiectivele respective;
- să pună la dispoziția MIPE, și a oricăror structuri de audit și control naționale sau ale UE, toată documentația necesară pentru efectuarea de acțiuni de control până la închiderea investițiilor respective;
- furnizeze toate dovezile procedurilor utilizate în analiză, aprobare, contractare, implementare, control, plată și recuperare.

În cazul beneficiarilor finali, va fi adoptat un model de **contract de finanțare standard**, enunțând drepturi și obligații care leagă părțile, cu o mare relevanță pentru respectarea etapelor și obiectivelor stabilite în PNRR. Acestea vor conține obligațiile de raportare și de încărcare a informațiilor în sistemul informatic, precum și obligațiile pe care trebuie să le îndeplinească din punct de vedere al respectării legislației aplicabile, din punct

de vedere al evitării dublei finanțări, conflictului de interese și fraudei. Totodată, acestea vor **prevedea obligațiile beneficiarilor de a păstra pista de audit, de a asigura accesul organismelor de control și audit, precum și faptul că, în cazul constatării de nereguli grave sau dublă finanțare, sumele primite devin creanțe bugetare și se recuperează conform legii.**

Beneficiarii finali ale căror proiecte urmează a se finanța din fondurile alocate prin intermediul PNRR derulează procedurile de atribuire a contractelor de achiziție publică/sectoriale, anterior încheierii acordurilor/contractelor de finanțare, **în baza procedurii de informare către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.**

Beneficiarii proiectelor/reformelor care fac obiectul finanțării din PNRR pot fi entități de drept public sau privat, care sunt responsabile pentru implementarea proiectelor aferente realizării reformelor precum și orice altă entitate de drept public sau privat care are un contract de finanțare încheiat cu coordonatorii de reformă.

Beneficiarii proiectelor/reformelor care fac obiectul finanțării din PNRR au calitatea de autoritate contractantă sau de entitate contractantă și derulează, potrivit prevederilor legale în vigoare, procedurile de atribuire a contractelor de achiziție publică/sectoriale, necesare implementării proiectelor.

Pentru efectuarea plăților aferente contractelor de achiziție publică sau a contractelor sectoriale, după caz, de către beneficiari, se solicită prefinanțare coordonatorilor de reformă. Modelul cererilor de prefinanțare se aprobă prin ordin comun al ministrului investițiilor și proiectelor europene și al ministrului finanțelor.

Beneficiarii pot derula procedurile de atribuire a contractelor de execuție lucrări, asistență tehnică, dirigenție de șantier și a altor categorii de contracte necesare implementării proiectelor de investiții publice cu includerea în documentele achiziției aferente a unei condiții suspensive referitoare la aprobarea finanțării proiectului din PNRR.

În baza contractelor de finanțare încheiate, ordonatorii principali de credite din bugetul cărora urmează a se efectua plăți de către beneficiarii PNRR potrivit contractelor de achiziție publică sau a contractelor sectoriale, după caz, legal încheiate, prevăd în bugetele acestora creditele de angajament și creditele bugetare necesare implementării proiectelor de investiții publice finanțate din fondurile care urmează a fi alocate prin PNRR.

Atribuțiile detaliate ale ministerelor coordonatoare de reforme, al beneficiarilor finali, modelele cadru ale acordurilor și contractelor de finanțare, vor fi stabilite prin aceeași OUG, în termen de 30 de zile de la aprobarea PNRR.

Derulare Plăți

În primul an de implementare al Programului, COM plătește o prefinanțare de 13% din valoarea alocării totale. Pe parcursul derulării Programului, COM virează câte două tranșe anuale, aferente după caz, reformelor/milestones/targets asumate, după confirmarea îndeplinirii acestora de către MIPE/serviciile COM.

În acest sens, prin legea bugetului de stat se creează pentru bugetele beneficiarilor poziții bugetare distincte destinate mecanismului PNRR, atât pentru venituri, cât și pentru cheltuieli.

În caz de indisponibilități temporare de fonduri aferente PNRR de la COM, se asigură continuarea finanțării potrivit previziunilor de realizare a obiectivelor de etapă, pe principiul unui avans (inclusiv sumele peste

prefinanțarea de 13% pentru a asigura implementarea cât mai rapidă a reformelor), și din care se transferă în bugetele beneficiarilor conform cheltuielilor solicitate/efectuate.

La nivelul OUG va fi detaliată și evidențiată distinct modalitatea de finanțare a reformelor/proiectelor. Totodată va fi stabilită și modalitatea de utilizare a instrumentelor financiare urmând a replica modelul FEI.

Ministerul Finanțelor asigură gestionarea fondurilor europene prin conturi deschise la Banca Națională a României și/sau Trezoreria Statului.

Sumele aferente derulării proiectelor finanțate din fonduri europene, existente în conturile beneficiarilor, nu sunt supuse executării silită pe perioada de valabilitate a contractelor de finanțare.

3. MONITORIZARE ȘI RAPORTARE

Beneficiarii vor trebui să informeze coordonatorii de reformă trimestrial, prin completarea informației și încărcarea documentelor în sistemul informatic, cu privire la progresul activităților și să semnaleze din timp eventualele blocaje intervenite în implementare.

Sistemul informatic utilizat pentru PNRR va colecta ca informații structurate datele prevăzute la art.22 alin.(2) lit.d) din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului și va încorpora buna practică dobândită ca urmare a construirii sistemului informatic dedicat FESI.

Astfel, acesta va asigura colectarea, înregistrarea și stocarea, în formă electronică a datelor referitoare la fiecare proiect și se va baza pe următoarele principii:

1	disponibilitatea datelor (datele sunt disponibile nemijlocit în urma cerinței unui utilizator autorizat);
2	confidențialitatea datelor (datele sunt furnizate numai acelor utilizatori autorizați să acceseze acele informații);
3	integritatea datelor (procesarea datelor trebuie realizată numai de persoanele autorizate în condiții autorizate).

Datele referitoare la beneficiar, contracte de achiziție, contractori și subcontractori pentru fiecare proiect vor fi identificate pe baza unui cod unic numit Codul Proiectului și se vor asigura transferul, stocarea și vizualizarea datelor proiectelor finanțate până la finalizarea acestora, asigurându-se în acest fel crearea și gestionarea dosarului unic al proiectului în cadrul sistemului informatic.

Sistemul informatic dedicat PNRR va permite înregistrarea: a) datelor structurate din PNRR, precum și a informațiilor privind implementarea și monitorizarea atingerii jaloanelor și țintelor; b) datelor necesare pregătirii declarațiilor de gestiune, rezumatului auditurilor și cererilor de plată; c) colectarea și stocarea datelor legate de beneficiari, contractori, subcontractori și destinatari finali în conformitate cu art.22(d) din Regulamentul 241/2021; d) datele auditurilor aferente testelor de fond efectuate de Autoritatea de Audit, precum și eventualele nereguli grave identificate ca urmare a auditurilor și va fi dezvoltat sub responsabilitatea MIPE, până la sfârșitul lunii decembrie 2021. Rezultatele auditurilor de sistem nu vor fi înregistrate în sistemul

IT, doar, dacă este cazul, impactul constatărilor asupra costurilor declarate în cererile de plată. Va exista un raport de audit dedicat asupra sistemului, iar în cazul în care acesta va identifica deficiențe, va recomanda acțiuni corective. Raportul va fi emis cel mai târziu în primul trimestru al anului 2022. Va fi dezvoltat anterior transmiterii primei cereri de plată la Comisia Europeană.

Anterior finalizării sistemului IT, ulterior aprobării PNRR, MIPE și coordonatorii de reformă vor avea obligația păstrării evidenței tuturor informațiilor necesare întocmirii cererilor de plată, a informațiilor legate de implementare și monitorizare, controale și efectuate de către MIPE, precum și eventuale nereguli identificate. De asemenea, coordonatorii de reformă vor avea obligația colectării de la beneficiari și păstrării în baze de date proprii a informațiilor privind implementarea și legate de beneficiari, contractori, subcontractori și destinatari finali prevăzute în art.22(2)(d). Ulterior lansării în producție a sistemului informatic, dar înainte de transmiterea primei cereri de plată, informațiile colectate de coordonatori și MIPE vor fi introduse în sistem. Evidențele păstrate anterior finalizării sistemului informatic vor putea fi verificate. Sistemul informatic dezvoltat de MIPE va utiliza funcționalități dezvoltate deja pentru programele FESI și va include componentă de front office, prin care vor fi colectate informațiile de la beneficiari și componentă de back office, în care vor fi analizate informațiile transmise de beneficiari la nivelul coordonatorilor de reformă, care la rândul lor vor completa informația aferentă monitorizării progresului reformei. În back office, MIPE va avea posibilitatea să vizualizeze toate informațiile, în scopul verificărilor și controalelor aflate în competența sa și în scopul monitorizării de ansamblu a PNRR.

Vor fi disponibile funcționalități de conectare/ identificare a utilizatorilor și de comunicare. Astfel, conectarea la aplicații și identificarea va fi efectuată prin crearea de conturi de utilizatori bazate pe un sistem complex de verificare și validare a identității. Ulterior creării conturilor, utilizatorii se vor putea înrola la o anumită persoană juridică.

În secțiunea de achiziții a sistemului, după cum este deja prevăzut pentru programele FESI, va exista informația referitoare la numărul anunțului din SEAP – câmp obligatoriu pentru fiecare achiziție publicată în SEAP din cadrul proiectelor finanțate prin PNRR, ceea ce va permite identificarea cu ușurință a procedurii în SEAP. Totodată, în SEAP există informația aferentă codului TED, pentru acele proceduri care impun publicarea în JOUE.

Toate datele de la beneficiari vor fi colectate prin intermediul componentei front office, la nivel de proiect, identificat prin codul unic, dar datele structurate colectate vor putea fi agregate la nivel de componentă de reformă. Implicit, este creată astfel posibilitatea agregării la nivelul planului în sine.

Utilizarea nomenclatoarelor va permite și crearea de rapoarte inteligente și de statistici. Oricând va fi necesar se vor putea extrage din sistem situații structurate în funcție de nevoi. MIPE a dezvoltat o procedură de backup pentru sistemul informatic FESI care va fi utilizată și pentru PNRR și care implică 2 medii diferite de stocare în 3 variante:

1. stocare a informațiilor din baza de date primară pe discuri locale interne, externe sau share units;
2. stocare într-o altă bază de date, pe un alt server, actualizată în timp real;
3. stocare a informațiilor din baza de date secundară pe discuri locale interne.

La toate nivelurile, sistemul va avea redundanță failover, continuitatea funcționării fiind astfel asigurată. Baza de date folosită de sistemul informatic PNRR va fi stocată pe un Storage Area Network, managementul bazei de date făcându-se cu ajutorul unui sistem de tip cluster. De asemenea, serverele de aplicație funcționează tot în cluster. Ambele cluster sunt proiectate să lucreze după principiul failover. Echipamentele de rețea vor fi

toate dublate, asigurându-se astfel și la nivelul acestora, redundanță.

În cazul unui eveniment de tip dezastru pentru care s-a conceput un sistem de tipul Disaster Recovery Site, care va constitui, din punct de vedere funcțional, o copie a sistemului original, capabilă să preia toate funcțiile acestuia în caz de dezastru.

La nivelul ministerelor coordonatoare ale reformelor sectoriale (coordonatori de reformă), se instituie atribuții de monitorizare continuă ale stadiilor de îndeplinire pentru fiecare țintă/jalon. Pe parcursul derulării contractelor de finanțare, coordonatorii de reformă vor avea obligația ca, prin structurile de specialitate, să urmărească îndeplinirea indicatorilor la nivelul beneficiarilor proiectelor de investiții, pe baza datelor completate de aceștia în sistemul informatic dedicat, analizând rapoartele de progres fizice și financiare (validarea investițiilor și reformelor în conformitate cu contractul, evoluția fizică și financiară, calendarul, stadiul actual și acoperirea etapelor de referință și obiective). Prin verificări administrative se va realiza verificarea conformității investițiilor și reformelor propuse cu PNRR, și anume în ceea ce privește finanțarea, calendarul, fiabilitatea etapelor de referință și ținte.

De asemenea, coordonatorii de reformă vor asigura încărcarea informațiilor și a documentelor care marchează îndeplinirea țăntelor și jaloanelor de reformă.

Vor confirma stadiile de îndeplinire și propune solicitările de plată aferente acestora. Procesul este unul continuu, cererile putând fi depuse oricând sunt îndeplinite parcursurile de etapă, iar finanțarea se alocă fie în regim de prefinanțare, fie în regim de "cerere de plată" din contul Programului.

La nivelul acestor structuri se verifică și dosarul proiectului – pe baza unei liste de verificare care va conține toate informațiile aferente contractului, facturilor, etc, confirmând completitudinea acestuia.

La îndeplinirea țăntelor/jaloanelor care delimitează o etapă în implementarea reformei, corespunzător prevederilor acordului de finanțare încheiat cu MIPE și MF, coordonatorii de reformă vor transmite un raport de implementare însoțit de documentele doveditoare pentru atingerea indicatorilor și îndeplinirea condițiilor stabilite.

MIPE monitorizează implementarea reformelor și implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv îndeplinirea jaloanelor/țăntelor la nivelul PNRR prin intermediul informațiilor și documentelor furnizate de coordonatorii de reformă prin sistemul informatic. Structura de specialitate de la nivelul MIPE va efectua și verificări la fața locului, pentru a confirma realitatea investiției, conformitatea cu normele europene de publicitate. În contextul verificărilor la fața locului, în timpul execuției contractului, MIPE va verifica și respectarea prevederilor privind declararea subcontractorilor.

Coordonatorii de reformă solicită MIPE, dacă este cazul, înlocuirea în Plan a reformelor/obiectivelor de etapă/țăntelor/proiectelor. În cazul neîndeplinirii parcursului de etapă la termenele stabilite, respectiv în cazul în care se decide excluderea/înlocuirea reformei/țăntei/proiectului, la solicitarea MIPE, Guvernul decide demararea procedurilor de modificare a PNRR, respectiv înlocuirea proiectului, după caz.

Având în vedere importanța asigurării eficienței și eficacității procesului de reformă susținut prin PNRR, se va înființa un Comitet Interministerial de Coordonare a PNRR, coordonat de un președinte și un vicepreședinte, prim-ministrul, respectiv ministrul investițiilor și proiectelor europene, care va avea în componență MIPE, MF, coordonatorii de reformă. La ședințele Comitetului vor avea posibilitatea să participe ca invitați senatori și deputați din comisiile de specialitate ale Parlamentului, corespunzător subiectelor supuse dezbaterii.

Comitetul Interministerial de Coordonare a PNRR va avea secretariatul asigurat de către structura de specialitate din cadrul MIPE și se va întruni trimestrial sau de câte ori este nevoie. Comitetul, va avea menirea de a examina progresul în implementarea investițiilor și reformelor și de a iniția eventualele măsuri necesare în cazul constatării unor întâzieri majore, sau în cazul în care se constată necesitatea reevaluării unor obiective sau analizarea situațiilor de revocare a unor jaloane sau ținte atinse anterior. Totodată, la nivelul comitetului se vor pune în discuție delimitările de finanțare între PNRR și FESI, precum și contribuția PNRR la îndeplinirea obiectivelor strategiilor și programelor naționale, precum și a strategiilor UE.

MIPE supune dezbaterii Comitetului Interministerial de Coordonare trimestrial sau ori de câte ori este nevoie, stadiul implementării planului, eventualele blocaje intervenite, măsuri de remediere identificate. La nivelul Comitetului Interministerial de Coordonare sunt identificate și situațiile în care este necesară o eventuală înlocuire în Plan a reformelor/obiectivelor de etapă/targets/proiectelor, urmând ca, în acest caz, în cazul neîndeplinirii parcursului de etapă la termenele stabilite, urmând ca Guvernul să decidă demararea procedurilor de modificare a PNRR, respectiv înlocuirea proiectului, după caz, precum și în ce măsură alocă din bugetul de stat continuarea finanțării, sau sumele urmează să fie considerate prejudiciu, și recuperate.

De asemenea, tot la nivelul Comitetului Interministerial de Coordonare sunt analizate problemele de natura asigurării capacității administrative la nivelul tuturor structurilor implicate în gestionarea și implementarea PNRR, precum și cele care implică modificări legislative, urmând a fi luate deciziile în consecință.

În scopul asigurării implicării partenerilor sociali și societății civile în urmărirea progresului PNRR și al reformelor, se va constitui și un Comitet de Monitorizare, având ca membri organizații neguvernamentale selectate prin apel de candidaturi de către MIPE, în baza gradului de reprezentativitate al acestora, alături de care se vor regăsi similar sindicate și patronate, precum și structuri asociative ale administrației publice locale, respectiv Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România, Asociația Municipiilor din România, Asociația Orașelor din România, Asociația Comunelor din România, precum și alte forme asociative de interes general, constituite potrivit legii. Reuniunile Comitetului de Monitorizare vor avea loc trimestrial și în cadrul lor va avea loc informarea membrilor cu privire la stadiul implementării PNRR, contribuția PNRR la îndeplinirea obiectivelor strategiilor și programelor naționale, precum și a strategiilor UE, consultarea membrilor în scopul identificării de soluții în eventualitatea unor blocaje în implementarea reformelor și a PNRR, precum și dezbaterea altor aspecte care reies din procesul de implementare efectivă. Procedura de organizare și funcționare va fi una similară FESI.

În afara sistemului de management și control, va funcționa Comitetul Interministerial pentru Achiziții Publice, organism strategic, atribuțiile urmând a fi extinse și asupra implementării PNRR, cu rol de a urmări îndeaproape progresul procedurilor de achiziții publice legate de implementarea reformelor și investițiilor, propunând, în timp util, măsurile de ajustare necesare pentru a debloca problemele și a atinge obiectivele stabilite, iar recomandările vor fi puse în aplicare de către toate entitățile implicate.

4. VERIFICARE LEGALITATE ȘI REGULARITATE CHELTUIELI

Verificarea legalității și regularității cheltuielilor se va realiza prin completarea mecanismelor existente la nivel național, prin intermediul ANAP, controlului financiar preventiv, controlului financiar delegat, cu mecanismul de verificare ex-post stabilit la nivelul structurii de specialitate din cadrul MIPE, construit pe instrumente și proceduri similare celor dezvoltate în contextul gestiunii partajate.

În derularea achizițiilor publice, beneficiarii au la dispoziție un mecanism preventiv, prin intermediul atribuțiilor Agenției Naționale pentru Achiziții Publice (ANAP), instituție de specialitate la nivel național, aflată în subordinea Secretariatului General al Guvernului, care realizează, prin mijloace electronice,

verificarea ex-ante a procesului de achiziție publică în toate fazele sale și vizează aspecte de calitate și regularitate a procesului de achiziție de la momentul încărcării documentelor procedurii în SEAP și până la comunicarea rezultatului evaluării.

Toate procedurile de atribuire a contractelor selectate și incluse în programul de verificare sunt supuse controlului asupra documentației de atribuire și modului în care se realizează evaluarea ofertelor și atribuire a respectivelor contracte. De asemenea, pe bază de eșantion sunt verificate și procedurile de negociere și modificările contractuale.

Verificarea ex-ante pentru aspectele de regularitate se finalizează prin aviz conform (atunci când nu se constată abateri cu privire la aspectele de calitate și/sau de regularitate cuprinse în listele de verificare) sau aviz conform condiționat (atunci când se constată că există abateri cu privire la aspectele de calitate și/sau de regularitate cuprinse în listele de verificare).

Structura de specialitate din cadrul MIPE va fi informată de către ANAP, în baza unui protocol încheiat cu aceasta, cu privire la rezultatul procedurilor de verificare.

În scopul verificării legalității și regularității cheltuielilor pentru care efectuează plăți către beneficiari, MIPE se va baza și pe sistemul de control financiar propriu al beneficiarului public, sistem instituit la nivel național prin Legea 500/2002 privind finanțele publice.

Astfel, controlul financiar preventiv propriu se aplică, potrivit legislației în vigoare, atât la contractul de achiziție, cât și la efectuarea oricărei plăți. Controlul financiar preventiv se organizează, potrivit OG nr. 119/1999 privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv, la nivelul tuturor entităților publice, inclusiv la nivelul regiilor autonome de interes național sau local, companiilor și societăților naționale, societăților comerciale la care statul sau o unitate administrativ-teritorială deține capitalul majoritar.

Controlul financiar preventiv propriu se organizează, de regulă, în cadrul compartimentelor de specialitate financiar-contabilă din cadrul entității respective, iar persoanele care urmează să exercite activitatea de control financiar preventiv propriu trebuie să îndeplinească cumulativ condițiile prevăzute OMFP nr. 923/2014 și, pe baza acordului Ministerului Finanțelor - Direcția generală de control financiar preventiv, sunt numite de către conducătorul instituției, prin act de decizie internă.

Controlul financiar preventiv se exercită în baza unor liste de verificare, care se pot detalia la nivelul fiecărei entități publice în funcție de specificul activității acesteia, pe baza aprobării conducătorului entității publice respective. Un eventual refuz de viză al controlorului financiar propriu este motivat și se înregistrează într-un registru special.

La rândul său, controlorul financiar preventiv propriu este supus controlului financiar preventiv delegat, exercitat de controlori numiți prin ordin al ministrului finanțelor publice, la propunerea controlorului financiar șef.

Controlorii delegați pot formula avize consultative cu privire la conformitatea, economicitatea, eficiența și eficacitatea unor operațiuni sau proiecte de acte normative, dacă acestea au impact asupra fondurilor publice.

Controlorii delegați exercită controlul financiar din punct de vedere al legalității, regularității și, după caz, al încadrării în limitele și destinația creditelor bugetare și/sau de angajament.

Controlorii delegați întocmesc rapoarte lunare cu privire la situația curentă a angajamentelor efectuate, vizele acordate și situația intențiilor și refuzurilor de viză, avizele consultative, precum și alte aspecte cu privire la

derularea operațiunilor financiare, pe care le vor transmite controlorului financiar șef și structurii de specialitate din cadrul MIPE.

Structura de specialitate din cadrul MIPE va efectua verificarea prin eșantion a cheltuielilor efectuate de beneficiarii publici, pe baza informațiilor și documentelor încărcate de beneficiari în sistemul informatic. MIPE va folosi ca baza pentru eșantionare avizele ANAP, eventuale refuzuri de viză CFPP și rapoartele controlorilor delegați.

Derularea achizițiilor beneficiarilor privați care potrivit legii nu au calitate de autorități contractante astfel încât să intre sub incidența legislației privind achizițiile publice, se va realiza prin platforma informatică deja utilizată pentru FESI și pentru fondurile aferente Mecanismului SEE. Aceasta va asigura transparența totală a acestor achiziții din punct de vedere al cerințelor de atribuire și din punct de vedere al ofertanților câștigători.

La nivelul structurii de specialitate din MIPE va fi asigurată verificarea respectării regulilor privind ajutorul de stat, fiind sesizat Consiliul Concurenței în cazul identificării vreunei abateri, astfel încât acesta să-și exercite atribuțiile legale de control, stabilire de măsuri de remediere și, dacă este cazul, de stopare și recuperare, potrivit prevederilor OUG 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.

5. PREVENIREA, DETECTAREA ȘI CORECTAREA NEREGULILOR GRAVE ȘI A DUBLEI FINANȚĂRI, RECUPERAREA SUMELOR ȘI PASTRAREA DOCUMENTELOR

Gestionarea PNRR va include mecanismele de prevenție și intervenție în caz de nereguli grave existente deja la nivel național, la care se vor adăuga acele instrumente și mecanisme dezvoltate deja în contextul gestionării FESI. În plus, ca urmare a verificărilor efectuate la nivelul MIPE în scopul asigurării legalității și regularității cheltuielilor, precum și ca urmare a constatărilor formulate de către Autoritatea de Audit, vor fi corectate alte tipuri de nereguli, prin aplicarea de sancțiuni beneficiarilor de către MIPE. La întocmirea declarației de plată, MIPE va lua în considerare toate rapoartele de audit emise de autoritatea de audit. În plus, MIPE va semna un protocol cu Autoritatea de Audit pentru întocmirea rezumatului auditurilor și va primi toate rapoartele de audit întocmite de AA, atât rapoartele preliminare, cât și cele finale. În plus, Autoritatea de audit va elabora componenta rezumatului auditului care acoperă rezultatele propriilor sale audituri. La identificarea de nereguli grave, MIPE va aplica măsurile corective descrise în cele ce urmează, pentru fiecare tip de neregulă și va raporta aceste nereguli în declarația de gestiune, precizând și măsurile corective aplicate.

Toate procedurile operaționale ale structurilor din direcția de specialitate a MIPE vor conține prevederi legate de identificarea cazurilor de conflict de interese, fraudă și corupție, inclusiv obligația personalului de a raporta suspiciunile intern, către structura de control, care va sesiza organismele responsabile la nivel național. Totodată, vor exista instruirii dedicate identificării suspiciunilor de nereguli grave de către personalul direcției de specialitate din MIPE, dar și acțiuni de conștientizare a coordonatorilor de reformă și a beneficiarilor.

Conflictul de Interese

La nivel național, există un mecanism solid de prevenire a conflictului de interese în achiziții publice, care a fost creat în etape, începând cu prevederi legislative introduse în anul 2013, care au obligat autoritățile contractante să publice numele persoanelor cu rol de decizie în procedura de atribuire (de la documentația de atribuire și până la membrii comisiei de evaluare). Această obligație a fost asociată obligației ofertanților de a

declara pe proprie răspundere faptul că nu se află în conflict de interese cu persoanele de decizie. În anul 2016 a fost completată legislația cu introducerea sistemului informatic PREVENT, gestionat de Agenția Națională pentru Integritate.

PREVENT este un sistem colaborativ, computerizat integrat care a fost realizat cu scopul de a preveni situațiile de conflict de interese în timp real. Acesta a fost realizat ca un instrument necesar în activitatea Agenției Naționale de Integritate.

Platforma a fost proiectată să interacționeze cu SEAP (Sistemul Electronic de Achiziții Publice) și se aplică atât procedurilor de achiziții publice finanțate din fonduri publice naționale, cât și celor finanțate din fonduri europene.

SEAP este sistemul informatic centralizat de utilitate publică, accesibil prin internet, care asigură transparența procesului de achiziție publică, fiind utilizat de autoritățile/entitățile contractante în mod gratuit în scopul aplicării prin mijloace electronice a procedurilor de atribuire (on line) și în scopul publicării anunțurilor la nivel național (anunț de intenție, anunț de participare, anunț de concesionare, anunț de participare simplificat, invitații, anunț de atribuire).

În SEAP se publică atât procedurile peste pragurile din directivele europene în materie cât și procedurile simplificate reglementate de legislația națională.

Legislația națională preia prevederile europene în domeniul conflictului de interese în achiziții publice, vizând orice situație în care membrii personalului autorității contractante care acționează în numele autorității contractante, care sunt implicați în desfășurarea procedurii de atribuire sau care pot influența rezultatul acesteia au, în mod direct sau indirect, un interes financiar, economic sau un alt interes personal, care ar putea fi perceput ca element care compromite imparțialitatea ori independența lor în contextul procedurii de atribuire.

Autoritățile contractante (inclusiv entitățile contractante sau furnizor de servicii de achiziție) au obligația de a asigura completarea și actualizarea Formularului de integritate, care cuprinde date privind:

- Factori decizionali;
- Consultanți elaborare documentație de atribuire;
- Comisie evaluare;
- Membrii comisiei de evaluare;
- Experții cooptați.
- Ofertanți (oferant unic, lider asociere, asociat, subcontractant, terț susținător).

Platforma PREVENT cuprinde, pe lângă informațiile de identificare specifice procedurii de atribuire și informații despre sursa de finanțare. Astfel, dacă procedura este lansată pentru implementarea unui proiect cu finanțare din fonduri europene, aceasta cuprinde informații despre programul de finanțare și codul unic proiectului.

ANI analizează informațiile din cadrul formularului și, în cazul în care detectează elemente ale unui potențial conflict de interese, transmite un avertisment de integritate. ANI poate face analiza informațiilor doar după deschiderea ofertelor deoarece este necesară lista finală a ofertanților.

Datele introduse sunt preluate de PREVENT, în baza unui algoritm de analiză inteligentă a datelor extrase din formularul de integritate și prin compararea acestora cu informațiile puse la dispoziție de Oficiul Național al Registrului Comerțului și de Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date, pentru a

detecta conflicte de interese.

În maximum trei zile de la introducerea de către autoritatea contractantă a declarațiilor, în cazul în care este detectat un conflict de interese, sistemul emite o avertizare de integritate “ce va fi disponibil, prin intermediul SEAP, autorităților contractante, ANI, precum și autorităților cu atribuții de verificare, monitorizare și control al procedurii de achiziție publică”, în conformitate cu art.8 din Legea nr.184/2016.

ANI va continua să monitorizeze urmările avertizărilor emise pentru a verifica dacă situațiile de conflicte de interese au fost remediate, pentru ca, în caz contrar, să se autosesizeze și să notifice alte instituții: Direcția Națională Anticorupție (DNA), Departamentul de Luptă Antifraudă (DLAF), organele de urmărire penală, etc.

Neluarea de măsuri ca urmare a primirii unui avertisment de integritate sau necompletarea formularului de către persoana responsabilă în termen de 3 zile de la dispunerea măsurilor declanșează din oficiu procedura de evaluare a conflictului de interese.

Suplimentar mecanismului ex-ante descris mai sus, la nivelul structurii de specialitate din cadrul MIPE, se va realiza verificarea ex-post a conflictului între beneficiari și contractori, prin exportul informațiilor referitoare la beneficiari și contractori colectate prin sistemul informatic dedicat PNRR în baza de date ARACHNE, pentru acele contracte care nu fac obiectul verificărilor prin PREVENT, nefiind publicate în SEAP (negocieri fără publicare, achizitii directe etc.). În cazul identificării unor suspiciuni de conflict de interese, MIPE va sesiza ANI pentru declanșarea investigației la nivelul acesteia, iar în cazul conflictului de interese la nivelul beneficiarilor privați, constatarea și recuperarea să fie efectuate de către compartimentul control al structurii de specialitate.

În cazul identificării unui conflict de interese confirmat de ANI, sumele afectate vor fi suspendate de către MIPE, până la decizia definitivă a instanței. În cazul în care instanța de judecată confirmă conflictul, sumele vor fi recuperate de la beneficiar. În ceea ce privește conflictul de interese de la beneficiarii privați, sumele afectate vor fi constatate și recuperate de către MIPE.

Prevenirea fraudărilor și corupției

Pentru scopurile PNRR, listele de verificare ale CFPP pentru beneficiarii proiectelor finanțate din PNRR vor include întrebări legate de depistarea eventualelor suspiciuni de fraudă, atât la momentul vizării contractului, cât și pe parcursul derulării procesului execuției bugetare. Identificarea unor indicii de fraudă va atrage refuzul de viză asupra plății efectuate către contractor.

La nivelul structurii de specialitate din cadrul MIPE, va exista o unitate care va avea responsabilitatea aplicării procedurii de evaluare a riscului de fraudă, după modelul instrumentelor create în sistemul de management și control FESI și totodată, de a primi și a analiza orice sesizare de fraudă sau corupție.

Procedura, prin instrumentul de auto-evaluare a riscului de fraudă atașat, împreună cu instrucțiunile de utilizare, va fi folosită pentru evaluarea impactului și probabilității de producere a riscurilor obișnuite de fraudă. De asemenea, această procedură va stabili cadrul necesar pentru identificarea măsurilor de control recomandate pentru atenuarea riscurilor care ar putea ajuta la reducerea într-o și mai mare măsură a riscurilor rămase, care nu au fost rezolvate încă de o manieră eficace prin intermediul actualelor măsuri de control.

Identificarea riscului de fraudă se va baza pe:

- I. Cuantificarea riscului ca un anumit tip de fraudă să se producă prin evaluarea impactului și probabilității de producere (riscul în formă brută).
- II. Evaluarea eficacității măsurilor actuale de control puse la punct pentru atenuarea riscului brut.
- III. Evaluarea riscului net după luarea în considerare a oricăror măsuri de verificare și control existente și a eficacității acestora, adică situația așa cum se prezintă ea la ora actuală (riscul rezidual).
- IV. Evaluarea efectului acțiunilor planificate de atenuare a riscului net (rezidual).
- V. Definirea riscului vizat, adică nivelul de risc pe care autoritatea de management îl consideră tolerabil după ce toate măsurile de control au fost puse la punct și au devenit efective.

Principalul obiectiv al instrumentului de evaluare a riscului de fraudă îl reprezintă facilitarea unei autoevaluări a impactului și probabilității de producere a unor scenarii specifice de fraudă, realizate de către structurile de management ale programului. Riscurile specifice de fraudă care ar trebui evaluate vor fi identificate pe baza cunoștințelor acumulate în urma cazurilor anterioare de fraudă cu care s-au confruntat programele finanțate în cadrul politicii de coeziune, precum și prin raportare la scheme comune de fraudare recunoscute și recurente.

Această evaluare va forma ulterior baza răspunsurilor la deficiențele identificate prin alegerea acelor măsuri antifraudă eficace și proporționale din lista de acțiuni de control recomandate în cadrul **Ghidului Evaluarea riscului de fraudă și măsuri antifraudă proporționale și eficace (Fraud Risk Assessment and Effective and Proportionate Anti-Fraud Measures), EGESIF_14-0021-00, versiunea 16.06.2014) în vederea reducerii riscurilor.**

Ulterior realizării inițiale a evaluării riscului de fraudă, auto-evaluarea se va realiza cu o frecvență anuală, sau ori de câte ori este cazul, atunci când nivelul de risc identificat este foarte ridicat și/sau se identifică noi cazuri de fraudă. Toate acestea vor conduce la o analiză a slăbiciunilor sistemului și la realizarea evaluării totale a riscurilor de fraudă sau a părților relevante din acesta.

Există deja un corp semnificativ de îndrumări în ceea ce privește fraudă și corupția și conflictele de interese. Se are în vedere instruirea privind prevenirea, detectarea și corectarea neregulilor grave. MIPE va coopera în acest sens cu Departamentul de Luptă Antifraudă, precum și cu Agenția Națională de Integritate. În plus, personalul mai experimentat al MIPE din noua direcție creată se va baza pe experiența care există deja la nivel de minister, în ceea ce privește procedurile de autoevaluare a riscului de fraudă și includ elemente privind prevenirea, detectarea și corectarea fraudei în toate procedurile operaționale. În cazul contractării nedeclarate, documentația de verificare poate fi efectuată numai în verificări la fața locului, pe care MIPE le va efectua ca parte a verificărilor sale pentru verificarea legalității și regularității cheltuielilor. În ceea ce privește denunțarea, Legea 571/2004 creează cadrul legal privind denunțarea în organismele publice. Există proceduri în MIPE în conformitate cu legea, cu privire la codul de etică și integritate, precum și pentru evitarea conflictului de interese. Mecanismul deja pus în aplicare pentru fondurile ESI pentru a asigura prevenirea, detectarea și corectarea neregulilor prevede că orice alertă / notificare de neregulă care se adresează autorității de management, dacă poate fi legată de un proiect / beneficiar / entitate implicată în gestionare din fonduri / contractant, trebuie investigată de autoritatea de management pentru a stabili dacă există o neregulă. Același mecanism va fi aplicat în cazul PNRR pentru a preveni, detecta și corecta nereguli grave, prin urmare, alertele de la denunțatorii din companiile private beneficiare ale PNRR vor fi procesate în consecință.

Măsurile de prevenire a cazurilor de fraudă identificate prin această procedură vor fi incluse în procedurile operaționale ale MIPE, aferente tuturor etapelor de implementare. Personalul MIPE implicat în managementul PNRR va avea obligația prevenirii și notificării oricărei suspiciuni de fraudă, către organismele interne sau externe cu atribuții în verificarea notificărilor privind posibile fraude.

La nivelul structurii de specialitate din MIPE va exista o unitate responsabilă cu primirea sesizărilor de fraudă,

analiza preliminară a acestora și înaintarea acestora către structura de control, care va avea responsabilitatea efectuării de investigații în scopul identificării eventualelor indicii de fraudă sau de tentativă de fraudă. În cazul în care asemenea indicii sunt depistate, structura de control va sesiza de îndată Departamentul pentru Lupta Antifraudă (DLAF) și DNA/OLAF.

DLAF asigură, sprijină și coordonează, după caz, îndeplinirea obligațiilor ce revin României privind protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile art. 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

În domeniul prevenirii activităților ilegale ce aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene în România, DLAF are și atribuții de conștientizare și instruire, inițiind campanii de informare a opiniei publice și coordonând, la nivel național, activitatea de pregătire și perfecționare profesională în domeniul protecției intereselor financiare ale Uniunii Europene în România.

DLAF este instituția de contact cu Oficiul European de Luptă Antifraudă - OLAF din cadrul Comisiei Europene, asigură și facilitează cooperarea între instituțiile naționale implicate în protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene în România, între acestea și Oficiul European de Luptă Antifraudă - OLAF și autoritățile publice relevante din celelalte state membre ale Uniunii Europene sau din state beneficiare de asistență financiară din partea Uniunii Europene.

DLAF primește sesizările OLAF cu privire la posibile nereguli, fraude sau alte activități ce aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene, efectuează, după caz, acțiunile de control corespunzătoare, pune la dispoziția OLAF nota de control și, la cerere, orice alte date și informații în legătură cu acțiunea respectivă, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

DLAF poate desfășura acțiuni comune de control cu reprezentanții OLAF sau pot beneficia de asistența tehnică acordată de reprezentanții OLAF sau poate solicita OLAF efectuarea unor investigații în afara teritoriului României.

Direcția Națională Anticorupție (DNA) este o structură de parchet specializată în combaterea corupției mari și medii. Este creată ca un instrument necesar în descoperirea, investigarea și aducerea în fața instanței a cazurilor de corupție medie și mare. Prin activitatea sa, contribuie la reducerea corupției, în sprijinul unei societăți democratice apropiate de valorile europene.

DNA desfășoară urmărirea penală pentru infracțiuni de corupție și asimilate cu acestea. De asemenea, DNA investighează infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene precum și anumite categorii de infracțiuni grave de criminalitate economico-financiară.

Categoriile de infracțiuni aflate în competența DNA:

- a. infracțiunile de corupție – luarea și darea de mită, traficul de influență (art. 289-292 Cod penal)
- b. infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție (art. 10-13 din Legea 78/2000)
- c. Infracțiunile împotriva intereselor financiare ale UE (art. 18 – 18⁵ Legea 78/2000)
- d. Infracțiunile prevăzute la art. 246,297 și 300 din Codul Penal dacă s-a cauzat o pagubă mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 euro.

În cazul identificării unei suspiciuni de fraudă, sumele afectate de aceasta vor fi suspendate în relația cu Comisia Europeană, ca urmare a notei de control a DLAF sau ca urmare a începerii urmăririi penale de către DNA, urmând ca recuperarea să fie realizată ca urmare a unei decizii definitive a instanței de

confirmare a fraudei. În cazul în care DNA clasează cazul, sumele vor fi declarate.

În cazul în care OLAF constată o fraudă într-un raport final, sumele vor fi recuperate, în acord cu recomandările formulate.

Dubla finanțare

În scopul evitării dublei finanțări, vor fi aplicate mai multe chei de verificare. Astfel, în procesul de acordare a avizului conform, anterior încheierii contractului de finanțare între coordonatorii de reformă și beneficiari, direcția de specialitate de la nivelul MIPE va efectua și o verificare preliminară în ARACHNE, dar și în baza de date a sistemului informatic SMIS2014+, pentru a se asigura că proiectul respectiv nu se regăsește deja în evaluare, contractare sau implementare din FESI. Această verificare se va realiza după Codul Unic de Înregistrare al beneficiarului. Trebuie menționat că pentru proiectele FESI depunerea proiectului este electronică, prin MySMIS și toate informațiile structurate legate de aceste proiecte sunt stocate în baza de date SMIS. Trimestrial, MIPE, în calitate de administrator al bazei de date SMIS, exportă către serviciile IT ale CE datele relevante de la SMIS, pentru ca acestea să fie încărcate în ARACHNE. Prin urmare, MIPE dispune de toate condițiile necesare pentru a efectua aceste verificări în SMIS și ARACHNE.

Ulterior, pe parcursul implementării proiectului, la nivelul CFPP al beneficiarului, controlorii vor avea obligația să se asigure că facturile plătite nu prevăd mențiunea de a fi emise pentru un proiect cu un anumit cod SMIS, finanțat din FESI. Aceasta, deoarece în procedurile autorităților de management și organismelor intermediare pentru FESI este prevăzută obligația beneficiarilor de a aduce la rambursare facturi pe care este identificat codul SMIS aferent proiectului pentru care a fost emisă factura.

În plus, în contextul verificărilor ex-post efectuate de departamentul de autorizare, dar anterior transmiterii cererilor de plată, la nivelul MIPE, direcția de specialitate de la nivelul acestuia va realiza o ultimă verificare a dublei finanțări cu baza de date a SMIS2014+.

În procesul de monitorizare a implementării PNRR, în cadrul Comitetul Interministerial de Coordonare se vor aduce în discuție eventuale suprapuneri identificate, precum și măsurile ce se impun. Astfel, MIPE, în virtutea atribuțiilor sale acordate de legislație, va supune atenției Comitetului eventualele suprapuneri identificate la nivel de proiect de investiție, pentru a fundamenta decizia luată de eliminare sau înlocuire a unei intervenții din plan.

Prin urmare, dubla finanțare este verificată pe diferite niveluri, de la nivel de factură, până la nivel de proiect de investiție.

Astfel, în ceea ce privește controalele de finanțare dublă pentru organismele publice, vor exista trei niveluri de verificări:

- a) verificare preventivă critică efectuată de MIPE în legătură cu cerințele de eligibilitate ale Regulamentului UE 241/2021. Acest lucru se va face înainte de orice semnare a contractului cu beneficiarii, ca parte a MIPE care emite notificarea (notificare MIPE). Propunem înlocuirea avizelor conforme emise de MIPE [art. 1 (4) lit. c), art. 3 (2) și art. 3 (4)] cu notificarea MIPE de către ministerele de resort, pe baza următoarelor elemente:

– Pentru raționalizarea procesului de contractare, emiterea unei avize conforme de către MIPE este înlocuită de o notificare trimisă la MIPE cu privire la selectarea fiecărui proiect, pentru emiterea unei opinii din perspectiva respectării condițiilor stabilite de

Regulamentul UE 241/2021 - precum respectarea obiectivelor stabilite pentru etichetarea ecologică și digitală, respectarea principiului de a nu dăuna semnificativ mediului, gradul de maturitate;

– Prin urmare, dacă sunt îndeplinite condițiile, se va emite un aviz pozitiv și se vor atinge obiectivele și obiectivele înainte de a solicita plăți de la Comisie. Alternativ, în cazul unui aviz negativ (dacă nu sunt îndeplinite condițiile), acesta va fi luat în considerare de către Consiliul interministerial, care va decide implementarea acțiunilor de remediere sau înlocuirea proiectului respectiv.

Verificarea se va face de către compartimentul preventiv, distinct de compartimentul de evaluare și selecție, care va verifica eligibilitatea din PNRR. Orice finanțare dublă identificată de compartimentul preventiv va fi notificată compartimentului de evaluare și selecție și va împiedica emiterea notificării.

Verificările vor fi efectuate prin cercetarea bazei de date SMIS pentru fonduri ESI, utilizând numărul unic de înregistrare al beneficiarului pentru a identifica proiectele din SMIS. Notificarea MIPE va fi obligatorie pentru ca coordonatorii reformelor să semneze contracte cu beneficiarii.

- b) La nivelul facturilor, controlorii financiari preventivi de la nivelul beneficiarilor publici vor avea rolul de a preveni plata pentru facturile care sunt deja marcate cu un cod SMIS, ceea ce înseamnă că fac parte dintr-un proiect finanțat prin fonduri ESI. Cerința de a marca cu codul SMIS (cod unic de proiect) toate facturile rambursate în cadrul fondurilor ESI există deja în procedurile actuale pentru toate programele operaționale. În conformitate cu legislația națională care guvernează toate organismele publice, care decurge din legea națională privind finanțele publice (Legea 500/2002), controlorii financiari preventivi verifică toate plățile ex-ante. După cum este descris la punctul 4 (Verificarea legalității și regularității cheltuielilor), acestea sunt numite în conformitate cu condițiile stabilite de Ministerul Finanțelor Publice.
- c) Un nivel final de verificare va fi efectuat la nivelul MIPE, înainte de a trimite cererea de plată către Comisie, utilizând din nou baza de date SMIS, de către un departament diferit de verificările preventive, și anume departamentul de autorizare.

Comitetul interministerial pentru PNRR are rolul de a valida deciziile luate cu privire la conținutul planului, în urma descoperirii unei situații de dublă finanțare.

În ceea ce privește recuperarea fondurilor, responsabilitatea generală revine MIPE, dar recuperarea efectivă va fi realizată de coordonatorii reformei, care vor rezilia contractele și vor recupera sumele.

Rolul Comitetului interministerial pentru coordonarea PNRR în faza de programare va urma aceeași logică ca și cea aplicată în faza de implementare, și anume MIPE va aduce în cadrul Comitetului elemente potențiale ale dublei finanțări identificate, întrucât este notificat cu privire la selectarea proiectului. Comitetul va evalua cazul din punctul de vedere al oportunității finanțării, nu din punct de vedere administrativ, pentru a sprijini decizia de eliminare sau înlocuire a intervenției respective din plan.

În ceea ce privește programele aflate în gestiunea directă a Comisiei, având în vedere că acestea vor fi selectate pentru finanțare de către serviciile Comisiei Europene, verificarea dublei finanțări nu va fi posibilă în timpul procesului de programare. În cazul acestor intervenții, verificarea dublei finanțări poate fi efectuată numai în faza de implementare a proiectelor. În acest sens, așa cum este descris în tabelul de răspuns la comentariile Comisiei din iulie 2021 - secțiunea de consistență, platforma <https://oportunitati-ue.gov.ro/> va fi utilizată

pentru a identifica cazurile de dublă finanțare. Platforma este dezvoltată prin proiectul „Dezvoltarea capacității instituționale a Ministerului Fondurilor Europene (actualul Minister al Investițiilor și Proiectelor Europene) printr-un sistem integrat de management al calității” (cod SMIS 129934), finanțat din Programul Operațional de Capacitate Administrativă și implementat de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Platforma va fi un „punct unic de intrare” al surselor de finanțare, conceput pentru a facilita comunicarea între beneficiari sau potențiali beneficiari, instituțiile responsabile, punctele naționale de contact ale programelor și inițiativelor gestionate direct de Comisia Europeană și direcțiile generale responsabile ale Comisiei. În timp, acest instrument va fi, de asemenea, dezvoltat pentru a asigura sinergiile PNRR cu strategiile UE, precum și cu strategiile și programele naționale, inclusiv verificarea dublei finanțări a proiectelor. În acest sens, această platformă va fi interoperabilă cu instrumentul IT, dezvoltat pentru implementarea PNRR și descris în prezenta secțiune.

Comitetul interministerial pentru implementarea PNRR va fi informat despre incidența dublei finanțări în cazul acestei categorii de intervenții, precum și despre măsurile de remediere care trebuie aplicate. În cazul identificării unei situații de dublă finanțare, sumele afectate vor fi recuperate de către MIPE și nu vor fi incluse în cereri de plată către Comisie.

Recuperarea Sumelor Urmare a Neregulilor Grave

În cazul constatării de nereguli grave, așa cum sunt definite de Regulamentul 241/2021, proiectele respective sunt excluse din PNRR, iar finanțarea recuperată. MIPE este responsabil de recuperarea creanțelor în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene, până cel târziu la data închiderii Mecanismului de redresare și reziliență, respectiv a oricărui sume din fonduri europene transferate acestora, neutilizate sau care fost recuperate de la beneficiari ca urmare a unor titluri de creanță.

În cazul constatării de nereguli grave sau a dublei finanțări, coordonatorii de reformă emit pe numele beneficiarilor/liderilor de parteneriat/partenerilor decizie de reziliere, prin care se individualizează sumele de restituit exprimate în moneda națională.

Astfel, MIPE va avea responsabilitatea identificării neregulilor grave, prin verificări efectuate de departamentele sale (departamentul de autorizare pentru finanțare dublă și departamentul de control și recuperare pentru fraudă și conflict de interese). Recuperarea sumelor va fi efectuată de MIPE pentru conflict de interese și fraudă, în timp ce pentru finanțarea dublă, coordonatorii reformei vor rezilia contractele cu beneficiarii și vor recupera fondurile. MIPE va fi responsabil pentru toate raportările.

Decizia de reziliere constituie titlu de creanță și cuprinde elementele actului administrativ-fiscal prevăzute de Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare. În titlul de creanță se indică și contul în care beneficiarul/liderul de parteneriat/partenerul trebuie să efectueze plata.

Departamentele financiar-contabile din cadrul ministerelor coordonatoare de reformă au obligația recuperării sumelor aferente deciziilor de reziliere. În cazul în care sumele nu pot fi recuperate prin plată voluntară a beneficiarului, în termen de 30 de zile devin aplicabile dispozițiile Codului Fiscal, referitoare la recuperarea de către Agenția Națională de Administrare Fiscală a creanțelor bugetare prin executare silită, departamentele financiar-contabile sesizând agenția în acest sens.

Păstrarea documentelor

MIPE va stabili proceduri interne pentru a se asigura că întregul sistem de informații privind operațiunile finanțate, inclusiv date financiare și date privind performanțele, necesare pentru a asigura o pistă de audit adecvată, sunt menținute în conformitate cu conformitatea, și anume luarea în considerare a dispozițiilor articolului 22(2)(f). În acest scop, sistemul informatic va asigura înregistrarea și stocarea de date și documentație de la contractare până la sfârșitul investițiilor și reforme, inclusiv informații despre controale și audit.

Datele colectate în conformitate cu art.22(2)(d) vor fi disponibile CE, ECA, OLAF și EPPO, fără a fi necesare măsuri administrative suplimentare, direct din sistemul informatic cu notificarea prealabilă, sau prin solicitarea directă de la toate entitățile implicate în implementarea PNRR, în acest sens urmînd ca dispozițiile legale, deciziile de finanțare, respectiv contractele de finanțare (funcție de nivelul de relaționare) să prevadă obligații exprese în acest sens pentru actorii implicați. Astfel, accesul la documente și informații și accesul la fața locului al reprezentanților CE, ECA, EPPO și OLAF vor fi garantate, ca urmare a unei simple adrese de notificare a auditului/controlului.

În plus, potrivit contractelor de finanțare semnate, beneficiarul unui proiect finanțat din PNRR va avea și obligația arhivării și păstrării în bune condiții a tuturor documentelor aferente proiectului. Totodată, acesta va avea obligația de a asigura accesul neîngrădit al autorităților naționale și europene cu atribuții de verificare, control și audit, în limitele competențelor ce le revin, în cazul în care aceștia efectuează verificări/controale/audit la fața locului și solicită în scris declarații, documente, informații. În cazul nerespectării acestor obligații beneficiarul va restitui suma încasată în cadrul proiectului, aferentă documentelor lipsă, sau va restitui întreaga sumă încasată în cadrul proiectului, inclusiv dobânzile/penalizările aferente.

MIPE/coordonatorul de reformă poate evalua și controla capacitatea administrativă a beneficiarilor privind îndeplinirea cerințelor determinate de asigurare a realității, legalității și regularității cheltuielilor decontate și respectării instrucțiunilor, procedurilor, reglementărilor, regulamentelor Comisiei Europene, precum și a altor prevederi legale în domeniul implementării proiectelor finanțate din fonduri europene.

5. AUDIT

Mecanismul de audit al PNRR menționat mai jos a fost stabilit pornind de la prevederile Regulamentului (UE) nr. 241/2021 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, ținînd cont de clarificările furnizate de către Comisia Europeană prin Documentul de lucru SWD (2021) 12 final din 22.01.2021 și de răspunsurile la întrebările adresate de statele membre, publicate pe platforma Comisiei. Mecanismul de audit va fi definitivat și detaliat după publicarea cadrului legislativ național privind implementarea PNRR, dar în timp util pentru a permite derularea corespunzătoare a activităților de audit, cu respectarea calendarului de implementare a PNRR.

Organismul responsabil de audit

Auditul PNRR se va face de către Autoritatea de Audit, din cadrul Curții de Conturi a României. Autoritatea de Audit are, în conformitate cu legislația actuală, competențe, mandat de a efectua audit asupra tuturor fondurilor UE. Ordonanța Guvernului care va fi supusă aprobării în termen de 30 de zile de la aprobarea PNRR va specifica activitățile pe care Autoritatea de Audit le va desfășura în ceea ce privește PNRR.

Strategia de audit

La începutul perioadei de implementare a PNRR (în termen de maxim 3 luni de la aprobarea cadrului instituțional național de implementare a PNRR), se va elabora o strategie de audit, care va prezenta metodologia de audit, inclusiv metoda de eșantionare, analiza de risc, calendarul și resursele alocate. Strategia de audit va acoperi întreaga perioadă de implementare a PNRR și se va realiza pe modelul celor folosite în cazul Politicii de Coeziune, adaptat la cerințele reglementărilor europene și naționale aferente PNRR. Activitatea se va desfășura potrivit standardelor internaționale de audit (Standardele Internaționale de Audit emise de către International Auditing and Assurance Standards Board – IAASB) și a prevederilor regulamentelor europene aplicabile. Strategia va fi aprobată de către președintele Autorității de Audit. În funcție de evoluția programului și a cadrului de implementare și control al PNRR, strategia poate fi actualizată, dacă este necesar.

În cadrul strategiei se va prezenta analiza de risc, cu scopul de a planifica activitatea de audit și de a concentra activitatea de audit asupra ariilor și entităților cu risc ridicat. Analiza de risc se va face, în măsura aplicabilității, pe modelul celor folosite în cazul Politicii de Coeziune, adaptat la cerințele reglementărilor europene și naționale aferente PNRR. Printre criteriile preliminare ce ar putea fi utilizate în analiza de risc, identificate în prezent, se numără: complexitatea programului, numărul entităților implicate în implementare, capacitatea administrativă și experiența în utilizarea fondurilor europene, dispersia teritorială a investițiilor implementate, volumul fondurilor gestionate, impactul asupra jaloanelor și țăntelor incluse în PNRR.

Tipuri de misiuni de audit

Autoritatea de Audit are în vedere realizarea în principal a următoarelor tipuri de audit pentru PNRR:

1. Audit de sistem, care va avea 2 obiective principale:

- ❖ obținerea unei asigurări rezonabile că sistemele de implementare și monitorizare ale PNRR asigură date complete, corecte și de încredere pentru indicatorii definiți în plan, cu scopul de a evalua dacă sunt implementate și funcționează controale eficiente pentru colectarea, prelucrarea, agregarea și raportarea datelor aferente PNRR și dacă datele agregate se reconciliază cu datele sursă;
- ❖ obținerea unei asigurări rezonabile că sistemul de control intern asigură că fondurile au fost gestionate în concordanță cu toate regulile aplicabile și că sistemul este capabil să prevină, să detecteze și să corecteze cazurile de conflict de interese, corupție, fraudă și dublă finanțare.

Auditul de sistem va viza capacitatea administrativă și procedurile de lucru ale structurilor din mecanismul de implementare și control, precum și funcționarea și operarea sistemului informatic aferent PNRR. Verificările vor viza atât structura coordonatoare de la nivelul MIPE, cât și structurile cu rol de coordonator de la nivelul ministerelor. În evaluarea procedurilor acestor structuri, care vizează implementarea PNRR, vor fi urmărite cu precădere aspecte precum selecția și contractarea, evitarea dublei finanțări, măsurile antifraudă, controlul și recuperarea neregulilor, colectarea, prelucrarea, agregarea și raportarea datelor aferente PNRR, asigurarea pistei de audit etc.

În ceea ce privește frecvența realizării auditurilor de sistem, acestea vor fi realizate periodic, pe tot parcursul implementării PNRR, în conformitate cu strategia de audit și cu evoluția cadrului instituțional și procedural de implementare a PNRR. Se are în vedere ca auditul de sistem să se deruleze o dată pe an, un prim audit de sistem, care va viza și funcționarea sistemului IT, urmând să fie realizat înainte de transmiterea primei cereri de plată către Comisia Europeană.

În funcție de zonele de risc identificate, auditul de sistem poate fi tematic, acoperind anumite zone de risc,

cum ar fi evitarea dublei finanțări sau funcționarea sistemului informatic aferent PNRR.

2. Realizarea testelor de fond

Pe baza analizei de risc și luând în considerare rezultatele auditului de sistem, se vor efectua teste de fond în cadrul unor audituri ce vor avea ca obiectiv obținerea unei asigurări rezonabile cu privire la corectitudinea jaloanelor și țințelor declarate la nivel de investiție și la nivel de reformă. De asemenea, se va urmări ca jaloanele și țințele declarate Comisiei Europene ca fiind atinse să nu fi fost anulate ulterior, precum și existența unei piste de audit suficiente pentru a confirma realizarea etapelor și obiectivelor.

Testele de fond vor viza în principal și aspecte precum selectarea și contractarea măsurilor finanțate din PNRR în conformitate cu principiile și regulile stipulate în regulamentele europene aplicabile, conflictul de interese, fraudă, dubla finanțare, achizițiile publice, ajutorul de stat.

De principiu, testele de fond asupra măsurilor finanțate din PNRR se vor realiza prin eșantion, pe baza analizei de risc și a raționamentului profesional, cu respectarea standardelor internaționale de audit, atât documentar, cât și la fața locului. Amploarea testelor de fond va depinde de rezultatele misiunilor de audit de sistem.

Ca metodă de eșantionare, se va utiliza eșantionarea nestatistică, pornind de la prevederile Ghidului EGESIF_16-0014-00 - Orientări privind metodele de eșantionare pentru autoritățile de audit Perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020 și ținând cont de alte orientări ulterioare transmise de Comisia Europeană.

Frecvența testelor de fond asupra măsurilor finanțate din PNRR este legată de îndeplinirea jaloanelor și țințelor declarate în PNRR la nivel de investiție și la nivel de reformă și se va detalia în cadrul strategiei de audit. Testele de fond se vor realiza de 2 ori pe an, înainte de depunerea fiecărei cereri de plată, selecția eșantionului și verificările urmând a fi efectuate asupra informațiilor tehnice și financiare comunicate în prealabil de către structura coordonatoare din cadrul MIPE.

Mecanismul de audit va ține cont de orientările furnizate ulterior de către Comisia Europeană în ceea ce privește conținutul și natura activității de audit, precum și de mecanismul de implementare al PNRR ce va fi definitivat ulterior.

Urmărirea implementării recomandărilor

În cadrul misiunilor de audit se vor formula recomandări cu privire la măsurile concrete ce se impun a fi luate, în vederea înlăturării neregulilor sau abaterilor constatate în cheltuielile auditate, fiind stabilit un termen de implementare și entitatea responsabilă. Implementarea acestor recomandări va fi urmărită în cadrul unor misiuni de follow-up. În ceea ce privește frecvența cu care vor fi derulate aceste misiuni, acestea se vor derula de regulă înainte de transmiterea cererilor de plată.

Raportarea cazurilor de fraudă, corupție, conflict de interese, dubla finanțare

Autoritatea de Audit poate sesiza organismele abilitate în cazul în care sunt identificate suspiciuni privind existența unui conflict de interese, a unei fraude sau a unui caz de corupție, conform legislației naționale în vigoare. Autoritatea de Audit va urmări măsurile întreprinse în ceea ce privește recuperarea fondurilor afectate.

Informațiile privind cazurile detectate ca urmare a activității de audit, inclusiv măsurile întreprinse, precum și situația recuperării fondurilor afectate, vor fi comunicate Comisiei Europene prin intermediul secțiunii privind auditurile din rezumatul controalelor și auditurilor, care însoțește fiecare cerere de plată.

Elaborarea rezumatului controalelor și auditurilor

Autoritatea de Audit va furniza în timp util toate informațiile necesare structurii coordonatoare a PNRR din cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, pe nivelul său de competență, pentru a permite acestuia elaborarea rezumatului auditurilor, care însoțește fiecare cerere de plată, conform prevederilor regulamentelor europene aplicabile.

6. CERERI DE PLATĂ ȘI DECLARAȚIA DE GESTIUNE

MIPE va fi autoritatea responsabilă cu întocmirea și semnarea cererii de plată, declarației de gestiune și rezumatului auditurilor. Pe baza informațiilor furnizate de coordonatorii de reformă la îndeplinirea țințelor/jaloanelor care delimitează o etapă în implementarea reformei, MIPE va întocmi cererea de plată către Comisia Europeană. În procesul de asumare a declarației de gestiune ce însoțește cererea de plată, MIPE se bazează pe verificările și controalele efectuate la nivelul structurii de specialitate.

MIPE verifică îndeplinirea reformelor, respectiv dacă sunt îndepliniți toți indicatorii, sau dacă sunt îndepliniți indicatorii parțial, dar (nu) este afectată funcționalitatea reformei.

Fiecare cerere de plată este însoțită de:

- declarație de management prin care se oferă asigurări că fondurile au fost utilizate pentru scopul propus, că informațiile transmise împreună cu cererea de plată sunt complete și precise, și că sistemele de control aplicate asigură asigurările necesare că fondurile au fost gestionate în conformitate cu toate regulile aplicabile, în special normele privind prevenirea conflictelor de interese, fraudă, corupție și dublă finanțare (din mecanism și din alte programe ale Uniunii), în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare;
- și un rezumat al auditurilor efectuate, inclusiv vulnerabilitățile identificate și orice măsuri corective luate sau preconizate pentru remedierea deficiențelor identificate (recomandările acceptate).

Având în vedere că la nivelul Comisiei se va realiza o evaluare cu privire la îndeplinirea milestones și targets și a tuturor celorlalte condiții de plată, inclusiv aceea evaluarea faptului că reperatele atinse anterior, milestones și targets nu s-au schimbat, vor fi elaborate proceduri înainte de emiterea cererii de plată și pregătirea declarației de gestionare și rezumatul auditurilor efectuate, pentru a se asigura dovezi că informațiile sunt complete, exacte și adevărate. Procedurile vor fi aprobate prin ordin de ministru, în termen de trei luni de la aprobarea PNRR.

În acest fel, fiecare cerere de plată va fi însoțită de informațiile necesare pentru a permite Comisiei să evalueze respectarea condițiilor de rambursare, este asigurată disponibilitatea informațiilor suplimentare care pot fi solicitate de către Comisie.

În scopul depunerii cererilor de plată către COM, MIPE trebuie să se asigure că:

- Fondurile au fost utilizate în scopul prevăzut, astfel cum este definit în PNRR;

- Informațiile de performanță prezentate sunt complete, exacte și adevărate, demonstrarea faptului că au fost atinse etapele și / sau obiectivele în cauză;
- Sistemele de control puse în aplicare oferă garanțiile necesare pentru ca fondurile gestionate în conformitate cu prevederile acordului și, mai mult în mod specific, că principiul bunei gestiuni financiare este respectat și că nu au fost constatate încălcări în ceea ce privește fraudă, corupția sau conflictul de interese;
- Activitățile implementate pentru a atinge etapele și obiectivele din sfera de aplicare a Mecanismului de recuperare și rezistență, așa cum se menționează în cererea de plată sau în cererea de fonduri, nu sunt finanțate de niciun alt program sau Instrument de finanțate al Uniunii;
- Beneficiarii și intermediarii au desfășurat activitățile în respectarea obligațiilor contractuale;
- Informațiile care stau la baza întocmirii cererii de plată se vor regăsi în sistemul informatic dedicat PNRR, inclusiv cele referitoare la sumele afectate de nereguli grave identificate în rapoartele de audit.

Dacă nu au fost raportate deficiențe, și anume în ceea ce privește dubla finanțare, conflictul de interese și a riscului de fraudă, se consideră că sistemul de management și control funcționează corespunzător, fiind emisă declarația de management respectivă, care va fi semnată de ministrul MIPE. Eventuale situații identificate de nereguli grave vor fi semnalate în declarația de gestiune, împreună cu măsurile corective întreprinse.

La fiecare cerere de plată, va fi anexat un rezumat al tuturor auditurilor și/sau controalelor efectuate, cu scopul de a obține o imagine globală asupra impactului MRR, concluzii cu privire la etapele și obiectivele pentru investițiile și reformele PNRR, precum și măsurile necesare implementării pentru a atenua zonele de risc, identificând măsurile corective care trebuie luate.

Rezumatul auditului va include, de asemenea, informații despre valoarea cheltuielilor acoperite și perioada de timp a fiecărui audit și / sau control. Prin elaborarea sintezei auditurilor se urmărește garantarea faptului că toate erorile identificate cu impact asupra implementării PNRR, rezultate fie din rapoartele finale de audit elaborate de diferitele entități naționale și comunitare de control / anchetă, fie din verificările de gestiune, au fost abordate în mod adecvat. În plus, se urmărește obținerea asigurării că toate recomandările au fost urmate și puse în aplicare și că nu sunt necesare măsuri referitoare la deficiențele și erorile identificate.

Pentru a asigura faptul că nu se vor produce suprapuneri de activitate/atribuții, întocmirea rezumatului auditurilor va reveni unui compartiment din cadrul structurii dedicate gestionării PNRR din MIPE, distinct de cele implicate în procesul de implementare efectivă a proiectelor, respectiv cel care asigură întocmirea cererii de plată și a declarației de gestiune.

Toate rapoartele de audit / control permit urmărirea concluziilor și recomandărilor emise, respectiv asigurări că orice probleme care pot indica nereguli de natura cazurilor grave, inclusiv fraudă, sunt depistate imediat, protejând interesele financiare ale COM și recuperarea oricăror plăți necuvenite, precum și sesizarea către entitățile competente, după caz.

În final MIPE garantează că declarația de gestiune este unică, pe care o semnează, acoperind atât investițiile, cât și reformele.

Avizul prealabil cu privire la conformitatea cererilor de plată care urmează să fie depuse la COM, se va baza în mod necesar pe informațiile care trebuie furnizate de structurile de specialitate ale MIPE, deoarece aceasta este, în primă instanță, responsabil de asigurarea faptului că sistemul de management și control implementat oferă garanțiile necesare și suficiente.

Acest aviz își propune să ofere garanții suplimentare cu privire la implementarea efectivă a procedurilor de

control intern, cu un accent special pe fiabilitatea datelor sistemului informatic și care susțin cererea de plată, inclusiv monitorizarea obiectivelor și indicatorilor conveniți, precum și confirmarea existenței de mecanisme pentru protejarea împotriva conflictelor de interese și dubla finanțare, inclusiv proceduri eficiente antifraudă.

În scopul întocmirii cererii de plată și declarației de gestiune, vor exista prevederi detaliate cu privire la obligațiile coordonatorilor de reformă, prevăzute în acordurile de finanțare încheiate de MIPE cu aceștia. În plus, MIPE va încheia un protocol de colaborare cu Autoritatea de Audit, în scopul stabilirii responsabilităților, termenelor și modului de lucru concret în procesul de elaborare a rezumatului auditurilor.

Procedurile necesare pentru întocmirea cererii de plată, declarației de gestiune și rezumatului auditurilor vor fi aprobate anterior transmiterii primei cereri de plată, la trei luni după aprobarea PNRR.

3.4. PROCESUL DE CONSULTARE

Elaborarea PNRR a avut la bază un proces amplu de consultări, fără precedent în domeniul fondurilor europene.

Procesul de consultare a fost coordonat de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) în calitate de coordonator și responsabil cu procesul de elaborare și negociere a PNRR cu Comisia Europeană ca urmare a mandatării acestuia prin OUG nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului Național de Relansare și Reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.

Prima variantă propusă a PNRR a fost publicată în consultare în data de 26.11.2020. Totodată, în perioada noiembrie-decembrie 2020 au avut loc primele discuții tehnice pe baza componentelor transmise Comisiei Europene. Observațiile formulate au condus la concluzia că este necesar ca investițiile și reformele să fie prezentate ca un pachet coerent, pornind de la Recomandările Specifice de Țară (RST) 2019-2020.

În data de 21 ianuarie 2021 MIPE a propus Guvernului Memorandumul „*Mecanismul pentru elaborarea poziției Guvernului României cu privire la Planul Național de Redresare și Reziliență*”, prin care au fost aprobate abordarea unitară și coordonarea interinstituțională în elaborarea și negocierea informală cu Comisia Europeană, de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene prin implicarea Președinției, a vice-premierului coordonator, a Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă din cadrul Guvernului, precum și a ministerelor de linie în domeniul cărora sunt prevăzute reforme și investiții în PNRR.

Cum și cu ce rezultate au fost organizate evenimentele de consultare

În perioada 1-22 februarie au fost organizate 20 de consultări interministeriale în cadrul a 10 grupuri de lucru tematice și 12 evenimente tematice de consultare publică la care au fost invitați să participe reprezentanți ai autorităților locale și regionale, ai societății civile (inclusiv organizații de tineret), parteneri sociali și actori economici.

Evenimentele de consultare au fost organizate într-un sistem hibrid cu respectarea regulilor impuse de situația pandemică, respectiv fizic pentru un număr limitat de participanți cât și online. Pentru consultările publice a fost publicat un calendar de evenimente pentru a permite participarea tuturor actorilor interesați și un schimb

de idei cu perspective variate. Tot în aceeași perioadă a fost publicat un formular online standard pentru a propune reforme și investiții în cadrul PNRR.

Câteva cifre relevante pentru a evidenția amploarea procesului de consultare:

- ▶ au fost organizate **32 de evenimente** de consultare
- ▶ au fost implicate aproape **4000 persoane**, reprezentanți ai societății civile, partenerilor sociali și economici precum și ai instituțiilor și autorităților publice la nivel național și local
- ▶ au fost primite **1939 propuneri de reforme și investiții** drept rezultat din care 1709 prin intermediul formularului online

Calendarul consultărilor și temele abordate

Dezbaterile publice organizate de MIPE au fost axate pe teme relevante pentru abordarea PNRR și pe cei șase piloni tematici ai acestuia. Acestea au fost precedate de consultări tehnice cu reprezentanții ministerelor de linie.

Calendarul și temele abordate în cadrul consultărilor publice

Nr. crt.	Temă de dezbatere	Consultări publice
1.	Cum susținem Noua Generație? Politici pentru copii și tineri, educație formală și non-formală, oportunități	8 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none">▶ dezvoltarea metodelor și instrumentelor de învățare non-formală în mediul în care trăiesc copiii care abandonează învățământul obligatoriu▶ sprijinirea tinerilor și ONG-urilor în domeniu▶ digitalizarea proceselor educaționale și creșterea calității educației▶ preluarea reformelor propuse prin Strategia SmartEdu și prin proiectul național „România Educată”, inițiat de Președintele României▶ reprezentanții tinerilor au punctat necesitatea de a sprijini toate categoriile de tineri, inclusiv pe cei care își finalizează studiile și caută un loc de muncă și să-și croiască un drum în viață.		
2.	Cum stimulăm dezvoltarea la firul ierbii? Dezbatere dezvoltare rurală	8 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none">▶ susținerea Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) și a structurilor de economie socială		

<ul style="list-style-type: none"> ▶ înființarea de centre de agregare a producției agricole ▶ susținerea de activități sociale destinate tinerilor NEETs. 		
3.	Cum dezvoltăm inteligent și durabil marile orașe? Dezbatere cu Asociația Municipiilor din România	9 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ susținerea economiei circulare ▶ colectarea selectivă a deșeurilor ▶ investiții în sisteme de termoficare inteligentă ▶ regândirea zonelor industriale ▶ soluții privind îmbunătățirea vieții de zi cu zi a locuitorilor. Pentru îndeplinirea obiectivelor și implementarea rapidă a reformelor și a proiectelor care le susțin, reprezentanții AMR au propus realizarea de achiziții centralizate. 		
4.	Cum valorificăm resursele mediului de afaceri? Dezbatere pe competitivitate economică și digitalizare	9 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ avantajele dezvoltării de instrumente financiare care au un efect multiplicator în economie ▶ soluții pentru îmbunătățirea condițiilor pentru mediul de afaceri ▶ realizarea unui punct unic de informare („one stop shop”), care să prezinte toate soluțiile de finanțare disponibile, dar și despre modul în care digitalizarea instituțiilor statului poate îmbunătăți viața antreprenorilor 		
5.	Resurse pentru modernizare în regiuni și județe Dezbatere cu Uniunea Națională a Consiliilor Județene	10 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ provocările din domeniul sănătății și posibilitățile de finanțare a spitalelor regionale ▶ dezvoltarea infrastructurii rutiere ▶ întărirea capacității administrative ▶ soluții pentru digitalizarea administrației locale 		
6.	Dezbaterea publică cu Asociația Orașelor din România	10 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Crearea unui instrument de finanțare pentru primării, un fond de reziliență pentru localități, din care ar putea fi finanțate școli, spitale, precum și alte obiective, în baza unui mecanism de prioritizare a investițiilor și în baza criteriilor de green și digital din RRF ▶ A fost subliniat faptul că PNRR va trebui să fie un instrument de finanțare flexibil, ușor de implementat și orientat spre realizarea reformelor. 		
7.	Implicarea Societății Civile Cum folosim experiența ONG-urilor în elaborarea PNRR?	10 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ soluții pentru realizarea reformei administrative, de transparentizare a modului în care sunt cheltuite fondurile publice ▶ realizarea unui proiect pilot de analiză a actului de reglementare 		

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ îmbunătățirea SEAP ▶ măsuri de susținere a mediului înconjurător. 	
8.	Cum generăm schimbări reale pentru cei mai vulnerabili? Dezbatere privind soluțiile anti-sărăcie în PNRR	11 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ dezvoltarea de pachete de servicii sociale integrate ▶ asigurarea de locuințe sociale persoanelor din grupurile vulnerabile ▶ programe de tipul „Școală după școală” ▶ servicii sociale pentru copii și tineri ▶ dezvoltarea economiei sociale. ▶ posibile soluții prin care ONG-urile să poată prelua o parte din sarcina de atingere a țintelor de etapă asumate, pentru situațiile în care instituțiile statului nu reușesc să le atingă la timp. 		
9.	“La Țară ca afară”. Cum reducem decalajul rural-urban? Dezbatere cu Asociația Comunelor din România	11 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ intervenții pentru dezvoltarea serviciilor medicale în mediul rural ▶ investiții în reabilitarea termică și în îmbunătățirea iluminatului public Membrii ACoR au subliniat că această reuniune reprezintă o premieră pentru ei, deoarece în trecut la dezbaterile pe tema utilizării fondurilor europene erau invitați doar reprezentanții municipiilor și consiliilor județene		
10.	Tranziția verde	12 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ realizarea unei strategii forestiere ▶ dezvoltarea transportului durabil ▶ susținerea eficienței energetice a clădirilor ▶ soluții pentru redresarea economică a Deltei Dunării ▶ revigorarea fermelor piscicole și refacerea sistemelor de protecție la inundații ▶ soluții pentru conservarea speciilor și habitatelor din țara noastră 		
11.	Prioritățile partenerilor de dialog social	12 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ debirocratizarea instituțiilor statului ▶ îmbunătățirea condițiilor pentru mediul de afaceri ▶ digitalizarea educației ▶ dezvoltarea învățământului tehnic și profesional, dar și a școlilor vocaționale De asemenea, s-a subliniat importanța dezvoltării dialogului social în România și sporirea eficienței în administrația publică.		
12.	Tranziția către servicii și infrastructură de sănătate moderne	16 februarie 2021

Teme abordate:

- ▶ soluții de digitalizare, care să sprijine actul medical de calitate, dar și să contribuie la transparentizarea fondurilor utilizate
- ▶ nevoia de a pune pacientul pe primul lor prin:
 - I. îmbunătățirea accesului pacienților la serviciile medicale
 - II. creșterea siguranței pacienților
 - III. dezvoltarea serviciilor medicale de prevenție
- ▶ asigurarea accesului medicilor la tehnici moderne de tratament.

Calendarul și temele abordate în cadrul consultărilor interministeriale

Domeniu	Etapa I	Etapa 2
Transport	1 februarie 2021	15/18 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ modul în care proiectele privind transportul rutier și feroviar pot fi susținute prin PNRR în condițiile formulării unor reforme care să conducă la schimbări vizibile ▶ necesitatea conexiunii drumurilor secundare la rețeaua primară, dar și necesitatea de a răspunde cerințelor legate de stimularea egalității de șanse și a ocupării forței de muncă datorită investițiilor finanțate. 		
Mediu, schimbări climatice, energie, eficiență energetică	1 februarie 2021	19 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ modul în care provocările din aceste sectoare pot constitui baza unor reforme de anvergură ▶ investiții eficiente din punct de vedere energetic ▶ posibilitatea finanțării sistemului de irigații ▶ digitalizarea patrimoniului în domeniul apelor și cadastrarea acestuia. 		
Dezvoltarea localităților urbane	2 februarie 2021	16 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ actualizarea planurilor urbanistice ▶ dezvoltarea transportului în zonele de expansiune urbană 		
Îmbunătățirea fondului construit	2 februarie 2021	16 februarie 2021
Tema principală abordată: intervenții integrate pentru reabilitarea și modernizarea clădirilor și furnizarea serviciilor publice.		
Sănătate	3 februarie 2021	17 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ îmbunătățirea accesului la serviciile de sănătate în mediul rural și în micile localități urbane ▶ creșterea siguranței pacientului ▶ prevenirea bolilor cardiovasculare care contribuie la creșterea mortalității 		
Educație	3 februarie 2021	17 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ dezvoltarea infrastructurii ▶ asigurarea accesului egal la o educație de calitate ▶ dezvoltarea programelor de tip „Școală după școală”. 		

Mediu de afaceri, antreprenoriat	4 februarie 2021	18 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none">▶ instrumente financiare▶ simplificarea vieții antreprenorilor prin digitalizare		
Cercetare, inovare, digitalizare	4 februarie 2021	18 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none">▶ reforme structurale care să conducă la o mai bună finanțare a sectorului de cercetare prin<ul style="list-style-type: none">○ internaționalizarea cercetării○ valorificarea economică a rezultatelor cercetării.▶ În domeniul digitalizării reformele propuse sunt orientate către<ul style="list-style-type: none">○ digitalizarea registrelor de date guvernamentale○ interconectarea și interoperabilitatea sistemelor informatice existente○ actualizarea serviciilor digitale și lansarea unor noi○ promovarea tehnologiilor care cresc calitatea vieții.		
Agricultură și dezvoltare rurală	5 februarie 2021	19 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none">▶ înființarea unei rețele naționale de depozitare a produselor agricole și alimentare în contextul în care peste 70% din produsele consumate provin din import, deoarece România nu are dezvoltată capacitatea de depozitare▶ înființarea de centre pentru colectarea și spălarea lânii.		
Reziliență în situații de criză	5 februarie 2021	22 februarie 2021
Tema principală abordată: susținerea intervențiilor rapide terestre și aeriene, într-o multitudine de situații de criză (epidemii, incendii, atacuri teroriste etc).		

Reflectarea propunerilor din procesul de consultare în componentele PNRR

În urma procesului de consultare au fost primite în total 1939 de propuneri de reforme și investiții din care 1709 prin intermediul formularului online pus la dispoziție de minister oricui dorea să contribuie și trimis în special către reprezentanți ai autorităților locale și regionale, ai societății civile (inclusiv organizații de tineret), parteneri sociali și actori economici. Diferența de 230 este reprezentată de propuneri primite din partea ministerelor de linie.

Toate propunerile primite au fost inventariate și introduse într-o bază de date din care au fost extrase și preluate acele idei relevante pentru componentele propuse de România.

Multe dintre investițiile și reformele prezente în PNRR au reieșit direct din aceste consultări, mai ales în ce privește componentele de mediu, reforma administrației și societatea civilă sau componenta socială.

Restul componentelor din plan sunt rezultatul colaborării interministeriale și cu autoritățile din teritoriu.

3.5. COMUNICARE

Următoarea Generație UE: PNRR. Fonduri pentru România modernă și reformată

Obiectivul general al Facilității de Redresare și Reziliență (RRF), componentă cheie a pachetului „Următoarea Generație UE” (Next Generation EU) este să promoveze coeziunea economică, socială și teritorială a Uniunii, prin îmbunătățirea rezilienței, a nivelului de pregătire pentru situații de criză, a capacității de adaptare și a potențialului de creștere ale statelor membre, prin atenuarea impactului social și economic al crizei, prin contribuția la tranziția verde și cea digitală, sprijinind astfel restabilirea potențialului de creștere al economiilor Uniunii, convergența economică și socială ascendentă, crearea de locuri de muncă de înaltă calitate și creșterea economică durabilă după criza COVID-19 (articolul 4 din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență). Regulamentul, de asemenea, evidențiază cadrul pentru modul în care se va realiza comunicarea în cadrul Planurilor Naționale de Redresare și Reziliență, cu scopul de a aduce oportunitățile și impactul acestora mai aproape de publicul general și toate categoriile de actori interesați.

Obiectivele strategiei de comunicare

În acest context, PNRR joacă un rol crucial pentru economia țării, în următorii 6 ani dar, în același timp, stabilește direcțiile de dezvoltare pentru următorii 20 de ani, având în vedere că include reforme esențiale menite să propulseze transformări economice și sociale de profunzime.

Activitățile de comunicare vor reflecta importanța de ansamblu a PNRR, pentru dezvoltarea României, în corelație strânsă cu cei șase piloni stabiliți de Mecanism, pe baza cărora a fost construit planul: Tranziția verde; Transformarea digitală; Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, inclusiv coeziune economică, locuri de muncă, productivitate, competitivitate, cercetare, dezvoltare și inovare, precum și o piață internă funcțională, cu întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) puternice; Coeziune socială și teritorială; Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională, în scopul, printre altele, al creșterii nivelului de pregătire pentru situații de criză și a capacității de reacție la criză; Politici pentru generația următoare, copii și tineret, cum ar fi educația și competențele.

Calendarul general al strategiei de comunicare are două momente principale: o perioadă inițială de implementare, cu focus pe comunicarea rolului și importanței RRF, documentele programatice, consultări, momentele cheie ale procesului de lucru și fondurile disponibile, lansarea programelor și apelurilor de proiecte; și o perioadă de implementare care este axată pe reformele și investițiile din PNRR și pe rezultate. Toate acestea, cu **următoarele obiective:**

- ▶ **Creșterea conștientizării publicului despre instrumentul de finanțare „Următoarea Generație UE”, arătând modul în care RRF susține România pentru a implementa reforme esențiale și investiții pentru procesul de recuperare și reziliență (ținta fiind în principal publicul general)**

- ▶ **Creșterea nivelului de informare al potențialilor beneficiari despre posibilitățile de finanțare prin PNRR (ținta fiind în principal beneficiarii și potențialii beneficiari)**
- ▶ **Aducerea oportunităților PNRR mai aproape de beneficiarii finali (antreprenori, ONG-uri, cetățeni) și prezentarea modului în care PNRR le îmbunătățește viața (ținta fiind în principal beneficiarii finali)**
- ▶ **Implicarea și mobilizarea actorilor interesați în diseminarea și multiplicarea informației despre rezultate și impact al proiectelor, la nivel de proiect și la nivel național, prin interactivitate crescută și dialog (ținta fiind, în principal, categorii specifice de părți interesate).**

Public țintă

- ▶ Mass-media – generală și specializată, din audio-vizual, print și online, atât la nivel central cât și local. Informațiile preluate de mass-media ajung în final și la celelalte categorii de public țintă.
- ▶ Publicul general de toate categoriile, indiferent de vârstă, nivel educational și domeniu de interes.
- ▶ Beneficiari și potențiali beneficiari de finanțare: instituții publice și agenții, companii
- ▶ Beneficiari finali: categoriile care beneficiază direct de rezultatele investițiilor și reformelor implementate
- ▶ Actori interesați (public specializat) – pe diferite domenii/componente/proiecte din PNRR, definite de domeniu de interes (ONG—uri specializate, organizații profesionale, mediul academic – profesori și studenți) și aria geografică (media locală și regional, autorități locale din regiunile/județele impactate).

Mesaje cheie

Strategia și activitățile de comunicare vor fi organizate în jurul unui set de mesaje cheie pentru a răspunde obiectivelor enunțate, aceste mesaje vor fi incluse în campania generală de conștientizare și de asemenea în campaniile specifice pe proiecte.

„România modernă și reformată”:

- ▶ Fondurile din RRF de 29.2 miliarde euro, un sprijin benefic pentru România pentru a implementa reforme esențiale pentru dezvoltarea țării
- ▶ PNRR, impulsul necesar pentru tranziția verde și cea digitală, chei pentru economia viitorului, în toate sectoarele majore (transport, energie, mediu, administrație publică)
- ▶ PNRR și infuzia sa de fonduri, un ajutor vital pentru redresarea economică și socială a României după criza COVID-19, în special pentru cele mai afectate sectoare (de exemplu sănătate, IMM-uri și alți antreprenori)
- ▶ Generația tânără, mai bine pregătită pentru provocările viitoare, cu ajutorul instrumentului

„Următoarea Generație UE”

- ▶ Șansă unică pentru România de a se concentra pe dezvoltare durabilă, locuri de muncă de calitate și convergența cu economiile dezvoltate ale UE, prin absorbția celor 29.2 miliarde euro din PNRR.

1. Organizarea activităților de comunicare se va realiza pe 2 niveluri: la nivel central (coordonare și centralizare de către MIPE) și la nivel de proiect (beneficiari)

1.1. Comunicarea centrală (națională) – MIPE va superviza, coordona și se va asigura că, per ansamblu, campania de comunicare va fi coerentă și continuă pe tot parcursul implementării PNRR, până în anul 2026. Un mix complex de instrumente și canale de comunicare va fi utilizat pentru ca mesajele să ajungă la toate categoriile de public țintă.

- ▶ **O pagină unică web și canale dedicate pe social-media – în linie cu recomandările din Ghidul pentru statele membre.** A fost creată o pagină web unde sunt publicate documentele esențiale în elaborarea PNRR și unde vor fi centralizate de la beneficiari noutăți și anunțuri, apelurile de proiecte, reportaje, alte materiale.
- ▶ **Comunicare către media generală și media specializată.** Per ansamblu, sunt circa 100 media care urmăresc și preiau constant comunicările MIPE și subiecte legate de fondurile europene.
- ▶ **Comunicare către publicul general:** prin conturile social media ale MIPE (Facebook, Twitter, Instagram) și prin conturile dedicate ce vor fi create (Facebook, Twitter și altele)
- ▶ **Evenimente naționale online/offline** – cu component puternică interactivă (Q&A online cu publicul, prin Facebook și alte platforme precum sli.do etc); prezența unui membru al Comisiei Europene și reprezentanți ai Parlamentului European (în funcție de domeniul de activitate).

Coordonarea activităților comune de comunicare cu Comisia Europeană va fi discutată ex-ante cu Reprezentanța Comisiei Europene în România, și, pentru anumite activități, va fi implicat și Biroul de Informare al Parlamentului European.

- ▶ **Newsletter lunar elaborat de MIPE** care va centraliza toate informațiile privind activitățile centrale și la nivel de proiecte. Este planificat să fie diseminat de asemenea și de Reprezentanța Comisiei Europene pe canalele proprii de comunicare.

1.2. La nivel de beneficiar/proiect

Beneficiarii care implementează reforme/investiții vor derula propriile activități de comunicare și publicitate. Beneficiarii vor comunica prin canale similare: canale digitale precum propriile conturi de social media și website, comunicate de presă și conferințe de presă, utilizând bazele de date proprii cu jurnaliști, țintind media specializată, dar de asemenea:

- ▶ Publicitate outdoor – pentru proiectele majore de infrastructură
- ▶ Evenimente/ dezbateri cu implicarea miniștrilor, beneficiarilor, actorilor interesați, mediului academic, mass-media și de asemenea a reprezentanților Comisiei Europene, pentru proiecte și reforme de importanță strategică, potrivit listei din tabelul de mai jos, dar nu neapărat limitat la acestea.
- ▶ Video-reportaje – care vor fi publicate la TV/social media/ cu versiune audio pentru radio

Tipurile de activități vor fi adaptate la importanța și dimensiunea reformelor/investițiilor.

2. Identitate vizuală

În toate activitățile de comunicare la nivel național și nivel de proiect va fi afișat corect și vizibil emblema UE cu sloganul prevăzut de regulament: „PNRR. Finanțat de Uniunea Europeană – Următoarea Generație UE”.

O identitate vizuală comună, coerentă va fi asigurată pentru comunicarea la toate nivelurile. Mai mult, MIPE intenționează să propună un concurs public pentru slogan și logo al campaniei generale, unde tinerii designeri vor fi încurajați să concureze. Această inițiativă contribuie la creșterea interactivității cu publicul, la conștientizare asupra mecanismului de finanțare și comunicărilor ce vor urma, asigurând interes maxim mai ales din partea tinerilor. În continuare, la nivel național și la nivel de proiecte, marcarea cu elemente vizuale va fi similară cu ghidurile aplicate în comunicarea Politicii de Coeziune, implementate prin Regulamentul Comun, luând în considerare orientările specifice ale Comisiei.

MIPE va elabora un Ghid de Identitate Vizuală cu reguli de comunicare obligatorii pentru beneficiari, similare celor aplicate fondurilor structurale și de coeziune.

3. Plan de implementare

3.1. Etapa de pregătire a PNRR. Comunicarea este axată pe documentele programatice și procesul de elaborare a PNRR, care deja se desfășoară la nivel central (MIPE) încă din februarie 2021, incluzând o pagină web dedicată: mfe.gov.ro/pnrr și 13 dezbateri publice comunicate pre-event, post-event și transmise live.

3.2. Implementarea PNRR. Comunicare, pe toată perioada 2021-2026, a reformelor și investițiilor incluse în PNRR, în cadrul conceptului general: „Următoarea Generație UE: PNRR. Fonduri pentru România modernă și reformată”.

Fiecare proiect/reformă/investiție va derula un mix de activități de comunicare, adaptat la dimensiunea și specificul său.

4. Proiecte cheie

Comunicarea reformelor și investițiilor va fi prioritizată printr-o combinație a următoarelor criterii:

- ▶ Conținut verde și/sau digital
- ▶ Reforme esențiale pentru modernizarea României
- ▶ Cele mai mature inițiative, cele care generează rezultate cât mai curând.

Selecție de proiecte cheie care vor fi comunicate cu prioritate:

Tranziție verde	<ul style="list-style-type: none">▶ Creșterea eficienței energetice a clădirilor de patrimoniu, parte din componenta C5 - Valul Renovării▶ Programul național de împădurire: plantarea a 45.000 de hectare noi de pădure, perdele forestiere, sprijin pentru managementul micilor proprietăți private, digitalizarea bazelor de date – registrul pădurilor
-----------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Reforma: Căi ferate moderne și sigure și proiectul de modernizare, electrificare și implementare a sistemului de management al traficului pentru calea ferată Arad-Timișoara-Caransebeș; ▶ Autostrada A7, cunoscută drept „Autostrada Moldovei”, care va conecta Bucureștiul de regiunea Nord-Est a țării. PNRR va finanța tronsonul Ploiești-Pășcani
Transformarea digitală	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Introducerea cărții electronice de identitate (e-ID) pentru 8,5 milioane persoane, o parte importantă în procesul de servicii digitale pentru cetățeni ▶ Scăderea poverii birocratice pentru cetățeni și mediul de afaceri prin digitalizare: reforma cloud-ului guvernamental, legea interoperabilității, adoptarea principiului „once only” ▶ Susținerea mediului de afaceri prin hub-uri de inovare digitală și scheme de finanțare ▶ Transformarea bibliotecilor în hub-uri de dezvoltarea a competențelor
Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Reforma ANAF prin digitalizare: creșterea conformării voluntare prin dezvoltarea serviciilor digitale, îmbunătățirea serviciilor digitale, îmbunătățirea capacității de administrare a taxelor pentru a răspunde provocărilor prezente și viitoare. ▶ Înființarea Băncii Naționale de Dezvoltare, inclusiv adoptarea legislației pentru operaționalizarea sa, obținerea autorizării de la DG Competition și de la Banca Națională a României și lansarea primelor instrumente financiare.
Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Reforma Venitului Minim de Incluziune, cu scopul de a aduce populația inactivă mai aproape de piața muncii, scăderea sărăciei. ▶ Reforma sistemului de recrutare în administrația publică (printr-o competiție pe model EPSO) și crearea unui nou sistem pentru promovarea funcționarilor.
Politici pentru generația următoare	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Școli verzi și autobuze verzi pentru elevi și studenți în zonele slab populate, pentru a facilita accesul acestora la educație de calitate, în același timp protejând mediul. ▶ Școli digitale: două investiții majore care includ „Școala ONLINE: realizarea de conținut și instrumente educaționale digitale, prin încurajarea inovării pentru adoptarea unor soluții educaționale creative, interactive și prin elaborarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, sportivi, elevi spitalizați” și „Schemă de finanțare pentru digitalizarea universităților și modernizarea laboratoarelor în învățământul universitar”.

(comunicarea va continua cu toate componentele, până în decembrie 2026).

Tipuri de activități ce se intenționează să fie organizate în comun cu Comisia Europeană, la nivel de proiect:

- ▶ Inaugurarea investițiilor majore, cu prezența fizică sau virtuală a unui Comisar European, împreună cu coordonatorii la nivel național
- ▶ Eveniment de lansare pentru reforme, cu prezența fizică sau virtuală a unui reprezentant al Comisiei Europene. Într-un format similar, pentru evenimentul de finalizare unde se prezintă principalele rezultate
- ▶ Reportaje video pe parcursul implementării proiectelor, cu imagini de la locația proiectului și testimoniale relevante, care vor include reprezentanți ai Comisiei și, posibil, membri ai Parlamentului European.

5. Costurile activităților de comunicare

În concordanță cu tipul și dimensiunea proiectelor, va fi stabilit un mix de instrumente și canale de comunicare pentru fiecare proiect/beneficiar. MIPE va indica o listă de activități minime de comunicare care se vor derula, iar costurile vor fi parte a costurilor proiectelor/reformelor.

6. Monitorizarea și evaluarea strategiei de comunicare

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene va centraliza cu frecvență cel puțin lunară activitățile de comunicare la nivelul beneficiarilor. Monitorizarea și evaluarea activităților de comunicare va fi bazată pe următorii indicatori (minim):

- ▶ Numărul publicațiilor media care primesc comunicatele de presă (la nivel central și nivel de proiect)
- ▶ Analiză asupra tonului și tipului de materiale publicate de media (nivel central)
- ▶ Impact și reacții la postările pe social media (nivel central și nivel de proiect)
- ▶ Număr de vizualizări al materialelor publicate pe paginile web (nivel central și nivel de proiect)
- ▶ Număr de difuzări ale materialelor video pe TV
- ▶ Număr de abonați la newsletterele create pentru comunicarea proiectelor

Strategia de comunicare va fi supusă unor evaluări periodice, spre exemplu la finalul anului 2022 și la finalul anului 2024, cu implicarea tuturor categoriilor de public țintă. În acest sens, reprezentanți ai categoriilor de public țintă vor fi invitați prin sondaje organizate pe Facebook sau pe platforme specializate să evalueze eficiența și impactul activităților de comunicare derulate și, de asemenea, să propună îmbunătățiri.

4. Impactul PNRR

4.1 Întărirea rezilienței economice, sociale și instituționale.

Pandemia cauzată de Covid-19 este un șoc extrem în economia multor țări, inclusiv în cazul României, criza sanitară fără precedent în ultimul secol având drept consecință un declin economic important generat de măsurile de limitare a răspândirii virusului. Este evident că această criză sanitară a subliniat vulnerabilitățile și slăbiciunile sistemului sanitar, educațional, economic, social etc. Astfel, sănătatea publică devine o chestiune de securitate națională, iar bugetul destinat acestor servicii trebuie suplimentat pentru creșterea rezilienței acestuia în situații de criză, sistemul educațional trebuie să facă față la provocările tranziției digitale, fluxurile aferente anumitor lanțuri valorice și servicii publice trebuie adaptate la astfel de situații, iar revenirea economiilor depinde de ciclul epidemic care prezintă multe incertitudini, putând încetini procesul de recuperare. În acest context, este necesară o regândire a politicilor publice, o regândire a bugetului public, o mai bună colaborare între economia privată și autorități pentru a crește capacitatea instituțională, socială și economică de a amortiza șocurile economice. Astfel, reducerea variabilelor macroeconomice (nivelul cererii și ofertei, a investițiilor, a gradului de ocupare a forței de muncă, etc) reprezintă un proces reversibil cu anumite costuri, îndeosebi de natură bugetară, într-un orizont de timp care depinde în mod direct de evoluția pandemiei și de modul de răspuns al economiei la măsurile de combatere a acesteia. Planul propus adresează o parte din efectele socio-economice ale crizei prin măsuri instituționale, financiare și normative.

Reversibilitatea conexiunilor aferente tranzacțiilor economice atât interne, cât și externe (indisponibilitatea temporară a forței de muncă, deflația temporară a cererii de consum și a cererii de investiții, etc) este adresată prin măsurile propuse în cadrul prezentului plan, al cărui impact economic este legat de creșterea vitezei de redresare economică prin raportare la scenariul în care aceste reforme și investiții nu ar fi realizate, imprimând inclusiv un efect pe termen lung prin reformele propuse.

Pe fondul crizei COVID 19, cheltuielile guvernamentale au suferit două procese concomitente, respectiv o modificare a structurii cheltuielilor în favoarea cheltuielilor publice pentru rezolvarea problemelor create de pandemie, și pe care piața, prin mecanismele ei de auto-reglare, nu le poate rezolva, precum și o creștere absolută a cheltuielilor publice, pe toate componentele bugetului general consolidat. Având în vedere scăderea ofertei interne, însoțită de scăderea veniturii disponibil al populației, respectiv de scăderea profitului firmelor (atât non-financiare, cât și financiare), este necesar ca investițiile publice să crească și să fie însoțite de reforme care să asigure sustenabilitatea bugetară și o direcționare adecvată a resurselor către zonele unde este

necesară creșterea rezilienței de răspuns la situațiile de criză și pentru recuperarea decalajului economic și a disparităților sociale și teritoriale.

Luând în considerare cele de mai sus, planul propune acțiuni concertate în domenii strategice vizând modernizarea și creșterea potențialului economiei românești, prin raportarea la obiectivele strategice naționale în corelare cu contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală. Astfel, se are în vedere îndeplinirea sustenabilă a criteriilor de convergență nominală și îmbunătățirea semnificativă a convergenței reale, realizarea unei creșteri economice bazată pe investiții și limitarea deficitelor interne și externe, implementarea de reforme fiscal-bugetare care să asigure sustenabilitate bugetară și previzibilitate pe termen mediu, amplificarea investițiilor în domeniile prioritare, respectiv în mediu, eficiență energetică, educație, sănătate, infrastructură de transport, precum și sprijinirea accesului la finanțare a mediului de afaceri, flexibilizarea pieței muncii prin creșterea competențelor, inclusiv cele digitale, dezvoltarea de politici sectoriale care să conducă la îmbunătățirea competitivității.

Întărirea rezilienței economice pe termen scurt și mediu se poate corela cu investițiile incluse în cadrul planului, în principal cu investițiile în infrastructura publică cu potențial de a genera noi locuri de muncă și de a asigura redresarea economică în urma crizei Covid-19. De asemenea, aceste elemente sunt în strânsă legătură cu importanța strategică infrastructurii finanțate și cu potențialul de a genera dezvoltarea altor sectoare adiacente. Putem enumera în acest sens investițiile în infrastructura publică edilitară, în infrastructura de transport, de energie, de gospodărire a apelor, socială, educațională, etc.. De asemenea, sprijinul acordat întreprinderilor și stimularea dezvoltării acestora în corelare cu tranziția climatică și digitală și apropierea de mediul de cercetare constituie o altă dimensiune ce conferă un potențial de întărire a rezilienței economice. Prin creșterea suprafeței de noi păduri și suprafețe cu vegetație forestieră în zonele vulnerabile la schimbările climatice, alături de refacerea habitatelor, se va urmări reziliența pe piața forței de muncă a o serie de categorii sociale.

Investițiile conferă un impact pe termen relativ redus spre deosebire de reformele care pot genera schimbări sistemice și instituționale importante în cadrul mediului socio-economic. În acest sens, reformele legate de digitalizarea serviciilor publice, de realizare a cloudului guvernamental, de monitorizare a impactului modificărilor legislative și bugetare și de prevenire și combatere a fraudelor, de reformare a sistemului de pensii în vederea asigurării sustenabilității acesteia, a venitului minim, de sistematizare legislativă în domeniul construcțiilor și mobilității urbane, de aplicare a principiilor guvernantei corporatiste sunt elemente care conferă potențial de modificări structurale și modernizare a statului și serviciilor publice oferite, punând accent pe digitalizare, simplificare, predictibilitate în procese. În acest mod, se va îmbunătăți capacitatea instituțională de oferire a unor servicii adaptate necesităților reale ale contribuabililor, promovând incluziunea digitală.

Reziliența economică a mediului privat este susținută prin măsurile de debirocratizare și simplificare procedurală în cadrul tuturor etapelor de crearea/funcționare/iesire de pe piață a întreprinderilor, cu accent pe simplificarea sarcinilor administrative, inclusiv în ceea ce privește licențierea și obținerea autorizațiilor de construire și prin adaptarea tipurilor de instrumente de finanțare la nevoile de dezvoltare ale mediului privat, coroborat cu stimularea inovării și a transferului tehnologic. Măsurile și intervențiile propuse urmăresc stimularea eforturilor de

îmbunătățire a transparenței și predictibilității procesului decizional și legislativ cu impact pozitiv asupra creșterii calității reglementărilor fiind create astfel condițiile pentru investiții într-un mediu stabil și de încredere. Investițiile în digitalizarea IMM, în cybersecurity, în eficiență energetică, energie regenerabilă, precum și în microelectronică și domenii de nișă, coroborat cu apropierea de mediul de cercetare asigură reziliența economică mediului de cercetare și a mediului privat, oferindu-i acestuia din urma posibilitatea integrării ultimelor rezultate ale descoperirilor din domeniul academic. Dezvoltarea economiei implică inclusiv creșterea cererii de energie pentru toate sectoarele, iar evoluția sectorului energiei curate influențează creșterea și competitivitatea economică, contribuind la creșterea rezilienței economice a societății la șocuri.

Investițiile pentru dezvoltarea competențelor digitale vor contribui la creșterea capacității populației de a se adapta rapid la orice situații neprevăzute, inclusiv prin dezvoltarea acelor competente digitale care vor permite reorientarea profesională și obținerea unor locuri de muncă mai valoroase din punct de vedere profesional și economic. Aceste măsuri soft de creștere a abilităților digitale, împreună cu cele de creștere a competențelor profesionale în domeniul construcțiilor cu accent pe tranziția digitală și verde a clădirilor, precum și cele privind măsurile de economie circulară și de apropiere a cercetării de mediul privat contribuie la sustenabilitatea pe termen lung a schimbărilor societale și de aliniere la tranziția digitală și climatică.

O serie de măsuri privind reziliența unor instituții publice sunt prevăzute în cadrul planului, coroborat cu întărirea capacității acestora. De exemplu, instituirea Băncii Naționale de Dezvoltare este un demers prin care se creează un mecanism instituțional credibil de creare și derulare de instrumente financiare, consolidând piața bancară. Alături de aceasta, îmbunătățirea managementului performanței, conform principiilor de guvernance corporativă, a principalelor companii de stat din domeniul transporturilor, energiei și a altor domenii și resurse strategice, listarea la bursă a o serie de companii de stat și reorganizarea lor pe principii de management de performanță, digitalizarea ANAF și debirocratizarea mediului de afaceri vor conduce la reziliența pe termen lung a unor instituții cheie ale statului, cu impact asupra modernizării serviciilor publice oferite și asupra gestionării eficiente a resurselor statului. Alte exemple sunt legate de instituirea ANDIS pentru sprijinirea investițiilor în domeniul sănătății, operaționalizarea CNIR pentru implementarea proiectelor din domeniul transporturilor, îmbunătățirea mecanismului economic și financiar al ANAR care trebuie să respecte principiul recuperării costurilor, reorganizarea Gărzii Forestiere, a RNP Romsilva. Similar, reforma privind consorțiile administrative și stimularea cooperării în vederea furnizării unor servicii publice strategice la nivel de zone funcționale urbane conduce la o mai mare integrare a zonelor respective și la o cooperare între comunitățile locale. Reforma privind sistemul de guvernance a sistemului CDI orientat spre crearea unui mecanism funcțional pentru design-ul, implementarea, evaluarea și monitorizarea politicilor CDI va sta baza rezilienței domeniului de cercetare dezvoltare-inovare, asigurând un cadru unitar și funcțional pentru design-ul, implementarea, evaluarea și monitorizarea politicilor sectoriale.

Reziliența socială este sprijinită prin măsurile care abordează conceptul de sărăcie energetică, respectiv investițiile privind renovarea energetică moderată sau aprofundată a clădirilor multifamiliale, inclusiv cu accent pe zona de social, fiind alocate fonduri speciale pentru clădirile care sunt ocupate de persoane defavorizate din punct de vedere economic. De asemenea, creșterea accesul la energie mai curată și mai ieftină (electrică și termică) va avea efect asupra atenuării consecințelor sărăciei și asupra creșterii rezilienței sociale. Prin măsurile cu impact socio-

economic, inclusiv a celor pentru recalificarea și reconversia profesională se va asigura reziliența socială a comunităților afectate de intrarea în vigoare a legii de aprobare a calendarului de eliminare treptată a cărbunelui/lignitului. În plus, investițiile vor duce la creșterea calificării digitale a angajaților din cadrul întreprinderilor, la o mai mare flexibilitate și competitivitate a acestora pe piața forței de muncă și implicit la o creștere a veniturilor acestora. Investițiile privind locuințele pentru tineri, cele de necesitate și cele pentru profesori și angajații din domeniul sănătății asigură suportul necesar pentru anumite categorii sociale și pentru stimularea oferirii unor servicii publice adecvate în zonele unde acestea sunt deficitare (comunități rurale, orașe mici, etc.). În ceea ce privește sistemul de asistență socială se are în vedere implementarea reformei VMI și actualizarea cadrului legislativ și procedural pentru acordarea de beneficii de asistență socială bazate pe testarea mijloacelor însă, fără a crește riscul dependenței de astfel de măsuri, precum și asigurarea formării personalului în domeniu și susținerea parțială a costurilor introducerii reformei. Creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale și de inserție socio-profesională a unor categorii defavorizate, dezvoltarea unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de creștere a impactului și calității serviciilor de asistență socială și de ocupare coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale constituie, de asemenea, măsuri de creștere a rezilienței sociale, de adaptare și de integrare a categoriilor defavorizate.

De asemenea, prin reformele și investițiile propuse în domeniul educațional, se are în vedere reziliența economică, socială și instituțională a sistemului prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și incluziv. În acest sens, pentru reziliența socială a sistemului educațional se au în vedere măsuri de combatere a abandonului școlar și de creștere a corelării competențelor dobândite în urma integrării în sistemul de învățământ și apropierea de piața forței de muncă. Reziliența instituțională este vizată de creșterea capacității de adaptare a sistemului la situații de criză, inclusiv la crearea posibilității de derulare a scolii online, având în vedere situația impusă de criza COVID 19, precum și de investițiile în infrastructura școlară. Reziliența economică instituțională este dată și de reforma guvernantei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului în condițiile unei autonomii sporite a școlilor, precum și de includerea conceptelor de consorții școlare rurale și crearea unei guvernante locale asupra sistemului de învățământ prin asocierea multiplilor parteneri interesați, inclusiv redefinirea guvernantei universitare și a guvernantei funcționale multi-nivel a pregătirii pentru meserii emergente prin reconceptualizarea guvernantei universitare.

1. PNRR reprezintă un răspuns cuprinzător și echilibrat la situația economică și socială, contribuind la toți pilonii Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR), inclusiv la o serie de inițiative emblematice ale UE

Planul propus are în vedere stimularea creșterii economice prin măsuri corelate cu obiectivele de coeziune economică, socială și teritorială, abordând sectoarele în care România este deficitară, atât prin raportare la nivel european cât și la nivel intern, identificând inclusiv un potențial de creștere / dezvoltare / reformare spre tranziția către o economie digitală și sustenabilă. În acest sens, reformele și investițiile acoperă toate prioritățile UE, fiind structurate pe toți cei șase piloni

prevăzuți de regulamentul aplicabil, așa cum este menționat în secțiunea I, subsecțiunea 1.4.1 la prezentul plan.

În conformitate cu rapoartele specifice de țară aferente anilor 2019-2020, principalele provocări și dezechilibre economice și sociale sunt legate de politica fiscal-bugetară și reducerea deficitului bugetar excesiv, de necesitatea eficientizării și prioritizării cheltuielilor publice, de îmbunătățirea colectării taxelor și impozitelor, de asigurarea disponibilității și accesului la servicii publice simplificate, digitalizate și uniformizate, inclusiv pentru susținerea proceselor de business. Astfel, pentru asigurarea unui mediu afaceri competitiv, principalele provocări sunt legate de debirocratizarea mediului de afaceri, de redimensionarea sistemului de licențiere, de creșterea accesibilității întreprinderilor la serviciile prestate de autorități prin simplificarea / optimizarea procedurilor destinate întregului ciclu de viață al întreprinderilor, inclusiv a procedurilor privind obținerea autorizației de construire.

Aceste elemente nu pot fi realizate fără creșterea accesului la finanțare a întreprinderilor și direcționarea fondurilor investiționale către crearea de noi locuri de muncă, productivitate, dezvoltare sustenabilă prin contribuția la obiectivele de schimbări climatice și de tranziție digitală. Inovarea, transferul tehnologic și participarea la programele internaționale de cercetare susțin creșterea competitivității întreprinderilor.

Debirocratizarea mediului de afaceri are un impact indirect asupra potențialului de creștere al companiilor. În acest sens, acestea nu vor mai consuma o serie de resurse pentru a se conforma sarcinilor administrative și se vor putea concentra asupra potențialului lor de creștere. În plus, prin digitalizarea serviciilor publice o serie de autorizații/licențe vor putea fi obținute mai ușor, iar unele proceduri administrative vor fi simplificate și standardizate pentru o mai mare accesibilitate. Tot indirect acest aspect poate conduce la crearea de locuri de muncă în zona de producție și la reducerea necesarului de personal administrativ/cu competențe administrative la nivelul firmelor. Reforma legislativă propusă contribuie la noua Strategie UE pentru IMM (2020), la inițiativa emblematică pentru a sprijini o redresare solidă – Modernizarea (Modernise) în cadrul căreia principalele servicii publice digitale ar trebui să fie modernizate și accesibile tuturor. Accesul la serviciile publice digitalizate din cadrul debirocratizării mediului de afaceri vor oferi cetățenilor/întreprinderilor control asupra identității și datelor lor online și vor permite accesul la servicii digitale online. Până în 2025 administrațiile publice ar trebui să furnizeze servicii publice digitale interoperabile, personalizate și ușor de utilizat. Se preconizează că dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor va îmbunătăți productivitatea și eficacitatea întreprinderilor, va asigura premisele pentru creșterea numărului întreprinderilor care își desfășoară activitatea pe teritoriul țării, deciziile întreprinderilor de înființare/relocare a activității fiind influențate în mod semnificativ de calitatea infrastructurii și a serviciilor oferite, iar un mediu mai atractiv pentru întreprinderi constituie și premisele înființării de noi de întreprinderi, relocării altora, atragerea de investitori străini, ceea ce generează un potențial de creștere economică și implicit de creare de noi locuri de muncă. Investițiile propuse, instrumentele financiare, schemele de ajutor de stat pentru digitalizarea întreprinderilor, listarea acestora la bursă, dezvoltarea centrelor de competență pentru tehnologii avansate de componente și sisteme microelectronice specializate au ca scop reorientarea investițiilor spre contribuția întreprinderilor la schimbările climatice și tranziția digitală. Potențialul de creștere al întreprinderilor este stimulat prin apropierea de mediul de cercetare, prin

inovare și transfer tehnologic, inclusiv prin investițiile în tehnologiile de înaltă performanță și în domeniile de nișă, unde România ar putea deveni competitivă la nivel european prin participarea la creșterea capacității de producție și inovație în domeniul microelectronicii.

De asemenea, creșterea competitivității mediului economic este strâns legată de necesitatea asigurării interconectivității, prin orientarea către transportul multimodal și stimularea mobilității urbane verzi, coroborat cu îmbunătățirea siguranței și reducerea impactului sectorului asupra mediului. Implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă prin extinderea rețelelor de apă, apă uzată, coroborat cu îmbunătățirea managementului integrat al deșeurilor răspund la provocările legate de asigurarea unei anumite calități a vieții și a serviciilor publice, precum și la obiectivele de mediu. Diminuarea emisiilor GES din sectoarele energie și transporturi prin dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi și stimularea producerii de energie din surse nepoluante, coroborat cu măsurile de eficiență energetică din sectorul construcțiilor reprezintă provocări pentru asigurarea unei economii durabile și reziliente la situațiile de criză. Susținerea dezvoltării durabile și îmbunătățirea calității mediului prin protecția naturii și conservarea biodiversității, prin măsuri de împădurire a terenurilor degradate constituie, de asemenea, provocări identificate în cadrul rapoartelor de țară 2019-2020.

Recuperarea decalajelor economice și creșterea nivelului de trai sunt strâns legate de principalele provocări și dezechilibre în ceea ce privește accesul la serviciile de educație, reducerea abandonului școlar, creșterea calității actului educațional și corelarea acestuia cu piața forței de muncă, prin consolidarea învățământului profesional și tehnic și a învățământului dual. De asemenea, digitalizarea procesului educativ, creșterea competențelor digitale sunt elemente deficitare evidențiate de necesitatea readaptării actului educativ la realitățile crizei pandemice COVID 19. În mod similar, în domeniul sănătății trebuie îmbunătățită calitatea și reziliența sistemului, prin creșterea accesibilității persoanelor la serviciile medicale de calitate, inclusiv a celor vulnerabile, prin informatizarea sistemului și furnizarea de servicii de e-sănătate, coroborat cu creșterea eficienței și sustenabilității financiare. Complementar, deficiențele sistemului social sunt accentuate de criza COVID 19, fiind necesare măsuri complementare de răspuns și de reducere a sărăciei și integrării socio-economice a persoanelor marginalizate, contribuind, astfel, la reducerea vulnerabilităților sociale, prin punerea în aplicare a principiilor pilonului european al drepturilor sociale.

Măsurile de răspuns la criză vizează în principal 3 paliere: economic, social și instituțional. Acestea se întrepătrund în cadrul reformelor și investițiilor propuse, rezultând o coerență internă a planului și contribuția la schimbările climatice, tranziția digitală, la respectarea principiilor pilonului european al drepturilor sociale.

Adresarea crizei COVID 19 din perspectivă macro-economică implică mai multe faze interconectate, cu obiective, modele economice, resurse și efecte așteptate distincte, respectiv: o perioadă de recuperare și reconsolidare economică cu un termen mediu de acțiune și o perioadă de restructurare economică pe termen mediu până în 2030 coroborate cu necesitatea adaptării economice pe principii de sustenabilitate, contribuție la schimbări climatice și tranziție digitală. Planul propus se pliază pe perioada de recuperare în urma crizei pandemice, fiind impulsul necesar pentru o recuperare mai rapidă a decalajului de creștere economică prin raportare la situația anterioară impusă de șocul crizei COVID 19. Formularea măsurilor de politici publice și reformele

adiacente pentru realizarea obiectivelor de recuperare economică se limitează la verigile structurale și/sau funcționale ale sistemului economiei naționale care, în perioada în cauză, au potențialul de gestionare a efectelor economice ale pandemiei COVID-19. În acest sens, planul vizează stimularea în mod incluziv a creșterii economice și a coeziunii economice prin reformele și investițiile destinate debirocratizării mediului de afaceri, prin instrumentele financiare propuse care vor genera o creștere a productivității mediului de afaceri și crearea de noi locuri de muncă sau menținerea celor existente. De asemenea, și măsurile soft privind creșterea competențelor digitale în cadrul mediului privat și sectorului public, precum și o mai mare conexiune între piața forței de muncă și educație generează pe termen mediu o creștere incluzivă a absolvenților și o mai mare productivitate a acestora dacă vorbim de stimularea competențelor tehnice prin învățământul dual.

Creșterea economică este stimulată și de măsurile propuse în domeniul cercetării, dezvoltării, inovării, accentul căzând pe nivelul de maturitate tehnologică și implementarea rezultatelor cercetărilor în activitatea economică a întreprinderilor, conducând astfel la creșterea productivității și a calității bunurilor și serviciilor oferite. Reformele și investițiile propuse, prin dezvoltarea infrastructurii din diversele domenii de activitate (educație, sănătate, eficiență energetică, servicii publice, urban, social, etc) vor duce la creșterea sectorului de construcții, au inclusiv efecte legate de dezvoltarea altor ramuri adiacente, precum și crearea de noi locuri de muncă. Astfel, măsurile propuse adresează direct sau indirect inclusiv problema scăderii ocupării fie din perspectivă structurală / temporală / funcțională. De exemplu, locurile de muncă în sursele regenerabile de energie pot fi create direct și indirect de-a lungul întregului lanț valoric, inclusiv în fabricarea și distribuția de echipamente, producția de substanțe chimice necesare sau chiar în servicii precum gestionarea proiectelor de investiții, instalarea, funcționarea și întreținerea acestora. În ceea ce privește dimensiunea de gen a energiei regenerabile, s-a constatat că, în 2018, femeile reprezentau 32% din forța de muncă din domeniul energiei regenerabile, substanțial mai mare decât media de 22% raportată pentru industria globală a petrolului și gazelor (a se vedea <https://www.irena.org/benefits/Job-Creation>). În ceea ce privește dimensiunea socială, în condițiile adoptării calendarului de reduce treptată a ponderii cărbunelui în producția de energie, proiectele de energie regenerabilă compensează pierderile de locuri de muncă din zonele miniere afectate, mai ales în condițiile implementării de măsuri pentru recalificarea și reconversia profesională a populației-țintă din comunitățile afectate.

Codificarea legislativă în domeniul urbanismului, construcțiilor și în ceea ce privește activitatea derulată de mediul de afaceri va conduce pe termen mediu și lung la îmbunătățirea indicatorilor privind derularea de afaceri în România, stimulând crearea unui mediu economic competitiv, favorabil incluziunii și reducerii decalajelor și atenuând efectele negative ale crizei COVID 19.

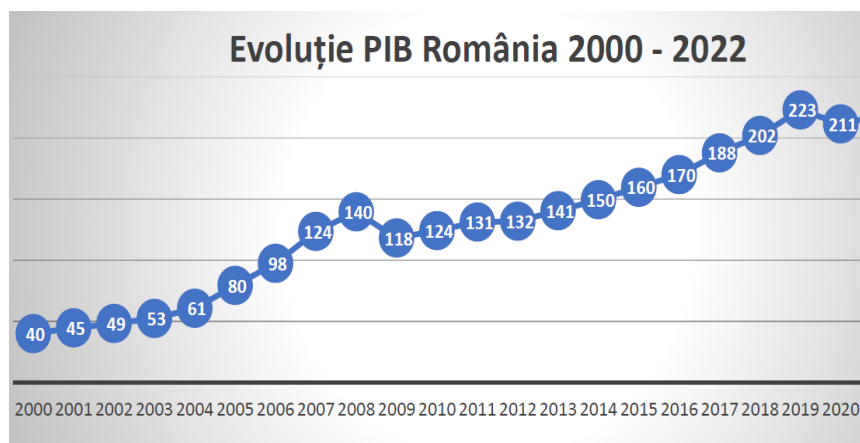
Chiar dacă măsurile de răspuns la criză au fost luate pe termen scurt pentru limitarea consecințelor imediate ale crizei sanitare, în cadrul planului sunt propuse măsuri de consolidare fiscală și de creștere a gradului de colectare, cu accent pe digitalizarea serviciilor și stimularea conformării voluntare, precum și un management al riscurilor bugetare, măsuri ale căror efecte vor fi vizibile pe termen mediu și lung. De asemenea, reforma pensiilor în contextul macroeconomic și demografic național este o măsură de re-echilibrare bugetară pe termen mediu și lung.

1.1 Modul în care planul răspunde la situația economică și socială a României, luând în considerare provocările specifice

1.1.a - Situația macro-economică

Analiza provocărilor economico-sociale la care planul răspunde pentru a asigura o dezvoltare durabilă și echilibrată a României pe termen mediu și lung, prin stimularea reformelor și investițiilor care contribuie la schimbările climatice, de mediu și tranziția digitală este detaliată prin raportare la principalii indicatori ce asigură coeziunea economică-socială și teritorială atât la nivel intern cât și la nivel european.

Astfel, în ceea ce privește produsul intern brut al României (PIB), acesta a cunoscut o creștere susținută în ultimii 20 de ani, cu fluctuații importante generate de crizele economice. În intervalul 2000-2019, PIB-ul României a înregistrat o creștere de la nivelul de 40 miliarde euro (anul 2000) la 223 miliarde euro (anul 2019). Începând cu anul 2009, sub efectul crizei economico-financiare mondiale, România a înregistrat o scădere cu -7,1% a PIB. Au fost necesari patru ani pentru ca PIB-ul să revină la valoarea înregistrată în 2008. De asemenea și efectele crizei COVID și-au pus amprenta asupra scăderii PIB-ului României, acesta înregistrând o valoare de 211 miliarde euro în anul 2020, accentuând o diminuare de 5,4% față de anul precedent.

Sursa: Institutul Național de Statistică (mld. euro)

Conform Programului de Convergență 2021-2024, pe fondul crizei sanitare, economia României a înregistrat o contracție mai puțin pronunțată comparativ cu cea înregistrată în 2020 în zona euro (-6,6%) sau în UE 27 per ansamblu (-6,1%). În perspectivă, este așteptată o revenire completă a activității economice în 2021, cu un avans estimat al PIB real de 5,0%, iar până la orizontul anului 2024 se prevede un ritm mediu anual de 4,9%. Totodată, se estimează că investițiile își vor menține traiectoria ascendentă, atât în contextul costurilor de finanțare reduse, cât și pe fondul avansului semnificativ în implementarea proiectelor finanțate din fonduri UE (PNRR și bugetul multianual 2021-2027) în domeniile prioritare pentru țara noastră (sănătate, educație, digitalizare, transport durabil, combaterea schimbărilor climatice, protecția mediului, energie, eficiență energetică, cercetare-inovare etc).

Relaxarea politicii fiscale conjugată cu apariția pandemiei COVID-19 și creșterea cheltuielilor publice pentru finanțarea măsurilor de combatere a efectelor crizei sanitare au contribuit de asemenea la o creștere a deficitului bugetar și a datoriei publice, o creștere a șomajului și o scădere a PIB-ului. În timp ce criza financiară din 2008 a fost în mare măsură rezultatul corectării unor dezechilibre nesustenabile, criza COVID-19 a rezultat urmare a exercitării unor șocuri asupra economiei determinate de restricțiile impuse, de necesitatea finanțării unor măsuri de sprijin economic și de natură sanitară și de modificările modelelor comportamentale determinate de contrângerile și preocupările legate de sănătatea populației. România a intrat în criza COVID-19 cu vulnerabilități legate de datoria externă și guvernamentală, de competitivitatea prin costuri și de imprezibilitatea mediului de afaceri. În contextul crizei COVID-19, ponderea datoriei a crescut semnificativ, iar poziția bugetară s-a deteriorat, deoarece efortul necesar pentru combaterea crizei se adaugă derapajelor fiscale din trecut.

Deficitul public a crescut în cursul anului 2020 la -9.5%, față de -4.4% anul 2019, în primul rând din cauza reducerii producției și a veniturilor determinate de criza COVID-19, dar și ca urmare a măsurilor sanitare și de sprijin aplicate de la nivel guvernamental pentru a atenua impactul crizei, în corelare și cu creșterea ponderii datoriei guvernamentale. Înainte de criza COVID-19, deficitul public a continuat să crească, impulsivat de cheltuielile curente, depășind în 2019 pragul de 3 % din PIB prevăzut în Tratat.

Pe fondul creșterii deficitului public, datoria guvernamentală a crescut în anul 2020 cu peste 11%, de la 35,3% în 2019 la 47% în 2020, reflectând impactul crizei, dar și creșterile permanente ale cheltuielilor curente implementate anterior. Datoria guvernamentală urmează să crească în continuare în mod semnificativ în 2021, dar creșterea nu va fi abruptă întrucât nivelurile datoriei înainte de criză erau relativ scăzute. Pe lângă reducerea veniturilor determinate de criza COVID-19, o parte din creșterea ponderii datoriei în PIB în 2020 este și consecința directă a reducerii PIB-ului nominal. În principiu, aceste motive sunt la originea creșterii gradului de îndatorare și a creșterii stocurilor datoriei în toate statele membre ale UE.

În condițiile scăderii producției și a unei creșteri a volumului importurilor, pe fondul consumului privat ridicat, mult peste volumul exporturilor, deficitul de cont curent s-a deteriorat, ajungând la aproape 5 % din PIB în 2019 și se preconizează că va rămâne ridicat în 2020 și în 2021, însă se va modifica într-o măsură relativ mică în contextul crizei COVID-19.

Conform Raportului de țară 2020, creșterea deficitului de cont curent este cauzată în principal de avântul puternic al importurilor și mai puțin de rezultatele slabe la export, de scăderea capacității investițiilor străine directe de a acoperi deficitul tot mai mare de cont curent, dar și din cauza faptului că structura importurilor este mai degrabă axată pe produsele de consum, nefiind favorabilă creșterii economice pe termen lung.

Deficitul structural la nivel național impune respectarea obiectivului bugetar pe termen mediu sau convergența către acest obiectiv și anume un deficit structural care să nu depășească 1 % din PIB. Deficitul public raportat pentru 2019, de 4,3 % din PIB, a confirmat nerespectarea criteriului, care este rezultatul unei acumulări constante a dezechilibrelor bugetare, cauzată de politica fiscal-bugetară expansionistă aplicată anual, începând din 2016. În plus, colectarea deficitară a veniturilor bugetare și ponderea ridicată a cheltuielilor rigide în veniturile fiscale reprezintă

vulnerabilități structurale ce vor îngreuna procesul de consolidare fiscală. România beneficiază și în anul 2021 de „clauza generală derogatorie” de la prevederile Pactului de Stabilitate și Creștere (PSC), ceea ce presupune că impactul bugetar aferent măsurilor adoptate pentru combaterea pandemiei COVID și a efectelor sale negative (sociale și economice) nu va fi luat în considerare la evaluările Comisiei privind atingerea țintei de deficit în cadrul procedurii de deficit excesiv.

Decalajul fiscal la TVA (tax gap) s-a diminuat de la 37,3 % în 2016 la 34,3 % în 2017, la 33,8% în 2018 și, conform estimărilor preliminare, va scădea la 33,4 % în 2019 urmând să crească, ca efect al crizei, la 37,4% în 2020. Agenția Națională de Administrare Fiscală nu și-a îndeplinit obiectivele de colectare a veniturilor pentru 2019, parțial din cauza unei prognoze prea optimiste cu privire la aceste obiective, fiind necesare o serie de măsuri de creștere a conformării voluntare și de digitalizare a instituției, prin crearea de mecanisme integrate de control și verificare.

În Programul de convergență a României pentru anul 2020 s-a estimat o deteriorare a soldului global al bugetului general de la un deficit de 4,3 % din PIB în 2019 la un deficit de 6,7 % din PIB în 2020 și se estimează totodată că ponderea datoriei publice în PIB va crește de la 35,2 % în 2019 la 40,9 % în 2020. În realitate, valoarea deficitului a crescut la 9,79% din PIB în anul 2020, potrivit datelor Ministerului Finanțelor, dublu față de 2019.

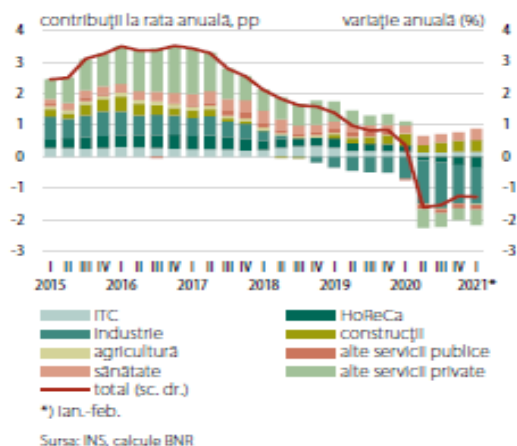
În ceea ce privește inflația, strategia de țintire directă urmărește readucerea / menținerea pe termen mediu a ratei anuale a inflației în linie cu ținta de inflație de 2,5% ±1 punct procentual (BNR 2013) și coborârea ei pe orizontul mai îndepărtat de timp la un nivel compatibil cu definiția cantitativă a stabilității prețurilor adoptată de Banca Centrală Europeană. Indicele anual al prețurilor de consum (IPC), care măsoară evoluția de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și a tarifelor serviciilor utilizate de către populație în anul curent prin raportare la anul precedent, a fost în 2019 de 3,85% iar în 2020 de 2,6%, conform datelor INS. Rata anuală a inflației IPC s-a majorat considerabil în trimestrul I 2021 – cu 0,99 puncte procentuale, până la 3,05 la sută –, apropiindu-se de limita superioară a intervalului de variație din jurul țintei conform raportului BNR (mai 2021). Se consideră că această dinamică este datorată în principal de contextul liberalizării pieței de electricitate pentru consumatorii casnici și de accentuarea pantei ascendente a cotațiilor țițeiului. În ceea ce privește indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC), România rămâne printre statele membre ale UE cu cel mai ridicat nivel al inflației medii. Perspectivele IPC date de studiul BNR sunt de 4,1 % pentru trimestrul 4 2021, de 3% pentru trimestrul 4 2022.

Situația pe piața forței de muncă influențată de reintensificarea crizei pandemice și înăsprirea măsurilor restrictive în ultima parte a anului 2020 au condus la o deteriorare marginală a situației în prima parte a anului 2021. Astfel, sunt necesare programe guvernamentale de sprijinire a ocupării pentru limitarea efectelor negative în această zonă. În ceea ce privește rata șomajului, aceasta a rămas în jurul nivelului de 3,2% similar cu a doua jumătate a anului 2020, iar rata șomajului BIM cu frecvență lunară s-a poziționat la circa 5,7% la începutul anului 2021. În acest ultim caz, valoarea nu este comparabilă cu cele disponibile pentru perioadele anterioare (5,1 %, în medie, în trimestrul IV), întrucât metodologia de calcul a fost modificată¹, iar ca o consecință rata șomajului BIM re-poziționează traiectoria evoluției cu aproximativ 0,3% peste traiectoria calculată

¹ excluderea persoanelor care produc bunuri agricole destinate exclusiv sau majoritar autoconsumului din populația ocupată și, implicit, din cea activă, care astfel a fost redusă cu aproape 500 000 de persoane

potrivit vechii metodologii. Prin urmare, am putea vorbi de o deteriorare a valorii indicatorului istoric de la 5,5% (valoare estimată) în Q4 2020 la 5,7% în intervalul ianuarie-februarie 2021. În structură, evoluțiile au continuat să fie mixte: restrângeri mai ample ale schemelor de personal au avut loc cu precădere în sectoarele direct afectate de criza generată de pandemia COVID-19 (HoReCa, transport aerian, activități de spectacole, culturale și recreative, dar și în industrie), în timp ce angajările au continuat în domeniile IT, activități de poștă și curierat, construcții, sectorul sanitar și cel farmaceutic.

Efectivul salariaților în economie

De asemenea, începând cu anul 2021 se estimează o revenire a ratei de ocupare a populației de 20 – 64 ani la nivelul anului 2019, respectiv 70,9% și se așteaptă ca numărul șomerilor să se înscrie pe o pantă descrescătoare, cu o rată a șomajului estimată de 4,8% în 2021. (A se vedea și tabelul de mai jos cu privire la rata șomajului în primul semestru al anului 2021, precum și datele din anexa 1).

Rata șomajului pe grupe de vârstă, sexe și medii, în trimestrul I 2021 (Sursa INS)

	%			
	Masculin	Feminin	Urban	Rural
15-24 ani	21,5	21,6	14,1	25,8
25-34 ani	7,6	6,5	4,1	11,9
35-44 ani	4,9	4,2	3,0	7,2
45-54 ani	4,3	4,0	2,6	6,4
55 ani și peste	4,0	3,4	2,9	4,8

Criza economică din 2008 a avut drept consecință la nivel european dublarea ratei șomajului în rândul tinerilor (15-24 de ani) până aproape de 25%. În ultimii ani a început să scadă până la un nivel de 15%. România se află peste media europeană, înregistrând o rată de aproximativ 19%, care ajunge până aproape de 30% în anumite regiuni.

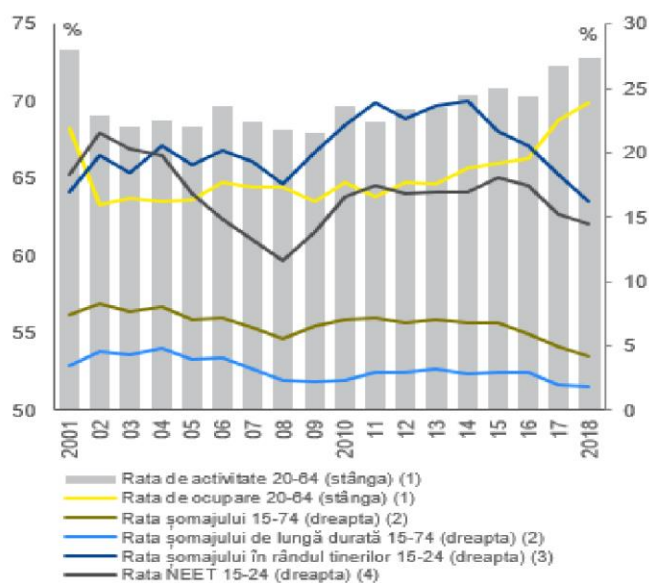
Participarea populației la forța de muncă, pe sexe și medii, în trimestrul I 2021 – SURSA INS					
	Total	Masculin	Feminin	Urban	Rural
	- mii persoane -				
Populația activă	8132	4789	3343	4706	3426
din care:					
Populația ocupată	7636	4480	3156	4537	3099
Șomeri	496	309	187	169	327
	- procente -				
Rata de activitate¹⁾	64,8	75,2	54,1	69,0	59,7
20-64 ani	69,9	81,1	58,5	74,0	65,0
15-24 ani	27,2	33,9	20,2	21,5	32,1
25-54 ani	79,8	90,3	68,7	85,4	72,6
55-64 ani	44,1	56,5	32,7	45,0	43,0
Rata de ocupare¹⁾	60,8	70,3	51,0	66,5	54,0
20-64 ani	65,9	76,2	55,3	71,4	59,1
15-24 ani	21,4	26,6	15,8	18,5	23,8
25-54 ani	75,7	85,3	65,5	82,7	66,7
55-64 ani	42,4	54,2	31,5	43,6	40,8
Rata șomajului	6,1	6,5	5,6	3,6	9,5
15-24 ani	21,5	21,5	21,6	14,1	25,8
25 ani și peste	5,0	5,3	4,6	3,1	7,7
¹⁾ Calculate pentru populația în vârstă de muncă (15-64 ani).					
Populația productivă și rata populației productive pe sexe și medii, în trimestrul I 2021					

	Total	Masculin	Feminin	Urban	Rural	
Populația productivă ¹⁾	- mii persoane -					
	8356	4805	3551	4605	3751	
Rata populației productive ²⁾ ³⁾	- procente -					
	64,7	73,9	55,2	67,2	61,6	
	20-64 ani	70,0	80,0	59,7	72,1	67,3
	15-24 ani	23,9	29,3	18,3	19,0	28,2
	25-54 ani	79,3	88,6	69,6	83,3	74,2
55-64 ani	48,1	60,0	37,2	44,7	52,7	
¹⁾ Acest indicator este definit doar în context național și corespunde populației ocupate calculată conform definiției utilizată anterior anului 2021. ²⁾ Acest indicator corespunde ratei de ocupare calculată conform definiției utilizate anterior anului 2021. ³⁾ Calculată pentru populația în vârstă de muncă (15-64 ani).						

UE a luat o serie de măsuri pentru a crea un sistem integrat ce asigură angajarea de calitate, educația continuă și formarea pentru tineri. Crearea Garanției pentru tineret a constituit un răspuns la ultima criză economică și la rata șomajului în rândul tinerilor. Pe lângă existența șomajului în rândul tinerilor, 6,5 milioane de tineri din UE nu erau încadrați profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare (NEET).

România are una dintre cele mai scăzute rate de participare la forța de muncă din UE. Populația în vârstă de muncă a scăzut constant din 2008, în timp ce deficitul de forță de muncă și de forță de muncă calificată au crescut.

Rata șomajului în rândul tinerilor 15-25 ani și rata NEET (Sursa: Comisia Europeană)

- 1% din populația totală cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani
 (2) % din forța de muncă totală cu vârsta cuprinsă între 15 și 74 de ani
 (3) % din forța de muncă totală cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani
 (4) % din populația totală cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani.

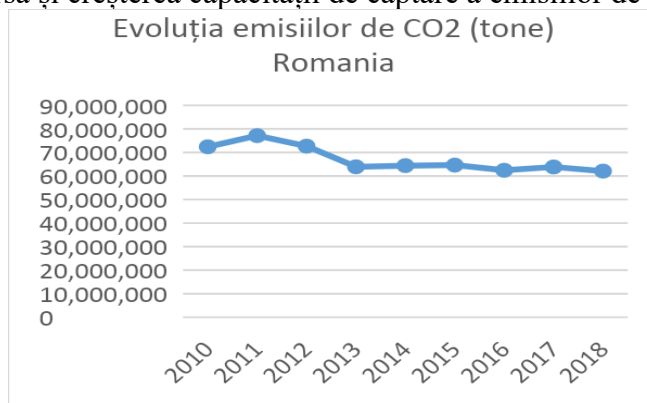
România are rezultate deosebit de slabe în raport cu media UE în ceea ce privește tinerii care nu sunt încadrați profesional și nici nu urmează vreun program educațional, de formare sau de calificare în muncă. Disparitățile dintre mediul urban și cel rural creează inegalități foarte mari în ceea ce privește veniturile și oportunitățile în rândul populației. În 2018, ponderea tinerilor care nu erau încadrați profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare în rândul populației tinere din mediul rural era de aproape trei ori mai mare decât cea a tinerilor din mediul urban (18,1 %, comparativ cu 7 %).

Crearea și diversificarea competențelor și a abilităților pentru tineret reprezintă puntea dintre educație, formare și muncă, contribuind astfel la prevenirea excluziunii, la echitatea și egalitatea de șanse a acestei categorii. Crearea oportunităților în ceea ce privește schimburile, cooperarea, acțiunea culturală și civică pentru tineri contribuie la dezvoltarea și consolidarea de competențe personale, sociale și civice, la creșterea capacității de inserție profesională și la atitudinea proactivă a acestora pe piața forței de muncă, în mediul antreprenorial, socio-politic.

1.1.b - Alte provocări economice sectoriale abordate în cadrul planului

Planul include reforme și investiții în mai multe sectoare ale activității economice: industrie, transporturi, construcții, ITC, sănătate, turism, servicii publice și alte servicii private, răspunzând la o serie de provocări sectoriale, conform celor de mai jos.

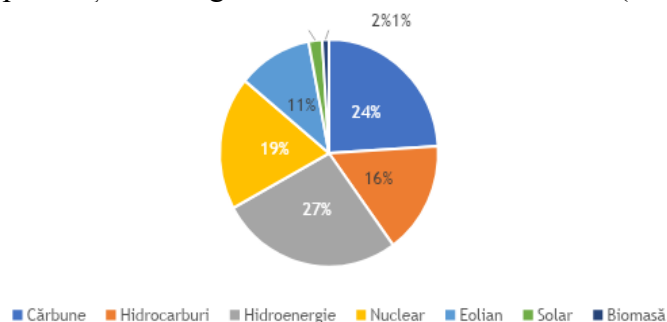
România se numără printre țările cu cele mai scăzute emisii de gaze cu efect de seră (GES) pe cap de locuitor din UE, însă, prin raportare la indicatorul de tone de emisii/ 10.000 EUR PIB, România ocupă printre primele locuri din UE. Acest aspect este adresat prin reformele și investițiile privind creșterea capacității de producție a energiilor regenerabile, prin măsurile de eficiență energetică, mobilitate urbană, și prin stimularea transportului verde. Ținând seama și de problema schimbărilor climatice, sunt necesare măsuri și politici coerente pentru a asigura dezvoltarea durabilă a sectoarelor economice ale țării, inclusiv a modelelor de producție, cu scopul reducerii emisiilor de CO₂ la sursă și creșterea capacității de captare a emisiilor de CO₂.

În 2017 ponderea surselor de energie regenerabilă în consumul total de energie era de 24,5%, iar sectorul energiei contribuia cu 30% din totalul emisiilor de GES, la care se adaugă emisiile de ape uzate și producția de deșeuri. Sectorul agricol reprezintă 17 % din totalul emisiilor GES, iar sectorul transporturilor 16,6 %, sub media europeană.

În ceea ce privește cota de energie regenerabilă, România și-a propus prin Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC) ca ponderea energiei din surse regenerabile să ajungă la minimum 30,7% în anul 2030, având ca ținte intermediare 25,2% (în 2022), 26,9% (în 2025) și respectiv 28,4 (în 2028). În vederea atingerii obiectivelor respective, planul prevede dezvoltarea capacităților adiționale de energie din surse regenerabile până în 2030. Pentru atingerea țintei respective sunt necesare resurse de finanțare pentru adaptarea corespunzătoare a rețelelor electrice, pentru instalarea de capacități de back-up, pentru capacități de stocare și utilizarea de tehnici inteligente de management a rețelelor electrice. Astfel, aceste investiții vor conduce la creșterea flexibilității și rezilienței Sistemului Electroenergetic Național (SEN), prin creșterea procentului de energii regenerabile și scăderea ponderii de energie electrică pe bază de cărbune, ținând cont de gradul mare de poluare și de costurile ridicate privind conformarea la obligațiile de mediu.

Mixul de producție a energiei electrice în România, 2019 (Sursa: INS)

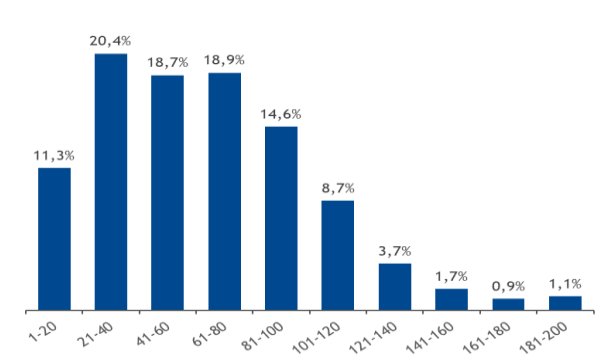
În contextul obiectivelor de decarbonare, segmente incipiente, precum contribuția combustibililor alternativi, pot fi accelerate prin măsuri dedicate, respectiv prin încurajarea cercetării și realizarea de proiecte pilot și demonstrative (de ex. dezvoltarea producției de hidrogen din surse regenerabile pe teritoriul României).

Coroborat cu măsurile de reducere a emisiilor de GES, este necesară restructurarea sistemelor energetice și de încălzire a locuințelor (prin facilitarea încălzirii centralizate și controlul poluării, trecerea la gaze naturale și integrarea surselor regenerabile de energie, măsuri de managementul traficului și de modernizare a transportului verde, precum și alte măsuri de control și de prevenire a poluării), pentru a putea contribui în mod semnificativ la abordarea problemei calității aerului, și implicit la reducerea emisiilor de GES.

Din perspectiva atingerii obiectivelor de climă și energie, conform strategiei UE „Valul Renovării”, clădirile sunt responsabile pentru aproximativ 40% din consumul total de energie al UE și respectiv pentru 36% din gazele sale cu efect de seră. Comunicarea Comisiei Europene privind Valul renovării pentru Europa menționează că o mare parte din parcul imobiliar actual al UE a fost construit fără nicio cerință de performanță energetică. În cadrul PNIESC 2021-2030, România țintește să ajungă în 2030 la un consum primar de energie de 32,3 Mtep, respectiv un consum final de energie de 25,7 Mtep, iar prin componenta specifică dedicată și respectiv prin măsurile transversale din cadrul PNRR se are în vedere contribuția planului la atingerea Țintelor menționate.

Pe lângă producerea de cantități însemnate de CO₂ din energie, transport, agricultură, capacitatea naturală de captare a carbonului este redusă, ca urmare a exploatării intensive a pădurilor. Acest lucru are efecte negative și asupra capacității de atenuare a schimbărilor climatice și a calității aerului, crescând riscurile la dezastru și afectând ecosistemele, conservarea habitatelor și a speciilor. Conform Raportului de țară (2020), exploatarea intensivă a pădurilor românești a dus la o pierdere economică de aproximativ 6 miliarde EUR/an, iar efectul asupra mediului se reflectă inclusiv la nivel european, având în vedere că zonele forestiere și suprafețele împădurite din România au o capacitate de absorbție a CO₂ de 6 % din totalul acestora la nivelul UE. În prezent, există o discordanță majoră între gradul actual de acoperire a teritoriului României cu păduri (29%) și procentul optim de împădurire (40%) stabilit prin Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă (1999) și susținut de Academia Română în anul 2016.

Distribuția pădurilor pe clase de vârstă în ani (Sursa: MMAP)

Corelat cu fondul de păduri, pierderea biodiversității și prăbușirea ecosistemelor sunt alte amenințări ale schimbărilor climatice și degradării mediului. Strategia pentru biodiversitate 2030, pe care România trebuie să o implementeze, promovează conservarea naturii utilizând ca instrument principal dezvoltarea rețelei de arii protejate Natura 2000. În acest sens, procesul de elaborare a planurilor de management, de revizuire a acestora pentru includerea de obiective de conservare specifice, precum și implementarea acestora necesită sprijin în continuare. Acest aspect este cu atât mai important în contextul promovării unor investiții care trebuie să respecte principiul de a nu prejudicia în mod semnificativ (DNSH), existența unui nivel de cunoaștere adecvat al siturilor Natura 2000 fiind esențial în realizarea unei analize adecvate privind impactul asupra biodiversității.

Urmare a schimbărilor climatice, România se confruntă cu suprafețe însemnate de zone inundabile (13% din suprafața țării), aspect determinat inclusiv de exploatarea excesivă a pădurilor. Astfel, în România s-a înregistrat în ultima perioadă o frecvență mai mare a fenomenelor meteorologice extreme, în ultimele două decenii fiind afectată de inundații ale bazinelor hidrografice și ale zonei costiere, precum și de secete severe. Nu trebuie neglijate efectele economice și sociale ale acestor fenomene. Clima se va schimba în mod considerabil în următorii 50-100 de ani, iar Raportul de țară (2020) atrage atenția asupra faptului că, în absența unor politici privind schimbările climatice, România va ajunge la o pierdere de aproximativ 8-10 % din PIB/cap de locuitor în până în 2100.

Un alt domeniu cu impact asupra degradării mediului este legat de conectarea la sistemul de alimentare cu apă potabilă în corelare cu colectarea apelor uzate și tratarea acestora. România și-a asumat îndeplinirea până în 2018 a obligațiilor privind colectarea și tratarea apei uzate pentru anumite tipuri de aglomerări urbane în acord cu prevederile Directivei 91/271/CEE privind tratarea apelor urbane uzate. În Raportul de țară (2020), se arată că politica României în domeniul apei și a apei uzate prezintă în continuare deficiențe, în special în ceea ce privește accesul în zonele rurale, precum și cantitatea și calitatea apei potabile. Totodată, raportul menționat evidențiază că acțiunile legate de colectarea apelor uzate și conectarea la infrastructura publică de canalizare nu sunt încă finalizate, iar diferența până la atingerea obiectivului fixat privind colectarea apelor uzate generate de aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți este de 26%. În acord cu datele Institutului Național de Statistică (INS), în 2018, populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă era 69,4% din populația rezidentă a României, cu un decalaj substanțial între mediul urban și rural (98,7% urban și 35,3% rural). De asemenea, în mediul urban populația conectată la canalizare reprezenta 89,5% din populația rezidentă urbană a României, iar în mediul rural doar 9,9% din

populația rezidentă beneficia de această facilitate. Susținerea investițiilor în infrastructura de apă și apă uzată este necesară atât pentru asigurarea conformării cu directivele europene în domeniu, cât și pentru asigurarea unor condiții de viață decente pentru populației României.

Prevenirea generării de deșeuri și reducerea acestora, utilizarea eficientă a resurselor, reutilizarea, repararea și reciclarea acestora, reprezintă o altă prioritate la nivel național, având în vedere rata scăzută de reciclare a deșeurilor municipale (14%) și ratele ridicate de depozitare a deșeurilor (70%). În 2017, cantitatea de deșeuri municipale generate pe cap de locuitor în România continua să se situeze cu mult sub media UE, de aproximativ 487 kg/locuitor. Stimularea economiei circulare va putea, de asemenea, să contribuie la atingerea obiectivului asumat ca până în 2035, volumul deșeurilor municipale stocate în depozite să fie redus la cel mult 10% din volumul total al deșeurilor municipale generate.

Evoluțiile recente au arătat că sectorul de transport nu se constituie doar ca un vector de sprijin al celorlalte domenii, ci contribuie atât la aspectele de reziliență economică, cât și la potențialul de revenire accelerată în urma unor evenimente cu un impact negativ de amploare. Astfel, modernizarea infrastructurii de transport din România, în special a celei feroviare, devine prioritară între proiectele de investiții ale României. Conform Raportului de țară (2020), reformarea sectorului feroviar a rămas în urmă, modernizarea și întreținerea insuficiente au redus viteza trenurilor și au afectat termenele de livrare a bunurilor (OCDE, 2016; CNSDN, 2019). Strategia de dezvoltare a infrastructurii feroviare pentru perioada 2021-2025 estimează că nevoile de finanțare pentru dezvoltarea infrastructurii feroviare în următorii cinci ani se situează la 13,5 miliarde EUR.

România se află sub media europeană la toate criteriile de analiză privind investițiile și infrastructura, conform celui mai recent raport European Transport and Infrastructure Scoreboard (2019), fiind situată în 2018 sub media europeană la eficiența serviciilor de cale ferată (3.06). În acest context, definitivarea Rețelei Transeuropene de Transport (TEN-T Core & TEN-T Comprehensive) până în 2030, respectiv 2050, reprezintă un angajament puternic al UE, cu un rol esențial în garantarea bunei funcționări a pieței unice și păstrarea competitivității la nivel global, România necesitând încă investiții suplimentare majore pentru realizarea acestor obiective. Planul include măsuri de stimulare a transportului verde, atât prin componenta *C4. Transport sustenabil*, cât și prin *C10. Fondul local* pentru tranziția verde și digitală.

Conform Raportului Forumul Economic 2019, România se situează pe locul 119 din 141 de țări analizate prin prisma calității infrastructurii rutiere. România se situează pe ultimul loc în Europa în ceea ce privește numărul de km de autostradă la 100.000 de locuitori, la nivelul anului 2019 (848,12 km din lungimea rețelei de transport rutier de interes național de 17.091 km fiind la nivel de autostradă, respectiv un procent de 4,96% din totalul rețelei de transport). De asemenea, densitatea de autostrăzi din România este una din cele mai mici la nivel european, raportată la suprafață. Accesul la coridoarele vest-, est- și sud-europene, este îngreunat și limitat de capacitatea de circulație și calitatea redusă a infrastructurii de transport din România, limitând, astfel, libera circulație a mărfurilor și persoanelor și diminuând posibilitățile de creștere ale traficului internațional de mărfuri sau călători care tranzitează România. Potrivit Raportului de Competitivitate Globală al World Economic Forum pentru anul 2018, România este pe ultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește investițiile în calitatea drumurilor și infrastructura

existentă, cu un scor de 2.96 din 7. Pe lângă aceste aspecte, România prezintă cea mai ridicată rată a accidentelor rutiere din statele membre. Rata mortalității generate de accidentele rutiere este extrem de ridicată, România înregistrând un număr de 96 fatalități/1 mil. locuitori față de media UE de 49 fatalități/1 mil. locuitori în 2018. Deși numărul accidentelor fatale a scăzut în 2018 cu 4,3% față de anul precedent, de la 1.951 decese la 1.867, România se situează în continuare pe primul loc .

Conform Indicelui economiei și societății digitale (DESI - 2020), care măsoară competitivitatea digitală prin 5 subcomponente (conectivitate de bandă largă, abilități digitale ale capitalului uman, digitalizarea afacerilor și comerțul electronic, servicii publice digitale), România se situează pe locul 26 din cele 27 de state membre ale UE. Ultimul raport de țară menționează capacitatea insuficientă de a furniza servicii de calitate, inclusiv servicii digitale, aspect care are un impact negativ asupra cetățenilor și întreprinderilor.

Nivelul competențelor digitale de bază și avansate rămân cele mai scăzute din UE. Mai mult de o cincime dintre români nu au folosit niciodată internetul, iar mai puțin de o treime au abilități digitale de bază. Totodată, măsurile de distanțare socială impuse în contextul pandemiei COVID au arătat faptul că întregul sistem educațional este nepregătit pentru a furniza servicii de educație la distanță. Situația este mai precară în ciclurile inferioare de învățământ și în mediul rural, unde accesul elevilor și dotarea unităților de învățământ au un grad ridicat de precaritate. Numărul de școli din România echipate corespunzător din punct de vedere digital și conectate este semnificativ mai mic decât media UE, potrivit Monitorului Educației și Formării pentru România (MEF, 2019). Astfel, este necesară continuarea pregătirii pentru desfășurarea procesului educațional și în mediul online, fiind necesară digitalizarea serviciilor publice de educație, inclusiv pentru a crește capacitatea de reziliență a serviciului public în perioade de criză

România înregistrează rate scăzute de conectivitate a gospodăriilor din mediul rural la internet de mare viteză, fiind inclusă în grupul statelor cu un grad de utilizare rurală relativ scăzut (sub 63%) și cu decalaje semnificative de 12-30% între ocuparea urbană și cea rurală. Această lipsă a conectivității digitale și a infrastructurii adecvate adâncește și mai mult disparitățile dintre regiuni și din interiorul acestora. România se află pe penultimul loc la abilitățile utilizatorilor de internet (cel puțin abilități digitale de bază) și în abilități avansate. Nivelul de dobândire a competențelor digitale este scăzut, punând în pericol integrarea viitorilor absolvenților pe piața forței de muncă. 35% dintre români au cel puțin abilități software de bază, în timp ce în Olanda, Finlanda și Marea Britanie, trei din patru persoane au cel puțin abilități software de bază. Programele de învățământ, programele și infrastructura existente nu reflectă într-o măsură suficientă necesitatea de a spori competențele digitale ale elevilor.

România este cu mult sub media UE în ceea ce privește integrarea tehnologiei digitale în întreprinderi. 23% dintre întreprinderile din România fac schimb electronic de informații și doar 8% utilizează platformele de comunicare socială (în timp ce media UE este de 25%). În ultimii ani, s-a înregistrat o ușoară îmbunătățire a ponderii IMM-urilor care fac vânzări online, de la 8% în 2017 la 11% în 2019, dar aceasta rămâne cu mult sub media UE de 18%. Din ce în ce mai multe IMM-uri își vând produsele online în afara țării, dar aceasta situație se aplică doar pentru 6% din numărul total de IMM-uri, comparativ cu o medie a UE de 8%.

Cel puțin 80% din întreprinderile care au recrutat sau au încercat să recruteze specialiști în domeniul tehnologiei informației au raportat dificultăți în completarea posturilor vacante. În consecință, întreprinderile oferă tot mai multă instruire personalului lor pentru a-și dezvolta sau actualiza aptitudinile. Liderii în acest domeniu sunt firmele din Finlanda (37%) și Belgia (36%), care alocă mult mai mult decât cele din România (6%).

Securitatea cibernetică națională trebuie abordată din perspectiva riscurilor și amenințărilor conexe mediului virtual. România se confruntă cu amenințări provenite din spațiul cibernetic la adresa infrastructurilor critice, având în vedere interdependența din ce în ce mai ridicată între infrastructuri cibernetice și infrastructuri precum cele din sectoarele financiar-bancar, transport, energie și apărare națională. Globalitatea spațiului cibernetic este de natură să amplifice riscurile la adresa acestora, afectând deopotrivă cetățenii, mediul de afaceri și cel guvernamental. Capacitățile existente ale României nu sunt suficiente pentru asigurarea unui nivel ridicat de securitate a rețelelor și de gestionare adecvată a riscurilor/incidentelor cibernetice în UE și la nivelul statelor membre, acestea având niveluri de pregătire neunitare. Acest aspect a condus la o abordare fragmentară a necesităților privind securitatea cibernetică și la asigurarea unui nivel inegal de protecție a consumatorilor și a întreprinderilor, cu atât mai mult în situația de criză actuală, în care utilizarea sistemelor informatice este esențială pentru desfășurarea activităților în multe domenii (educație, sănătate, administrație publică, etc).

Procesul de digitalizare va conduce la o furnizare mai eficientă și eficace a serviciilor publice către cetățeni și companii prin facilitarea dezvoltării serviciilor de tip one-stop-shop, prin scăderea costurilor pentru administrația publică, companii și cetățeni și prin optimizarea sistemelor digitale de comunicații. Aceste procese vor contribui în mod semnificativ la îndeplinirea recomandărilor Comisiei Europene, sprijinind tranziția aparatului de stat către o societate informațională care să asigure un stat social mai eficace și mai puternic, cu politici active în domeniul pieței forței de muncă și dezvoltarea competențelor.

Din perspectiva competitivității, productivității și creării de noi locuri de muncă, noua realitate generată de pandemia COVID a imprimat și o mai mare nevoie de adaptare și de flexibilizare a comportamentului agenților economici. Aceștia s-au confruntat cu diferite situații de întrerupere a lanțurilor de aprovizionare și de limitare a mobilității/circulației diverselor categorii de capital/factori de producție, ducând la reducerea activității economice, la re poziționarea acesteia în mediul online sau readaptarea fluxurilor și procedurilor pentru conformarea cu măsurile de distanțare impuse, sau chiar de închidere temporară sau definitivă. Întreprinderile de toate mărimile, dar în special cele mici și mijlocii, au fost puternic afectate de perturbarea schimburilor comerciale și de măsurile de limitare a mișcării capitalului, mărfurilor și forței de muncă, confruntându-se cu un deficit de lichidități și cu un risc crescut de insolvență. Guvernul României a venit în sprijinul mediului de afaceri pentru a întâmpina problemele generate de criza COVID-19 prin diverse măsuri care au devenit posibile prin flexibilizarea cadrului european de accesare a fondurilor europene și de aplicare a regulilor de ajutor de stat. Pe fondul deficitului structural existent, măsurile luate în contextul pandemiei și impactul economic aferent au dus la o creștere a deficitului bugetar la 9,8% din PIB, iar bugetul de stat pentru anul 2021 a fost construit pe un deficit estimat de 7,2%.

Pandemia a redus volumul producției industriale ca efect al măsurilor impuse de starea de urgență/alertă, în special al industriei prelucrătoare, cele mai afectate sectoare fiind fabricarea articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, fabricarea autovehiculelor, a mașinilor, utilajelor și echipamentelor. Sectorul HORECA și serviciile cultural-artistice au înregistrat, de asemenea, scăderi semnificative ale activității. Provocări suplimentare s-au înregistrat și în zona întreprinderilor care furnizează servicii medicale și care asigură lanțurile de producție și distribuție de medicamente. De asemenea, restrângerea anumitor activități economice ca efect al pandemiei a adus în discuție nevoia de a scurta lanțurile de aprovizionare și de a reduce complexitatea acestora, de a asigura un nivel adecvat de siguranță alimentară prin extinderea filierelor naționale și de a digitaliza procesele de producție și distribuție. În plus, tot ca efect al măsurilor de limitare a răspândirii virusului și al măsurilor de limitare a interacțiunilor sociale, creșterea importurilor de bunuri de consum a fost mai mare decât cea a altor importuri. De altfel, supraviețuirea multor firme a depins de capacitatea acestora de prestare la distanță a serviciilor oferite și comercializarea online, ceea ce a grăbit și dezvoltarea de soluții digitale pentru serviciile financiare oferite de către sistemul financiar tradițional. Nivelul de dezvoltare și integrare a sectorului privat este unul dintre indicatorii cheie ai sănătății concurențiale ai unei economii naționale, în contextul accentuării procesului de globalizare și de integrare a piețelor.

Mediul privat din România se confruntă la acest moment cu numeroase provocări structurale, exacerbate în contextul pandemiei: structură dezechilibrată a capitalurilor, grad de îndatorare printre cele mai ridicate din UE; calitatea capitalurilor proprii ale firmelor s-a deteriorat, ponderea capitalului subscris cunoscând o reducere masivă; gradul de acoperire a activelor prin capitalurile proprii a scăzut de la 35% în 2008 la doar 28% înainte de pandemie (cel mai scăzut din Europa); nivel de bancabilitate redus (aprox 100.000 companii cu potențial de a accesa finanțare, peste 50% dintre acestea cu venituri sub 100.000 euro; în jur de 12.000 companii cu venituri peste 1 mil. EUR euro); folosirea resurselor pe termen scurt pentru finanțarea unor investiții pe termen lung; finanțare majoritar prin credit comercial (de aprox. 3 ori mai mare decât creditul bancar); valoare adăugată redusă, semnificativ sub media europeană (VAB/companie la sub 50% din media europeană); decalaj de productivitate față de media europeană; sectoarele intensive în tehnologie slab reprezentate; instabilitate și impredictibilitate legislativă; proceduri administrative greoaie și birocratie; politici fiscale care duc la descurajarea comportamentelor investiționale și antreprenoriale; lipsa forței de muncă calificată în diverse domenii; capacitate limitată de inovare și de investire în domeniul cercetării-dezvoltării, accesul redus la piețele externe și internaționalizarea afacerii.

Sondajul privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România derulat de Banca Națională a României (BNR) relevă faptul că problemele pe care firmele le-au resimțit ca fiind cele mai presante în ultimele șase luni sunt costurile de producție sau cele cu forța de muncă, disponibilitatea forței de muncă bine pregătite și lipsa cererii. Cea mai importantă problemă a întreprinderilor mici și mijlocii este reprezentată de birocrăția și sarcinile administrative (26%), urmată de problema finanțării (23%). Reducerea sarcinilor administrative asupra întreprinderilor este unul dintre obiectivele europene, iar statele membre trebuie să creeze premisele unui mediu predictibil și stabil pentru întreprinderi prin oferirea de servicii integrate, digitale, prietenoase cu mediul de afaceri. Raportul de țară din 2020 evidențiază faptul că birocrăția reprezintă un obstacol pentru întreprinderi și cetățeni și, prin urmare, pentru dezvoltarea socială și economică. Aceasta este evidențiată în Carta Alba a IMM (2019) ca fiind cea de-a doua dificultate semnalată în

activitatea IMM, fiind percepută într-un procent de 49,19%. Conform raportului Băncii Mondiale Doing Business (2020), România se afla pe locul 55 în ceea ce privește posibilitatea de a deschide o afacere, fiind pe poziția 91 din totalul de 190 de țări, cu un scor de 73,3% în urma unor țări ca Ungaria, Croația, Muntenegru, Moldova, Cehia, Polonia. Indicele reflectă un cumul de indicatori legați de demararea unei afaceri, de obținerea de autorizații de construire, de înregistrarea unor drepturi de proprietate, de protejarea investitorilor prin măsuri precum încheierea de contracte sau procedurile de insolvență. Primele 20 de țări clasate conform indicelui menționat au în comun o largă răspândire a utilizării sistemelor electronice (platforme pentru înscriere, pentru plata taxelor, pentru proceduri electronice de transfer a drepturilor de proprietate, proceduri electronice de obținere a autorizațiilor de construire), iar reglementarea în zona de business are un grad ridicat de transparență.

Mediul economic nu poate fi tratat separat de necesitatea asigurării stabilității macroeconomice și de măsurile bugetar-fiscale, influențându-se unele prin altele. Problematicele identificate în domeniul fiscal-bugetar și evidențiate în rapoartele de țară privind România și în Recomandările specifice de țară, pentru anii 2019 și 2020, vizează necesitatea de a consolida respectarea obligațiilor fiscale și colectarea impozitelor, respectiv ponderea veniturilor colectate în PIB, decalajul fiscal la TVA sau combaterea evaziunii fiscale, aceste aspecte fiind evidențiate în secțiunea anterioară.

În cadrul Raportului de țară (2019) se atrage atenția asupra faptului că rezultatele economice și financiare ale întreprinderilor de stat au scăzut considerabil în 2018 și în prima jumătate a anului 2020, iar arieratele pentru aceste companii au început să crească, nefiind realizate solicitări de restructurare de activitate sau planuri de afaceri, iar regulile de guvernare corporativă continuă să fie aplicate doar sporadic. Datoriile la bugetul de stat, pentru securitatea socială sau față de alte întreprinderi de stat reprezintă 90% din totalul arieratelor întreprinderilor de stat, ceea ce implică un risc financiar pentru stat, dar demonstrează o atitudine permisivă a furnizorilor și creditorilor din sectorul public. În acest sens se impune întărirea mecanismelor de guvernare corporativă și aplicarea temeinică a instrumentelor acesteia pentru asigurarea unui management adecvat al resurselor critice pentru economie.

Coeziunea socială și teritorială urmărește reducerea disparităților existente de la nivel local, regional și național, inclusiv între mediul urban și cel rural, dar și prin raportare la celelalte state membre. Contextul demografic, distribuția veniturilor la nivel regional, indicatorii privind sănătatea, educația, rata șomajului, competențele, impactul social și economic asupra grupurilor vulnerabile sunt toate relevante în acest context, iar unele au fost exacerbate în contextul pandemiei de COVID-19. Pandemia a dus la schimbări semnificative cu efecte de durată la nivel socio-economic și de mediu în anii următori. Ținând seama de provocările și disparitățile preexistente, va fi necesară rezolvarea unor provocări considerabile, mai ales pentru reducerea inegalităților. Stimularea dezvoltării echilibrate, revitalizarea zonelor defavorizate și stimularea cooperării inter-regionale trebuie toate promovate pentru o dezvoltare durabilă.

Orașele din România se confruntă cu provocări legate de scăderea calității vieții în centrul urban – atât orașele în creștere, cât și cele în declin cunosc o contracție spațială, însoțită de micșorarea infrastructurii sociale și pietonale –, precum și de o vitalitate socială redusă, eforturile de regenerare fiind insuficiente și distribuite inegal. Toate acestea au dus la declinul demografic, la

îmbătrânirea țesutului arhitectonic și la întărirea segregării sociale. În localitățile rurale din afara perimetrului zonelor urbane funcționale se remarcă un dezechilibru demografic pronunțat, care se manifestă prin îmbătrânirea populației, scăderea natalității și a fertilității, prin creșterea mortalității, dar și prin explozia migrației externe, având ca efect negativ principal depopularea zonelor rurale. Studiile realizate pentru fundamentarea Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României și a celor din Starea Teritoriului arată că sărăcia rurală este de 2,4–3,4 ori mai mare decât sărăcia urbană. Un județ este cu atât mai sărac cu cât județul are o pondere mai ridicată a populației rurale.

În pofida îmbunătățirilor recente, ratele sărăciei și inegalității veniturilor rămân ridicate. Un român din trei continuă să fie expus riscului de sărăcie și excluziune socială, cele mai afectate grupuri fiind copiii, românii, persoanele cu handicap și persoanele în vârstă. Cu toate că la nivel național se înregistrează o scădere a ratei populației în risc de sărăcie sau excluziune socială, la nivel regional se înregistrează o creștere a acestei rate în cazul regiunii Nord-Est (cu 3,2 puncte procentuale în 2019 față de 2017). Cea mai mare scădere la nivel regional în anul 2019 a acestei rate se înregistrează în cazul regiunilor București-Ilfov (o scădere cu 11 puncte procentuale față de 2017) și Vest (o scădere cu 10,6 puncte procentuale față de 2017). Cele mai ridicate rate privind populația în risc de sărăcie sau excluziune socială se înregistrează în 2019 în cazul regiunilor de dezvoltare Nord-Est (47,1%), Sud-Est (40,1%) și Sud-Vest Oltenia (38,9%).

Decalajele la nivel de PIB/cap de locuitor între regiunile de dezvoltare ale României rămân destul de mari. În timp ce regiunea București-Ilfov a depășit 150% din media UE (utilizând paritatea puterii de cumpărare), regiunile Nord-Est și Sud-Vest rămân sub 50% din medie, iar toate regiunile din afara capitalei erau sub 60% din media europeană în 2018. Economia regiunii București-Ilfov este de cel puțin două ori mare decât cea a regiunii Vest, a doua cea mai bogată regiune din țară. Aceste decalaje nu s-au diminuat aproape de loc din 2007 până în prezent, ci chiar au crescut din 2014. Așa cum se poate vedea mai jos, cele șapte regiuni din afara Bucureștiului nu au recuperat foarte mult din decalajul față de media UE, fiind observate progrese vizibile doar în ultimii 5 ani.

Produsul Intern Brut pe cap de locuitor (utilizând paritatea puterii de cumpărare) în mii de euro
(Sursa EUROSTAT)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
București - Ilfov	25,50	31,70	28,20	29,20	31,90	33,70	34,30	35,30	39,10	40,60	44,10	46,80
Vest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Centru	12,10	14,00	13,30	13,90	14,10	15,20	15,10	15,40	16,90	18,50	19,60	20,90
Nord-Vest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sud-Est	11,10	12,00	11,50	11,90	12,00	13,80	13,60	14,10	15,10	16,50	18,00	19,20
Sud - Muntenia	10,40	11,40	11,00	11,10	10,90	12,50	12,60	13,40	14,30	15,70	17,70	18,90
Sud-Vest Oltenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nord-Est	9,000	10,10	9,800	10,00	10,70	12,30	13,00	13,60	13,90	14,50	15,70	16,80
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sud - Muntenia	8,900	10,40	10,40	10,00	10,90	10,90	11,40	12,80	12,80	13,90	14,70	15,70
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sud-Vest Oltenia	8,300	9,400	9,100	9,300	9,200	10,90	10,70	10,90	11,80	12,50	14,10	15,20
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nord-Est	6,800	7,800	7,500	7,600	7,400	9,000	9,100	9,300	9,900	10,60	11,90	12,80
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Afectate semnificativ de pandemie, unitățile administrativ-teritoriale (UAT) din România au o scădere semnificativă a veniturilor proprii, luând în considerare contractarea economiei românești cu 3,9 % din PIB în 2020. Această situație duce inclusiv la o reducere a potențialului UAT-urilor de susținere a investițiilor scadente sau de a realiza altele noi, care să asigure accesibilitatea și calitatea serviciilor în domenii ca: educație, sănătate, transport local, inclusiv managementul și decongestionarea traficului, social, infrastructură administrativă și de recreere, mediu, creșterea calității aerului, urbanism, iluminat public, securitate socială și digitalizarea serviciilor publice, etc. Nivelul cheltuielilor pentru investiții la nivelul UAT-urilor este redus (15-20% din bugetul local înainte de pandemie) și este în mare măsură finanțat din fonduri europene. La nivel european, nivelul veniturilor locale raportat la PIB este foarte redus - 0.8% comparativ cu 4.2% la nivelul UE în 2019, și mult sub nivelul Poloniei (4.5%), Cehiei (5.6%) sau Ungariei (2.1%). Având în vedere aceste aspecte sunt necesare surse de finanțare pentru asigurarea investițiilor necesare furnizării serviciilor publice de calitate, cu accent pe tranziția verde și digitală, în special la nivel local și în comunitățile sărace. De asemenea, prin încurajarea intervențiilor la nivel de zonă urbană funcțională se urmărește îmbunătățirea coeziunii dintre localitățile urbane și localitățile rurale/localități urbane de dimensiuni mai mici din imediată vecinătate, cu rate ridicate de navetism.

Potrivit ultimului Raport de țară (2020), fragmentarea accentuată a competențelor și a resurselor continuă să se reflecte negativ asupra furnizării serviciilor publice, în special la nivel local și în comunitățile sărace. Strategiile naționale și regionale ale diferitelor servicii publice nu sunt bine transpuse în măsuri integrate la nivel regional și local. Există o stabilitate și predictibilitate redusă a veniturilor de care dispun autoritățile locale. Astfel, există inclusiv disparități semnificative între mediul urban și rural în ceea ce privește nivelul sărăciei și de excluziune socială, iar serviciile sociale nu sunt suficient de bine dezvoltate în mediul rural. De exemplu, există discrepanțe considerabile în cazul anumitor tipuri de infrastructuri sociale, cum ar fi centrele de zi pentru persoanele cu dizabilități sau dependente, doar 1% din unitățile necesare fiind instituite în regiunea Sud-Vest Oltenia, comparativ cu 56% în București-Ilfov și 57 % în Regiunea Centru. România are și cea mai mare rată a populației care locuiește în locuințe care sunt considerate improprii și supraaglomerate (16,1% în 2018, comparativ cu o rată europeană de 4.3%).

Digitalizarea administrației publice locale rămâne scăzută. Nivelul populației care interacționează cu autoritățile publice prin intermediul internetului este sub 10% în trei regiuni de dezvoltare din România. De asemenea, șase din cele opt regiuni se află pe ultimele locuri ale clasamentului UE în ceea ce privește utilizarea internetului, mai puțin de 60 % dintre adulți utilizând zilnic internetul în 2018.

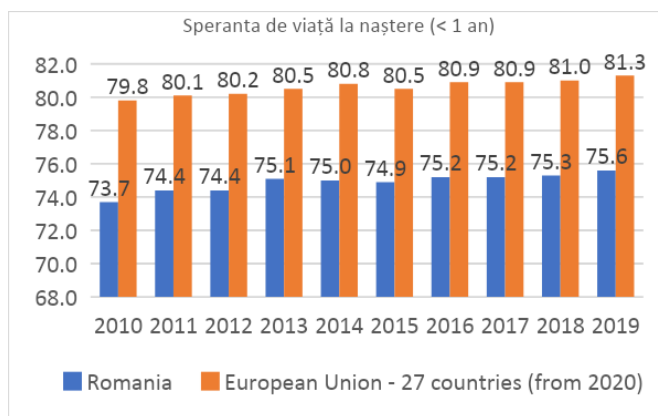
Deficiențele structurale existente în sectorul sanitar au fost exacerbate în ultimul an. Principalele probleme ale sistemului sunt legate de asigurarea accesului la asistență medicală, starea de sănătate a populației, subfinanțarea sistemului (dotări, infrastructură deficitară, personal calificat insuficient), precum și reziliența sistemului în situații de criză. România se confruntă cu provocări considerabile în ceea ce privește asigurarea accesului la asistență medicală. Rata nevoilor de asistență medicală nesatisfăcute din cauza distanței mari până la o unitate medicală a fost a treia ca mărime din UE în 2017, reflectând o distribuție inegală a unităților medicale și a medicilor. Nivelul nevoilor medicale nesatisfăcute este cu aproximativ 28% mai mare în zonele rurale decât

în întreaga țară. În acest sens, o mare parte a lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă în agricultură și o proporție însemnată a populației rrom din mediul rural nu au nicio formă de asigurare de sănătate, beneficiind doar de un pachet de servicii minimale.

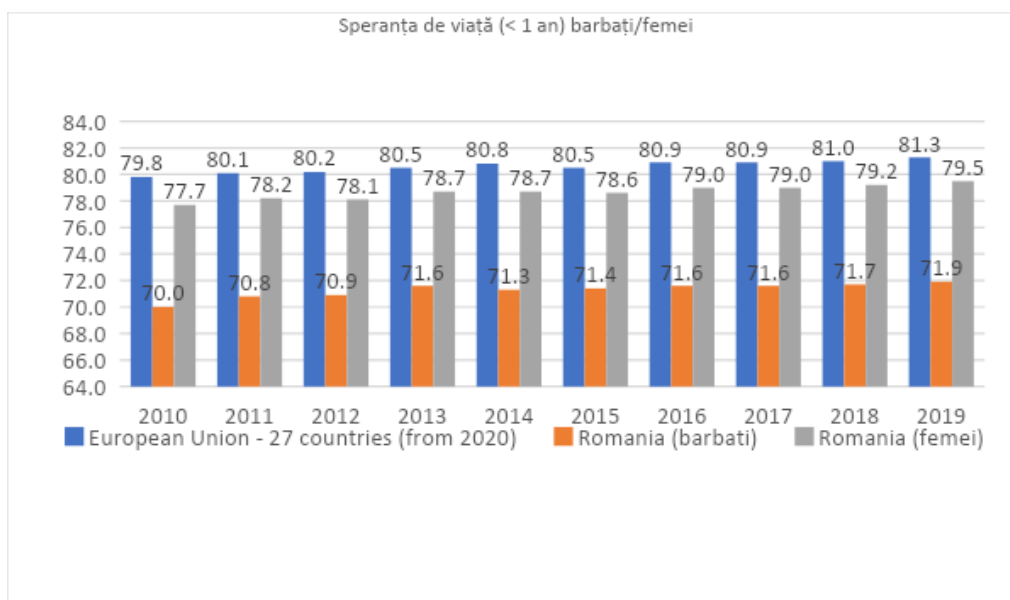
În ceea ce privește nevoile medicale nesatisfăcute raportate, rămân diferențe semnificative între grupurile cu cele mai mici venituri (8%) și cu cele mai mari venituri (2,3%), iar procentajul populației rurale asigurate a scăzut la 66% în 2016. În plus, nivelul nevoilor medicale nesatisfăcute ale pensionarilor este de două ori mai ridicat decât cel al populației generale.

Starea de sănătate a populației este în continuare sub media UE. Îmbătrânirea populației și emigrarea pun o presiune tot mai mare asupra sistemului de sănătate. Deși a înregistrat un trend crescător, speranța de viață la naștere în România este de doar 75,6 ani (în 2019), printre cele mai scăzute din UE. Acest lucru reflectă comportamente nesănătoase (inclusiv fumat, consum episodic excesiv de alcool, obezitate ș.a.), inegalități socioeconomice și deficiențe substanțiale în furnizarea serviciilor de sănătate.

Speranța de viață la naștere pe ani Sursa: Eurostat (2019)

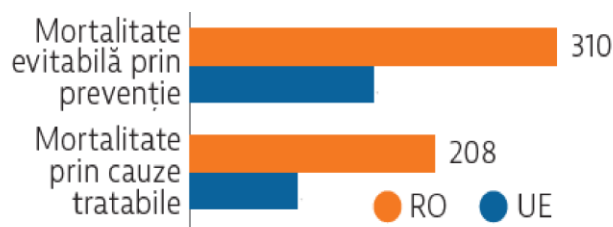

Există discrepanțe majore în ceea ce privește speranța de viață în funcție de gen (79,5 ani pentru femei și doar 71,9 ani pentru bărbați), dar și de nivelul de studii, în special pentru bărbați. Este de așteptat ca bărbații cu cel mai scăzut nivel de studii să trăiască cu aproximativ 10 ani mai puțin decât bărbații cu cel mai ridicat nivel de studii.

În mediul rural, accesul dificil sau lipsa accesului la servicii de sănătate corecte și complete, coroborat cu problemele financiare cu care se confruntă familiile aflate în stare de vulnerabilitate, duc la o inechitate socială ce limitează potențialul de dezvoltare al copiilor. În acest sens, un raport recent al Băncii Mondiale menționează că un copil din România poate atinge la vârsta adultă doar 58% din potențialul de productivitate al unui adult educat și sănătos care are acces la un sistem medical și educațional eficient. Acest nivel este mai scăzut decât media pentru țările din regiunea Europa și Asia Centrală.

Ratele mortalității evitabile prin prevenție și ale mortalității prin cauze tratabile sunt printre cele mai ridicate din UE și peste mediile corespunzătoare europene. Boala cardiacă ischemică rămâne principala cauză de deces, deși mortalitatea cauzată de cancer este în creștere. România se confruntă cu provocări în ceea ce privește combaterea unor boli infecțioase, această țară având cea mai ridicată rată de cazuri de tuberculoză din UE.

*Rata mortalității standardizată
pe vârstă la 100 000 de locuitori, 2016*

România are una dintre cele mai ridicate rate ale mortalității infantile din UE (6,7 la 1,000 de născuți vii, comparativ cu media UE de 3,6 în 2017). Echipamentele medicale insuficiente și deficitul de personal medical pot contribui la explicarea acestei cifre. România este pe primul loc în Uniunea Europeană la mortalitatea în rândul copiilor, aceasta fiind de două ori mai mare decât media UE, potrivit „Raportului privind respectarea drepturilor copilului în România” (Salvați Copii România, Avocatul Poporului, 2019).

Sectorul sanitar se bazează pe o infrastructură concepută acum 50-60 ani, când nevoia de servicii de sănătate era diferită față de realitățile de astăzi. Clădirile rețelei de spitale sunt, în cele mai multe cazuri, inadecvate și neadaptate tehnic și tehnologic (unele clădiri fiind construite după standarde de acum 100 de ani). Fluxurile intra-spitalicești nu sunt asigurate în mod continuu în aceeași clădire, ci, de multe ori, funcțiunile sunt dispuse în amplasamente aflate la distanțe mari și foarte mari (de exemplu spitalele de tip pavilionar).

Adaptarea infrastructurii la nevoile de servicii de sănătate curente (boli netransmisibile, acumularea de probleme de sănătate, complexe cu comorbidități, existența unor tehnologii complexe, etc.) este în multe cazuri imposibilă sau mult mai costisitoare decât construcția unor clădiri noi în care să se transfere activitatea curentă. În plus, mai ales în spitalele vechi cu circuite deficitare, controlul infecțiilor nosocomiale este deficitar. Dotarea cu echipamentele necesare este încă departe de standardele în țările europene avansate, iar distribuția teritorială a echipamentelor nu este echilibrată și adaptată necesităților.

Deficitul considerabil de forță de muncă în sectorul sănătății, inclusiv deficitul de medici de familie, precum și infrastructura medicală degradată, lipsa produselor medicale, formarea insuficientă a personalului medical și gradul limitat de continuitate și integrare între diferitele niveluri de îngrijire slăbesc reziliența sistemului de sănătate.

Sănătatea nu este sigurul sector afectat de pandemie. Consecințele socio-economice și riscul ca pandemia să adâncească disparitățile regionale în România rămâne important. Educația este un alt domeniu în care consecințele măsurilor impuse pe perioada stării de alertă și de urgență pentru

reducerea riscului de răspândire a virusului a evidențiat principalele lacune ale procesului de educație și formare profesională.

Precondiția esențială pentru furnizarea unor servicii educaționale și de formare profesională de calitate, incluzive și atractive constă în reabilitarea infrastructurii educaționale. Dezvoltarea competențelor necesare parcurgerii etapelor de tranziție ecologică și digitală depinde și de realizarea de investiții în infrastructura pentru eficiență energetică și seismică.

România dispune de o infrastructură educațională și de formare profesională învechită, nesigură, ineficientă din punct de vedere energetic și cu un nivel scăzut al accesibilității persoanelor cu dizabilități. Conform Planurilor de Analiză și Acoperire a Riscurilor (PAAR), un procent important de unități și instituții de învățământ de stat, în special cele pre-școlare și școlare de stat pentru acces la educația bazată pe inovație, creativitate și specializare inteligentă, funcționează în clădiri încadrate ca având risc seismic sau niveluri ridicate de risc la incendiu. De asemenea, în lipsa unor dotări corespunzătoare și servicii conexe de calitate (spații de cazare, de informare și documentare, masă și recreere), unitățile de învățământ și instituțiile de învățământ superior sunt neatractive pentru elevi, studenți și pentru mediul de afaceri. De asemenea, acestea s-au dovedit subdimensionate și insuficient adaptate condițiilor de funcționare pe durata pandemiei.

Intervențiile în domeniul modernizării și reabilitării infrastructurii educaționale și de formare profesională vor conduce la creșterea accesului. Investițiile vor viza de asemenea, obținerea unor spații mai sigure și mai pregătite în raport cu eventuale crize. Din perspectiva îndeplinirii recomandărilor specifice de țară, prin noile investiții în reabilitare termică și seismică, mediile de învățare se vor moderniza, flexibiliza, iar procesul educațional și de formare va deveni mai calitativ, accesibil și atractiv, inclusiv pentru elevii și studenții care provin din medii defavorizate.

Principalele probleme identificate în administrația publică se referă la gradul scăzut de transparentizare și digitalizare a serviciilor publice, îmbătrânirea corpului funcționarilor publici (4% din personalul sub 30 de ani la nivel local, respectiv 1,5% la nivel central au grade profesionale de debutant și asistent), nivelul scăzut de încredere în ceea ce privește respectarea normelor de etică și problemele de integritate. De asemenea, nu există un sistem integrat de management al resurselor umane și financiar bazat pe competență și performanță, iar competențele digitale în administrația publică din România sunt slab dezvoltate.

Ultimul raport de țară semnalează faptul că procesul de reformare a administrației publice stagnează și că rezultatele reformelor nu sunt vizibile, inclusiv cu privire la sistemul de recrutare. Pentru aplicarea recomandărilor specifice de țară în 2020, România trebuie să întreprindă acțiuni care să conducă la îmbunătățirea eficacității și calității administrației publice, precum și la previzibilitatea procesului decizional, inclusiv printr-o implicare adecvată a partenerilor sociali, să consolideze competențele și învățarea digitală.

Lecțiile învățate în timpul pandemiei au evidențiat deficiențele și au expus vulnerabilitățile, făcând vizibil faptul că documentele de politică publică ce gestionează modul de acțiune al autorităților în situații de criză suferă de anumite deficiențe. Capacitatea logistică existentă este limitată și nu poate asigura aceeași eficiență a autorităților la nivelul tuturor regiunilor geografice, iar

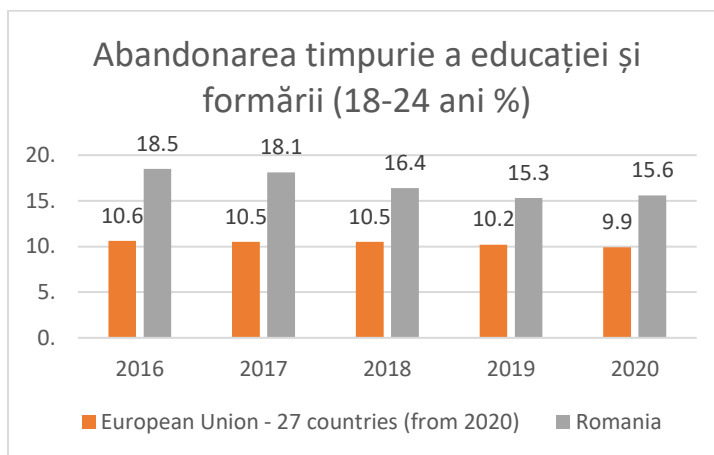
informațiile în baza cărora se iau decizii operaționale sunt greu accesibile, necorelate și nu ajung cu suficientă rapiditate la dispoziția factorilor decizionali.

Conform Raportului de țară 2020, s-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește îmbunătățirea dialogului social. Dialogul social rămâne în mare măsură o simplă formalitate, iar încercările de modificare a cadrului legislativ au rămas în același punct de ani de zile. Implicarea partenerilor sociali în procesul de elaborare a politicilor rămâne limitată. În pofida cadrului stabilit, aceasta este în continuare mai degrabă o cerință procedurală decât un dialog veritabil. Partenerii sociali nu sunt suficient de implicați în reforme care să abordeze provocările de pe piața forței de muncă și alte aspecte de politică relevante. Partenerii sociali continuă să nu participe la un dialog voluntar pentru a aborda provocările de pe piața forței de muncă, iar implicarea și contribuția acestora în elaborarea politicilor rămân limitate.

În România există o lipsă de coordonare între prioritățile de politică publică în domeniul social, activitățile de tineret și acțiunile de voluntariat stimulate cu precădere de societatea civilă. Personalul angajat în domeniul asistenței sociale este insuficient, având în vedere că unu din trei români trăiește în sărăcie, iar lucrătorii de tineret angajați sunt de ordinul zecilor la o populație tânără de aproape cinci milioane de cetățeni români.

Ultimul raport de țară menționează și o serie de provocări sociale și în materie de ocupare a forței de muncă care ar trebui abordate. Sărăcia și excluziunea socială, precum și sărăcia persoanelor încadrate în muncă rămân la cote foarte ridicate, iar inegalitățile în materie de venituri s-au adâncit. Inegalitățile persistă, în special în cazul persoanelor din zonele rurale și defavorizate. Rata de părăsire timpurie a școlii este ridicată (15,6% față de media UE 9,9%), iar țintele stabilite pe Strategia 2020 nu sunt îndeplinite cu privire la investițiile în cercetare și dezvoltare și la părăsirea timpurie a școlii.

Rata părăsirii timpurii a școlii (Sursa: Eurostat)

Abandonarea timpurie a educației și formării pe sexe și regiunile NUTS 2 (18-24 ani %)					
TIME Romania					
	18,5	18,1	16,4	15,3	15,6

Nord-Vest	18,3	16,3	14,9	13,5	14,9
Centru	20,3	21,1	18,8	20,2	21,7
Nord-Est	24,7	23,6	19,5	17,4	18,4
Sud-Est	24,4	22,4	21,3	20,9	20,6
Sud - Muntenia	17,8	18,8	18,3	16,9	17,0
Bucuresti - Ilfov	10,5	5,5	8,0	8,3	6,7
Sud-Vest Oltenia	16,0	17,6	13,2	9,5	11,4
Vest	9,1	11,3	10,7	10,3	6,6

Echitatea, caracterul incluziv și calitatea educației depind în mare măsură de investiții și de reforme în sistemul educațional, care să conducă la creșterea accesului la educație și formare de calitate, la participarea zilnică la orele de curs și la finalizarea ciclurilor educaționale obligatorii, prin reducerea pierderilor din sistem (abandon școlar, părăsire timpurie a școlii, absentism).

Nu există încă la nivel național o strategie integrată care să abordeze problema părăsirii timpurii a școlii. Nu se constată o îmbunătățire a rezultatelor școlare, în special în rândul copiilor din zonele rurale și cele defavorizate din punct de vedere economic. Nivelul de dobândire a competențelor digitale este scăzut, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la integrarea viitoare a absolvenților pe piața forței de muncă. Relevanța pe piața forței de muncă a învățământului profesional și tehnic și a învățământului superior rămâne scăzută, ceea ce restrânge perspectivele absolvenților de a-și găsi un loc de muncă.

Accesul la o educație de calitate și favorabilă incluziunii rămâne insuficient și nu au fost luate măsuri de îmbunătățire a competențelor. În plus, rezultatele școlare au rămas constant la un nivel scăzut, în timp ce ratele de părăsire timpurie a școlii au rămas ridicate. Asigurarea egalității de șanse pentru elevii care provin din gospodării sărace, în special din zonele rurale, și din comunitatea romă rămâne o problemă. Participarea redusă la educația și îngrijirea timpurie accentuează inegalitatea de șanse între elevi. Numai 15,7 % din copiii cu vârste sub trei ani sunt înscriși în servicii formale de îngrijire a copiilor. În cazul copiilor cu vârsta cuprinsă între patru ani și vârsta de școlarizare obligatorie, participarea a crescut la 89,6 % în 2017, dar rămâne sub media UE (95,4 %). Această rată este semnificativ mai mică în cazul copiilor din zonele rurale și din comunitățile dezavantajate. Acest lucru are un efect negativ asupra dobândirii competențelor de bază și asupra mobilității sociale a copiilor din medii defavorizate sau din comunități marginalizate.

Echitatea, incluziunea și calitatea învățământului rămân provocări importante iar cheltuielile pentru educație sunt printre cele mai scăzute din UE (2,8 % din PIB față de media UE de 4,6 %), cu o diferență și mai mare la nivel preșcolar și primar (21,8 % din buget față de media de 32 %). Gradul de acoperire al rețelei de grădinițe a crescut, însă persistă disparitățile dintre mediul rural și cel urban. Deși a avut un trend ascendent până la 15,7 în 2017, valoarea indicatorului ”Nivelul de îngrijire formală pentru copiii mai mici de 3 ani care beneficiază de îngrijire formală” a început să scadă, fiind necesare măsuri suplimentare pentru creșterea acestui indicator și pentru crearea premiselor unei educații echitabile și incluzive timpurii.

Deși impactul real al pandemiei asupra educației nu a fost încă evaluat, se pot observa efecte colaterale asupra sistemului de educație din România, cauzate în mare parte de închiderea școlilor

și de lipsa capacității sistemului de a facilita trecerea de la sistemul educațional față în față către învățarea on-line, la scară largă. Întreruperile prelungite ale procesului educațional au afectat în special elevii dezavantajați din punct de vedere al învățării pe fond socio-economic, care nu pot face față eficient sistemului educațional în contextul strategiilor de învățare la distanță. Prin urmare, este posibil ca numărul elevilor care erau deja în situație de risc de părăsirea timpurie a școlii să crească. În acest context, sistemul educațional trebuie să fie în măsură să atenueze abandonul școlar și lipsa învățării prin intermediul unor acțiuni și măsuri adecvate și imediate.

1.2 Abordarea provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări, inclusiv a aspectelor lor fiscale

C1. Managementul apei - Reformele și investițiile componente urmăresc asigurarea infrastructurii de apă potabilă și de colectare și epurare a apelor uzate, reabilitarea construcțiilor hidrotehnice ale acumularilor existente, care necesită creșterea gradului de siguranță în exploatare în condițiile schimbărilor climatice, dotarea adecvată a administrațiilor bazinale pentru monitorizarea infrastructurii, precum și prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență.

Investițiile aferente *C2. Păduri și protecția biodiversității* sunt relevante pentru Pilonul 1 - Tranziția verde și vor contribui la armonizarea practicilor de management forestier cu cele privind conservarea biodiversității și protejarea mediului în contextul generat de Pactul Verde European și asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic prin crearea de noi suprafețe acoperite cu păduri și refacerea habitatelor degradate. În cadrul componente se promovează gestionarea durabilă a pădurilor, împădurirea, sporirea multifuncționalității și a rolului pădurilor în reducerea gazelor cu efect de seră, protejarea pădurilor și refacerea ecosistemelor forestiere pentru a atinge o stare bună a habitatelor și a speciilor și pentru a consolida reziliența la impactul schimbărilor climatice asupra pădurilor. Reformele și investițiile sunt susținute de baze de date digitale privind inventarierea perimetrelor de ameliorare a terenurilor degradate și a suprafețelor cu noi păduri, precum și de măsurile privind îmbunătățirea activității Romsilva, pentru creșterea rezilienței instituționale și economice. În ceea ce privește biodiversitatea se are în vedere reconstrucția habitatelor de pajiști în ariile naturale protejate, măsură susținută de actualizarea planurilor de management pentru arii protejate și de punerea în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030. Prin acest set de investiții ce vor fi finanțate prin PNRR se va răspunde, astfel, la RST, care recomandă direcționarea cu prioritate a investițiilor către tranziția ecologică și infrastructura de servicii digitală.

Reforma și investițiile pentru managementul deșeurilor urmăresc implementarea principiilor economiei circulare în sectorul de management al deșeurilor cu obiectivul de creștere a gradului de reducere a cantităților de deșeuri, colectare separată și re-introducere a resurselor în economie. Întărirea capacităților de reciclare va permite păstrarea în țară a unor resurse materiale valoroase provenite din reciclarea deșeurilor, și reintroducerea lor în diverse cicluri de producție, întărindu-se astfel reziliența față de fluctuațiile nefavorabile ale prețurilor și disponibilității materialelor respective în piețele internaționale.

Investițiile dedicate transportului sustenabil urmăresc în principal decarbonizarea transporturilor, prin sprijinirea transportului feroviar cu zero emisii, a transportului urban/metropolitan curat (cu metroul), dar și a transportului rutier care respectă principiul Do No Significant Harm (inclusiv

măsuri asociate care conduc la creșterea ponderii vehiculelor electrice și a celor mai puțin poluante, îmbunătățirea intermodalității etc). Reformele și investițiile propuse vor asigura tranziția ecologică către un sector de transport durabil/sustenabil, și o dezvoltare accelerată a infrastructurii și serviciilor de transport cu impact pozitiv asupra mediului de afaceri, întreprinderile românești vor beneficia de acces mai facil la piețe de desfacere străine prin creșterea interconectării, acces la o forță de muncă mobilă și reducerea timpilor de livrare a bunurilor și serviciilor.

Susținerea investițiilor în infrastructură vor avea un efect de spill over, întrucât îmbunătățirea accesibilității și a calității transportului pentru regiunile țării, inclusiv cele mai puțin conectate la acest moment, va sprijini trecerea la o economie cu o producție de bunuri și de servicii cu valoare adăugată mai mare și la crearea de noi locuri de muncă și în cadrul acestora.

Pentru a îndeplini obiectivele de eficiență energetică stabilite în documentele strategice europene și naționale, un segment considerabil al fondului de clădiri existent la nivel național va trebui renovat, iar intervențiile vor avea în vedere principiile aplicabile European Renovation Wave, principii incluse în Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung. România își propune un consum primar de energie de 32,3 Mtep în 2030, respectiv un consum final de energie de 25,7 Mtep, printr-un scenariu în care se are în vedere reabilitarea unei porțiuni mai mari de clădiri cu performanța dintre cele mai scăzute, pentru a atinge o eficiență energetică mai mare până în anul 2030. În cadrul componentei C5. *Valul Renovării* intervențiile vor pune accent pe direcționarea cu prioritate a investițiilor către tranziția verde și digitală, simplificarea și codificarea legislativă în materie de legislație în domeniul construcțiilor, inclusiv în ceea ce privește cadrul de reglementare a intervențiilor în domeniul eficienței energetice, pe lângă cele legate de creșterea rezilienței fondului construit în contextul schimbărilor climatice. Direcționarea cu prioritate a investițiilor către infrastructura de servicii digitale se va asigura prin reforme și investiții care vizează eficientizarea și digitalizarea proceselor administrative, respectiv asigurarea calității în construcții (aprobarea Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, reglementări tehnice BIM, registrul național al clădirilor).

C6. Energie asigură condițiile legislative pentru creșterea capacităților de interconectare a rețelei de transport de energie, a flexibilității și capacității de echilibrare a acesteia, creând inclusiv cadrul de reglementare necesar investițiilor în capacități noi de producere de energie regenerabilă, revizuiind inclusiv cadrul strategic în domeniul energiei și schimbărilor climatice. Reformele și investițiile propuse au în vedere axarea politicii economice pe sectorul energetic cu emisii scăzute de dioxid de carbon și pe eficiența energetică, pe infrastructura de mediu și pe inovare, îmbunătățind procesul de pregătire și stabilire a priorităților în ceea ce privește proiectele mari. De asemenea, componenta include reforme legate de consolidarea guvernantei corporative a întreprinderilor de stat din sectorul energetic. În plus, componenta promovează finanțarea proiectelor de investiții publice și private pentru a favoriza redresarea economică, direcționând investițiile către tranziția ecologică, către producția și utilizarea energiei în mod nepoluant și eficient.

Reformele și investițiile în digitalizare au fost propuse pentru a răspunde nevoilor tot mai stringente de creștere și îmbunătățire a rezilienței, a nivelului de pregătire și răspuns la situațiile de criză, urmărind în principal realizarea unei infrastructuri digitale coerentă și integrată la nivelul administrației publice din România care să ofere servicii digitale de înaltă calitate atât cetățenilor,

cât și companiilor, dar totodată să redreseze decalajul digital între zonele urbane și cele rurale în materie de conectivitate digitală și să asigure securitatea cibernetică a rețelelor și sistemelor informatice aparținând instituțiilor publice, precum și a infrastructurilor critice din domeniul TIC, a căror afectare prin atacuri cibernetice poate genera impact negativ la adresa securității naționale. Se urmărește recuperarea decalajului înregistrat în ceea ce privește competențele digitale, de bază sau avansate, atât în rândul populației generale cât și pentru funcționarii publici, digitalizarea serviciilor publice și a operațiunilor interne ale administrației publice în scopul creșterii eficienței, transparenței și rezilienței instituționale, dar și instruirea personalului, permițând astfel creșterea eficienței și rezilienței instituționale.

Implementarea pe scară largă a soluțiilor digitale din cadrul *C7. Transformare digitală* va contribui la creșterea gradului de transparentizare a activității autorităților statului și la reducerea barierelor birocratice, contribuind, de asemenea, la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă, având în vedere și necesitatea de creștere a capacității de adaptare, prin atenuarea impactului social și economic al crizei asupra populației.

Intervențiile pentru susținerea mediului privat, a cercetării, dezvoltării și inovării vin, complementar, să adreseze o serie de recomandări specifice de țară. Astfel, sunt avute în vedere procesul de debirocratizare și eficientizare administrativă pentru mediul de afaceri, stimularea accesului la finanțare, prin crearea de mecanisme de finanțare adaptate nevoilor întreprinderilor, intensificarea cooperării între mediul de afaceri și cel de cercetare, inclusiv pentru facilitarea participării în IPCEI-ME -microelectronică prin crearea unui centru național de tehnologii avansate, specializat în subiecte/etape tehnologice specifice și micro-producție și, respectiv, prin crearea de centre Digital Innovation Hub's în tehnologii avansate de componente și sisteme microelectronice specializate. Investițiile propuse sunt direcționate către stimularea adaptării întreprinderilor la schimbările climatice și tranziția digitală.

Se are în vedere asigurarea de sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile, în special întreprinderile mici și mijlocii (IMM), fiind create instrumente financiare care favorizează redresarea economică și direcționarea cu prioritate a investițiilor către tranziția ecologică și digitală, precum și scheme de granturi care să contribuie la soliditatea sectorului bancar, la digitalizarea întreprinderilor și la apropierea acestora de mediu de cercetare, favorizând inovarea și transferul tehnologic.

Reformele și investițiile componente *C10. Fondul Local* urmăresc în principal creșterea calității vieții pe teritoriul național și întărirea rolului planificării teritoriale și urbane în România. Îmbunătățirea cadrului strategic este realizată prin reformele care presupun adoptarea și intrarea în vigoare, printre altele, a Politicii Urbane a României, Legea zonelor metropolitane, Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor. Prin reformele și investițiile propuse, unitățile administrativ-teritoriale vor avea o capacitate de adaptare crescută și vor deveni mai puternice în fața situațiilor de criză. Astfel, se va susține reducerea consumului energetic și creșterea rezilienței în situația unei crize energetice, reducerea dependenței față de autoturismele personale și vehiculele cu combustie internă bazate pe combustibili fosili, asigurând astfel o mai mare reziliență la schimbările climatice.

Componenta *C11. Turism și cultură* se încadrează în domeniul de politică de importanță europeană privind coeziunea socială și teritorială (Pilonul 4). Reformele și investițiile componente urmăresc ca România să devină o destinație turistică bine cunoscută, de înaltă calitate, pe parcursul întregului an, axată pe unicitatea patrimoniului său cultural și natural și oferind servicii de calibrul internațional, dar și sprijinirea tranziției digitale a sectoarele culturale și creative prin măsuri de creștere a rezilienței întreprinderilor din domeniu prin accelerarea tranziției digitale și măsuri de creștere a capacității administrației centrale de a colecta date și de a-și fundamenta politicile publice pe dovezi. Reformele și investițiile componente sprijină tranziția verde prin investiții în tehnologii și eficiență energetică, economia circulară, contribuind în același timp la promovarea creșterii sustenabile sau la crearea de locuri de muncă.

Creșterea nivelului de acces, siguranță, calitate și funcționalitate a serviciilor medicale și a infrastructurii sanitare va contribui la consolidarea rezilienței sistemului de sănătate din România. Principalele elemente de dezvoltare durabilă ce vor fi adresate prin reformele și investițiile propuse au în vedere, printre altele, eliminarea deficitului considerabil de forță de muncă în sectorul sănătății, inclusiv deficitul de medici de familie, precum și infrastructura medicală vetustă, lipsa produselor medicale, formarea insuficientă a personalului medical și gradul limitat de continuitate și integrare între diferitele niveluri de îngrijire care slăbesc reziliența sistemului de sănătate.

Componenta *C13. Reforme sociale* are ca obiective general creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale și de inserție socio-profesională a unor categorii defavorizate, dezvoltarea unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de creștere a impactului și calității serviciilor de asistență socială și de ocupare coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale.

Astfel, recomandările specifice de țară vor fi adresate prin următoarele obiective:

- Asigurarea cadrului legal necesar desfășurării activității de prevenire a separării copilului de familie și sprijinirea familiei în ceea ce privește creșterea și îngrijirea copilului expus riscului de separare.
- Asigurarea “drepturilor egale tuturor persoanelor vulnerabile, cu precădere cu dizabilități și a altor lucrători vulnerabili de a trăi în comunitate, cu șanse egale cu ale celorlalți” prin oferirea de servicii sociale și de inserție specifice și integrate care răspund nevoilor lor și care să le crească gradul de independență.
- Creșterea gradului de acoperire și de adecvare a prestațiilor sociale și coroborarea acestora cu măsuri de activare pe piața muncii.
- Acțiunea integrată pentru reducerea sărăciei, includerea pe piața forței de muncă a grupurilor vulnerabile, inclusiv cele aflate în risc de excludere din cauza sărăciei, reducerea fenomenului muncii nedeclarate pentru categorii vulnerabile, precum și creșterea rolului economiei sociale în reducerea gradului de sărăcie și creșterea nivelului de incluziune socială a grupurilor vulnerabile.

Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali are ca obiectiv general îmbunătățirea guvernantei în contextul unui sistem de luare a deciziilor predictibil, fundamentat și participativ, asigurarea unor servicii publice de calitate de către un corp de funcționari publici profesioniști și bine pregătiți care să aibă capacitatea de a răspunde adecvat

la provocările, nevoile și așteptările cetățenilor și mediului de afaceri, consolidând rezistența instituțională și adaptarea întregului sistem la tranziția verde și digitală.

Implementarea măsurilor avute în vedere va determina o schimbare structurală de amploare la nivelul administrației publice centrale și/sau a instituțiilor relevante, a întreprinderilor de stat, va determina o schimbare de amploare la nivelul politicilor și a legislației existente, și va avea un impact de durată pe termen mediu și lung.

Măsurile propuse vizează un sistem de management și coordonare al strategiilor guvernamentale, de creștere a calității consultărilor publice și îmbunătățirea gradului de implicare a societății civile în procesul decizional concomitent cu susținerea formării de parteneriate între autoritățile publice locale și ONG-urile din mediul socio-economic, și vor fi completate cu măsurile ce vizează promovarea și implementarea Pactului Verde European în toate sectoarele statului și în cadrul politicilor de dezvoltare durabilă.

Este avut în vedere creșterea prestigiului funcției publice și îmbunătățirea imaginii funcționarilor publici privind calitatea serviciilor publice oferite beneficiarilor prin promovarea meritocrației și a unui management unitar al resurselor umane pe parcursul carierei în funcția publică precum și asigurarea unui sistem de recrutare transparent și incluziv pentru administrația publică, bazat pe competențe și în corelare directă cu necesitățile/nevoile instituționale de resurse umane identificate.

Aceste măsuri vor fi completate prin propunerea unei noi politici de salarizare în sectorul public care să permită stabilirea salariului de baza pornind de la echitate salarială, tratament nediscriminatoriu și competitiv în stabilirea drepturilor salariale pentru personalul bugetar.

Intervențiile ce vizează reforma sistemului judiciar urmăresc independența sistemului judiciar și intensificarea luptei împotriva corupției prin revizuirea cadrului strategic național de prevenire a acestuia și consolidarea instituțiilor implicate, concomitent cu susținerea de intervenții hard în optimizarea infrastructurii judiciare și transformare digitală care să garanteze o eficientizare a proceselor judiciare și accesul pentru toți cetățenii la servicii judiciare de calitate.

Modificarea cadrului legislativ care să permită implementarea rapidă a contractelor de achiziții precum și operaționalizarea sistemului centralizat de achiziții publice și programe de creștere a competențelor personalului cu atribuții în desfășurarea procedurilor de achiziții publice creează premisele unui sistem național de achiziții publice eficient, simplificat și guvernat de un cadru legislativ flexibil și coerent, toate aceste aspecte venind să completeze seria reformelor asociate componentei *C14. Buna Guvernanță*.

Este creat astfel cadrul propice pentru modificări de impact, cu un orizont de timp care să permită tranziția de la un proces decizional imprevizibil, o politicizare excesivă a proceselor de management a funcției publice, un sistem de salarizare fragmentat și supus inechităților, un sistem judiciar susceptibil ingerințelor și cu o stagnare a luptei împotriva corupției, o slabă participare a ONG-urilor în procesul decizional. De asemenea, sunt avute în vedere intervenții pentru transformarea sistemului achizițiilor publice greoi într-o administrație publică capabilă să răspundă nevoilor cetățenilor și mediului de afaceri și care să identifice cele mai optime modalități de a transfera

către societate resursele necesare pentru consolidarea coeziunii sociale și a sistemelor de protecție socială, de susținere a potențialului de creștere a mediului de afaceri și pentru îmbunătățirea accesibilității și a continuității serviciului public în ansamblul său, chiar și în situații de criză.

Componenta *C15. Educație* se încadrează în pilonul VI -Politici pentru generația următoare, copii și tineret, având ca obiective reforme și investiții privind creșterea capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și inclusiv. Sunt avute în vedere investiții pentru crearea/modernizarea infrastructurii existente și dotarea acesteia, asigurarea cadrului legal privind digitalizarea serviciilor educaționale, luând în considerare situația sectorului ca urmare a crizei COVID 19. În plus, o serie de măsuri de stimulare a învățământului tehnic și în sistem dual vin să re-echilibreze necesarul de competențe tehnice de piața forței de muncă și vin în sprijinul tinerilor pentru o mai mare integrare pe piața forței de muncă, creând competente tehnice necesare în parteneriat cu mediul privat.

Astfel, investițiile în infrastructură și dotări se îmbină cu reformele de tip soft pentru prevenirea și reducerea abandonului școlar, pentru crearea de competențe digitale adecvate profesorilor și elevilor, pentru adaptarea curriculumului la nevoile pieței și pentru implicarea mediului privat în parteneriate durabile pentru stimularea învățământului în sistem dual etc.

1.3 Contribuția planului la inițiativele emblematice ale UE

Planul sprijină inițiativele emblematice europene prevăzute în Strategia anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă², ce abordează provocări comune care necesită investiții și reforme coordonate la nivel European. Punerea în aplicare a acestor inițiative emblematice va asigura transformarea Europei într-un continent digital și mai ecologic și va spori coeziunea dintre statele membre. Astfel:

Inițiativa emblematică **Accelerarea (Power-up)** are ca obiectiv acordarea de întâietate tehnologiilor curate perene, dezvoltării și utilizării surselor regenerabile de energie. Prin reformele și investițiile care contribuie la înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și stimularea producției de electricitate din surse regenerabile, inclusiv pe bază de hidrogen “verde”, componenta *C6. Energie* din PNRR contribuie la accelerarea dezvoltării și utilizării surselor regenerabile de energie, la stocarea și integrarea energiei regenerabile în sistemul energetic. De asemenea, în legătură și cu alte componente din PNRR care sprijină inițiativa emblematică *Renovarea*, componenta *Energie verde* sprijină integrarea prosumatorilor de energie (de ex. blocurilor de apartamente și asociațiilor de locatari) din surse regenerabile și a energiei regenerabile produse în sistemul energetic, permitându-le acestora să producă și să vândă excesul de energie solară și, eventual, eoliană în forme mai flexibile, contribuind la sprijinirea acestei inițiative europene.

Inițiativa emblematică **Renovarea (Renovate)** sprijină îmbunătățirea eficienței energetice, încurajarea renovărilor de amploare și a utilizării eficiente a resurselor în cazul clădirilor publice și private. În primul rând, reformele și investițiile din componenta *C5. Valul Renovării* din PNRR

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0575>

sprijină această inițiativă emblematică, prin îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea eficientă a resurselor în cazul clădirilor rezidențiale multifamiliale și a clădirilor publice, precum și la realizarea obiectivelor UE în materie de climă, la crearea unui număr mare de locuri de muncă. De asemenea, reformele și investițiile din componentele *C10. Fondul Local*, *C11. Turism și cultură*, *C12. Sănătate*, *C13. Reforme sociale*, *C15. Educație* sprijină îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea eficientă a resurselor în cazul clădirilor publice. De asemenea, și componenta C6 - Energie are investiții ce se adresează eficienței energetice pentru mediul privat în complementar cu instrumentele financiare dedicate acțiunii climatice dinc adrul componentei *C9- Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare*.

Inițiativa emblematică **Reîncărcarea și realimentarea (Recharge and refuel)** are ca obiectiv construirea, până în 2025, a unui milion dintre cele trei milioane de puncte de încărcare necesare în 2030 și a jumătate dintre cele 1.000 de stații de hidrogen necesare. Componentele din PNRR privind *C4. Transport sustenabil*, *C10. Fondul Local*, *C6. Energia*, *C5. Valul Renovării* contribuie la punerea în aplicare a acestei inițiative, prin dezvoltarea rețelei stațiilor de reîncărcare publice și semi-publice pentru vehicule electrice/hibride plug-in, în mod echilibrat la nivel național, respectiv atât pe rețeaua de drumuri de interes național, cât și la nivel urban și rural. De asemenea, componentele PNRR contribuie la promovarea unor tehnologii curate în cazul mijloacelor de transport cu care se prestează serviciului de transport public de călători. Astfel, componenta *C10 - Fondul local* contribuie la creșterea numărului de stații de reîncărcare/alimentare pentru autobuzele electrice și pentru cele alimentate cu hidrogen, iar componenta *Transport sustenabil* contribuie la utilizarea unor tehnologii noi în domeniul transportului feroviar, respectiv achiziția de stații de alimentare și de trenuri cu hidrogen.

Inițiativa emblematică **Conectarea (Connect)** sprijină accesul în cel mai scurt timp posibil la servicii rapide în bandă largă pentru toate regiunile și gospodăriile, inclusiv prin intermediul rețelelor de fibră optică și 5G, mai ales în zonele care nu sunt deservite de piață. Prin reformele propuse în cadrul componentei *C7. Transformare digitală*, care sprijină atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025, stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate cu acoperire largă națională, inclusiv în corelație cu rețelele de transport, accelerarea introducerii pe scară largă, la nivel național a rețelelor 5G, în conformitate cu reglementările de securitate, și acoperirea în bandă largă a zonelor albe, această componentă din PNRR sprijină inițiativa emblematică Conectarea.

Inițiativa emblematică **Modernizarea (Modernise)** susține ca principalele servicii publice digitale să fie modernizate și accesibile tuturor. Componenta *C7. Transformare digitală* din PNRR contribuie la punerea în aplicare a acestei inițiative prin faptul că reformele și investițiile componentei sprijină dezvoltarea unor sisteme digitale coerente și integrate în toate sectoarele și domeniile de activitate ale administrației publice din România care să ofere servicii digitale de înaltă calitate și accesibile atât cetățenilor, cât și companiilor. Astfel, prin reformele și investițiile propuse, componenta sprijină realizarea unui sistem integrat de e-sănătate și telemedicină, digitalizarea sistemului judiciar, digitalizarea în domeniul mediului, în domeniul muncii și protecției sociale, digitalizarea celui de-al treilea sector, adoptarea cărții de identitate electronice (e-ID), asigurarea securității cibernetice pentru entități publice și private etc.

Inițiativa emblematică **Dezvoltarea (Scale-up)** sprijină creșterea capacităților industriale europene în materie de **cloud de date** și de **capacitatea de a dezvolta procesoarele cele mai puternice**, mai avansate și mai durabile. Componenta *C7. Transformare digitală* din PNRR contribuie la punerea în aplicare a acestei inițiative prin faptul că reformele și investițiile componente sprijină realizarea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental, a principalelor servicii livrate de către acesta, a componentelor sale de infrastructură și guvernantă, inclusiv proiectarea, implementarea și operarea acestui tip de sistem care să permită interconectarea sistemelor digitale din administrația publică printr-o abordare standardizată și livrarea de servicii digitale de înaltă calitate către cetățeni, firme și alte autorități publice. De asemenea, componenta Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare din PNRR contribuie la punerea în aplicare a inițiativei Dezvoltarea prin investiții inovative în microelectronică (consorțiu IPCEI), într-un ecosistem național coerent.

PNRR pune în aplicare inițiativa emblematică **Recalificarea și perfecționarea (Reskill and upskill)** întrucât într-o mare măsură investițiile și reformele propuse se axează pe competențele digitale, precum și pe educație și formarea profesională pentru toate vârstele.

1.4 Potențialul de creștere, crearea de locuri de muncă și reziliența economică, socială și instituțională, inclusiv promovarea politicilor în favoarea copiilor și a tinerilor și punerea în aplicare a pilonului european al drepturilor sociale;

Modernizarea României cu ajutorul Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) este o șansă istorică, un proiect național care aduce reformele necesare dezvoltării reale a unei țări europene din era verde și digitală. Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput astfel încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume. Obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie care să contribuie la stimularea creșterii economice și reducerii disparităților economice, sociale și teritoriale.

Economia României a fost afectată major de pandemie și de restricțiile drastice de mobilitate fizică implementate rapid în scopul limitării extinderii. Sub impactul lor, economia a suferit în Q2 din 2020 o severă contracție, recuperată parțial în Q3 și Q4 din 2020 și Q1 din 2021. Per total, economia a înregistrat o contracție de 3,9%, sub cea înregistrată în zona euro (-6,6%) sau în UE (-6,1%). Economia a crescut peste așteptări și în primul trimestru din 2021, înregistrând o creștere de 2,8% față de trimestrul anterior, una dintre cele mai mari creșteri din Uniune. Piața muncii a evoluat stabil în contrast cu reculul puternic al activității economice, în principal ca urmare a măsurilor de sprijin cuprinzătoare adoptate de către autorități. Ocuparea forței de muncă s-a menținut la peste 70% iar rata șomajului a crescut doar cu 1,1 puncte procentuale, ajungând la 5,0%. Anumite sectoare cum ar fi industria IT, construcțiile și comerțul cu amănuntul au fost mai reziliente, fiind afectate mai puțin din punct de vedere economic. Șocul economic a fost atenuat și de investițiile publice care au avut o contribuție pozitivă însemnată la creștere.

În baza ultimelor evoluții, conform prognozei de primăvară (Comisia Națională de Strategie și Prognoză, 2021) este așteptată o revenire completă a activității economice în 2021, cu un avans estimat al PIB real de 5,0%, urmat de un ritm mediu anual de 4,9% până în 2024. Investițiile își vor menține traiectoria ascendentă, atât în contextul costurilor de finanțare reduse, cât și pe fondul avansului semnificativ în implementarea reformelor și investițiilor finanțate din PNRR și parțial din bugetul multianual 2021-2027 în domeniile prioritare.

Având în vedere reformele și investițiile cuprinse în toate cele 15 componente din Planul Național de Redresare și Reziliență, potențialul de creștere și crearea de locuri de muncă este unul ridicat. Volumul foarte mare de investiții care vor fi realizate, pe termen scurt, va implica crearea de locuri de muncă în toate sectoarele, în special în domeniul construcțiilor, IT, serviciilor, mediului de afaceri având în vedere că principalele investiții sunt legate de infrastructura și tranziția digitală. Pe termen lung vor fi create locuri de muncă pentru întreținerea și exploatarea infrastructurilor realizate, precum și pentru prestarea unor servicii publice și private care sunt stimulate preponderent în cadrul planului. De asemenea, implementarea măsurilor cuprinse în cele 15 componente vor ține seama de nevoile actuale ale economiei în contextul revenirii din criza pandemică re poziționând-o pe o pantă ascendentă de creștere, îmbunătățindu-i perspectivele de creștere economică a României pe termen scurt, mediu și lung la nivel regional și național.

Componentele propuse asigură dezvoltarea economică și socială pe termen lung prin realizarea de reforme și investiții specifice, digitalizarea serviciilor, dezvoltarea de infrastructuri și dotarea acestora, precum și creșterea a competențelor grupurilor țintă vizate, oferind un răspuns integrat unor posibile situații neprevăzute, crescând capacitatea de reacție și asigurând reziliența instituțională la nivel național. Totodată, măsurile și acțiunile prevăzute în cadrul PNRR sunt concepute astfel încât să reducă impactul economic, instituțional și social al pandemiei COVID-19, fiind în același timp complementare cu măsurile și politicile de coeziune socială, educație și ocupare a forței de muncă, incluziune și demnitate socială.

1.4.a - Potențial de creștere și creare de locuri de muncă

Planul național de redresare și reziliență conține măsuri prin care stimulează **în mod incluziv** creșterea economică și potențialul de creștere a locurilor de muncă la nivel național, pe termen scurt, mediu și lung, diminuând efectele negative ale crizei.

Pe termen scurt și mediu, volumul foarte mare de investiții prevăzut de componentele PNRR va implica crearea de locuri de muncă în sectorul construcțiilor și în cel al sectoarelor conexe care furnizează materiale și servicii acestui sector (spre exemplu, servicii de proiectare și inginerie). Astfel, se așteaptă ca pe termen scurt și mediu, componentele din PNRR privind *C1. Managementul apei, C4. Transport sustenabil, C5. Valul renovării, C10. Fondul local, C12. Sănătate, C15. Educație* să stimuleze crearea unui număr semnificativ de noi locuri în domeniul construcțiilor și al sectoarelor conexe. Spre exemplu, în Strategia de Renovare pe Termen Lung din componenta *C5. Valul Renovării* se estimează că impactul preconizat asupra economiei este crearea de cca. 18 locuri de muncă la fiecare milion de euro investit în renovarea clădirilor.

De asemenea, realizarea investițiilor din componenta *C2. Păduri și protecția biodiversității* au potențialul să creeze locuri de muncă sezoniere, inclusiv pentru unele categorii de persoane

necalificate sau care provin din grupurile dezavantajate. De asemenea, vor fi stimulate întreprinderile care furnizează tehnologii inovative/moderne de producere a puieților forestieri, precum și cele care oferă soluții integrate de gestionare a inundațiilor și a riscurilor climatice.

Impactul implementării măsurilor din PNRR asupra creșterii locurilor de muncă, pe termen scurt și mediu, vizează inclusiv persoanele cu calificări profesionale înalte (spre exemplu, cele cu competențe digitale avansate), în cazul implementării măsurilor componentelor *C7. Transformare digitală și C14. Buna guvernare*.

Pe termen mediu și lung vor fi create noi locuri de muncă pentru exploatarea și întreținerea măsurilor realizate prin PNRR, pentru persoane cu diverse stadii de calificare profesională, după caz (începând de la persoane cu calificare profesională redusă, până la cele cu niveluri de calificare avansată).

Mediul de afaceri este sprijinit prin instrumente de finanțare adaptate nevoilor de dezvoltare ale întreprinderilor, cu accent pe tranziția activității acestora către schimbările climatice, protecția mediului și tranziția digitală, concomitent cu creșterea productivității și atragerea de noi tehnologii. Crearea de locuri de muncă și creșterea abilităților angajaților în domeniile respective este, de asemenea, o consecință a investițiilor și reformelor propuse în cadrul componentei privind competitivitatea IMM. Debirocratizarea mediului de afaceri și a interacțiunii agenților economici cu instituțiile statului pe întreg procesul de evoluție și dezvoltare a acestora constituie nucleul potențialului de creștere a întreprinderilor și de atragere a investitorilor străini, creionând un mediu de afaceri mai atractiv și mai simplu de gestionat în ceea ce privește relațiile de afaceri și cu instituțiile statului. Clasarea României în cadrul diferiților indici internaționali privind atractivitatea mediului de afaceri se va îmbunătăți prin măsurile legate de simplificarea licențelor, a procedurilor administrative de intrare și ieșire de pe piață, prin reducerea timpului necesar obținerii autorizațiilor de construire și a alor avize/acorduri, conferind, astfel, un potențial economic de creștere și de stimulare a investițiilor străine în economie.

Prin componenta *C13. Reforme sociale*, reformele propuse de introducere a tichetelor de muncă, asocierea măsurii active de ocupare cu reforma venitului minim de incluziune și dezvoltarea sectorului economiei sociale au următoarele efecte: creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă în rândul grupurilor țintă care sunt la distanță de piața forței de muncă formală, activarea forței de muncă sub-utilizate, creșterea ratei de participare a forței de muncă și a productivității populației active etc.

Însă, se așteaptă ca măsurile din PNRR să aibă un potențial de creștere și de creare de noi locuri de muncă mai ales pe termen lung. Reformele și investițiile componentelor PNRR vor contribui la crearea premiselor unei dezvoltări economice și sociale sustenabile la nivel național, fiind susținută de măsurile de întărire a capacității principalilor actori din sectoarele economice. Se preconizează că dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor va îmbunătăți productivitatea și eficacitatea întreprinderilor, va asigura premisele pentru creșterea numărului întreprinderilor care își desfășoară activitatea pe teritoriul țării, deciziile întreprinderilor de înființare/relocare a activității fiind influențate în mod semnificativ de calitatea infrastructurii și a serviciilor oferite. Prin îmbunătățirea accesibilității și a calității infrastructurii și a serviciilor, regiunile țării, inclusiv cele mai puțin conectate la acest moment, devin mai atractive pentru investițiile străine directe, ceea ce

va sprijini trecerea la o economie cu o producție de bunuri și de servicii cu valoare adăugată mai mare și la crearea de noi locuri de muncă și în cadrul acestora. Prin urmare, dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor nu doar că va ține seama de nevoile actuale ale economiei în expansiune, ci va îmbunătăți perspectivele de creștere economică a României pe termen scurt, mediu și lung la nivel regional și național.

De asemenea, investițiile din unele componente ale PNRR (e.g. *C15. Educație, C1. Buna guvernare*) susțin corelarea sistemului educațional cu cerințele pieței forței de muncă, dezvoltarea competențelor profesionale, inclusiv a celor digitale, ceea ce contribuie la simplificarea administrativă, impulsionarea mediului de afaceri și la dezvoltarea economică.

1.4.b - Reziliență economică, instituțională și socială

Componentele PNRR contribuie în mod eficace la întărirea rezilienței economice, sociale și instituționale a țării la crize/șocuri.

În ceea ce privește **reziliența instituțională**, reformele propuse prin componentele PNRR contribuie la întărirea funcțiilor structurilor și instituțiilor economice și/sau sociale de a planifica strategic, de a prioritiza, de a monitoriza în mod eficient implementarea măsurilor, conform mandatului propriu, de a anticipa riscuri și de a elimina blocaje. Prin urmare, aceste structuri și instituții economice și/sau sociale vor deveni mai puternice și mai eficiente în îndeplinirea misiunii și a obiectivelor stabilite, respectiv vor avea o capacitate de adaptare crescută și vor deveni mai puternice în fața situațiilor de criză.

De asemenea, unele componente PNRR (*C14. Buna guvernare, C6. Energie, C4. Transport sustenabil*) urmăresc îmbunătățirea în mod durabil a managementului performanței, conform principiilor de guvernare corporativă, a principalelor companii de stat, cu efect durabil asupra creșterii capacității de a implementa proiectele de dezvoltare, a implementării de măsuri pentru reducerea pierderilor și creșterea încasărilor, creșterii digitalizării atât în activitatea operațională curentă, cât și ca servicii oferite, după caz, etc. Fiecare componentă din PNRR contribuie în funcție de specificul propriu la creșterea rezilienței economice și sociale la situații de criză/șocuri.

Astfel, componenta *C1. Managementul apei*, prin reformele și investițiile în infrastructura publică edilitară, de gospodărire a apelor și hidrometeorologică, sprijină reziliența economică și socială pe termen lung, în special prin contracararea efectelor schimbărilor climatice, atât în caz de inundații, cât și de secetă, activitățile economice din zonele expuse riscurilor și hazardului natural fiind astfel mai bine protejate și reziliente.

Prin măsurile componente *C2. Păduri și protecția biodiversității* se urmărește asigurarea rezilienței economice și sociale pe termen lung, luând în considerare faptul că prin creșterea suprafeței de păduri și cu vegetație forestieră în zonele vulnerabile la schimbările climatice, alături de refacerea habitatelor, se va urmări absorbția de dioxid de carbon, reducerea poluării și a zgomotului ambiental, îmbunătățirea condițiilor de climă locale, îmbunătățirea regimului hidrologic, protejarea infrastructurii esențiale (autostrăzi, drumuri naționale și județene, infrastructură turistică, căi ferate etc.).

În cazul componentei *C3. Managementul deșeurilor*, reforma pentru îmbunătățirea gestionării deșeurilor și tranziția către economie circulară susține reziliența economică și socială în ceea ce privește trecerea la un model sustenabil de folosire a resurselor și la reducerea consumurilor de energie tradițională.

Prin livrarea într-un ritm mai accelerat de investiții publice privind rețelele de transport durabile, urmare a realizării măsurilor propuse prin componenta *C4. Transport sustenabil*, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, se creează condițiile pentru creșterea rezilienței, din punct de vedere economic și social, a întregii țări la crize/șocuri.

În cazul componentei *C5. Valul Renovării*, reziliența socială este atinsă prin faptul că măsurile contribuie la creșterea performanței energetice a clădirilor multifamiliale, inclusiv cu accent pe zona de social, iar reziliența economică a componentei este abordată prin creșterea competențelor profesionale, prin măsurile de economie circulară și de cercetare în domeniul reutilizării materialelor de construcții provenite din demolarea construcțiilor istorice. Componenta *C6 - Energie* susține creșterea rezilienței prin sprijinirea capacităților noi de producere de energie regenerabilă.

Componenta *C7. Transformare digitală* contribuie la dezvoltarea capacității administrației publice sau a populației de a oferi răspunsuri proactive la apariția unor situații nedorite, iar investițiile pentru dezvoltarea competențelor digitale vor contribui la creșterea capacității populației de a se adapta rapid la orice situații neprevăzute, inclusiv prin dezvoltarea acelor competențe digitale care vor permite reorientarea profesională și obținerea unor locuri de muncă mai valoroase din punct de vedere profesional și economic.

Componenta *C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii* sprijină eficientizarea cheltuielilor publice, un proces bugetar de o calitate mai ridicată, ceea ce va face economia mai rezistentă la șocuri. De asemenea, este prevăzut se vor implementa noi reguli la nivelul cheltuielilor publice, care vor acționa în sensul sprijinirii rezilienței sociale. Scopul principal este crearea un sistem fiscal mai corect, mai eficient, mai simplu și mai transparent, capabil să susțină mai bine economia și să crească nivelul serviciilor către contribuabil, în scopul creșterii conformării voluntare.

Prin componenta *C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare.*, reziliența economică a întreprinderilor este susținută prin măsurile de debirocratizare și simplificare procedurală în cadrul tuturor etapelor de crearea/funcționare/ieșire de pe piață a întreprinderilor, cu accent pe simplificarea sarcinilor administrative inclusiv în ceea ce privește licențierea și obținerea autorizațiilor de construire și prin adaptarea tipurilor de instrumente de finanțare la nevoile de dezvoltare ale întreprinderilor, coroborat cu stimularea inovării și transferului tehnologic. Cu privire la reziliența socială, investițiile vor duce la creșterea calificării digitale a angajaților din cadrul întreprinderilor, la o mai mare flexibilitate și competitivitate a acestora pe piața forței de muncă și implicit la o creștere a veniturilor acestora.

Prin reformele și investițiile propuse în cadrul componentei *C10. Fondul local* pentru tranziția verde și digitală, unitățile administrativ-teritoriale vor avea o capacitate de adaptare crescută și vor deveni mai puternice în fața situațiilor de criză.

În cazul componentei *C11. Turism și cultură*, prin îmbunătățirea accesibilității zonelor turistice și digitalizarea acestora va fi accelerată valorificarea strategică a patrimoniului cultural ca avantaj competitiv național, sprijinind reziliența economică și socială. Investițiile pentru digitalizarea serviciilor, dezvoltarea de infrastructuri, precum și de creștere a competențelor oferă un răspuns integrat unor posibile situații neprevăzute, creșterea capacității de reacție și asigurarea rezilienței instituționale la nivel național.

Măsurile și acțiunile prevăzute în cadrul componentei *C12. Sănătate* sunt concepute astfel încât să reducă impactul economic și social al pandemiei Covid-19, fiind în același timp complementare cu măsurile și politicile de coeziune socială, educație și ocupare a forței de muncă, incluziune și demnitate socială.

Componenta *C13. Reforme sociale* urmărește creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale și de inserție socio-profesională a unor categorii defavorizate, dezvoltarea unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de creștere a impactului și a calității serviciilor de asistență socială și de ocupare coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale.

Se estimează că reformele incluse în cadrul componentei *C14. Buna guvernare* vor produce o schimbare structurală la nivelul administrației publice din România prin reformarea și modernizarea acesteia, prin creșterea calității serviciilor publice oferite cetățenilor și mediului economic, prin consolidarea gradului de reziliență instituțională, socială și economică, astfel încât sistemul în ansamblul său să aibă capacitatea de a face față unor situații neprevăzute și de a implementa măsuri de redresare economică și socială și de stimulare economică.

Componentă *C15. Educație*, prin reformele și investițiile propuse, are în vedere reziliența economică, socială și instituțională a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și incluziv. În acest sens, pentru reziliența socială a sistemului educațional se are în vedere măsurile de combatere a abandonului școlar și de creșterea corelării competențelor dobândite în urmă integrării în sistemul de învățământ și apropierea de piața forței de muncă.

1.4.c - Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale

Măsurile componentelor PNRR contribuie la punerea în aplicare a pilonului european al drepturilor sociale, inclusiv prin promovarea politicilor în favoarea copiilor și a tinerilor.

Astfel, măsurile componentelor PNRR contribuie la punerea în aplicare a principiilor nr. 2: „Egalitatea de gen” și nr. 5: ”Locuri de muncă sigure și adaptabile” din Pilonul european al drepturilor sociale, întrucât prin efectului preconizat asupra creșterii economice și a numărului de locuri de muncă, se creează premisele pentru asigurarea egalității de gen, în sensul participării egale a femeilor și bărbaților pe piața forței de muncă, remunerare egală pentru muncă de valoare egală, precum și pentru asigurarea tranziției către forme de muncă pe durată nedeterminată. De exemplu, măsurile prin care se susține dezvoltarea competențelor digitale creează premisele pentru

asigurarea egalității de gen, în sensul participării egale a femeilor și bărbaților pe piața forței de muncă, precum și asigurarea unor avantaje ce țin de o mai mare flexibilitate pentru îmbunătățirea accesului la învățământul/formare de la distanță și pentru găsirea unui loc de muncă.

În mod particular, prin componenta *C13. Reforme sociale* va fi promovată egalitatea de tratament și de șanse între femei și bărbați în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește participarea pe piața forței de muncă a persoanelor din domeniul casnic, asigurându-se prin formalizarea muncii inclusiv respectarea condițiilor de angajare. Se evidențiază și impactul componentei *C14. Buna guvernare* asupra principiului nr. 5: „Locuri de muncă sigure și adaptabile”, în sensul că reforma întreprinderilor publice de stat (SOEs) va contribui îndeosebi la sprijinirea unor condiții de muncă echitabile, prin asigurarea unor locuri de muncă sigure și adaptabile, prin asigurarea previzibilității deciziilor de management, inclusiv în ceea ce privește salariile care trebuie să asigure un nivel de trai decent. Prin implementarea guvernării corporative se vor transparentiza condițiile de angajare și protecția în caz de concediere. Va fi stimulat dialogul social și participarea lucrătorilor la punerea în aplicare a politicilor economice.

În linie cu Obiectivul de dezvoltare durabilă 5 al UNDP privind egalitatea de gen, îmbunătățirea condițiilor economice va sprijini obiectivele de creștere a accesului efectiv al femeilor la locuri de muncă sustenabile și plătite echitabil, respectiv de creștere a ratei de angajare a femeilor.

Urmare a măsurilor propuse prin PNRR (de ex. cele din componenta *C13. Reforme sociale*), se estimează că se va îmbunătăți inclusiv participarea persoanelor care fac parte din grupuri vulnerabile la activități socio-economice.

De asemenea, reformele și investițiile componentelor PNRR vor contribui la punerea în aplicare a principiilor nr. 3 Egalitatea de șanse, nr. 17. Incluziunea persoanelor cu handicap și nr. 20. Accesul la servicii esențiale din Pilonul european al drepturilor sociale, întrucât se va asigura faptul că orice persoană are dreptul la egalitate de tratament și de șanse în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii disponibile publicului, mai ales la serviciile esențiale (educație, formare, sănătate, administrație publică, transporturi, alimentarea cu apă, salubritate etc) de bună calitate, dar și, după caz, la servicii adaptate nevoilor persoanelor cu handicap care să le permită să participe activ pe piața muncii și în societate (îmbunătățirea accesibilității infrastructurii, a sistemelor și a mijloacelor de transport), asigurând o mobilitate accesibilă pentru toți.

Nu în ultimul rând, prin contribuția la creșterea economică și la crearea de noi locuri de muncă, componentele PNRR sprijină inclusiv măsurile inițiativei Garanția pentru tineret, de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor, mai ales din zonele rurale, din regiunile mai slab conectate și din grupurile sociale cele mai vulnerabile.

1.4.d - Atenuarea impactului economic și social al crizei

Reformele și investițiile componentei Sistemul de management al apei contribuie la reducerea impactului crizelor în sensul asigurării unor servicii esențiale pentru o cât mai mare parte a populației. Astfel, extinderea alimentării cu apă și canalizarea contribuie la combaterea crizei provocate de SARS-COV2, iar modernizarea sistemului de gospodărire a apelor și a sistemului hidrometeorologic contribuie la atenuarea crizelor climatice.

În ceea ce privește componenta *C2. Păduri și protecția biodiversității*, principala contribuție a reformelor la atenuarea impactului economic și social al crizei rezidă din implicațiile multisectoriale pe care le are componenta biodiversității, oferind deschidere și un cadru informațional și procedural de implementare a noilor proiecte aferente sectoarelor de activitate strict dependente de biodiversitate, respectiv agricultură, silvicultură, cinegetică, turism, organizarea teritoriului, transporturi și energie.

Creșterea gradului de colectare separată și reciclare este esențială pentru diminuarea efectelor negative ale crizei, prin dezvoltarea unor activități economice noi, și pentru reziliența instituțională în fața impactului asupra mediului și sănătății umane. Pentru încurajarea redresării economice este nevoie de reforma managementului deșeurilor, susținută prin componenta *C3. Managementul deșeurilor*, în direcția utilizării durabile a resurselor și reintroducerii lor în circuitul economic.

Criză recentă a evidențiat necesitatea stringentă ca România să relanseze lucrările de infrastructură publică în domeniul transportului durabil, pentru a-și putea reveni mai ușor, din punct de vedere economic și social, din asemenea situații de criză. Prin asigurarea conexiunilor intraregionale, între marile orașe, dar și interregionale, rețelele de transport aferente măsurilor din componenta *C4. Transport sustenabil* va contribui la dezvoltarea socio-economică la toate nivelele (local/regional/ național/european) și la creșterea calității vieții locuitorilor.

În cazul componentei *C5. Valul Renovării*, investițiile direcționate spre renovarea energetică moderată sau aprofundată și/sau renovarea integrată a clădirilor, care abordează, după caz, și alte măsuri privind calitatea în construcții (securitate la incendiu, igienă, sănătate și mediu înconjurător, siguranță și accesibilitate în exploatare, protecție împotriva zgomotului, utilizare sustenabilă a resurselor naturale), precum și cele care vizează îmbunătățirea competențelor specialiștilor și lucrătorilor care realizează efectiv lucrările de construcții, oferă măsuri de sprijin pentru a putea răspunde problemelor apărute în urma unor crize economice sau sociale.

Componenta de *C6. Energie* asigură condițiile pentru creșterea capacităților de interconectare a rețelei de transport de energie, a flexibilității și capacității de echilibrare a acesteia, inclusiv cadrul de reglementare necesar investițiilor în capacități noi de producere de energie regenerabilă, revizuiind inclusiv cadrul strategic în domeniul energiei și schimbărilor climatice, cu impact asupra atenuării impactului economic și social al crizei.

În cazul componentei *C7. Transformare digitală*, investițiile direcționate spre dezvoltarea de servicii digitale, precum și creșterea competențelor digitale oferă măsuri active de sprijin pentru a crește capacitatea de răspuns la problemele generate de criză COVID-19, inclusiv prin dezvoltarea acelor competențe digitale care vor permite reorientarea profesională și obținerea unor locuri de muncă mai valoroase din punct de vedere profesional și economic. Astfel, prin stimularea creșterii nivelului competențelor digitale ale populației se asigură, printre altele, creșterea nivelului de pregătire și a capacității de reacție la crize.

Prin investițiile în domeniul administrării fiscale, componenta *C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii* contribuie la creșterea gradului de redresare economică rapidă la situații de criză, sprijinind mediul de afaceri, prin reducerea poverii administrative asociate cu îndeplinirea

obligățiilor fiscale. De asemenea, revizuirea legislației din domeniul fiscal va contribui la creșterea gradului de redresare economică și a rezilienței sistemului fiscal.

Componenta *C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare* contribuie la atenuarea impactului economic și social al crizei, prin măsurile de debirocratizare a mediului de afaceri, inclusiv prin furnizarea de servicii publice digitalizate, interoperabile, personalizate și ușor de utilizat, care au un impact asupra accelerării tranziției verzi și digitale, asupra potențialului de creștere al companiilor și la crearea de locuri de muncă în zona de producție și la reducerea necesarului de personal administrativ/cu competențe administrative la nivelul firmelor. De asemenea, potențialul de creștere a întreprinderilor este stimulat prin apropierea de mediul de cercetare, prin inovare și transfer tehnologic, inclusiv prin investițiile în tehnologiile de înaltă performanță și în domeniile de nișă, unde România ar putea deveni competitivă la nivel european și chiar participa la creșterea capacității de producție și inovație în domeniul microelectronicii.

Reformele și investițiile propuse prin componenta *C10. Fondul local* oferă măsuri de sprijin pentru a putea răspunde problemelor apărute în urma unor crize economice sau sociale, creând premisele necesare pentru a face față unor astfel de evenimente neprevăzute, precum și de a se adapta în funcție de nevoi.

Măsurile componentei *C11. Turism și cultură* sprijină atenuarea impactului economic și social al crizei datorită numeroaselor conexiuni economice pe care le generează în relație cu alte sectoare economice, creării de locuri de muncă și contribuției la PIB, și, totodată, datorită construirii și consolidării unei identități de imagine, a unei notorietăți în mentalul colectiv și prin construcția unei mărci de țară, care atestă ineditul și calitatea destinației.

Componenta *C12. Sănătate* sprijină depășirea crizei sanitare provocate de COVID-19, prin măsurile de protejare a impactului economic și social cu care se confruntă atât lucrătorii din serviciile de sănătate, cât și beneficiarii acestor servicii. Prin acțiunile prin care se sprijină serviciile de e-sănătate, se vor transparentiza informațiile cu privire la gestionarea fondurilor publice din sănătate, astfel încât furnizorii de servicii medicale (asistență spitalicească, ambulatorie, primară și comunitară) și resursele umane din sănătate vor beneficia de unele măsuri care să stimuleze tranziția sistemului de sănătate spre un cadrul legal și financiar mai previzibil, echitabil și mai rezilient.

Componenta *C13. Reforme sociale* asigură atenuarea impactului economic și social al crizei prin măsuri de stimulare a ocupării prin includerea pe piața muncii, în special în rândul membrilor familiilor cu venituri mici, continuarea reformei beneficiilor de asistență socială, pentru a asigura un sistem integrat și sprijin mai bine direcționat pentru cele mai vulnerabile categorii de beneficiari.

Componenta *C14. Buna guvernare* răspunde la estomparea efectelor datorate crizei și schimbărilor societale curente, prin atragerea de noi resurse umane în administrația publică și creșterea profesionalizării acesteia. Astfel, componenta contribuie la furnizarea de sprijin pentru un răspuns adecvat al administrației publice la evoluțiile tehnologice și adaptarea sectorului la noua realitate digitală. De asemenea, se urmărește consolidarea statului de drept și independența sistemului judiciar prin îmbunătățirea accesului la justiție și creșterea eficienței sistemului judiciar.

În acest sens, sunt avute în vedere inclusiv investiții în digitalizarea sistemului judiciar, menite să diminueze impactul crizei generate de COVID-19 și să faciliteze funcționarea sistemului în astfel de situații.

Măsurile componentei *C15. Educație* contribuie la atenuarea impactului economic și social al crizei mai ales prin crearea posibilității de derulare a școlii online, având în vedere situația impusă de criza COVID- 19, precum și de investițiile în infrastructură școlară.

1.4.e - Coeziunea și convergența socială și teritorială

Se preconizează că Planul national de redresare și reziliență va contribui la consolidarea coeziunii și a convergenței sociale și teritoriale, prin faptul că măsurile propuse se implementează predominant la nivelul tuturor regiunilor țării, urmărindu-se ca de evoluția în dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor să beneficieze marea majoritate a locuitorilor țării, fiind esențial ca acestea să devină disponibile și accesibile pentru toți, inclusiv pentru cei din zonele rurale și regiunile mai izolate.

În ceea ce privește integrarea la nivel european, prin contribuția componentelor PNRR la toate inițiativele emblematice europene din Strategia anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă se va asigura îmbunătățirea coeziunii dintre Statele Membre, Europa devenind un continent mai ecologic și mai digital.

Ca urmare a măsurilor implementate prin PNRR, se preconizează că regiunile de dezvoltare vor deveni atractive pentru investiții, inclusiv pentru investiții străine, cu impact asupra creării de noi locuri de muncă, la care să aibă acces inclusiv populația din zonele rurale și din grupurile sociale cele mai vulnerabile, fiind susținută, astfel, coeziunea și convergența economică și socială.

Prin măsurile propuse prin PNRR se preconizează o dezvoltare echilibrată la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, având ca efect eliminarea disparităților de dezvoltare economică și socială dintre acestea. Eliminarea disparităților teritoriale, de dezvoltare economică și socială între regiuni, contribuie la asigurarea coeziunii teritoriale la nivelul României

În mod concret, prin măsurile propuse în componenta *C4. Transport sustenabil*, de dezvoltare a infrastructurii de transport rutier, feroviar și cu metroul care asigură conexiuni la nivel local/zonal, intraregional și interregional, aceasta contribuie la asigurarea coeziunii teritoriale a regiunilor de dezvoltare la nivelul României, dar și a acestora la nivel european. Nu în ultimul rând, reducerea timpilor de transport de la și dinspre locul de muncă, contribuie la reconcilierea dintre aspectele sociale și cele profesionale, economice ale vieții populației și contribuie la îmbunătățirea calității vieții în general, în mediul rural și urban. De asemenea, prin măsurile sporite de siguranță propuse atât pentru transportul rutier, cât și pentru transportul feroviar, dar și prin măsurile care contribuie la îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru lucrătorii din sector, se urmărește ca sectorul transporturilor să ofere condiții sociale bune și să asigure locuri de muncă atractive.

De asemenea, investițiile și reformele propuse în componenta *C1. Managementul apei* contribuie la coeziunea și convergența teritorială și socială atât prin asigurarea unor condiții similare în ceea

ce privește accesul la serviciile de alimentare cu apă și canalizarea cât și prin asigurarea aceluiași grad de protecție în cazul fenomenelor hidrometeorologice periculoase la nivelul țării.

Aria de aplicare a reformelor și investițiilor celor mai multe componente ale PNRR, cum sunt cele aferente componentei *C2. Păduri și protecția biodiversității*, *C3. Managementul deșeurilor*, *C7. Transformare digitală*, *C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii*, *C11. Turism și cultură*, *C15. Educație* este la nivel național, pentru a contribui la reducerea disparităților regionale, sociale și economice la nivelul regiunilor țării.

Chiar dacă doar în regiunea Sud-Vest se propune pilotarea rețelelor de gaz natural în combinație cu hidrogen, ținând cont că este regiunea din România cea mai slab conectată la infrastructura de distribuție de gaz natural, cu județe precum Mehedinți și Dolj unde racordarea este aproape inexistentă, alte regiunile puțin mai dezvoltate cum ar fi Sud-Est, Sud-Muntenia vor beneficia de finanțări semnificative în alte domenii importante cum ar fi educația, sănătatea, energiile regenerabile, eficiența energetică, transport, sisteme de apă, împăduriri și altele. Se încearcă echilibrarea măsurilor din PNRR din acest punct de vedere, încercând să se direcționeze investițiile în domeniile prioritare și relevante la nivel regional într-un mod foarte balansat.

Reformele propuse prin componenta *C10. Fondul local* au ca scop principal asigurarea coeziunii sociale și teritoriale și diminuarea decalajelor dintre teritorii. Astfel, reformele au drept scop crearea unui cadru general de planificare teritorială și urbană (Politica Urbană și Strategia de Dezvoltare Teritorială a României), un cadru coerent pentru funcționarea asocierilor autorităților publice locale din zonele urbane funcționale - oferind posibilitatea elaborării de proiecte integrate și gestionării în comun a unor servicii publice - toate acestea fiind perfect aliniate documentelor strategice elaborate la nivel european (Agenda Teritorială 2030, Noua Cartă de la Leipzig pentru orașe europene durabile) și conceptelor de coeziune teritorială și socială. De asemenea, măsurile privind crearea unei rețele interconectate de piste pentru biciclete la nivel național va sprijini conceptele de coeziune teritorială și socială.

Prin îmbunătățirea Planurilor regionale de servicii medicale și prioritizarea investițiilor în conformitate cu acestea, componenta *C12. Sănătate* va contribui la scăderea disparităților teritoriale. Totodată, înființarea agenției pentru investiții în infrastructură spitalicească va crește capacitatea de absorbție și rapiditatea realizării investițiilor în sănătate, începând cu cele de importanță națională, cât și teritoriale și regionale.

Informații specifice suplimentare și detaliate pentru fiecare componentă în parte.

1.5 Principiul „de a nu prejudicia în mod semnificativ”

Reformele și investițiile incluse în componentele prezentului plan nu prejudiciază în mod semnificativ cele șase obiective de mediu (atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la schimbările climatice, utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine, economia circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora, prevenirea și controlul poluării și protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor), în sensul art. 17 din Regulamentul (UE) 2020/852 (principiul „de a nu prejudicia în mod semnificativ” /“do no

significant harm”- DNSH), luând în considerare atât efectele directe de pe parcursul implementării, cât și efectele primare indirecte de pe parcursul duratei de viață a măsurilor.

În acest sens, pentru fiecare măsură (fiecare reformă și fiecare investiție) din Planul național de redresare și reziliență a fost realizată o evaluare individuală privind respectarea principiului “de a nu prejudicia în mod semnificativ obiectivele de mediu”, în conformitate cu prevederile Ghidului tehnic al Comisiei Europene (C (2021) 1054 final, Brussels, 12.02.2021) și ale anexelor la acesta, inclusiv pentru măsurile care contribuie la tranziția verde, iar rezultatul acestor evaluări este că toate măsurile propuse prin PNRR sunt compatibile cu acest principiu.

Pentru măsurile din PNRR care nu prezintă un impact previzibil semnificativ asupra obiectivelor de mediu (spre exemplu, măsurile de reformă) a fost realizată doar o formă simplificată a analizei DNSH, în vreme ce pentru măsurile cu posibil impact asupra unuia sau mai multor obiective de mediu a fost realizată o analiză extinsă și, după caz, au fost identificate măsuri adiționale care să susțină conformitatea măsurilor cu principiul „de a nu prejudicia în mod semnificativ”.

La nivel de componente, măsurile din unele componente ale PNRR au prezentat un risc limitat de prejudiciere a obiectivelor de mediu, cum sunt măsurile propuse în componentele România Educată, Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali, Reforme sociale etc), însă în cazul altor componente, precum *C1. Managementul apei*, *C2. Păduri și protecția biodiversității*, *C4. Transportul sustenabil*, *C6. Energie*, unele măsuri propuse, cu toate că prezintă un potențial semnificativ de a contribui la tranziția verde, au necesitat o analiză detaliată și măsuri suplimentare care să asigure conformarea cu principiul „de a nu prejudicia în mod semnificativ” obiectivele de mediu.

În acest sens, pentru a se asigura respectarea obiectivelor de mediu privind atenuarea schimbărilor climatice și prevenirea și controlul poluării, investițiile în infrastructura rutieră din componenta *C4. Transport sustenabil* au fost sprijinite prin măsuri suplimentare, precum: măsuri de descurajare a utilizării vehiculelor grele poluate și propunerea unui sistem de taxare în conformitate cu principiul “poluatorul plătește”, măsuri de încurajare a transportului feroviar și naval și a multimodalității, creșterea numărului punctelor de reîncărcare a vehiculelor electrice la nivel național, măsuri de stimulare a reînnoirii parcului auto și de creștere a ponderii vehiculelor electrice/hibride, la nivel național etc.

În cazul componentei *C6. Energie* din PNRR, pentru a întruni condițiile specifice de conformare cu obiectivul privind atenuarea schimbărilor climatice, infrastructura de distribuție de gaz va permite de la momentul construcției, inclusiv transportul gazelor din surse regenerabile/cu emisii scăzute de carbon, respectiv va permite distribuția gazului natural în combinație cu hidrogenul. De asemenea, centralele integrate propuse tot în componenta *C6. Energie*, care folosesc gazului natural în combinație cu energia din surse regenerabile și hidrogenul și care asigură captarea de CO₂ și folosirea acestuia în sere agricole, nu vor genera emisii care să depășească pragul maxim admisibil, de 250g CO₂/kWh, pe parcursul duratei de viață a unității economice, fiind astfel asigurată conformitatea cu obiectivul privind atenuarea schimbărilor climatice din analiza DNSH.

De asemenea, unele măsuri din componentele *C1. Management ape și C2. Păduri și protecția biodiversității* au necesitat justificări detaliate și măsuri suplimentare prin care să se asigure conformarea cu obiectivele de mediu din analiza DNSH.

În general, măsurile care susțin electrificarea, decarbonizarea producției de energie electrică, eficiența energetică și trecerea la o economie neutră din punct de vedere climatic sprijină în proporție ridicată obiectivul privind schimbările climatice și sunt considerate compatibile cu obiectivele de mediu privind atenuarea schimbărilor climatice și prevenirea și controlul poluării (cel puțin în ceea ce privește evitarea poluării aerului). Astfel de măsuri se regăsesc în componentele *C6. Energie, C4. Transport sustenabil, C10. Fondul local, C5. Valul Renovării etc.*

În ceea ce privește obiectivul de mediu privind atenuarea schimbărilor climatice, în principal, măsurile din PNRR prevăd realizarea unei evaluări a riscurilor climatice și a altor vulnerabilități și implementarea măsurilor de adaptare identificate ca fiind necesare. De asemenea, se analizează ca soluțiile de adaptare să nu afecteze în mod negativ eforturile de adaptare sau nivelul de reziliență la riscurile fizice legate de climă a altor persoane, a naturii, a activelor și a altor activități economice și să fie în concordanță cu eforturile de adaptare de la nivel local/regional/național.

Cu toate că legislația de mediu actuală nu acoperă în totalitate obiectivele de mediu prevăzute în art. 17 din Regulamentul (UE) nr. 2020/852, respectarea prevederilor legislative relevante, parcurgerea etapelor de evaluare a impactului asupra mediului și implementarea pașilor necesari de atenuare a acestui impact pot reprezenta argumente importante în justificarea respectării principiului DNSH, mai ales în cazul proiectelor de investiții în infrastructură și a obiectivelor de mediu privind utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine și prevenirea și controlul poluării și protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor.

Astfel, măsurile propuse în PNRR respectă obiectivul de mediu privind utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine și nu implică riscuri semnificative de degradare a mediului legate de păstrarea calității apei sau de accentuarea deficitului de apă, în concordanță cu prevederile Directivei 2000/60/CE privind stabilirea unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, nefiind afectate starea bună a apelor de suprafață și subterane, precum și nici potențialul ecologic bun al acestora, așa cum sunt definite în Articolul 2, punctele (22) și (23) din Regulamentul (UE) 2020/852 („Taxonomy Regulation”).

De asemenea, măsurile propuse în PNRR respectă obiectivul de mediu privind protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor, fiind stabilite, după caz, măsuri de protejare a biodiversității și a ecosistemelor, conform prevederilor Directivei 92/43/CEE a Consiliului privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică.

Cu referire la ultimele două obiective de mediu menționate, în cazul unor măsuri privind investițiile în infrastructură, au fost integrate asigurări suplimentare privind respectarea obiectivelor și legislației de mediu, în special a prevederilor Directivelor 2000/60/CE și a Directivei 92/43/CEE, în cadrul obiectivelor de etapă și țintelor obligatorii stabilite (“milestone” și “target”).

În ceea ce privește obiectivul de mediu privind economia circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora, pentru toate măsurile relevante, gestionarea deșeurilor rezultate în toate etapele se realizează în linie cu obiectivele de reducere a cantităților de deșeuri generate și de maximizare a reutilizării și reciclării, respectiv în linie cu obiectivele din cadrul general de gestionare a deșeurilor la nivel național - Planul național de gestionare a deșeurilor (elaborat în baza art. 28 al Directivei 2008/98/EC privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive, cu modificările ulterioare și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 942/2017). De asemenea, pentru toate măsurile relevante se va menține evidența gestiunii deșeurilor conform Legii privind regimul deșeurilor, HG nr. 856/2002 privind evidența gestiunii deșeurilor și pentru aprobarea listei cuprinzând deșeurile, inclusiv deșeurile periculoase, cu modificările și completările ulterioare, la care se adaugă și alte acte normative relevante în cazul fiecărei măsuri în parte (spre exemplu, Legea nr. 249/2015 privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje, OUG nr. 5/2015 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice etc).

Având în vedere cele de mai sus, se reiterează faptul că măsurile incluse în componentele Planului național de redresare și reziliență nu prejudiciază în sensul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2020/852, luând în considerare atât efectele directe de pe parcursul implementării, cât și efectele primare indirecte de pe parcursul duratei de viață a măsurilor.

1.6 Tranziția verde

La nivelul PNRR, tranziția verde este sprijinită printr-o serie de reforme și investiții în tehnologii și capacități verzi, inclusiv în biodiversitate, eficiență energetică, renovarea clădirilor și economie circulară, toate aceste intervenții și măsuri contribuind de asemenea la obiectivele uniunii privind clima și creșterea sustenabilă.

Măsuri de protejare a biodiversității, infrastructuri pentru mersul pe bicicletă, căi ferate nou construite, reabilitate sau modernizate (rețeaua TEN-T), infrastructuri de transporturi urbane curate, renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică, sisteme energetice inteligente (inclusiv rețele inteligente și sisteme TIC) și stocarea aferentă etc. reprezintă doar o parte din investițiile ce vor contribui la atingerea țintei de a aloca cel puțin 37% din fondurile PNRR către tranziția verde.

Prin cele două reforme care vizează biodiversitatea, respectiv reforma sistemului de management în domeniul forestier și a ariilor protejate sunt propuse o serie de investiții ce vor contribui la îndeplinirea recomandărilor specifice de țară precum și la consolidarea sistemelor de management al ariilor protejate și implementarea măsurilor de conservare pentru habitate și specii.

Sunt vizate investiții care să permită printre altele refacerea și regenerarea naturală a ecosistemelor forestiere degradate, inclusiv a habitatelor forestiere degradate din rețeaua Natura 2000, sisteme integrate de reducere a riscurilor generate de viituri torențiale în bazinetele forestiere sau investiții în tehnologii moderne de extragere a lemnului afectat de factori destabilizatori.

Modernizarea liniilor de cale ferată sau construcția unor linii noi, modernizarea infrastructurii ce deservește căile ferate, achiziția de material rulant nou care să corespundă standardelor europene

de siguranță precum și dezvoltarea rețelelor de transport urbane curate (transportul cu metroul în București și Cluj Napoca) sunt investiții ce vin să asigure la finalul anului 2026 existența în România a unei infrastructuri de transport durabile și ecologice, cu standarde de siguranță adecvate.

Investițiile în dezvoltarea infrastructurii de transport sustenabil va avea un impact pozitiv asupra capacităților economiei de a se redresa în cazul unor crize prelungite, oferind totodată mediului de afaceri autohton noi posibilități de accesarea eficientă a potențialelor piețe de desfacere, acces facil la resurse de materii prime precum și avantajele unei forțe de muncă mobile, toate acestea cu un impact redus asupra mediului.

Tranziția către un fond construit rezilient și verde, se va realiza prin abordarea integrată a investițiilor de eficiență energetică, prin investiții pentru consolidare seismică și de reducere a riscului de incendiu precum și, prin intervenții care să asigure tranziția către clădiri verzi și inteligente.

Investițiile privind renovarea energetică moderată sau aprofundată și/sau renovarea integrată a clădirilor publice contribuie la reziliența instituțională a instituțiilor publice care își desfășoară activitatea în cadrul respectivelor clădiri, conducând inclusiv la un mediu adecvat pentru furnizarea unor servicii publice de calitate. De asemenea, prin faptul ca unele dintre intervenții se realizează centralizat va conduce la creșterea capacității instituționale și a capacității statului de a derula lucrări de amploare în eventuale situații de criză. Reziliența socială este atinsă prin faptul că măsurile contribuie la creșterea performanței energetice a clădirilor multifamiliale, inclusiv cu accent pe zona de social. Reziliența economică a componentei este abordată prin creșterea competențelor profesionale, prin măsurile de economie circulară și de cercetare în domeniul reutilizării materialelor de construcții provenite din demolarea construcțiilor istorice. Dimensiunea socială este abordată în cadrul componentei prin intervențiile legate de renovarea energetică, astfel că 20% din fonduri vor fi alocate pentru clădiri care sunt ocupate de persoane defavorizate din punct de vedere economic.

1.7 Tranziția digitală

Tehnologia digitală reprezintă inovația secolului 21 și ea modelează toate sectoarele vieții economice, sociale, culturale, etc. Integrarea tehnologiilor digitale se realizează în toate sectoarele și domeniile de activitate de către toți cetățenii și agenții economici.

Scopul strategiei digitale a UE este acela de a sprijini procesul de transformare digitală în avantajul cetățenilor și a întreprinderilor, concomitent cu asigurarea contribuției la crearea unei Europe neutre din punct de vedere climatic până în 2050. Viziunea pentru deceniul digital al UE (2020-2030) se articulează în jurul a patru puncte cardinale (denumită ”busola pentru dimensiunea digitală”) și anume: digitalizarea serviciilor publice; competențe digitale; infrastructuri digitale sigure și durabile; transformarea digitală a întreprinderilor.

Criza sanitară generată de pandemia COVID-19 a accelerat procesul de transformare digitală al societății, în ansamblul său, producând o schimbare importantă a modului în care cetățenii trăiesc, muncesc și interacționează cu entitățile publice și/sau private. În acest context, prin prezentul plan

se propune crearea și coordonarea cadrului necesar pentru tranziția la economia și societatea digitală prin inovații și tehnologii relevante, competitive și scalabile, contribuind la obiectivul Guvernului de a implementa o nouă paradigmă fundamentată pe o dezvoltare sustenabilă a societății și economiei românești și la îndeplinirea obiectivului de convergență reală cu partenerii din Uniunea Europeană.

Luând în considerare cele menționate, în domeniul e-guvernării, România își propune să contribuie la atingerea următoarelor obiective: dezvoltarea serviciilor publice electronice aferente evenimentelor de viață care se adresează cetățenilor și mediului de afaceri până la finalul anului 2030 la gradul minim 4 de sofisticare digitală (după caz); întărirea capacității instituțiilor și autorităților publice de a funcționa în mediu digital avansat și de a furniza servicii publice electronice mature până la finalul anului 2030; consolidarea competențelor digitale generale ale angajaților administrației publice și creșterea nivelurilor de motivare și specializare a personalului IT din cadrul acesteia, continuu, după caz, până la finalul anului 2030. Astfel, se are în vedere creșterea numărului și a calității serviciilor publice electronice din România. Această dimensiune a administrației publice digitale a planului are în vedere tranziția rapidă, printr-un proces de transformare digitală a administrației publice din România, de la statutul neconsolidat încă de e-guvernare, la cel de smart government. Această tranziție se realizează parcurgând în mod obligatoriu etapa fundamentală de guvernare bazată pe date (data-centric government) și realizarea, pentru prima dată în România a Cloudului Guvernamental și a interoperabilității tuturor serviciilor publice digitale pentru realizarea obiectivului “once-only”, cu respectarea cadrului legal privind protecția datelor cu caracter personal.

Reformele și investițiile propuse în componenta specifică a planului se aliniază cu prevederile strategiei Europene și a celei naționale privind transformarea digitală a României. Sunt propuse investiții în tehnologii digitale, infrastructură și procese care vor conduce la realizarea, pentru prima dată în România, a cloudului guvernamental și a interoperabilității tuturor serviciilor publice digitale pentru realizarea obiectivului “once-only”, sub garanția unui nivel ridicat de securitate cibernetică pentru realizarea unei transformări digitale de succes în beneficiul cetățeanului și respectând cadrul legal privind protecția datelor cu caracter personal. În acest sens, România se aliniează cu direcțiile strategice de acțiune ale UE în ceea ce privește guvernarea datelor. În ceea ce privește creșterea competențelor digitale, componenta specifică de cloud guvernamental și digitalizare tratează sinergic aspectele menționate în cadrul Agendei pentru competențe în Europa, Comunicării privind Spațiul european al educației și Planului de acțiune al UE pentru educația digitală 2021-2027. Sunt propuse intervenții care să contribuie la: dezvoltarea competențelor digitale specifice pentru funcționarii publici, dezvoltarea competențelor digitale ale forței de muncă ale cetățenilor, precum și dezvoltarea competențelor specifice în domeniul securității cibernetice. În ceea ce privește Conectivitatea digitală, obiectivul avut în vedere este legat de facilitarea investițiilor în construirea/upgradarea de rețele de comunicații de foarte mare capacitate pentru stimularea investițiilor private în rețelele și serviciile de telecomunicații în zonele albe.

De asemenea, în cadrul planului este prevăzută dimensiunea digitală a economiei și mediului de afaceri, printr-o serie de reforme și investiții specifice. Transformarea digitală a economiei românești, cu accent pe IMM-uri, are în vedere atât procesul de debirocratizare a serviciilor destinate acestora cât și sprijinirea investițiilor în domeniile de contribuție la tranziția digitală a firmelor atât prin instrumente financiare cât și prin scheme de granturi. De asemenea, pentru a

contribui la transformarea digitală a companiilor, prin PNRR sunt avute în vedere investiții, prin intermediul Digital Innovation HUBs (DIH), chiar IPCEI în domeniul micro-electronicii, investiții sprijinite inclusiv de stimularea cercetării în domeniile specifice privind tehnologiile avansate.

Pentru România, securitatea cibernetică reprezintă o prioritate națională orizontală, acoperind domeniile economice și de apărare și incluzând educația, formarea, exercițiile cibernetică specifice, activitățile de sensibilizare și apărarea cibernetică, urmărindu-se astfel creșterea nivelului de securitate cibernetică a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice.

Pe lângă cele anterior menționate planul include și o dimensiune de educație digitală prin includerea, la nivel transversal, a tehnologiei în toate procesele educaționale, dar mai ales prin implementarea unor politici de dobândire/creștere/îmbunătățire a competențelor digitale la nivelul întregii societăți românești. Pilonul II tratează sinergic aspectele menționate în cadrul Agendei pentru competențe în Europa, Comunicării privind Spațiul european al educației și Planului de acțiune al UE pentru educația digitală 2021-2027 și propune intervenții care să contribuie la: dezvoltarea competențelor digitale specifice pentru funcționarii publici, dezvoltarea competențelor digitale ale forței de muncă ale cetățenilor, precum și dezvoltarea competențelor specifice în domeniul securității cibernetică. Societatea digitală prin infrastructuri inteligente de transport, mediu, sănătate, muncă și protecție socială, ONG-uri este o altă linie digitală pe care planul o abordează. În plus, în ceea ce privește conectivitatea digitală, obiectivul principal al PNRR îl reprezintă alinierea strategiei naționale în domeniul conectivității digitale prin măsuri specifice pentru atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și facilitarea investițiilor în construirea/upgradarea de rețele de comunicații de foarte mare capacitate pentru stimularea investițiilor private în rețelele și serviciile de telecomunicații în zonele albe. Totodată, cetățenii vor fi încurajați să adopte Cartea de identitate electronică, facilitându-li-se astfel accesul la toate serviciile digitale (publice sau private).

Transformarea digitală reprezintă viziunea globală pe termen lung, principalul obiectiv fiind de a contribui la transformarea profundă a economiei, a administrației publice și societății, creșterea performanțelor și eficienței în sectorul public, prin crearea unor noi tipuri de valoare bazată pe digitalizare, inovații și tehnologii digitale. Pe termen lung, impactul strategic va conduce la o sinergie între elementele-cheie care definesc ecosistemul digital al României, iar obiectivul strategic este de a crea un context propice inovației, progresului economic și social, dezvoltarea competențelor cheie și a valorii adăugate prin instrumente și tehnologii digitale. Integrarea tehnologiilor digitale se realizează în toate sectoarele și domeniile de activitate de către toți cetățenii și firmele.

1.8 Măsurile incluse în plan care cuprind proiecte transfrontaliere sau multinaționale

În cadrul planului sunt cuprise măsuri pentru stimularea cooperării internaționale în materie de cercetare-dezvoltare precum și IPCEI în domeniul microelectronicii și hidrogenului, ambele domenii fiind esențiale pentru contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală.

În ceea ce privește microelectronica, investițiile prevăzute vor fi implementate în cadrul unui IPCEI-ME la care au aderat 22 de State Membre ale Uniunii Europene, inclusiv România, pentru

a răspunde provocărilor tehnologice, societale și de securitate în Europa. Obiectivele proiectului are în vedere structurarea și dezvoltarea competențelor de concepție, fabricație și aplicare a componentelor și sistemelor microelectronice într-un ecosistem național coerent.

4.2 Prognoza macroeconomică pe termen scurt și mediu

Economia României a fost afectată major de pandemie și de restricțiile drastice de mobilitate fizică implementate rapid în scopul limitării extinderii acesteia. Sub impactul lor, economia a suferit în Q2 din 2020 o severă contracție, recuperată parțial în Q 3 și 4 din 2020 și Q 1 din 2021. Per total, economia a înregistrat o contracție de 3,9%, sub cea înregistrată în zona euro (-6,6%) sau în UE (-6,1%). Economia a crescut peste așteptări și în primul trimestru din 2021, înregistrând o creștere de 2,8% față de trimestrul anterior, cea mai ridicată din Uniune. Piața muncii a evoluat stabil, în contrast cu reculul puternic al activității economice, în principal ca urmare a măsurilor de sprijin cuprinzătoare adoptate de către autorități. Ocuparea forței de muncă s-a menținut la peste 70% iar rata șomajului a crescut doar cu 1,1 puncte procentuale, ajungând la 5,0%. Anumite sectoare cum ar fi industria IT, construcțiile și comerțul cu amănuntul au fost relativ mai reziliente, fiind afectate mai puțin din punct de vedere economic. Șocul economic a fost atenuat și de investițiile publice care au avut o contribuție pozitivă însemnată la creștere.

Conform prognozei de primăvară (Comisia Națională de Strategie și Prognoză, 2021) este așteptată o revenire completă a activității economice în 2021, cu un avans estimat al PIB real de 5,0%, urmat de un ritm mediu anual de 4,9% până în 2024. Investițiile își vor menține traiectoria ascendentă, atât în contextul costurilor de finanțare reduse, cât și pe fondul avansului semnificativ în implementarea reformelor și investițiilor finanțate din PNRR și din bugetul multianual 2021-2027 în domeniile prioritare. Se estimează o reducere graduală a contribuției negative a exportului net la creșterea PIB, de la -1,6 puncte procentuale în 2020 la -1,1 în 2021. De asemenea, se așteaptă o revenire a ratei de ocupare a populației de 20 – 64 ani la nivelul anului 2019, respectiv 70,9% și o rată a șomajului de 4,8% în 2021.

Pe partea ofertei, se preconizează că majoritatea sectoarelor economice vor susține avansul economiei în 2021. Construcțiile își vor continua dinamica, însă într-un ritm mai redus, determinat de efectul de bază. În cazul industriei, puternic afectată de criza sanitară, este așteptată o revenire parțială. În ce privește agricultura, estimările reflectă o creștere prudentă a valorii adăugate brute după doi ani consecutivi cu reduceri ale volumului de activitate. În cazul serviciilor, se prevede în mare parte o recuperare a pierderilor înregistrate în anul 2020 în ramurile afectate semnificativ de pandemie. Sectorul de informații și comunicații își va menține evoluția pozitivă, dar va înregistra o creștere mai redusă, ca urmare a efectului de bază.

Pe partea de utilizare, principalul factor al creșterii economice va fi cererea internă (preponderent consum privat și într-o oarecare măsură, investițiile), cu un avans de 5,8%. Formarea brută de capital fix se va majora în anul 2021 cu 7,0% ca urmare a impactului rezultat din absorbția “reziduală” eficientă a fondurilor structurale și de coeziune alocate prin cadrul financiar multianual 2014-2020. În contextul în care se așteaptă reducerea graduală a restricțiilor începând cu a doua jumătate a anului 2021, consumul privat va înregistra un avans de 5,1%, superior dinamicii reale a PIB. Având în vedere faptul că demersurile pentru atenuarea efectelor pandemiei vor continua

pe parcursul întregului an, respectiv vaccinarea unui procent cât mai ridicat al populației până la finalul anului, consumul guvernamental va înregistra o creștere de 1,8% în 2021. În cadrul cererii externe, importurile de bunuri și servicii se vor majora cu 10,1%, în timp ce exporturile de bunuri și servicii vor crește cu 8,3%, în corelație pozitivă cu revenirea producției industriale. Astfel, exportul net va avea o contribuție negativă la creșterea produsului intern brut de 1,1 puncte procentuale.

Pe termen mediu potențialul creșterii economice se va apropia de 4%. Evoluția prognozată a PIB potențial este rezultatul unor contribuții pozitive ale tuturor factorilor de producție (exceptând, într-o mică măsură, factorul muncă), cea mai importantă fiind cea a stocului de capital dat fiind aportul substanțial al investițiilor, urmată de productivitatea totală a factorilor, aceasta din urmă reflectând și modalitatea în care reformele structurale vor sprijini relansarea economică. Această caracteristică structurală a compoziției PIB potențial este determinată de creșterea fluxurilor de investiții prin implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență, dar și de o aplicare mai eficientă a Cadrelor Financiare Multianuale 2021-2027, concomitent cu obiectivul Guvernului de a sprijini investițiile din fonduri bugetare naționale.

Prognozele au evidențiat și reconfirmat o ajustare semnificativă în sens descendent a direcției anticipate a inflației pe termen mediu. Pe termen scurt, prognozele au rămas neschimbate pe fondul caracterului persistent al inflației de bază și al așteptărilor inflaționiste asociate, la care s-au adăugat influențe venite din schimbări în structura consumului, din șocuri de ofertă care au afectat dinamica prețurilor (de ex., majorarea tarifului energiei electrice), precum și din constrângeri pe partea ofertei și din costuri asociate pandemiei și măsurilor de prevenire. Potrivit noilor evaluări, rata anuală a inflației e așteptată să crească treptat pe parcursul anului 2021 până în proximitatea limitei de sus a intervalului țintei asumate de banca centrală, sub impactul șocurilor pe partea ofertei, pentru ca după o amplă corecție descendentă în debutul anului viitor, să urce din nou și să rămână ușor deasupra punctului central al țintei, pe fondul reinversării poziției ciclice a economiei în trimestrul III 2021, semnificativ mai devreme decât în proiecția precedentă, și al creșterii ulterioare lente a excedentului de cerere agregată. Pentru anul 2021 se așteaptă o creștere a ratei inflației, atât ca medie anuală (3,1%), cât și la finele anului (3,2%). Cu toate acestea, pe termen mediu în perioada 2022-2024, în lipsa altor presiuni asupra prețurilor de consum, se preconizează un trend descendent al inflației, ajungând în anul 2024 la 2,4% la sfârșitul anului și 2,5% ca medie anuală.

România înregistrează una dintre cele mai mici rate ale șomajului (5,0% în 2020) din rândul statelor membre, mult inferioară mediei UE (7,3%), la orizontul anului 2024 fiind prognozată o rată a șomajului de 3,2%, rămânând astfel printre cele mai mici la nivelul UE27. În 2020, la nivelul pieței muncii s-a înregistrat o reducere a gradului de încordare, pe fondul unei ușoare creșteri a ratei șomajului, concomitent cu reducerea ratei locurilor de muncă vacante, dar aceste tendințe se vor reversa gradual în perioada 2021-2022.

Începând cu februarie 2020, România face obiectul Procedurii de deficit excesiv, inițiată ca urmare a încălcării limitei de deficit bugetar de 3% în 2019 ca urmare a unei politici fiscale expansioniste. Totodată, încadrarea în brațul corectiv al Pactului de Stabilitate și Creștere s-a suprapus cu criza COVID-19. Astfel, încetinirea activității economice, precum și sprijinul oferit de autorități agenților economici și populației pentru a atenua efectele pandemiei au determinat creșterea

deficitului bugetar în anul 2020 la 9,2% din PIB. Cu toate că Procedura de Deficit Excesiv s-a desfășurat sub clauza generală derogatorie de la prevederile Pactului și a permis o politică fiscală care să sprijine economia, în timp ce ajustarea deficitului către un nivel sustenabil rămâne un obiectiv prioritar al Guvernului. În plus, o parte din măsurile adoptate în 2020 adresate combaterii efectelor pandemiei continuă și în anul 2021, precum cele aplicate în domeniul protecției sociale sau cele adresate firmelor sub forma ajutoarelor de stat.

Politica fiscal-bugetară pe termen mediu este orientată către reducerea graduală a deficitului bugetar și structural fără a pune în pericol perspectivele redresării economice. Bugetul aprobat pentru anul 2021 cu un nivel al deficitului bugetar (în termeni ESA) de 8% din PIB asigură o ajustare de 1,2 puncte procentuale față de 2020. Pe termen mediu este estimată o reducere a deficitului bugetar până în 2024, în condițiile unei diminuări semnificative a cheltuielilor bugetare ca procent în PIB și a creșterii veniturilor bugetare ca pondere în PIB, în parte și datorită reformelor structurale propuse în PNRR. Acest proces de consolidare fiscală ar putea permite o ieșire din Procedura de deficit excesiv pe termen mediu. Utilizarea împrumuturilor din PNRR va contribui la creșterea cheltuielilor bugetare ca procent din PIB însă reformele fiscal-bugetare propuse în cadrul Planului vor compensa în mare parte prin creșterea semnificativă a veniturilor bugetare.

Datoria guvernamentală s-a situat la sfârșitul anului 2020 la un nivel de 47,3% din PIB, inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din total datorie guvernamentală, datoria internă a reprezentat 23,2% din PIB, iar datoria externă a fost de 24,1%. În 2021 necesarul brut de finanțare se situează la aproximativ 12% din PIB. Volumul total al împrumuturilor care urmează să fie atrase de România de pe piețele interne și externe este determinat de un nivel al deficitului bugetar (în termeni cash) de 7% din PIB și de nivelul datoriei publice care urmează să fie refinanțat în 2021 (i.e. aproximativ 5% din PIB). Având în vedere nivelul estimat al deficitelor bugetare în perioada 2021 – 2024, ponderea datoriei guvernamentale brute nu va depăși 55% din PIB la sfârșitul orizontului de prognoză.

	2020	2021	2022	2023	2024
PIB real	-3,9	4,9	4,3	4,0	3,7
Deflatorul PIB	3,8	3,2	3,0	2,9	2,8
Componentele PIB-ului real - metoda cheltuielilor					
Cheltuielile consumului privat	-5,2	5,1	4,9	4,9	4,7
Cheltuielile consumului guvernamental	2,0	1,8	2,1	2,2	2,4
Formarea brută de capital fix	6,8	7,0	8,8	9,4	8,6
Exporturi de bunuri și servicii	-9,7	8,3	5,7	6,0	5,6
Importuri de bunuri și servicii	-5,1	10,1	7,2	7,3	6,7
Componentele PIB-ului real - metoda ofertei					
Industrie	-9,1	5,8	4,6	4,9	4,5
Agricultură	-16,2	14,8	6,7	3,0	2,7
Construcții	10,0	6,1	8,8	9,5	8,4
Servicii	-1,8	3,9	4,2	4,6	4,7

Rata șomajului (BIM)	5,0	5,2	4,8	3,5	3,2
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Sursa: Prognoza de primăvara 2021 a CNSP și Programul de Convergență 2021

4.3 Impactul macroeconomic al PNRR

PNRR își propune reforme și investiții concertate în domenii strategice pentru modernizarea și creșterea potențialului economiei românești, prin raportarea la obiectivele strategice naționale în corelare cu contribuția la tranziția verde și digitală. Astfel, se are în vedere îndeplinirea sustenabilă a criteriilor de convergență nominală și îmbunătățirea semnificativă a convergenței reale; realizarea unei creșteri economice bazate și pe investiții, pe lângă consumul privat, și limitarea deficitelor interne și externe; implementarea de reforme fiscal-bugetare care să asigure sustenabilitate bugetară și previzibilitate pe termen mediu, amplificarea investițiilor în domeniile prioritare, respectiv mediu, eficiență energetică, educație, sănătate, infrastructura de transport, precum și sprijinirea accesului la finanțare a mediului de afaceri, flexibilizarea pieței muncii prin creșterea competențelor, inclusiv cele digitale, dezvoltarea de politici sectoriale care să conducă la îmbunătățirea competitivității.

Simularea de față, realizată de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză în colaborare cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a pornit de la cadrul macroeconomic prognozat în aprilie 2021 și ia în considerare următoarele aspecte:

- ▶ economia Uniunii Europene influențează creșterea economiei României, direct și indirect, în toate sectoarele, prin comerț, investiții directe, prin inflație și canalul ratei dobânzii externe, inclusiv prin subvenții (fonduri financiare nerambursabile) și împrumuturi;
- ▶ ajustarea politicilor fiscale și monetare la nivel european sunt de asemenea propagate asupra economiei românești, fapt care contribuie la convergența nominală, pe termen mediu și lung;
- ▶ persistența unor trăsături ale economiei românești: deficiențe în infrastructura fizică (cu impact în costurile de tranzacție), piețele financiare insuficient dezvoltate, importanța relativ sporită a agriculturii, sectorul bunurilor și serviciilor ne-comercializabile care are încă o pondere ridicată în economie, balanța de plăți deficitară, rigiditatea pieței muncii.

Pentru realizarea modelării macroeconomice a fost utilizat modelul HERMIN (varianta locală a HEROM), impactul PNRR fiind cuantificat prin utilizarea a trei blocuri distincte: infrastructură, competitivitate (ajutor direct pentru sectoare), sectorul public și resursa umană. Aceste blocuri structurale acoperă latura ofertei, latura cererii/absorbției și distribuția veniturilor. Modelul urmărește cinci sectoare unde poate fi măsurată valoarea adăugată brută (VAB): agricultură, industria (prelucrătoare și extractivă), construcții (clădiri și alte lucrări de construcții), servicii piață (sectorul privat de bunuri necomercializabile), servicii publice/servicii non-piață (sectorul public de servicii necomercializabile). Pentru detalierea rezultatelor, pe lângă modelul HERMIN/HEROM s-a utilizat și modelul Input-Ouput, pentru a surprinde interdependențele dintre diferite sectoare economice.

A fost calculat impactul macroeconomic al absorbției fondurilor din PNRR prin simularea a trei scenarii ipotetice, respectiv:

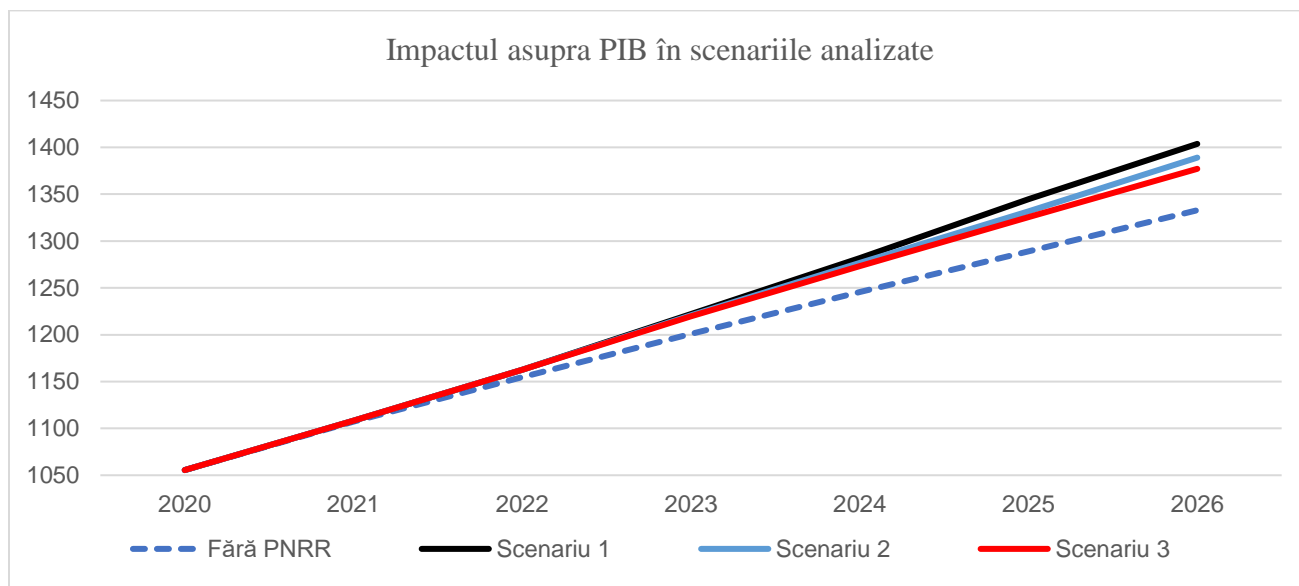
- I. absorbția integrală a granturilor și a împrumuturilor astfel:
 - A. utilizarea graduală a granturilor în perioada 2021-2026
 - B. utilizarea a 25% din împrumuturi în 2021-2024 și 75% în 2025-2026³
- II. absorbția integrală a granturilor și parțială a împrumuturilor astfel:
 - A. utilizarea graduală a granturilor în perioada 2021-2026
 - B. utilizarea graduală a aproximativ 33% din împrumuturi în perioada 2022-2026
- III. absorbția integrală a granturilor fără accesarea împrumuturilor

În toate cele trei scenarii s-a luat în calcul o împărțire a cheltuielilor de capital și a celor curente într-o proporție aproximativă de 3:1.

În perioada de implementare a PNRR se așteaptă un impact pozitiv asupra indicatorilor macroeconomici, generând o creștere economică suplimentară semnificativă pe tot intervalul, față de scenariul de bază fără PNRR (dar cu alte fonduri europene), în toate cele trei scenarii analizate.

Impact asupra PIB-ului real în comparație cu un scenariu fără PNRR (puncte procentuale de PIB)							
Scenarii absorbție	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Impact cumulat 2021-2026
Scenariu I: 100% granturi și 100% împrumuturi	+0,1	+0,6	+1,1	+1,2	+1,4	+1,0	+5,4
Scenariu II: 100% granturi și 33% împrumuturi	+0,1	+0,6	+1,0	+0,9	+0,8	+0,9	+4,3
Scenariu III: 100% granturi și 0% împrumuturi	+0,1	+0,6	+0,9	+0,7	+0,6	+0,5	+3,4

³ Acest scenariu a fost unul preliminar, neprejudiciind eventualele modificări în profilul anual al granturilor și a împrumuturilor.

Ținând cont de primul scenariu (grad de absorbție 100% atât pentru granturi cât și pentru împrumuturi), în prima parte a intervalului (i.e. anii 2021-2022) impactul exprimat în PIB real este mai puțin pronunțat, întrucât alocarea fondurilor este mai slabă, iar cel mai pronunțat impact asupra creșterii economice (ce se reflectă în PIB real) se înregistrează în anul 2025 (+1,4 puncte procentuale) pe măsură ce alocarea fondurilor se mărește gradual. Calculat ca medii pe tot intervalul 2021-2026, pe latura ofertei cele mai mari diferențiale de creștere se înregistrează în construcții, ca urmare a investițiilor în infrastructura mare, în rețelele de apă curentă și canalizare, în investițiile aferente eficienței energetice și parțial în mobilitate. Având în vedere distribuția fluxurilor financiare destinate investițiilor în construcții, diferențiale mari în acest sector se înregistrează în intervalul 2023-2026. Tot pe latura ofertei, diferențiale mari se înregistrează și în industrie și în servicii. În cel de al doilea scenariu care propune doar utilizarea granturilor, fără ca statul să apeleze la împrumuturile aferente Mecanismului de Redresare și Reziliență, creșterea economică exprimată în PIB real este de 4,3 puncte procentuale pe tot intervalul. Impactul anual cel mai ridicat este în 2023 (comparativ cu scenariul 1 în care diferențialul maxim este în 2025). În cel de al treilea scenariu se înregistrează o creștere a PIB de 3,4 puncte procentuale pe tot intervalul, sugerând că și la un nivel mai redus, impactul economic al împrumuturilor din PNRR rămâne semnificativ.

În primul scenariu diferențialul aferent consumului final va oscila între 0,4 și 0,9 puncte procentuale în perioada de referință 2022-2026. De asemenea, formarea brută de capital fix va înregistra o creștere exponențială ca urmare a fondurilor semnificative alocate, cu un diferențial ce ajunge până la 5,2 puncte procentuale în 2025. Ca urmare a activităților economice suplimentare generate de PNRR, se estimează un impact pozitiv și asupra principalilor indicatori care caracterizează piața forței de muncă, respectiv populația ocupată, numărul de salariați și rata șomajului, toate determinate conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii (BIM). Dacă în scenariul fără PNRR, populația ocupată s-ar majora în intervalul 2021-2026 cu 169,2 mii persoane, în varianta cu PNRR acest surplus de locuri de muncă ajunge la 290 mii persoane. Datorită investițiilor și reformelor din PNRR, pe lângă recuperarea post-pandemie mai rapidă se va genera suplimentar un număr de circa 127 mii locuri de muncă în intervalul 2021-2026. Rata

șomajului va scădea de la 4,8% în 2021 la aproximativ 2,8% în 2026, sub rata estimată în scenariul fără PNRR, respectiv 3%. Efectul asupra pieței muncii va fi pozitiv și în scenariile 2 și 3.

Scenariul 1: Impactul măsurilor din PNRR într-un scenariu cu un grad de absorbție 100% a granturilor și împrumuturilor

(pentru 2021 va fi revizuită creșterea de 4,9% la următoarea prognoză CNSP)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	Total
PNRR mld. Euro		0,33	4,11	6,30	6,82	6,55	5,11	29,22
PIB nominal, mld. Lei	Fără PNRR	1.142	1.227	1.313	1.399	1.484	1.570	
	Cu PNRR	1.143	1.238	1.346	1.455	1.553	1.649	
	Impact decalaj %	0,0%	0,9%	2,5%	4,0%	4,7%	5,1%	
PIB real, dinamică	Fără PNRR	4,9	4,3	4,0	3,7	3,5	3,4	4,0
	Cu PNRR	4,9	5,2	5,6	5,2	4,2	3,8	4,8
	Impact creșteri	0,0	0,9	1,6	1,5	0,7	0,4	0,9
VAB Industrie	Impact creșteri	0,0	0,8	1,7	1,9	0,9	0,6	1,0
VAB Servicii		0,0	0,9	1,2	0,9	0,4	0,2	0,6
VAB Construcții		0,1	2,2	5,2	5,8	2,4	1,5	2,8
VAB Agricultură		0,0	0,2	0,7	0,5	0,7	0,5	0,4
Consum final		0,1	0,8	0,9	0,8	0,5	0,6	0,6
Formarea brută de capital fix		0,1	3,0	6,2	5,1	2,4	0,4	2,8
Exporturi de bunuri și servicii		0,0	0,2	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2
Importuri de bunuri și servicii		0,0	0,9	1,8	1,7	1,0	0,6	1,0
PIB potențial, dinamică	Fără PNRR	2,9	3,2	3,6	3,7	3,5	3,0	3,3
	Cu PNRR	3,2	3,7	4,3	4,6	4,4	3,8	4,0
	Impact creșteri	0,3	0,4	0,7	0,9	0,9	0,8	0,7
Output gap, % din PIB potențial	Fără PNRR	-2,4	-1,4	-1,1	-1,1	-1,1	-0,9	
	Cu PNRR	-3,2	-1,8	-0,6	0,0	-0,2	-0,1	
Soldul contului curent, % din PIB	Fără PNRR	-4,8	-4,5	-4,3	-3,9	-3,5	-3,0	
	Cu PNRR	-4,8	-4,6	-4,6	-4,5	-4,2	-3,7	

Calculat ca medii pe tot intervalul 2021-2026, pe latura ofertei, cele mai mari diferențiale de creștere se înregistrează în construcții (+2,8 puncte procentuale), ca urmare a investițiilor în infrastructura mare, rețele de apă, C5 - *Valul Renovării și parțial C10 - Fondul local*. În funcție de distribuția fluxurilor financiare destinate investițiilor în construcții, diferențiale mari în acest sector se înregistrează în intervalul 2022-2026.

Tot pe latura ofertei diferențiale mari se înregistrează în industrie (+1,0 puncte procentuale) iar în servicii 0,6 puncte procentuale, ca medie.

Pe latura utilizărilor, alocarea fondurilor are un specific investițional astfel încât impactul este semnificativ asupra formării brute de capital fix, cu un diferențial de creștere ajungând la 6,2 puncte procentuale în anul 2023 și 5,1 puncte procentuale în 2024. Sumele din PNRR sunt destinate către piața internă favorizând în mică parte exporturile, iar importurile vor contribui ca sursă secundară la realizarea investițiilor, alturi de producția internă.

PNRR contribuie în mod semnificativ la îmbunătățirea perspectivelor de creștere economică pe termen mediu și lung, prin amplificarea ratei de creștere a PIB potențial: dacă în scenariul fără fondurile de redresare și reziliență creșterea medie potențială anuală ar fi fost de 3,3% pe intervalul 2021-2026, în scenariul cu PNRR aceasta ajunge la 4%.

O dinamică economică ridicată în perioada 2022-2024, susținută de investițiile finanțate prin PNRR, va fi însoțită de mărirea decalajului între creșterile importurilor și exporturilor, dar deficitul de cont curent se va menține în limite sustenabile urmând o traiectorie de restrângere.

Impactul priorităților PNRR asupra creșterii PIB

Prioritatea		2021	2022	2023	2024	2025	2026	Total
C1 - Managementul apei	Finanțare mld euro	0.00	0.19	0.32	0.45	0.45	0.45	1.87
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.1%	0.2%	0.3%	0.3%	
C2 – Păduri și protecția biodiversității	Finanțare mld euro	0.00	0.09	0.30	0.31	0.42	0.24	1.35
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	0.2%	0.2%	
C3 - Managementul deșeurilor	Finanțare mld euro	0.00	0.10	0.24	0.24	0.24	0.37	1.18
	Impact cumulativ %	0.00%	0.02%	0.09%	0.14%	0.17%	0.23%	
C4 - Transport sustenabil	Finanțare mld euro	0.06	0.85	1.67	1.95	1.85	1.23	7.60
	Impact cumulativ %	0.0%	0.2%	0.5%	1.0%	1.2%	1.3%	
C5 - Valul Renovării	Finanțare mld euro	0.00	0.33	0.51	0.51	0.43	0.40	2.18
	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.2%	0.3%	0.3%	0.4%	
C6 - Energie	Finanțare mld euro	0.00	0.31	0.31	0.31	0.31	0.31	1.55
	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.1%	0.2%	0.2%	0.3%	
C7 – Transformare digitală	Finanțare mld euro	0.02	0.22	0.60	0.60	0.31	0.13	1.89
	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.2%	0.4%	0.4%	0.4%	
C8 - Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii	Finanțare mld euro	0.08	0.19	0.09	0.09	0.03	0.00	0.48
	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	
C9- Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare.	Finanțare mld euro	0.00	0.20	0.41	0.58	0.66	0.51	2.36
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.1%	0.3%	0.4%	0.4%	
C10 - Fondul local	Finanțare mld euro	0.17	0.47	0.56	0.40	0.36	0.17	2.12
	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.3%	0.3%	0.4%	0.3%	
C11 - Turism și cultură	Finanțare mld euro	0.00	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.20
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	
C12 - Sănătate	Finanțare mld euro	0.00	0.37	0.49	0.54	0.62	0.45	2.46

C13 - Reforme sociale	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.2%	0.3%	0.4%	0.4%	
	Finanțare mld euro	0.00	0.00	0.02	0.07	0.07	0.06	0.22
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	
C14 – Buna Guvernanță	Finanțare mld euro	0.00	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.15
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	
C15 - Educație	Finanțare mld euro	0.00	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	3.61
	Impact cumulativ %	0.0%	0.2%	0.4%	0.5%	0.6%	0.7%	

Cel mai mare impact al reformelor și investițiilor PNRR asupra PIB este preconizat pentru anii 2025 și 2026. Astfel, reformele și investițiile aferente priorității Transport Sustenabil vor contribui în anii 2025 și 2026 cu aprox. 1,2 și respectiv 1,3%, urmate de România Educată cu 0,6 și 0,7%, de prioritatea Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare aferente cu aprox. 0,4% și de Sistemul de management al apei care va contribui cu aprox. 0,3%.

Impactul PNRR asupra pieței muncii

Ca urmare a activităților economice suplimentare generate de PNRR, se estimează un **impact pozitiv asupra principalilor indicatori care caracterizează piața forței de muncă**, respectiv populația ocupată și rata șomajului, ambele determinate conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii (BIM).

Astfel, dacă în scenariul fără PNRR, în intervalul 2021-2026 populația ocupată s-ar majora cu 121 mii persoane, în varianta cu alocarea fondurilor pentru PNRR acest surplus de locuri de muncă ar ajunge la circa 245 mii persoane. În ipoteza aplicării reformelor prevăzute în PNRR cu impact în economie corelate cu absorbția fondurilor destinate investițiilor se creează suplimentar un număr de peste 20.000 locuri de muncă anual în intervalul 2021-2026.

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2021-2026
Populația ocupată (mii pers.)	Fără PNRR	8606,0	8676,3	8720,8	8722,0	8725,0	8727,0	121,0
	Cu PNRR	8607,3	8695,0	8766,6	8804,5	8828,5	8852,0	244,7
	Impact cumulativ	1,3	18,7	45,8	82,5	103,5	125,0	-
Rata șomajului (%)	Fără PNRR	5,2	4,8	4,1	3,9	3,6	3,2	-
	Cu PNRR	4,8	4,0	3,5	3,2	3,0	2,8	-
	Impact	-0,1	-0,	-0,6	-0,7	-0,6	-0,4	-

Notă: datele sunt în conformitate cu Metodologia Biroului Internațional al Muncii

Tinând cont de modul în care se alocă resursele conform politicilor PNRR, se așteaptă să crească cererea de forță de muncă în primul rând în sectoarele: construcții, ITC, industrie (materiale de construcții/fabricarea altor produse din minerale nemetalice, fabricarea substanțelor și a produselor

chimice, construcții metalice, fabricarea echipamentelor electrice), transporturi, colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor, activități de recuperare a materialelor reciclabile.

În cadrul evoluțiilor anuale în perioada 2023-2025 rata șomajului va fi cu circa 0,6 pp mai mică decât în cazul în care nu s-ar da impuls investițiilor publice și nu s-ar aloca sume pentru stimularea sectorului privat. La finalul implementării PNRR, rata șomajului BIM scade sub 3%.

Ca urmare a schimbărilor structurale din economie produse de măsurile de reformă implementate conform PNRR **se așteaptă câștiguri semnificative de productivitate**, întrucât rata de creștere a populației ocupate este mai mică decât creșterea reală a produsului intern brut. La orizontul de implementare a PNRR, diferențialul mediu de creștere a PIB de 0,9 puncte procentuale (scenariul cu grad de absorbție 100%), coroborat cu diferențialul mediu de 0,2 puncte procentuale în cazul populației ocupate, indică o creștere suplimentară a productivității reale a muncii de 0,7 puncte procentuale anual.

Scenariul 2: Impactul măsurilor din PNRR într-un scenariu cu un grad de absorbție 100% a granturilor și 0% a împrumuturilor

		2021	2022	2023	2024	2025	2026
PNRR mld. Euro		0,72	2,16	2,83	2,83	2,83	2,83
PIB real, dinamica	Fără PNRR	4,9	4,3	4,0	3,7	3,5	3,4
	Cu PNRR	4,9	4,9	4,9	4,4	4,1	3,9
	Impact creșteri	0,0	0,6	0,9	0,7	0,6	0,5
VAB Industrie	Impact creșteri	0,1	0,6	1,0	0,9	0,7	0,6
VAB Servicii		0,1	0,5	0,6	0,4	0,4	0,3
VAB Construcții		0,3	1,9	3,1	2,6	1,9	1,7
VAB Agricultură		0,1	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Consum final		0,1	0,4	0,6	0,4	0,4	0,3
FBCF		0,4	2,2	2,8	2,1	1,8	1,4
Importuri		0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Exporturi		0,1	0,6	0,8	0,7	0,6	0,5

Scenariul 3: Impactul măsurilor din PNRR într-un scenariu cu un grad de absorbție 100% a granturilor și 33% a împrumuturilor

		2021	2022	2023	2024	2025	2026
PNRR mld. Euro		0,72	2,16	3,40	3,66	4,95	4,69
PIB real, dinamica	Fără PNRR	4,9	4,3	4,0	3,7	3,5	3,4
	Cu PNRR	4,9	4,9	5,0	4,6	4,3	4,3
	Impact creșteri	0,1	0,6	1,0	0,9	0,8	0,9
VAB Industrie	Impact creșteri	0,1	0,6	1,1	1,1	0,9	1,1
VAB Servicii		0,1	0,5	0,7	0,6	0,7	0,6
VAB Construcții		0,3	1,9	3,2	3,4	2,3	2,9
VAB Agricultură		0,1	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4
Consum final		0,1	0,4	0,7	0,6	0,5	0,7
FBCF		0,4	2,2	3,2	2,8	2,8	2,1
Importuri		0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Exporturi		0,1	0,6	1,0	0,9	1,0	0,9

4.4 Sustenabilitatea Planului Național de Redresare și Reziliență

Criza provocată de pandemie a determinat dezechilibre macroeconomice, însă prin intermediul unor reforme și investiții care consolidează reziliența economică și socială a țării, pe de o parte se evită agravarea acestor dezechilibre și, pe de alta parte se asigură creșterea durabilă pe termen mediu. Cu toate că la acest moment clauza derogatorie generală este activată, reformele și investițiile propuse, care facilitează alocarea resurselor în domenii-cheie și sprijină redresarea, vor contribui la reconstituirea rezervelor bugetare pe termen mediu. PNRR va contribui la atenuarea impactului bugetar, economic și social al pandemiei, cu efecte care se vor prelungi pe parcursul mai multor ani, contribuind la transformarea țării într-o economie și o societate mai sustenabilă și mai rezilientă, inclusiv după 2026.

Prin reformele și investițiile asumate în cadrul planului se are în vedere o dezvoltare economică sustenabilă și de anvergură. Reformele propuse în PNRR vor avea un efect de amploare pentru economia și societatea românească cel puțin pentru următorul deceniu. Pe de altă parte, impactul anumitor măsuri din PNRR va fi notabil doar după perioada de implementare a PNRR. Anumite reforme, cum ar fi cea a pensiilor sau cele în domeniul energetic, sau investiții, cum ar fi cele în transport, în componentele de mediu sau în educație, vor avea un impact major asupra generațiilor următoare.

Reformele fiscale și cea a sistemului de pensii vor genera o traiectorie sustenabilă a finanțelor publice pe termen mediu și lung. Aceste reforme vor veni în întâmpinarea problemelor demografice și vor asigura un traseu fiscal care pe de o parte să nu împovăreze bugetul statului dar pe de altă parte să permită un standard ridicat de calitate a vieții pentru populație. Prin reforma sistemului de pensii, se asigură faptul că următoarele generații vor putea primi pensii echitabile și adecvate, în linie cu principiul contributivității. Reformele fiscale vor duce la o creștere graduală

a veniturilor la bugetul de stat care să permită bugetului de stat să își extindă nivelul de investiții publice, acolo unde fondurile europene nu pot contribui sau unde nevoia de finanțare este foarte mare. Ținând cont și de reformele prin care se vor optimiza cheltuielile publice (de ex. spending reviews dar și noul sistemul de salarizare unitară în sectorul public) care vor permite o creștere a cheltuielilor de capital în cadrul bugetului național, multe dintre tipurile de investiții propuse în PNRR vor fi preluate și finanțate din surse naționale din 2027, reasigurând sustenabilitatea planului.

Reforma administrației publice va asigura o tranziție către o eficientizare a politicilor publice și a modului de luare a deciziilor în sectorul public care va fi vizibil în principal spre finalul PNRR și în perioada de după. Similar, reformele în domeniul justiției și a luptei împotriva corupției vor contribui la dezvoltarea României pe termen mediu și lung.

Măsurile care vor contribui la tranziția verde și cea digitală vor avea de asemenea un impact major pe termen mediu și lung. România va contribui și ea la atingerea țintelor asumate la nivel european până în 2030, respectiv reducerea cu minimum 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră (în sinergie cu celelalte inițiative ale Uniunii Europene) și creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie cu 32%. În domeniul energetic, PNRR va contribui la obiectivul de a face tranziția justă de la utilizarea cărbunelui la surse regenerabile la începutul deceniului următor. De asemenea, va introduce hidrogenul în mixul energetic, sursă ce va fi gradual integrată în economia românească. Totodată, investițiile masive în eficiență energetică vor asigura o reducere importantă a emisiilor și a consumului de energie electrică pe termen mediu și lung. Astfel, prin adoptarea tehnologiilor digitale, dar și a tehnologiilor verzi se va face trecerea la un model economic mai durabil la nivelul țării, care va favoriza creșterea economică. Prin PNRR se vor lua măsuri de transformare digitală a sectoarelor economice și sociale, inclusiv a serviciilor publice, prin dezvoltarea infrastructurii publice digitale, pentru crearea posibilității de practicare a telemedicinii, a educației online, digitalizarea transporturilor, dar și prin măsuri de sprijin pentru digitalizarea IMM-urilor. Nu în ultimul rând, PNRR finanțează reforme și investiții care îmbunătățesc conectivitatea populației și care au o acoperire corespunzătoare pentru toate sectoarele economiei, prin instalarea rețelelor de bandă largă, cu efecte pozitive asupra întregii societăți.

Întrucât prin PNRR se vor aborda provocările climatice și de mediu, redresarea economică se va realiza în mod durabil, punându-se accent pe o economie competitivă și mult mai eficientă din punctul de vedere al folosirii resurselor. Astfel, se vor asigura faptul că creșterea economică se realizează în concordanță cu obiectivul de atingere a neutralității climatice până în 2050, respective printr-o decuplare de la utilizarea resurselor, mai ales a combustibililor fosili. De asemenea, toate investițiile și reformele propuse trebuie să respecte principiul de a nu prejudicia în mod semnificativ mediul. Totodată, prin PNRR se va asigura creșterea competențelor digitale ale utilizatorilor, ceea ce va spori sustenabilitatea investițiilor privind tranziția digitală și va contribui la stimularea inovării pe termen mediu. Îmbunătățirea competențelor digitale, prin reforme și investiții în domeniul învățământului, al competențelor și învățării pe tot parcursul vieții, va asigura că populația va putea participa la tranziția digitală a societății și că va putea ulterior contribui la dezvoltarea în continuare a tehnologiilor digitale.

Investițiile și reformele în domeniul transporturilor vor contribui la o transformare de lungă durată

a preferințelor populației dinspre transportul clasic către unul sustenabil. În domeniul rutier, măsurile propuse vor promova intens electromobilitatea și utilizarea unor vehicule fără emisii. Pe de altă parte, investițiile în domeniul feroviar, în metrou și în rețeaua velo vor contribui la o creștere a utilizării acestor forme alternative de transport. Efectele vor fi vizibile după 2027 și mai ales în următorul deceniu către o mare parte a populației, care acum utilizează vehicule clasice cu o durată mare de viață și vor face tranziția către alte forme de transport, ce nu vor avea un impact negativ asupra mediului înconjurător.

Prin reformele și investițiile propuse în educație, sănătate și în celelalte domenii sociale acoperite de PNRR, se asigură protecția socială a populației pe termen mediu și lung. Prin investiții masive în sistemul de sănătate publică, România se asigură că va avea o populație mai sănătoasă cu o durată de viață mai îndelungată. De asemenea, se asigură un proces de îmbătrânire activă cu efecte pozitive și asupra pieței muncii în următorul deceniu. De investițiile în educație propuse pe toate palierele de învățământ, de la pre-școlari la sectorul universitar, vor beneficia generațiile următoare care vor beneficia de un sistem educativ modern și performant. Celelalte reforme în domeniul social, în special introducerea venitului minim de incluziune, vor contribui și ele la asigurarea unui standard de viață decent și nu vor lăsa în urmă niciun cetățean al acestei țări, în linie cu prevederile Pilonului European al Drepturilor Sociale.

Deși unele dintre reformele ambițioase par a fi contestate la acest moment de publicul larg, odată ce acestea își vor demonstra efectele pozitive, va fi dificil să se înfăptuiască alte contrareforme. De exemplu, prin caracterul lor de întărire/suplinire a beneficiilor sociale, este de așteptat ca reformele din domeniul social, cele specifice sistemului de sănătate publică precum și cele din domeniul educației să aibă un grad mai ridicat de sustenabilitate, cu un risc de ireversibilitate moderat.

Prin natura lor evolutivă și recursivă, prin definiție unele reforme incluse în PNRR nu pot fi ireversibile. De exemplu, este cazul reformelor specifice componentei C7 - *Transformare digitală* și sisteme publice digitale. Odată ce sistemul de tip cloud guvernamental va fi operaționalizat, dimensiunile de aplicare a acestuia vor fi diversificate și extinse către alte servicii digitale adresate cetățenilor, sectorului privat, mediului neguvernamental și altor autorități publice. Însăși publicul larg va genera o presiune pentru diversificarea și aprofundarea unor măsuri de digitalizare dependente de cloudul guvernamental (cum ar fi interoperabilitatea bazelor de date administrative). Exemplele recente din statele membre arată caracterul dinamic în sensul evolutiv al reformelor în domeniul digitalizării serviciilor publice.

Cu un grad mai ridicat de reversibilitate sunt reformele specifice îmbunătățirii cadrului fiscal, redefinirii funcției publice, îmbunătățirii guvernantei companiilor de stat ș.a. De exemplu, asigurarea ireversibilității reformelor pentru componenta C5 - *Valul Renovării* este susținută prin următoarele: intrarea în vigoare a Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, act legislativ cu putere de lege, se va asigura o mai mare stabilitate la schimbările structurii politice a Guvernului. În același timp, codificarea sectorială a multiplelor acte normative în domeniul urbanismului și construcțiilor va conferi o mai mare stabilitate și uniformitate a cadrului aplicabil. În plus, stabilitatea codurilor este mult mai ridicată, comparativ cu cea a actelor legislative individuale și disparate. Modificările legislative și de reformare a programelor de finanțare existente sunt în corelare cu directivele UE de eficiență și performanță energetică a clădirilor,

precum și cu viziunea strategică europeană de climă și energie asupra sustenabilității investițiilor în materie de eficiență energetică, asigurând o corelare la nivel european a intervențiilor susținute din fonduri publice/europene, inclusiv cu strategiile sectoriale în domeniu și cu utilizarea celor mai noi tehnologii. Măsurile de eficiență energetică integrate cu cele de consolidare seismică sunt în beneficiul fondului construit existent îmbătrânit, care impune finanțarea unor astfel de intervenții integrate, iar prin urmare acestea nu pot fi contestate, pot fi doar îmbunătățite pentru a asigura astfel tranziția către un parc imobiliar verde și rezilient, ce conservă valorile culturale, contribuind astfel la obiectivele asumate de România în materie de climă și energie.

Pentru componenta *C10 - Fondul Local*, reforma privind mobilitatea urbană este conținută de Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor și așa cum am menționat tipul de act normativ conferă o mai mare stabilitate reglementării, iar abordarea integrată a investițiilor la nivel de ZUF inclusiv în ceea ce privește planificarea urbană și a o serie de servicii publice asigură baza unei dezvoltări teritoriale integrate.

Prin componenta *C4 - Transport sustenabil* se preconizează că se va determina o modificare structurală la nivelul administrației publice și la nivelul instituțiilor relevante. Astfel, întărirea funcției de strategie și monitorizare a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii (MTI), respectiv se urmărește îmbunătățirea în mod durabil a capacității de a livra reforme și investiții și de a monitoriza performanța companiilor de stat, de a realiza contracte de servicii publice centrate pe nevoile reale de conectivitate ale pasagerilor, în corelație cu bunele practici din alte State Membre. La nivelul sectorului de transport rutier: se vor actualiza și introduce noi standarde în construcțiile rutiere, ce vor fi aplicate în mod durabil, respectiv cele privind protecția mediului, stațiile electrice de reîncărcare și alți combustibili alternativi, parcările securizate, utilizarea materialelor reciclate în construcția de infrastructură de transport și integrarea tehnologiilor digitale. La nivel sectorului de transport feroviar: se vor promova în principal investițiile în infrastructura și în materialul rulant cu zero-emisii; se vor dezvolta sisteme de transport metropolitane (trenuri metropolitane), cu impact asupra dezvoltării mobilității la nivel de zonă funcțională urbană; se vor introduce sisteme de recuperare a energiei electrice, cu impact asupra eficienței energetice la nivelul sistemului; se introduc sistemele ERTMS (la nivelul materialului rulant și în cazul modernizărilor) pentru sprijinirea intermodalității. La nivel sectorului de transport cu metroul: se va extinde sistemul de metrou în București, cu impact asupra îmbunătățirii capacității de transport urban și reducerii de GES; se va introduce sistemul de transport cu metroul și în alte municipii cu o creștere dinamică a populației; se vor introduce sisteme de recuperare a energiei electrice, cu impact asupra eficienței energetice la nivelul sistemului. Astfel, se preconizează că odată demarată implementarea, măsurile de reformă vor avea un impact de durată, fiind sprijinite de actualizări ale cadrului strategic, legal și procedural. De asemenea, investițiile au o durată de viață ridicată, iar în cazul investițiilor ce prezintă faza I de modernizare, acestea vor fi în mare măsură recuperate în faza a doua, de modernizare.

Componenta *C6- Energie* asigură condițiile legislative pentru creșterea capacităților de interconectare a rețelei de transport de energie, a flexibilității și capacității de echilibrare a acesteia, creând inclusiv cadrul de reglementare necesar investițiilor în capacități noi de producere de energie regenerabilă, revizuiind inclusiv cadrul strategic în domeniul energiei și schimbărilor climatice. Reformele propuse au în vedere reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat

pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile, dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare, reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și creșterea gradului de reziliență, creșterea competitivității și decarbonizarea sectorului de încălzire – răcire. De asemenea, se are în vedere îmbunătățirea guvernantei corporative a companiilor de stat din sector. Se preconizează că odată demarată implementarea, măsurile de reformă vor avea un impact de durată, fiind sprijinite de actualizări ale cadrului strategic, legal și procedural. Implementarea reformelor avute în vedere va determina o schimbare structurală la nivelul politicilor relevante și va avea un impact de durată.

Măsurile care vor contribui la tranziția verde și cea digitală vor avea de asemenea un impact major pe termen mediu și lung. România va contribui și ea la atingerea țintelor asumate la nivel european până în 2030, respectiv reducerea cu minimum 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră (în sinergie cu celelalte inițiative ale Uniunii Europene). Investițiile privind digitalizarea, tehnologiile avansate și securitate cibernetică, precum și în componentele și sistemele microelectronice sunt esențiale pentru digitalizarea economică sustenabilă. Astfel, România, alături de alte state membre poate face diferența pe termen mediu și lung în domeniul microelectronicii pentru a răspunde provocărilor tehnologice, societale și de securitate în Europa. De asemenea, reformele legislative propuse în cadrul componentei *C9- Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare* constituie un plus în simplificarea mediului în care întreprinderile își desfășoară activitatea. Astfel, digitalizarea procedurilor de raportare, de intrare/iesire de pe piață, simplificarea obținerii licențelor, autorizațiilor de construire, etc crează o mai mare predictibilitate pentru actorii privați, inclusiv pentru potențialii investitori străini, conferind un potențial de creștere a mediului de afaceri.

În componenta *C14 - Buna guvernanță*, prin măsurile propuse se crează un cadru propice pentru modificări de impact, cu un orizont de timp care să permită tranziția de la un proces decizional imprevizibil, de la o politizare excesivă a proceselor de management a funcției publice, de la un sistem de salarizare fragmentat și supus inechităților, de la un sistem judiciar susceptibil ingerințelor și cu o stagnare a luptei împotriva corupției, o slabă participare a ONG-urilor în procesul decizional și un sistem al achizițiilor publice greoi la o administrație publică capabilă să răspundă nevoilor cetățenilor și mediului de afaceri și care să identifice cele mai optime modalități de a transfera către societate resursele necesare pentru consolidarea coeziunii sociale și a sistemelor de protecție socială, de susținere a potențialului de creștere a mediului de afaceri și pentru îmbunătățirea accesibilității și a continuității serviciului public în ansamblul său chiar și în situații de criză.

Fiind dependente de decizii politice contextuale, ireversibilitatea și sustenabilitatea reformelor în corespondență cu asumările și efectele așteptate pe termen mediu și lung - așa cum sunt descrise în componentele din PNRR, va fi asigurată mai și prin intermediul unor pârghii derivate din cadrul legislativ, normativ și procedural specific Mecanismului de Redresare și Reziliență. În acest sens, rapoartele semestriale de monitorizare vor contribui la menținerea „drumului critic” al acestei categorii de reforme. De exemplu, unitatea de suport pentru înfăptuirea politicilor publice din Direcția Generală Management Mecanism de Redresare și Reziliență din cadrul MIPE va monitoriza modul în care sunt înfăptuite reformele asumate în conformitate cu descrierea din componentele PNRR și în corespundere cu recomandările enunțate în cadrul evaluărilor din

Semestrul European. Această structură va oferi sprijinul necesar ministerelor responsabile cu implementarea reformelor din PNRR pentru atingerea și menținerea efectelor scontate de aceste reforme. Unitatea va elabora analize și evaluări de politici publice și va evidenția situațiile eventuale de risc privind abaterea de la drumul critic stabilit pentru respectivele reforme. Analizele vor fi prezentate ministrului și primului-ministru, după caz. În acest sens, experții cooptați în această structură vor lucra îndeaproape cu ministerele responsabile de implementarea respectivelor reforme, cu comisiile de specialitate din aparatul legislativ, cu structurile reprezentative ale mediului privat și al societății civile, cu serviciile Comisiei Europene, etc.

4.5 Coeziunea economică și teritorială a Planului Național de Redresare și Reziliență

PNRR va contribui într-o mare măsură la reducerea disparităților, inclusiv cele teritoriale, în complementaritate cu fondurile disponibile în Politica de Coeziune și în Politica Agricolă Comună. România are în egală măsură unele dintre cele mai puțin dezvoltate regiuni din punct de vedere economic din UE (Nord-Est sau Sud-Est) și una dintre cele mai bogate regiuni (București-Ilfov). Astfel, anumite investiții au fost direcționate primordial către aceste regiuni pentru a le asigura o tranziție mai rapidă spre media europeană.

Investițiile în transportul rutier au fost direcționate în special pentru dezvoltarea regiunii Nord-Est (41% din media UE în cea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor) care suferă din cauza lipsei infrastructurii rutiere. Aflată la granița Uniunii Europene și separată de vestul Europei de Munții Carpați, zona Moldovei va beneficia de o injecție majoră de capital. Prin finanțarea autostrăzilor A7 și A8 ce vor lega regiunea de București și de Transilvania, se va asigura o conexiune rapidă ce va permite o creștere a nivelului de investiții străine și implicit a locurilor de muncă bine plătite. Astfel, exodul populației spre București și spre vestul Europei va fi semnificativ mai redus, permițând demararea unui proces de convergență real.

În regiunea Sud-Vest se propune pilotarea rețelelor de gaz natural în combinație cu hidrogen, ținând cont că este regiunea din România cea mai slab conectată la infrastructura de distribuție de gaz natural, cu județe precum Mehedinți și Dolj unde racordarea este aproape inexistentă. Astfel, populația din regiune va avea costuri mai reduse de întreținere, un standard de viață mai ridicat și mai sănătos și mai multe oportunități de dezvoltare în regiune.

Și regiunile puțin mai dezvoltate cum ar fi Sud-Est, Sud-Muntenia, Centru, Nord-Vest și Vest vor beneficia de finanțări semnificative în domenii importante cum ar fi educația, sănătatea, energiile regenerabile, eficiența energetică, transport, sisteme de apă, împăduriri și altele. PNRR este destul de balansat din acest punct de vedere, încercând să direcționeze investițiile în domeniile prioritare și relevante inclusiv la nivel regional.

Nu în ultimul rând, deși la nivel economic regiunea București-Ilfov este foarte dezvoltată, ajungând în 2018 la un nivel de 152% din PIB-ul mediu al Uniunii Europene, PNRR propune o serie de investiții relevante și pentru această zonă. Sunt propuse, printre altele, investiții în infrastructura de metrou, în domeniul sănătății, în zona de eficiență energetică și în infrastructura de educație.

PNRR va contribui și reducerea decalajelor între zonele urbane și periurbane și cele rurale. În acest sens, se vor direcționa finanțări importante în domeniul educației și sănătății înspre zonele rurale. De asemenea, extinderea rețelelor de apă curentă și canalizare, racordarea la rețele de gaz natural în combinație cu hidrogenul și investițiile vor avea un impact major în zona rurală.

Componentele *C5 – Valul Renovării și C10 – Fondul local* au o dimensiune teritorială în abordarea disparităților economico-sociale. Astfel, pe lângă alocările predeterminate pentru diferitele tipuri de unități administrativ teritoriale (*C10-Fondul Local*) mai sunt și apeluri dedicate comunităților expuse riscului de sărăcie și excluziune socială (*C5-Valul Renovării*).

În principiu, pentru cele două componente anterior menționate, distribuția fondurilor se va organiza în două runde de atragere a fondurilor: prima rundă – acces pentru toate UAT, în limita bugetului alocat, iar cea de-a doua rundă, se are în vedere o redistribuire fondurile rămase neutilizate către cei care au cheltuit alocarea în prima rundă. În această rundă secundă vor fi însă condiții mai restrictive, în sensul asigurării atingerii țintelor vizate pe componente.

Pentru monitorizarea progresului în ceea ce privește coeziunea PNRR se vor utiliza în principal următorii indicatori:

-
- ▶ Evoluția PIB-ului la nivel județean și regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică;
 - ▶ Rata șomajului la nivel regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică;
 - ▶ Populația pe ani la nivel regional conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică;
 - ▶ Populația activă la nivel regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică
 - ▶ Nivelul educației (30-34 ani) la nivel regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică
 - ▶ Nivelul educației (25-65 ani) la nivel regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică

Abandonarea timpurie a educației și formării

-
- ▶ Rata de părăsire timpurie a educației și formării la nivel regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică
 - ▶ GNI la nivel național
 - ▶ DESI
 - ▶ Emisiile de gaze cu efect de seră în sectoarele deciziei de partajare a eforturilor naționale
 - ▶ Populația ocupată și salariații pe ramuri de activitate, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică;
 - ▶ Alți indicatori utilizați în Politica de Coeziune.
-

BUGETUL¹

PLANULUI NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ

	DENUMIRE REFORME/INVESTIȚII	Suma (milioane euro)	Din care: contribuție la tranziția verde (milioane euro)	Din care: contribuție la tranziția digitală (milioane euro)	Din care: finanțări nerambursabile (milioane euro)	Din care: împrumuturi (milioane euro)
C1 - MANAGEMENTUL APEI						
1	R2. Reconfigurarea actualului mecanism economic al Administrației Naționale Apele Române (ANAR) în vederea asigurării modernizării și întreținerii sistemului național de gospodărire a apelor, precum și a implementării corespunzătoare a Directivei-cadru privind apa și a Directivei privind inundațiile	2.50	0.00	0.00	0.00	2.50
2	I1. Extinderea sistemelor de apă și canalizare în aglomerări mai mari de 2.000 de locuitori echivalenți, prioritizate prin Planul accelerat de conformare cu directivele europene	600.00	0.00	0.00	0.00	600.00
3	I2. Colectarea apelor uzate în aglomerări mai mici de 2.000 de locuitori echivalenți, care împiedică atingerea unei stări bune a corpurilor de apă și / sau afectează arii naturale protejate	200.00	0.00	0.00	0.00	200.00
4	I3. Sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă și canalizare existente	168.00	0.00	0.00	0.00	168.00
5	I4. Adaptarea la schimbările climatice prin automatizarea și digitalizarea echipamentelor de evacuare și stocare a apei la acumulări existente pentru	386.50	197.22	38.90	0.00	386.50

¹ În conformitate cu art. 11 din Regulamentul UE nr. 241/2021 privind instituirea Mecanismului de Redresare și reziliență, contribuția financiară maximă se actualizează până la 30 iunie 2022 pentru fiecare stat membru prin înlocuirea datelor din previziunile Comisiei din toamna anului 2020 cu rezultatele efective în ceea ce privește variația PIB-ului real în 2020 și variația agregată a PIB-ului real în perioada 2020-2021.

	asigurarea debitului ecologic și creșterea siguranței alimentării cu apă a populației și reducerea riscului la inundații					
5a	I4.1 Reabilitarea liniilor de apărare existente în conformitate cu Directiva Inundații și cu Strategia Națională pentru Managementul Riscului la Inundații	105.00	96.97	8.03	0.00	105.00
5b	I4.2 Reabilitarea acumulărilor existente care necesită intervenții de urgență pentru exploatarea în condiții de siguranță	281.50	100.25	30.87	0.00	281.50
6	I5. Dotarea adecvată a administrațiilor bazinale pentru monitorizarea infrastructurii, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență	35.00	1.60	5.20	0.00	35.00
7	I6. Realizarea cadastrului apelor	30.00	0.00	30.00	0.00	30.00
8	I7. Extinderea rețelei naționale de observații din cadrul Sistemului Meteorologic Integrat Național (SIMIN)	40.00	40.00	40.00	0.00	40.00
TOTAL C1		1,462.00	238.82	114.11	0.00	1,462.00
C2 - PADURI SI PROTECTIA BIODIVERSITATII						
9	R1. Reforma sistemului de management și a celui privind governanța în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente	1.00	0.00	0.00	1.00	0.00
10	I1. Campania națională de împădurire și reîmpădurire, inclusiv păduri urbane	730.00	730.00	0.00	730.00	0.00
11	I2. Dezvoltarea de capacități moderne de producere a materialului forestier de reproducere	50.00	50.00	0.00	50.00	0.00
12	I3. Actualizarea planurilor de management aprobate și identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030	125.00	50.00	0.00	0.00	125.00
12a	I3.1 Actualizarea planurilor de management aprobate	120.00	48.00	0.00	0.00	120.00
12b	I3.2 Identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030	5.00	2.00	0.00	0.00	5.00
13	I4. Investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă	245.00	88.00	7.16	0.00	245.00
13a	I4.1 Eliminarea obstacolelor din cursurile de apă în scopul facilitării refacerii conectivității habitatelor și speciilor dependente de apă	150.00	60.00	0.00	0.00	150.00
13b	I4.2 Reconstrucția habitatelor de pajiști în ariile naturale protejate	35.00	14.00	0.00	0.00	35.00
13c	I4.3 Decolmatarea lacurilor Uzlina și Fortuna din Delta Dunării pentru reducerea eutrofizării și menținerea diversității biologice	35.00	14.00	0.00	0.00	35.00

13d	I4.4 Implementarea unui sistem de monitorizare a sturionilor sălbatici de-a lungul Dunării de Jos	10.00	0.00	7.16	0.00	10.00
13e	I4.5 Reconfigurarea infrastructurii publice de acces și vizitare a Deltei Dunării pentru reducerea presiunii turismului asupra habitatelor și speciilor	15.00	0.00	0.00	0.00	15.00
14	I5. Sisteme integrate de reducere a riscurilor generate de viituri torențiale în bazinete forestiere expuse unor astfel de fenomene	22.00	8.80	0.00	0.00	22.00
TOTAL C2		1,173.00	926.80	7.16	781.00	392.00
C3 - MANAGEMENTUL DEȘEURILOR						
15	I1. Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel de județ sau la nivel de orașe/comune	956.01	345.69	91.77	0.00	956.01
15a	I1.a Înființarea de centre de colectare prin aport voluntar	452.20	180.88	0.00	0.00	452.20
15b	I1.b Construirea de insule ecologice digitalizate	200.10	43.33	91.77	0.00	200.10
15c	I1.c Centre integrate de colectare prin aport voluntar destinate aglomerărilor urbane	83.71	33.48	0.00	0.00	83.71
15d	I1.d Construirea instalațiilor de reciclare a deșeurilor pentru a îndeplini obiectivele de reciclare din pachetul de economie circulară	220.00	88.00	0.00	0.00	220.00
16	I2. Dezvoltarea infrastructurii pentru managementul gunoiului de grajd și al altor deșeuri agricole compostabile	255.00	102.00	0.00	0.00	255.00
17	I3. Dezvoltarea capacităților instituționale de monitorizare publică și control pentru gestionarea deșeurilor și prevenirea poluării	28.00	0.86	26.97	0.00	28.00
17a	I3.a Echipamente de monitorizare și control pentru Garda Națională de Mediu	13.00	0.14	11.97	0.00	13.00
17b	I3.b Echipamente de monitorizare a calității aerului, radioactivității și zgomotului pentru Agenția Națională de Protecția Mediului	15.00	0.72	15.00	0.00	15.00
TOTAL C3		1,239.01	448.55	118.74	0.00	1,239.01
C4 - TRANSPORT SUSTENABIL						
18	R1. Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră	10.00	0.00	0.00	10.00	0.00
19	I1. Modernizarea și reînnoirea infrastructurii feroviare	3,480.00	3,091.20	595.00	3,480.00	0.00
28	I2. Material rulant feroviar	416.00	403.00	15.00	416.00	0.00
29	R2. Management performant pentru transport de calitate - Îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanta corporativă	19.00	0.00	0.00	0.00	19.00
30	I3. Dezvoltarea infrastructurii rutiere sustenabile pe rețeaua TEN-T, taxarea rutieră, managementul traficului și siguranța rutieră	3,095.00	40.40	254.00	0.00	3,095.00
31	I4. Dezvoltarea rețelei de transport cu metroul în Municipiile București și Cluj-Napoca	600.00	600.00	0.00	0.00	600.00

TOTAL C4		7,620.00	4,134.60	864.00	3,906.00	3,714.00
C5 - VALUL RENOVARII						
32	R1. Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente	0.15	0.00	0.00	0.00	0.15
33	I1. Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent	2,170.00	2,170.00	0.00	0.00	2,170.00
33a	I1.a - Axa 1 - schema de granturi pentru eficiență energetică și reziliența în clădiri rezidențiale multifamiliale	1,000.00	1,000.00	0.00	0.00	1,000.00
33b	I1.b - Axa 2 - schema de granturi pentru eficiență energetică și reziliența în clădiri publice	1,170.00	1,170.00	0.00	0.00	1,170.00
34	I2. Realizarea Registrului național al clădirilor	5.00	0.00	5.00	0.00	5.00
35	I3. Consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor prin dezvoltarea de cursuri de formare privind eficiența energetică a construcțiilor	10.00	10.00	0.00	0.00	10.00
36	I4. Economie circulară și creșterea eficienței energetice a clădirilor istorice	14.85	5.72	0.00	0.00	14.85
36a	I4.a Susținerea eficienței energetice prin dezvoltarea și testarea de materiale noi și soluții tehnologice a clădirilor istorice	5.05	2.02	0.00	0.00	5.05
36b	I4.b Dezvoltarea aptitudinilor profesionale în vederea intervenției pe clădiri istorice	1.70	1.70	0.00	0.00	1.70
36c	I4.c Susținerea economiei circulare prin crearea unui centru-pilot pentru colectarea și reutilizarea materialelor de construcție istorice provenite din demolări legale	5.00	2.00	0.00	0.00	5.00
36d	I4.d – Susținerea economiei circulare prin asigurarea întreținerii regulate a clădirilor istorice	3.10	0.00	0.00	0.00	3.10
TOTAL C5		2,200.00	2,185.72	5.00	0.00	2,200.00
C6 - ENERGIE						
37	I1. Noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile	460.00	460.00	0.00	460.00	0.00
38	R4. Dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare	1.00	0.00	0.00	0.00	1.00
39	I2 - Infrastructura de distribuție a gazelor din surse regenerabile (utilizând gazele naturale în combinație cu hidrogenul verde ca măsură tranzitorie), precum și capacitățile de producție a hidrogenului verde și/sau utilizarea acestuia pentru stocarea energiei electrice	515.00	115.00	0.00	0.00	515.00
40	I3. Dezvoltarea de capacități de producție pe gaz, flexibile și de înaltă eficiență, pentru cogenerarea de energie electrică și termică (CHP) în sectorul încălzirii centralizate, în vederea realizării unei decarbonizări profunde	300.00	120.00	0.00	0.00	300.00

41	I4. Lanț industrial de producție și/sau asamblare și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și noi capacități de stocare a energiei electrice	280.00	280.00	32.00	0.00	280.00
42	I5. Asigurarea eficienței energetice în sectorul industrial	64.00	64.00	0.00	0.00	64.00
TOTAL C6		1,620.00	1,039.00	32.00	460.00	1,160.00
C7 - TRANSFORMARE DIGITALĂ						
43	R1. Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem cloud guvernamental	11.89	0.00	11.89	11.89	0.00
44	I1. Implementarea infrastructurii de cloud guvernamental	374.73	149.89	374.73	374.73	0.00
45	I2. Investiții pentru dezvoltarea/migrarea în cloud	187.05	0.00	187.05	187.05	0.00
46	I3. Realizarea sistemului de eHealth și telemedicină	400.00	0.00	400.00	400.00	0.00
47	I4. Digitalizarea sistemului judiciar	162.31	14.00	127.31	162.31	0.00
48	I5. Digitalizare în domeniul mediului	52.00	0.00	52.00	52.00	0.00
49	I6. Digitalizare în domeniul muncii și protecției sociale	85.00	0.00	85.00	85.00	0.00
50	I7. Implementarea formularelor electronice eForms în domeniul achizițiilor publice	0.85	0.00	0.85	0.85	0.00
51	I8. Carte de identitate electronică și semnătura digitală calificată	200.00	0.00	200.00	200.00	0.00
52	I9. Digitalizarea sectorului organizațiilor neguvernamentale	10.30	0.00	10.30	10.30	0.00
53	I10. Transformarea digitală în managementul funcției publice	10.00	0.00	10.00	10.00	0.00
54	I11. Implementarea unei scheme de sprijinire a utilizării serviciilor de comunicații prin diferite tipuri de instrumente pentru beneficiari, cu accent pe zonele albe	94.00	0.00	94.00	94.00	0.00
55	I12. Asigurarea protecției cibernetice atât pentru infrastructurile TIC publice, cât și pentru cele private cu valențe critice pentru securitatea națională, prin utilizarea tehnologiilor inteligente	100.00	0.00	100.00	100.00	0.00
56	I13. Dezvoltarea sistemelor de securitate pentru protecția spectrului guvernamental	38.53	0.00	28.86	38.53	0.00
57	I14. Creșterea rezilienței și a securității cibernetice a serviciilor de infrastructură ale furnizorilor de servicii de internet pentru autoritățile publice din România	18.39	0.00	18.39	18.39	0.00
58	I15. Crearea de noi competențe de securitate cibernetică pentru societate și economie	25.00	0.00	25.00	25.00	0.00
59	I16. Program de formare de competențe digitale avansate pentru funcționarii publici	20.00	0.00	20.00	20.00	0.00
60	I17. Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale	37.00	0.00	21.00	37.00	0.00
61	I18. Transformarea digitală și adoptarea tehnologiei de automatizare a proceselor de lucru în administrația publică	21.90	0.00	14.70	0.00	21.90
62	I19. Scheme dedicate perfecționării/recalificării angajaților din firme	36.00	0.00	36.00	0.00	36.00

TOTAL C7		1,884.96	163.89	1,817.09	1,827.06	57.90
C8 - REFORMA FISCALA ȘI REFORMA SISTEMULUI DE PENSII						
63	I1. Creșterea conformării voluntare a contribuabililor prin dezvoltarea serviciilor digitale	7.00	0.00	4.20	7.00	0.00
64	I2. Îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor	196.40	0.00	196.40	196.40	0.00
65	I3. Asigurarea capacității de răspuns la provocările informaționale actuale și viitoare, inclusiv în contextul pandemiei, prin transformarea digitală a Ministerului de Finanțe / Agenției Naționale de Administrare Fiscală	88.00	0.00	78.50	88.00	0.00
66	I4. Implementarea vămii electronice	62.00	0.00	28.10	62.00	0.00
67	I5. Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00
68	I6. Instrumente de modelare economică (set de instrumente de simulare privind opțiunile de reformă a pensiilor) pentru îmbunătățirea capacității instituționale de a prognoza cheltuielile cu pensiile	0.40	0.00	0.40	0.40	0.00
69	I7. Asistență tehnică pentru revizuirea cadrului fiscal	4.00	0.00	3.00	4.00	0.00
70	I8. Operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare	10.00	0.00	9.00	10.00	0.00
71	R6. Reforma sistemului public de pensii	4.00	0.00	0.00	4.00	0.00
72	I9. Susținerea procesului de evaluare a dosarelor de pensii aflate în plată	19.25	0.00	1.27	19.25	0.00
73	I10. Eficiență operațională și servicii electronice avansate pentru sistemul național de pensii prin digitalizare	61.88	0.00	61.88	61.88	0.00
TOTAL C8		456.93	0.00	386.75	456.93	0.00
C9 - SPRIJIN PENTRU SECTORUL PRIVAT, CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI INOVARE						
74	R1. Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri	0.20	0.00	0.00	0.00	0.20
75	R2. Eficientizarea guvernantei sistemului de cercetare, dezvoltare inovare	3.43	0.00	0.00	0.00	3.43
76	I1. Platforme digitale privind transparentizarea legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri	14.00	0.00	14.00	0.00	14.00
77	I2. Instrumente financiare pentru sectorul privat	1,250.00	100.00	50.00	0.00	1,250.00
77a	I.2.1 Instrumente financiare pentru sectorul privat - Garanția de portofoliu pentru Reziliență	300.00	0.00	0.00	0.00	300.00
77b	I.2.2 Instrumente financiare pentru sectorul privat -Garanția de portofoliu pentru Acțiune climatică	200.00	0.00	0.00	0.00	200.00
77c	I.2.3 Instrumente financiare pentru sectorul privat - Fond de fonduri de capital de risc pentru redresare	400.00	0.00	0.00	0.00	400.00

77d	I.2.4 Instrumente financiare pentru sectorul privat - Fond de fonduri pentru digitalizare, acțiuni climatice și alte domenii de interes	300.00	100.00	50.00	0.00	300.00
77e	I.2.5 Instrumente financiare pentru sectorul privat - Instrumentul financiar pentru investiții în eficiența energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor	50.00	0.00	0.00	0.00	50.00
78	I.3. Scheme de ajutor pentru sectorul privat	535.00	0.00	500.00	0.00	535.00
78a	I.3.1. Schemă de minimis și schemă de ajutor de stat in contextul digitalizării IMM-urilor	500.00	0.00	500.00	0.00	500.00
78b	I.3.2. Schemă de minimis pentru ajutarea firmelor din România în procesul de listare la bursa	35.00	0.00	0.00	0.00	35.00
79	I4. Proiecte transfrontaliere și multinaționale – Procesoare cu consum redus de energie și cipuri semiconductoare	500.00	0.00	500.00	0.00	500.00
80	I5. Înființarea și operaționalizarea centrelor de competență	25.00	0.00	0.00	0.00	25.00
81	I6. Programul de mentorat Orizont Europa	5.00	0.00	0.00	0.00	5.00
82	I7. Consolidarea excelenței și susținerea participării României la parteneriatele și misiunile din cadrul programului Orizont Europa	31.00	0.00	0.00	0.00	31.00
83	I8. Dezvoltarea unui program pentru atragerea resurselor umane înalt specializate din străinătate în activități de cercetare, dezvoltare și inovare	183.00	0.00	0.00	0.00	183.00
84	I9. Program de sprijin pentru posesorii de certificate de excelență primite la competiția pentru burse individuale Marie Sklodowska Curie	8.00	0.00	0.00	0.00	8.00
85	I10. Înființarea și susținerea financiară a unei rețele naționale de opt centre regionale de orientare în carieră ca parte a ERA TALENT PLATFORM	4.00	0.00	0.00	0.00	4.00
TOTAL C9		2,558.63	100.00	1,064.00	0.00	2,558.63
C10 - FONDUL LOCAL						
86	I1. Mobilitate urbană durabilă	1,200.00	925.00	275.00	1,200.00	1,200.00
86a	I1.1 Înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public (achiziția de vehicule nepoluante)	580.00	580.00	0.00	580.00	0.00
86b	I1.2 Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – ITS/alte infrastructuri TIC, piste pentru biciclete la nivel local/metropolitan, puncte de reîncărcare vehicule electrice	275.00	0.00	275.00	275.00	0.00
86c	I1.3 Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – puncte de reîncărcare vehicule electrice	165.00	165.00	0.00	165.00	0.00
86d	I1.4 Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – piste pentru biciclete la nivel local/metropolitan	180.00	180.00	0.00	180.00	0.00

87	I2. Construirea de locuințe pentru tineri și pentru specialiști din sănătate și învățământ	285.00	113.00	2.50	0.00	285.00
88	I3. Reabilitarea moderată a clădirilor publice pentru a îmbunătăți furnizarea de servicii publice de către unitățile administrativ-teritoriale	575.00	575.00	0.00	0.00	575.00
89	I4. Elaborarea/actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de urbanism	40.00	0.00	40.00	0.00	40.00
TOTAL C10		2,100.00	1,613.00	317.50	1,200.00	900.00
C11 - TURISM ȘI CULTURĂ						
90	R1. Operaționalizarea organizațiilor de management al destinației (OMD-uri)	10.00	0.00	0.00	0.00	10.00
91	R3. Reformarea sistemului de finanțare a sectorului cultural	1.00	0.00	0.00	0.00	1.00
92	I1. Promovarea celor 12 rute turistice/culturale	103.53	0.00	10.05	0.00	103.53
93	I2. Modernizarea/crearea de muzee și memoriale	68.48	6.18	0.00	0.00	68.48
94	I3. Instituirea și operaționalizarea Centrului Național de Coordonare Velo	1.50	0.00	0.00	0.00	1.50
95	I4 Implementarea a 3.000 km de piste pentru biciclete	247.50	247.50	0.00	0.00	247.50
95	I5 Cresterea accesului la cultură în zonele defavorizate din punct de vedere cultural	7.79	0.00	0.00	0.00	7.79
96	I6. Dezvoltarea unui sistem digital pentru procesele de finanțare a culturii	3.75	0.00	3.75	0.00	3.75
97	I7. Accelerarea digitalizării producției și distribuției de filme	5.46	0.00	5.46	0.00	5.46
TOTAL C11		449.01	253.68	19.26	0.00	449.01
C12 - SĂNĂTATE						
98	R1. Dezvoltarea capacității pentru gestionarea fondurilor publice din sănătate	70.18	0.00	0.00	70.18	0.00
99	R2. Dezvoltarea capacității pentru realizarea investițiilor în infrastructura de sănătate	30.05	0.00	0.00	30.05	0.00
100	R3. Creșterea capacității pentru managementul serviciilor de sănătate și managementul resurselor umane din sănătate	80.28	0.00	0.00	80.28	0.00
101	I1 Dezvoltarea infrastructurii medicale prespitalicești	314.87	11.26	0.00	314.87	0.00
102	I2. Dezvoltarea infrastructurii publice spitalicești	1,954.63	228.42	70.00	1,954.63	0.00
TOTAL C12		2450.01	239.68	70.00	2450.01	0.00
C13 - REFORME SOCIALE						
103	I1. Crearea unei rețele de centre de zi pentru copiii expuși riscului de a fi separați de familie	50.27	0.52	0.00	50.27	0.00
104	R2 Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități	0.73	0.00	0.00	0.73	0.00
105	I2. Reabilitarea, renovarea și dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele cu dizabilități	50.15	1.34	0.00	50.15	0.00
106	R3 Implementarea Venitului Minim de Incluziune (VMI)	2.00	0.00	0.00	2.00	0.00

107	I3. Operaționalizarea introducerii tichetelor de muncă pentru lucrătorii casnici	4.54	0.00	4.03	4.54	0.00
108	R6. Îmbunătățirea legislației privind economia socială	0.30	0.00	0.00	0.00	0.30
109	R7. Reforma serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice	1.19	0.00	0.00	0.00	1.19
110	I4. Dezvoltarea unei rețele de centre de îngrijire de zi și de reabilitare pentru persoane vârstnice	87.56	0.00	0.00	0.00	87.56
	TOTAL C13	196.74	1.86	4.03	107.69	89.05

C14 - BUNĂ GUVERNANȚĂ

111	R1. Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și al ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterii calității consultărilor publice la toate palierele administrației	11.93	0.00	2.80	11.93	0.00
112	R2. Întărirea coordonării la Centrul Guvernului printr-o abordare integrată și coerentă a inițiativelor în domeniul schimbărilor climatice și a dezvoltării durabile	14.18	0.00	5.23	14.18	0.00
113	R3. Management performant al resurselor umane în sectorul public	14.00	0.00	5.00	14.00	0.00
114	R4. Dezvoltarea unui sistem de salarizare echitabil și unitar în sectorul public	2.00	0.00	0.00	2.00	0.00
115	R8. Reformarea sistemului național de achiziții publice	4.60	0.00	0.00	4.60	0.00
116	R9. Îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor de stat	17.83	0.00	1.46	17.83	0.00
117	I1. Optimizarea infrastructurii judiciare pentru a garanta accesul la justiție și calitatea serviciilor	42.22	16.89	0.00	42.22	0.00
118	I2. Dezvoltarea infrastructurii logistice (non-IT) necesare luptei împotriva corupției și recuperării bunurilor și prejudiciilor generate de infracțiuni, inclusiv a formării profesionale în aceste domenii.	13.00	5.20	0.00	13.00	0.00
119	I3. Crearea de structuri partenoriale între administrația publică locală și societatea civilă	20.00	0.00	0.00	20.00	0.00
120	I4. Creșterea capacității organizațiilor societății civile de stimulare a cetățeniei active, de implicare profesională în planificarea și implementarea politicilor publice privind drepturile sociale vizate de planul național de redresare și reziliență și monitorizarea reformelor asociate	13.00	0.00	0.00	13.00	0.00
121	I5. Monitorizarea și implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență	12.84	0.00	12.84	12.84	0.00
	TOTAL C14	165.60	22.09	27.33	165.60	0.00

C15 - EDUCAȚIE

122	I1. Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe	230.00	75.60	0.00	230.00	0.00
123	I2. Înființarea, echiparea și operaționalizarea a 412 servicii complementare pentru grupurile defavorizate	103.00	0.00	4.37	103.00	0.00
124	I3. Dezvoltarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniștilor care lucrează în servicii de educație timpurie	14.33	0.00	0.00	14.33	0.00
125	I4. Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar	500.00	0.00	100.00	500.00	0.00
126	I5. Cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) și ai instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE) și intervenții sistemice pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii	43.00	0.00	0.00	43.00	0.00
127	I6. Dezvoltarea a 10 consorții regionale și dezvoltarea și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate	338.00	112.00	33.80	338.00	0.00
128	I7. Transformarea liceelor agricole în centre de profesionalizare	43.60	8.80	3.88	43.60	0.00
129	I8. Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic	80.00	0.00	80.00	80.00	0.00
130	I9. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ	478.50	0.00	478.50	478.50	0.00
131	I10. Dezvoltarea rețelei de școli verzi și achiziționarea de microbuze verzi	425.00	290.00	0.00	425.00	0.00
132	I11. Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierile școlare	600.00	0.00	60.00	600.00	0.00
133	I12. Schema de granturi pentru consorții școlare rurale	29.97	11.53	0.00	29.97	0.00
134	I13. Echiparea laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (IPT)	16.36	0.00	16.36	0.00	16.36
135	I14. Echiparea atelierelor de practică din unitățile de învățământ profesional și tehnic	90.90	0.00	30.00	0.00	90.90
136	I15. Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut	78.59	0.00	78.59	0.00	78.59
137	I16. Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului	244.00	0.00	244.00	0.00	244.00
138	I17. Asigurarea infrastructurii universitare (cămine, cantine, spații de recreere)	260.00	104.00	0.00	0.00	260.00
139	I18. Programul de formare și îndrumare pentru managerii și inspectorii școlari	30.72	0.00	0.00	0.00	30.72
TOTAL C15		3605.97	601.93	1129.50	2885.40	720.57
TOTAL PNRR		29,182	11,970	5,976	14,240	14,942